PRO CONVENTU CAN. REG.
SS CORPORIS CHRISTI.

L. 20. –

1

Adrian J.
Gorzechowski.

Casimiriæ Civitatis

Urbi Cracouiensi Confrontatæ,

Origo.

In eaq; Ecclesiarum Erectiones, et Religiosorum Fundationes.

Nec non

Series, Vitæ, Res gestæ, Præpositorum Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, S. Augustini, ad Ecclesiam SS. Corporis Christi. Descriptæ.

A Stephano Ranothowicz eiusdem conuentus, et Ecclesiæ, Canonico Regul. professo.

PROOEMIVM.

Cum labilis sit memoria hominum, cui non suffraga
tur perpetuitas literarum; ideò necesse est, actiones legi
timas, quæ memoriâ indigent, per scripti continentiam, trans
mitti in notitiam posterorum. Eâ propter, subiit mentem me
am, in hoc libro, primò, prima Ciuitatis Casimiriensis initia: tum
Ecclesiarum, et Religiosorum in ea fundatorum, Originem: nec non
clarissimorum Virorum Congregationis nostræ Canonicæ, gesta, et
encomia: insuper singularia quædam eius temporis digna me
moratu, ad posteritatis memoriam transmittere. Quæ omnia quasi
in fasciculum collecta, piorum lectorum oculis subiicio. Neque
enim fas est, ut progenitorum dignitas, apud filios ignoretur,
apud quos omni genere laudis cumulata, splendescere debet,
quorum non solùm nomina in tabulas publicas referre: uerùm
etiam ipsorum imagines, in omnibus ordinis Conuentibus effingere
(ut saltem tali conspectu, crebraque recordatione, ad ipsorum imi
tationem accendantur) pium, et laudabile esset. Hunc igitur la
borem meum, pie lector, benigno prosequere affectu, et si quid
acerbius in quemque scriptum offenderis, uel quicquid inscitè, uel
ineptè oculis tuis occurrerit, sumpto calamo dele.

ERECTIO CIVITATIS CASIMIRIENSIS.

Nemini in ambiguum uenit, eo in loco, ubi nunc extat Ci
uitas, Casimiria dicta, fuisse villam antiquitus locatam, BAWol
dictam, de qua celeberrimus rerum polonicarum scriptor, Ioannes
Dlugossus libro de Monasteriis, et Ecclesiis, per diœcesim Cracouien. con
stitutis, sic, Anno Dñi. 1448 annotauit: Bawol Villa, sub parochia

Bawot Villa. de S. Jacobo, in Casimiria sita, Cuius proprietas ad Monasterium Miechouień pertinet, donata Monasterio, per Andream militem, fratrem Matthæi. Ad Cuius Villæ proprietatem, Capitulum Cracouień, commutatione, incertum est, uel precio, peruenerat; quam cum annis plurimis tenuisset; Casimirus Secundus, Poloniæ Rex, Villa ipsa à Capitulo empta, uel cambita, oppidum ex suo nomine Cazimirz in ea fundauit, Cracouień Vrbi confrontatum. Ita Dlugossus.

A. D. 1335. Itaq; Anno ab Incarnatione Domini nostri IESU CHRISTI, 1335. prænominatus Casimirus, qui communi omnium acclamatione, successit Vladislao Loctico in Regnum Poloniæ, et qui postea ab operibus magnificis, et oppidorum munitione, Magni cognomen adeptus est: Sic statim in exordio sui regiminis, ad perpetuam clarissimi sui nominis memoriam, cœpit locare Ciuitatem, è regione Vrbis Cracouiensis, ab altera parte Vistulæ; quam à suo nomine CASIMIRIAM nuncupari uoluit, et quam muro cinxit, turribus muniuit, plurimis libertatibus, immunitatibusq; donauit, principaliter uerò, quod ipsi Ciues, nullius Palatini, Castellani, uel Cuiuspiam alterius Judicis, præterquam ipsius Regis mandato, parere tenentur. Statuit quoq; perpetuis temporibus, feria quinta, in eadem Ciuitate habere forum generale. Ei-

Priuilegia Ciuitatis Casimirień. dem etiam, rasuram pannorum, et pensam metallorum, cum omnibus iuribus, ac solutionibus, ad instar Vrbis Cracouiensis indulsit. Concessit prætera dictæ Ciuitatis incolis, liberum omnium mercimoniorum vsum in Vrbe Cracouień, absq; Cuiusuis ulla contradictione. Mulctam quoq; sanciuit in eos, qui contra Conciuem suum gladium, cultelumue, siue Cuspidem, ausus fuerit, non solùm Conuertere, sed ne stringere quidem. Aliaq; complura, quæ in rem dictæ Ciuitatis pertinere nouerat, liberaliter impertiuit, pro ut de ea re, latiùs sonat Originale, seu ut vocant Priuilegium, Sandomiriæ, 3. calend. Martii, Anni 1335. ab ipso Conditum. In Cuius Ciuitatis Colonia deducenda, præcipua vsus est opera, hominum generis Teutonici, quos ex Hassia acciuerat, vnde etiam alteram vxorem, mortua priore duxerat, Adleidam, siue Hedwigim nomine, Hessorum Langrauii Henrici nomine filiam, sed quam postea, quod sibi deformior uideretur, repudiauerat. Cum qua plurimi ex Germania, huc ad nos commigrasse feruntur. Ex quibus prima ac præcipua Familia DD. Foxorum, ut publica munimenta illius Ciuitatis, acta q; vetusta profitentur, censetur fuisse; quæ pro insigni, binas falces, per transuersum sibi cohærentes, defert: et quæ statim ab ipsa origine, primos

illius Civitatis gessit Magistratus, eaq; singulari in Deum pietate, et Viros Ecclesia sticos propensa, semper liberalisq; extitit. Haec familia ad Annum usq; 1675. quo haec scribuntur, permansit. Ita Samuel Nakielscius, in Chronic. Conventus Miechou.

Vndecimo post fundatam Civitatem Casimiriensem Anno, scilicet 1346. Quidam nequam, et famelici latrunculi, sub Octavas SS. Corporis Christi, de Ecclesia parochiali Omnium Sanctorum, Cracoviæ, delatorium Diuinissimi Sacramenti, (vulgò Monstrantia) furati sunt: compertoq; quod esset ærea, eam in paludem arbustis plenam, ad Ecclesiam S. Laurentii, iam tunc in Casimiria extantem, proiecerunt, in agris villæ Bawol, cuius villæ proprietas ad Capitulum Cracouiense pertinebat. Et quum plures mortales, luminaria die noctuq; relucentia uiderent, ad pontificem Cracouiensem, eiusq; Venerabile capitulum, ac deinde ad Regem Casimirum, rem tanquam prodigiosam retulere. Qui processionibus totius vrbis Cracovien ordinatis, biduo prius ieiunio indicto, et exacto, cum hymnis, et vexillis, palustrem adeuntes, delatorium cum Diuinissimo sacramento acceperunt, et illud ad Ecclesiam Omnium Sanctorum, unde erat ablatum retulerunt. Excellentissimus autem Rex Casimirus, in loco inventionis, tam ineffabilis sacramenti, quamuis cænoso, et paludinoso, Ecclesiam in honorem et titulum SS. Corporis Christi, se fundaturum vouit. Ita Dlugossius. Obiit Casimirus Rex poloniæ, qui testamentaliter comisit corpus Ecclæ nræ, per eundem diu incohatæ totaliter perficere, quod et factu est. A.D. 1442. A. D. 1346. Inuentio SS. Sacram. Episc. Joan nes Grot. Ita in catha logo mortuo rum Benefacto rum.

FUNDATIO ECCLESIÆ SS. CORPORIS CHRISTI.

Altero anno, videlicet 1347. Serenissimus poloniæ Rex Casimirus Magnus, Ecclesiæ SS. Corporis Christi, nobilem chorum, et sacrarium, cocto latere initiauit, et annis sequentibus consumauit. Parochiâ quam ex antiquo Ecclesia S. Laurentii habebat, ei adiunctâ, calicibusq; ac apparatibus locupletauit. Titulumq; quo Ecclesia S. Francisci, à primaeua sui fundatione illustrata fuerat, Fratribus Minoribus, pretio, precibusq; contentatis (ut solidior fundatio fieret, et permaneret,) abrogari, et extingui curauit. Ita Dlugossius. Itaq; cū ferè vniuersi nouæ Civitatis accolæ eius parochiæ attributi essent, primus parochus Jaroslaus nomine, presbyter sæcularis, huic Ecclesiæ præficitur. et exinde haec Ecclesia, per annos septuaginta plus vltra, à Sæcularibus sacerdotibus regebatur. Nec mora, sequenti anno, scilicet 1348. Idem Jaroslaus parochus sæcularis, Confraternitatem SS. Corporis Christi ad eandem Ecclesiam erexit, et à Summo Pontifice Clemente VI. Confirmationem impetrauit. A.D. 1347. A.D. 1348. Confraterni tas SS. Corp. Christi.

Anno Domini. 1349. Casimirus Rex, præclarè res à se gestas, et Virtutes suas eximias, macula non parua defœdauit, nam is à Russica expeditione reuersus, et secundis rebus, laudibusq; hominum insolescens, Adleydam, siue Heduigim, quam secundam Vxorem, mortua priori nuper duxerat, filiam Henrici Hessorum Langrauii, despicatui habere cœpit, et amoribus atq; illecebris captus, fascinatusq; pluribus in locis concubinas alebat, et quo maiori licentia libidinibus A. D. 1349. Casimirus Rex dehur pat famam suam.

indulgeret, segregatam à se, in Zarnouecensem Arcem relegauit: quam postea pater suus, nemine prohibente, domum reduxit, ubi paulò post, è vita excessit. Cum verò eo nomine, à Bozenta Cracouiensi Episcopo, officii sui admoneretur, non modò non resipuit, sed etiam subiectos ei homines, in territorio Sandomiriensi, per Ottonem Pilecium gente Toporum, palatinum et præfectum eius loci, indebitis tributis uexauit. porrò cum his de rebus Pontifici Maximo indicassent, isqz moneri eum suo nomine vellet, Martinus cognomento Barisca, Vnus de Vicariis Basilicæ Cracouien, ad id muneris exequendum, potissimum delectus est; quem cum monitoriis mandatis Clementis PP. VI. ad se uenire Casimirus Rex cognosceret, protinus eundem in profluentem Vistulæ, mergere iussit. Huius facinoris, postea serò licet, Regem pænituit, proinde post duos annos, misso pro absolutione Albrico Cancellario Dobrinensi, plebano Bochnensi, ad Clementem Pontificem Maximum, qui tunc Auinioni in Galliis sedem Pontificiam habuit, lacrimis grande hoc scelus, et austeriore vitâ expiare cœpit. Et quamprimum societati Ecclesiasticæ reconcilliatus fuit, multa pia, ac præclara, ad placandam Diuini numinis iram, salubriter facere aggressus est. Ita Miechouiensis.

Vicarius Eccl. Crac. submergit.

Et inprimis Anno Dñi. 1351. Monasterium Fratrum, Ordinis sacri sepulchri Dominici Hierosolimitani, sub Regula Beati Augustini Viuentium, in meditulio, inter Cracouiam et Casimiriam iacente, (quod Stradomia Vocatur,) in via, per quam ad Martyrium Martinus Barisca ducebatur, dato loco spatioso pro Monasterio, et Hospitali infirmorum, erexit, et fundauit. Quod Monasterium, atqz hospitale infirmorum, muro circumduxit, ædificans habitacula, et cellas pro fratribus, et rechinatorium pro infirmis, et miserabilibus personis. Ad quod Monasterium et Hospitale, amplissimam Ecclesiam de latere cocto, in Honorem Beatæ Heduigis, Ducissæ Poloniæ et Bohemiæ, ex cuius sanguine et ipse satus erat, ædificauit. Ita Miechouiensis.

A.D. 1351.

Ecclesia S. Heduigis.

Eodem anno q supra. Pestis atrox, totam infecit Poloniam, quæ multos mortales absumpsit. Hoc sequenti anno, Cometes per quinqz septimanas apparebat.

Pestis.

Anno Domini. 1361. Idem Casimirus Rex (teste Miechouiensi) in Ciuitate Casimiriensi Cracouiæ vicina, secus murum, et Ecclesiam S. Laurentii, Domos, Cameras, Lectoria, lapideo muro, pro habitatione, et lectionibus Doctorum, atqz Magistrorum, nouæ Vniuersitatis, pro decore Regni Poloniæ erigendæ, ædificauit; missisqz notabilibus nuntiis Auinionem, ad Vrbanum Papam V. huiusmodi fundationem à Sede Apostolica admitti obtinuit. Quæ tamen Vniuersitas, morte Casimiri interueniente, non fuit sortita suum effectum, nec ipsa fundatio, atqz dotatio, progressum habuit: laudem eam, reseruante Deo, eius successori Jagieloni, pio ac optimo principi, qui pari tactus pietate, simul ac regnum cœpit, finem huic operi imposuit, cum non in angulo Casimiriensi, sed in ipsa principali Vrbe Cracouiensi, Aulam hanc Doctorum Virorum condidit, perfecitqz. Hoc tempore, primò Moneta in regno Poloniæ argentea cudebatur.

A.D. 1361.

Casimiriæ fundatur Academia.

Sequenti Anno 1362. Cometes apparuit, hunc secuta est fames grauis in Polonia; uerùm Casimirus Rex ab aliis præcedentibus annis, plena horrea frumentorum habuit, potentioribus Vendebat, plebs verò pro frumento ædificabat Arces; muros

A.D. 1362.

Casimiria

circa Civitatem exstruebat: Sub id tempus, Circa Casimiriam, mandante Rege, per fossam deductus est fluvius Vistula, ab hac parte qua circumfluit Arcem Cracoviensem, ad hanc versus montes, ante Casimiriam. Ita Habielscius. Circumdata Vistula.

Anno Domini. 1363. Idem Casimirus Rex, Monasterium insigne excitavit Casimiriæ, ad quod in die S. Martini Episcopi et confessoris, Fratres Eremitas, sub Regula S. Augustini viventes, Pragâ accersitos, introduxit. Ad quod etiam Cœnobium, Ecclesiam sub titulo S. Catherinæ Virginis et Martyris exstruxit, primò chorum Ecclesiæ magnifico ac liberali sumptu, usque ad integrum, cum Sacrario, muro coctili, excelsoque erexit, et pro fundamento annulos quos ferebat, in iactu fundationis, et primi lapidis posuit. Et post devotio fidelium Corpus Ecclesiæ, cum sacellis adiecit. Ita Miechoviensis. A. D. 1363. Ecclesia S. Catherinæ.

Anno Domini. 1383. Universam Poloniam pestilentia atrox invasit, qua multi mortales infecti, vitam cum morte commutaverunt. His sequentibus annis, nihil tale Casimiriæ gestum occurrit notatu dignum, nisi quod Ecclesiæ et Monasteria ædificabantur. A. D. 1383. Pestis.

Anno Domini. 1400. Vladislaus Jagiello Rex Poloniæ. Ad Honorem Dei Omnipotentis, et Gentis Polonæ, Studium generale in Civitate Cracoviensi, feria secunda post festum S. Jacobi Apostoli, de consensu Bonifacii Papæ IX, erexit. Cuius fundationem Hedwigis Regina dum viveret, maxima instantia procurabat, accersitisque Doctoribus et Magistris, Polonici, Bohemici, et Almanici idiomatis, ex Universitate Pragensi, assignavit eis prælaturas, atque præbendas omnes collationis Regiæ, et lapideam Akersdorff in platea S. Annæ, pro Artistarum et Theologorum professoribus: Domum verò Sandivogii de Subino, palatini Posnaniensis, in platea Castrensi, pro Canonistarum, et Medicorum collegiis, quarum utraque peccuniis Hedwigis Reginæ in huiusmodi opus derelictis, per Executores exstructa est. Confirmatoque prædicto gymnasio Cracoviensi generali, per Joannem Papam XXIII. Et post per Martinum V., in variis scientiis, vehementer crescere, et florere, ac viros doctos et industrios producere, in Regno Poloniæ, ad dilatationem, diffusionem, et gloriam eiusdem immortalem cœpit. Quod studium etsi per Casimirum Tertium Regem Poloniæ ordinatum, privilegiisque Urbani Papæ V. et ipsius Regis Casimiri præfati, munitum et dotatum, collegiumque in Casimiria erectum fuit, ut præfatum est, non tamen fuit consummatum in hunc diem. Unde in hac die Feria secunda post S. Jacobi Apostoli festum, prima lectio in Iure Canonico, per Reverendissimum D. Petrum Wysch I.V.D. ac Episcopum Cracovien, et Cancellarium Universitatis novæ, feliciter incœpta est. Ita Miechoviensis. A. D. 1400. Academia transfertur Cracoviam.

Anno Domini. 1402. Ecclesia S. Jacobi Casimiriæ, antiqua, ad quam olim pertinebat villa dicta Bawol, ratione parochiæ, titulo præpositurae insignita est, et huic pro administratione sacramentorum certæ villæ attributæ, nec non platea ipsa S. Jacobi, et suburbium dictum Podbolezie. A. D. 1402. Præpositura S. Jacobi.

INTRODUCTIO CANONICORUM REGULARIUM LATERAN. S. AUGUSTINI. AD ECCLAM SS. CORPOR. CHRI.

Enarrata iam origine Civitatis Casimiriensis, et Ecclesiarum in ea fundatarum, ad Erectionem Conventus Canonicorum Regularium, ad Ecclesiam SS. Corporis CHRISTI, quæ principalem locum tenet in hac Civitate, styllum convertimus, de quo potissimum Joannis Dlugossi irrefragabilis authoritas, quem rerum polonicarum scriptorem syncerissimum, veritatis amantissimum, et cæteris sicut antiquitate, ita et veritate præstantem, gravissimus Ecclesiasticæ Historiæ compilator Baronius, S. R. E. Cardinalis appellat. Sic autem habet Dlugossus. de Monasteriis in Diœcesi Cracov.

A. D. 1405. Anno Domini. 1405. Vladislaus secundus Jagiello, natione Lituanus, Rex poloniæ, singularem devotionem gerens ad Religionem S. Augustini Canonicorum Regularium, illam per petrum Wysch Episcopum Cracoviensem, in Crastino Annunciationis Beatæ Mariæ, sub præsentia Nicolai kurowski Archiepiscopi Gnesnensis, et præfati Petri Episcopi Cracoviensis. Joannis de Tharcyn, Castellani et Capitanei Cracoviensis. Joannis de Tarnow, palatini Lanciciensis. Clementis de Moskorzow Castellani Visliciensis. et Nicolai de sandomiria, Vicecancellarii Regii, de Ecclesia sæculari, obtinuit in regularem transferri. Et ex Monasterio Glacensi, apud oppidum kloczko (oppidum hoc est in metis silesiæ et Bohemiæ situm) fuerunt primi Fratres, ad regendum Monasterium Corporis Christi novæ Erectionis recepti. Cuius primarius præpositus, et Rector fuit, Frater Conradus Almanus, eiusdem Monasterii de kloczko professus. Et Rex quidem Vladislaus præfatus, quamdiu vivebat, locum et Monasterium prædictum, rara prosequutus est charitate, et devotione, illudque libertatibus Regiis privilegiavit. Sed et Filius suus Casimirus Tertius poloniæ Rex, dum Fratri Vladislao Hungariæ et Bohemiæ Regi in prælio (quod cum Turcis, Anno Domini. 1464. gessit) occiso, feliciter successisset, patris imitatus vestigia, singulari quoque liberalitate, et gratia prosequebatur. Cui quidem Monasterio, inter quatuor eiusdem Ordinis Monasteria, quæ Cracoviensis continet Diœcesis, primum damus locum. Et propter Urbis Cracoviensis, cui annexum est, præstantiam, et Religionis observantiam, et quod ab illo cætera Monasteria ordinis præfati, in Cracoviensi Diœcesi, (præter Mstoviense quod secundo ponemus loco) constat, et derivationem, et genus accepisse. Ita Dlugossus.

Erectio Conventus Canonicorum Reg. Casimiriæ.

Anno Dñi. 1358. Synodus celebrabatur, in qua, decreto pontificum exacti sunt è finibus poloniæ Flagellantes: qui ex Ungaria venerant, ex utroque sexu conglomerati. Hi prælatis vexillis, quascunque habebant obviam Ecclesias, visitabant, nuda ab umbilico tenus corpora, ad profusionem sanguinis cædebant flagellis; carmen quoddam inconditum, sive næniam, patria, eaque lugubri voce ingeminantes: Visa primum speciem pietatis secta prætulisse, cum deinde multis deprehensa erroribus stateret, ut quod eius sectatores, se invicem à quibusvis peccatis, absque ordine absolverent, et illecebris carnis essent dediti: Eam in commune collatis consiliis Jaroslaus Archiepiscopus gnesnensis, cũ aliis Episcopis è polonia proscripserunt. Ita in Vitis Episcoporũ Vladislaviensium.

Secta flagellantium profligata.

CONRADVS ALMANVS, I.V.D.

Primus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, & Ecclesiæ SS: Corporis Christi Præpositus.

Quis, et quantus ille vir fuerit, quàm in spiritualium et
temporalium negotiorum tractandorum peritus, satis dilucidè,
præfatus Dlugossus Historicus polonus, enarrans historiam prosequitur.
Conradus, vir singulari deuotione, et religione redolens, vitæ exem-
plaris assecutus scientiam, Cum post resignationem liberam Joannis
de Tessyn, eiusdem Ecclesiæ Corporis Christi, ultimi et immediati
plebani, Ecclesiam Corporis Christi ligneam offendisset, ea demolita, ex
lapide et latere nobilem, solatio peccuniario Regis, et plebis, adiu-
tus, fabricare cæpit. Quæ progressu dierum, per successores suos
Joannem, Gregorium, Gasparum, et Jacobum, incrementabatur, et
absoluta est. Fabricauit et pulcherrimum Monasterium ex latere,
in loco quo erat Domus quondam plebanalis, quod etiam per ipsos
successores, accipiebat amplitudinem, et incrementum. In quo et stu-
bas, et cellas, et promptuaria, et popinam, et solaria, et librarias,
et infirmarias, cæterasque Cœnobii officinas, pulchro opere videmus
excitatas. Huc usque Dlugossus.

Quod autem Historicus scribit, Conradum Ecclesiam ligneam offendisse,
sic intelligendum: A Casimiro Rege, minorem chorum Ecclesiæ, viginti
circiter cubitis de latere cocto in altum erectum, morte verò Casimiri
Regis, ædificium intermissum fuisse. super hos igitur parietes muratos,
ligneam structuram offendisse, qua demolità, scilicet ligneà, ex latere,
et lapide, nobilem chorum Conradum exstruxisse constat. Quã verò hu-
manitate et benignitate insignis fuerit, operæ pretium erit, notitiæ

Labores D. C. præpositi.

Ita Hyacynthus Liberius præpositus SS Corp. Chri.

posteritatis consulere. Et inprimis eius præclarum Religionis zelum, uel ex hoc cognoscere possis; cum id illi potissimum curæ fuerit, Fratres eximio prosequi amore, eorumque ita singularem gerere curam, ut ad necessitates eorum releuandas, ex Conuentus prouentibus, pià liberalitate, necessaria erogaret. Regi fundatori, et Episcopis Cracouiensibus charissimus: prælatis sæcularibus, et Religiosorum superioribus, amicissimus fuit. Suorum quoque fratrum adeò studiosissimus obseruator, ut absque votis et consiliis ipsorum, nihil vnquam per ageret: etiam literas à quoquam accipiendo, non aperiebat, nisi priùs fratribus in capitulo ostenderet, ac legeret.

Ex antiq. M.SS.

Recipiebat ad habitum regularem, et ad professionem Canonicam libenter admittebat Nouitios. Quamprimùm enim ille sacrum hoc Apostolicum institutum regendum suscepit, confestim ad illum viri nobiles, pii, ac docti, certatim accurrere, qui abdicato rerum propriarum vsu, inter alumnos Christi conscribi ardenter postulabant.

Confraternitatem contraxit.

Confraternitatem ob suffragia promouenda, contraxit cum aliis Monasteriis eiusdem ordinis, videlicet cum Glacensibus, Stenbergensibus, Fulneccensibus, Prostanensibus, Pragensibus, Lanckronensibus, Germenensibus, Rudnicensibus, Vradislauiensibus, nec non et cum Carthusiensibus, et Cistercensibus.

Constitutiones.

Constitutiones seu statuta Ordinis Canonici, quæ ex Monasterio Glacensi secum asportauerat, fratribus obseruanda, et scripsit, et proposuit.

Iurium, et libertatis Ecclesiæ suæ, defensor acerrimus semper extitit.

Ex M.S. Christophori Zonierski.

Thomæ Archiepiscopo Gneznensi, cum facultatibus Apostolicis omnia Monasteria in Polonia visitanti, et ieiunium feriæ secundæ, in Canonicam nostram inferre volenti, humiliter denegauit.

Ex Monasteriis Silesiæ, Morauiæ, et Bohemiæ, fratres ordinis sui, ob persecutiones Hussitarum exulantes, toties, semper collegit, et fouit.

pauper dictus Jesus, in Monasterio.

Porrò inter cætera, quæ in primordiis Monasterij huius reperiebantur notatu digna; illud minimè omittendum est. Præclara enim liberalitas (qua erga egenos ferebatur D. Præpositus) in eo effulsit; nam præter quotidianum ad portam Monasterii pauperibus elargitum cibum; ipso authore, pauper Sacerdos sæcularis, qui vocabatur Jesus, in Monasterio alebatur, cui ad mensam sedenti, Præpositus, uel vices eius tenens, primam portionem, ex tabula acceptam, porrigebat. Quæ consuetudo ad multa tempora seruabatur, et defuncto vno tali paupere, sene sacerdote, alter in eius locum subrogabatur. Ita Constit. antiquæ. Sortes ut Molendinis coemit.

Et ne plura in medium afferramus, ita gessit officium suum, vt omnibus numeris absoluti boni pastoris, specimen exhiberet. Plebis suæ curas commissæ, non minus verbo, quàm opere Magister, et ad præclaras quasuis actiones, pietatis causa suscipiendas, dux et author fuit.

Hi Jesus siue oblati, nominantur in cathalogo defunctorum Benefactorum.

Praeter personas spirituales et Religiosas, quibus voluit confraternitati et amicitiae copulari, etiam saeculares personas ad Confraternitatem admittebat. Unde cum aliquis ex saecularibus vellet contrahere Fraternitatem cum Conventu, ut particeps omnium precum, disciplinarum, vigiliarum, religiosorum fieret, publicè in capitulo admitti petebat, qui cum orationibus devotis, à superiore recipiebatur, sicut in Constitutionibus antiquis huius Conventus hac de re latius patet. — *Confraternitas cum saecularibus.*

Hac famâ cum vigeret Conradus Praepositus, facilè omnium in se animos convertit, et in primis Joannis de Tesyn, ultimi et immediati parochi Ecclesiae SS. Corporis Christi, qui perspecta in tractandis praeclarè quibusque negotiis dexteritate Conradi Praepositi, Villam Szwostowice dictam, Ecclesiae nostrae donavit. Ipseque Rndssmus Petrus Wysch Episcopus Cracoviensis, dulci Fratrum Canonicorum conversatione, et piâ regularis disciplinae observantiâ allectus, lapideam suam propriam, in qua ipse Episcopus habitare consueverat, à tergo Conventus Monasterio contiguam, cum area, et horto, in perpetuum, Monasterio nostro adscripsit. — *Villa Swostowice.* — *M. SS. Christophori Lomowski.*

Ut autem Ecclesiae suae de proventibus quibus Ministri eius sustentarentur provideret Conradus Praepositus, Villam dictam Kamień, a Nobili Gervasio, cum suis Consortibus coemit. Cui etiam scilicet Anno Domini 1409, Villa dicta Liplas, pro Missa quotidiana (quam Dytrics appellant,) per fundationem, a Nobili Petro Szafraniec, adiecta. Quae missa, quolibet die, ad altare Ciborii, in quo SS. Sacramentum asservatur, celebratur, sub quo Altari, Corpora horum Fundatorum requiescunt. — *A. D. 1409. Dytrics.*

Eadem tempestate, scilicet Anno Domini 1410. Capella Beatissimae Virginis Mariae, in Ecclesia nostra consecrata, quae primò erat exstructa, antequam Ecclesia ipsa, in titul. Assumptionis B.V.M. et Trium Regum, et indulgentiis à summis pontificibus locupletata. Ad quam, imago Deiparentis in tabula depicta, tunc illata, hucusque permanet, et miraculis claret. Sed cum universus propè incolarum confluxerit populus ad hanc Capellam, postposito titulo Confraternitatis SS. Corporis Christi, Confraternitas Conceptionis B.V.M. coepit vocari. — *A. D. 1410. Capella B.V. Mariae. Ex MSS. Christophori Lozienski.*

Sub id tempus, in Monasterio Eremitarum, sub Regula S. Augustini viventium, Casimiriae ad Ecclesiam S. Catherinae Virginis et Martyris, Beatus Isaias Borer, Cracoviensis, S. TH. D. Verbi Dei interpres profundissimus, cum multos annos in dicto Coenobio, cum aedificatione utriusque Urbis, tam Cracoviensis quam Casimirien. (quorum plurimis erat à Sacris Confessionibus vivens) exegisset. — Circa Annum Domini 1415. aeternam illam et immarcescibilem laureolam, cum sanctis Doctoribus percepturus in caelis, migravit ad Dominum, vitâ functus, miraculis fulget, opemque iis, qui suum implorant patrocinium conferre non cessat. Ita Samuel Nakiel(ski), ordinis Custodum SS. Sepulchri Dominici, in Chronic. Miechovien. — *A. D. 1415. Obitus B. Isaiae Borer Erem. S. Aug.*

Huius Beati Isaiae Curâ, (tradibus,) depictam Imaginem Deiparae V. Mariae in por — *Imago B.V.M. in Eccl[esi]a S. Catherinae.*

licu Eccla S. Catherinæ, quam ad hanc diem cernimus, et quæ eundem locum plurimum illustrauit, ex cuius veneratione cultus, in D. Reginam cælorum, concursus populi augetur, et beneficia reportantur.

A.D. 1421. Obitus Conradi præpositi.

Anno Domini 1421. Conradus præpositus, in officio præpositurae sexdecem annis expletis, cum omnia à se optimè constituta, et ordinata, sanctè et laudabiliter transegisset, tandem bonis operibus plenus, senio et laboribus confectus, cum ante mortem sacramentis Ecclesiasticis, contra supremum certamen se religiosè muniuisset, vitam mortalem, cum immortali commutauit. sepultus honorificè, ante maius altare Ecclesiæ. Sub huius præpositi regimine, hi fratres obiisse noscuntur.

Obitus Fratrum.

1. D. Nicolaus. presbyter. D. Augustinus. A.D. 1407.
2. Fr. Nicolaus. Conuersus. Fatorum acerbitate abreptus.
3. D. Hermolaus. Presbyter. clausit in æterna lumina noctem.
4. D. Venceslaus. Presbyter. Vita mortali perfunctus est.
5. D. Martinus Dauidis. Presbyter. Ab humanis sublatus.
6. Fr. Petrus piscator Conuersus.
7. D. Laurentius prædicator polonorum. presbyter.
8. D. Nicolaus procurator Monasterii. presbyter.
9. Fr. Mathias Conuersus.

Patroni Conuentus. Ex M. SS. Christopheri Domewski.

Notandum mihi hic occurrit: solebant antiqui, in prima locatione alicuius loci, eligere certos sanctos patronos, quorum patrociniis adiuuarentur. Horum exemplum secuti sunt patres nostri, nam in prima fundatione Conuentus huius, elegerunt pro patronis, S. Valentinum presb. Martyrem, cuius festum 14 Februarij, ab Ecclesia celebratur, eiusque officium sub duplici ritu celebrare inceptum. Tum etiam S. Martham Virginem hospitam saluatoris nostri. Et SS. Ursulam cū sodalibus, Martyribus, quorum etiam festum sub duplici ritu celebrare consueuit.

Terræ motus in polonia.

Anno Dñi. 1200. Quinta die Mensis Maii. Terræ motus in polonorum regione, vicinisque regnis, et terris, sub meridianum tempus exortus, et frequenti spatio dierum repetitus, plures turres, domos, et munitiones attriuit. Quæ res in polonia rara, prodigiosa, et apud plerosque in religionem versa uidebatur, nam multi infideles ex timore, ad fidem catholicam conuersi sunt. Successit huic malo, fames, et pestis hominum, et pecudum. Ita Joan. Herburtus.

Sal in Bosnia.

Anno Dñi. 1124. Cracouia tota conflagrata. It. Anno Dñi. 1240. A scythis igni succensa. Anno Dñi. sal in Ciuitate Bosnensi inuentus 1230. Ita Joan. Herburtus.

Tartari in polonia.

Anno Dñi. 1241. Regnante in polonia Boleslao pudico, Tartari, celeri et inopinato aduentu, poloniam inuaserunt. Cracouiam igni succenderunt, viginti millia et vnum, viginti, ex polonia in captiuitatem duxerunt, præter alios promiscui sexus, barbara feritate interemptos.

Fames grauissima.

Anno Dñi. 1315. Toto integro anno, fames poloniam afflixit, et deinde duobus annis, adèo grauiter, ut in defectu frumentorum, canes et feles comedere coacti poloni, insuper et cadauera: Ciuis Ciuem vitabat, ne illum occidat, et cū familia domus comedat. Cromer. lib. 9. It. Anno Dñi. 1310. pestis, et terræ motus.

Eccla cathed. arsit.

Anno Dñi. 1209. Tempore Vincentii Kadlubkonis Epi Crac. aerarium Eccla Crac. fulmine percussa est, et supellex Eccla combusta

IOANNES, AVSTRIACVS S. TH: D:

Secundus Conventus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiae SS: Corporis Christi Praepositus.

Vitâ functo Conrado Almano, Praeposito, non erat necessaria diuturna deliberatio, quae mentes, et studia fratrum Canonicorum, quem electuri essent distraheret, nam Joannis Austriaci S. Th. Doctoris, Academiae quondam Pragensis, (qui cum Conrado de Canonicâ Glacensi Casimiriam venerat, et officio Prioratus fungebatur) eximiae virtutes, facilè omnium desideria, ad renuntiandum eum Praepositum, ad se traxerunt. Qui susceptâ Praepositura, inprimis ad exemplum Conradi praedecessoris sui, in omni pastorali functione obeunda, se se accomodare studuit, illius praeclaras virtutes, piâ aemulatione, ad se derivare contendens. Hic, Regulae, et observantiae religiosae fuit studiosissimus observator. Psalmodiam Ecclesiasticam sedulò procuravit. Confraternitatem contraxit cum Monasteriis, Tremesnensi, Mstoviensi, Calissiensi, Canonicorum Regularium. Item cum Eremitis S. Augustini, Casimiriae. Confirmationem Fundationis Monasterii sui, à Martino V. Pontifice Max. obtinuit. — Labor D. Praepositi

Aedificium Ecclesiae suae per Conradum inceptum continuabat. — A.D. 142[5]

Anno Domini 1425. pestem ita atrocem in Polonia, memorant antiqui scriptores, ut Rex cum Regina in sylvis degere cogerentur. Cuius calamitatis non nescius summus — Pest

Pestis. Clauus quo Chrus erat affixus.	Pontifex Martinus V. per Legatum suum à latere, Latinum Vrsinum Cardinalem Episcopum Ostiensem, obtulit Regi Jageloni, Dominicæ passionis instrumentum, clauum, quo Dominus IESVS Cruci affixus fuit. Cui clerus cum populo, processionaliter processit. In Basilica Cracouiensi asseruatur.
Ex MM. Scriptis.	Hic Præpositus petiit à Petro Clareta, Canonico Regulari, de domo Rudnicensi, quatenus aliquid scriberet, ad informandam suam Canonicam in obseruantia regulari. et scripsit libellum, super statuta Canonicorum Regularium collectionem, misitque Cracouiam, qui libellus ad hæc vsque tempora in capitulo quotidiano legitur.
A.D. 1428. Obitus præpositi. Obitus Fratrum.	Cætera quæ Joannes Austriacus præpositus, fecit, antiqui fratres non scripsêre, de Antiquorum enim Canonicorum moribus et vita, qui in nouella illa plantatione Monasterii manebant, difficile est quicquam certi scire, cætus enim ille et pusillus grex, vitam omnem, in Deo precando, ac propitiando, consumebat, ideò minus illi curæ erat, aliquid de se scribere. Anno Domini 1428. die 12 Julii. Joannes Austriacus præpositus, laboribus, et senio fractus, ultimam obiit diem, cum præesset annis septem, ante Maius altare, penes Conradum sepultus. Horum præpositorum sepulchris, appositi fuerê lapides grandes, suis titulis exsculpti, cum effigie præpositorum in ipsis lapidibus expressa; quos, cum aliis, Martinus Kłoczynski, eiusdem Ecclesiæ præpositus, dum Anno Dñi, 1636, faciem templi marmoreo sterneret pauimento, sustulit. Sub huius præpositi regimine, ultimam clausisse diem, hi Fratres memorantur. 1. Simon prior, et presbyter, primus huius domus professus, in scribendis libris in pargameno, ad cantum choralem seruientibus, indefatigabilis, sepultus ante maius altare. Anno Domini 1422. die 27. Nouemb. 2. Fr Augustinus Szchwab. Conuersus. Cracouien. 3. Venceslaus. presbyter. Ad æternæ quietis portum transiit. Viguit hactenus in vniuerso poloniæ Regno, ab initio susceptæ Religionis consuetudo, iuxta morem primitiuæ Ecclesiæ, vt Jeiunium quadragesimale, à Dominica septuagesimæ inchoaretur, ad diem paschæ continuandum, quæ sæpè numero à pluribus prætermissa, magnam dissensionum et scandalorum occasionem, inter clericos et Laicos ministrabat, dum Ecclesiarum parochialium Rectores, huiusce moris transgressores, aut publica, aut graui pœnitentia, quin etiam ingressus Ecclesiæ negatione punirent. Laici in contrarium consue

tudine se, et observantia Romanæ Ecclesiæ reliquarum magistra tuerentur, quæ quadragesimalis ieiunii prorogationem antiquavit, et aboleverit, in omnibus terris, regnis, et provinciis quibusuis, proinde se quoque nisi ad normam aliorum omnium Catholicorum Romanæ Sedi obtemperantium, ieiunare non teneri asseveravent. Agitata diebus aliquot de abrogatione consuetudinis quæstio in synodo Vratislaviensi, tandem Anno Dñi. 1248. Jacobus Apostolicus Nuntius, postea summus Pontifex Urbanus IV. nominatus, de consilio et assensu pontificum, ut omnem in hac controversia in posterum dissensionis aut scandalorum occasionem extingueret, et ne deinceps fluctuantibus animis anxii oborirentur scrupuli, remedio salutari provideret, esum carnium, authoritate Apostolica, tam Ecclesiasticis, quàm sæcularibus, ad diem Cinerum exclusivè, contra veterem consuetudinem polonorum, et primæva institutione non obstantibus, indulsit. atque ex eo tempore, Dominicam Septuagesimæ, polonis appellari, rebus Bacchanal, sive ut ipsi voce novata, ad analogiam polonici vocabuli, Carnisprivium dicunt, mos obtinuit. Joan. Herbut. | Jeiunium Quadragesimale abbreviatum.

Anno Domini. 1191. Petrus tit. S. Mariæ in Via lata, Diaconus Cardinalis, Capuanus, Legatus de latere à summo Pontifice Cælestino Tertio, ad reformandam in polonia Ecclesiam missus, qui Cracoviensem primum Civitatem ingressus, à Fulcone Cracoviensi Episcopo, et omnium Ecclesiarum processionibus solemniter exceptus, habuit ibidem primam cleri congregationem, deinde ad Gnesnensem, Vratislaviensem, plocensem, et alias diœceses se conferens, maximè in eliminandis sacerdotum abusibus, et scandalis operam posuit, quorum mores, ea tempestate, in tantam processerant licentiam, ut non minùs quàm sæcularibus, nubendi sibi putarent licere, passimque concubinas nomine uxorum foverent, quam perniciosam audaciam, debita severitate compescuit. Laici verò quacunque pollerent excellentia, et dignitate, ut matrimonia publicè in Ecclesia contraherent, instituit. Posteaquam in polonia, Cardinalis prædicta muneris sui partes impleuisset, in Bohemiam, parem in ea locaturus operam contendit: sed irrito penitus conatu. namque dum legationis officio fungeretur, et constitutionem qua ad votum castitatis presbyteri adstringerentur, iuberet promulgari, tantus tumultus a Bohemicis sacerdotibus Pragæ excitatus est, ut violentas eorum manus, in vitam sibi eripiendam præcipites, non evasurus videretur, nisi sacrilegos eorum impetus, Henricus Episcopus pragensis, qui tunc Ducalem in Bohemia obtinebat potestatem, repressisset. Ex vitis Episc. Vladislau. | Sacerdotes in Polonia Contrahebant matrimonia.

Historici qui de rebus polonorum scripserunt, narrant polonos, in principio Regni res gestas non scripsisse, eò quod nullam notitiam literarum habuerunt, gens enim inter medios bellorum enutrita strepitus, otium non habuit ad intendendum studiis: vel quod principes, non multò ante quæsitarum, ab iisque hostium incursibus arcendis soliciti, nihil pensi ducerent, inducere in animum ea, quæ à doctis viris ad erudiendum proferentur. Herbut. | Poloni, in principio Regni, ignorabant literas.

Anno Dñi. 1241. Conradus Dux Masoviæ, suspicione concepta, contra Joannem Czapla, Juris Canonici peritum, Cancellarium Ducatus sui, scholasticum Vladislaviensem, et plocensem, ordine presbyterum, filiorum suorum Boleslai et Casimiri pedagogum, quasi ipsius suasu, Casimirus, filius eius, mandata patris contemneret, eum ad se accersitum, nihil examinata veritate, crudeli supplicio damnavit immeritum, nam primò squalido carcere, diebus aliquot detentum, atque equuleo torturam, in publicum patibulum egit. Auxit nefarii sceleris crudelitatem, coniux improba, | Canonicus Vladislaviensis suspendio necatus.

Agatia, quae cum extinctum, et à suspendio sublatum, Fratres prædicatores in Ciuitatem ferent sepeliendum, in rabiem acta, illis ablatum, non secus quàm altera Jezabel, sanguinem sacerdotalem sitiens, plaustro impositum, et duobus bobus vectum, in altero rursus patibulo, studiosè ad id circa Ecclam S. Dominici fabricato, supra Insulam, è regione Eccla plocensis maioris, suspendi iussit. Quem Fr. Martinus prior plocensis ordinis prædicatorum, missis Fratribus, de patibulo secundo depositum, in Eccla maiori ordinauit sepeliri. Horenda cædes Vbi passim percrebuit, petrus gnesnensis Archiepiscopus, per Vniuersam plocensem Diœcesim sacris interdixit. Conradus pœnitentia ductus, missis nuntiis, supplex Conuentu fieri postulauit. Qui cū Lanciad sabitus esset, venit illuc cū Episcopo plocensi, ac signa pœnitentiæ non obscura edidit. dein de sancibem, Vt in piaculū commissi facinoris, villam Lowicz, cū sylvis et nemoribus ipsam ambientibus, Archiepiscopo et Ecclæ gnesnensi perpetuò possidendam adscriberet. Ecclesiis verò vladislauien et plocen libertates et iura conserveret; postquam verò latā sententiā submisit se panitorum, à Gregorio Nono summo pontifice, per Thomam vladeslauensem Episcopum, absolutionis beneficium accepit. Ex Archiuo Ecclæ Vladislauien.

Consules Crac. capite plectuntur Circa Annum 1461. Tecinius nobili genere natus, a Ciuibus Cracouien, in Eccla S. Francisci Crudeliter occisus. ob quod crimen ex decreto Regis sex Consules Cracouien capite plexi. alii 6200 flor. pœna mulctati.

Sacerdotes decollantur Sub id tempus, Duo sacerdotes sæculares, Turski et gnoinski, furto insimulati, innocenter à Consulibus Cracouien damnati, decollati sunt. ad Episc. Crac. citati, solum trecentis florenis, pœnas redemerunt. Cromerus. Nequ rex Casimirus Tertius, necis eorum imperatus, suspicione caruit.

Circa hæc tempora, quidam nomine Mathias, Medicus Regius, donauit Conuentui nostro, certa prata, post Ciuitatem Cracouiensem, ut ex illis quolibet anno colligerent fœnum. Pro ipsius verò anima, quotannis, in festo S. pantaleonis Martyris, quod incidit in diem 27 Julii, fratres tenentur in choro, recitare Vnum nocturnum ex officio Defunctorum, cū Laud. addita collecta, Deus veniæ largitor. deinde Cantare Antiph. Media vita.

Prata dicta Matseyki. cum Versu, peccauimus Dñe. et oratione, Deus qui culpa offenderis. Hac autem die D. prœpositus, fratribus ad mensam addet pluva ferrcula cū pipere et croco, et pernam cum allio et Vinum bonum; sic autem in fundatione expressum est: Dabit vinum bonum, cuius olla per gr. 12. emebur, nam tum temporis, quarta pars ollæ Vini boni, Vendebatur gr. 3. Hæc autem prata huc usque Vocantur Matseyki. inter villas plaszow, et Zabtocie.

Anno Dñi. 1439. Magna pars Cracouiæ, gemino incendio conflagrauit.

Cracouiæ ob adulterinā pecuniam tumultus. Item. Nicolaus Serapsinus, præfectus Salis, et nonnulli alii, de senatu Vrbis, ob importatam adulterinam monetam, populari inuidia pene deflagrarunt. Quod ni conspirationem hominum subodorati in Arcem properè fugissent, cæsi essent, tumultu et concursu populi. Gliscentem seditionem Sbigneus Episcopus repressit, coniectis reis senatoribus Vrbis in Carcerem, et post aliquot septimanas, desinente ira hominū, dimisit. Ita Cromerus.

Cracouia arsit. Anno Domini. 1462. Cracouia, horrendo incendio, in cœnobio Dominicanorum, è fornace Alchimistica (quemadmodum vulgo iactatum est) orto arsit, ita, vt dimidia ferè pars Vrbis, ad meridiem et occidentem solem vergens, absumeretur. Cromerus.

Eccla cathed. arsit. Anno Dñi. 1237. post mortem Iuonis Episcopi Crac. Basilica Cracou. fortuito incendio in turri, quæ ex testamento Iuonis plumbo tegebatur, excitato conflagrauit. quam Vislaus postea instaurauit. Ita Cromerus.

GREGORIVS Tertius Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiæ SS: Corporis Christi Præpositus.

Hactenus tantum, Vsa est Ecclesia, et Monasterium nostrum, Præpositorum ex Germania accitorum Magisterio. non dum enim annorum decursu, in eam excreuerat Magnitudinem, Vt se per se tueri, ac domi natis Viris, suam salutem concredere posset. Neq; etiam nos nunc pœnitet, tales præfuisse Monasterio nostro, qui Vitæ sanctitate, et eruditione, summa cum laude præluxerunt futuris successoribus. Creuerant iam sub paterna Cura Germanorum, et non paruo numero aucti erant Fratres Canonici, et cum sese mutuò circumspicerent, facilè animaduertebant, non deesse sacerdotes iudicio maturos, Vitæ probitate notos, eruditione præstantes, qui munus præpositi, vitè, et ex dignitate gerere possent. Quare Vitâ functo Joanne Austriaco, concordibus omnium Fratrum sententiis, in defuncti locum, Gregorius, Vir singularis Virtutis, et doctrinæ, liberâ electione subrogatur. Hic Præpositus Infirmarium ex fundamentis erexit, in illoq; altare consecrari, Vt missam commodè audire possent infirmi, curauit. Huius Infirmarii modò pars media, in Bibliothecam conuersa. Infirmarium.

Indulgentias pro festo SS. Corporis Christi, auctas, à Martino V. Summo Pontifice, ad Ecclesiam suam impetrauit.

Imaginem Beatissimæ Virginis Mariæ, à S. Luca (ut fertur) in tabula depictam, ad Vnum cubitum altam, quæ hucusq; in sacrario

Imago B.V.M. à S. Luca depicta.

Ecclesiae nostrae servatur, à Praeposito Rudnicensi Canonicorum Regularium, tunc hinc ob persecutiones Hussitarū exulante, et in Monasterio Vladislaviensi, cum fratribus manente, acquisivit; quamq[ue] gemmis, laminis argenteis deauratis, et lapidibus pretiosis, ornauit. Ad quam imaginem, Pater Joannes Gelasius Exorcista, professus Domus nostrae, fassus

Ex MSC. Christoph. Loniensis

(Catherina nomine)

est, ab una obsessa, centū millia, daemonum se fugasse, Anno Domini 1634. quod expulsio ad memoriam sempiternam, exarata est in tabella argentea, et in capella ad imaginem Beatissimae V. Mariae appensa. Quare ob huius imaginis reverentiam, statutum est capitulariter, ut tantum in solennibus festis, à solo Praeposito portaretur.

Molendina.

Idem Gregorius Praepositus, sortes in Molendino dicto Kamienny, post portam Sutorum, in suburbio Cracoviensi, prope Ecclesiam et Monasteriū Carmelitarum in Arenis,

A.D. 1432. coemit. Anno Dñi. 1432. Hoc Molendinum, à Suecis funditus dirutum.

Item, Confraternitatem, cum Monasteriis, Cisterciensium in Mogila, Cassinen, Viennen, clari montis, et Clodavien, iniuit.

Iterumq[ue] in Anno Domini. 1435. Indulgentias pro festo SS. Corporis Christi,

A.D. 1435. ab Eugenio IV. Summo Pontifice auctas Romae, impetravit.

His temporibus Casimiria erat referta, Germanis, et Almanis.

A.D. 1438. Anno Domini. 1438. In territorio Cracovien, talis Caristia frumentorum, à Miechovio Historico fuisse perhibetur, ut cum duodecem grossis aliis annis vendi consueverat Corcus siliginis, hoc anno, uno floreno vendebatur. et haec Caristia contigit, ob pluvias tempore Veris et aestatis continuas.

A.D. 1439. Sequenti Anno, scilicet 1439. Gregorius Praepositus, undecimo sui officii anno, laboribus confectus, ultimam diem clausit. Cuius corpus vita cassum, SS. Corporis Christi tenet Ecclesia, in qua, ante altare maius honorificam accepit sepulturam. Hoc Praeposito regente, Fratres hi obiisse noscuntur.

Obitus Praepositi.

Obitus Fratrum.

1. Nicolaus Lubszyc presb. Anno Dñi. 1429.
2. Joannes Vilreatoris presb. Anno Dñi. 1431.
3. Paulus Tylis presb. praedicator Almanorum. Anno Dñi. 1439.
4. Andreas Muratoris. presbyter.
5. Joannes Petri Nizer. Diaconus. Casimirien.

Pestis. Anno Dñi. 1433. pestis per universam Poloniam, virosa contagione grassabatur.

Anno Virginei partus. 1300. Venceslaus Rex Poloniæ et Bohemiæ, primus Monetam argenteam, grossos scilicet Bohemicos, in Poloniam intulit, qui ad hue in usu Cracoviæ, passim habentur, ad Annum 1670. et vocabatur Cesky gross. primò verò frustulis quibusdam argenti, pellibusque aspreolorum, et cæterorum rerum transmutatione, necessaria comparabant. Eoque regnante Cracovia muro Cincta. Ita Guagnin9. — Moneta argentea in Polonia. — Cracovia muro cincta.

Anno Domini. 965. Monasterium Tremesnense Abbatiale, fundatum à Mieclao primo, Poloniæ nominis christiani principe baptisato. Canon. Regul. — Monasterium Tremesnense

Anno Domini. 925. Fundatum Monasterium Canonicorum Regularium. S. Mariæ in Czerwiensko, Abbatiale. — Monasteriū In Czerwiensko.

Anno Domini. 1222. Monasterium Mstowiense Canonicorum Regularium, diœcesis olim Cracovień, nunc autem Gneznensis, fundatum à B. Ivone Episcopo Cracou. regulariter professo Parisiis, ad Canonicam de S. Victore. — Monasterium Mstowiense.

Anno Domini. 1358. Monasterium Calissiense, Canonicorū Regularium, translatum de Villa Manka, per Casimirum secundum Regem Poloniæ, ad ædes S. Nicolai, Calissy. — Monasteriū Calissiense.

Anno Dñi. 1305. Gediminus princeps, et Dux Lituaniæ, versus orientem Causa venationis exercendæ profectus, in quatuor milliaribus, ubi Vilna Viliæ fluvio comiscetur, ibidem in monte Krzywogora, tunc temporis dicto, qui modò Turlogoria, vel Lysa, id ē calua, vocatur, vespera imminente, in eodem monte pernoctavit: dormiensque per somnium vidit, Lupum ferreum rugientem, in cuius ventre alii Centum lupi rugiebant. Expergefactus, somnium aulicis, et stipatoribus exponit, quod variis varie exponentibus, Lezdeiko sacerdos suus gentilis, qui etiam auguria, et futura præsagire solebat, huius somnii arcana exposuit: Lupum ferreum rugientem, urbem fortem, insignem, et celebrem significare: lupos verò in eo rugientes, multitudinem populorum portendere. Qua de causa Gedimino principi suasit, civitatem, et Arcem ibidem erigendam; et ideo Lezdeiko sacerdos, plurimis beneficiis ob singularem virtutū excellentiam, auctus Radivil, quasi Consiliarius Vilnæ ædificandæ vocatus est: De Cuius familia præstantissimi heroes semper fluunt, qui belli pacisque munia, maxima animi, ingeniique vi, præclarè in reipublicæ christianæ emolumentum obeunt. Itaque Gediminus, persuasione Lezdeikonis, ductus, illicò arces duas, unam in monte excelso, alteram in planitie inferiorem erigere, munireque fecit, Civitatem etiam populosam ædificare iuxta mandavit, quam Vilnam, a Vilna fluvio præterlabente appellavit, et sedem suam de Troki, in eam transtulit. Ita Alex. Guagninus in chron. sua. — Vilna Civitas Lituaniæ, fundata ex qua occasione? — Radivilianorum familiæ et stirpis orig.

Anno Dñi. 1396. Vitoldus princeps Lituaniæ, expeditionem in Tartaros adornavit, ac tribum unam, quam illi Hordam vocant, cū liberis abegit, exercitu eorum profligato, partemque captivorum, Regi, et proceribus Polonis, dono misit, reliquos in medio Lituaniæ, supra Vaccam amnem, duobus milliaribus à Vilna, agris attributis, collocavit, qui illic manent, usque ad hodiernum diem, boni, ac diligentes — Tartari in Lituania, a Vilna duobus milliaribus collocati.

patres familiar, et Viribus prisca, armorumq non immemores, ritus patrios Machome ticae superstitionis servant, et liberi, legibus suis viventes, et ex aequo cum Lituanis, Regis Poloniae, Magni Ducis Lituaniae, imperium cognoscunt, vexillumq proprium Arabicis literis inscriptum, quo in bello utuntur, habent.

Lituani nolunt recipere Episcopum Polonum.

Anno Dni. 1598. Cum Rex Sigismundus Tertius, Episcopatum Vilnensem, Bernardo Macieiowski, gente Polono contulisset, Lituani hoc inviti facere contendebant, alteri, quam personae gente Lituanae, talem dignitatem deferri non posse asserentes. Et cum iam Macieiowski, Romae consensum Apostolicum, ad suscipiendum eundem Episcopatum obtinuisset, in Lituaniam ingredi volenti, arma opponere constituerant, nisi ille praemonitus, a persequenda eius possessione supersedisset. Unde post quinquennales altercationes, datus fuit ille Episcopatus Benedicto Woyna, gente Lituano, ac in istis Comitiis negotium fuit sopitum, promittente Rege, quod nonnisi Lituanis, nativis in Lituania, similes dignitates essent conferendae.

Suffrag. in Electione Regis.

Anno Dni. 1632. Cracov. Civitas habet vocem in electione Regis. Ita Piasecius. It. Dantiscae Civitatis Legatis fuit concessum, ut aeque ac Civitatis Cracoviae, Vilnae, Legati, ius suffragii, in electione Regis haberent. Piasecius in Electione Vladislai IV. anno ut sup.

Terrae motus.

Anno Dni. 1618. 25. Augusti. In Italia, in provincia Transpadana, in eius vestibulo Rhetia, imminens Piouve vico mons, inopinato motu convulsus sub vesperam, totum illum vicum repente obruit, ut ne fastigium ullum aedificiorum appareret, et omnes eius habitatores, circiter mille quingenti, tota ruina operti interierint, praeter Franciscum quendam, qui extra oppidum, allatum pro coena vinum, ad cellam vinariam iverat, et alium puerum in hortis, itidem extra oppidum, colligendis pomis intentum, ac fratrem huius[?] qui peregre abierat. Pridie illius diei, cum insolitus faetor, vicum eundem pervasisset, aliquis vilior ex plebe, praecipuos ex magistratu monuerat, quod exitium illis immineret, nisi mox inde exirent, sed ludibrio habitus, ipse solus secessit, et periculum effugit. Convocati autem postea magno numero fossores, ut locum expurgarent, vel saltem cadavera, seu opes obrutorum eruerent, faetore tetro alii infecti, alii etiam extincti, et reliqui territi spectro, quod locum nunquam instaurandum fore monebat, desistere debuerunt.

It. Terrae motus.

Anno Dni 1627. Similiter terrae motus in Italia, Apuliam Regni Neopolitani provinciam concussit. die 30. mensis Iulii, hora 12 meridiana incepit, et licet quinque horis duraverit, primus tamen eius impetus, tantus fuit, ut bonam statim Apuliae partem, in eaque peculiariter urbem, cui a S. Severo nomen est devastarit, magnamque aedium, palatiorum, ac turrium numerum, ita ut ne quidem ipsarum vestigium, appareat. Atque in hac ruina, Coenobia Monachorum, Monialium claustra, eversa, et deleta. Omnesque fere incolae, qui tunc temporis, in urbe erant, extincti sunt. Primo hoc terrae motus insultu, nemini indicias, aut fugiendi tempus largiente. Ita Piasecius.

GASPAR

Quartus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiæ SS: Corporis Christi Præpositus.

Gregorio Præposito, funebralibus persolutis, Fratres Canonici, Comitiis capitularibus promulgatis, ad nouum Præpositum eligendum processerunt: secreto itaq[ue] scrutinio, quæ Vnius cuiusq[ue] esset sententia, quemue, quilibet ex eis digniorem Præposituræ censeret, inquirentes, animaduersum est, Gasparum presbyterum, Præpositum ab omnibus deposci. Itaq[ue] electus, et Loci ordinario præsentatus, et Confirmatus, Vt primum muneris, et officii Antecessoris sui in Ecclesia, et Monasterio successor exstitit, sedulam cœpit nauare operam, Vt incœpta per alios Præpositos fabrica Ecclesiæ, continuaretur. Quare primo anno, statim post susceptam Præposituram, cœpit congregare lapides, pro Corpore Ecclesiæ continuando, et Sacristia erigenda: Sumptum habuit ex Eleemosynis Episcoporum Cracouien, Ciuium quoq[ue] Cracouien, et Casimiriensium, et ex testamentis, reliqua priuatorum benignitas addidit, quorum beati spiritus, pro tam sanctis, ac piis operibus, feliciter iam, ac sempiterno ævo fruuntur. Circa hoc tempus Aureus Vngaricalis, una vendebatur Marca; Vnde murarotibus, pro una die, duo soluebantur grossi; a tribus testudinibus nouæ Sacristiæ conuentionem fecit pro 46 marcis. Centum lapides quadrati, octo marcis emebantur; et Cementi cistæ sexaginta, undecem Marcis. Vt regestris antiquis notatum. Labores D. Præp.

Idem Præpositus, Censum terragium neglectum, ad Ecclesiam suam à prima locatione eiusdem, spectantem, in platea Sutorum, inter portam regalem, et Ciuitatem Casimiriensem, citatis possessoribus soluere coegit. Census Terragii.

Statutorū confirmatio.

Statutorum suorum etiam, Conventus sui, confirmationem in Concilio Basiliensi obtinuit.

A. D. 1443.
Terrae motus Casimiriae.

Anno Domini. 1443. Contigit Casimiriae, terrae motus, ex cuius vehementia, fornices templi superiores S. Catharinae corruerunt, sicque Ecclesia irreparata, ob paupertatem illorum Religiosorum, usque ad Annum 1505. permansit.

Teste Miechovio.
De Ecclesia S. Laurentii vide infr. Ita in Cathalogo defunct. Benefactorū Monasterij nri.
1. Obiit D. Joannes de Libertow, Nobilis, qui pro incorporatione capellae S. Laurentii ad Ecclesiam nram, resignavit nobis Jus patronatus, et collationem.
2. Obiit Nicolaus de Pilzno, commensalis nr, quondam plebanus S. Laurentii capellae, cuius cooperatione, et resignatione, ipsa capella incorporata est Eccle nrae, cū oībus proventibus suis. Anno Dñi. 1448.

A. D. 1447.
Ecclesia S. Leonardi.

Anno Domini. 1447. Ecclesia S. Leonardi, cum Hospitali, post muros Casimirienses à montibus, fundata, et erecta, per Consules Casimirienses, ad instantiam Sbignei Cardinalis et Episcopi Cracoviensis. Haec Ecclesia praepositi titulo insignita, Cuius Jus patronatus, et collatio, ad Consules Casimirienses pertinet. Ita Nakielscius in Chron. Miechov.

A. D. 1448.
Ecclesia S. Laurentii.

Anno sequenti, scilicet 1448. Cura et studio praepositi Eccle SS. Corporis Christi, Ecclesia S. Laurentii, quae hac usque sub regimine Saecularis Sacerdotis erat, (et haec quondam Anno Dñi. 1124, a Nobili polono Petro Dunin aedificata) Ecclesiae nostrae, suffragiis Reginae, in perpetuum adiecta, et incorporata, cum decimis ad eam pertinentibus. Ita mihi narravit Hyacinthus Liberius, praeptus Eccle SS. Corp. Xri. 1.

A. D. 1451.
Conventus FF. Minorū Stradomien.

Anno Domini. 1451. Fundati sunt Stradomiae Fratres Minores de observantia, S. Francisci. de quo Miechoviensis Historicus polonus, in haec verba scribit. Sbigneus Cardinalis, Episcopus Cracoviensis, Monasterium pro Conventu Fratrum Minorum de observantia, in Stradomia, in area germani sui de Olesnica, palatini Sandomiriensis, erexit. Constructaque Ecclesia lignea, illam in die Nativitatis Beatae Mariae Virginis, in honorem S. Bernardini, (omnibus processionibus totius Urbis ipsum Cardinalem, et Fratres ducentibus) consecravit. Et post biennium, sumptibus eiusdem Cardinalis, coctili muro Ecclesia aedificata est, et adornata. Habitationes Monasterij, Fratres ex eleemosynis contribuentium, et propriis laboribus, construxerunt, et in hanc diem construunt, ornant, et amplificant.

Conventus Curozwecen. fundatur.

Eodem Anno q supra. Petrus de Kurozweki, De domo Rosarum, Thesaurarius Regni poloniae, in oppido suo haereditario Kurozweki, Ecclesiam sub Cura Unius tantum parochi saecularis constitutam, volens pluribs sacerdotibus doctrinā, et regulari observantiā eximiis, exornare, qui assidue Domino Deo viventi; in laudibus et hymnis psallerent, Hostiamque Corporis et sanguinis Jesu Christi;

deuotè immolarent, Canonicis Conuentus nostri Casimiriensis regendam commisit, ad quam cum licentia Loci ordinarii eosdem solenniter introduxit. Et latiùs in fundatione ipsius patet.

Idem etiam Annus, Magno Jubileo insignis, qui Cracouiæ, Gnesnæ, Leopoli, per spatium vnius anni, magna cum deuotione, et frequentia populi, celebrabatur. Jubileum

Anno Domini. 1454. Joannes Dlugossus, celeberrimus historiarum poloniæ scriptor, habens notam, perspectamq; regularem obseruantiam Canonicorum Regularium Conuentus nostri Casimiriensis, eos in oppido Klobucko dicto in diœcesi Cracouiensi, fundauit, postulatis à conuentu nostro Casimiriensi, viris probis, vitâ et doctrina claris, qui alios ad omnem vitæ religiosæ obseruantiam efformarent. A. D. 1454. Clobucensis Conuentus fundatur.

Anno Domini. 1455. Conuentus Fulnecensis Canonicorum Regularium, in Morauia, Depositum suum quod habuit in conuentu nostro Casimiriensi, ab annis triginta, ob persecutiones Hæreticorum, hoc anno recepit, et de recepto, quietauit. A. D. 1455.

Anno Domini. 1456. Erecta est Ecclesia s. Agnetis Virginis et Martyris, Stradomiæ, cum Conuentu Monialium s. Francisci de obseruantia Bernardinorum, viuente B. Joanne Capistrano. Hæc Ecclesia conflagrata, deinde a Joanne Rosbracho Canonico Cracou. restaurata. Deinde Anno Dñi. 1654, à Suecis, cum aliis Ecclesiis, funditùs euersa, postea pace restitutâ, eleganttiori formâ, muro eo ctili ædificata. A. D. 1456. Eccl[esi]a s. Agnetis Stradomiæ erigitur.

Anno Domini. 1458. Inundatio aquarum, multa damna intulit, quam secuta est Caritas annonæ, ob vehementiam ventorum, et imbrium. A. D. 1458.

Anno Domini. 1464. Bellum sacrum in Turcas a Pio II. Papa, indictum. Ad hoc bellum sacrum, ne Casimirus Rex poloniæ nomen daret, prussico bello impediebatur. publicata tamen Cruce, permulti è polonis priuati, nomina dedere, ita ut ij propè duodecem millia hominum conficerent. Eorum, cruce signatorum militum, non nulla pars dum coit, et instituit se Cracouiæ, re inter se communicata, in Judæos impetum fecit; effractisq; domorum foribus, facultates eorum diripuit, ac ne cæde quidem abstinuit. Cæsi ex vtroq; sexu Judæi triginta ferme, cæteri in Vicinam Joannis Tencinii castellani Cracouien. domum confugerunt. Eam quoque crescente tumultu postridie expugnassent, nisi Joannes Grusinius Episcopus, et Jacobus Dembenius præfectus, idemq; Thesaurarius Regni, cum cohortibus suis aulicis, et senatu, ac multitudine Vrbana, licentiam atq; furorem eorum repressissent, Judæosq; in Arcem deduxissent. Cromerus lib. 25. A. D. 1464. Judæi Cracouiæ trucidantur.

Anno Domini 1467. Septimo Idus Aprilis, Stradomia tota, exceptis templis conflagrauit. Breui, Cracouiæ Centum domus conflagratæ. A. D. 1467. Stradomia conflagrauit.

Eodem Anno, Gaspar Præpositus, in infirmitatem incidit, in qua sanctissimis Ecclesiasticis Sacramentis expiatur, ad æterna (ut piè credimus) laboris sui præmia, Deo vitæ Authore iubente, euocatur est. Cum gessisset præposituram Annis Viginti octo. Obitus præpositi.

Sub huius Praepositi regimine,
Mortui sunt etiam Fratres hi.

Obitus Fratrum.

1. Martinus Muratoris, presbyter.
2. Joannes Laurenti textoris, presbyter.
3. Fr. Philippus conversus.
4. Ioannes de Sądecz. presbyter.
5. Andreas Prior et praedicator. presbyter.
6. Thomas. presbyter.
7. Fr. Andreas subdiaconus.
8. Ioannes dictus Auris. presbyter.
9. Ioannes presbyter provisor molendinorum.

Tres simul Episc. Crac. electi.

Circa Annum Dni. 1456. Tres Episcopi Cracovienses electi. Joannem Grusczynski, Episcopu Vladislaviensem, promovit Rex: Joannem Lutecun Regni procancellarium, Canonicu Cracovien. elegit Capitulum: Jacobum Sienienski filium Palatini Sendomirien. designavit summus Ponti fex Pius II. Et cum Jacobum Senienski, tres suffraganei consecravissent, iussu summi Pontifi cis; hac re exacerbatus Rex Casimirus, suffraganeos, Cracovia abesse iussit. Crizano nius verò Canonicus Cracovien, domo ab apparitoribus praefecti extractus, per media Urbem foras eductus est, eo vestitu quo Canonici in templo utuntur, nempè veste linea latiore, et pallio cum cucullo ex pellibus murium ponticorum indutus. Quare magnam in se populi spe ctantis commiserationem, gemitusque de acerbitate Regis commovit. Idem tribus aliis, inferio ris ordinis sacerdotibus, accidit. De qua re latius Cromerum disserentem, Vide lib. 24.

Canonicus et tres sacerdotes pulsi Cracovia

Hieronymus autem Archiepiscopus Cretensis Nuntius in Polonia, egit cum Rege de iniuria personarum Ecclesiasticarum, et pro Sennenio, asseverans, Episcopatu semel à Sede Apostolica ipsi collatum, invito adimi iure non posse. Sed Rege asseverante malle se Regno excidere, quàm illum pati esse Episcopum: Legato vicissim vocife rante, praestare, ut tria regna pereant, quàm ut, et authoritas Ecclesiae perturbetur: re infecta, et irritatis utrinque animis, discessum est.

Mulier ad Iudaicā perfidiam desciuit.

Anno Domini. 1464. Gregorii Morstini Civis Cracovien, praefecti Salina rum Vielicensium Uxor Magdalena, ad perfidiam Judaicam, cum sua prole desciuit: quam ille, sollicitantem et seducentem alios christianos, à vivis timoratis, deque reli gione Catholica Zelosis, admonitus toties, pro gravitate sceleris, et Apostasiae, punire neglexit. Ita Joan. Herb.

Terrae motus. Et 8. infantes Uno partu.

Anno Dni. 1604. In Hungaria, memoratur circa Varadinum, terram gravi motu concussam tremuisse. Et mulierem gravidam eo tempore, octo infantes, Uno partu effudisse. Ita Piasecius.

Nonagenario novi dentes creverant.

Anno Dni. 1603. Medicus Joannes Oczko, vir in arte sua solertissi mus, narravit, quod Patri Stanislai Karnkowii Archiepiscopi Gnesnensis, accidi sset; ipsi enim nonagenario, dentes novos crevisse. Ita Piasecius.

IACOBVS VADOVIVS,

Quintus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiæ SS: Corporis Christi Præpositus.

Post decessum Gaspari præpositi, acceleravunt Fratres Canonici, nouam futuri præpositi electionem, quâ pro die certa, more veteri indictâ, concordibus sententiis, venun ciauerunt Jacobum Vadouium, Domus suæ Canonicæ professum. Hic statim in exordio regiminis sui, fabricam Ecclesiæ, à prædecessoribus inchoatam, ad iustam murorum quantitatem, perduxit, et consummauit. Idem supra sacellum ædificauit campanille ligneum, penes Ecclesiam, quod postea cum campanis exustû, ut infra dicetur. Idem Confirmationem Confraternitatis SS. Sacramenti, à primæua Ecclesiæ locatione fundatæ, hoc anno à Nuntio Apostolico obtinuit. Huius etiam curâ quatuor altaria in Ecclesia SS. Corporis Christi, videlicet S. Augustini. Transfigurationis Domini. SS. Trinitatis ante Consules Civitatis, et ex opposito S. Ursulæ V. M. consecrata sunt. Labores D. præpositi. Altaria consecrata.

Circa hæc tempora, prodigia apparuisse memorantur. Quodam die, sole occidente, plusqm duabus horis, imaginem Crucifixi cum gladio, ab Occidente ad meridiem, in aere pendere visam esse. Item caput siue caluam Diui Stanislai, aliquoties, dum in solemni supplicatione circumfertur, sudasse. Cromer. lib. 24 et 25. prodigia.

Anno Domini. 1468. Monasterium celebre in oppido krasnik Canon. Regul. fundatum est, a Joanne de Tęczyn. ad quod Cœnobium Frater de Conuentu nostro Casimiriensi postulati, et à Joanne Gru

A. D. 1468. Monasterii Cruciferorum.

Sczynski Episcopo Cracoviensi introducti; Quod Monasterium, Vistulovi perpetuo, Praeposito Casimiriensi, Vt in Erectione eius Monasterij patet, semper subiacere debet.

Pestis.

Eodem Anno q[uo] sup[ra]. Poloniam pestis atrox inuasit, et annonae caritas subsecuta, ex hiberni caeli intemperie, ingentiq[ue] multitudine murium, qui horrea depasti, cum se in agros effudissent, radicitus arroserunt. Accessit huic malo, et aliud, quod Cometes duo, in Octobri, per dies quindecem apparuissent. Ita Kalielskius.

A. D. 1472. S. Pauli Eremitae fundant. Casimiriae.

Anno Domini 1472. teste Miechoviensi; Constat inductos fuisse Casimiriam, ad Ecclesiam (olim S. Michaelis capella erat) nunc S. Stanislai, in Rupellam, Religiosos S. Pauli primi Eremitae. Sic enim scribit dictus author. Anno Domini 1472. Joannes Dlugossius, senior Canonicus Cracoviensis, in die Decem millium militum, quorum festum in diem lunae, 22 Junij cadebat, contentato Joanne de Svebnia plebano, duabus praebendis, Sendomiriensi, et Kielcensi, de Ecclesia parochiali in Rupella, conuentualem, per Joannem Rzestowski, Monasterium Fratrum Eremitarum B. Pauli primi Eremitae fundari obtinuit, Vt horis diurnis et nocturnis, laudes Deo, et Beato Stanislao concinnerent. Contentato etiam Stanislao Bielski Altarista S. Crucis eiusdem Ecclesiae, per aliud Beneficium, et medietatem Census Magistri Montium, in Zuppa Vieliciensi, apud Spythonem de Melsztyn, coempto perpetuo, consensu Regio accedente. Proventus pro Victu Fratrum praefatorum loci in Rupella, idem Dlugossus adiecit. In eadem Ecclesia requiescit Corpus B. Svatoslai Ciuis Casimiriensis. Item ibidem depositum est Corpus Joannis Dlugossi, Canonici Cracovien, et Historici Poloni, et huius Monasterii Fundatoris, Anno Domini, 1480 defuncti.

De B. Suantoslaa. Joan. Dlugoss Tom. II lib. 4. Miech. lib. 3. c. 4.

A. D. 1473.

Anno Domini. 1473. Die 26 Julii. Stradomia rursus, cum Ecclesiis S. Heduigis, et Bernardinorum conflagrauit, octauo ferè anno, à prima combustione.

A. D. 1475. Inundatio Vistulae.

Anno Domini. 1475. Circa festum S. Jacobi Apostoli, ex ingenti imbrium mense Julio decidentium, Vistulae horrenda inundatio effecta est, Vt Casimiria ac Stradomia aquâ operirentur, et ad altaria templorum pertingeret. Pontem maiorem quo Casimiria Cracoviae iungitur, aliosq[ue] minores pontes abrumperet, magnamq[ue] calamitatem hortis, et pomariis inueheret.

A. D. 1477. Obitus D. Praepositi.

Anno Domini. 1477. Jacobus Vadouius Praepositus, infirmari coepit, et inualescente morbo, Sacris Sacramentis vitè munitus, vitâ mortali perfunctus est, Cum Ecclesiam suam, et Conuentum annis decem administrasset.

Fulmen in Eccl[es]ia S. Francisci.

Sub id tempus, Imago sculpta Christi D[omi]ni Crucifixi, in medio Ecclesiae S. Francisci collocata, tempore missae, et elevationis S[anctissi]mae hostiae, fulmine percussa, et in partes diuisa.

Sub huius Praepositi regimine,
Hi Fratres defuncti sunt.

1. Nicolaus Lamet, prior Conventus, presbyter.
2. Fr. Joannes Sadecensis, Diaconus.
3. Fr. Christinus Conversus.
4. Iacobus presbyter. Sacristianus.
5. Fr. Joannes Conversus de Nyssa, pictor.
6. Martinus presbyter, praedicator Theutonicorum. A.D. 1473.
7. Thomas presbyter. Hortulanus.

Obitus Fratrum.

Et quia Canonici Crasnicenses, non pridem ex nostro Conventu Casimiriensi assumpti, post Confraternitatem contractam, petierunt mortuos suos fratres, in cathalogum Conventus Casimiriensis inscribi; ideo hic sub hoc praeposito defuncti ponuntur.

Nicolaus presbyter, prior Crasnicensis.
Nicolaus Lublinensis, presbyter.
Fr. Stanislaus Conversus.

Quoniam autem B. Suantoslaae olim Civis Casimiriensis, obitus, et depositionis Corporis eius in Rupella mentionem feci, operae precium duxi, vitam eius, ex Historicis polon. Joachimo Bielscio, et Mathia Miechouiensi, hic ponere.

VITA B. SVANTOSLAÆ.

Suantoslaa, nobilibus parentibus orta, eo in loco, ubi nunc est Casimiria, domicilium habuit, virtutibus clarissimis in statu Virginali insignis; procedens verò in annis, viro pari nobilitate, in coniugem copulata, verùm post aliquot annos, soluta vinculo maritali, et sui iuris effecta, coepit opera charitatis exercere, ieiuniis, et orationibus indefessè vacans: ac sanctum Stanislaum Episcopū Cracouiensem, recenter à Boleslao impio Rege occisum, (videns miracula quae post passionem eius patrata sunt à Deo) hunc sibi pro patrono speciali elegit, ad cuius sepulchrum, dum saepius oratura accedit, et ecce post decem annos martyrii eius, ad sepulchrum orans, et tota nocte vigilans, vidit de repente, quasi in spiritu rapta, totam Ecclesiam multis luminibus, et caelesti visitatione illustratam, quâ in visione astitit sibi S. Stanislaus, admirando in pontificalibus, vestitu refulgens, adstantibus sibi undiq. sanctis, quae viduae venerandae dixit, imperans, vt Lambertum Episcopum Cracouiensem adiret, ageretq. cum eo, quatenus ad Cathedralé Ecclesiam Cracouiensem, corpus eius transferatur; his dictis disparuit. Quibus auditis à veneranda vidua Antistes, notam, perspectamq. habens, illius devotionem ac pietatem, breui solemni cum pompa, illud sancti Martyris corpus, transferri curavit. Haec vero veneranda vidua, piis operibus intenta, nec usq. ad mortem desistens, felici fine quievit, in Rupella praedicta, honorificè tumulata. Anno Dñi. 1083.

Vita B. Suantoslaa.

Joan. Dlugo hy. Tom 1 lib. 4.

Miechou. lib. 3. c. 4.

Cometes. pestis, et fames.	Sub tempus Anni 1469. Cometes per 8 menses horribilis apparebat, quem secuta est pestis, fames, et siccitas adeò gravis, ut Vistula fluvius penitus exsiccaretur, et apud Turoniam pedibus vadabilis efficeretur. Segetes (vernae praesertim) squalerent, sylvae sabusque radicibus arderent, pecudes et iumenta, oblitis limo cum herba vorato intestinis interirent.
Calendarium emendatum.	Anno Dñi. 1582. Gregorius XIII. Papa. Cum multa praeclarè, pro restituendo nitore prisco, Ecclesiae Catholicae ordinasset, Calendarium quoque corrigi voluit, cum ratio computandi dies Paschae, declinasset plurimum à formula in concilio primo Niceno, sanctorum 318 Patrum in eo congregatorum consensu stabilita. Adsciti itaque Romam peritiores Astrologi, negotium illud perfecerunt, et novum calendarium emendatum Idibus octobris, prodiit. Dissidentes tamen in Religione vetus calendarium pertinacius retinuerunt. Ita Piasecius.
Thalmud Iudaicum prohibitum.	Anno Dñi. 1593. Clemens VIII. Papa. Legem sanxit, ne Iudaei Talmud suum, et alios in Indice expressos, ac prohibitos libros legerent, et omnes tales libros, ab officio Inquisitionis conquisitos, cremari iussit. In sola Civitate Bergomensi, ferè decem millia huiusmodi librorum, fuerunt collecta, et igne absumpta. Ita Piasecius.
Inuentio S. Caeciliae corporis.	Anno Dñi. 1595. Romae, Corpus B. Caeciliae, ab octingentis septuaginta annis, a Paschali Papa I. reconditum, et eo usque quo loco esset ignoratum: Casu, dum illius Ecclesiae Titularis Cardinalis Sfrondatus, vetustate collapsa altaria instaurat, in arca Cupressina, cum lineo habitu, vix aliquo tanta vetustate immutato, fuit repertum, summa consolatione fidelium. Illud Pontifex veneratus, in arcam ex Argento solido fabrefactam, unà cum arca illa Cupressina inclusit, et magna solemnitate adhibita, in eadem Ecclesia iterum reposuit.
Peculium Epi ingens.	Anno Dñi. 1624. Decesserat Joannes Kuczborski, Episcopus Culmensis, sic peculii sui praedivitis, nempè quingentorum millium nummorum aureorum, seu florenorum communium polonicorum, cum omnium admiratione, ex Censu Ecclesiae suae; idque intra decem solum annos, quibus illi Episcopatui praefuit collecti, constituerat haeredem Regem Sigismundum, praeterito fratris sui germani filio, aliisque agnatis; fortè quod crederet, ex grata munificentia Regis, eos maiora recepturos.
Translatio S. Norberti Epi Magdeburg.	Anno Dñi 1628. Pragam adducta sacra ossa, B. Norberti, Magdeburgensis olim Archiepiscopi, in ordine quatuordecimi, ab Altringero, et Abbate Strahoviensi, summa veneratione, ac solemnitate, ipsemet Imperator, deponi fecit, in templo Coenobii, eiusdem Abbatis. Obierat iste sanctus, Anno Christi 1142. Exuviae illius iacuerant Magdeburgae, in Coenobio S. Mariae, in uno lapide excavato, depositae, et alio plano lapide solido contectae, terra aggesta. Nec aliud inventum fuit intro, praeter ossa, et crucem auream, ac annulum cum diamante, non vilis pretii, togaeque carie consumptae, aliquas partes.

ANDREAS.

Sextus Conventus Canonicorum Regularium Lateranensium, & Ecclesiæ SS. Corporis Christi Præpositus.

Labores eius.

Vitâ functo Jacobo Vadovio, Fratres Canonici, communibus suffragiis, elegerunt Andream presbyterum, Domus suæ professum. Qui obtentâ præpositurâ, statim in exordio regiminis sui, primo anno, omnia prorsus altaria, in ampliori choro erexit, et in Sacristia altare consecrari curavit, quod postea Anno Dñi 1673. demolitum est. In Villa Kamien dicta, certum fundum Lipowa dictum, Conventui suo emit.

Carthusiensibus fundatio denegata.

Anno Domini. 1478. Joannes Dlugossus Canonicus Cracoviensis, cum vellet Casimiriæ (in eo loco, ubi Casimirus Rex voluit construere scholas studii generalis secus murum) de consensu Casimiri Tertii Regis Poloniæ, Cœnobium Carthusiensium erigere, et fabricare, contradixerunt Casimiritæ, propter locum, quem tantoperè vacuum, domibus et hortis, nullo eis Regio iure suffragante occupaverant, nec permiserunt præscriptione allegata, opus et clenodium pulcerrimum, toti regno Poloniæ profuturum, quamvis ipse Joannes Dlugossus, offerrebat se, omnia iura eorum civitatis resarsurum, ædificare. Ita Dlugossus.

Obitus B. Simonis Lipnicensis.

Anno Domini. 1482. Pestis gravissima totam invasit Poloniam, et inprimis Cracoviam. Quo tempore 15 Calend. Augusti, B. Simon Lipnicensis, Sodalitii Bernardinorum, Ecclesiastes disertus, probitate, ac sanctimoniâ vitæ clarus, ita ut ægroti complures ad sepulcrum eius, pristinæ sanitati restituti esse memorentur, sæva lue extinctus est, et in choro Ecclesiæ S. Bernardini in Stradomia ad Cracoviam, per fratres honorificè tumulatus. Ita Miechoviensis.

A. D. 1489.

Anno Domini. 1489. B. Stanislaus Casimiritanus, Vir sanctitate, et doctrina illustris, ex claustro Casimiriensi Canonicorum Regularium, in cælos abiit. Cuius Vita, inprimis ab Abrahamo Bzouio Ord. prædic. S. Th. D. in Supplemen. Baronii, sub anno eodem descripta: dein polonico idiomate Anno Dni. 1615. insuper Anno Dni. 1670. prælo data, et a Censore Librorum Diœces. Cracou. approbata, quam ego succincte collectam, sic ponere operæ pretium duxi.

VITA, ET OBITVS, B. STANISLAI, CASIMIRITANI, CANON. REGVL. PROFESSI CONVEN. CASIMIRIEN.

Vita et obitus B. Stanislai Casimiritani.

Beatus Stanislaus Casimiritanus, Casimiriæ, (quæ est Ciuitas Vrbi Cracouiensi confrontata) oriundus, Vnde et cognomen ei adhæsit. Parentes habuit admodum Honestos, secundum sæculi fortunam, haud infimæ conditionis, nam Pater ipsius Mathias sothiseuius primos illius Ciuitatis gessit Magistratus; Mater Heduigis femina deuotissima; Qui cum diu prole caruissent, hunc filium precibus à Deo obtinuerunt. Natalem habuit, Anno Virginei partus 1433. in festo Translationis S. Stanislai Epi et Martyris, Cuius nomen etiam in baptismo ei datum. Is postquàm primam ætatem sub parentum oculis exegerat, et iam capessendis literarum studiis idoneus uidebatur, primò in schola parochiæ SS. Corporis Christi, rudimenta grammatices edoctus, statim à teneris annis specimen probitatis dabat: dein annos plures adeptus studiis literarum aptos, ad gremium Cracouiensis Academiæ concessit, Vbi studiorum curriculo confecto, ad omnem Vitæ honestatem efformatus est: dumque bonæ indolis, ac honestæ frontis adolescens, inter illustres pietate et eruditione Viros quotidie Versatur, mores eorum expressit, paucosque post annos, eos non in studiis magis, quàm pietate progressus fecit, Vt æquales omnes scientia superavit, et proinde primam Lauream in Philosophia, breui et Secundam Magistri et Doctoris, et nondum Vir, Theologicas laureas meruerit, Baccalaureus S. Theologiæ Creatus. Post aliquot tempora exarsit in eo Religionis ardor, quare ad Cœnobium Canonicorum Regularium, sub Diui Augustini habitu et Regula militantium, Casimiriæ concessit, expletoque Nouitiatus anno, sacro se voto ei Vitæ obstrin-

XII. Hic imprimis egregia in Deum pietate, erga Superiores observantia, in collegas suos charitate, et benevolentia, valdè emicuit, adeò, vt breui tempore Concionatoris, paulò post Lectoris, dein Prioris munus, obire fuerit coactus. His officiis perfunctus, plurimos doctrinâ, exemplo, charitate imprimis actuosa, Christo lucrifecit. Bis tantum singulis septimanis reficiebatur. Cilicium asperimum gestabat. Nuda in humo capiti supposito lapide, somnum fallebat. Vigiliis orationibus, contemplationi, in Ecclesia noctes diesq incumbebat. Sacrificium mysticum quotidie, summa cum deuotione litabat. Silentium perpetuum meditationibus servabat.

Ad S. Stanislaum Episcopum Cracouiensem et martyrem patronum suum deuotissimus, dum sepulchrum illius in Rupella sæpiùs visitat, quadam die, ibidem orantem cœlesti visione, benignus Dominus visitare dignatus est; nam orans, Reginam cælorum cum Filiolo, et Sancto Stanislao apparentem sibi, meruit aspicere, atq ab ea audire. Gaudeo fili Stanislae, de insigni tua ista deuotione, qua me et S. Stanislaum prosequeris; Viriliter age, te enim Vnâ cum Sanctis meis, merces copiosa expectat in cœlis.

In his exercitiis virtutum, mortis diem ex reuelatione Diuina prœcognouit, et ad prœmia æterna properanti, apparuit Christus cum Matre, Sanctis Poloniæ tutellaribus comitatus, blandè compellans. Surge (inquit) et festina fili mi Stanislae, Hodie enim mecum eris in paradiso. Quibus verbis animatus, cum se æternitati per vsum Sacrorum præparasset, illa verba proferens: In manus tuas Domine, Commendo Spiritum meum; purissimam animam Deo reddidit. Anno Salutis humanæ 1489. Die Tertia Mensis Maii. In festo Inuentionis S. Crucis. Anno ætatis suæ 55. Mense 7. die 7. In Religione 33. Mense 6. Quem Fratres Conuentus post aliquot annos, corruscantem miraculis sublenauerunt, ossibusq eius collectis, et in tumba occlusis, in loco seorsiuo, in choro Minori Ecclesiæ deposuerunt, posito grandi lapide super sepulchrum eius, cum ipsius effigie expressa in lapide, hac inscriptione adiecta, literis vetustatem satis redolentibus, incomptis, nec satis suis numeris constantibus:

Hoc Conclusa iacent, Diui patris ossa sepulchro
Stanislai, hâc Casimiria de gente creati,
Cuius gestorum miranda cerne trophea.

Eius postea sepulchrum, vnus de Domo Illr. et Generos. DD. Jordanorum, Crate ferrea, sumptu proprio, ad instar capellæ obduxit.

Tandem post Annos Centum quadraginta sex, Martinus Klocżynski, Conuentus et Ecclesiæ Præpositus, cum vellet exedras seu sedilia, artificioso opere ad ornamentum Ecclesiæ, in Minori choro erigere, huius Beati ossa, cum licentia Lociordinarii, è veteri sepulchro leuata, in apertiorem locum, maioris chori eiusdem Ecclesiæ, ea quâ par fuit deuotione transtulit. Fabrefacto eidem Beato, nouo, partem marmoreo, partem lapide dolato, forma insigni archetypa decentissimo, cum hac inscriptione sepulchro.

D. O. M.

Beatæ Memoriæ D. Stanislai Casimiritani, ad hanc Can. Reg. S. Augustini Ecclesiam, Canonici, professi, presbyteri, pietate dum in humanis ageret singulari, ac post mortem, quam Anno Domini. M.CCCC.LXXX.IX. die 3 Maii obiit, Votis fidelium, sua merita, magna deuotione, atq; solatio implorantium continuis, in præsentem usq; diem conspicui: Martinus Klo czynski I.V.D. Præpositus, cum suo Conuentu erexit. Cuius Corporis integras Reliquias, ad sinistrum chori anterioris angulum, ad ferream cratem, sub saxo, in ligneo loculo, olim depositas, in thecam stanneam collegit, et concauo petreæ huius tumbæ conclusit. Anno Domini. M.DC.XXX.V. Mensis Augusti, Die X.

Ad Cuius Beati tumbam, usq; in hodiernam diem, maxima Dominus operatur Sanitatum miracula, ita ut à remotis etiam huc confluant regionibus, qui se Beati Confessoris meritis, sperant adiuuari.

A. D. 1492. Incendium Cracou.

Anno Domini. 1492. Contigit circa finem Julii, Cracouiæ atrox incendium, in domo aciali, iuxta portam sutorum, (teste Miechouiensi) exortum, quod maximam Urbis partem, quæ ad septembrionem, et occidentem solem vergit, cum tectis turrium, et mœnium, atq; templorum, fortuito incendio absumpsit. Quo etiam tempore Ecclesia S. Annæ, cum Domo, (quam collegium maius vocant) conflagrauit.

Judæi pelluntur Cracouiâ.

Post quod tempus Judæorum domicilium, qui eousq; seorsim in Urbe habitabant, grassanteq; incendio illo à militibus excussi erant, Casimiriam translatum est, in ripam Vistulæ, quem locum Casimirus Magnus, olim gymnasio destinarat, et ædificare cœperat. Ubi etiam nunc frequenter admodum, et penè innumerabiles degunt, coempta etiam recenter, à Magistratu Casimiriensi magna parte earum Urbis.

Aromata à Judæis. Vide fol. 152. Ex MM. SS. Conuentus.

Et ex eo tempore, quo migrauerunt Casimiriam, cœperunt Judæi, fratribus Conuentus nostri, tribus vicibus per annum offerre aromata, ratione fundi occupati in parochia nostra, et ratione diminutionis prouentuum Ecclesiæ nostræ.

Officiu Judæoru in Eccl̃a nr̃a.

Iidem Judæi, ob quoddam enorme delictum, ex decreto Judicis, debent efferre libros Gradualium, et psalterii, ex sacristia, super pulpitum Ecclesiæ nostræ; modò per decreti relaxationem, soluunt cantoribus, ut pro ipsis efferant.

Horologium penes Ecclesiã.

Sub id tempus etiam, erat Horologium ad latus Ecclesiæ nostræ penes Sacristiam; quod extra, pro tota Ciuitate Casimiriensi sonabat horas. et in Ecclesia supra Ciborium, erecta erat statua hominis, tenens Cymbalum in manu, et ita bis sonabat, et extra, et in Ecclesia. A cuius directione horologii, Judæi, singulis quatuor

temporibus Campanatori soluebant Imperialem. Consules verò Casimirien quotannis dabant pelliceum. Verùm cum in prætorio Civitatis erectum esset Horologium, penes Ecclesiam, circa Annum 1610, demolitum.

Anno Domini 1493. Duo menses, Januarius et Februarius adeò calidi erant Vt arbores folia explicarent, aves nidos extruerent, terra flores produceret, verùm totum hoc in Mense Martio, asperimum frigus decoxit. A. D. 1493.

Anno Domini. 1495. Vistula fluuius, (teste Miechoviensi) supra modum æsta te media inundauit, validis imbribus auctus. A. D. 1495.

Anno Domini. 1498. Teste Cromero, Initio Nouembris, pestis ex Vnga ria et Silesia proserpens, Cracouiam, et Minorem Poloniam inuasit, quæ cum hyeme, (quæ fuit asperima) conquieuisset, æstate sequenti, maiorem in modum recruduit, et ad hyemem longè lateq; grassata, plurimos mortales absumpsit. A. D. 1498. pestis.

Anno Domini. 1499. Judæa in Civitate Casimiriensi, peperit Monstrum, scilicet Vitulum, duo capita habentem. Monstrum. A. D. 1499.

Anno Domini 1500. Milites Cruce signati, post discessum Regium, contra Tartaros, Correptis armis, in Judæorum domicilia, quæ tunc recenter Ca simiriæ posuerunt, impetum fecerê, et fortunas eorum diripuerê, ac viginti plùs minùs Judæos trucidauerê. Inde, Cùm, signis extensis, per pontem Craco uiam tenderent, clausis portis Vrbis, exclusi, Regem secuti sunt. Miechouien. A. D. 1500. Judæi spolian tur.

Anno Domini. 1504. Casimiria à meridie, ad noctem usq; Rege ex Arce inspectante, arsit, et cum turribus, et pinnis, murium penitùs conflagrauit. Ita Miechou. A. D. 1504. Incendiū Ca simiriæ.

Anno Domini. 1505. Grando horribilis, Cracouiæ, et per loca adiacen tia Cecidit, oua gallinæ magnitudine æquando. A. D. 1505. Grando.

Eodem anno q sup. Andreas Præpositus, laboribus, et senio fractus, cum ob ingrauescentem ætatem ministerio præeê non poterat, præposituram in capitu lo fratrum resignauit. In cuius locum communibus suffragiis subrogatus est, Benedictus Domus nostræ professus, vir diuinis humanisq; literis præclarè instructus. Hic elaborauit piscinam, in Villa Conuentus, Krzyszkowice dicta, quam piscinam, à suo nomine appellauit Bienek, quæ ad hæc usq; tempora manet. Ve rùm cum vellet Benedictus præpositus, inclinatos mores Religiosorum suorum, ad meliorem reducere frugem, ex eo, inter fratres et ipsum, discordiæ emerserunt, quare vir quietis et vitæ solitariæ amans, post visitationem Episcopi per Commi sarios suos, præpositurâ se sponte abdicauit, ideòq; non numeratur inter præposi tos, cum vno solùm anno præfuisset. In cuius locum electus est Petrus, Do mus huius professus et presbyter, villarum ad Conuentum nostrum pertinentium procurator. de quo infra. Hoc etiam anno, Andreas præpositus, cum præfui sset annis viginti quinq;, testaceo Corporis relicto hospitio, in æterna taber nacula migrauit. Sub eius Regimine mortui noscuntur Fratres. Benedictus præ positus. Ex MSS. Conue tus. Christoph. Lonienski. Obitus Andre æ præposit.

1. Nicolaus Presbyter. Anno Dni. 1478. Apotecarius.
2. Ioannes de Plessen. presb. Anno Dni. 1492.
3. Ioannes Loeblin. presb. A.D. 1492. Febr. 2. sanctitate notus.
4. Nicolaus Biecz presb. Anno Dni. 1494. predic. polon.

Obitus Fratrum.

5. Nicolaus alter de Biecz presb. A.D. 1494 sanctitate conspicuus.
6. Gregorius. Presbyter. Anno Dni. 1494. procurator molend.
7. Mathias. presbyter. Anno Dni. 1496. procur. molen.
8. Stanislaus presb. Almanorum praedicator. A.D. 1498.

Villa Krzysztkowice.

De Armis Topacz corpus eius ante maius altare, ad cornu Epistolae requiescit.

9. Derslaus de Borzniow, Decretorum Doctor, in saeculo Archidiaconus, et Canonicus Cracov., senex ingressus Monasterium, et professionem Canonicam fecit, pecuniam pro Villa Krzysztkowice obtulit, mortuus A.D. 1499. die 26. octob.

10. 11. 1499. Fr. Petrus de Liplas, Conversus. It. Fr. Mathias hamiensski. Conversus. A.D. 1504.
12. Stanislaus presb. Anno Dni. 1500. sacristianus.
13. Ambrosius presb. procurator Molendinorum, qui fideliter ministrando, privilegia supra molendina Monasterio nostro reliquit, 1503.
14. Iacobus, presb. prior Conventus. Anno Dni. 1504.
15. Vincentius presb. Anno Dni. 1505. procurator Villarum.
16. Fr. Nicolaus Swoszowski Conversus. A.D. 1505.

Professi Crasnicen.

Albertus presbyter.
Martinus presbyter.
Iacobus presbyter. Anno Dni. 1489.
Fr. Blasius. Conversus. Anno Dni. 1489.
Albertus. presbyter. Casimirien. Crac. sepultus, in conv. nro.
Michael praepositus Crasnicen. presb.
Stanislaus presbyter. Almanorum praedicator. Anno Dni 1498.
Franciscus presbyter.
Nicolaus presbyter. praepositus Hospit.
Iacobus presbyter. procurator Molendin. prior. 1504.
Petrus et Thomas presb. à scythis capti, ibidem obierunt.
Joannes presbyter. presp. Crasnicen. A.D. 1507.

Inventus thesaurus.

Pulsis Cracovia Judaeis, inventus est thesaurus in collegio Maiori Academiae, in lectorio Socratis.
D. Jacobus olesnicki, sbignei Episcopi Cracovien. germanus, de Armis Dembno. Can. Reg. professus Domus nrae. de illo Christoph. Zoniewski in Vita B. Stanislai Casimiritani.

Arx Crac. conflagravit. Messis praematura.

Anno Dni. 1500. Arcis Cracovien. ea pars, quae à pede galli Kurzanoga nomen habet, fortuito incendio conflagravit. Cromerus.
Eodem anno. Aestas tam calida et arida, ut ad medium Junii, fruges in Polonia passim demeterentur. Cromerus.

PETRUS

Septimus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, & Ecclesiæ SS: Corporis Christi Præpositus.

In locum Andreæ, uel potius Benedicti præpositi, subrogatus est omnium Votis, petrus, eiusdem Conuentus professus, et presbyter, Villarum sub Andrea, et Benedicto procurator. Hic præpositus, quod gessit per Viginti annos, et amplius, non scripsere antiqui, sed cum id non scribant, ideò etiam ego malui ignorare potius, quàm diuinare. Vehementer tamen dolendum est, excidisse præclarissimorum Virorum egregia monumenta, debereque antiquos fratres nostros redarguj erroris, uel negligentiæ. Constat tamen illum contraxisse confraternitatem, cum Monasterio Abbatiali Canonicorum Regularium in Czerwinsko. Et licet illius administratio præposituræ, a Fratribus silentio quodammodo inuoluta fuerit, tamen ex Visitatione Conuentus, à Joanne Konarski Episcopo Cracouiensi, per suos Commissarios, Anno Domini 1522, institutâ et factâ, apparet illum bona Monasterii nimis prodigè erogasse, in Hospites, famulos, equos, Et fortè parum aberat, quin totum dilapidaret, nisi Episcopus punctis in Visitatione præscriptis obuiasset, assignando illi, et addendo Conseruatores, ex patribus Senioribus Conuentus, qui totum Monasterii thesaurum in manibus suis obseruarent, ipsique præposito ad dispensandum, quantum pro Vnaquaque Vice, necessitas postularet, darent, et ministrarent. Qui de omnibus et singulis prouentibus, Censibus, et redditibus, ipsius Monasterii, Vndecunque collectis, et peccuniis expositis, fratribus ipsis saltem semel in anno facere rationem tenerentur, conseruatores, etiam ipsi.

Visitatio Conuentus.

A. D. 1509. Stradomia conflagrata.

Anno Domini. 1509. Die 22. Martii. Stradomia tota igne absumpta est; Divae Hedwigis, Agnetis, atq; Bernardinorum, templis solum modò illaesis permanentibus, reliqua ex utraq; parte, violenti incendio, penitus deflagrarunt.

Eodem Anno. pestis grassantis pericula, plurimum timoris mortalibus incussit, multisq; vitam ademit.

A. D. 1510. Judaeus comburitur.

Anno Domini. 1510. Judaeus perfidus, qui Corpus christi verum, in sanctissimo Sacramento blasphemabat, meritum sanè supplicium invenit, nam magno ad id excitato incendio, in foro Cracoviensi conflagravit.

A. D. 1515.

Anno Domini. 1515. Inundatio Vistulae, plurima damna intulit; quam secuta est acerbissima pestis.

A. D. 1518. Consules Casimiriens. capite plectuntur. Cromerus in oratione funebri. Sigism. Aug. Et Nakiel scius.

Anno Domini 1518. In mense Martio. Proconsul Casimiriensis, dictus Karolia, et alii duo Consules, Siechel et Szeling, in Arce Cracoviensi capite plexi sunt. eò, quod nobilem quendam Staboss dictum, cum duobus famulis eius, iniustè, (fores illi ebrii ad lapideam quandam effringebant) sine praemisso iudicio, capitis poena condemnarunt, et decollatos sepultura decenti privaverunt; quare citati per consanguineos nobilis Staboss, decreto Sigismundi Primi Regis, poenas luerunt. Et ex hac occasione, in posterum decrevit Rex, ne Magistratus Casimiriensis, in quenquam nobilem, sine assensu Castri Cracoviensis, mortis sententiam ferre praesumat. Ita Samuel Nakielski in chron. Miechovień.

A. D. 1519. Hyems calida nimis.

Anno Domini. 1519. Hyems tam calida erat, ut videretur esse Autumnus, verùm sequenti anno, tam asperrima frigora usq; ad Pentecostes erant, ut inde maxima caristia, et fames sequeretur.

Anno Domini. 1524. Fames hoc anno, homines gravissimè afflixit.

A. D. 1526. Obitus Praepositi.

Anno Domini. 1526. Petrus Praepositus ad extrema perveniens, sacro q; refectus viatico, obdormivit in Domino, cum praefuisset Anno uno, supra viginti. Sub huius Praepositi regimine, mortui sunt hi Fratres.

Obitus Fratrum

Professi Crasnicenses. quos postponere debui. Casimiriensibus.

Martinus Presbyter. de Krasnik.
Iacobus Presbyter.
Mathias Presbyter.
Ioannes Presbyter.
Simon Presbyter submersus.
Petrus Presbyter.
Mathias Praepositus Crasnicensis.
Ioannes Praepositus Crasnicen. A. D. 1507.

Ioannes presbyter. Anno Dni. 1509.
Ioannes presbyter. prior Conuentus. A.D. 1512.
Stanislaus presbyter. Anno Dni. 1514. Vestiarius.
Fr. Joannes Diaconus. Anno Dni. 1518
Professi Casimirienses. Thomas presbyter. Anno Dni. 1521. procur. Molend.
1. Joannes presbyter Crucifer. A. D. 1522.
2. Laurentius Vrsedouiensis presbyt. A. D. 1523.
3. Stanislaus Clepardiensis presbyter. A. D. 1523.
4. Jacobus Glauwick presbyter. Anno Dni. 1523.
5. Lawrentius presbyter A. D. 1525.
6. Fr. Stephanus Conuersus.
7. Fr. Jacobus Conuersus. An. Dni. 1525.
8. D. Andreas prior et praedicator. S. Th. Bacc. A. D. 1524. =
9. Felix, presbyt. Domus nrae procurator. 1527.

Circa Annum Dni. 1551. Regnante Sigismundo primo, venerunt tunc in Regno poloniae, olim praedicta tempora, quibus nequitiâ hominum, Religio vera, in opprobrium et contemptum adducenda erat, per magistros prurientes auribus. nam multi ex Monachis, et sacerdotibus, abiecto ordinis sui regulari vestitu, ad sacrilegas nuptias conuolauant, et ab orthodoxa religione desciuerant. Nam Stanislaus Orechowski gente oxarum, Canonicus premyslien, cum esset sacerdos, Magdalenam Chetmska, in vxorem sibi palam desponsare non erubuit, quo petulanti facto, seuerius ab Episcopo suo Joanne Dziaduski admonitus, nec dictis sui praesulis acquiescens, magnam odiorum nobilitatis contra clerum materiam praebuit, iam enim tunc coelibatus sacerdotum, contemptui esse capit, quasi aliquod irreligiosum nefas. Tum et sacerdos Martinus hrowicki, ducta vxore Magdalena pobiedzienska, fugiens paenas à Cracouiensi Episcopo irrogandas, Regiomontium perrexit. Et quod mirabilius, Joannes Drojewski, Episcopus Vladislauien, Sirarior aliquando, sub vesperam, dicitur nuptias, cum glotis suae pedisequa, publicè, non sine scandalo familiae, celebrasse: quanqm scandali iam tunc minor habebatur ratio, cum clerus passim in lasciuian fuisset prolapsus. Ex vitis Episc. Vladislauiensium. — *Sacerdotes Contrahunt matrimonia et celebrant nuptias.*

Anno Dni. 1526. Jacobus Vesanski, Episcopus Vladislauiensis, ob suspicionem haeresis anathemate notatur a papa; qui tamen reconcilliatur Romano pontifici.

Anno Dni. 1517. Lutherus haeresim seminare incepit, Vitenbergae.

Anno Dni. 1505. Die 19 Maii. Tempestas horrenda, circa Cracouiam coorta, tonitruis perpetuò terribiliter crepitantibus, et coruscantibus, inter densas nubes fulguribus, grandinem instar oui gallinacei demisit, qua frondes arborum erassiores etiam decussae, tectaque domorum perfracta sunt: turris vna Arcis fulmine peruersa, tecti et muri parte abrupta, prodigii loco fuit. — *Tempestas ingens.*

Similiter his temporibus s. circa Annum Dni. 1560. Episcopi Cracouien erant suspecti de fide. vti philippus padniewski, ita vt illum vacillantem capitulum Cracouien admonere et reprehendere debuerit. Circa A. D. 1571. Franciscus Crasinski; confoederationem olim haereticorum subscripsit, quam nemo Episcoporum, imò et catholicorum secularium facere voluit. — *Epi Crac. vacillant in fide et fauent haereticis.*

Nam Sigismundus Augustus Primus, Rex Poloniæ, remissior factus in cultu religionis Catholicæ, ad
dictus Curiosis scientiis, hæresim per germanos aduenas, in Poloniam introductam, non
cohibuit. propter quam hæresim Poloniæ status immutatus fuit. Goslicius Episcopus Ca
menecensis subscripsit fœdus libertatis hæresis. Ita Piasecius. Anno D. 1587.

Anno Dñi. 1590. Gregorio XIII. suffectus Sixtus V. genitus in Piceno,
Patre Peretto, genere Dalmata, seu Slavone, qui paupertatem fugiens transie
rat in Italiam, homo fortunæ tenuioris, unde et filium hunc suum, nomine Felicem,
puerulum gregi pascendo applicuerat, et eum transiens quidam Religiosus, ordinis
Franciscanorum, cum industrium videns, abduxerat ad Monasterium suum, ibi edu
De Sixto V. PP.
catus, literis imbutus, et ad summam eruditionem provectus, officiorum quoque in ea
religione, minorum et maximorum honore, et insuper generali, totius ordinis eius
præfectura cum laude perfunctus, in tantum virum evasit, quod Pius Papa V.
eum Cardinalitia dignitate insignivit, et deinde secundum successorem in Pon
tificatu habuit, summo Ecclesiæ bono. Nam stabilivit potentiam summorum Pon
tificum. Statum Ecclesiæ à latrociniis purgavit. Ornavit Urbem structuris magnificis.
Restituit nitorem sacræ scripturæ. Sanxit leges, quibus collapsam disciplinam Eccle
siasticam mirificè correxit. Cardinaliumque numerum, ad septuagesimum restrinxit.
Ingentem autem auri vim, iste pontifex congregarat, repositis in singulis an
nis, decies centenis millibus, numero aureorum Romanorum, in Castro Molis Adri
ani; ac quinto tum sui Pontificatus anno completo, quinquies mille millia (no
vo nomine milliones quinque, veteri verò usu, talenta auri, octies mille) com
pleverat. Et caverat lege, quam et ipsemet iuravit, ac a successoribus suis,
in ingressu pontificatus iurari voluit, ne ex illo ærario, depromi posset extra
necessitates tales: Ut si principes christiani, inirent fœdus generale, pro recupe
ratione Terræ sanctæ, et eo casu ærarium non prius esse aperiendum, donec e
xercitus christianorum in hostico consisteret: ad sublevandam annonæ caritatem,
vel pestilentiæ alicuius luem, ex qua gravissima populi Romani calamitas metuen
da esset. Item pro vindicando, vel recuperando Regno aliquo, vel provincia christiano
rum, si à Turcis, vel hostibus Ecclesiæ occuparetur, vel iam esset occupata. Et denum
si bellum ab aliquo immineret, ditionibus, et patrimonio Ecclesiæ Romanæ. Piasecius.

Anno Dñi. 1631. Mense Septembre Andreas Lipski Episcopus Cracou. obiit. vir in
Lipscii Epi Crac. defuncti, ingens peculium.
legibus Polonicis exercitatissimus, propinquis, ex ingenti peculio, (noningenta Polo
nica, aureorum, seu florenorum millia, numeratæ pecuniæ, præter supellectilem pre
tiosam, et tot horrea plena reliquit.) quod exactiori rei familiaris cura corra
serat, vix sesquiunciam assignavit. Monimentum tamen sibi, suisque insigne fecit,
collegium sacerdotum, et præposituram in Chotecz, in quo præpositus ex eius genere
perpetuò succederet. ac donavit decem millia florenorum, de quorum censu annuo Episcopi Ca
menecensis cura, aliqui captivi, ex servitute Tartarica redimerentur. Piasecius.

IOANNES NICZRONIS I.V.D.

Octauus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiae SS: Corporis Christi Praepositus.

Petrus, successorem accepit Joannem Niczhonem Casimi
ritanum, omnium concordibus votis electum. Virum singula
ris virtutis, et Doctrinae. Cuius Virtuti tantum tribuit Capitulum,
vt ipsius fidei ac diligentiae, Conuentum, et Ecclesiam crediderit.
In quo officio ita se industrium, fidum, Vigilantem, ac integrum
gessit, vt crescente in dies magis, magisque ipsius famâ, et authori — Ex manu scr. Conventus
tate, officio, et dignitati, nunquam defuerit. Hic liberalibus (cum
primùm per aetatem licuit), à parentibus traditus disciplinis, ad eru
ditionem magis, quàm ostentationem profecit. An vero ante ingre
ssum Religionis, an in Religione, Juris Vtriusque Doctorali insigni — Labores eius.
tus fuerit laureâ, non scripsere antiqui. In eo imprimis effulsit
benignitas; nam cum esset vir ditissimae paupertatis, ex aliis Cano
nicorum Regularium Monasteriis, Fratres magna humanitate suscipie — Schola in Caemeterio.
bat, et in studiis Academiae Cracouiensis penes Domum suam
fouebat. Bibliothecam conuentus sui, libris auxit. Scholam
ex platea lanificum, nunc Judaeorum, in Caemeterium Ecclesiae trans
tulit: scholam antiquam, ad saecularium habitationem relinquens, quae
Domus hucusque retinet cognomen suum; Stara szkoła. Ex hac enim
platea, scilicet Judaeorum, erat transitus recta ad Ecclesiam; in loco quoque
hoc vbi nunc est officina Ceruisiaria Monasterii, Aula Abbatis
Szczyrzycensis extabat, quam postea praepositus uidens angustum lo
cum, pro dilatando Monasterio, siue emit, siue dono accepit.

A.D. 1528. Prætorium Casim. conflagratum.

Anno Domini. 1528. Feria secunda Rogationum, circa horam 19. Prætorium Ciuitatis Casimiriensis, exustum, et conflagratum est. Quo tempore Acta scabinalia, à septem annis incæpta, igne absumpta sunt, cum omnibus Actionibus, Resignationibus, et caussis notatis: in quorum postea locum, Acta recentia, per manus Bartholomæi Cromeri prouidè subordinata sunt.

A.D. 1530. Siccitas grauis.

Anno Domini. 1530. Cometes per duos menses apparebat, post hunc secuta est siccitas tanta, quæ hominum excedebat memoriam.

Anno Domini. 1534. Inundatio Vistulæ, ex continuis imbribus, multa damna intulit hominibus.

A.D. 1539. Vxor Consulis Cracou. igni tradita.

Anno Domini. 1539. Catherina Melderowa, Consulis Cracouiensis Vxor, à Iudæis dementata, fidem Iudæorum suscepit, quæ cum ab isto errore, nec exhortationibus Virorum doctissimorum, nec religiosorum monitis, auocari potuit, ex decreto Petri Gamrati Archiepiscopi Gnesnensis, et Episcopi Cracouiensis, in foro Cracouiensi, igni tradita est, vbi flamma adhibita, ad hoc supplicium iucunda fronte properauit.

A.D. 1543. Pestis.

Anno Domini. 1543. Peste grauissima laboratum est, quæ Cracouiam, et Casimiriam, et alia suburbia depopulata est, vt Ciues iuga montium peterent, qua peste Viginti millia hominum Cracouiæ, et per loca adiacentia sublata est, se, antiqui referunt Scriptores. Tunc cadebat sine numero Vrbana plebecula, sicut in primo autumni frigore syluarum folia concidunt.

A.D. 1544. Obitus D. Præpositi.

Anno Domini. 1544. Joannes Nicolaonis Præpositus, ex hac Vita decessit. Cum præfuisset annis Octodecem. Sub cuius regimine, obierunt hi Fratres.

1. Benedictus olim Præpositus Conuentus huius, qui vno tantum anno præfuit, et Præposituram resignauit. Vt dictum est sup. A.D. 1527.
2. Petrus dictus Proch Presbyter. Anno Dñi. 1531.
3. Gregorius Capellanus. Presbyter. S. Laurentij. A.D. 1533.
4. Martinus Presbyter. Anno Dñi. 1535. Sacristianus.

Professi Casimirienses.

Fr. Andreas de Swoszowice, Conuersus.
5. Laurentius dictus Rotrheba. Presbyter. A.D. 1536. Prior.
6. Mathias. Presbyter. uel Mathæus. A.D. 1539.
7. MATTÆVS Scrubimirita. Presbyter. A.D. 1541. Vestiarius.
8. Joannes Pilznensis, Presbyter. Anno Dñi. 1542.

Obitus Fratrum.

9. Gaspar Presbyter. Eodem anno. ut sup. Procurator Molend.
10. Albertus de Slomniki. Presbyter. A.D. 1543.
11. Franciscus, Presbyter. Præpositus Curoszwacen.

Ex Conuentu Cracouiensi Si.
Joannes Presbyter. Chrysostomus.
Nicolaus Presbyter. Praep. Hospit.
Joannes Turobinius. Presbyter.
Thomas Presbyter. Apiarij prouisor.
Felix Presbyter.

"Hoc ieiuniũ fer. 4. A Summo Pontifice Benedicto IX. indictũ Polonis, dũ Casimirus I. Rex Poloniæ, è Cluniacensi monasterio, ad Regnũ Poloniæ, Diaconus assumeretur qui cũ regnasset annis 16. obiit Anno Dñi 1058.

Ad Annum Domini. 1548. Feria quarta qualibet, ieiunare maioribus nostris Religio fuit. Tandem eodem anno, primum feria quarta, illatæ carnes in mensam Augusti Regis apud Polonos, dum funus parentis sui Sigismundi Primi curaret, magno populi murmure: quanquam Rex in gratiam Germanorum hospitum id fieri debere excusauit. Ex Vitis Episcoporũ Vladislauien. "

Feria quarta ieiuniũ apud Polonos.

Circa Annum Dñi. 1520. Regnante in Polonia Sigismundo Primo. Missus est à generali Fratrum Franciscanorum, Commissarius eiusdem ordinis nomine Fontanus, ad reformanda in Polonia sui ordinis Cœnobia; Qui dum legationis officio fungitur, et in eliminandis ipsorum abusibus operam ponit, Monachi Cœnobii Cracouiensis, sacrilego impetu, ad eripiendam ipsi vitam præcipites, violentas in eum manus iniecerunt, et ex cella extractum, crudeliter occiderunt, interemptumque in loco occulto sepelierunt; verum morte eius peruulgata, ab Episcopo Cracouien capti, et iussu summi pontificis, septem in Circulo Cracouien capite plexi, alii in Arcem Lipouiensem deducti, in carceremque detrusi, pœnas condignas luerunt.

Commissarius Franciscanorũ a Monachis occisus.

Circa Annum Domini 1507. Martinus Bielski polonus, qui Annales Polonorum scripsit, facit mentionem, in principio Imperii, Sigismundi primi, Regis Poloniæ, nobilem quendam Jacobum Melstinski, prætorem de Brzezinii Ciuitate, ex leuitate quadam animi, seu potius desperatione, nomen authoritatemque sibi Christi adsciuisse, Petrumque Zatorski, Ciuem Cracouien, cæterosque sibi similes latrones duodecem, secundum numerum Apostolorum elegisse, singulisque nomina Apostolorum imposuisse, se vero Jesum Christum appellasse. Qui per Villas ubique ambulantes, prodigia mortuorum, et præstigiatorum more exercebant: sycophantasque alios, et latrones, uelut mortuos subordinantes, suscitabant: pisces in paludes lutosas, primò impositos, ubi eos nunquam nasci possibile erat, in nomine Christi sui, manibus capiebant: panes in fornaces imponebant, in nomine Christi, cum illic ante non essent depromebant, cum ingenti simplicis Vulgi admiratione.

Melstinski se fore Christum finxit.

Quodam tempore, ad Czestochouiam Monasteriũ Diuæ Virginis imagine celebre, prædictus Christus, cum suis Apostolis, ubi adhuc ignotus erat, venit, cumque illinc aliquot diebus moraréntur, Unum ex suis, quasi obsessum à dæmone, subordinauerunt, cuius opera victum acquirebant, cum sua coquina carerent: ille enim quasi dæmoniacus, per hospitia, diuersoriaque ambulans, carnes de coquinis rapiebat, in suosque proiiciebat, qui cruce illas munientes carnes, comedebant. Illic autem ingens erat confluxus populi, tum temporis, ad Diuæ Virginis imaginem, quæ ibi perinde ut apud nos in Loreto miraculis celebris est. prædicti itaque sycophantæ, illum obsessum suum, ad alta

Latrocinium insigne.

re Diuae Virginis ducunt, duplici veste ad id studiò praeparata indutum, in cuius intercape dinem, necessaria imponere posset: lapillos uerò intra indusium à corpore ei imposuerunt, eumq ad altare deduceretur, ille è manibus ducentium furibundus, sese proripiens, in altare oblatio nibus pecuniariis onustum irruit, pecuniasq de altare rapiens, in vestis duplicatae intercape dinem eas imponebat. Monachus uerò, ab altari diuino officio intermisso aufugit; caeteri Monachi stupidi accurrentes, Cingulum illius resoluunt, putantes eam pecuniam intra indusium posuisse: sed lapilli duntaxat, quos ante studiò imposuerant in terram excederunt: pecunia uerò in veste duplicata remansit. Monachi igitur maesti, pecuniam arte daemonis in lapillos transformatam putantes, exorcismos, orationesq supra lapillos sine intermissione fundunt: ut deinde in pristinam formam transformarentur, sed cum lapilli immutati, in sua forma perseuerarent, Monachus librum Agendam (ut dicitur) indignabundus in terram proiecit, dicens: Adhuc talem daemonem nunquam experti sumus, abite cum eo ad omnes daemones.

Exorcismi supra lapillos.

Hoc latrocinio, praedicti Sycophantae, perpetrato, cum illa pecunia vectâ in Silesiam vicinâ Poloniae peruexerunt, simplicem vulgum suis praestigiationibus seducentes, vbi ad quandam matronam nobilem, in quodam pago diuertentes, dicunt ad illam: Christus te cū suis Apostolis visitat ô mulier, ideo te offer illi, et saluabitur anima tua. Illa uerò virum non adesse domi, in cuius absentia id sibi non liceve, respondit. Cui Apostoli dixerunt: Habesne mappas, uel telam ad Sacrificandum? Mulier uerò ligaturam telae illis obtulit. Qui dixerunt, hanc nobiscum accipiemus, Christusq tibi benedicet, vt tibi linum abundantiùs crescat, ostende aliam si habes telam: quam cū similiter accipere volebant, Mulier dixit: Non dabo vobis hanc, maritum enim timeo. Illi autem frustulum fomitis cū igne telae inuoluentes, mulieri reddiderunt, quam illa nihil suspicans, in cistam reposuit. Itaq cista à tela, à cista uerò domus accensa, in flammam abiit. Vir igitur illius vxoris reuersus, domum conflagrantem inueniens, causam sciscitatur, cui vxor se malè Christum cum suis Apostolis tractasse respondit: ideò hanc plagam iustè in se permisisse. Vir autem ira excandescens, latro hic nequissimus non Christus fuit. Ideò cum vicinis malefactores persequitur, quos in quadam villa insequuti sunt. Ille itaq pseudo Christus re animaduersa, ad illum qui vocabatur Petrus, dixit: Petre iam mea passio, calixq quem bibiturus sum, appropinquat. Cui Petrus: Et mihi vt video imminet Domine. Christus uerò dixit: Petre ego aliter non possum, nisi per fenestram hinc euadere. Ad quem Petrus: Et ego te quo ad viuam non derelinquam Domine, sed quocunq tu fugeris, sequar te. Sicq ille Christus, per fenestram, Petro sequente aufugit, caeteri quoq Apostoli, quà potuerunt euaserunt. Quos villani, unâ cum suo Christo insecutos, et undiq circumuentos, baculis, fustibusq prostratis caedunt, dicentes: Prophetiza nobis Christe, cum tuis Apostolis, qua in sylua hi baculi creuerint. Sicq plagis emendati, vitam suam poenitentiam agenter postea emendarunt, dicentes: Difficile est nobis Christi passionem, Apostolorumq tormenta subire.

Aliud Latrocinium pseudo Christi.

Fuga pseudo Christi.

Pseudochristus cum Apostolis baculatur.

Anno Dñi. 1617. In Germania, Luterani, anni Saecularis, seu decursu Saeculi, à die vltima octobris, quo Luterus, instituta disputatione publica Vuitembergae, fundamenta suae haeresis iecerat, celebrauit festiuitatem, indictam ab Electore Saxoniae, Joanne Georgio. Qui etiam Monetam auream, hinc cudi fecit, cum talignome: Saeculum Luteranum.

Saeculum Luteranū.

STANISLAUS NIEDZIELA. S. TH. BACC:
Nonus Conventus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiæ SS: Corporis Christi Præpositus.

Iustis Ioanni Niczkoni persolutis, Fratres de successore solliciti, dum quem in locum defuncti eligere deberent cogitant; ecce fausto, et felici omine, Stanislaum Niedziela dictum, Casimiriâ hac oriundum, S. Theologiæ Baccalaureum, absentem, in Vratislaviensi conventu Abbatiali tunc commorantem, Congregationi suæ fata dedere. Hic clarissimus, et de literis benè meritus Vir, in his quæ ad cultum Dei, decoremque domus eius spectabant, cœpit suæ sollicitudinis Domino offerre primitias: susceptum enim munus, ita post suum ingressum gerere cœpit. Inprimis pomarium Monasterii, muro circumduxit. In Villis Luzyskowice, Swostowice, et Kamien, prædia ædificavit. Reliquias sacras thecis argenteis inclusit. Cruces argenteas deauratas, ab Vngaris coemit. Turrim supra Capellam B. Mariæ Lauretanæ, cum campanis fortuito incendio olim exustam, ædificavit, novasque campanas, præcipuè duas Maiores, Vnam quæ Vocatur hucusque communi cognomine Dziad, et alio nomine Stanislaus: et alteram Minorem dictam Baba, alio nomine Augustinus, comparavit: nec non supellectilem Ecclesiasticam auxit. Pro his structuris habuit pecuniam, ex Venditis duabus Aulis, cum hortis adiacentibus, penes Ecclesiam S. Laurentii, Iudæis, (quas olim in perpetuum donaverat quidam aulicus Regius Monasterio nostro) pro duobus millibus florenorum in auro: quibusdam paucis conditionibus iisdem Iudæis impositis; scilicet ne fores ac fene

Operosus pater familias.

Ex msc. Christophori Zoziewski

Praepositus vendidit areas duas Judaeis.

stras habeant versus Ecclesiam S. Laurentii, et plateas christianorum, sub poenis certarum marcarum reponendis, quotiescunque in ius vocati, et convicti fuerint. In eodem loco Judaeis vendito, traditur in terra defossum esse calicem, ex grandi lapide excisum, ad perpetuam rei memoriam, quod hae areae quondam ad Ecclesiam pertinerent.

MS. Conv. Consules vendiderunt areas Judaeis.

Sub id etiam tempus, Consules Casimirienses, vendiderant Judaeis aream, in qua erat publicum stabulum equorum, penes ipsam antiquam Judaeorum synagogam. Nec non, et aliae areae ex opposito Monasterii, venditae erant Judaeis; praecipue Lapidea DD. Nobilium Jordanorum, ad ipsos muros Casimirienses versus Vistulam, quae lapidea ad instar Ecclesiae desuper cum columnis, ex cocto lapide aedificata erat, cum hortis et areis suis. In ea etiam lapidea erat capella, et imagines salvatoris et sanctorum, in parietibus depictae. Quae loca omnia Judaei occupaverunt, et in illis domicilia construxerunt.

Ex Monasterio Curozwencensi fratres pulsi.

Sub huius praepositi Regimine, Defuncto Francisco praeposito in Kurozwęki, duo fratres relicti, a Nicolao Lanckorownski haeretico, haerede in Kurozwęki, pulsi, Cracoviam ad suum Conventum redierunt; Domus Monastery à Ministro haereticorum occupata, et Vasa sacra Ecclesiae direpta; ipse haeres agros Ecclesiae, Curiae suae adiecit, et impie occupavit. Post viginta quatuor annos, Stanislaus Maniecki Praepositus SS. Corporis Christi, citavit haeredem oppidi Kurozwęki, ad Tribunalitium Regni, de sacrilega bonorum Ecclesiae occupatione; post agitatam causam, decrevit Judicium, 26 millia florenorum, dare Lanckorownscio haeredi in Kurozwęki, suae Ecclesiae Curozwacensi, spoliatae; et agros reddere: Verum ad instantiam Petri Myszkowski, Episcopi Cracovien., Praepositus solum sexcentos accepit florenos, respectu haeredum, qui eidem Monasterio, et Ecclesiae, multa bona facere promittebant, et nihil huiusque fecerunt, nec eosdem agros reddiderunt, sed in agris Conventus ex opposito Areae suae Curiam constituerunt, et alios agros inter cives valde strictos dederunt. Post reconciliatam illam Ecclesiam, et ab haeresi expurgatam, primus ibi praepositus constitutus, Paulus Zychło, Concionator Ecclesiae SS. Corporis Christi.

A. D. 1547. Confraternitas Conceptionis B. V. M.

Anno Domini. 1547. Cum ad Capellam B. Virginis Mariae, Eccl. nostrae SS. Corporis Christi, frequens populi concursus devotionis gratia confluere coepisset, et propter indulgentias, quas D. Praepositus, impensis Societatum, Textorum, et Lanionum, ad eam Capellam, à sede Apostolica impetravit; Confraternitas SS. Corporis Christi, quae tum erat simul cum Ecclesia fundata, suum mutavit titulum, Confraternitasque B. V. Mariae Conceptionis vocari coepit.

Anno Domini. 1551. Fames gravissima, totam Poloniam vexavit.

A. D. 1555. Pestis.

Anno Domini. 1555. Pestis Cracoviam, et loca adiacentia pervagata est, multosque mortales ex hoc saeculo sustulit. Tunc horribile erat visu, horatim funera per plateas exportari, et ubique planctu, ubique gemitu exaudiri. Illic matrona viros, illic viri uxores deflebant: illi natos, illi parentes, alii fratres, alii amicos desiderabant.

Anno Domini. 1556. Ob nimium Solis calorem, et inde prouenientem siccitatem terrae, sic annus grauissimus extitit. Vnde euenit, tertia die Mensis Maii, ignis fortuitus, primò stradomiae accensus, combussit omnes domos, et Hospitale S. Hedwigis, cum tecto templi; et claustrum cum tecto S. Agnetis. Quem ignem concepta Ciuitas Casimiriensis, tota ferè combusta est, praeter circulum Caninum, et Judaeos. Monasterium S. Catherinae, cum templo ac campanis exustum, omnia altaria igne consumpta, et fornices Ecclesiae superiores corruerunt. Prouincialis eiusdem Monasterii, cum sex Monachis, in sacristia fumo suffocati. In Ciuitate verò, Sebestianus consul Casimirien, cum tribus ex familia: et Stanislaus dictus Rosseh, consul quoque Casimirien, in domibus propriis interierunt. Sub id tempus, turris cum quatuor campanis Ecclae nostrae SS. Corporis Christi combusta, in quo loco, Stanislaus Niedziela praepositus, turrim nouam, cum campanis, ut supra dictum est, excitauit, et comparauit. | A. D. 1556. Stradomia Casimiria combusta. M. SS. Corp. in libris antiquis Bibliothecae.

Anno Domini. 1569. In Maio, in festo S. Vitalis, nix magna et copiosa cecidit, et tribus dieb. permansit. | A. D. 1569.

Anno Domini. 1572. Hyems asperrima, ab octobre usque ad conductum paschae, sine intermissione durauit, ita ut aqua in aerem effusa, prius congelaretur, antequam terram attingeret. Ita Mechouius in Chron. sua Miechouien. | A. D. 1572. Hyems asperima.

Anno Domini. 1574. Grando horribilis cecidit, segetes conuulsit, vnde secuta est fames.

Anno Domini. 1579. Verum quoddam mirandum accidit; Mulier Judaea, enixa est uno partu monstra; puerulum ut digitus viri, glirum cum longa cauda, et quinque aues, et quodlibet horum separatim; post duas septimanas mortua Judaea. | Monstrum. A. D. 1579.

Circa haec tempora. Cum Stanislaus Niedziela praepositus, iam extrema senectute, et veneranda planè canitie, conspicuus esset; Petrus Mysthowski Episcopus Cracouiensis, Stanislaum Maniecki, Notarium causarum suarum, Diaconum, (cum intentione promotionis ad praeposituram, quam subticuerat) commendauit ad Nouitiatum; deinde breui, post professionem, in Coadiutorem praepositurae obtrudere voluit. Quod cum viderent Fratres Canonici, aulicos insolita exarsisse ambitione, et operam suam interponentibus Episcopi, ad dignitates aspirare, aliquandiu siluerunt, neque moreso lito ad electionem coadiutoris, (etiam tunc viuente, et contradicente Stanislao Niedziela praeposito) progrediendum sibi existimarunt: rati, interposita aliqua temporis intercapedine, prauas cupiditates, et ambitiones tepescere posse. Verum cum importunis precibus, et instantiis Episcopi, perturbarentur saepius, expugnati fratres, eum cum conditionibus et protestationibus acceptarunt; de quo in publico Instrumento Anno Dni 1582. die septima mensis septembris, confecto, latius patet. | Ex M.S. Commentus. Coadiutor obtruditur. A. D. 1582. V. fol. 24 et 299

Anno Domini. 1582. Stanislaus Niedziela praepositus, aduersa correptus Valetudine, sumpto prius salutis nostrae Viatico, in fata concessit, cum praefuisset annis Triginta octo. Sub huius regimine, Fratres obierunt hi. | Obitus D. praepositi.

Obitus Fratrum.

1. D. Nicolaus Kocsan. presbyter. A.D. 1545.
2. Dnus Sigismundus. presbyter. A.D. 1546.
3. Dnus Petrus Prasnisz. presb. Eodem anno. 1547.
4. Dnus Petrus presbyter. A.D. 1549. procurator Domus.
5. Dnus-Valentinus Casimirien. presb. A.D. 1550. Prior.
6. Dnus-Florianus. presbyter A.D. 1551.
7. Dnus-Benedictus Clepardien. Anno Dni. 1551. presb. sacristianus.
8. Dnus-Nicolaus Conversus de Liglas. Anno Dni. 1558.
9. Dnus-Albertus Prior presb. A.D. 1553.
10. Dnus-Iacobus Rymar presb. Anno Dni. 1554.
11. Dnus-Gregorius de Myslenice presb. capell. s. Lauren. A.D. 1554.
12. Dnus-Martinus presbyter. A.D. 1555. peste. Vicepraedicator.
13. Dnus-Petrus presbyter. Eodem anno. peste. Mathias presb. Mensicarius. 1556.
14. Dnus-Joannes presb. eodem anno, peste.
15. Dnus-Andreas presb. A.D. 1556.
16. Dnus-Andreas ex noua sadecz presb. A.D. 1558.
17. Dnus-Laurentius presb. Anno Dni. 1562.
18. Dnus-Gaspar presbyter. sacristianus. Anno Dni. 1563.
19. Dnus-Joannes presbyter. praedicator. Anno Dni. 1563.
20. Dnus-Joannes Schwab presbyter. A.D. 1564. in Febr.
21. Dnus-Joannes de Radomsko. presb. Anno Dni. 1565.
22 Dnus-Petrus. presbyter. Hortulanus. Anno Dni. 1565.
23. D. August. Joannes de Brzostek. presbyter. A.D. 1565.
24. Dnus-Blasius de Radomsko. presbyter. A.D. 1568.
25. Dnus-Joannes de Tyczyn. presbyter. procur. Molen. 1572.
26. Dnus-Albertus de Kurozwęki. presbyter. dictus haluza.
27. Dnus-Joannes Sociński presbyter. A.D. 1577. Cracovien.
28. Dnus-Mathias Casimiriensis. presbyter. procurator Molendin.
29. Dnus-Stanislaus. presbyter. praedic. et sacrist. A.D. 1578.

Ex Conventu Crasnicen.

Mathias Prerowski. presbyter.
Joannes Myslouius. presbyter.
Albertus presbyter.
Andreas. praepositus Crasnicensis. presb. A.D. 1561.
Joannes. presbyter multis annis dispensator.
Valentinus. presbyter.

Anno Domini 1549. Studiosi Academiæ Cracovien[sis], scholis desertis, et monitis præceptorum spretis, tumultuarie ~~[illegible]~~ ad unum omnes, Urbe excesserunt, cantantes illa verba Salvatoris: Ite in universum orbem etc. et ad scholas Hæreticorum diversas abeuntes, totam postea Poloniam erroribus Novatorum infecerunt, et hæc transmigratio facta est, propter studiosum iniuste ad necem damnatum, à Magistratu Cracoviensi. Ita Stanislaus Bielanowski, in Vitis Episcoporum Cracovien.

Studiosi omnes deserunt Academiam Crac.

VITA Valentini Kuczborski Canon. Regul.

Valentinus Kuczborski, professus domus n[ost]ræ presbyter, Missus ad Conventum Bychoviensem in Lituaniam, quod extat in Alba Russia. Vir virtutibus, vitæ integritate, pietate, percelebris. Verbi Dei prædicator indefatigabilis. Silentii et vitæ solitariæ amantissimus. Conversationem, non solum mulierum, sed etiam virorum vitabat. Vitam Eremiticam colere summopere desiderabat, quam cum impetrare à Superioribus non posset, tacite fugit in eremum, in fines Moscoviticos, ad fluvium Niesbrdecbum; verum conquisitus, et ad Conventum revocatus, ne à Schismaticis occideretur. Tamen breve post tempus, instanter dum petit manere in eremo, concessum est illi manere in sylva propria Conventus, ad stagnum adiacentem villæ conventus, dictæ Ozierany, ubi pane solo, ab incolis illius villæ sustentabatur. Deinde propter frigus illius regionis vix tollerabile, ad Conventum revocatus, in cella frigida, Scripturam Sacram legendo, meditando, exercitia spiritualia faciendo, manebat. Tantæque humilitatis erat (quod de illo singulare narratur) quod cum esset consanguineus Episcopi, se esse nobilem negabat. Obiit in Conventu Bychoviensi. Anno Dni. 1624. die 2. Martii. Teste Christophoro Zoniewski, præposito eiusdem Conventus. Cuius etiam vitam, Petrus Hyacinthus Pruscz, in libro, Forteca duchowna krolestwa polskiego, scripsit.

Anno Dni. 1619. Gregorius XV. Papa. B. Joachim, Patrem Beatissimæ Virginis Mariæ, die 20 Martii celebrari iussit. Item. Quæstionem diu agitatam, quod B. V. Maria fuerit concepta, absque peccato originali, definivit.

B. Joachimi festum. et Conceptio B. V. M.

Anno Dni. 1624. Romanus Pontifex Urbanus VIII. Jubileum sacrum Romæ celebrandum hoc anno indixerat, et pridie Nativitatis Christi, descendens ad ostium Basilicæ S. Petri, portam sanctam ritu solemni visitato aperuit. Quam ceremoniam Vladislaus princeps Poloniæ, (qui postea erat Rex Poloniæ Vladislaus IV. nuncupatus) præsens spectavit, et beneficium obtinuit, à summo Pontifice, ut in manus sumeret S. Veronicæ linteum sacrum, in quo Christi Domini Crucem gestantis, facies verberibus fœdata, ad vivum opere Divino, cernitur expressa. Cum vero nulli liceat, illud sacrum depositum attingere, nisi sit Canonicus Basilicæ illius sancti Petri, debuit princeps, (ut olim Carolus V. Imperator) assumere titulum, Canonici S. Petri, et vestiri clericali habitu, ac ita demum sumere in manus illam effigiem.

Jubileum.

Effigies Christi. S. Veronicæ

Anno Dni. 1645. Torunii dissidentes in Religione Christiana, cum licentia Regis Vladislai, provocaverunt ad colloquium, seu disputationem publicam Catholicos. Quo sub finem Augusti inchoato, Regis Legatus, Dux, Georgius Ossolin

Torunii colloquium Dissidentium cum Catholicis.

ski, Archicancellarius Regni, in primo consessu, satis praeclare de vera fide Catholica dixit. Ad hoc colloquium, frequenter aderant, et Catholici Theologi, et Lutherani, Caluini etiam ex Germania Dogmatistae, ac excludebant a suo consortio Arianos, Anabaptistas. Sed toto tempore sessiones illas, in quibus prae sidebat post discessum Archicancellarij, alter Legatus Regius, Joannes Lesczynski, Castellanus Gnesnensis. Georgius Tyszkievicz Episcopus Samogitiae, pro Catholicis. Zbigneus Goraynski, Castellanus Chelmen pro Dissidentibus. Sed non nisi, circa introductiones propositionum, varijs ambiguitatibus, a Dissidentibus iniectis, trahebantur ad medium Nouembrem, finieruntque. Extant Acta illius colloquii, typis diuulgata: de fructu vero ipsorum, iudicabunt Anni consequentes.

Anno Dñi 1633. die 6 Februarii. Vladislai IV. Regis Poloniae electi, in Pontificali Basilica Cracovien. peragebatur ritus Coronandi consuetus. Circa Coronationem accidit, quod cum ad Archiepiscopum Gnesnensem tractare diuina pertineret, Gnesnensis Ecclesiae Canonici, praeferri se Cracouiensibus in eo volebant, vt assisterent ad talem functionem suo Archiepiscopo, ne ab eo vti membra, a suo capite diuellerentur. Cracouienses vero in propria Eccla, non alteri quam sibi, primas partes deberi, omnemque tractationem diuinorum, nemini alteri incumbere asserebant: aliterque non potuit dirimi tunc illa lis, nisi ut permisti (plures eorum habebant dignitates in vtraque Ecclesia) ministrarent Archiepiscopo, iure cuiusque saluo, et iudicis definitioni reseruato.

Lis inter Canonicos Crac. et Gneshen.

Subid temporis, Dissidentes in Religione commouerat, quod Archiepiscopus stantem iam ad altare Regem initiaturus monuerat, solam Catholicam Romanam fidem, Regia in Polonia sceptra tenere, eaque Regibus dare, et propterea Reges ad altare Catholicum sacro oleo perungi: Vt memores accepti ibi muneris, et honoris, fidem Catholicam defendere, et propagare debeant. Verum hae querelae et motus, continuatione sacrorum, interruptae fuerunt.

Motus haereticorum

Subid temporis. In funere Sigismundi III. Regis, et Reginae Constantiae Austriacae, eius vxoris, in processione Episcoporum Regni, et Nuntio Apostolico: aderant et Episcopi Graeci ex Russia, Ecclesiae Romanae sociati, quos collegium Basilicae Cracouiensis pontificalis, usque Nuntio Apostolico deprecante, aegre permisit Episcopus Regni Senatoribus in incessu proxime coniungi, eum locum non alteri, nisi sibi deberi contentiosius affirmans. Abbatibus vero, nulla ratione concedere voluit, ut primo loco incederent, sed permisit ordini collegiali, vel prout quisque habere locum in illo collegio, vt Tinecensis, claraetumbae Abbates habent, et Praepositus Miechouiensis.

Altercatio in processione.

Post Coronationem Regis, Dissidentes a Religione querelas suas iterabant, Verum a Rege et ab Archiepiscopo moniti, Quia ea quae sub Interregno, et circa Electionem Regiam haereticis, pro bono pacis concessa fuissent, Vim legis perpetuae habere non possunt. Hoc audito quieuerunt.

Iterum motus haereticorum.

STANISLAVS. MANIECKI. I.V.D.

Decimus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, & Ecclesiæ SS: Corporis Christi Præpositus.

Stanislao Niedziela, rebus humanis exempto, iterum
cum conditionibus iuramento confirmatis, Stanislaus Maniecki,
à Capitulo Fratrum susceptus. Nobilis hic gente, et genere fuit,
familia ea ortus, quæ gentilitium stemma Łodz habet. Vir con
silio et suo maturus. Tractandorum tam Ecclesiasticorum, quàm
etiam politicorum negotiorum experientia, (quam ad latus Episcopi
Cracovien. Petri Myszkowski, manendo, longo rerum usu sibi compara Labores eius.
uerat) præstans. Cuius singularem doctrinam, et mores optimos, iam MSS. Conuentus.
benè antea perspectos cum habuisset Episcopus, breui Vicarium su
um in spiritualibus, et officialem generalem, diœcesis suæ Cracou.
fecit: quo officio per annos quatuordecem continuos fungebatur.
Usi sunt huius præpositi consilio, et authoritate multi, in Visita
tionibus, commissionibus, et aliis. Libertatum Ecclesiæ suæ acerri
mus defensor extitit, nam cum quidam auaritiâ inexplebili, Mo
lendina Monasterio nostro adimere contenderent, cum Episcopo Cra
couien. Varsauiam profectus, in Comitiis generalibus Regni, à
Stephano Bathoreo Rege Poloniæ, eorundem Molendinorum Con
firmationem obtinuit. Ecclesiam Czurzwacensem ab hæresi Vin
dicauit. Domos Ecclesiæ suæ attributas, contra Consules Casimi
rienses strenuè defendit, pro hac lite, plusquam tria millia floreno
rum expendendo. Tecta Ecclesiæ et Monasterii resarciuit. Pin
naculum supra tectum Ecclesiæ, cum campanulis duabus, de nouo

exstruxit. In villa Kamień capellam cum campanis, item Curiam, et puteum in horto, de lapide secto, erexit. Super valvas maiores, seu introitum Ecclesiae, seu super ingressum templi, erexit fenestram grandem, pro cuius exstructione, Centum et decem Imperiales, expendit.

pestis. A. D. 1588.

Anno Domini 1588. Pestis Cracoviam, et loca propinquiora invasit, multosque mortales, de hac luce subtraxit.

Anno Domini. 1589. Inundatio Vistulae, plurima damna intulit.

pestis.

Anno Domini. 1592. Iterum pestis gravissima, toto anno grassabatur.

A. D. 1593. Moniales dictae Klepki. A PP. Bernardinis hic ad tempus locatae.

Anno Domini. 1593. Moniales tertiae Regulae S. Francisci, dictae Klepki, quae in lapidea aciali, post hortum Monasterii nostri, eundo ad Ecclesiam S. Laurentii, ab Anno Dni. 1551. manebant, et aliquando numerabantur tredecem, de laboribus manuum suarum victum habentes, hoc anno, iussu et mandato Episcopi Cracoviensis, et Superiorum suorum, Stradomiam, ad Ecclesiam S. Bernardini, coactae, translatae sunt, et ibidem husque commorantur.

Organa Ecclesiae nostrae igne consumpta.

Anno Domini. 1595. Incendio fortuito, domus aliquot prope Ecclesiam nostram SS. Corporis Christi, consumptae, quo incendio, Ecclesiae nostrae Organa absumpta sunt, die 9. Decembris.

Sub id tempus, Stanislaus Maniecki, Praepositus, coepit ab observantia regulari defervescere, vita enim functis Conservatoribus, Consanguineos suos, in adiutorium regiminis sui, et administrationem bonorum Omnium Conventus assumpsit: hinc facile desolatio praediorum, sylvarum, agrorum depopulatio irrepsit: in Monasterio paucitas victus; observantia regularis neglecta; fratres murmurantes, quilibet, ignavi, et desides, secundum desideria sua ambulantes, uno verbo, Res omnes in pessum ibant. Quod cum aliqui sustinere non possent, a suo Monasterio discesserunt, ad aliam religionem, mutato habitu transeuntes. Ob quam causam facta est

Visitatio Conventus.

Visitatio Ecclesiae, et Monasterii bis, a Georgio Radziwilo Episcopo Cracoviensi, et Cardinali S. R. E. in Anno 1596. et 1597. Hac tamen Visitatione, et mandato Episcopi, Consanguinei Praepositi, non erant ex integro sequestrati.

pestis A. D. 1599.

Anno Domini. 1599. Pestis. et Caristia frumentorum, et lues pecorum, unde butiri, casei, et carnium ingens pretium. sequenti anno scilicet 1600. iterum pestis recruduit, et multos mortales absumpsit.

A. D. 1601.

Anno Domini. 1601. Pestis tertio, qua multi Cracoviae, et per oppida et villas obierunt.

A. D. 1605.

Anno Domini. 1605. Cometem per tres menses, scilicet Octobrem, Novembrem, Decembrem, arsisse, et in nubibus apparuisse, futuri mali praenuntium, a Scriptoribus huius Aevi perhibetur; nam post hunc, bellum cum Moscho secutum.

Eodem Anno quo sup. Stanislaus Maniecki praepositus, paralisi tactus, nec non et ob continuam podagrae infirmitatem, in lecto decumbere caepit. Quâ re cognitâ, quidam Paulus Zycko, domus huius professus, pro tunc autem praepositus Curzwacensis, venit ad Monasterium SS. Corporis Christi; et in Capitulo, praeposituram suam resignauit, fingendo se velle in loco professionis pacificè viuere: assentientibus illius postulationi fratribus, breui per Canonicos Cracouienses, apud Episcopum Cracouien.|| [illegible] tacitè egit, vt in Coadiutorem Stanislao Maniecki praeposito decumbenti eligeretur. Sollicitabur ergo variè per Canonicos, tam praepositus, quàm Capitulum, ut illum in Coadiutorem vellint eligere: at cum aversos animos ab hac electione vidisset Episcopus, propria authoritate, per suos Commissarios, conuocatis ad capitulum fratribus, Paulum Zycko in Coadiutorem obtrusit. protinus sequenti die, solemniter coram Illmo D. Claudio Rangonno, Nuntio Apostolico, fratres cum praeposito suo, protestati sunt, miseruntqz Romam ad sedem Apostolicam, ne confirmationem Coadiutoriae Paulus Zycko obtineat. Interea Coadiutor intrusus, bona Ecclesiae et Conuentus occupata, dilapidat, fratres leui de causa concepto semel odio turbat, praeposito in lecto decumbenti necessaria denegat, imò verbis scurrilibus, et iniuriosis afficit; arbores in Syluis ad aliquot millia florenorum excidit, et vendit, et donat etc. ob quam causam Anno sequenti scilicet 1607. mittitur Romam, impensis Monasterij Adamus Sibouius, prior Conuentus, qui Generalis Canonicorum Regularium Lateranen. fretus auxilio, omnia Sedi Apostolicae retulit, atqz super hoc negotium, Commissionem Illmo D. Francisco Simoneta Nuntio Apostolico attulit.

Praepositus paralisi tactus.

|| Petrum Tilicki

Coadiutor intruditur.

A. D. 1607.

Interim ex itinere, Adamus Sibouius prior contraxit morbum, et Cracouiae in platea S. Joannis decumbens, in festo SS. Innocentium, ultimam diem clausit. Sepultura prae timore loci ordinarij, causam Pauli Zycko sustinentis, non statim traditur, donec mandato Nuntii Apostolici, qui tum Cracouiae erat, ab omnibus Religiosorum processionibus Casimiriam deductus, honorificè ad Cancellos capellae B. Stanislai Casimiritani, nunc in ingressu chori presbyteralis, ad cornu altaris S. Saluatoris, lapide grandi superposito, qui hucusqz super eius sepulchrum positus iacet, sepelitur. Vir opinione sanctitatis clarus. De quo Joannes Gelasius Zorawski, Conuentus huius professus, et exorcista, testatus est. Quoties enim volebat experiri, An aliquis Energumenus ad eum deductus, verè esset à daemone obsessus, deducebat eum ad sepulchrum huius praefati Adami Sibouii. Si verè erat obsessus, dicitur clamasse: Urit me Adamus hoc loco sepultus. Neqz etiam hoc est omittendū, imò pro memoria futurorum notandum. Anno Dñi. 1660. Ad Ecclesiam nostram SS. Corporis Christi, venit quidam nobilis ex Maiori Polonia, mediocris fortunae, cum puero, a daemone obsessus, ingressus Sacristiam, et cum coram Priore Conuentus, qui tūc erat in Sacristia omnes suas calamitates enarrasset; prior, iussit Sacristianum, quasi honoris ipsius nobilis gratia, deducere illum ad Ecclesiam, et inter alia colloquia deducere eum in sepulchrum Adami Sibouii, et ibi subsistere. quod cū fecisset Sacristianus, mirum est, ut primum ingressus ille nobilis locum sepulturae, protinus ex lapide exiliit, dicens: Non possum hic diu subsistere,

Protestatio.

Adamus Sibouius vitae Sanctimonia clarus.

nam iste lapis quasi igne succensus, mihi videtur. Refferam et aliud simile, quod accidit, Anno Domini 1668. Cuiusdam Civis Casimirien. Alberti Zistavski, filius duodenis, infasunatus, scholam frequentabat, huic quotiescunq[ue] in processionibus, vel alia occasione, hunc lapidem sepulchri transire contingebat, saepè celeriter transibat. Quaesiter a condiscipulis causam, respondit se maximum inde ardorē sentire; unde de industria, ab aliquot condiscipulis tentus, et vi in locum illum deductus, cum maximo clamore, et resistentia, vix per modicum tempus subsistere potuit.
Sed ad propositum nostrum redeamus.

A. D. 1608. Teste christo phero Łonie nostri professo, qui tunc praesens erat. et in Arcem Seuerien relegatur. Na ten czas przewali nasi w Krymie, y Subiecti sunt Episcopo.

Anno Domini. 1608. Illmus Franciscus Simoneta, Nuntius Apostolicus, Commissarius, demandavit hoc negotium D. Joanni Maria Belletto I. V. D. suae Curiae Auditori generali, clerico Vercellensi. is autem iudicio vitè instituto, omnibus auditis, visis, cognitis causis, paulum Zychlo condemnavit, et decreto, ad faciendam rationem administrationis, et ad restitutionem omnium, à die quo se in administrationem Coadiutoriae ingesserat, coegit. Verum ab hoc decreto paulus Zychlo appellavit Romam, dataq[ue] est iterum Commissio petro Tylicki, pro tunc Episcopo Cracoviensi, qui à Canonicis Cracoviensibus paulum Zychlo promouentibus, malè persuasus, ipse in Monasterium descendit, varièq[ue] fratres afflixit, quosdam enim in carceres conieat, quosdam in Arcem Seueriensem, quosdam ad alia Monasteria nostri ordinis relegavit. Thoman praepositum klobucensem, Monasterio ss. Corporis christi praefecit, qui administravit praepositvram, usq[ue] ad annum Dñi 1610, et mensem Junium, a cuius postea administratione licet invitus, mandato Nuntii Apostolici, sub amissione suae praepositurae klobucensis, amotus est.
Brevi temporis intervallo, fratres decreto Summi pontificis, revocati ad propria, causam Romae promouere non cessaverunt. Citatur Episcopus Cracoviensis; per longum tempus agitatur causa, ex Monasterio plusq[ua]m decem millia florenorum expenduntur, Episcopo ingressus Monasterii interdicitur.

A. D. 1610.

Tandem Anno Domini. 1610. die 25 Junii, Committitur hoc negotium, Romae, duobus Cardinalibus Laurentio Blanchetto, et Joanni Garsias Mellino. sub id tempus, a festo ss. Apostolorum philippi et Jacobi, paulus Zychlo infirmari coepit, et sensim morbo confectus, in Octava Omnium Sanctorum mortuus est.

A. D. 1611. obitus Stanislai Maniecki praepositi.

Sequenti Anno scilicet 1611. Die 2 Decembris, Stanislaus Maniecki praepositus, Sanctissimis Sacramentis vitè expiatus, cum optima aeternae salutis spe; onere carnis deposito, cessit è vita, exactis in praepositura annis viginti novem.
Absoluto funere praepositi, Capitulum, misit duos ex fratribus, ad Episcopum Cracovien Illm, vt novi praepositi electionem, et tempus peterent assignari. Benignè ab Episcopo excipiuntur fratres, consiliumq[ue] accipiunt, vt non de gremio suo fratrem, sed aliquem saecularem sacerdotem, qui pecunia propria, in Monasterio, et villis desolata reficere posset, et debita contracta soluere valeat, in praepositum velint eligere. Redeunt domum fratres, in Capitulo Consilium Episcopi proponunt, placuitq[ue] omnibus

Capitulariter congregatis, benignitas et consilium Episcopi. Accessit et consilium Hieronymi Beczayski, Archidiaconi Cracovien, quatenus Martino Ktoczynski I.V.D. Saeculari sacerdoti, viro optimorum morum, et probitate vitae clarissimo; Georgii Radziwil, et Bernardi Macieiowski Cardinalium et Episcoporum Cracoviensium, Curiae Actuario; et Francisci Simonetae Nuntii Apostolici Auditori; nec non Biecensi et Chorensi praeposito, et Scalbimiriensi Canonico, hanc praeposituram deferrent; qui iam pro tunc resignatis omnibus Beneficiis, Romam volebat discedere, et ibi ordini Carmelitarum se ipsum mancipare. Libenti animo suscepit Capitulum Consilium Archidiaconi, quatuorque patribus de Capitulo electis, misit ad Martinum Ktoczynski Cracoviam, qui ei fratrum pias intentiones proponeret. Excusabat se cum lachrimis Martinus Ktoczynski, dumque ille luctatur cum studiis hominum, honorem eum sibi deferentium, quanto magis, officium à se depellebat, tantò plus studia fratrum incitabantur ad eum: victus tandem precibus omnium, cessit, non tam hominum quàm Divinae voluntati) grata fuit Episcopo Cracovien, tam praeclari viri electio, quare eam non tantu ratam habuit, verum etiam patrocinium suum electo detulit. Itaque Anno Domini. 1612. sabbatho ante Dominicam Quinquagesimae, ad Ecclesiam SS. Corporis Christi solemniter introductus. Habitum regularem suscepit et portavit, non tamen nisi sexto post introductionem suam anno, professionem Canonicam fecit. die 26. Novembris. Nullos hic vir tum temporis spirabat, et sperabat honores, nullas somniabat dignitates, sed totus pietati deditus, eas concipiebat spes, et hunc gradum quem virtute conscenderet sibi proponebat; nam cum Romam vellet proficisci, ibique ordinem Carmelitarum discalceatorum ingredi, Deus qui exaltat humiles, aliam sternebat ipsius virtuti viam, quae nec cogitantem quidem eò ducebat, quo facilè alios ambitio perducere solet. Sed unde digressi sumus revertamur. Sub Regimine Stanislai Maniecki, hi Fratres, ultimam diem clausisse leguntur. —

Haec, teste Christophoro Zoniewski, qui hoc tempore in conventu Cracovien manebat, professi diaconus, scripta sunt.

Electio novi praepositi.

A.D. 1612.

Andreas de Sądecz, dictus Nowinka. presb. A.D. 1583.
In Religione anno 25.

Ioannes Cracoviensis Prior et Concionator. A.D. 1584.

Salomon Prior. presb. In scribendis psalteriis laboriosissimus. A.D. 1585.
Die 26. Novemb.

1 Blasius Lublinen. presbyter.
2. Joannes Casimirien. presbyter. Anno Dni. 1586.
3. Stanislaus de Kazimierz dolny. presb. A.D. 1588. peste.
4. Petrus Samobilen. presbyter. Anno Dni. 1590.
5. Joannes Mirzyn. presbyter. A.D. 1592.
6. Andreas Ilzen. presbyter. A.D. 1597.
7. Simon Radascovius, Casimirien. presbyter. A.D. 1601. die 31 Julii.
8. Joannes Milewski. presbyter.
9. Alexander Wendzynski. presbyter. A.D. 1603.

10. Adamus Sibouius Boleslauien, prior, et Sacristianus. Romano itinere in causis Monasterii, fatigatur. Anno Domini. 1607.

11. Bartholomaeus de Opressow, prior Conuentus, à paulo Zyslo Coadiutore intruso, oppressus, officioqz Prioratus priuatus, eò, quod ipsius vitam dissolutam arguebat, ex Hypocaustoqz licet Hyer extrusus, in refectorio Communi Hyeme decubuit, et fetoribus fornacis subterraneae extinctus. A. D. 1606. die 6. Martij. vt constat ex libello articulato, a fratribus, et propositio, contra paulum Zyslo, coram Judicio producto.

12. Paulus Zyslo Coadiutor intrusus. A. D. 1610. die 8. Nouemb.

In Conuentu Crasnicensi hi obiere fratres.

Stanislaus Oleppha. presb. praepositus Crasnicen.

Sebastiã. Stanislaus Tarnouius. presbyter.

Valentinus. presbyter.

Martinus de Mielecz. presb. praepositus Crasnicen.

Stanislaus Jedlinensis. presbyter.

Thomas Hortulanus. presbyter.

Compendium Iubilaei. et rerum cognitu dignarum, quae circa eius celebrationem. Anno Dñi. 1603. gerebantur. A Magistro Stanislao Aligritio. phílos. in Acad. Crac. profess. conscriptum. et typis datum.

Jubilaeum Vniuersale. A. D. 1603. Cracouiae.

Clemente VIII. Summo pontifice celebratum est Jubilaeum Romae, per totum Annum, 1602. sequenti anno, ad Instantiam Sigismundi III. Regis poloniae. et claudii Rangonii, Nuntii Apostolici, Episcopi Regii; ac Bernardi Macieiowski Episcopi Crac. pro polonia obtentum. Ad quod Jubilaeum celebrandum, promptissimo animo misit Breue Summus pontifex, vt Cracouiae ad Aedem Deiparae Virginis, dictam in Arenis, peragetur, cum praesertim ad hoc templum antiquitus minores Jubilaei transmitterentur. Fuit haec res S. Regiae M. valdè iucunda, sed quoniam ex causis certis, locum hunc minus fuisse idoneum, ad id perficiendum uidebat, et maximè, cum id templum extra muros Cracouiae situm sit, idemqz angustum: iterum ad sanctissimum literas dedit, vellet tam sacrosanctam et excellentem gratiam, ad Cathedralem, et facilè principem totius Regni Ecclesiam, in Arce Crac., tot sepulchris sanctorum, Stanislai, Floriani, Heduigis, multisqz reliquiis aliorum nobilitatam, decernere, cum et sedes ibidem sit Regia, et alia templa ad opportunitatem. Assensit clementer sanctissimus, aliudqz misit Breue, vt in cathedrali Ecclesia Jubilaeum celebraretur.

In sola Arce Cracou.

Hoc autem Breue procul dubio erat sufficiens, animiqz sententiae S. R. M. correspondens, nisi quod vno tantum mense circumscriptum ac definitum fuerit, intra quod tempus innumerabilis totius Regni hominum multitudo, mandata et praescripta Jubilaei minimè perficere potuisset. Supplicatio itaqz altera à Rege interposita est, quâ S. D. N. permotus, misit tertium Breue, cum facultate celebrandi per tres integros menses. Celebratum ergo est à Dnicã Oculi, id est à die 2 Martii; vsqz

ad die 2. Julii. In ista Ecclesia altaria quinque assignata ad visitandum. Quae altaria per dies 15 continuos, uel interpolatos, visitare praecipiebantur: ad quodque altare. 5. pater nr. et Aue Maria, dicendum. In hoc Jubilaeo, Episc. Crac. primò ante omnia, quosdam spirituales, sacrarum literarum peritos, Administratores eius Jubilaei instituit, qui dubitationes, scrupulos, et casus oes, qui fortè inciderint definirent, non tamen sine scitu et voluntate Episc. Constituit quoque et Confessarios ad audien. in eodem templo idoneos. Hi autem numerabantur septuaginta, conditionis diuersae, viri prudentes, ac benè docti. Sed cu. hi frequentiori populo nullatenus sufficere poterant, cum et ipsa Basilica S. Stanislai tantam capere multitudinem vix posset, placuit iterum eligi alios septuaginta: templa quoque alia in Arce Cracovien. sita, videlicet S. Michaelis et S. Georgii, huic diuino negotio sunt destinata, ut et ingenti hominum multitudini, et ipsis confessariis, melius consultum esset. Quibus omnibus Confessariis, eorumque famulis, sumptibus propriis Epi Crac. mensa instruebatur, per integrum Jubilaei tempus, ibidem in Arce Crac. in domo S. Crucis, nuncupata Rosalia. His autem Confessariis praescripti erant certi articuli, quorum rationem diligentiorem, circa Confessiones habere debebant.

Altaria quinque.

Doctores resolu. casus.

Confessarii 140.

Mensa Confessariis quolibet die instruebatur.

Ibidem in eadem Eccla principali S. Stanislai, sumptio Vener. Sacram. Corporis et Sanguinis Dni, administrari debebat; Cui muneri Episc. Crac. et centum numerum Sacerdotum designauerat, et ne quid ad ipsam sacram communionem deesset, diligentissimè per eos prouisum esse voluit.

Quin ut idem sacrum Jubilaeum, maiori cum deuotione, et incitamento tam peregrinorum, quam domesticorum perageretur, processiones omnium Ecclesiarum aliarum quolibet die per totum Jubilaei tempus indixerat.

Processiones quotidianae.

Cum verò ingens hominum multitudo quotidie expectaretur, Episcopus, rationem habens hocum tenuioris fortunae; Concionatoribus Ecclesiarum id negotii dedit, ut admonerent Cives et incolas Ciuitatis Cracou. Casimirien. Stradomien. Clepardien. Cerdopolis, et aliorum suburbiorum Crac. circumcirca, ut hominibus peregrinis, remotis, et propinquioribus, praesertim pauperibus, ac rerum indigentia laborantibus, Hospitalitatis officium, quàm maximum exhiberent, eos in domos suas hilari ac prompto animo reciperent, omneque genus humanitatis et charitatis christianae ipsis declararent. Ipsa etiam Sacra Regia Maiestas, et Episc. Crac., et Nicolaus Zebrzydowski palatinus Crac., ac Ven. Capitulum Eccliae Cathedralis Crac. aliique ditiores, quin et sodalitates, eò largiores eleemosynas decernere, et rationibus egenorum, non sine eorum consolatione, et gratiarum actione consulere non dubitabant.

Hospitalitas commendata.

Eleemosynas contribuunt.

Pacis autem ac tranquillitatis, et omnium rerum vsui necessariarum curam, in tam frequenti hospitum conuentu, potestas Ciuilis, praecipuam tamen Illmus Sigismundus Myszkowski, Marchio de Myrow, ex mandato Serenissimi Regis gerebat.

Pax et tranquilitas procurata.

Et in primis. Prima die, id est 2. Martii, Missa de Spiritu S. celebrata est solenniter, praesente Rege, et primoribus Regni: postero die, Rex pro sua insigni pietate, ipse ferè primus, altaria obibat, nec postea intermittebat, donec quindecim dies ex praescripto decurrisset. Hoc exemplo permoti caeteri, tam senatores, quàm ordinis alterius cuiusque homines, per 15 dies integros, prout Dnus cor cuiusque inspirauerat, durabant, omniaque mandata Jubilaei religiosè exequebantur. Hic stimulus, et confraternitatibus, et Religiosis, et multis nobilibus, ciuibus, et Matronis, quae remotiori locorum interuallo Cracouia distabant, fuit insignis; nam processionaliter Canticu. de B.V.M. dictum Bogarodzica, et Litanias, et alios hymnos Catholicae fidei, psallentes, in Arcem ex ordine progrediebantur, omneque deuotionis genus

~~Rex~~ visitabat altaria.

prȩscribebant. Videre erat, totas et integras parochiarum Congregationes, cum suis sacerdotibus, per aliquot milliaria Cracouiam aduentasse. Videre erat et alios variorum ac diuersorum Statuum, conditionum, Sexuum, atq Statuum homines, viros illustres, nobiles, municipes, matronas, virgines, pueros, senes, ex longinquioribus, prȩsertim S.R.M. ditionibus, id e Lituania, polonia, Russia, Liuonia, venientes, alios etiam ducenta milliaria polonica, vel Germanica, itineris, pedibus confecisse, et sumptui ac valetudini non pepercisse. His ergo et aliis nominibus, tam immensa multitudo hominum Cracouiam confluxerat, vt non solum Arx Cracouien, aut Ecclesia cathedralis, sed vix tota Cracouia, Casimiria, Clepardia, et alia longe lateq patentia suburbia, tot homines capere potuissent. Tanta illo tempore, tam feruens deuotio hominum, tanta contritio, tot suspiria, tot lachrimae, totq illi pȩnitendi modi extiterunt, ut propemodum pȩnitentias Niniuitarum aequari potuissent. Nam si animo reuoluamus,

Pȩnitentes in Jubileo.

ipsas processiones, pars deferebat saccos lugubres, rudiori filo contextos, nudis pedibus, se veriori disciplina, partim flagellis, partim virgis, se se per totam viam, ad sanguinem usq corrigentes: pars eorum vestigiis insistentes, variarum conditionum homines, vel cateruatim, vel distinctim, sine intermissione, eundo et redeundo orabant, et peccata lachrimis feruentibus eluebant. Prȩdicatores autem sic ordinante Episcopo, quotidie finito Completorio, perorabant, ac populo stimulos ac faces, ad ea omnia feruentius transigenda adhibebant, aliis enim abeuntibus, alii semper succedebant. Neque etiam Confessarii, tan

Aliis Ecclesiis Jubileum communicatum.

tȩ multitudini expediendȩ sufficere poterant, quin et aliqui eorum prȩcipui viri, ex labore nimio, vitam cum morte commutarunt: inter quos numeratur Adm R.D. Joannes Barski Archidiaconus Cracouien I.V.D. Eoq res deducta est, ut Rdsmus Episcopus necesse habuisset, eam Jubilei gratiam, aliis quoq Ecclesiis, videlicet B.V.M. et S.

Prȩ labore Confessarii mortui nonnulli.

Barbarȩ. SS. Trinitatis, D. Francisci, ac ordinis Bernardinorum communicare; ea tamen lege et conditione, vt homines in istis Ecclesiis confessi, ac sacra communione refecti, in Arcem tamen, et Altaria visendi gratia, ventitarent: sicq aliquod leuamen et confessariis, et confitentibus, fore sperabatur. +

Sed licet alii ex ista hominum frequentia, ad loca sua se recipiebant, plures tamen quotidie congregabantur, vsq adeo, vt cȩteros dispensatione Rdsmi Episcopi obtenta, confessioneq ac sacra communione recepta, reliqua prȩscripta Jubilei, vel domi, vel in itinere exequi oporteret. Nam et sub finem Jubilȩi infinita prope multitudo veniebat, quin et procul dubio, ne decima quidem pars Regni, et vltra decimam, voto Jubilei potita est. Religiosis quoq, ȩgrotis, senibus, debilibus, omnium prouinciarum Regni, qui Cracouiam venire non poterant, Rdsmus Episcopus

Heluetici conuersi in Jubileo.

indulserat, ut a certis sacerdotibus in eo negotio destinatis, eam sacrosancti Jubilei gratiam obtinerent. Nam et sub finem Jubilei venerant ex oppido Heluetiorum Vodislauia, homines ducenti, quorum pleriq Heluetica prauitate induti erant, isti nunc ex filiis irȩ, filii Dei, eiusq gratiȩ participes facti sunt, confessi, contriti, et communione sacra refecti.

Omnes ergo non obscura voce, sed vno ore, ac Rex ipse, et omnes primarii viri, vtriusq status viri, omnium aetatum, conditionum, homines; districtus, Ciuitates,

Vici; Domini, Servi, opulenti, inopes, denique ceteri, qui Cracoviam venire non dubitarunt, solemnes et immortales Deo Omnipotenti, gratias referebant. Quin et Serenissimo Regi, ac Rndssmo Episcopo Cracovien, bona omnia dicebant, quod eorum Curâ, Studio, ac operâ, tanti, tamque liberalis Jubilaei, se compotes fieri licuisset.

Inciderat tunc voluntate Dei, inventio Beatorum ossium, Doctoris Joannis Canti, Academiae Cracovien professoris, nam dum Renovando sepulchro eius, in Ecclesia S. Annae Cracoviae, fundamenta capta sunt moveri, 23 May, feria secunda, praeter spem et opinionem omnium, inventa sunt ossa Viri Beati, cum Urna stannea, affixa uncis ferreis, quae nemo suspicabatur, ubi nam locorum deposita fuerunt. templum mox fragrantissimo odore, quem et ego, et alii plurimi (Stanislaus Kiszurius philosophiae in Acad. Crac. professor, qui Jubilaeum hunc prelo dedit) cum non exigua consolatione egregie hausimus, impletum fuit. Quo nuntio longe lateque divulgato, multa hominum agmina, non secus ut examina apum, currebant ad beati viri tumulum, eius orationibus ac intercessione sese commendantes, variasque consolationes referentes. — Inventio Beatorum ossium, Joannis Canti.

Per singularem itaque gratiam Dei, Jubilaeum Cracoviae, 2 Junii die, feliciter ad finem deductum est, in summa omnium Concordia, charitate, pace, et tranquillitate, ut nusquam ullorum dissensionum data sint exempla, quin et itinera nullibi infesta à latronibus fierent. Quo nomine ut Deo omnipotenti solennes gratiae haberentur, ipso die, Rndsms Pater Paulus Dębski Episcopus Laodicen et suffraganeus Cracovien, Sacrum cum solemnitate celebravit, decumbente tunc Rssmo Episcopo Cracovien. In medio Sacri Rndus Pr Petrus Skarga, Soc. Jesu, satis luculenter ad populum perorabat. Sub vesperum demum post Completorium, venerunt primarii viri, qui interea Cracoviae aderant. Venit et Illmus D. Nuntius Apostolicus, et hominum undiquaque tanta concurrebat copia, ut non facile numerum inire posses, quae non solum templum ipsum, capellas, subsellia, et loca quaedam in Arce spatiosa, sed et viam ipsam quae ducit in Arcem versus plateam Canonicorum, ita confestim compleverat, utne quidem Societati Fratrum Compassionis, in Arcem aditus pateret, quin singuli contra ordinem et morem suum, cum summa anxietate, maximis angustiis, aegre in Arcem evaserunt. Rndus postea Pater Nicolaus Dobrosiecius I.V.D. Canon. Crac. et Rector Academiae, ultimam Jubilaei concionem habuit. Hac finita Illmus D. Nuntius Apostolicus, in loco Rssmi Epi Cracov. qui tunc ex morbo laborabat, benedictionem totum populum impertivit, quae non secus avidè flagrantibusque animis, ac si ab ipso summo Pontifice accipiebatur. Postremò autem, Hymnus, Te Deum laudamus etc. decantabatur, non solum ab his qui in templo aderant, verum etiam ab illis qui circumcirca templum cinxerant, voces in caelum usque sublatae fuerant. Huic hymno, adiunctum est instar Conclusionis, Sit nomen Dni benedictum in saecula. cum altero Cantico: Fiant Dne oculi tui etc. Sic ergo totum negotium, cum summa admiratione omnium praesertim externorum, et Illmi quoque Nuntii Apostolici finitum est. Nam is postquam se domum reciperet, ac Rssmi — Finis Jubilaei.

Episc. Crac. inuiseret, his verbis usus est. O beatum pastorem, cuius oves tot, et tam feruentes in maxima deuotione reperiuntur; usq etiam ipsi Rudsmo uberrimas lachrimas excusserit. Et non immeritò sanè: Nam qui tantā confertissimaqz multitudinis hominum deuotionem considerauit, is magna se vidisse mirabilia fateri necesse habeat.

puer à Judaeis occisus.

Anno Domini. 1590. In villa dicta Osowa Wola, ad parochiam Curozwacensem pertinente, Judaei perfidi, ex oppido vicino Sydłow dicto, furto abstulerunt puerum, ex christianis parentibus natum, quem crudeliter, (effuso sanguine ex venis ipsius,) interemerunt, corpus vulneratum, et mortuū, in agris Ciuitatis Curozwacensis proiecerunt. Hic puer in Eccla Curozwacensi Conuentus nostri Canonicorū Regul. sepultus. Teste Patre Christofero Toniewski, eiusdem Ecclesiae postea praeposito.

In imaginem Dñi Jesu Christi iniuriosus Judaeus.

Circa Annum Dñi. 1610. Casimiriae in lapidea Nobilis et generosi D. Jordan, in platea Cracouien. sita, quidam Judaeus Lewek dictus Moskowic, conduxit fornicem ad vendenda aromata, in hoc habitaculo erat imago depicta, in pariete murato, Crucifixi Dñi nri Jesu Christi, quam imaginem, sceleratus et perfidus Judaeus variè securibus contusam, et deformatam, et totum calcem in qua erat depicta imago in lutum proiecit. Teste Miczynski, in spec. Regni Poloniae. c. 2.

słonce czerwone było.

Anno Dñi. 1628. Paulus Hercius Magister Academiae Cracouien. napisał w kalendarzu swoim, że dnia 20 stycznia, przess godzin Ny po południu, miało byds słonce czerwone iako szarlat, y tak sie stało. potym było białe, y swietne.

Regratisa palono.

Eodem Anno q sup. Die 2. Januarii. We wtorek, studenci Akademiccy, w Krakowie w Rynku, palili Regratisa xięgę Jezuycką, przess kata y Hycle, ktora xięga była pełna scommatibus, ktorą wydali przeciwko Akademickiemu Gratisowi; ktory niebył tak obrzydliwy iako ich Regratis, przy bytności niemało ludzi rożnaiego stanu, bo w ten czas był wielki concurs slachty, na Roki trzech krolow; Ludzie narzekali na to, iż z ktorych miała wychodzić pokora, y exemplum Dñi Jesu Christi, gdyż sie piszą Societas Jesu, z tych wyszło wzgorszenie.

Academia Crac. viris doctis destituta.

Anno Dñi. 1605. Joannes Zamoyski, à Stephano Bathoreo, Rege Poloniae, Romam missus, euocatum viros doctos, qui in Academia Cracouiensi, literas humaniores docerent: Academia enim destituta fuerat, tum temporis, viris doctis. Prae caeteris postulabatur M. Antonius Muretus, vir illa aetate politissimus, quem Pontifex Gregorius XIII, auctum maiori salario, Romae detinuit, quemadmodum eiusdem Mureti, literae ad Joannem Sarium Zamoscium testantur. Ita Jacobus Scrobisevius, Canon. Leopolien. in vitis Archiepisc. Leopolien.

Milites Confoederati damna inferunt.

Anno Dñi. 1612. Confoederati milites, ex Moscouia, tanquam locustae serpentes, vniuersum Regnum Poloniae compleuerunt, Ecclesiasticis, Regi, et Regiis capitaneis bona ademerunt, oppidanos, agrestes, sine ullo discrimine, insolitis exactionibus premebant. Ita Jacobus Scrobisevius, Canon. Leopol. in vitis Archiepisc. Leopolien.

Terrae motus Leopoli.

Anno Dñi. 1620. Octaua die Nouemb. Circa horam 21. Leopoli, tam in Ciuitate, quam extra Ciuitatem, certis locis, terrae motus factus est terribilis. Ita Jacob Scrobisevius. ut sup.

MARTINUS KŁOCZYNSKI I. V. D.

Vndecimus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiæ SS.mi Corporis Christi Generalis Præpositus.

Scribentibus Historiam, nulla maior difficultas obijci solet, quam cum recenter, nuper vita functorum, memoriam scriptis inserere volunt, nam si eos laudibus cumulaueris, erunt qui dicent, id adulatione aliqua factum: si minimam eorum reprehensionem facies, (sine quibus veritas ipsa non constat) non deerunt, qui tanquam id à maleuolentiâ aliqua proficiscatur, in sinistram partem interpretentur. Sed ad propositum nostrum transeamus.

Martinus Kłoczynski, propè omnium manibus, (ut dicitur) exceptus, suscepto officio præposituræ, inprimis incumbendum sibi putauit, vt hunc locum, doctrinâ, et moribus suis, ad obseruantiam regularem conformaret: nec erat illi grauis labor quem suscepit, in excolenda Vinea Domini, nam per totum tempus administrationis suæ, dum vires suppetebant, tantum fecit, quantum potuit. Igitur secundo anno post introductionem suam, scilicet — Confrat. SS. corp. chri. et 5. Vuln.

Anno salutis humanæ. 1613. Confraternitatem Quinque Vulnerum Domini nostri IESV Christi, et SS. Sacramenti, quæ iam antea in hac Ecclesia erat, verùm (ut dictum est) neglecta, Romæ impetrauit, quam multis, ac magnis gratijs Apostolicis, donisque cumulasse constat. Et ut ab Ecclesia exordiar, et eius præclara in eandem merita enarrare prosequar. Vt omni splendore exornaret Ecclesiam, omnem toto præposituræ suæ tempore, — A.D. 1613 — Labores D. præpositi.

Turris Eccl[es]ia.	Curam impendit, quatenus eam pretiosa supellectili, et ædificiis cumularet, vt quasi nouam dignitatem consecuta esse uideretur. Hæc autem sunt. Turrim Ecclesiæ magnifico sumptu, à medio in altum evexit, laminisq[ue] stanneis conuestiuit per ipsum.
Altare maius et exedra ex structa. A.D. 1635.	Altare maius in Maiori choro, et Exedra seu sedilia, artificioso opere constructa. Ciborio de lapide secto deaurato, à latere maioris altaris quondam constituto, (cuius summitas æquabatur maiori altari, et ad quod per gradus lapideos ascendebatur,) sublato, propter maius altare nouum, aliud Ciborium, ad conseruandum Venerabile Sacramentum, ex puro argento, valoris marcarum 360. comparauit. Delatorium seu Monstran[tiam] SS. Sacramenti, et calicem cum
Monstran[tia] de auro et calix.	patena, ex auro puro confecit. Altaria in Maiori Choro: paramenta altaris pretiosa, casulæ, pluvialia, stemmate suo (quod Alam accipitris extensam, sagitta transfixam gerebat) insignita: Missalia noua diversi coloris, laminis fusilibus argenteis deauratis, Solosserico rubeo et nigro conuestita: peristromata; Tapetia Magna, Cairica, persica, Divanica, ad decem uel plus cubitos protensa, ad ornandos Ecclesiæ parietes coempta. Oratorium ad decantandas
Oratorium.	horas Canonicas super thesaurum Ecclesiæ erectum, coloribus depictum, et sedilibus refertum: Sepulturā pro præpositis ante maius altare, cum gradibus marmoreis, et pauimento: Sepultura pro Ciuibus, a parte meridionali, et septemtrionali, in Maiori Choro: Fornix pro communi sepultura Consulum Casimiriensium sub capella S. Annæ: Candelabra argentea, lampades, Cruces, et alia plurima per ipsum constructa, comparata, et erecta. Idem præpositus imaginibus exornauit Ecclesiam. Porticus tres ante ianuas Ecclesiæ de nouo excitauit, ex lapide secto, et laminis æreis, staneisq[ue] desuper contexit. Murum disterminantem Iudæos à Cime
Ecclesia S. Laurentii. Unica 23 post pent. consecrata.	terio S. Laurentii, à fundamentis in altum evexit, ipsamq[ue] Ecclesiam S. Laurentii, antiqua lignea demolita, de latere cocto ædificauit, et consecrari cum tribus altaribus, a Thoma oborski suffraganeo Cracouiensi Anno D[omi]ni 1642.
Altaria 12. Consecrata.	die 23 Nouembris, Curauit. In Ecclesia quoq[ue] SS. Corporis Christi, eodem anno quo sup[ra], duodecem altaria, ab eodem Suffraganeo, die 9 Nouembris consecrata, ipsius Curā. Ossa B. Stanislai Casimiritani ex minori choro, in aperiorē
Translatio B. Stanislai Casimiritani.	maioris chori locum, Anno D[omi]ni. 1635. transtulit: Ex quo loco statuas Iudæorum ad instar Statuarum Hominis antiquitus erectas, repræsentantes Christum Dominum, in
Dedicatio Eccl[es]iæ S. Laurentii 23. D[omi]nica p[ost] pentec.	montem caluariæ crucem sibi baiulantem, et milites illum armatos ducentes, et feminas flentes, et comitantes; sublatas, et in capella, quam propter Scholas erexit de latere cocto præpositus, versus scholam, in ingressu templi, collocatas; quæ successu temporis, a vermibus, uti in loco humido, corrosæ, et à campanatoribus igne consumptæ, interierunt. Hæc et alia omnia opera eius, ad conuenientem splen

dorem instructa, in Ecclesia, cum deuota, ac dulci ipsius recordatione spectare licet. Eius quoque opera domus lateritia pro campanatoribus, et Cantoribus, in Cemeterio stetit.

Aedificia in Monasterio.

Quoad alia domestica aedificia, illius sumptu, et opera, conspicitur Monasterium magnificè structum. In quo Praepositus videns loci angustiam, quod ab Aula vicinori et proxima Abbatis Sciriciensis, coarctaretur Monasterium, illam coemit, et septis ligneis circumcirca Monasterium sublatis, murum ex fundamento in altum evexit, cellasque seu habitacula, pro fratribus, in superiore parte muri: in inferiori verò parte, hyppocausta pro familia, braxeatorium, officinam Cerevisiariam, et equorum stabula, ex latere cocto construxit. Atrium ante Refectorium, (vel ut vulgo dicitur palatium) similiter latere cocto concamerauit. In summa, Monasterium debito splendori restituit. Cui tamen, vt successor supremam manum imponeret, illius de hac Vita translatione, factum est.

Aedificia extra Monasterium.

Quoad alia aedificia extranea. Quaedam Conuentus vetusta et collapsa restaurauit. Domos ad latus fluvii dicti Rudawa, in suburbio Cracouiensi, post portam Sutorum, aedificauit, et inquilinis conduxit, et has domos Venetias appellauit. Hae omnes Domus per Suecos, cum Molendino dicto Kamienny, in quo etiam partes habuit Conuentus, demolitae sunt. Item Molendinum dictum Kutlewski, in suburbio Cracouiensi post portam S. Nicolai muro exstruxit, et calice ac patena, et stemmate suo insigniuit. Et hoc molendinum per Suecos euersum. Domos ligneas aliquot, et lapideas in Ciuitate Casimiriensi coemit, quasdam ex lapide et latere cocto aedificauit.

Regularis obseruantia.

Quoad obseruantiam Regularem, et regimen Religiosorum, talentum Euangelicum copiosè diuina manu sibi datum non abscondit, sed tanquam bonus nummularius, foecundis auxit vsuris, omnia religiosa munia ita obiens, vt nullam partem, quae ad hoc officium pertinet intactam reliquerit: bonorum cultor et amator, promotorque; eorum verò qui extra terminos Vocationis suae prolaberentur, correctar acerrimus, ac disciplinae religiosae obseruantissimus, multumque vt Religiosorum suorum mores, ad praescriptum regulae et constitutionum formaret, laborauit. Nam statim in exordio regiminis sui, constitutiones Conuentus sui reformauit, et fratribus obseruandas proposuit. Suscipere ad Nouitiatum bonae indolis adolescentes coepit, et ne otio omnium malorum fonti, in religione indulgerent, Lectorem Philosophiae ac Theologiae moralis, instituit. Et ex inde proficere Conuentus, et incrementa bonae institutionis sumpsit: nam ex eo tempore, disputationes publicae ex Vniuersa philosophia, et oratio latina à fratribus iunioribus, in festo S. Augustini, in Ecclesia publicè perorata, quolibet anniuersario die; catechesisque pro rudioribus, qualibet Dominica, pomeridiano tempore, exordium accepit. Idem Praepositus Argenteam Crucem altam in processionibus ante Fratres ad instar Canonicorum Cathedralium, insistens Bullae Pii Quinti, portari fecit. Depositis quoque palliis nigris, quibus vtebantur fratres extra Con

Studia Iuniorum fratrum.

Argentea Crux in processionibus et mantiletti.

∴

uentum, ad instar sacerdotum saecularium, Mantelletis uti praecepit. Ieiunium per totum
Adventum servari, et in Vigilia S. Augustini, invexit. Ipse ab omni luxu, ambitione, servo
rum strepitu, aliaque mundana ostentatione, remotus; abstinentiaque clarus, nam feriis secun
dis, quartis, sextis, et sabbatho, nihil unquam penitus gustavit, quam consuetudinem ad mor
tem usque servavit. Tantis ac talibus exornatum virtutibus, Antistites Cracovien. primò illum
Visitatorem Monasteriorum Sanctimonialium: post Commissarium in causis difficilibus saecu

Visitator. Com
missarius. et
Iudex Synodalis.

larium Praelatorum, et Religiosorum Conventuum: dein Visitatorem dioecesis Premyslien.
Insuper Iudicem Synodalem dioecesis Cracovien. constituerunt. Et qui Agenda Ecclesiasti
ca pro Dioecesi Cracovien. ordinaret, nec non Constitutiones Synodales scriberet, cum aliis tri
Tum circa miracula B. Vincentii Kadlubkonis Commissarius.]
bus Doctoribus comiserunt.
Sub huius felici gubernatione, coetus Canonicorum, maximè propagari, et maiora in di
es incrementa sumere coepit. Ex hac enim congregatione, non solùm viri illustres, Do
ctores, tanquam ex equo Troiano prodiêre, verùm etiam veluti ex limpidissimo fonte
sacri alii rivuli Conventuum particularium profluxêre. Nam famâ sanctitatis et do
ctrinae huius Praepositi permoti, plurimi Regni Poloniae Magnates, facultates suas pro
fundationibus Monasteriorum, Congregationi nostrae, nullis parcendo impensis, erogare non dubi

Conventus
Fundatio in
Bychow.
1630.
Fundatio Con
ventus Cremenecen.
1624.
Fundatio Conven
tus in Sucha.
1630.
Fundatio Con
ventus in Wolbrâ
1630.
Vilnae in Anto
collo.

taverunt. Et in primis Illmus D. Carolus Chodkiewicz Palatinus Vilnensis, et Dux Exercituum,
in Civitate Bychow.* Magnif. D. Nicolaus Wolski Castellanus Vitepscensis in pago dicto Krze
mienica.* Magnif. D. Petrus Komorowski, Capitaneus Oswiecimen. in Villa sua heredita
ria Sucha dicta.* Vilnae in Antokollo ad S. Petrum.* In oppido Wolbram dicto, Rndus Dnus
Martinus Wolbram, Plebanus in Dziewięcznia,* Canonicos nostros, Casimiriâ accitos, fundave
runt, et Iurisdictioni Praepositi Casimirien. perpetuò subiecerunt. Sub id quoque tempus,
Crasnicensis Conventus, qui non dependebat à Conventu Casimiriensi, nisi Visitatione
perpetuâ a Praeposito Casimirien. (ut in Erectione suis Monasterii expressum) ad extre

Crasnicen. Con
ventus annexus.

mam ferè observantiae regularis inopiam redactus fuit; praesertim cum Praeposi
tus loci illius, non bono exemplo commissum sibi Monasterium administrasset, re
gularis observantia neglecta, et viris idoneis ad administrationem Sacramentorum
sufficientibus destituta Ecclesia esset, adeò, ut pro concione habenda ad populum, [
Religiosus FF. Minorum de observantia, conductus, in Monasterio aleretur. Re de
lata ad Episcopum Cracoviensem, excitavit Dominus mentem eius, qui Praeposito
nostro Casimiriensis Conventus, uti Visitatori illius Congregationis perpetuo, sedulò prae
ciperet, quatenus hoc Monasterium Crasnicense visitaret, et per suos Casimirienses
Conventus Religiosos fratres, reformaret. Itaque Martinus Kłoczynski Praepositus,
Visitatione peracta, et Praeposito Crasnicen. amoto ab officio, unum ex professis Ca
simirien. Praepositum triennalem instituit, officiaque Ecclesiastica, viris probatis, et
in Religione Conventus sui optimè eruditis, tractanda comisit. Et ex hoc tempore Con
ventus Crasnicensis, Conventui Casimiriensi adiectus, et aggregatus, et usque in praesen

tem diē manu tenetur: licet professi Cracovienses, ad Fundatores, ac nobiles tuber recur 30.
rendo, uarie Conuentum Casimiriensem, vt ad suam pristinam libertatem redirent, sollicitabant,
sed semper responsum est à Congregatione Casimiriensi, cum ipsorū bono Conuentum illorum
a professis Casimirien regi.
His ita Monasteriis particularibus dispositis, et stabilitis, Praepositus Martinus Kłodzyn // Anno Dñi.
ski, Capitula generalia quolibet triennio constituit, // vt ex Conuentibus particularibus, 1628.
nuper fundatis, praepositi, ad Conuentum generalem, vti principale membrum descenderet, Capitula
indixit; in quibus Capitulis generalibus, ipse consensu omnium residentium, titulo Praeposi generalia.
ti generalis insignitur, et exornatur.
Circa haec tempora, non deerant et alii ex Regni Poloniae proceribus, qui ad Maiorem
Dei gloriam promerendam, Conuentui nostro Casimiriensi ex facultatibus suis Mona
steria constituere cupiebant, uerum piae eorum intentiones, uariis de causis, suum non
sunt sortitae effectum. Et in primis Magnif. D. Joannes Szyszkowski Capitaneus Woy Fundationes
nicen, in oppido dicto Macieiowice, in Mazouia extante, dum ad Ecclesiam parochialem Variae non
nostros Canonicos introducere intendit, et iam omnia paramenta Eccl[es]ae pretiosa comparat, susceptae.
mors quae intercipit omnes hominum intentiones, praeuenit. In oppido quoque dicto
Mystenice, tribus milliaribus à Cracouia distante, Anno Domini 1633. accadit in Men
se Maio, quod imago Beatissimae Virginis Mariae lacrimas et sudorem fundere uisa esset, quod mi
raculum multi conspexerunt. Spargebatur exinde rumor primò apud oppidanos, postea Miraculum.
ad propinquos incolas, tandemque Cracouiam usque attigit, fit propterea populorum ma
gnus concursus omni tempore, ad excipiendas confessiones eò loci confessarii pauci,
requirebatur religiosorum ibidem manentium numerus maior, quam ob causam paro
chus Ecclesiae Mysliciensis, pro fundatione Monasterii Canonicis nostris sexdecem milli
a florenorum offerebat, uerum huic fundationi Petrus Gembicki Episcopus pro tunc Craco
uiensis, assensum praebere noluit. Tentabat et Magn. D. Stanislaus Lubomirski Pa
latinus Cracouien, in finibus Vngariae, uulgò na Spiskich miastach: similiter et Mag.
D. Joannes Oleśnicki in oppido dicto Tarlow, nostros Canonicos fundare, uerum
ob tenuem nimis quam offerebant fundationem, conuentus Casimirien non suscepit.
Per id quoque tempus Magnif. D. Josephus Korsak Palatinus Mcislauiensis,
pari deuotione et zelo erga ordinem nostrum accensus, in oppido dicto Głębokie,
(quod in Lituania in districtu Polocensi extat), Canonicos nostros Casimiria ac
cersitos, fundare voluit, et cum iam dotem, scilicet quatuordecem Villas, et Vnum
oppidum cum titulo Abbatiae inscripsisset, duos fratres ex Conuentu Casimiriensi ma
nere penes se fecit, erat enim caelebs, et senio confectus. Qui fratres manentes in
aula Palatini, cum Aulicos Palatini, licentiosis Vitas, et damnorum, quae facie
bant seni arguebant, et admonebant; fremebant saepius aulici, dari sibi tales
Patres, qui illis vehementer displicerent, (erant enim et propinqui Palatini) mu
ssitando tantum, suas erga illos exercebant offensas, tandem odiū quod diu
mente coquebant, in illos effuderunt, et ficta criminatione, falsisque saepius accu

Fundatio in Stębolice iu vita.

sationibus, eò adduxerunt Serem palatinum, qui non exspectato iudicii tempore,
illam fundationem irritam fecit, et ut Conventus Casimirien cederet iuri, et inscriptio
ni, viginti millia flovenorum dedit; quod praepositus cum conventu suo grato accepit
animo, et ob magnam distantiam loci, et propter titulum Abbatis, cui collatio inscri
pta erat. et pro hac peccunia empta est villa Jagientany dicta, et Conventui
Vilnensi in Antocollo attributa. Quam postea inconstantiam suam accusabat palatinus, illumqz
locum Carmelitis discalceatis concessit.

Magistratus Casimirien qualis.

Circa hac tempora, Magistratus Casimirien floruit viris spectabilibus, et eruditis. prae
sertim Sebastiano Cichoszewski, Artium et philosophiae in Academia Cracovien professore,
Qui ob eloquii suavitatem, Vladislao IV. Regi Poloniae, quem ille in primo illius in Re
giam Urbem Cracoviam ingressu, nomine Civitatis Casimiriensis salutaverat, et alia ex oc
casione, gratus semper extitit. Tum Christophero Kołecki, primâ laureâ philosophica in ea
dem Academia decorato; Thomâ Rożek. Joanne Jsbrycz, Notario publico et Juris perito.
et aliis, virtute, doctrinaqz eximiis. Ex civitateqz compluvimi, qui monumenta laude post
se digna reliquerunt emersêre. Et ut multos taceam, genuitqz hac Civitas Casimiri

Viri egregii Casimiriâ oriun de.

ensis Joannem Foxium, virum eruditione, et ingenii acumine longè clarissimum,
qui cum ob Juris peritiam, à Georgio Radziwiło. Cardinali et Episcopo Cracovien,
in aetate florenti, Causarum Curiae Auditor creatus; scholasteriaqz Scalbimiriensi,
ac Canonicatu Ecclesiae Cathedralis Cracoviensis ornatus esset: deinde à Petro Tilicio
Episcopo Cracoviensi in Archidiaconum eiusdem Ecclesiae electus; Canonicusqz Lovicen
sis, à Joanne Wężyk Archiepiscopo Gnesnensi factus. Vladislaus verò IV. Rex
Poloniae, ipsum in numerum secretariorum suorum adscribi voluit. Et ad aliquot sum
mos Pontifices, in negotiis Ecclesiae, susceptas peregrinationes absolvit. tandem Anno Do
mini 1636. obiit. Genuit et Andream Wulfowicz, virum Academicum, Magistrum
Artium, philosophiae, et Medicinae Doctorem, Consulem Cracovien, eruditione, virtute, comita
te, ac liberalitate animi, nemini secundum. ex quo filii duo Almae Academiae Cracovien
similiter professores, prodiere. Genuit et Joannem Zoza Medicinae Doctorem regium,
virum doctrina, et vitae integritate praestantem. Albertum Rzegocinski officiale Ropczycen.

Anno Dni. 1650. wstąpił do Conwentu Bożego ciała, Andreas Grosłowicz, mieszczanina Kazimierskiego Syn. Ten wystał, y udał się do oswo[?] prawy, będąc mediocris scientiae. Tam evasit in talem virum, że inter Juristas nie było takiego y przy[?] …

Stanislaum Rożycki philosophica et I.V. Doctoratus laurea ornatum, aliquot vicibus
Universitatis Cracov. et Posnaniensi Acad. Rectorem, Canonicum Cracovien Cathedralis Eccliae.
Andream Migaczewicz Artium et philosophiae Doctorem. Genuit et viros Religiosos,
Stanislaum Klesłowicz ordinis Eremitarum S. Pauli, S. Th. Doctorem. Paulum Au
gustinum Liberium, ordinis Eremitarum S. Augustini, S. Th. Doctorem. Hyacinthum Li
berium Canonicorum Regul. Conventus Casimirien praepositum generalem S. Th. Doctorem, et Li
brorum Dioecesis Cracov. Censorem. Paulum Pulad Conventus Casimirien Canon. Regul.
S. Th. Doctorem. et alios plurimos, quorum vita multum splendoris et solatii huic
Civitati attulit, et qui ob doctrinam, vitae, ac morum gravitatem, duo hoc fuere o
mnibus commendatissimi.

Legatow był Notarius Causarum, y tam ożenił się.

Anno Domini 1613. pestis totam poloniam pervagata est. 31. pestis.

Anno Domini. 1618. Cometes apparuit, longam et illustrem post se caudam tra sens, integras quatuor septimanas perduravit, magnorum malorum præsagium, quæ cunctam ferè poloniam, proximis tribus annis invaserunt: belli imprimis Turcici ad Chocimum, tum in undationis Vistulæ, famis, et maximæ pestilentiæ per populos grassatricis, prodigium. A. D. 1618.

Anno Domini. 1619. Inundatio Vistulæ, plurima damna intulit. Et Anno Dni. 1621. Eandem inundationem Vistulæ maximam, (quâ pons ad portam Vielicensem sublatus) narrant Suis Sui scriptores

Anno Domini. 1622. Peste laboravit Cracovia; et alia vicina Urbi loca, eadem pestis invasit, quâ viginti millia hominum sublata esse narrantur. Tunc nulla expers luctus in tota Casimiria domus patebat. pestis. A. D. 1622.

Eodem anno Reliquiæ SS. noviter Canonizatorum: scilicet S. Ignatii Confessoris Loiolæ, fundatoris Religiosorum Soc. Jesu. et S. Theresiæ Virginis Fundatr. Carmelitarum discalce atorum, solemniter, omnibus processionibus sæcularium sacerdotum et religiosorum præceden tibus, cum tubis, musicâ, et explosione tormentorum bellicorum introductæ. S. Ignatii ab Ecclesia Sæ Barbaræ in Circulo Cracovien. sita, ad Ecclesiam SS. petri et pauli Aplorum eiusdem ordinis: S. Verò Theresiæ, alia die, ab Ecclesia B. V. Mariæ in Arenis post mu ros Cracovienses Carmelitarum, ad Ecclesiam S. Michaelis eiusdem ordinis Reformatorum, de ducebantur. Die 10. Julii. Canonisati, à Gregorio XV. die 12. Martii. SS. Canonizati.

Anno Domini. 1623. Ecclesia Lusesoviensis parochialis, incorporata Ecclesiæ Su chensi, Conventus nostri Canonicorum Regul. Curâ et studio Magnifici D. petri Komorowski Capitanei Osviecimensis, collatoris, et Monasterii nostri in Sucha fundatoris. A. D. 1623. Eccla Lusesovien. incorporata.

Eodem anno. pestis iterum per tres menses grassabatur. Et inundatio Vistulæ.

Ad hæc usq; tempora, fratres, in oratorio, Cantando horas Canonicas, usi sunt Al mutiis, quæ ponebant super saracia, et sic induti, post primam, procedebant ad capitulum, expleto capitulo, frater Vigilans, deferebat illa in Oratorium, ut in illis cantarent Ter tiam, et alias horas Canonicas, quod his temporibus intermissum est.

Eodem anno. Incendium Civitatis Judæorum gravissimum, vix tertia parte domiciliorum relicta, totum ignis absumpsit; feria secunda paschæ. Incendium grave.

Anno Domini. 1628. Inundatio Vistulæ, circa festum S. Jacobi Apo stoli, in Julio, quâ iterum pons Casimiritanus abruptus. A. D. 1628.

Anno Domini. 1630. Ingens pretium frumentorum, siliginis Medinno flor. 18. Tritici fl. 20. pisæ fl. 28. panis vendebatur pro tribus grossis, quasi o vum anseris. Vide et fames. Fames.

Anno Domini. 1632. Conscriptio nobilitatis palatinatus Cracoviensis, peragebatur in Campo, quod est post Casimiriam, inter Vistulam et montem, in quo est Ecclesia S. Benedicti. Ad istam conscriptionem, quo quisq; potuit Magna tum ac nobilium apparatu, equorum, vestium pretiosarum, cum tubis, tympanis ac vexillis, ac peditibus militibus, procedebant Cracoviâ, per Casimiriam: Et hæc Con suetudo servabatur quolibet anno post festum S. Adalberti Epi et Mart. duravitq; usq; ad annum 1650. Hoc autem anno q sup. numerabantur milites plusqm 6000. Conscripti. A. D. 1632. Conscriptio nobilitatis. post muros Casimirien.

Anno Domini. 1633. die 3. septemb. Cadauer cuiusdam Sæuetici [nobilis,] mortui, porta tum publicè ad sepulturam per pontem Casimirien Cracouiã, à studiosis raptum, et de ponte in Vistulam præcipitatum, et submersum.

A. D. 1634.

Anno Domini. 1634. Judæa in Ciuitate Casimirien, enixa est puerum, cum cornibus Ceruí, qui post aliquot septimanas mortuus est.

publicæ Disputationes. ab Augustino Zezaris. et Ludouico Fasciszewski.

Anno Domini. 1636. In festo Circumcisionis Dñi, et Epiphania Domini, disputationes publicæ in Refectorio, typis datæ conclusiones, ex vniuersa philosophia peractæ, præsidente Hyacintho Liberio S. Th. Doctore, pro tunc philosophiæ Lectore.

Eodem Anno. Martinus Klocżynski præpositus, unà cum petro Gembicki Cancellario Regni, et pro tunc præposito Miechouiensi, visitabat conuentum Miechouiensem.

Idem Martinus Klocżynski præpositus noster, cum Erasmo Kretkowski Archidiacono Cracouien præfuit, et præsidebat in Capitulo generali Miechouien. Anno Dñi. 1637. die 4 Maij. Ita Nakielscius. Eodem Anno. Altare maius, in Eccla SS. Corp. Xri. erectum.

A. D. 1637.

Judæi Cracouiæ occidũtur.

Anno Domini. 1637. die 22 Maij, studiosi Acad. Cracouien, insurrexerunt in Judæos, Cracouiæ tunc commorantes, et arreptis armis, hinc et inde persequentes, captos, post portam Cracouiensem Wisla dictam, in fœtido stagno mergebant, et carnificis famulum coegerant, qui eos baculo quo canes occidere solebat, in stagno interficeret, alios in Vistula, quosdam in cloacis submergebant, et tunc triginta uel plus occisi, et quinquaginta vulnerati, nocte per satellites Arcis Cracouien, Casimiriam deducti. Et hoc accidit ex ista occasione; Quia Judæi studiosos duos in sua Ciuitate vulnerauerunt, et post crescente tumultu, duos pauperes, mendicos scholæ occiderunt.

Salutatur à Casimirien Regina.

Eodem Anno, die 27. Augusti, Consules Casimirien et Ciues, post ingressum celebrem Cracouiam Cæciliæ Renatæ, Reginæ poloniæ, dum post aliquot septimanas Varsauiam per Casimiriam pergeret, in aliquot locis, scilicet Stradomiæ, et in porta Casimiriensi, et in prætorio, et in porta Vielicensi, dispositis musicis, cum tubis, et vexillis, excipiebant Reginam.

FFr. Conuersorũ habitus.

Ad hæc vsque tempora Fratres Conuersi domus nostræ, saraciis non lineis, sed de tela zrebne dicta, ad differentiam clericorum: similiter pileis, non de caudis Zebellinorum, sed de pellibus fibrorum vtebantur. Illud etiã notandũ occurrit, ad hæc etiã tempora fratres Juniores domus nostræ, in signum humilitatis habuisse consuetudinem, pedes omnium fratrum in culina lauare, pro hebdomade, et festo Natiuitatis Domini.

A. D. 1638.

Anno Domini. 1638. die 8 Augusti. In Circulo Casimiriensi, propè templum S. Catherinæ, quatuor domus conflagrarunt, et ignis tectum templi S. Catherinæ inuasit, parumque abfuit, quin totum templum consumeret, nam infra claustrum ædificia quædam igni absumpta sunt.

Eodem Anno. Ingens pretium frumentorum, tritici medimnus fl. 12. pisæ fl. 18. Brassicæ sexagena fl. 2. et Cracouiæ, fl. 2 et medio. uendebatur.

Synagoga Judæorum noua.

Anno Domini 1639. Judæus quidam Isaac, in Ciuitate sua, voluit nouam ædificare Synagogam, huius Cupiditati, obstitit Martinus Klocżynski præpositus, et neque precibus

nec muneribus flectebatur, tamen voluntati, et mandato Regis, et Episcopi Cracovien, Iaco 32.
bi Zadzik, contradicere non potuit, et ita noua Synagoga ædificata est.

Anno Domini. 1639. PP. Societatis IESV, Cracouiæ, in festo S. Ignatii pri A.D.
mi fundatoris sui, summa cum celebritate et triumpho, per totam octauam, celebrabant Annum 1639.
centesimum, ex quo S. Ignatius hunc Societatis ordinem fundauerat. et hoc in tribus Ecclesiis, Annus Centesimus Soc. Jesu
S. SS. Petri et Pauli. S. Stephani, et S. Barbaræ.

Eodem Anno. Inundatio Vistulæ, circa initium Augusti.

Anno Domini. 1640. Frumenta, et alia olera paruo pretio uendebantur, nam si A.D.
giliinis Medimnus siue Coretnia fl. 2. Tritici fl. 3. Brassicæ sexagena gl. 6. Auenæ 1640.
medimnus gl. 20.

Eodem anno. die 28. Aprilis. Stradomiæ pars una, à Cemeterio PP. Bernardino Conflagrata Stradomia.
rum, usque ad pontem, conflagrauit.

Eodem anno. Initium sumpsit deuotio in Ecclesia S. Laurentii, feria 2da Paschæ, dicta Em Emaus ad
maus, cantabantur tum missæ, et aliæ lectæ, et concio habebatur, et fuerat ibi concursus Eccl. S. Laur.
populi, quod per negligentiam aliorum intermissum est, sacristianorum.

Eodem Anno. die 4. Decembris. Electus est in Coadiutorem Præpositurae SS. Corpo Electio Coadiutoris.
ris Christi, Hyacinthus Liberius S. Th. Doctor, Concionator ordinarius, et Lector philo
sophiæ. præsente Alberto Lipnicki Canonico et officiali generali Cracoviensi. Annuit votis
et desideriis Conuentus, Episcopus Cracouien Jacobus Zadzik, virumque hunc electum, pieta
te, et eruditione præstantem, approbauit. Quam tamen Electionem suam Hyacinthus Liberius,
voluit niti approbatione, Urbani Octaui summi pontificis.

Anno Domini. 1641. Die 1 Martii. Quidam nobilis venit Casimiriam, cumque in A.D.
hospitio uidisset patremfamilias, die sabbathino accendentem lampadem, ante imaginem B. V. 1641.
Mariæ, atque tulit, et murmurauit, et postquam exiuit paterfamilias ex hipocausto, acce Sacrilegus
pit culbum, et quinque plagas siue scissuras impegit faciei B. V. Mariæ; qua re cognita decollatur.
Vice Capitaneus Arcis Cracouien, misit in hanc domum satellites, qui illum captum et in
Arcem Cracouien adductum, carceri manciparet; breui per decretum, abscissa illius prius
manu sacrilega, qua hoc facinus perpetrare ausus erat, ante prætorium Cracouien
decollatus est. Hæc imago ad Ecclesiam S. Catherinæ delata.

Eodem Anno. Die 10 Maii. Lutherani Ciues ~~Casimirien~~ Cracou. in suis lapideis, à studio
sis Cracouien spoliabantur. Mercator dictus Seruatius in platea Hospitali. tum in Circu Lutherani spoliantur.
lo Cracouien alter dictus Sznuk; et tertius in platea Consiliatum ante Ecclesiam S. Fran
cisci, dictus Forbes, caluinus. in istis lapideis omnia mobilia quæcunque offendere potue
runt in auro, argento, ære, vestibus, diripuerunt, fornaces, ac fenestras concusserunt, nihil
penitus illæsum relinquentes, nemine obstante, ac contradicente: in prima lapidea Seruatii
ad quinquaginta millia florenorum, in auro, pecunia, et vestibus accepta.

Anno Domini. 1642. Inundatio Vistulæ multa damna intulit. A.D.
Eodem anno. Fuit citra omnium hominum memoriam hyems rigida et niualis, 1642.
post festum SS. Simonis et Judæ incepta, omnia olera, et brassica, niue prius occupata,
et gelu constricta, non diu è terra effossa, interierunt.
Eodem anno. 28 Aprilis. In platea S. Floriani Crac. aliquot lapideæ combustæ. It 17. Julii. Clepardiæ
10 domus igne combustæ nocte.

A. D. 1643. Incendium in Civitate Judaeorum.	Anno Domini. 1643. Gelu horridum, 27 die May, repentè flores arborum decoxit. Eodem anno die 11 April. Atrox incendium in Civitate Judaeorum excitatum, quo Centum Edes, et duae Synagogae exustae, christianorum autem Vicinorum, nec una domus.
Ceremonia in festo Ascen. Dni.	Ad hæc usque tempora haec Ceremonia servabantur in Ecclesia nostra. In festo Ascensionis Dni, statua seu imago Resurgentis Dni, in quodam Circulo ligneo deaurato, et lampadibus exornato, elevabatur funibus in altum, usque ad testudinem templi minoris chori (ubi ob hanc causam uide re licet depictum caelum), cum cantu et musica; ad quam deuotionem multi hominum Cracoviae, et aliis adiacentibus locis, celebrandam, conveniebant, quae consuetudo processu temporis abolita, et abrogata est, imò et interdicta.
Lis de prio ritate loci.	Sub id tempus Fratres Eremitae S. pauli in Rupella, assumpserunt pallia Alba, nam antea in processionibus publicis, in Scapularibus tantum incedebant. Iidem cum Eremitis S. Augustini ad S. Catherinam, diu de prioritate loci in processionibus, litigabant Romae.
Canon. Cathe dralium habitus.	Item Canonici Cracovien. qui ad hæc usque tempora utebantur in processionibus super pelliceis, et desuper Almutiis de pellibus muris pontici, (z popielic) tunc ex indulto summi pontificis, coeperunt uti Rochetis, et cappis violacei coloris. Et Vicarij Eccle siae Cathedralis Cracov. utebantur superpelliceis et Almutiis de pellibus sciuri, (z wiewiorki.) nunc his abiectis, in solis superpelliceis incedunt.
Processio in festo SS. Cor poris Christi	Illud etiam quod loco suo inseri debuit et intermissum, hoc modò notandum occurrit. Anno Domini 1596. Georgium Radziuilum S.R.E. Cardinalem, et Episcopum Cra couiensem in Visitatione Conventus nostri SS. Corporis Christi, ordinasse, quatenus in festo SS. Corporis Christi, presbyteri scholares, et Religiosi, ex tribus Ecclesiis scilicet S. Jacobi. S. Stanislai ex Rupella, et S. Catherinae, processionaliter cum Cruce, et SS. Re liquiis, nostram processionem per circuitum Casimiriensem, procedendo deducant, et ante tria altaria Euangelia cantent, quae consuetudo et ordinatio semper observata, et quo ties per negligentiam eorum intermissa erat, toties à praepositis SS. Corporis Christi, ad officium citati, ordinationi Episcopi obedire debebant.
Ex M.SS. Marlini So lenski. Consulis Casimirien.	Eodem anno q̃ sup. s. 1643. Indictum est Civitatibus, donaria offerre Vladislao IV. Regi; Casimirienses Cives tunc dederunt fl. 2250. die 19 Augusti. Eodem quoque anno Sigismundus Opacki Magnus procurator Arcis Cracovien, agros dictos olop, antiquitus ad Cives Casimirien. pertinentes, et nescitur quomodo alienatos, civibus reddi dit, quo in loco Consules aedificauerunt muro praedium, ad firmandam possessionem.
privilegia Ci vitatis tuenda	Hoc etiam anno, Libertatis ac iurium tuendorum studium Consulum Casimiriensium quo exarserunt, tantum fuit, ut cum Consules Cracovienses, ab illis theloneum exigere uellent, et mercimonia exercere prohiberet, decreto Regis, penes antiquas leges et pri uilegia sua Conservati sunt.
Synodus Dioe cesana.	Eodem Anno. Synodus Dioecesana, celebrabatur Cracoviae, in Ecclesia B.V. M. in Circulo Crac., ad quam celebran. omnes parochi et Beneficiati, Episcopum Petrum Gembicki, ex ipsius Aula a S. Francisco, ad Ecclesiam B.V. M. deducebant. die 11. Octobris.
Judaeorum civitas arsit	Eodem Anno. Judaeorum domus prope centum igni Combustae, Casimiriae. 11. Aprilis.

Eodem Anno. Monstrum novi generis, Cracoviae, et Casimiriae apparuit. Venit quidam ex Italia vir nomine Joannes Baptista, ex cuius umbilico, alter, hominis formam gerens, excreuit, caput grande nigris capillis tectum habens, quatuor in prima parte oris dentes gerens, mouebat caput et labia, et non loquebatur, vultu ad illum qui eum portabat conversus: nomen illi Lazarus, ambo baptisati; cingulo eum alligabat lateribus suis. ingenti admiratione omnium conspiciebatur. plateas et vicos Ciuitatum obambulans, eleemosynam petebat. 33. Monstrum.

Hoc Anno, Lupullum terra non produxit, ex Russia aduehebatur, vendebatur medimnus Cracov. flor. 24.

Anno Domini. 1644. die 4 Aprilis, Feria secunda post Dominicam in Albis, In festo Annunc. B.V.M. Ducentae domus in Ciuitate Judaeorum conflagratae, nostrae vero penes Ecclesiam S. Laurentii, octo. Incendium inter Judaeos. A.D. 1644.

Eodem Anno. die 8 Februarij Martinus Kłoczynski praepositus, ex hac luce subtractus, qui in Anno praeterito, in Villa Conuentus, in festo S. Michaelis Archangeli, paralisi tactus, eaque aegritudine quatuor mensibus vexatus, ad extrema perueniens, Sanctissimis sacramentis expiatus, hac die obiit. Vir insignis. Cuius cum tota praepositura prosperum haberet successum, hoc unum defuit, ut diutius in munere praepositurae versaretur, longiorique temporis spatio ipsius officium compleretur. Neque hic stetisset eius cultus Diuini propagandi studium, nisi intercessisset fatale seruicorum facinorum, magnis viris impedimentum, MORS. Cum vero ille ultimum clausit diem, praepositurae, Anno 33. et Aetatis suae 82, ego quoque hic sisto calamum; non memoriam, quam tanti Viri nulla delebit obliuio, nulla oblitterabit vetustas. Huic successor, Hijacinthus Liberius, in ingressu sacristiae tale posuit Epitaphium. Obitus Martini Kłoczynski praepositi.

Hic praepositus, post mortem, 4 millia Hungarico rum aureorum reliquit, et 50. Ung. It Imp. 400. etc. in pecunia. Hic praepositus. fer. 2. et fer. 4. et fer. 6 et sabb. ieiunavit et nihil penitus tam de cibo, quam de potu sumebat.

Admodum Reuerendo Domino.
Martino Kłoczynski I.V.D. Ecclesiae Conuentusque huius Praeposito, ac Judici synodali. Vivo in omni Vita sua integerrimo, ac inculpato. In laboribus Ecclesiasticis indefesso. In sententia ferenda recto. In promouenda regulari disciplina feruentissimo. Qui Ecclesiam hanc, varia pretiosa supellectili; Monasterium permultis aedificiis: Congregationem plurium Monasteriorum coloniis: in magnum quoque Ducatum Lituaniae ex hoc Coenobio deductis, ampliauit, et illustrauit. Obiit plenus dierum, ac meritorum. Anno Domini. M.DC.XL.IV. Die VIII. Februarii. Aetatis 82.
Perge viator, similesque praepositos, Huic Ecclesiae Apprecare.

Sub Regimine huius praepositi Fratres hi ultimam diem obiisse notantur.

1. Laurentius Koscinski, presb. Anno Dñi. 1613.
2. Martinus Ciecierski presb. ex Conventu Casimirien, postulatur ad Praepositurum Clodaviensem Canon. Reg. ibidem obiit A.D. 1615.
3. Stanislaus Lewniowski presb. Praepositus Curozwacensis. 13 Sept. in Relig. 40. Bochnen.

A.D. 1619. Ex Conventu Casimirien. — Fr. Stephanus Smolenski Diaconus, philosophiae Baccalaureus, Anno Dñi. 1619. Exactis in Religione annis 4. | pietate insignis
4.
5. Andreas Zawichostensis, ex paracho saeculari, profess. Canonicus, peste obiit, Anno Dñi. 1623. inserviendo infirmis, exactis in Religione annis 5.
6. Adamus Inowlodensis presb. sepultus in Bychow. A.D. 1622.
7. Fr. Bernardus Grygierowic Diaconus. peste obiit, Anno Dñi. 1623. expletis in Religione annis tribus.
8. Fr. Jacobus Bal, Conversus, nobili genere natus, post sex annos in Religione exactos, peste obiit. Anno Domini. 1623.
9. Michael Casimiriensis presb. prior. peste obiit Anno Dñi. 1623. Hic obtulit fratribus pro Censu flor. 200. A.D. 1619. ante ingressum Religionis, parochus saecularis.
10. Bartholomaeus Korabiowski presb. Organarius Ecclesiae nostrae, eadem peste obiit, Anno Dñi. 1623.
11. Fr. Petrus Jurkowicz Conversus, sartor. peste eadem obiit. Anno Dñi. 1623.
12. Albertus Klodaviensis, presb., in Bychow. Anno Dñi. 1623. die 6 Martii.
13. Albertus Herculanus Pelowski, presb. Anno Dñi. 1626. exactis in Relig. annis 12.
14. * Valentinus Kurzborski, nobili genere natus. presb. vir crebris corporis afflictionibus, Vigiliis, et ad Deum precibus, famâ percelebris. Hic manendo in Monasterio Bychoviensi, hyppocausto calido nunquam usus: Eremum petiit, sed mandato superiorum, ne occideretur a schismaticis, revocatus: Cumque esset consanguineus ~~fratris~~ Episcopi Posnaniensis, negabat se esse nobilem. obiit ibidem in Bychow. Anno Domini. 1624. die 2 Martii. Vide fol. 23.

* Teste Chrysostomo Pserozowski, eiusdem Conventus praeposito.

15. Joannes Ubaldus Podbrezki Casimiriensis, philosophiae Baccalaureus, presb. Anno Dñi. 1629. die 10 May. In Relig. Anno tertio.
16. Mathias Gaszynski, presb. professus Domus nostrae, postea praepositus Sternbergensis Infulatus, obiit Anno Domini. 1630. dimissus.
17. Stanislaus Cyprianus de Mieyska gorka, presb. in saeculo Concionator Wielicien. postea praedicator Ecclesiae nostrae. Hic pro fratribus sepeliendis in Minori choro, erexit de latere cocto, fornicem, ipse in Bychow mortuus, Anno Dñi. 1630. Ingressus sui anno 14.

18. Fr. Albertus Hieronymus Opoczynski, Diaconus. S. Th. Auditor. posnanien. Anno Dni. 1632. in Relig. anno 7. De eius morbo, et morte. Vide fol. 138.

19. D. Martinus Albinus Fryczewicz, philosophiae Baccal. S. Th. Auditor. presbyter. Anno Dni. 1632. in Relig. anno 7.

20. Paulus Ruthal, Casimiriensis, presbyter. S. Th. D. praepositus Bydgoviensis, postea praedicator ordinarius Ecclesiae SS. Corp. Christi. Anno Dni. 1631. In Relig. 25. Edidit librum in quarto, genealogiam Canonicorum Regul. Lateran.

Hic dimissus ex Religione, Romae D. S. Th. factus, ad intercessionem patris Confratres Casimirienses revocatus, denuo.

21. Fr. Adamus Gromek de Rudawa, Conversus, pistor. Anno Domini. 1631. ingressus sui anno tertio.

22. Alexander Bedonski, presbyter. obiit in Bydgow. Anno Domini. 1634. in Relig. anno 10.

23. Albertus Innocentius Kłobuczynski. Anno Dni. 1634. die 22 septem. in Relig. anno 9. de Maiori polonia.

24. Joannes Augustinus Bieszekierski, à pp. societ. Jesu, quarti Voti dimissus, Theologus. post professionem Canonicam factam, praepositus Vilnensis, post Cracoviae manens, praelo dedit libellum de Veneratione SS. imaginum, Epitym. Theologiam moralem in Conventu Cracovien. fratribus. obiit Crasnicii, Anno Dni. 1635, peractis in Religione nostra annis 13.

25. Albertus Tarnowius Sowinski. Crasnicensis primò, postea Sudensis praepositus, ibidem in Suda obiit. Anno Domini. 1636. die 6 Decembris. Vir sanctitatis fama celebris. Vide infra. *

26. Samuel Gorlowski nobilis, ex districtu Sandomirien. presbyter. Anno Dni. 1636. in Relig. 14. Crasnicii sepultus. post mortem eius, ex patrimonio accepit Conventus Crasnic. fl. 8 millia.

27. Candidus Sląka, presbyter. primò professus Camaldulensis, sed per dispensationem sedis Apostolicae, factus canonicus Regularis, professus Tremenecensis. obiit ibidem. Anno Domini. 1637.

28. Martinus Bernardus Rudzki, ex saeculari sacerdote, professus Canonicus, Domus nrae sacristianus, villarum procurator. obiit posnaniae, eò in negotiis missus. Anno Domini. 1637. in Relig. 15. In Mieyska Gorka sepultus.

29. Fr Jacobus Albinus Stasienkowicz, Casimiriensis, subdiaconus. Anno Domini. 1637. in Religione anno 5.

30. Gaspar Rozycki Casimirien. presbyter. Anno Domini. 1639. die 10 Maij, Crasnicii obiit.

31. Andreas Skrembosz, nobilis. presbyter. Domus nrae professus. postulatus ad praeposituram Mstoviensem Canonicorum Regularium, eam administravit annis 45. obiit Cracoviae. Anno Domini. 1640. die 8. oct. Cracoviâ (cum omnibus Civitatis processionibus) Curru evectus, Mstoviam.

32. Fr. Stanislaus Andreioviensis, Conversus, sartor, obiit Anno Domini 1641.

" Is fuerat in Sæculo, Notarius publicus Actorum Illmi Joannis Tarnowski Archiepi Scopi Gnesnen.

" 33. Blasius Rosinski, Sæcularis Sacerdos, et Posnaniæ Omnium Sanctorum Ecclæ Canonicus, Notarius publicus, et Actuarius Consistorij Cracov. Hic multa vasa argentea Ecclesiæ nostræ obtulit, et libros in iure. postea post professionem dimissus, et Monasterium S. spiritus de saxia, Cracoviæ ingressus. obiit ibidem. Anno Dñi. 1641.

34. Petrus Palczewski, professus Cremenecen. ibidem obiit. A.D. 1641. presb.

35. Paulus Koncuski, professus Cremenecen. Organarius, ibidem sepultus. Anno Dñi. 1642. presbyter.

36. Augustinus Godereski de Lwowko. obiit Crasnicy. Anno Dñi. 1643. in Religione anno 47. presbyter.

37. Ioannes Wolenski, ex Maiori polonia, obiit Anno Dñi 1643. Vilnæ. Anno in Religione 8. presbyter.

38. Lucas Jaxionkowski, Crobensis, presbyter. præpositus Curo Zwacensis, et deinde prior Cracovien. Conventus. Anno Dñi. 1644. in Religione Anno 40.

39. Fr. Adamus Masiewicz, Conversus, in Wolbram sepultus, Anno Dñi. 1644. in Religione 7.

professi Cracsnicen.

Albertus Lupka, presbyter. Anno Dñi. 1614.

Albertus Przybysz. presbyter. Anno Dñi. 1616.

Albertus Zuclowski presb. prior Crasnicen. A.D. 1617.

Jacobus Rambirtowski. presb. Anno Dñi. 1620.

Augustinus Zuclowski. presb. sepultus Vilnæ. 1620.

Laurentius Saniecz. presb. obiit in Bydow. A.D. 1622.

Simon Barszczewicz. presb. obiit Cremeneciæ. A.D. 1624.

Theophilus. presbyter. Anno Domini 1622. Clobucensis.

Sigismundus. presbyter. Anno Domini. 1630. die 24 Maij.

His temporibus, Casimiria referta erat lapideis, et aulis Nobilium. In platea Cracovien. mansit Generos. Dñs Jordan, fovens penes se familiam multam, et Tibianes. In 2da lapidea D. Bochlowski. in tertia D. Zawadzki. In platea Judæorum mansit Generos. D. Rarowski. Hic D. Ktoczynski præposito obtulit mille florenos pro extruenda sepultura ex familia Rarowsciorum, in capella B.V.M. In 2da lapidea mansit D. Porebski, in 3tia D. Salareta sive Hawecki. Erat etiam lapidea satis ampla, ad instar templi structuram habens superiorem, cum area et horto DD. Jordanorum, penes ipsos muros Casimirien. quæ vendita est Judæis, in qua lapidea erat capella, et imagines devotæ in parietibus depictæ. In Circulo Casimirien. ad S. Jacobum erat lapidea D. Ogorowski. penes Monasterium nostrum, Aula Abbatis Scirricien. In foro Carino ad muros Casimirien. Aulæ duæ, Miastowscii, et Viazdowscij. etc.

Successores Rarowscii donarunt Ecclesiæ nræ i Stan lapideam.

* Albertus Tarnovius Sowinski, presbyter. Domus nræ Cracov. professus. Vir multarum Virtutum amantissimus observator. Cuius inprimis miva charitas erga pauperes exhibit, quibus ut eleemosynam daret, ipse suis manibus cibos parabat. Orationi ad Deum adeo erat intentus, ut sæpe numero, è somno, vel ipsa excitatus contemplationum cura, è lecto duro, et vili

35.

nocte intempesta, exiliens, orationibus et obsecrationibus instaret. Semel conuenientes fratres, et alii Sacerdotes saeculares, ad festum Dedicationis Ecclesiae, ipsum in superiori parte domus, erecto vultu, manus supplices in caelum tendentem inuenerunt. Paupertatem totis viribus coluit. Corpus abstinentia singulari domabat: vilibus, et ex oleribus ferculis confectis, contentus. Ad quam ieiunii austeritatem, saepè adiungebat castigationem corporis, acriter seipsum flagellis percutiendo, Corpus suum Tyrannũ vocitans. Vtq; ipsius carnis quae infensissima aduersaria est, vim restringeret, ferream catenulam in corpore nudo gestabat, quam post mortem ipsius, i carnẽ penetrantem inuenerunt. obiit in Conuentu Iudeensi, Anno Dñi. 1636. die 6. Decembris, ibidem sepultus. Vir simplex, et à malitia purus et integer. Teste Christopher Zoniewski Conuentus Cracou. professo seniore. et aliis plurimis fratribus, eodem tempore viuentibus, et cũ illo commorantibus. Vitâ Sanctimonia clarus.

Andreas Tarnouius professus Casimiriensis et Prior eiusdem Conuentus, obiit Anno Dñi. 1646. die 12 April.

40.

Nicolaus de Radomsko, suaue iugum Domini subiens, Religionem nostram intrauit. is presbyter factus, sacra loca saepius cum licentia sui superioris, propter mortificationem carnis visitabat. pane et aqua aliquando contentus, quotidiano victui detrahebat, ut inde haberet, quod pauperibus in eleemosynam traderet. Voluntariae paupertatis, vigiliarum, ieiuniorum, orationum, studiosissimus. Christianae doctrinae praeceptis et institutis, quae ad vitae salutem necessaria essent, pueros, cunctosq; alios imbuebat libenter, mysteriaq; eis fidei dilucidè explicabat. Morbo correptus in Infirmario decumbens, imaginem Beatissimae Virginis Mariae filiolum suum in vlnis gestantem respiciens, dulciter delectabatur, et eidem Dominae animam suam commendans, et oẽs qui aderant suauiter pièq; alloquendo, offensionum ab eis veniam, profusis lachrimis petiit, verbisq; his prolatis, In manus tuas Dñe commendo spiritum meum, animam Deo reddidit. Anno Domini. 1610. die 22. Septembris. Vitâ Sanctimonia conspicuus.

Anno Domini. 1628. die 14 Julii. Venerabile Sacramentum, cum pixide argentea, de Ecclesia S. Jacobi, Casimiriae, fures abstulerunt. Haec ideò scribuntur vt Sacristiani Custodiant Ecclesiam, et benè occlusam teneant. SS. Sacram. furto ablatum.

Anno Domini 1648. Die 19 Julii. In Dominica Confraternitatis, post vesperas peragebatur processio, per Caemeterium circa Ecclesiam nostram, cum Venerabili Sacramento, et ecce ante portam Monasterii, cecidit SS. Sacramentum ex Monstratorio in terram, quod non benè erat occlusum, cum non parua perturbatione fratrum religiosorum, qui antecedebant cũ luminibus, et plebis quae sequebatur. Monentur hoc casu Sacristiani, quatenus prouidè includant Hostiam sanctam. SS. Sacram. Cecidit ex Monstratorio in terram.

Anno Domini. 1625. Die 24 Junii. Inundatio Vistulae, multa intulit damna, praesertim salis, (qui depositus erat in littoribus Vistulae,) plusqm 400 vasa submersa.

Anno Domini. 1649. die 14 Januarii. solennem ac pompaticum, Regis Joannis Casimiri, eius nominis Quarti, pro capessenda Regni Corona, ingressum, celebrauit Cracouia. tunc Cives Casimirienses, cum magna omnium laetitia, et applausu, non minori splendore, et apparatu, obuiam Regi suo processerunt. Et inprimis vexillum, (in quo erat alba aquila depicta,) centum militibus equestribus, tanquam ad praelium instructis, atq; quinq; tubicinibus, et qui tympana pulsabant, adornauerunt. Praeibat ante Ingressus Regis Casimiri Cracouiam.

Vexillum Consul Casimirien, inter arma splendentia, ipse splendide vestitus, equo phalerato insidens. Subsequebantur Cives Casimirien, septem vexilla opificum, bene vestiti, cum bombardis. Enam tunc quaelibet Congregatio opificum, habebat suum vexillum, et in qualibet congregatione, praecipue pellionum, sartorum, sutorum, piscatorum, viginta Magistri inveniebantur) ipsi Consules duabus vicibus eventi, sub arcem Zobrow dictam. quos cum Rex aspexisset, qui nam essent interrogavit? et cum esse cives Casimirienses didicisset, sereno vultu Consules, uno ex Consulibus perorante, et Cancellario Regni Georgio Ossolinski respondente, ad osculum manus suae excepit. Sub id tempus, Triumphatum est Casimiriae, viginti tormenta bellica habuerunt Consules, et tribus vicibus exploserunt, et in praetorio, viginti et unam ollam vini pro salute Regis consules epotasse, gloriatur in suis Manu scriptis, Martinus Goleski Consul Casimiriensis.

Triumphus Casimiriae.

Circa haec tempora, Conventus noster, habuit Advocatum, et scabinos, et carcerem; conquesti sunt coram Rege Consules Casimirienses, admonitus praepositus, hanc Advocati, et scabinos, extinxit, et omnes inquilinos, qui in domibus Conventus manebant, Jurisdictioni Magistratus Casimirien subiecit.

Advocatus, et scabini, Conventus.

Circa haec quoque tempora, D. Martinus Kłodzinski praepositus, proxime post introductionem suam, quolibet anno, In festo purificationis B.V.M. secundum Rubricas Missalis, coepit distribuere Candelas, Fratribus, Magistratui, et Civibus, quae consuetudo non erat antea: has vero candelas emebat pro peccunia, quam fratres collegerant ex avena visitando domos civium, post festum Epiphan. Dni, ex qua aliquando Centum florenos attulerant, et post Suecos fl. 70 circiter. Haec consuetudo distributionis Candelarum servabatur, ad Annum 1679, quo haec scribuntur.

Distributio candelarum in festo purif. B.V.

Sub id quoque tempus, s. circa Annum 1630. Quidam vir pius, Joannes Ishrzyc, alias Pokora, Notarius Civitatis Casimirien, petiit D. priorem, et patres conventus nostri, quatenus ipsi, singulis Dominicis diebus, post processionem, ante maius altare, cantent, pro opportunitate temporis Antiphonam, s. sub tuum praesidium. cum vers. et coll. In Quadragesima, Media vita. cum vers. et coll. Tempore paschali: Regina coeli. cum vers. et coll. ipse vero gratitudinis ergo, bis in anno s. pro festo s. Joannis Baptistae in Junio tres ollas vini: pro festo s. Joannis Evangelistae tres ollas vini, offerebat; Et haec faciebat per multos annos, quoad vixit.

Devotio cuiusdam Notarii.

His temporibus, Quidam Civis Casimirien, Blasius Pracudowicz, cum Regina coniuge sua, in lapidea sua propria, in platea Cracovien sub signo Leonis sita, inscripsit censum reemptionalem, pro Missa defunctorum, prima die cuiuslibet mensis recitanda. Hic quoque, in eadem lapidea inscripsit trecentos florenos, pro censu reemptionali fl. 21, pro lignis ad calefaciendas fornaces patribus Senioribus Conventus nostri. Quam summam trecentorum floren. D. Hyacinthus Liberius praepositus, accepit a Joanne Smarlowski Consule Casimirien successore in lapidea, et hac peccunia, similem summam, quam habebant inscriptam Religiosi in Rupella s. Stanislai, super domum Conventus nostri in Circulo Casimirien, in platea eundo ad s. Catherinae templum persolvit.

Fundatio pro lignis patribus Senioribus.

Anno Dni. 1644. Statim post decessum Adm. Rndi D. Martini Kłodzinski, praepositi, attendendo ipsius praeclara merita in Congregatione nostra, capitulariter constitutum est, ut perpetuis temporibus, quolibet anno, in die Anniversaria depositionis eius, missa cantata pro anima ipsius peragatur, et per omnes patres eodem die Missae celebrentur.

Anniversaria Dies. Martini Kłodzinski praepositi.

Anno Dni. 1627. Martinus Kłodzinski deputatur in Commissariam cum aliis. 1 Junij circa vitam et miracula B. Joannis Cantii.

Anno Dni. 1646. In octava ss. Corp. Christi, Petrus Gembicki, Epus Crac. tractabatur in Refectorio Fratrum, a D. Hyacintho praeposito, Liberio cum aliis hospitibus, invitatus.

Epis. Crac. tractatur a D. praepo.

HYACINTHVS LIBERIVS. S. TH. D.

Duodecimus Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, & Ecclesiæ SS: Corporis Christi Generalis Præpositus.

Iustis funebribus, sumptu non modico, Martino Kłoczynski Præpo
sito, peractis, Hyacinthus Liberius Coadiutor, in eius locum, antea
electione Venerandi Capituli assensu electus, et à Sede Apostolica
Confirmatus, mox successit, tanto omnium fratrum Canonicorum applau
su, vt nemo fuerit, qui non ei hunc honorem gratularetur. Episco
pus quoque Cracouiensis Petrus Gembicki, propensum suum erga illum
animum declarauit, cum Confirmationem ipsius gratam habuerit. Illius
quoque vitam, mores, et Conuersationem, mihi omninò ingrato silentio præ
terire non licet. Casimiriæ ille hâc oriundus, patre viro Consula
ri, adolescens, accuratiori à parentibus studio educatus, posteaquam
ex ephebis excessisset, ac domi primis literarum rudimentis excultus
esset, in Academiam Cracouiensem, exactioris scientiæ capessendæ ca
usa se contulit, inde Monasterium Canonicorum Regularium ingre
ssus, professione facta, in sinum Academiæ Cracouien denuò secessit,
Vbi non exigua opera literis impensa, mox primò Baccalaurei,
post Magistri Philosophiæ, insignitus laureâ, publicè cæteros erudi
re cæpit, et conceptæ de sua Virtute multorum magnorum Virorum
opinioni, præclarè respondit: Breui à Martino Kłoczynski Præ
posito in exteras nationes missus, Romæ tribus annis mansit, Medi
olaniq fratribus Canonicis // tribus annis // Philosophiam legit; post hos consumptos la
bores, Theologiæ laureâ Doctorali ornatus est. Reuersus ad natale so
lum, In Monasterio suo Prædicator Ordinarius, et Lector Philosophiæ,

	nec non Magister Novitiorum factus, quod docendi munus, à Superioribus impositum, non inuitus accepit; et hoc dum per aliquot exequitur annos, postulatus est à Sere
II Cervenen sis.	nissimo Principe Poloniae, Carolo Ferdinando, pro tunc Abbatiae Canonicorum Re gularium Administratore, ad instruendam illam Canonicam. Vbi tres annos legendo Phi losophiam, et Theologiam, et concionando, consumpsit. Reuocatus ad proprium Monasterium, Ipse illum omnibus Canonicis, et ipso Principe dimittentibus, Coadiutor Praepositi Martini Kloczynski electus, et post mortem eiusdem successit. Qua dignitate vix susceptâ, ab Episcopo Cracoviensi Petro Gembicki, Visitator Monialium in dioecesi Cracovi ensi factus. Breui post ab Andrea Trebicki Episcopo Cracoviensi, Censor libro rum, in dioecesi Cracouien constitutus: Cui etiam istius officium Commissarii in va
Labores D. Praepositi.	riis Ecclesiae negotiis deferebat. Domi non segnis sed insignis Oeconomus, nam initio regiminis sui, demolitis in Dormitorio communi fratrum, ligneis cellis, no
Commissarig. eriium Conventi um Monialiu perpetuus. Supellex Eccl.	uas de latere cocto erexit. Januam ante ingressum Monasterii de lapide dola to, et super eam hyppocaustum pro Priore Conuentus exstruxit. Supellectilem Ecclesiasticam satis abundè auxit, quam hic enumerare in specie longum esset, cum haec omnia regestris Ecclesiae sint connotata. Ostium Marmoreum ante Sacri stiam erigi curauit, et supra Epitaphium cum expressa imagine Antecessoris sui.
Confraternitas Literatorum.	Confraternitatem Literatorum Annunciatae B. V. M. sub titulo, Ecclesiae suae ab Innocentio X. summo Pontifice impetrauit, et introduxit. Molendina omnia circa Cracouiam in suburbio, per Suecos demolita, ipse post egressum Cracouiâ Suecorum, Vnum molendinum impensis Conuentus aedificauit. Capellam B. V. Mariae in Ecclesia
Capella B. V. M.	sua, antiqua demolita, ex lapide secto, pulchro opere, ut videre est, ex fundamentis ere xit, laminis aureis desuper contexit, intus picturis et imaginibus, et nouo altari orna
Organa no ua.	uit. Organa noua deaurata, 25 vocibus constan, demolitis antiquis tribus tanti vocibus etiam destructis, constan, erexit. Altaria duo ante Consules Ciuitatis, et sca binos, comparauit. Capellam in Coemeterio sub turri Ecclesiae, in qua Historiam Dñi Xti in horto orantis posuit, aedificauit. Domos ligneas in Ciuitate aliquot, ad Con uentum coemit, et lapideas nouas coemit, et collapsas, vel a Suecis dirutas, exstru xit. Sedilia in ampliori choro pro populo, antiquis eiectis, exstrui curauit, et auro
Iurium Eccl. defensor.	exornauit. In propulsandis Ecclesiae illatis iniuriis, atque tuendis iuribus et liber tatibus, acerrimus defensor semper extitit, nam cum Consulibus Casimirien pro do mibus Monasterio addictis certando, facta Commissione, ac lustratione domorum, in per petuum euicit. Subditorum sui Monasterii patronus insignis, nam quindecem flore norum millia, variis temporibus, pro illis subleuandis, et à militibus defendendis expendit. Ipse plebis suae curae commissae, et verbo, et opere magister, nam Conciones per se in Ecclesia sua, et in variis Ecclesiis Cracouiensibus habitas, et satis elaborato stylo conscriptas, in vnumque volumen redactas, De Beatissima Virgine Maria, viginti; et de S. Hyacintho tres, et de S. Augustino vnam, typis mandari fecit, cui operi im

posuit titulum: Gospodyni nieba y ziemie Naswiętsza Bogarodzica Marya; quem librum Petro Gembicki, Episcopo Cracouien. inscripsit. Breui post, Conciones Triginta nouem, publico dedit, pro festis Domini solemnibus per Annum, quibus adiecit Conciones de S. Ignatio fundatore Soc. Jesu, et de B. Joanne Cantio Academiæ Cracou. professore. et stenas varias, cui operi imposuit titulum: Gospodarz nieba y ziemie Chrystus JESUS. quas Conciones, Andreæ Trebicki, pro tunc Episcopo Cracouiensi, dedicauit. Insuper edidit et Triginta Conciones de Beatissima Virgine Maria, super Hymnum Aue Maris stella, quibus imposuit titulum: Gwiazda morska, Naswiętsza Panna Marya. et hoc opus suum Michaeli Korybuth, primo Regi Poloniæ eius nominis, inscripsit. Idem præpositus, Humanitate et liberalitate nemini secundus, nam Episcopos Cracouienses aliquot vicibus publicè in Refectorio communi tractauit. Capitula generalia, quolibet triennio celebrauit. Eius temporibus, fundatum est Monasterium Stanimense, à Leone Casimiro Sapieha, M. D. Lituaniæ Vicecancellario. In summa, quicquid pro Ecclesia sua, et Conuentu, fecit, scripsit, addixit; difficilè dictu, quantum de charissima sibi sponsa merebatur. Ipse innata benignitate, prudentia, grauitate, modestia, conspicuus, futurisq. sæculis, et posteris inuidendus, ob morum suauitatem, mansuetudinem, et pudicitiam, cunctis acceptus. 37. Conciones typis datæ. Fundatio Conuentus Stanimensis.

Anno Domini. 1645. Initium sumpsit deuotio in Ecclesia nostra. nam Confraternitas Quinq. Vulnerum Dni. Jesu, quæ hactenus habuit festum principale, Exaltationis S. Crucis, mutauit in festum Inuentionis S. Crucis, ut simul eodem die condecoraretur memoria obitus B. Stanislai Casimiritani, et hac die, et aliis sequentibus annis, in Votiua missa, quæ de SS. Trinitate ad eius sepulchrum solenniter celebrabatur, bellica tormenta maiora in foro Casimiriensi explodebantur, similiter in processionibus et Conclusione; Religiosi ex variis Conuentibus ad celebrandas missas inuitabantur. Conciones in vtrisq. vesperis, et manè ante summum sacrum ab extraneis prædicatoribus, et Oratio latina, in Minori Choro, ante Vesperas, à professore Academiæ Cracouiensis habebatur. A. D. 1645. Dies Anniuersaria B. Stanislai Casimiritani.

Anno Domini. 1646. Hyems niuibus abundans, et frigore acerbissima, à festo S. Catherinæ in Nouembre, usq. ad medium Quadragesimæ durauit, post, horrenda inundatio Vistulæ, glacie confracta, pontibus et domibus formidabilis, subsecuta est. A. D. 1646.

Eodem Anno. Monstrum visum est Casimiriæ, die 8 Maij, In festo S. Stanislai Episcopi et Martyris, Mulier quædam Villana, attulit puerum ad Ecclesiam S. Stanislai in Rupellam, qui puer habuit vnum caput, et quatuor manus, ac quatuor pedes, ventres et genitalia maris, duo: cum isto puero sedens, petebat à prætereuntibus eleemosynā. Monstrum. Illud vidit Martinus Golenski consul Casim. et notauit.

Anno Domini. 1647. die 7 Junij. Studiosi Cracouienses, quendam Lutheranum Abstinum dictum, Casimiriæ in platea Cracouien. in lapidea conducta manentem, inuaserunt, multaq. damna in aromatibus (quæ vendebat) fecerunt: post citationem Consulum, et Ciuium Casimiriensiū, et post diligentem inquisitionem, nihil penitus, pro illatis damnis factum; nam qui tumultum et rapinam fecerunt, fugerunt. A. D. 1647. Lutheranus spoliatur.

Eodem Anno. die 7 Augusti. Fulmine percussa turris Ecclæ SS. Corp. Christi, et trabe vnā conuulsā, fulmen per testudinem foramine cecidit in sepulchra. Fulmen.

Eodem Anno. die 15 Augusti. stradomiae, Lapidea igne consumpta, et aliquot domus.

A.D. 1648. Anno Domini. 1648. Quo tempore Chmielnicius, cum maxima Cosacovum colluuie, totam Russiam, vastauerat, eodem ut supra anno, die 20 Nouembris, oppidum Crasnicense, cum Monasterio, et Ecclesia, ab ijsdem Cosacis deuastatum. Hi matutino tempore, post missam in Ecclesia celebratam, oppidum inuadentes, primò per domos cursitare, ferro cunctos obuios trucidare caeperunt, deinde infantes coram genitoribus suis ut agniculos mactabant, in xenodochio pauperes occidebant. Homines ad Ecclesiam confugientes, effractis foribus vniuersum pauimentum templi trucidando, sanguine respersserūt, sepulchra aperiebant, mortuos eiiciebant, fenestras Ecclesiae, organa, altaria securibus confringebant, Imagines et Christi Crucifixi insignia conculcabant, nihil penitus intactum relinquentes. Ibidem Religiosum Dominicanum hospitem, qui missam ante aduentū eorū celebrauit, occiderunt: nam praepositus Vitus Wrzesłowski cū fratribus, Zamosciū ante duas septimanas discesserat, timore aduentantis hostis perterritus. O quam amarae lachrimae, quanta suspiria, quam miserabiles voces emittebantur, inter tantas caedes! Inde Monasterium inuadentes, multos saeculares occiderunt, inter quos Joannem Malonowski, olim praepositum Crasnicensem, senem, ac infirmum, in lectulo decumbentem, primò uariys suppliciis (ob spem peccuniae) affectum, interemerunt. post tres horas oppidum sanguine vndique respersum, et cadaueribus repletum relinquentes, recesserunt.

Oppidum Crasnicen. et Monasteriū Cosaci deuastant.

A.D. 1649. Anno Domini. 1649. Die 14. Januarij. Ingressus Regis Joannis Casimiri IV. Cracouiam. 15. January, sepultura Vladislai IV. Regis poloniae, deducebat corpus ex Cemeterio B.V.M. in Circulo Cracouiensi. 16. Januarij, Coronatio Regis Casimiri IV. 2. Februarij, salutabant Regem Ciues Casimirien. in Arce, et obtulerunt Caueserum argenteum deauratum, alias Rostruchan, valoris flor. 300. et in illo aureos 50.

Confraternitas Literatorum.

Anno Domini. 1650. Introducta est Confraternitas Literatorum sub titulo Annuntiationis B.V. Mariae, ad Ecclesiam nostram.

A.D. 1650. Eodem Anno. die 21. Martii. Milites clepardiā venientes, violenter volebant intrare Casimiriam, quare cognitā, Ciues Casimirienses, dato signo per campanam in praetorio, cuncti armati occurrerunt ad portam Castrensem, et orte tumultu, multi ex militibus à plebe lapidibus vulnerati, currusque ipsorum disciscente tumultu... vulnerati, currusque ipsorum direpti; quare expulsi, clepardiam redierunt; citati tamen à militibus consules Casimirienses ad Castrum Cracouiense, pro illatis sibi iniuriis solum quingentos florenos per decretum acceperunt, milites.

Milites Casimiriā pellūtr.

Sub id tempus. Quidam Georgius Kiewiarowski, Canonicus Regularis, professus Tremenesensis, nobili genere natus, morabatur Romae, ibi postquam resciuit, de obitu Abbatis sui Tremenesensis, Abbatiam impetrauit, nec non Generalis omnium Conuentuum Canonicorum Regularium per totam poloniam factus, constitutionesque impressas Canonicorū Regularium attulit, et excommunicationem in Regem et Episcopos, si illum aliquo modo impedire vellent; interim à Rege et

Generalis Canon. Reg. in polonia. non receptus.

Archiepiscopo Mathia Lubienski datus est Abbas Conventui Tremesnensi. Reversus ille in Poloniam, pro Abbatia confusionem, et carceres obtinuit. Tamen successu temporis, factus erat, Referendarius in Lituania.

Jubilaeum.

Annus Domini. 1651. Celebritate Jubilaei magni, per 18. Septimanas Cracoviae insignis.

A.D. 1651.

Anno Domini. 1652. Pestis atrox, Universam Poloniam, toto ferme anno vexabat. sub id tempus pestis Maria Gonzaga Regina Poloniae, misit Varsavia, certam peccuniae summam, Cracoviam, pro peste infectis, ut illis procurarentur Syrurgi, Medici, resque medicinales. Casimiriae dabatur haec eleemosyna, a die prima May, usque ad 31 Julii, qualibet septimana floren 114. post flor. 300.

Crac. 24000
Casim. 2578.
Stradom. 270.
In podbr. 120.
Judaei. 3500.
peste mortui.

A.D. 1652.

Eodem Anno. Inundatio Vistulae maxima. sub idque tempus, aqua multos peste infectos, in tuguriis ante muros Civitatis iacentes, absorpsit. Cessante vero peste, ex mandato Regis et Reginae Poloniae, Facta est revisio peste sublatorum, per Consulem Cracoviensem Sebastianum Zacherla, et numerati sunt, Cracoviae, Casimiriae, et in suburbiis, 35 millia, et 638. Tanta tunc vis morbi fuit, ut aliquem nunc validum in platea cernens, sequenti die humatum fore audires. singulis diebus

peste sublati.

plusquam 50 funera apparebant.

Annus Domini 1655. sequitur, toti regno Poloniae lugubris, atque ad omnem posteritatem memorabilis, quo arma externa in Poloniam, ab ipsismet principibus Poloniae, per suecos introducta sunt; quae miseram tunc hanc provinciam, continentibus direptionibus, rapinis, incendiis, civitatum ac templorum eversionibus, caede virisque omnibus; alia super aliam cummulatis belli cladibus, duobus continuis annis, laceraverunt, ac deformaverunt. Nam cum Carolus Gustavus Rex sueciae, exigentibus demeritis Polonorum, iusto Dei iudicio saevire in eos et grassari permissus, in Poloniam cum exercitu suo venisset, ubi fama tam horrifera rei, quod Posnaniam cepit, Cracoviam pervenit, è vestigio pavor omnes occupavit, sed inprimis exanimavit Regem Casimirum, qui in fuga subito fuit. Ergo 19. septembris, venit Cracoviam Casimirus Rex, et Universus exercitus cum eo, verum quia militibus stipendia non solvebantur, rebellione facta, cuncti discesserunt. Rex vero cum Regina, hostis adventantis fama perculsi, in Silesiam discessit, et cum non modo rei huius nova perturbatio "invasit, sed omnia suecorum viribus posse expugnari praedicarent homines, quare omnes fugam potius, quam arma meditabantur, ac proinde cuncti nobiles, ac Cives, per Hungariam, Moraviam, et vicinas regiones dispersi. Interim omnia suburbia Civitatis Cracovien:, cum templis, ac Monasteriis, igni succensa. Tandem die 26 mensis Septembris, die Dominico, Carolus Gustavus Rex sueciae cum exercitu suo" nemine prohibente, venit primo Casimiriam, et sedit per quatuor septimanas in Monasterio nostro, nam denegabatur illi aditus Cracoviam, per Stephanum Czarnecki Castellanum Kiioviensem. Variae et graves Curae hoc anno patientiam Hyacinthi Liberi praepositi exercuerunt: nam ipse paulo ante adventum suecorum, thesaurum Ecclesiae, et privilegia Conventus secum portans,

A.D. 1655.

Bellum in Polonia.

" Omnes

" ac Hieronymo Radzeiovio Vicecancellario Poloniae, et patriae proditore,

Ibidem redimen do thesauru Eccl. quod accipiebat ? bello contra Suecos, à Polonis, dedit mille florenos.

in Moraviam diverterat, ibiqz in Monasterio Fulnecensi Canonicorum Regularium mansit, alii fratres, prout quisqz potuit, in tanta praesertim rei, et temporis angustia, alia quaesivere receptacula. Porrò occupatâ cum furore summo, à Suecis Casimiriâ, milites obvia quaeqz diripiunt, depraedanturqz, invadunt etiam Ecclesiam, nullaqz sacri loci habita ratione, homines ad eam confugientes etiam vestibus exuunt. Ca[illegible] nobis quoqz portis occupatis, portularum Monasterij, virum saecularem primò occiderunt, mox Fratrem Jacobum Mrowinski Subdiaconum, dispensatorem interfecerunt, cumqz ultimum periculum gravioris alicuis tumultus imminere timerent fratres caeteri, supra templi tecta fugerunt.

Monasterium et Ecclesia spoliantur.

Sub id temporis, Praepositi domicilium, cellas omnes fratrum spoliatas: duo millia florenorum, à Praeposito Fratribus relicta, accepta. Sexaginta vasa butyri in promptuario, et plurima in frumentis, ob periculum imminens ex praediis advecta, et congregata: Vini quoqz aliquot dolia: et oia penè in praedam militibus cesserunt.

Eadem tempestate, duas pixides argenteas, cum venerabili Sacramento in Ciborio acceptas, et Corpus Christi in Caemeterio proiectum: per duas septimanas, nec missae celebrantur, nec campanae pulsabantur, sed omnia calamitatibus, horrore, et confusione plena aspiciebantur. Cumqz post aliquot dies facta esset Civibus Casimiriensibus facultas domos suas revertendi, fratres quoqz porrectis supplicibus literis Regi Suecorum, quotidianum victum ex culina communi obtinuerunt, in Oratorio manentes, et dormientes, et comedentes, extraditoqz uno ex thesauro Ecclesiae iussu Regis calice, (nam claves penes Regem manebant) missas sub silentio in Ecclesia celebrabant.

Interea Die 19 Octobris, per pacta ingressus est Rex Sueciae Cracoviam, visisqz omnibus in Arce, et Ecclesia, discessit Varsaviam, et ante discessum suum aperuit thesaurum Ecclesiae nostrae, in quo erant aliquot vasa argentea ad ministerium altaris, à Praeposito de industria relicta, tum ad usum fratrum, tum ne forte obthesaurum absconditum ab Sueticis cruciarentur, ubi calices 9. Delaborium seu Monstrantia SS. sacramenti minor, argenteum deauratum. Candelabrorum argenteorum paria quatuor. Capita argentea duo, in quibus occlusae erant Reliquiae S. Crisillae Virg. et mart. S. Mauritii Martyris. Item Reliquiae notabiles S. Flaviani Martyris, et S. Timotei Epi Martyris, singulae argenteis thecis inclusae. Item Cruces argenteae duae, quas in processionibus presbyter hebdomadarius gestabat. Crux altera nigra, undiqz argento obducta, in processionibus funebralibus ante fratres portari solita.

Item duas amphoras argenteas magnas, singulas tres ollas capientes vini, in quibus servis ante Ciboriu̅ ponebantur.

Turribulum argenteum cum navicula argentea; Item casulae, pluvialia et alia Ecclesiastica vestimenta. Item duodecem millia florenorum, cum thesauro Ecclesiae ex Monasterio Hurdwacensi, huc quasi ad locum tutum, post discessu̅ Praepositi in Moraviam advecta. Insuper omnia scrinia Civium cu̅ suppellectili eorum, deposita quasi in tuto loco, omnia haec Rex Sueciae suis aulicis tradidit. Praedicator quoqz Regis Sueciae Sueticus,

Bibliothecam Conventus optimis libris, (inter quos omnia opera S. Augustini, et alio rum Doctorum erant) et Ecclesiam plurimis imaginibus pulcherrimis, ab Italis depictis, spoliavit. Interea tot mala loco sacro illata, campanas Ecclesiae volebant deponere, et in profanos usus diffundi, nisi fratres precibus obviassent. 39.

His itaque peractis, Rex Sueciae, ante discessum suum, Paulum Wirtz, constituit Generalem Administratorem Urbis Cracoviensis. Tunc coepit generalis munire Cracoviam, et Arcem: tunc tota Stradomia cum Ecclesiis funditus diruta, et non sine multis Civium lachrimis solo aequata. tunc Cracoviâ, omnes pauperes, homines vagi, sacerdotes saeculares, et Religiosi pulsi, ad quodlibet Monasterium et Ecclesiam, duo vel tres tantum presbyteri manere permissi: tunc Cives omnes per domos singulas cum familia conscripti, et qualibet septimana per Revisores in singulis domibus numerati; necnon singulis septimanis, in qualibet domo, omnes anguli, et cellaria, lustrabantur, si forte aliqua arma, aut instrumenta ad defen. occultata, invenni possent. Sub id tempus belli per duos integros annos quibus Sueci morabantur Cracoviae, nec campanae Ecclesiarum pulsabantur, nec horologia, nisi Casimiriae in Ecclesia nostra tantum, facultate a generali obtenta. Fores domorum et lapidearum die noctuque apertas, et fenestras occlusas habere praeceptum erat. Servabatur etiam summa custodia in portis duabus Urbis, (caeteris semper occlusis) Castrensi, et S. Floriani: advenientibus et exeuntibus lustrabantur capsi, et currus, quod ferant, et efferant. Panem vel ad victum necessaria exportare grave periculum erat. In Adventu Sueciae Regis pro salutatione coacti sunt Cives Cracov. offerre flor. triginta millia, quod, si non fecissent, spoliaret Urbs a Sueciis. Post egressum Regis per totu tempus belli, civibus Cracou. gravis contributio imposita, quatenus quolibet mense, Generali Suecorum sex millia flor. pro subsidio belli daren. Judaei vero duo millia florenorum quolibet similiter mense. Oppressio gravis.

Hoc tempore calamitoso videre erat Judaeos infideles, ad diruenda templa cu Sueciis promptissimos, qui assumpto Suecorum habitu, cu illis oppida, villas, invadentes, incolarum domos, et Ecclesias spoliabant, alii direpta caementer, vestes sacras Ecclesiae in alias formas vestium transformabant, alii vasa sacra in scyphos et pateras conflabant. Hi etiam, variis modis, generali Suecorum persuadebant, ut Ecclesia S. Laurentii dirueretur, nisi fratres precibus, et rationibus, quod nullo impedimento haec Ecclesia ad occupandā Casimiriam esset, occurissent. Eadem calamitate, Casimiriae, plurimas domus dirutas, et tempore hyemis igni traditas. It Eccl̃a S. Leonardi cū xenodochio post muros Casimirien. Judaeorum perfidia. S. Laurentii Eccl̃a in periculo.

Eodem Anno. Oeconomus villarum conventus nostri, ex omnibus praediis pecora congregata s. oves, equos, et 120 vaccas, adduxit intra montes (fugiendo Suecos) ad Conventum nostrum Sucheisem, ubi 70 vaccae, peste infectae interierunt. Vaccae Monast. 70. peste interierunt.

Anno Domini. 1656. In mense Julio. Inundatio Vistulae, plurima intulit hortis, et agris adiacentibus, damna. A. D. 1656.

Anno Domini. 1657. Generalis Suecorum, accepta notitia, Polonos reassumere vires, et omne studium adhibere velle, in ferenda obsessis ope, et quod conductis militibus Caesarianis, Urbem Cracoviensem oppugnare cogitabant; adscivit A. D. 1657.

sibi in auxilium Georgium Rakocium palatinum Transyluaniae, qui die 1 Januarii,
cum Hungaris, et kozacis, venit Cracoviam; relictisq in Civitate Casimiriensi aliquot milli
Hungari et Cosaci contra Polonos. bus Hungarorum, ipse cum Cosacis totam vastavit poloniam. Noua tunc fratribus nostris ac
cessit calamitas, nam Monasterium totum occupauerunt, in Hyppocaustis praepositi, et in promptu
ariis, equos statuerunt, ipsi sordidi, plurimi peste absumpti. Post haec, in Julio venit exer
citus Caesarianus, ad ferendam opem polonis. Constructus exercitus ante portam Casimirien
sem, Bochenska dictam, quae porta bellicis tormentis, cum parte muri diruta: quo tempore
globus è tormento explosus, trabem unam, sub tecto testaceo Ecclesiae nostrae, conuulsit. Quare
fatigati sueci et Hungari, de praesidio diffidebant, nam nulla ex parte illis auxilium
mitti videbatur; igitur per pacta cum generali suecorum facta, cessatum est ab expugna
tione Civitatis. Itaq die 28 Augusti, ipso festo s. Augustini, à Suecis et Hunga
ris recuperata Cracovia, et die 30 Augusti, Generalis suecorum discessit cu exer
citu suo, deductus à Caesarianis Stetinum; tunc sueci trecentos viginti quinq cur
rus, onustos spoliis Cracovia evexerunt. Et ex hoc tempore post recessum suecorum,
à die 4 septembris, Cracoviae, et Casimiriae, Caesariani milites 3000. pro praesidio re
Contributio gravis. manserunt, et ceperunt illis Cives solvere quolibet mense 24 millia florenorum. Haec
autem pecunia exigebatur in portis Civitatum, ab omnibus aduenientibus, vendere aliqd
volentibus, et vocabatur ACCIZA. Erat et domestica Contributio Civium, qualibet septi
mana, et vocabatur SERVIZ.

Eodem Anno. pestis caepit grassari, sed breui tempore. Ad haec usq tempora, ex omni
bus Ecclesiis Cracouiensibus, et a s. Floriano, et ab Ecclesia in Arenis PP. Carmelitarum,
processiones fiebant ~~[illegible]~~, cum venerabili sacramento, ad Ecclesiam nostram
SS. Corporis Christi, Casimiriam, in Octaua eiusdem festi. verum post suecos Episcopus Craco
vien, omnibus Religiosis et saecularibus parochis indixit, quatenus ipsi, cum Reliquiis sanctorum
tantu, processionaliter tamen, deducant Cathedralem processionem Casimiriam, ad Ecclesiam
nostram, in Octava SS. Corporis Christi.

A. D. 1658. Anno Domini. 1658. Duae Domus ante kapellam s. Stanislai Casimiriae,
incendio fortuito combustae.

Pace tandem patriae restituta, ingressus est Rex Casimirus Cracoviam, quem Consules
Casimirienses salutando, obtulerunt Centum Imperiales, et Cancellario Regni, vas sendoli
um vini. Habuit tunc Magistratus Casimiriensis viros egregios, et illustres, s
Mathiam Casimirum Treter, virum Academicum, philosophiae Doctorem, primò
scholae nostrae seniorem, postea Consulem Casimiriensem, qui agens pro-Consulem,
Magistratus Casimirien. Quales? in collegio Juristarum, publicè I.V.D. creatus. eundem S. R. M. Secretarium,
et Georgii Lubomirski Comitis in Wisnicz, et supremi Regni Marschalci, et
Exercitus Campiductoris, capitaneiq generalis Cracovien, salinarum Wielicien Admi
nistratorem; qui post in Coronatione Michaelis korybuth Regis poloniae Eques
auratus publicè creatus est. Habuit et Joannem Zyczynski, philosophiae Doctorem

et scholae nostrae primò seniorem, postea Consulem Casimiriensem, et similiter Equitem Auratum, in Coronatione Michaelis Korybuth, Regis Poloniae, creatum. Habuit et Paulum Przytułowicz, Philosophiae Doctorem, et Notarium publicum: olim Ecclesiae nostrae SS. Corporis Christi, seniorem. Habuit et Nicolaum Lubecki, Notarium publicum. olim Consistorii spiritualis Cracou. Actuarium. Laurentium Topowski, Organarium ordinarium Eccl[esi]ae Cathedralis Cracou. Habuit et Andream Jasiowski, Vngarum natione, linguae latinae peritissimum. Martinum Misiecki, scabinum, Juris peritia insignem, et caeteros viros doctrina et virtute conspicuos. Andream quoque Susycki, Philosophiae Baccalaureum, Notarium Civitatis, et postea Consulem. 40.

Anno Domini. 1659. Die 21 Junij. Patres Eremitae S. Augustini, Casimiriae ad S. Catherinae Ecclesiam manentes, Imaginem S. Thomae à Villa noua, Confessoris et Pontificis, nouiter Canonizati, deducebant solenniter, ab Ecclesia SS. Trinitatis, ad Ecclesiam suam S. Catherinae, praecedentibus Religiosorum omnium processionibus. A. D. 1659. processio cū imagine S. Thomae à Villanoua.

Eodem Anno. Die 7. Octobris. Milites Caesariani, expediti Cracouiâ et Casimiriâ, quibus pro retentis ex nunc SS duae Civitates, soluerunt 60 millia florenorum. tunc Cives Casimirien. dederunt decem millia floren.

Anno Domini. 1660. Vita B. Stanislai Casimiritani, prelo data. A. D. 1660.

Eodem Anno. In Civitate Judaeorum, lapidea corruit, et octo Judaeos ad mortem oppressit, caeteri Vulneribus affecti.

Eodem Anno. Cives Casimirien. ex Mandato Regis dederunt Donatiuum 1000 florenos.

Eodem Anno. Conuentus nostri in Lituania à Moschis deuastati. Antocollii Vilnae funditus dirutum. Bycsonien. Conuentus similiter, et thesaurus Eccl[esi]ae amissus. stonimum exustum, et Eccl[esi]ae pars. Conuentus n[ost]ri in Lituania à Moschis Vastantur.

Eodem Anno. Controuersia inter Conuentum nostrum et Consules Casimirien. ex parte Domorum, per Commissionem, et Decretum Andreae Trzebicki Ep[iscop]i Cracouien. et Commissarii, in perpetuum Complanata.

Anno Domini. 1661. Andreas Trzebicki Episcopus Cracou. Indulgentias ad septem Ecclesias, ad instar quae sunt Romae, impetrauit; ad decem Annos Valituras, et instituit ad Visitan. Ecclesias istas. 1. Ecclesiam S. Stanislai in Arce Crac. Cathedralem. 2. Ecclesiam B. V. Mariae in Circulo Cracou. 3. Ecclesiam SS. Trinitatis PP. praedicatorū. 4. Ecclesiam SS. Petri et Pauli. Soc. Jesu. 5. Ecclesiam S. Francisci ord. Minorum. 6. Ecclesiam S. Annae, collegiatam. 7. SS. Corporis Christi Canon. Regul. Casimiriae. A. D. 1661. Indulgentiae Romanae Crac.

Eodem Anno. Incepit Confoederatio militum, dicta, Zwiąsek świętobliwy, qui confestim omnia Regalia bona, Episcoporum quoque, et aliorum spiritualium, adeperunt, et pro libitu suo contributiones exigebant. Initio suae Confoederationis Cives Cracouien. dederunt 16 millia florenorum. Casimirienses Cives dederunt 6 millia. Judaei 4 millia. Conuentus noster ex villis 800 florenos. Sequenti Anno s. 1662. die 19 Februarij, Cives Casimirien. ijsdē militibus dederunt duo millia, et pro Victu expectantis militis peccuniā, expenderūt mille Confoederatio militum, ob non soluta, debita stipendia.

Contributio gravis.	floreno. Item 22 Julii, duo millia. Anno vero Dni 1668. Milites confoederati, Casimiriam
	ui intraverunt, pro quorum victu expen mille florenos, nam qualibet die 30 ollas vini consum
	pserunt, manenteq a die 1 January, usq ad 23 eiusdem mensis, consumpserunt vini ollas 500.
Ita Martinus Golenski pro tunc Consul Casimirien. notavit.	Exeuntibus coacti sunt dare 6 millia florenorum. Judaei quoq tunc dederunt 8 millia, et con
	tentationis mille florenos. Sub id tempus, cum aliis Religiosis, tum et Conventui nostro, duas
	ademerunt villas, scilicet Kunice, et Liplas. Cum autem videret Andreas Trzebicki Episcopus
	Cracovien, per duos annos, et ultra, confoederatorum, non minus quam hostilium exactiones gra
	uissimas non cessare, cum ne ipse ab iis molestiis immunis fuerat, nec quicquam monitionibus
	et rationibus proficeret: die 24 Aprilis, conuocatis omnium Religiosorum, et saecularibus Doctoribus
	Theologiae ac Juris, proposuit quaestionem: Vtrum possint absolui pro parte milites confoe
	derati? et cum conclusum fuisset, Non posse, et rationibus publico datis, per totam diuulgatum esset
	dioecesim, excommunicatione illos ferire decreuerat; qua perteriti milites, conuocatione
	generali facta, Bona Ecclesiae restituerunt. Quare pro persoluen stipend militibus, Con
Contributio capitalis.	tributio Capitalis (seu Pogłowne) in comitiis constituta, quam non solum saeculares, ue
	rum etiam Religiosi, et Episcopi, et nobiles cuncti, ipse quoq Rex cum Regina, a pro
	priis personis soluebant. Ciues per florenum unum et gr. 15. Episcopi per fl. 300, et
	alii iuxta taxam prouentuum: praeter Religiosos qui ex eleemosyna viuentes, et paupe
	res ostiatim mendicantes, et pueros qui decimum non excesserunt annum. Omnes per
	parochias à parochis conscripti. Hac igitur pecunia collecta, soluta sunt militibus stipen
	dia, et sic illa Confoederatio, siue vinculum militare solutum. Sub id temporis inuenti
	sunt conscripti in parochia nostra, ad soluen Capitalem contributionem homines 1518.
	Eodem Anno. Inundatio Vistulae, pluruima intulit damna.
A. D.	Anno Domini. 1662. Die 18 Maij. Gelu horridum, quo omnia olera se
1662.	minata, constricta interierunt.
Epist. Crac. tractatur.	Eodem Anno. In Octaua SS. Corporis Christi, Andreas Trzebicki Episcopus Cracov.
	tractabatur a Praeposito, in Refectorio Communi Conventus nostri, cum suffraganeo Nicolao
	Oborski, et quibusdam Canonicis Cracouiensibus. Et ante suecos, Petrum Gembicki, Epum Crac. similiter.
18. Augusti.	Eodem Anno. Inundatio Vistulae horrenda, plurima hortis, campis, intulit damna.
	Eodem Anno. Pestis coepit grassari, ab Augusti mense, ad festum Circumcisionis
	Domini. Tum supplicationes institutae, Musica interdicta, processio cum Ven. Sacr. in Circulo Casimirien.
	Sub id temporis, ubi post suecos feliciora arrisere tempora, laetiorq rerum faci
	es apparuit, atq facilior ratio regendae praepositurae successit, conuertit Praepositus
	suos oculos, liberalemq manum, ad comparanda noua sponsae suae Ecclesiae decora, sta
Capella B. V. exstructa.	timq insignem Organorum structuram in Minori Choro erexit. Et in Coemeterio ca
Et in Coeme	pellam, in qua Christus in horto orans cum discipulis, apparet spectantibus. Nec non ca
terio ogrodziec.	pellam Beatissimae Virginis Mariae, iam ante incursionem Suecorum inchoatam con
	tinuauit; in qua posteri deuotionem ipsius perpetuo legent. In cuius pariete ab ex
	tra, in tabula marmorea, tale Epigraphe posuit:

DEO OPT. MAX.
Sanctaeq Dei Genitrici MARIÆ.
Soli inter Virgines Matri, et inter Matres Virgini,
Nullius labis Ecclipsatae maculâ.
Gratiarum, et omnis sanctitatis abysso,
Augustissimae Vtriusq orbis Reginae,
Thesauri cœlestis liberalissimae dispensatrici.
Aduocatae pro nobis apud Deum potentissimae,
Afflictorum solatio, praesidio, Asyllo,
Dominae, Patronaeq suae clementissimae.
Indignus sacellanus, et seruus, sacellum istud ex
strui Curauit. Hyacinthus Liberius S. T. D.
Ecclesiae Suius Praepositus. Anno Reparatae
salutis. M.DC.LXII.

Anno Domini. 1663. Per D. praepositum citati sunt Priores, S. Catherinae et S. Stanislai in Rapella, et Praepositus S. Jacobi, quatenus ipsi secundū decretum Georgii Radziwili Episcopi Cracovien in festo SS. Corporis Christi deducant processionaliter cum SS. Reliquiis processionem Parochialem, per Civitatem Casimirien, et Euangelia cantent. A.D. 1663.

Eodem Anno. Organa antiqua in maiori choro, supra suggestum, sublata; similiter et duo latrones, sine inde circa Christum in Crucibus pendentes in medio Ecclesiae, et Longinus, et Centurio, a partibus Crucis stantes, sublati.

Eodem Anno. Die 19 Julii, Inuentus est Akadomiâ, in cellario diruto, infans mortuus, circiter quatuor septimanarum, in 19 locis, in ipsis venis, confossus, crebrescente magis magisq fama in Judaeos, post diligentem inquisitionem Episcopi et Castri Cracovien, processionaliter ad Ecclesiam nostram SS. Corp. Christi, tribus proclamationibus à praecone factis, deductus, et in capella B. V. M. Lauretanae sepultus. Infans crudeliter trucidatus.

Eodem Anno. Die 2 Augusti. Inundatio Vistulae, plurima intulit damna.

Eodem Anno. Andreas Trzebicki Episcopus Cracovien. Frequentes expositiones SS. Sacramenti in delatorio, et processiones, per omnes Ecclesias interdixit. Vnde in Ecclesia nostra qualibet feria quinta per annum expositio Vener. Sacram., et processio cum eodem, ad Summū Sacrum inclusiuè perdur. cessauit. Similiter in festo S. Annae, et in festo S. Laurentii. nisi in solis Dominicis Confraternitatis, et aliis certis festis ab Episcopo Concessis. Et quod per totam diem, in maiori altari in Monstratorio stabat, post summum Sacrum caepit asseruari, et pro Vesp. deinde exponi. praeter octauam SS. Corp. Christi. Frequenter expositiones SS. Sacram. interdictae.

Eodem Anno. Die 18. Nouemb. Judaeus perfidus, dictus Mathias Kalrova, disputans quadam die priuatim cum Dominicano germano, qui Conciones germanicè solitus erat habere in Ecclesia S. Adalberti in Circo Cracov., blasphemabat Christum Dnū, et Beatissimam eius matrem Virginem Mariam; sequenti die, scripti blasphemiis plenum, Judaeus blasphemans igni traditur.

proiecit in Ecclesia SS. Trinitatis ord. Praedicatorum Cracouiae, in stallo; ob quam causam captus, in Arce Crac. incarceratus: qui non contentus decreto Capitanei Cracou., in vinculis petricouiam adductus, ibidem post alia tormenta, igni traditus est.

Judaei in sua Ciuitate spoliantur. in festo s. Catherinae V. M.

Eodem Anno. Judaei a studiosis Cracouiensibus in sua Ciuitate spoliati, nam effractis parietibus ad Ecclesiam S. Laurentii, ingressi domos, multa damna intulerunt, concutientes fornaces, fenestras, vestes, peccunias, et quicquid inuenire potuerunt diripientes, usque ad synagogam veterem per domos discurrentes; quibus adiuncti sunt Rustici, qui carnes boum vendebant in foro Casimiriensi, Wolnica dicto (nam hoc erat die Sabbathino) nemine defendente, ac prohibente. His ita peractis, ex ciuitate non prius exierunt, nisi acceptis quatuor millibus florenorum, quam peccuniam cum Judaei ex tempore numerare non potuerunt, seniorem Judaeum Isaacum, illis pro obside tradiderunt, cum quo in schola nostra studiosi pernoctarunt; sequenti die Dominico, diuisa inter se peccunia a Judaeis oblata, Cracouiam abierunt.

A. D. 1664.

Georgius Giedsienski suffrag. Leopol.

Anno Domini. 1664. Georgius Giedsienski, nobilis ex Russia, professus Domus nostrae, praepositus per annos tredecim Wolbramensis, primo a fratre suo germano, fundatum nouiter ab eodem Cancellariatum inter Canonicos Leopolienses obtinuit, et Canonicus factus, post hoc, cum licentia D. Praepositi nostri, ordinatus est in suffraganeum Leopoliensem, die I. Junij Dnica Pentecostes.

Rustici Vielicienses volunt spoliare Judaeos. 60 rustici, ita notauit Martinus Golenski.

Eodem Anno. studiosi Cracouien., ante festum Ascensionis Domini, insurgentes in Judaeos, minati sunt illos igni succendere, ad quos custodiendos misit Marsalcus Regni, ducentos milites pedites, ipsique Judaei die noctuque super muros vigilabant. Die vero infra octauam Ascen. Dni Dominica, nocte, ex Vieliciensi ciuitate venerunt plusquam Centum Rustici, qui fodiunt salem, ad spoliandos Judaeos, volebantque intrare Casimiriam per murum ad Capellam S. Stanislai, ex his decem ingressi primo, a militibus capti, duo occisi. Die 28 May, ex istis decem, duo ante praetorium Casimiriense, ex decreto Vice capitanei Arcis Cracouien. capite plexi, caeteri fustibus caesi, ac dimissi.

Pii scholares Casimiriae ponunt domicilia.

Eodem Anno. Patres Religiosi, piarum scholarum dicti, ex Vngaria aduenientes, coemptis duabus lapideis Casimiriae in platea S. Jacobi, domicilia sibi in modum Monasterij construxerant. Contradicebant ex vicinis Ecclesiis Religiosi, et ipse praepositus S. Jacobi, nec non Vniuersitas Acad. Cracou. re ad Episcopum Cracouien. delata, hunc locum illis concessum per modum Reclinatorij dum veniunt ex Vngaria Cracouiam, Episcopus declarauit. Iidem dum voluerunt publicas disputationes ex Theologia in Ecclesia SS. Trinitatis ordin. Praedic. instituere; D. praepositus nr Hyacinthus Liberius, qui tum temporis Censor librorum per Dioecesin Crac. fuerat, non approbauit, imo penitus dare conclusiones prohibuit. pro quo Cracou. Acad. gratias egit.

Eodem Anno. Pestis grassabatur Cracouiae, et Casimiriae, sed praesertim inter Judaeos, quae tamen breui tempore conquieuit.

Eodem Anno. Cometes, seu Crinita stella, supra praetorium Casimiriense apparuit, et per quatuor septimanas perduravit. à die 12 Decembris.	42.
Eodem Anno. Sexcenti milites pedites manserunt Casimiriae, ob periculum incursionis Georgii Lubomirski Marsalci Regni, cum Rege litigantis. His militibus, 20 die Julii, sex vexilla, in Ecclesia nostra, in missa solenni, benedixit D. Praepositus, praesentibus illis omnibus, et per totam missam per modum Crucis prostratis in terra iacentibus.	600 milites Casimiriae.

Andreas Trebicki, Dei et Apostolicae sedis gratia Episcopus Cracovien. Dux severien.

Vniversis et singulis quorum interest, significamus. Quia nos tenuitati redituum, Villarum Parochialium in Sucha et Lutesow, Canonicorum Regularium Lateranen, ordinis S. Augustini, ex officio nostro prospicere volen; idcirco decimas post agros et arativas novales, quae inter sylvas et gades Villarum, Sucha, Zasepnica, Skrzyszawa, Lachowice, Mecna, Lutesow, Bladzonka, et Cerna, tam pro praedio quam pro subditis praefatarum Villarum sunt extirpatae et coluntur, ad mensam nostram Episcopalem spectan et pertinen dand donand et conferen esse duximus, Vti quidem damus, donamus, et conferimus, praesentibus ad placitum nostrum Valituris. Dan. facultatem earum Rectoribus, a quibuscunque detentoribus et occupatoribus repeten, et si opus fuerit huiusmodi Decimas iure Vindican, in Vsusque suos beneplacitos convertendi. ita tamen Vt quartam partem huiusmodi Decimarum, ad thesaurum nostrum, singulis annis, pro festo S. Martini Episcopi et Confessoris importare teneantur. In quorum fidem, Datum Cracoviae, die VIII. July. Anno Dni. M.DC.LXV.

Donatio Decimarum.

Andreas Trebicki Epus Crac. (Locus sigilli)

Istius etiam praepositi Suchensis, Joannis Ignatii Hlavamowski, Curâ, facta est inscriptio Conventui Suchensi, quinque millium floren, supra villam dictam Slonawiec, à Magnifica Catherina de Brin, olim consorte, Magnif. Christophori Komorowski Capitanei Oswiecimen, pro certis missis per Annum, à qua sum

tentati sunt. ... ere 1200 florenos. Item in mense Julio 12 eodem ... Item eodem anno ... 1500 florenos. Qua extorsione, quam afflictus fuerit populus, vnusquisque cogitare potest, nam lamento flebili, Vere tota civitas tulit hanc contributionem.	... Casimiv. notavit.
Eodem Anno. die 18 Maii: Celebrata est Electio Coadiutoris praepositi generalis Congregationis nostrae SS. Corporis Christi. Ad quam celebrandam omnes praepositi ex locis particularibus, tam ex Lituania, quam ex Minori polonia, convenerunt. In praesentia Nicolai Oborski Episcopi Laodicen. et suffraganei Cracoviensis. In qua, studia	Electio Coadiutoris.

Iudaei in sua Civitate spoliantur.

in festo S. Ca[illegible]

proiecit in Ecclesia SS. Trinitatis Ord. Praedicatorum Cracoviae, in stallo; ob quam causam captus, in Arce Crac. incarceratus; qui non contentus decreto Capitanei Cracou., in vinculis Petricouiam adductus, ibidem post alia tormenta, igni traditus est.

Eodem Anno. Iudaei a studiosis Cracouiensibus in sua Civitate spoliati, nam effractis parietibus ad Ecclesiam S. Laurentii, ingressi domos, multa damna intulerunt, concutientes fornaces, fenestras; vestes, peccunias, et quicquid inuenire potuerunt diripientes, usque ad synagogam [illegible]

ma, accipit Conuentus quolibet anno 350. florenos. Et haec inscriptio facta est in Castro Osuięcimen. Anno Dni. 1649.

Altera inscriptio, studio praefati Praepositi Suchen., facta est, Quinque millium floren., super villam Rabka dictam, à Magnifica Marianna de Przytyk, olim Magnifici Christophori Komorowski Capitanei Osuięcimen. Vidua relicta, à qua summa, Conuentus Suchen., percipit quolibet anno flor. 350. Inscriptio facta in Castro Cracou. Anno Dni. 1649.

Idem Praepositus praefatus, xenodochio Krzesowien., impetravit ab eadem Magnifica Marianna de Przytyk Agrum, in Villa Krzesow existentem, ad usum pauperum, in xenodochio praedicto manentium.

Hic inserere, operae pretium duxi. Primam initio Praepositurae D. Hyacinthi Liberij iniustam persecutionem. Sub id tempus quo D. Hyacinthus Liberius, pro tunc Coadiutor, visitauit Conuentus in M. D. Lituaniae, manebat in Conuentu Cremenecen. ibidem professus, quidam Georgius Piekarskowski, in saeculo Iudex Iudaeorum, sic arguebatur à Coadiutore praefato, de quibusdam eiusdem excessibus, et ut se transferat ad Conuent. Cracou. iussus; Qui egressus de Conuentu Cremen., quasi Cracouiam iturus, deposito religioso habitu, furore quodam rabido correptus, coepit adire Magnates, Episcopos, etiam ipsum Regem Vladislaum IV. multas fingendo calumnias in ipsum Coadiutorem (qui iam Praepositus factus erat) et Conuentum Cracou. Quare cognita D. Praepositus profectus est Varsauiam (et fretus auxilio Serenissimi principis Caroli Fratris Regis, qui in Abbatia Cervenen. ad quam illum praefatus princeps instruenda vocaverat, habuit D. Praepositi perfectam modestiam, doctrinam, morumque grauitatem) adiit Regem, accusationes iniustas, et meras calumnias à patre Piekarskowski sparsas ostendit, ipsiusque excessus in Conuentu Cremenecen. factos aperuit. Breve post tempus idem Piekarskowski clepardiae commorans, ex mandato Epi Crac. Petri Gembicki, assistente Notario publico Joanne Grabowski, à Satellitibus captus, ad Monasterium nostrum deductus, in vincula coniectus, et incarceratus. Expleta poenitentia, inter fratres constitutus, coepit iterum motus facere, nam duobus presbyteris incorrigibilibus, et parum observantibus, Andreas Melinski, et Cypriano Waskiewic, fugam ex Monasterio persuasit. Qui Apostatae vagabantur Varsauiae, seminantes calumnias in D. Praepositum et Conuentum. Tandem ex Consilio Confessariorum, an ipsa Conscientia moti, Piekarskowski et Melinski ordinem Bernardinorum ingressi. Waskiewic in Scelestam secessit, ibique in parochia quadam mortuus est.

FFres rebelles.

Cracouiam, Episcopus declarauit. Iidem dum voluerunt publicas disputationes ex Theologia in Ecclesia SS. Trinitatis ordin. Praedic. instituere; D. Praepositus noster Hyacinthus Liberius, qui tum temporis Censor librorum per Dioecesim Crac. fuerat, non approbauit, imo penitus dare Conclusiones prohibuit. pro quo Cracou. Acad. gratias egit.

Eodem Anno. Pestis grassabatur Cracouiae, et Casimiriae, sed praesertim inter Iudaeos, quae tamen breui tempore conquieuit.

Eodem Anno. Cometes, seu Crinita stella, supra praetorium Casimiriense apparuit, et per quatuor septimanas perduravit. à die 12 Decembris. | 42.

Eodem Anno. Sexcenti milites pedites manserunt Casimiriae, ob periculum incursionis Georgii Lubomirski Marsalci Regni, cum Rege litigantis. His militibus, 20 die Julii, sex vexilla, in Ecclesia nostra, in missa solemni, benedixit D. Praepositus, praesentibus illis omnibus, et per totam missam per modum Crucis prostratis in terra iacentibus. | 600 milites Casimiriae.

Eodem Anno. infra octav. Assumpt. B. V. Mariae, Inundatio Vistulae gravissima.

Eodem Anno. Dissidium grave, inter Praepositum Sudensem Joannem Ignatium Chlaramowski, et Joannem Wielopolski Dapiferum Regni, Schrederumque in Suda, intercesserat. Hac de causa. Praepositus Conventus Sudensis, in villa Suda, et aliis adiacentibus, decimam manipularem accipien' Loci ordinario aperuit, volens illam pro Conventu suo Suden si impetrare. Hinc inter eos orta gravissima disceptatio, nam è vestigio Schreriva accensus, antiquas gravities in Originali fundatione Conventus praescriptas, tanquam invalidas esse pronunciavit, certum fundum cum subdito vno Monasterii ademit, scholam et aliam domum (quasi in fundo ipsius Domini esset) funditus evertit, et cum scandalo subditorum multa mala Conventui facere coepit, literas Praepositi generalis, et suffraganei Cracovien' flocci pendens, contempsit. itaque dissidio illo gliscente, post multas utrimque ortas concertationes, eò devenit, vt Praepositus à suo amoveretur officio. quo amoto, Hreri inductus est ad satisfactionem, pro damnis et iniuriis, quibus totum afficerat conventum; nam omnia restituit, scholamque et aliam domum aedificavit novam, novamque limitum inscriptionem fecit, adempto tamen vno monte conventui, versus villã Grzechinia dictam, vbi exciditur lapis. Hanc tamen decimam donavit nobis Episcopus. | Dissidium inter Praepositũ Sudensem et Hsrederẽ in Suda. — Vide signũ. * — [illegible] sup.

Eodem Anno. post nimium calorem In Julio et Augusto, continui imbres deciderunt, ex quibus inundatio Vistulae horrenda accidit, in septembri.

Eodem Anno. Militibus cum aliquot vexillis Casimiriam intrare volentibus violenter, ingressus, clausis portis, et signo per campanam in praetorio dato, denegatus. die 5. septemb.

Anno Domini. 1666. Joannes Casimirus Rex ingressus est Cracoviam, cui Cives Casimirienses (salutando illum) florenos 200 obtulerunt. Breve post tempus, Rex imposuit Civitati Casimirien' contributionem, Donativam dictam fl. 2000. Militibus verò suis, iussit dare fl. 2500. quod cum afflictione et anxietate magna contribuere sunt coacti. quam pecuniam dum duo ex Consulibus clepsydriam militibus deferrent, detenti sunt, extorquentes ab eis duodecim tapeta contentationis, et vix 300 flor. contentati sunt. post haec, vix aliquot septimanis elapsis, die 30 April. coacti sunt contribuere 1200 florenos. Item in mense Julio 12 Podymne. Item Eodem anno Donativam 1500 florenos. Qua extorsione, quam afflictus fuerit populus, vnusquisque cogitare potest, nam lamento flebili, aegrè tota civitas tulit hanc contributionem. | A. D. 1666. — Contributio gravis Casimirien' Civium. — Ita Martinus Golenski Consul Casimiriv. notavit.

Eodem Anno. die 18 Maii. Celebrata est Electio Coadiutoris Praepositi generalis Congregationis nostrae SS. Corporis Christi. Ad quam celebrandam omnes Praepositi ex locis particularibus, tam ex Lituania, quàm ex Minori Polonia, convenerunt. In praesentia Nicolai Oborski Episcopi Laodicen. et suffraganei Cracoviensis. In qua, studia | Electio Coadiutoris.

fratrum distracta, in varias sententias, non multum spei dabant, boni in illa electione successus. Aliis quidem in votis erat ut Alexandrum Galinski, professum domus nostrae, et praepositum pro tunc Slonimensem in Lituania, ad dignitatem hanc euexerent: Alii verò Victorinum Wereszynski professum eiusdem Domus, et villarum procuratorem, et oeconomum, promouendum susceperant. Sed Alexander Galinski non diu certandum sibi existimauit, nam praepositura Slonimensi in Lituania contentus, iuri electioni parte cessit; itaque Victorinus Wereszynski praepositus renunciatus. Hanc electionem non solum ratam habuit Andreas Trzebicki Episcopus Cracouien, uerum etiam Hyacintho Liberio praeposito generali petente, ut electus Coadiutor, à sede Apostolica confirmaretur facile obtentum est.

A. D. 1667. praediu[m] conflagratum.

Anno Domini. 1667. In villa Kamien Conventus nostri, die 30 Aprilis, conflagrauit praedium, ante meridien, cu[m] frumentis et stabulis; pecora enim tunc temporis in pascuis morabantur.

Eodem Anno. A Paschate, usque ad festum S. Joannis Baptistae, continui imbres, deciderunt, unde in Julio secuta est Inundatio Vistulae maxima.

Hoies 18. submersi.

Eodem Anno. Homines 18. in Vistula post portam Vielicensem submersi sunt, dum traiicerent in trabibus, nam non erat pons, exustus à Suecis.

Funus Reginae Poloniae

Controuersia de cruce argentea in processione.

Eodem Anno. Celebratum est funus, Ludouicae Mariae de Gonzagues ex Francia, Reginae Poloniae, die 22 Septembris. Corpus clepardiâ ab Ecclesia S. Floriani deducebatur in Arcem Cracouien. Sub id tempus processionis Archiepiscopus Gnesnensis, Nicolaus Prazmowski, praesente Cruce sua argentea, quam ante illum portare consuetum est, non permittebat portare Crucem argenteam Canon. Cathedr. Cracou. post multas altercationes, et iurgia, à porta S. Floriani, faciebant processionem sine Cruce, tandem ex mandato sui Episcopi Cracouien, qui tunc decumbebat infirmus in sua Curia, Canonici Cracouien, à Caemeterio Omnium Sanctorum leuauerunt in altum Crucem suam. Mittebat quoque Archiepiscopus Capellanum suum, ad praepositum nostrum Hyacinthum Liberium, ac omnes Canonicos, ut Crucem ~~[illegible]~~ argenteam seruarent, quod nostri fratres, nec ipsius mandati, nec quoque minas du[m] transiret per plateam Canonicorum curauerunt. Tertia die, citatus ad ipsius iudicium D. praepositus, non comparuit, imò de ipsius minis, ac scandalo publico protestatus est, coram officio, ipse verò Archiepiscopus citò egressus Cracouiâ, Varsauiam profectus est.

Hoies 32. submersi.

A. D. 1668.

Anno Domini. 1668. In Vistula post portam Vielicensem, plusquam 32 homines ex villis submersi sunt, feria 6ta manè, dum traiiciebant Casimiriam. Ex Ciuitate Casimirien tredecim submersi, et unus Vicecapitaneus Episcopi Crac. cum equis.

Incendiu[m] in Ecclesia SS. Trinitatis.

Eodem Anno. Die 19 Augusti. Ipso die festo S. Hyacinthi Cracouiae, in Ecclesia SS. Trinitatis ord. praedic. noctu, ignis fortuitus, totum altare absumpsit maius, cum Ciborio, et pixidibus argenteis, ac Venerab. Sacramento. Item altaria duo, cu[m] Reliquiis Sanctorum, organa duo: Antependium argenteum ad maius altare pro 6 millibus floren. [illegible]

pretiosa, pro hac solemnitate accommodata;, candelabra argentea, imagines, et caetera
omnia in minori choro, praeter exedras, omnia igne consumpta. | 43.

Eodem Anno. Ecclesia in Antocollo Vilnae, exstrui coepit, impensis Illmi Micha
elis Pacz, palatini Vilnensis, et Ducis Exercituum. In festo SS. Apostolorum Petri
et Pauli, Episcopus Vilnensis, primum lapidem in fundamentis, cum Caeremoniis Ecclesiasti
cis posuit.

Ecclesia in Antocollo Vilnae exstruitur.

Anno Domini. 1669. Die 24 septemb. Ad Conventum Casimirien. nostrum
adductus est in compedibus Ludovicus Przezdowski (?) Praepositus Mstoviensis, cum tri
bus fratribus eiusdem Conventus professis, stipatus militibus, in ipsis savacis (?) curri
bus aducti, cum summa non solum conventus nostri, verum etiam totius ordinis igno
minia, feria sexta sub meridiem. Hac de causa, post decessum N. Rdczibórowski (?),
Praepositi Mstoviensis, a Rege Joanne Casimiro intrusi, Capitulum elegit in Praepositum
Prosperum Krylinski, professum Domus suae, electum praesentavit Archiepiscopo Gnesnensi,
post confirmationem et introductionem novi praepositi, supra praedictus Ludovicus
Przezdowski professus Cervenensis, obtinuit eandem Praepositurarm collatam sibi a Rege,
quare ad Conventum Mstoviensem, armatis stipatus militibus venit, cum Hyacintho Sur
zicki (?) suffraganeo Samogitiae, et olim professo Cervenensi, et Praeposito Warsaviensi, illum
mordicus promovente: pulso igitur Praeposito Canonice electo, et investito (omnia haec
Archiepiscopo dissimulante per Regem,) Praepositurarm obtinuit, quam cum per breve ad
ministrat tempus, dissolutam nimis vitam agens, insuper ad dissipanda Monasterii bona,
animum adiecit, omnia sibi licere existimans, fretus favore alterius Archiepiscopi
Nicolai Prazmowski. Quare varia in eum fratres moliri coeperunt, varia et gravia
delicta illi objicientes; citatur itaque Romam ad sedem Apostolicam; Ad investigandam
veritatem, tres Episcopi, S. Cracoviensis, Posnaniensis, et Archiepiscopus Leopoliensis instituuntur.
Cumque ad iudicium ab Archiepiscopo Leopoliensi literis esset accitus, nec tamen unquam eo
se conferre voluisset, imo subdelegatos Commissarios qui Mstoviam venerant, nec suscepit,
quin convocatis ex praediis Monasterii rusticis, cum falcibus, et securibus, Monasterium
munivit, et sub id tempus homicidia facta sunt. Quare Commissarii Apostolici adhibito con
tra contumacem et inobedientem saeculari brachio, praesertim Palatini Syradien. Prze
rebski (?), vi effracta porta Monasterii, ipsum captum, in compedibus cum tribus fratribus
illi adhaerentibus adductum, in carcerem coniecerunt, et sic et in carcere et in compedibus
decem mensibus integris, et aliquot ~~mensibus~~ diebus degit.* postea resignavit Praeposituram, hac conditione, Vt quolibet anno daretur illi centum Vngarici ex conventu Mstoviensi.

A. D. 1669.

Praepositus Mstoviensis in carceribus.

** Varias artes tentabat, quibus evadere cogitabat, ut quovis angue, aut anguilla, ad elabendum lubricior videretur. bis ex carcere fugit, semel post quinque milliaria retractus ex fuga, sic qui illum custodivit presbyter conventus Mstovien., cautiorem custodiam illi adhibuit. Post 10 menses, evocatus ad Judicium Episcopi Posnanien. Commissarii, liber dimissus, ab eo...*

Eodem Anno. Die 25 Novemb. sub tempus Interregni. Milites aliquot, clam Casimi
riam se contulerunt, breui, alii cum signis advenerunt, quibus cum Cives aditum negaverunt,
portis clausis, hi qui erant in Civitate seras praeciderunt, et alios introduxerunt, et tunc
Cives dederunt tria millia floren.

Eodem Anno. Confraternitas nova S. Josephi sponsi B.V.M. solemniter introdu
cta est, ab Ecclesia S. Martini, ad Ecclesiam S. Michaelis PP. Carmelitarum discalceato
rum; praecedentibus omnibus processionibus Religiosorum. in Vigilia S. Josephi.

Confraternitas S. Josephi.

Eodem Anno. 27. Martii. Tres lapideas in platea Judaeorum, incendio fortuito conflagratas, inter has, lapidea Conventus, dicta Ravowska, huic subiecta erat casui.

Disputationes publicae.

Eodem Anno. In Conventu nostro Casimiriensi, instituta est Disputatio publica, de Justitia. in Refectorio. Conclusiones typis datas. A Michaele Ryłecki Conv. nri professo.

Itm Martinus Solenski.

Eodem Anno. Celebrabatur ingressus Magnificus, Michaelis Korybuth principis in Wisniowiecz, in Urbem Cracovien., ante Coronationem Eiusdem; cum insigni pompa Equestrium pedestriumque copiarum. salutando Regem Cives Casimirien., habuit orationem de fausto ac felici ingressu, Joannes Zyczynski Consul Casimirien., olim Acad. Crac. professor, latino idiomate. Ante ingressum Regis, Cives Casimirien. ex mandato dederunt Donativum flor. 2000.

S. Petrus de Alcantara.

Eodem Anno. Cum solemni celebritate, ac triumpho, peragebatur festum, apud PP. Bernardinos et Reformatos Crac. S. Petri de Alcantara ord. Minor. discalceatorum, noviter Canonisati.

Defenden. R. Martino Zienlewic. praeside R. Michaele Ryłecki philosophiae Doctore et Lectore. Canon. Regularibus. professis Domo nostra.

Eodem Anno. Die 28. Octob. peragebatur publica Disputatio in Ecclesia nostra SS. Corporis Christi ex Theologia. de Incarnatione Christi. Conclusiones typis datas, Illmo Michaeli Pacz palatino Vilnen., et Duci Exercitus Lithuaniae adscriptas, qui tum erat praesens Cracoviae, in Comitiis generalibus.

S. M. Magdalena de Pazzis.

Eodem Anno. Die 2. Novemb. Introducta Imago S. Mariae Magdalenae Virginis de Pazzis ordinis Carmelitarum, noviter Canonizatae, ab Ecclesia SS. Trinitatis, ad Ecclesiam B. V. Mariae in Arenis Carmelitarum, in suburbio Cracovien., cum solemnitate, et processionibus omnium Religiosorum, et ibi per totam octavam festi triumphatum est.

Judaei spoliantur.

Anno Dni. 1670.

Anno Domini. 1670. Die 3. Aprilis. Studiosi Cracovien., adversus Judaeos conspiraverunt, et in Coemeterium Ecclesiae nostrae congregati, per compositionem acceperunt a Judaeis 1700. florenos.

A. D. 1671.

S. Franciscus Borgias.

Anno Domini. 1671. Die 5. Octobris. Triumphus Cracov. peragebatur. apud Patres Societ. Jesu, ex occasione Canonizationis S. Francisci Borgiae eiusdem Societatis, per totam octavam solenniter festum eius celebrabatur, prima die ut sup., deducebatur ipsius imago ab Ecclesia S. Barbarae ex Circulo Cracovien., in castrensem plateam, ad Ecclesiam SS. Petri et Pauli, cum solennitate, ac processionibus omnibus Cracovien.; explodebanturque maiora tormenta.

S. Ludovicus. S. Rosa.

Eodem Anno. Alius peragebatur Triumphus, die 9 octobris, et processio solemnis, praecedentibus omnibus processionibus Religiosorum, et Saecularium sacerdotum, portabanturque imagines duorum Sanctorum nuper Canonizatorum, S. Ludovici Confessoris, et S. Rosae Virginis Indiarum, ordinis Praedicatorum; ab Ecclesia B. V. M. in Circulo Cracovien., ad Ecclesiam SS. Trinitatis.

Eodem Anno. Ex Continuis imbribus, Vistulæ inundatio aquarum tam Subuenda euenit, vt muri Casimirien. a porta Scauinen. usq. ad Ecclesiam S. Jacobi corruerent. 44.

Anno Domini. 1672. Tres lapideæ aciales in Circulo Casimirien. eundo à platea Wielicien. ad Ecclesiam S. Jacobi, igni fortuito combustæ. A. D. 1672.

Anno Domini. 1673. Hyacinthus Liberius præpositus, in morbum incidit, eoq. cum per totum et amplius annum vexaretur, tandem ad extrema peruenit, cumq. inter supræma suspiria, diuinæ se misericordiæ commendaret, extremamq. luctam tanquam bonus athleta adiit, cum valediceret omnibus, tantus subitò fratrum, qui lectulum circumstabant, coortus est fletus, ut diu præ gemitu loqui verbum nemo posset, atq. ora singulorum lacrimantia cernerentur. Igitur piis operibus plenus, cessit è vita, die 23. octobris. Vir magnus et memorabilis, sacerdos probus, et ad gubernandum alios eruditus, in cunctis laudabilis, et qui meritò optimis, ex bonorum sententia, compararetur. Seuerus cum lenitate, comis cum grauitate, Et ut semel dicam, dignior semper honoribus habitus, quàm quos gessisset. Erat statura satis iustè procera, capite mediocri et caluo, fronte et supercilio graui, sed ore satis benigno: forma conspicuus, canitie venerabilis, toto deniq. habitu decorus. Elatus est Magnifico funere quod ipse non inseruat, Nicolaus Oborski Episc. Laodicen. et suffrag. Crac., et Academia Cracouien. funus condecorauerè. In cuius memoria tumuli, hæc ad legendum exposita manent.

A. D. 1673.

Obitus Hyacinthi Liberii præpositi.

Hic præpositus [illegible] aureorum. 4. millia Martini Stoczynski relicta, conseruauit: et vnũ mille adiecit.

Successor Vincentius Wierzynski, Erexit perenni memoriæ ipsius, marmoreum Monumentũ, ante maius altare ad latus dextrum intrantis.

D. O. M.

HYACINTHVS LIBERIVS.

Vnicum Integritatis, et Religionis Exemplar,
Emensis in Canonico Ordine Quinquaginta sex annis,
Omnigenarum Virtutum reliquit post se Vestigia.
Diuinioris Sapientiæ suffragio,
Ad supremam Theologicæ gradus lauream euectus,
Alienæ Sapientiæ CENSOR, et Arbiter esse meruit.
Præpositi Generalis dignitate insignitus,
Eam, suauitate morum, vitæ exemplo, rerum peritia, agendi gratia,
Per Viginti nouem annos, et amplius, ita administrauit,
Vt omnium amores, et laudes, mereretur.
Tandem laboribus, et doloribus grauissimis confectus,
Vitam quam Ecclesiæ et Religioni impenderat, naturæ deposuit.
Anno ætatis suæ, septuagesimo quarto. Christi M. DC. LXXIII. Die 23. octob.

Regente Monasterium Hyacintho Liberio Praeposito, hi fratres in fata concesserunt.

1. Lucas Nowagh Crosnensis, presbyter, ipso die Nativitatis Dñi nri Iesu Christi, post matutinum, subitanea morte, in Refectorio, fetoribus fornacis subterraneae, extinctus. Vir longaevus, Anno Dñi. 1644. expletis in Religione annis 38. Hic multos libros pro Bibliotheca comparavit, praecipue omnia opera SS. quatuor Eccl. Doctorum, ex quibus plurimi à Suecis accepti. Item Centum Hungaricos in capitulo, pro infirmario obtulit, qui collocati sunt in censum. Super lapidea aciali eundo ad S. Catherinam in platea Cracoviensi.

2. Ioannes Gelasius Zorawski, Turcensis, de Turki (oppidum hoc est in polonia) Exorcista, presbyter. Hic ex eleemosynis, quas largas à Magnatibus habebat, Ecclesiam nostram, altaribus, imaginibus, et varia supellectili argentea (sacristianum agens) exornavit. Item in Conventu Curzwacensi manens, Ecclesiam muro, ex lapide cocto, aedificavit. Monasterii Wolbramensis primus Praepositus factus, illud, et Ecclesiae minorem domum, cum sacrario et oratorio ex lapide, et latere cocto erexit. Tandem in sua praepositura manens, in Religione exactis annis 32. Aetatis suae Anno 68. Anno vero Domini. 1645. die 23. Iulii, ibi in Wolbram, plenus bonorum operum, in vivis esse desiit.

3. Fr. Alexander Molendinowicz Cracoviensis. Clericus. post professionem quarto mense, id est die 25. Novembris, in festo S. Catherinae V.M. quo die etiam Confessus est, et sacram synaxim sumpserat, egressus Cracoviam ad parentes, inde valedicendo parentibus, ex callido hypocausto egressus in frigidiorem aerem (apoplexia) extinctus est. Sepultus in Ecclesia nostra. Anno Dñi. 1646.

4. D. Matthias Vbaldus Groth, nobili genere natus, obiit Anno Domini. 1647. in Religione anno 17. presbyter.

5. Fr. Martinus, natione Germanus, pictor, Conversus. obiit Anno D. 1647. in Religione anno 17. sepultus, Casimiriae.

6. Ioannes Baptista Malonowski, Praepositus Crasnicen, professus Casimirien, resignata praepositura, ibidem (continua infirmitate affectus) mansit, et à Kozacis (tempore belli cum Chmielnicio) crudeliter occisus, ibidem in Monasterio Crasnicen. Anno Domini. 1648. In Religione anno 31. die 20 Nov.

7. Stephanus Hieronymus, dictus Piekuszka, professus Crasnicen, presbyter. primo praediorum Conventus Bydsovien, postea Conventus Cracovien villarum procurator. dein Magister Novitiorum. Ad extremum Praepositus Sulensis, per 4 tantum septimanas administrans Ecclesiam et Conventum, ibidem obiit. A.D. 1649. Non sine suspicione dati veneni. nam cum esset [illegible], quatuor diebus aegrotans, post mortem statim caput, facies, ac totum corpus intumuit, sanguine, naribus, ore, ac auribus, erumpente, ut ob foeditatem, nocte sepulturae traderetur.

45.

8. Stanislaus Kutabowski, nobilis. obiit Anno Dni. 1649. die 30 Julii. Ætatis Anno 27. In Relig. anno 5. mense octavo. Casimiriae in Conventu sepultus. presbyter.

9. Paulus Wolenski, professionem in Conventu nro Casimiriensi fecit, statim post professionem suam, ad Praeposituram in Lubvaniec postulatus. obiit ibidem breui. Anno Dni. 1649. presbyter. *

10. Petrus Zolewski, Philosophiae Baccalaureus in Acad. Crac., postea sacerdos saecularis, insuper professus Canonicus, obiit in Bychow, Anno Domini 1649. in Religione Anno 17.

11. Albertus Antonius Kostecki, profess. Casim. in Sudensi Conventu obiit, Anno Domini 1650. Exactis in Religione annis 9.

12. Joannes Patritius Milewski prof. Casim. presbyter. In Cremenecen. Conventu obiit, senio confectus. Anno Dni. 1651.

13. Andreas Thomas Olbiecki, nobilis, olim sacerdos saecularis, // postea professus Canonicus, praepositus constituitur Cremenecensis, resignata praepositura, Crasnicii obiit. Anno Dni. 1651. In Relig. anno 18. Hic fundationem procuravit Crasnicii, pro una collecta in prima Missa, censum flor. 130. in Bonis D. Lucae Olbiecki fratris sui, inscriptum Lublini, Anno Dni. 1634. 16 Decemb. // post morte eius, accepit ex patrimoni o eius, Conventus Crasnicen. 4 millia fl.

14. Joannes Chrysostomus Korsaki, nobilis, Lithuanus, professus domus nrae, praepositurus administravit tres, Cremenecen. Crasnicen., et Wolbramen. factusque visitator Conventuum in Lituania. Qua functione absoluta, Prior Conventus Cracovien. creatur, quo officio resignato, tempore pestis, quae accidit Anno Dni. 1652. administrando sacramenta infirmis, obiit die 2 Julii, Casimiriae. Exactis in Relig. annis 40.

15. Albertus Koczanowski, clepardien, Philosophiae Baccal. professus Domus nrae, primo Wolbramensis praepositus, postea tempore pestis, Casimiriae administrando sacramenta infirmis, obiit. Anno Dni. 1652. die 29. Decemb. In Relig. anno 30.

16. Nicolaus Raczynski professus Crasnicen. presb. Dispensator in Conventu Crac., post Crasnicii peste obiit. Anno Dni. 1652.

17. Nicolaus Marcinkowicz, Casimiriensis, Domus nrae professus, presb. peste obiit in Conventu Sudensi. Anno Dni. 1652. die 1. Septemb. in Relig. Anno 17.

18. Jacobus Kierski Krepicensis, Domus nrae profess. praepositus primo Suden., postea Prior Conventus Casimirien. Obiit Anno D. 1652. Hic post mortem flor. 1200. reliquit.

8. die Decemb., in Religione exactis annis 32.

19 Ioannes Kuklewicz, Casimiriensis, primus professus Martini kto czynski praeposit. Magister Novitiorum. Pro dioecesi Cracovien. per decem annos Rubricellam ordinabat. tandem senex in Conventu Creme necensi, Anno Dni. 1652. vita functus. In Relig. anno 38.

20. Augustinus Kremecki, professus Vilnen. presbyter, peste ibidem obiit. Anno Dni. 1653. in Religione anno tertio.

21. Adrianus Gomerz, professus Vilnen. [illegible] ibidem in Antocollo peste obiit. Anno Domini. 1653. subdiaconus.

22. Sebastianus Kubitkowicz Becensis, professus domus nostrae, presb. in Conventu Bydgoviensi obiit. Anno Dni. 1653. In Relig. anno 12.

23. Stanislaus Frigdianus Goworowski, professus Casimirien. Fratribus in conventu Rhetoricam legit; postea prior Crasnicen. factus; stonimi obiit. Anno Dni. 1654. In Relig. anno 19.

24. Albertus Zagulski, professus domus nostrae. presbyter. In Creme necensi Conventu obiit. Anno Dni. 1654. In Relig. anno 8.

25. Venceslaus Szeleganski, Lituanus. à PP. Societatis Jesu dimissus, Concionator postea sanctimonialium Kieświezien. ordinis S. Benedicti factus, post professus Conventus Cremenecen. Canon. Regul. ibidem obiit. Anno Dni. 1654. In Relig. anno 27.

26. Vitus Wnuckowski, profess. Crasnicen. In Conventu Casimirien. Ecclesiae Concionator ordinarius, et Magister Novitiorum per octo annos, insuper praepositus Crasnicen, ibidem obiit. Anno Dni. 1654.

27. Petrus Smiarowski, olim parochus, et sacerdos saecularis in Liski, (Villa sita è duobus milliaribus à Cracovia distans) post professus Canonicus, praepositus etiam Vilnae in Antocollo constitutus, resignavit postea praeposituram, et in Wolbramensi Conventu senio confectus obiit. Anno Domini. 1655. In Religione anno 29.

28. Nicolaus Rzeczycki, olim sacerdos saecularis, parochus, postea professus Vilnen. senex Religionem ingressus est, sed cum post aliquot annos Vilna à Moschis occuparetur, fugiendo Moschos, in ponte capite plexus est, et in flumen praecipitatus. Anno Domini 1655. die 8. Augusti.

29. Simon Augustinus Zegarth. prof. Domus nostrae. presb. S. Th. D. In Conventu Magister Novitiorum. Lector philosophiae, prior. Hic tempore incursionis Suecorum, discessit in fines Ungariae, in Scepusium, ibidem

Vltimam diem clausit: in oppido dicto Podoleniec, apud Patres Piarum Scholarum sepultus. Anno Dñi. 1656. Ætatis 47. in Religione anno 24. Missus Romam pro obtinendo Doctoratu, propter infirmitatem

non adiit Romam sed in Academ. Paduensi promotus.

30. Blasius Casimirus Kownacki, Casimiriensis, professus Domus nrae. postea Praepositus Vilnensis in Antocollo factus; Hic fugiendo Moschos, qui tum Vilnam occupaverant, in Vrbe Krolewiecz obiit. Anno Domini. 1656. In Religione anno 24.

31. Iacobus Mstouius, ex oppido Mstow, professus Crasnicensis, Presbyter; factus à capitulo generali Cracou. Praepositus Cremenecensis, ibidem obiit. Anno Domini. 1656.

32. Bartholomaeus Ryszkiewicz, ex Masouia de Czerwiensko, professus Casimiriensis; Prior primò Crasnicen., postea Praepositus Bychouiensis electus à Capitulo generali Cracouien., ibidem obiit. Anno Domini. 1656. In Religione anno 24.

33. Christophorus Toniewski Crosnensis. Philosophiae Baccalaureus in saeculo. Hic Regulam S. Augustini, cum expositione eiusdem Petri Clareti: et Vitam B. Stanislai Casimiritani typis imprimi fecit. Denique post administrationem trium Praepositurarum, scilicet, Suchensis, Cremenecensis, et Curzwacensis, Casimiriae octogenarius obiit. Anno Domini. 1656. die 24 Februarij. In Religione anno 49. Hic Curavit incorporari Ecclam Lisowiensem, Eccliae Suchen.

34. Fr. Jacobus Mrowinski. Posnaniensis. Professus Domus nostrae. subdiaconus, à Suecis occisus in porta Monasterii, dispensatoris officium tum administrans. Anno Dñi. 1655.|| In Religione anno secundo. || 21. sept.

|| post eius mortem accepit Conuentus flor. mille a consanguineis.

35. Hieronymus Albertus Bazanowski, ex Maiori Polonia. Presbyter; professus Domus nrae. Director Confraternitatis Quinque Vulnerum Dñi. obiit Anno Dñi. 1657. die 19 Martij. In Religione anno 24. Casimiriae sepultus.

36. Jacobus Malalewicz. Lituanus, professus Vilnensis in Antocollo, sacramenta administrando peste infectis, obiit ibidem. Anno Domini. 1657.

37. Marcellinus Albertus Borawski. professus Cremenecensis, ibidem post aliquot annos ingressus sui, obiit, Presbyter. Anno Dñi. 1657.

38. Ioannes Kotacki Brzozouien., Saecularis olim sacerdos, et capellanus Episcopi Praemislien., postea professus Canonicus, post administrationem Prioratus Crasnicen., bis praepositura functus est, Bychouien. et Curzwacen., ibidem obiit Anno Dñi. 1657. In Relig. anno 31.

39. Nicolaus Zydowski, olim sacerdos sæcularis, septuagenarius ingressus Religionem nostram, professus Cremenecen. obiit ibidem. Anno Dñi. 1657.

40. Bartholomæus Swiecsowicz Crasnicen. et ibidem professus, obiit Crasnicij. Anno Dñi. 1657. presbyter.

41. Augustinus Floridus Ranothowicz. Casimiriensis. professus Domus nostræ. presbyter. obiit in Conuentu Cremenecensi. Anno Domini. 1657. die 8. Iulij. In Religione anno 17.

42. Herculanus Wibramowski, nobili genere natus, professus Crasnicensis, et præpositus. ibidem obiit. Anno Dñi. 1658. 19. octobris.

43. Stanislaus Turski, ex milite, professus Canonicus Domus nostræ. obiit Anno Dñi. 1659. die 2 Iulij. In Religione anno 24. presbyter.

44. Iacobus Fulgentius, Hassius, ex Hassia germanorum ditione. In Lituania, à PP. Soc. Iesu, sacerdos, Theologus, quarti Voti, post triginta annos dimissus; professionem Canonicam in Conuentu Cremenecen fecit. processu temporis præpositus Bychovien electus; qua resignata, expletis in congregatione nostra annis triginta. obiit Anno Dñi. 1660. Die 2 Augusti. Ætatis suæ anno 82. Casimiriæ sepultus.

45. Stephanus Crasnicen. dictus Kwasiewicz, et ibidem professus: obiit Anno Domini. 1660. Die 21. Aprilis. presbyter.

46. Florianus Winiarski. professus Domus nostræ. presbyter. obiit Stonimi. Anno Dñi. 1660. In Religione anno 23.

47. Stanislaus Kargoski, nobilis ex Mazouia, professus Domus nostræ, obiit Varsauiæ, peste. Anno Dñi. 1661. In Relig. 10. presbyter.

48. Marcellinus Casimirus Klobuczynski, ex Maiori polonia. professus Domus nostræ. Magister Nouitiorum. Lector philosophiæ, et sacristianus, per 17. Annos. obiit Anno Domini. 1661. die 22. Februarij. Ætatis 50. In Relig. 22. presb.

49. Stephanus Kolozwarij, ex patre Hungaro natus, professus Crasnicen. Hic primo præposituram Cremenecensem administrauit: postea in præpositura Kurozwacen obiit. Anno Dñi. 1661. Die 10 Augusti. in Religione anno 30.

50. Gregorius Valerianus Krupnicki. Casimiriensis, professus Domus nostræ. Ad Conuentum Vilnensem missus, ibique studia Vilnæ tractans, in Academia Vilnen PP. Soc. Iesu, philosophiæ Doctorali laureâ ornatus. Reuersus Casimiriam, Magister Nouitiorum, et Lector constitutus. post, admini

quando Sacramenta peste infectis. obiit Anno Dñi. 1662. die 13. Nouembris. Ætatis suæ anno 40. In Religione anno 16.

51. Dominicus Hyacinthus Bem, Cracouiensis. professus Domus nostræ. primò sacristianus, post Præpositus sudensis, insuper in Procuratii Conventus nostri Cracouien. obiit. Anno Dñi. 1665. die 18 Aprilis. Ætatis suæ 56. In Religione anno 34.

52. Alexander Nicolaus Woyski, nobilis ex Mazouia, professus Domus nostræ. Præpositus Bydouiensis factus. à Moschis (belli tempore) Vulneribus affectus, obiit. Anno Dñi. 1665. ibidem. In Religione anno 19.

53. Thomas Swiechowicz, Crasnicensis, et ibidem professus, Præpositus Bydouiensis capitulariter electus. obiit ibidem. Anno Dñi. 1666.

54. Ludouicus Simon Fascikowski, professus Domus nostræ. À Conventu, Romam missus, ibidem S. TS. Laurea Doctoratus donatur. Concionator ordinarius in Ecclesia nostra per annos nouem. postea Præpositura Crasnicensi insignitur, in suo officio obiit, Anno Dñi. 1667. Die 26 Maij. In Religione anno 36. Vir erat ingenii prompti, et ad inueniendu in concionibus expediti.

55. Valentinus Swiechowicz Crasnicensis, et professus ibidem, post obitum Ludouici Fascikowski præpositi Crasnicen, zelo illo veteri, recuperandi Monasterio Crasnicensi, liberam electionem Præpositorum, nouas spes, nouasque molitiones excitare voluit; quare accepto Scrinio, cum omnibus Juribus, et inscriptionibus Monasterij Crasnicensis, detulit Zamoscium, atque Griseldæ, olim Zamoyski Castellani coniugi, nunc Matri Michaelis Korybutt Regis Poloniæ, Dñæ, et in Krasnik Hæredi, obtulit. Quæ illa successori præposito à capitulo generali Cracouiensi electo, extradere noluit. Ille verò toties admonitus à præposito, tandem reuersus Crasnicium, breui (Zamoscii iterum manens) Sydropicus, cessit è Vita, et ibidem sepultus. Anno Dñi. 1667. Die 24 Nouemb. in Religione anno 12. presbyter.

56. Albinus Valentinus Mstowski, Cracouiensis. professus Domus nostræ, obiit in Bydow. Anno Dñi. 1667. In Religione anno 30. presbyter.

57. Stanislaus Niwinski Andreiouiensis, sacerdos olim sæcularis, capellanus Andreæ Lipski Episcopi Cracouien, professus postea domus nostræ. Bis dimissus, vagabatur in sæculari habitu sacerdotali per annos 25. senio confectus, Cracouiæ in summa paupertate obiit. Jussu Hyacinthi Liberii præpositi; in loculo ad Ecclesiam nostram apportatus, in Sub hoc tempora, secundu præscripta Regulæ, incorrigibiles eyciebantur, violanus 8. papa interdicente

sepulchro communi fratrum conditus est. Anno Dni. 1668. die 25. Maij.

58. Stephanus Klawarski de skrzynno. professus Domus nostrae. et Concionator ordinarius Ecclesiae nostrae. Huius Curâ ampliata est Ecclesia Krzeszouiensis aedificio, et ornâta picturis. obiit Anno Dni. 1669. Die 20 Maii. In Religione anno 22. Aetatis suae 45.

59. Andreas Katlowski, Gnesnensis, professus Domus nostrae. presbyter. obiit in Conuentu Cremenecen. Anno Dni. 1670. die 7 Januarij. In Religione anno 24.

60. Fr. Matthaeus dictus Rabitius. Silesius, ex opava. professus Domus nostrae, clericus. Hic egressus ex Monasterio cum fratribus iunioribus, ad recreandum animum, et captandas auras salubrioris gratia, post muros Casimirienses, ibidem in Vistula natando, in loco dicto Ogbie, submersus est. Exacto in Religione anno Vno, mensibus octo. Aetatis 21. Anno Dni. 1670. die 17. Junij. post dies tres inventus; in communi sepulchro fratrum conditus est.

61. Innocentius Joannes Siekierski, olim sacerdos saecularis, postea Religionem nostram ingressus Casimiriae, obiit in Wolbram. In Religione anno 36. Anno Dni. 1671. Resign. praep. Wolbram.

62. Gregorius Cichoszewicz. professus Crasnicensis, et ibidem Prior Conuentus. obiit subitanea morte. Anno Dni. 1672. In Relig. anno 45. Ex Villa Bystrzyca à Krasnik oriundus. parochiae tactus.

63. Mauritius Joannes Ktosowicz. de sochacow, (oppidum est in Mazouia) professus Domus nostrae. Organarius per annos 40, Ecclesiae nostrae. subitanea obiit morte, foetoribus furnacis subterranea in Refectorio extinctus. Anno Domini. 1672. die 29. Februarij. In Religione anno 46.

64. Martinus Tworkowicz. Kielcensis. professus Domus nostrae. presbyter. obiit Vilnae. Anno Domini. 1670. In Religione anno 23.

65. Casimirus Stanislaus Konrad. Cracouiensis. professus Domus nostrae. obiit in suchensi conuentu. Anno Domini. 1672. In Religione anno 34. In Villa Krzeszow obiit, in parochia suchen.

66. Stanislaus Gurski, nobili genere natus. prof. Casimirien. obiit stonimi. Anno Dni. 1672. In Religione anno 25.

67. Herculanus Joannes Kozubski, nobilis. professus Domus nostrae. ordinarius Praedicator in Ecclesia nostra, per annos decem. postea Prior Crasnicen. factus, ibidem obiit, 19. April. Anno Dni. 1672. In Religione anno 30.

68. Paulus Siecinowski, Bydgosciensis, ad Turoniam. Domus nostrae professus, presbyter. obiit in Conuentu Cremenecen. Anno Domini. 1672. die 20 Maij. In Religione anno 21.

69. Bernardus Stanislaus Jarocki. Casimiriensis. professus Domus nostrae. sacristianus et Director confraternitatis Ecclesiae SS. Corporis Christi. obiit Anno Domini. 1673. in Augusto. In Religione 33.

70. Laurentius Sowinski de Lenty. professus Casimiren. obiit Crasnicij. Anno Dni. 1674. In Religione anno 14.

71. Sebastianus Klimovowski Casimiriensis. professus Domus nostrae. obiit in Sudensi Conuentu. presbyter. Anno Domini. 1673. In Religione anno 11.

Operae pretium duxi, etiam hanc narrationem hic inserere. Circa haec tempora die Dominico, infra octauas SS. Corporis Christi, processio solemnis, quolibet anno, mane, uel in Vesperis, ab Ecclesia SS. Trinitatis PP. Praedicatorum, ad Ecclesiam nostram SS. Corporis Christi in hunc modum instituebatur. In primo agmine Confraternitas SS. Rosarij, bini et bini sua vexilla, quindecim mysteriorum, ordine disposito, Natiuitatis, Passionis, ac Resurrectionis Christi sequentes, cum vno singulari maiori Vexillo, quod gemmis, et lapillis mirifice contextum, plurium in se trahebat intuitum, maximo cum moderamine, procedebant. post hos, ordine pie disposito, sequebantur Virgines, non dum thalamis iugatae, speciosae forma, in vestibus albis, crinibus passis, et calamistratis, annulis, armillis argento vermiculatis decoratis, modestis vultibus, incessu composito, cum imagine Beatissimae Deiparae Virginis Mariae, quam ipsae quatuor portabant, omnes Hymnos polonice de SS. Corpore Christi cantantes, quarum vna ante imaginem, organum portatile pulsabat, et sic binae ac binae gradiebantur, cereis ab vtroque latere, accensis, deportatis, suo modestissimo gressu, et dulcisono iubilo, in quoddam spiritualis incentiuum amoris, circumstantium animos incitabant. His, eo pacto progressis, simili post eos transitu, imo deuotissimo, sequebantur clerici religiosi, dalmaticis induti, insigni conclusas artificio Reliquias Sanctorum, omni cum reuerentia deferentes. Deinde Religiosi omnes in proprio habitu, cum candelis accensis comitabantur. In fine Religiosi amicti cappis, dalmaticis, sanctissimum Corpus Christi, quatuor thuribulis continuo incensantes, sub Baldachino deducebant. Latera cingentes Viri grauissimi, sertis capita redimiti, taedas et lutrinia ex vtroque latere deferentes. Caeteri multiplici Musicarum genere concre

Processio solemnis infra oct. SS. Corp. Christi PP. Praedicatorum.

pantes suavissima melodia prodibant SS. Sacramentum. Hanc processionem solemnem, copiosissima multitudine turba popularis sequebatur.

Illud quoque, quod Anno Dni. 1653, ponendum erat, et omissum est, sic ponere censui. Sub tempus Sostitialis, nobile opus in Civitate Casimiriensi, destructum à Suecis, scilicet, Aquæ ductus, per fistulas ligneas in terra defossas. — *Aquæ ductus.*
Deducebatur enim Aqua, per semimilliare, à quodam fonte dicto Beciovka, ab hac parte, quà porta dicta Bochnensis, et deducebatur per Vistulam, per forum Caninum, ad forum usque Civitatis. In Civitate autem erant tria scrinia, spatiosa, et alta, in locis distinctis, in quas aqua, nocte dieque fluebat; ex quibus scriniis, accipiebatur omni tempore aqua, pro usu Civium: et ad officinas Cerevisiarias, similiter ab his scriniis, per fistulas in terra occultas deducebatur.

** positus sup in catalogo defunctorum.*
Paulus Wolenski, professus Domus nostræ. Statim post professionem suam factam, postulatus est (instante Episcopo.) a Conventu Canonicorum Regul. in Lubraniec, et ibidem Præpositus factus, quam Præposituram non diu administravit, sed brevi decessit. Anno Dni. 1656.

72. Prosper Matoszynski professus Crasnicen. obiit in Conventu Cremenecen. Anno Dni. 1651.

Judæi in sua sacra impii.
Anno Domini. 1650. Casimiriæ, Judæus quidam, noctu ingressus Synagogam per fenestram, effracto Armario, ubi servatur Decalogus Dei, totum argentum inde abstulit, et fugit, captus tamen a Judæis, sceleris sui pænas luit.

Milites in Civitate Judæorum.
Anno Domini. 1654. Milites intraverunt Civitatem Judæorum, numero triginta equites, per sex septimanas ibidem manserunt, extorquebant à Judæis decem millia Ungaricorum, tandem per Mandatum Regis, et Campiductoris, tria millia florenorum polonicorum acceperunt. Aromata ad Culinam Campiductoris pro mille florenis: pro itinere militibus fl. 560. Item pro vestimentis militum familiæ; Item pro victu per sex septimanas expenderunt quinque millia. Et in summa, fassi sunt Judæi Seniores, coram Consulibus Casimiriensibus, decem millia florenorum tunc expendisse. Egressi ex Civitate 22 Julii. Ita Martinus Golenski Consul Casimirien notavit.

ll. Ad Berestecian
Casimiria in periculo.
Anno Domini. 1651. in Mense Julio, Cum Casimirus Rex, expeditionem generalem ll. cum omni nobilitate Regni, contra Cosacos, et Tartaros, fecisset, et ad Sokalum Castra posuisset, quidam nebulo, in habitu germanico, statura pusillus, sed vafer et seditiosus, dictus Alexander Leo Kostka, vel Napirski de Stemberg, finxit literas et sigillum Regis, quasi ille pro defensione Civitatis Cracoviensis, iussus esset à Rege, aliquot millia hominum conscribere, et iam mille homines ad bellum gerendum idoneos convocavit, et Arcem Czorsztinum ad fines Ungariæ positam, dolo intercepit, et occupavit, alios plerosque sceleribus insignes, sibi socios adsciuit, brevi aliquot millia ex Hungaria et Bohemia auxilia sibi præsto fore, expectabat, donec aucti numero, et fortiores effecti, Cracoviam pergerent. Verum fraude comperta, ex Mandato Episcopi Craco

uien' petri Gembicki, multitudine rusticorum ex Montibus, et aliorum milit collecta, quorum feroci impetu, in eadem Arce captus, et in Vinculis adductus, in torturis fassus est, se literas Regis finxisse, et hac intentione tot millia hominu conuocasse, vt Cracoviã et Casimiviã occupata, illaru domicilia et Ecclesias spoliaret, et Judæoru Ciuitatem succenderet. Ipse postea post Casimiriam palo affixus, et complices alii capite plexi, alii in partes dissecti. (in montibus

Anno Domini. 1666. Ardor solis nimius per totam æstatem, vnde secuta est siccitas grauis, gramina, herbæ, et folia arborum exusta: quo tempore pecora peste interierunt plurima: ob quam causam, Supplicationes pro pluuia institutæ, et processiones ab omnibus Ecclesiis, ad Ecclesiam B.V.M. in Circulum Cracouiensem. — Siccitas.

Eodem Anno. Judæus quidam, qui mulsum conficiebat, petiit Magistratum Casimirien', quatenus ipsi, concedant, fistulis ligneis, in terra defossis, deducere aquam per murum Ciuitatis ad lapideam ipsius ex Vistula, verum Consules, cauentes, ne forte processu temporis, et brasseatorium pro ceruisia constituat, non permiserunt. Ita M. Golenski annotauit. — Consules Cauti.

Eodem Anno. Ex gente scelerata, ac hominibus inuisa Judæorum, Judæus quidam sub Constantinopoli, Messiam se, à Deo generi humano promissum, finxit, diabolicaq; fraude illusus, multa signa faciebat; quare ex magnitudine rerum ab eo gestarum, multi Judæoru in illum crediderut, undiq; in dies ad eum confluebant, ut exercitum compararet; tantaq; superbia elatus, ut ad Imperatorem Turcarum mitteret, ut beneuole principatui cedat, alioquin vi illum expulsurus. Istud ubi apud Judæos in Polonia auditum est, haud alia exultatio facta, quam si magna quædam Victoria nuntiata esset, aut ipsa vrbs Hierusalem denuò ædificata videretur; vt multi ex oppidis, villis, Ciuitatibq; ac nostra Casimiria abirent ad eum. Erat primò formidabilis Turcis. Consuluit interea Turcaru Imperator Christianoru Episcopos, et sacerdotes, vtrum ille sit Messias à Deo promissus, an ille quem vos prædicatis quia iam venit. Episcopi, et alii pii Sacerdotes, iudicantes, illum omnia diabolica illusione facientem, exorcismos adhibuerut, portantes Crucem ante exercitu Turcarum, inuocaueruntq; nomen Domini Jesu Christi, adiuvantes dæmones per eum, ut hunc falsum messiam relinquant, quare à dæmonibus derelictus, captus, et suspendio necatus. Cum autem Judæis nuntiatum esset, Messiam illorũ fictum, turpiter decessisse, maximè cœperunt labare, inclinatam penitus fortunam suam iudicantes, et à Christianis persequi. — Judæi multi ex Ciuitate sua ad Messiam suum abeunt.

Anno Dñi. 1673. Quidam fratrum, ex Antiphonario grandi pargameneo, in Oratorio ad decantandas horas Canonicas constituto, clandestinè excidit plusqm triginta chartas pargameneas, et Judæo vendidit, ob quam causam in carcere per aliquot menses maceratus est. Et hoc ad cautelam scribitur. — Furtum Ecclesiæ.

Anno Dñi. 1669. Accidit Casimiriæ, in lapidea aciali, intrando plateam, quæ ducit ad Ecclesiam S. Jacobi. Adolescens quidam manendo in ipsa lapidea, in superiori parte domus, diuulgauit coram patrefamilias, apparuisse sibi animam noctu, cuiusdam mulieris, eo in loco ante aliquot annos defunctæ, et rogasse, ut pro illa celebrent — Apparitio defunctæ, ficta.

tres missæ; prima in Arce Cracovien, ante Altare Passionis, quod est ad Sacrarium. secunda in Ecclia SS. Corporis Christi, in capella Maiori B.V.M. Tertia in Rupella S. Stanislai. Hæ missæ celebratæ sunt curâ Patris familias. post duas septimanas, iterum divulgavit, secundò apparuisse sibi hanc animam, et quinque signa manuum, igne exusta, in tribus foribus reliquisse; in primis foribus erant duo signa, in secundis foribus duo signa, in tertiis foribus cameræ occlusæ, intus signum unius manus: quibus auditis, concurrunt undique cives, etiam nobiles, religiosi, ad videnda hæc signa. Cuius rei fama, cum ad aures Nicolai Oborski, pro tunc Suffraganei, et officialis Cracovien pervenisset, misit per specialiter à se destinatos, qui totam rem perscrutarentur, ac ut publico testimonio res nota fieret; et ita ut narrabatur compererunt; deinde et ipse descendit, fit commissio bis; de qua re, quasi certa et indubitata, ipse adolescens, et Paterfamilias, Martinus Leniec, scabinus Casimirien, cu uxore sua iuramento professi sunt. Hæ fores ex lapidea, ad Ecclesiam nostram translatæ, tunc quolibet die fit ingens concursus hominum, etiam ex villis et oppidis, adiacentibus; divulgato hoc longè lateque. ipse Episcopus Cracov. Andreas Trzebicki, postquam venit Cracoviam, in Octava SS. Corp. Chri, venit ad Ecclesiam nram, cu Magnif. D. Joanne Wielopolski, capitaneo generali Cracovien; post absolutam devotionem, videt hæc signa. Brevi, convocatis ad Aulam suam, sæcularibus et Religiosis Doctoribus, proposuit hoc; Approbanda ne, an non hæc signa? PP. Societatis contradixerunt, productis tot rationibus. et sic hæ fores servatæ, postea interierunt, et oia silentio sepulta. Vide * infra.

II. ad Videnda hæc signa.

Anno Dñi 1670. Beatus Stanislaus Kostka Polonus, Societatis Jesu, in numerum Beatorum, cum Salomea Virgine ordinis S. Theresiæ, quondam Regina Haliciæ, velati, a summo Pontifice Innocentio X.

BB. Stanislaus Kostka, et Salomea.

Circa Annum Dñi. 1652. Italus quidam, dives Mercator Varsaviæ, habuit duos filios (Dzianoty dictus) qui cu adolevissent, liberalibus disciplinis eruditos domi, Romam misit; ibi ambo Cœnobium Barnabitarum ingressi, et professi; post tredecem annos in religione exactos, petebat a superiore licentiam revisendi in Poloniam, et visitare parentes, quod cum illis concessum esset, maior natu ingressus est religionem laxiorem Canonicorum Regul. custodum SS. Dñi sepulchri, in Miechow: alter minor natu, ex commendatione Petri Gembicki Epi Crac. et Nicolai Stowikowski Archiepisc. Crac. ingressus est religionem nostram, et susceptus ad Conventu nostrum Casimirien, expleto Novitiatus anno, et obtenta dispensatione à Sede Aplica, in manibus Nuntii Apostolici fecit professionem; exinde sibique in Lubraniec Canonicorum Regul. factus, brevi tempore ibidem mortuus est.

Novitii ex religione strictiori.

* Iste Adolescens, peste infectus, Anno Dñi 1678. moriens, publicè, coram Confessario suo, et multis fratribus audientibus, fassus est, cum dolore, et contritione cordis, omnia illa, de anima sibi apparente, à se ficta fuisse: deditque rationem huius rei confictæ. In illa lapidea vendebatur vinum, quo quidam inebriati hæretici, disputabant ad mensam de purgatorio animarum, et illud post mortem non esse affirmabant, fictumque eē a sacerdotibus propter terrorem Catholicorum, et ut pro missis accipiant. Quo ille permotus, finxit hanc apparitionem, et manuum signa exusta efformavit; et du hæc supra ipsius opinionem divulgabantur, et concursus hominum fiebat, et inquisitio à Loci ordinario, timens periculum vitæ, iuravit falsum.

Confessio fictæ apparitionis.

VICTORINVS. WERESCZYNSKI

Decimus tertius Conuentus Canonicorum Regularium Lateranensium, et Ecclesiæ SS: Corporis Christi Generalis Præpositus.

Anno revelatæ in Mundo Lucis, in Utero Virgineo, opera Divinissimi Spiritus, carne mortali obumbratæ 1673, viam universæ carnis ingresso Hyacintho Liberio. S. T. D. et Præposito Gnli Cracov. et corpore ejus sepulturæ tradito, Victorinus Wereszczynski, Domus Nostræ Professus, Nobili genere natus, jam antea A. D. 1666 die 10 Maji electus, Monasterii et Congregationis Regimen suscepit. Sicut autem antea in Electione ipsius, sic modo in Introductione, Fratres summopere desiderabant talem Præpositum, qui vivis in se coloribus Decessorum Virtutes referret. Nec fefellit spes, nam operosum sese exhibuit in promovenda re Oeconomica et regimine Spirituali: in hoc enim tota animi contentione intendit, ne quid ex sua parte devotionis et curæ Pastoralis fervore videretur deesse.

In vindicandis, Ecclesiæ illatis injuriis et damnis, atque tuendis ejus juribus, strenuum se defensorem exhibuit.

Curiam in Pago Liplas sumptu non modico ædificavit.

Domum pro Præposito, demollito veteri ligneo ædificio de latere cocto extruxit.

Novitios, qui antea promiscue cum Sacerdotibus manebant, ædificato Novitiatu à Patribus separavit.

Ecclesiam lapidibus in quadrum sectis à fundamentis erexit et reparavit, desuper tegulis coctis texit.

Supellectilem Ecclesiasticam, et Bibliothecam, primam in sacris indumentis, alteram in Libris novis praesertim vero Canonistis, notabiliter auxit.

In particularibus Monasteriis, ut hae Canonicae, clara voce in Oratorio /: nam antea privatim à quolibet in Cellis recitabantur :/ recitentur injunxit.

Ut in fine cujuslibet Horae Canonicae diceretur, Sacrosanctae et Ordinarii.

Meditationem ante Primam Horam Canonicam instituit.

Instituit ut Corona de Quinque Vulneribus Dni Jesu, et alia de Immaculata Conceptione Bmae Virginis Mariae à Confratribus caneretur.

Officii de Smo Sacto Feria 5ta secundu Rubricam Breviarii sub Ritu Semiduplici recitationem induxit

Dum tempus ei vacabat ad recitandum et psallendu cum Fratribus Chorum diei et Divinum Officium ingrediebatur, cavitq diligenter, ut Officium devote et studiose absolveretur.

Huic non defuere merita ad Praepositurae honorem, nam cum calamitosissima tempora, totam Poloniam per incursionem Svecorum premerent, ipse in sua virtute et prudentia exulceratis rebus, generosa mente, adversa cuncta ferendo, medelam adhibuit. Et cum Hyacinthus Liberius, Praepositus asportatis secum majoris pretii rebus in Silesiam secessisset, ipse inter bellica fulgura, et inter illud adversitatum Chaos, optimi ac prudentissimi Rectoris munus obiit, atq in quibusvis gerendis industrius fuit.

Aedificia Domus, variis locis deformata, restauravit, et amplificavit. Suscepto munere Pastorali, secularem exercuit super oves vigilantiam. In suo regimine gravem expertus est curarum et tristitiae pressuram: siquidem cum milites subeuntes Monasterii insolitis diverabant stativis, ipse intrepido pectore multoties obstitit, eosq defendit.

Jura Monasterii, ne ulla ratione à quopiam vicfa- - 51.
rentur, cavit. pro quorum defensione, et subditorum
injuriis, cum adversariis vicinis plures jure egit.
Exactis inter curas plurimas annis,
cumulatus meritis.

Roku Panskiego. 1673. die 16 Novemb. przenoszono Reliquie ss. B. Salomei, Zakonnice S. Clary, z kościoła S. Jędrzeia w krakowie, do kościoła S. Franciszka, po obiedzie, na ktorey processiey były wszystkie Zakony, krakowa, z chorągwiami, z Muzyką, z swiecami. I zaraz drugiego roku poczęło ieis swięto odprawowac Dupliciter. Anno vero 1686. Duplr de praecepto. Przeniesienie Reliquiey B. Salomeiy.

A.D. 1674. Deuotio singularis. Eodem anno officium de SS. Sacram. Fer. 5. institutum est in Eccla nra. ut recitet in choro.	Anno Domini. 1674. In Ecclesia nostra SS. Corporis Christi, noua deuotio inchoata est, nam à Confraternitate SS. Sacramenti, quolibet die, summo manè, post pulsum Campanae maioris, coepit recitari clara uoce, ad Altare S. Crucis, die Dominico, et feria tertia, et feria sexta, Corona de Quinque Vulneribus Dñi IESU Christi. Feria uerò qualibet secunda, quarta et sabbatho, ad altaria B. V. M., Horae de immaculata conceptione eiusdem B. V. M. et Feria Quinta, Horae de SS. Sacramento, cum expositione in pixide ad maius altare; Et quolibet die tum temporis celebratur missa, et Vocatur, primaria. Eodem anno. Institutum est, ut postquamlibet Horam Canonica dicatur; Sacrosanctae et indiuiduae Trinitati etc.
	Eodem Anno. Consecratum est Altare in capella noua B. V. Mariae. It. eodem die, secundum altare in Cemeterio, sub turri, in capella, Christi Dñi orantis in horto. à Rmo D. Nicolao Oborski, suffraganeo Cracouien.
Disputationes publicae.	Eodem Anno. Conclusiones, ex Vniuersa Philosophia Aristotelis, typis datae, expositae sunt publico certamini, in Conuentu nostro Casimiriensi. Praesidente Rndo Martino Ziemlewic, professo domus nostrae, et pro tunc Philosophiae Lectore.
A.D. 1675.	Anno Domini. 1675. In mense Julio, ex continuis imbribus, inundatio Vistulae, tam maxima inualuit, ut arenae molem non modicam importaret sub pontem Cracouiensem, quare tota Vistulae aqua, conuersa est post Casimiriam.
Disputatio publica.	Eodem Anno. Die 9 Julii. celebratum est in Conuentu nostro, Capitulum generale, sub id tempus, disputatio publica instituta est, ex Philosophia Rationali, conclusiones prælo datae, dedicatae Adm Rndo D. Praeposito generali, et Praepositis particularibus. praesidente R. Martino Ziemlowic, Philosophiae Lectore.
A. D. 1676. Coronatio Regis.	Anno Domini. 1676. Die 30 Januarii. Celebris ingressus peragebatur, Cracouiam, Joannis Sobieski, eius nominis IV. Regis electi, olim Ducis Exercitus, et Marschalci Regni. Sequenti die, scilicet 31 Januarii, celebratum est funus, duorum Regum Poloniae; Joannis Casimiri IV. Vltimi Jagelonici sanguinis Suedici: et Michaelis Koributh principis olim in Wisniowiecz. Horum corpora, ab Ecclesia S. Floriani, solemni cum pompa elata, in Basilica Cracouiensi sepulta sunt.
	Eodem Anno. Ver et Aestas, adeò calidissima extitit, ut omnia penè olera nimio exusta ardore interirent. nam hoc anno D. Praepositus Centum florenos pro sola Brasica expendit.
Benefactor insignis. ‖ et dedit. Obiit A.D. 1682. die 4 April.	Eodem Anno. Illsmus D. Michael Pac, Exercitus Lituaniae Dux, et palatinus Vilnensis, toto Comitiorum, et Coronationis tempore, in Monasterio nostro, cum familia sua, mansit. Culina in area Monasterii exstructa erat. Ipse in Hyppocaustis Praelati, caeteri ex aulicis per cellas et hypocausta manserunt. pro quo mille florenos Conuentui promisit.‖ Sub id tempus, idem Illmus D. Ecclesiae S. Petri in Antocollo Vilnae ordinis nostri Canonicae, quam ille à fundamentis magnificè erexit, Villam dictam Widze, 20 milliaribus à Vilna distantem, et lapideam in ipsa Ciuitate Vilnensi, cum consensu totius Conuentus Nobilium in Comitiis

generalibus, inscripsit. 52.

Sub id tempus, Comitiorum generalium, Hyacinthus Swięcicki, olim professus Cerue nensis Canon. Regul. et praepositus conuentus Canon. Reg. S. Georgii Varsauiae, atque Suffraganeus Samogitiae, Episcopatum Helmensem adeptus est. Can. Reg. Episc. Helmen.

Eodem Anno. Summus Pontifex Innocentius X. Videns non posse omnes Romam pro capessendis Indulgentiis Jubilaei uenire, quod praeterito anno Romae celebratum erat; ideò per Vniuersum mundum, concessit plenissimam indulgentiam eiusdē Anni Jubilaei, et praecipuè in Polonia, ad instantiam, et supplices literas, Joannis Sobieski, eius Nominis IV. Regis Poloniae, nouiter electi et coronati. Quod Jubilaeum celebratum est Cracouiae, per quatuor menses integros, scilicet incipiendo à die 19 Aprilis inclusiuè, usque ad 20 Augusti exclusiuè, in tribus Ecclesijs, Cathedrali S. Stanislai. SS. Trinitatis ord. praedicatorum. SS. Petri et Pauli, Societ. JESV. Quod Jubilaeum, postea ex concessione summi Pontificis per oēs dioeceses Poloniae celebratum est. Jubilaeum Vniuersale.

Eodem Anno. die 18 Februarij, In lapidea aciali, eundo ad S. Catherinae templū, in platea Cracouien., olim Simonis Winarski Consulis Casimirien., nunc Conuentus nri, officina Ceruisiaria, incendio fortuito combusta est, et eadem tempestate, ibidem dormiens adolescens Notarius Ciuitatis interiit. Incendium.

Eodem Anno. Die 21 Julii. In Villa Swoszowice nostri Conuentus, et circum circa, grando horribilis, per duas horas cadendo, omnia in campis frumenta comminuit, et conuulsit. Grando.

Eodem Anno. Crasnicij, in Villa Rzeczyca Conuentus nostri, milites cum Vexillis aduenerunt, ibique stationem habuerunt, Vnus ex illorum famulis, uerberibus a Praeposito conuentus affectus, post discessū militum, tertia die venit nocte, et praedium succendit igni, ubi omnia penitus igne consumpta, tam ex aedificiis, quam frumentis, ad quindecem milia floren. et hoc mense octobri. | Praepositus // // Crasnicen. Varsauiae, iuramenti praestitit, hic 30 millia flor. damni illati per excursioné praedii à militibus.

Eodem Anno. Die 20 septemb. Ecclesia S. Bernardini Skadomiae, quae a Suecis erat diruta, et solo aequata, postea reparata, hac die à Rmo Nicolao Oborski Suffrag. Cracou. consecrata. Eccla Bernardinorū consecrata.

Eodem Anno. sub id temporis, Comitiorum generalium Cracou. celebr. Illustrissimo Dnō Pac, Palatino Vilnensi, et Duci supremo Exercitus Lituaniae, princeps Florentiae, obtulit dono, Arcam loculatam de Ebeno, ad mensuram organi portabilis, in qua erant intus argenteae cellulae, in medio horologium, ipsa à foris argento et lapidibus preciosis conuestita. Viginti millibus flor. constans. Quam Illmus praefatus, Ecclesiae S. Petri in Antecollo, pro asseruando Venerabili sacramento Eucha, donauit. Hanc Arcam Illmus ad Ecclesiam non dedit, sed Vendidit, et pecunia pro aedificiis Eccliae ex pendet.

Eodem Anno. In uiuis esse desiit, (Cuius memoria non est silentio obuoluenda) Spectabilis D. Hieronymus Rubinkowski, Consul Casimirien. Hic Vir, pietate, ac zelo Religionis Christianae conspicuus, ex Judaeo conuersus, ac baptisatus, adeò zelo religionis catholicae flagrabat, ut liberos suos ex Ciuitate Judaeorum, per decretum Regis exportauerit, duos filios, et vnam filiam, baptisandos curauerit. post susceptū baptismum, duos filios in sinū Academiae Crac. erudiendos tradidit. ex quibus maior natu Religionem S. Benedicti in Pietas Judaei baptisati.

11. Q. ad exteras nationes missus, S. T.S. Laurea Doctorali ornatur.

Monasterio Tinecensi amplexus, et processu temporis sacerdos factus. 11 alter post mortem parentis, Consul Casimirien. effectus. Filia in matrimonium spectabili viro Consuli Casimirien. locata, femina modestissima, ac devota. Idem praefatus Hieronymus Rubinkowski, quendam Judaeum, Christum Dominum, ac beatissimam eius matrem, blasphemantem, et scripto proscindentem, tradidit iudicio, qui pertinaciam in vinculis adductus, ex decreto Tribunalitio igni traditus est.

Religiosi ad S. Marci Crac. volverunt incorporari nris.

Sub id tempus Benedictus Ryszinski, praepositus generalis, ordinis Religiosorum S. Mariae de Metri, FF de poenitentia BB. martyrum, quorum coenobium extat Cracoviae ad Ecclesiam S. Marci Evangelistae, vir nobili genere natus, et singularis virtutis, et eiusdem ordinis professus, videns modicam in suis conventibus vigere observantiam, nec parvam insolentiam, cupiebat ex animo, et sollicitabat Hyacinthum Libenium praepositum Ecclesiae nrae, quatenus ipse, vellet suscipere Religiosos praefatos, et ipsorum conventus; eorumque habitum mutare in habitum Canonicorum Regul. Lateran.; tandem post fata ipsius, non ussione adiit Victorinum Wereszynski praepositum, tum Andream Trzebicki Episcopum Cracov. claveque petit incorporari, propositis rationibus, ob quas vellet religiosos praefatos commutare in Canonicos Lateranenses.; Romae in sacra Congregatione sic tractata fuere. cumque sacde re pervenerat toti Cracoviae rumor, patres ab Ecclesia S. spiritus de saxia, et Eremitae S. Augustini Casimiriae manentes, cupiebant sunc obtinere locum, verum cum in generali capitulo praefati ordinis, multi praecipuè ex conventibus Lithuaniae contradixissent, res intermissa.

A. D. 1677.

Jubileum Vniversale.

Anno Domini. 1677. À Dnica prima Quadragesimae, celebratum est iterum Jubileum Vniversale, Cracoviae, per septimanas duas, ab Innocentio XI Papa, post ipsius consecrationem in summum pontificem, concessum. Ecclesiae assignatae. 1 In Arce Crac. S. Stanislai. 2. In Circulo Cracov. B.V.M. 3. S. Francisci ord. Minorum.

Grando horribilis.

Eodem Anno. die 18. Junii, ante mediam noctem, grando horribilis cecidit, cum summa tempestate, pluviae et tonitrua, et plurimis in locis fenestras excussit, aves innumeras in arboribus pernoctantes occidit, et in praedio nostro Zablocie, omnia penitus sata concussit.

Disputationes publicè in Conventu nostro. Defend. Rx Herculano Kaczorowski. C.R

Eodem Anno. Conclusiones ex Vniversa philosophia peripatetica, publico certamini propositae, in Conventu nostro Casimiriensi, disputatae est per tres dies, f. die Dnico, fer. 2. et fer. 3. idest 4. 5. et 6. die Junij. prima Conclus. dedicatae sunt Rdssmo D. Nicolao Oborski, Suffrag. Crac. Secund. Rdssmo D. Joachimo Lubienski Episcopo Varadiensi in Hungaria, Tert. Consulibus Casimirien. praesidente Rx. Martino Zienkowicz, philos. Lectore.

Supplicationes contra pestem.

Eodem Anno. die 21 Julii. Supplicationes publicae indictae, ad Ecclesiam S. Sebastiani, omni clero, tam saeculari quam regulari, processionaliter, contra pestem, quae in vicinis locis saevire incipiebat, et deinde supplicationes per totam dioecesin in qualibet Ecclesia, singulis feriis quartis, usque ad festum eiusdem sancti, in Anno futuro 1678.

Eodem anno. 24 Junij. Inundatio Vistulae, damna non modica intulit.

Eodem anno. 21. Augusti, Igni consumpta domus Casimiriae. W Owsianych ulicy.

20 homines submersi.

Eodem anno. 13. Novemb. Casimiriae post portam Vislicien., die sabb. 20 homines in Vistula submersi.

pestis.

Eodem Anno. Cracovia peste infecta, quae à die 5. Septembris, usque ad ultimam Decembris perdurans, quinque millia hominum extinxit. In Monasterio PP. Carmelitarum in Arenis hac peste 20 Religiosi, et 13 ex familia, sublati. Casimiria quoque vicina Cracoviae cum Stradomia, et Podbrezie, hac lue, suos extinctos 500, numeravit. Sequenti anno die 10 Martii, feria 5. Votiva missa solemnis pro gratiarum actione, celebrata est. Hac peste, Fratres Juniores cum suo Magistro Novitiorum in Villa Kryzshowice manserunt.

ANNO DOMINI. 1678. À prima die Januarii, singulis diebus ante occasum So 53.
lis apparebat stella insolitae magnitudinis et splendoris, super Ecclesiam nostram, per duos cir
citer menses.

Stella apparens.

Fatalis hic Annus fuit; nam hoc anno, post sopitam per aliquot menses luem contagio
sam pestis, non diuturna mortalibus gaudia fuere, pestilentia enim exorta, subito con
turbavit omnes, tabificum enim hoc venenum, et mortifera lues, plurimos tum cives, tum
famulos extinxit, propter quam rem, territi cuncti, pestiferum morbum effugientes, per vicos
et oppida dispersi; qua tempestate Judaei, ad [illegible] currus evexerunt, tum et cives Casi
mirienses, vacuatis aedibus, salubriora in loca sese abdere coacti sunt.

Pestis iterum. incepit 29. Junij.

Anno praeterito (quod omisi) initio pestis, habitae sunt supplicationes ad Deum, pro averten
da peste, interpositis sanctorum, et specialiter S. Sebastiani praecipui patroni, precibus, et me
ritis, visitataque est eius Ecclesia, qualibet feria quarta, in mense Augusto, et Septembre,
à populo; factaeque solemnes processiones bis, in quibus Cathedralem omnes religiosi et sae
culares sacerdotes deducebant, ad Ecclesiam S. Sebastiani, cui processioni etiam ipse Anti
stes Cracovien. aderat; ubi et sacrificia ad Deum placandū, magna cū populi devotione,
per praelatos, et alios sacerdotes, oblata: sermonem in missa solemni, habente patre
Societatis Jesu religioso. Verum permittente hoc Deo, iuste pro peccatis nostris, ut pestis
in dies magis ac magis serperet, in hoc perturbato rerū statu, Episcopus Cracovien. indixit
per literas, omnibus Ecclesiarū praepositis, tam saecularibus, quàm regularibus, sub poena mille aureorū
florenorū, et poena excommunicationis, ne sepeliant aliquem peste suspectum ad Ecclesias suas,
cuiuscunque conditionis ipse fuerit, nisi prius revisione facta, à Nobili Gaudentio Zadura,
Scabino Cracovien., provisore pro tunc peste infectorum; ad Ecclesiā tamen S. Laurentii, tanquam
in loco secreto, omnes pene defuncti peste, Casimirienses, sepeliebantur. Sub id tempus
peste infecti expellebantur Cracoviâ, ad Hospitale S. Sebastiani, et ibi a chirurgis cura
bantur, vel moriebantur, et vocabatur Lazaretum, multaeque et largae eleemosynae ab Epi
scopo, et piis hominibus mittebantur, quas eleemosynas in victualibus, praefatus Zadu
ra transmittebat etiam Casimiriam. In tantum autem grassata est pestis, et fervescens
dietim morbus, ut multas animas ex mundo dimiserit. Tunc autem ut pavidior quisque fuit,
sic alter alterum sermonē vitabat. Et alii quidem domi manebant, alii autem per
civitatem euntes, narium et oris spiracula, captatis adversus pestem odoribus clau
debant. Quapropter in coemeterio S. Laurentii foveas peramplas fecerant, ubi plu
ribus congestis cadaveribus, terram superinduxerunt. Post muros Casimirienses ex
pulsi, qui in aegritudinem incidebant, admodū pauci liberabantur.

Supplicationes pro avertenda peste.

A.D. 1678.

Sub id tempus, in illo contagio, ad Sacramentorum ministerium, et aegrorum morientium
solatium, ut operam suam contribueret, electus est ex congregatione pater Hyacinthus Wiela
wski, qui nulli parcens labori, nulli periculo, cum in hoc pio obsequio defunctus esset,
subrogatus est alius; hic negligentia, in iuvandis moribundis notabilis, ac toties admoni
tus, et ebrietatibus scandalosis indulgens, amotus, et incarceratus est // Quod ideò scribi
tur, ut sciant futuri superiores, quales ad id operis sancti mittere debeant. Cum autē
non ita cito, et facilè, alius sacerdos inveniri poterat, et interim non parum angustiis in
fligebatur, cum intuebatur, animas in tanta versari spiritualis subsidii inopia, defectu
ministri Ecclesiae; en ecce Deo sic ordinante, Religiosus ordinis Minorum de observantia,
puro Dei amore, sine remunerationis exspectatione, sese obtulit ad illud obsequium [illegible]

// per novē septimanas.

vitalis, et administravit Sacramenta infirmis, in Cemeterio Ecclesiae nostrae manens, porticque quae illi assignata fuit ex conventu nostro contentus; Cum licentia tamen sui Superioris, hoc Seroicum pietatis, et misericordiae, opus suscepit. Verum 19. solum diebus serviendo, defunctus est.

In communi fratrum nostrorum sepulchro depositus.

Eadem tempestate, duo funerarii, qui sepeliebant mortuos, peste infectos, Civem quendam Casimirien, in ponte post portam Vielicien sen, subitanea morte et peste defunctum, cum nollent portare ad Ecclesiam S. Laurentii, ut ibi sepeliretur; arbitrantes nullum videre, in Vistulam cadaver deiecerunt, et submerserunt, ob quam causam, post longam in carcere macerationem, fustibus ante Praetorium Caesi.

Eodem Anno q sup. Mariana de Scelatkowice Lanckorońska, Vidua, Domina in Curorzeli, Conventui nostro Curozwacensi, concessit decimam manipularem, post omnes agros suos praediales, hac conditione, ut (prout fundatum est) sex Religiosi in Monasterio praedicto resideant. Quae decima debetur Conventui Curozw. ex prima locatione.

Decima post agros praediales, in Curozwecki.

Eodem Anno q sup. Consules Casimirienses, Considerantes Civitatem suam, in dies magis, ac magis, tam per incursionem Suecorum, quam per frequentes pestes, nec non per contributiones graves, in tot aedificiis divutis, quam incolis, minui et depauperari, Joanni IV. Sobieski, Regi Poloniae, supplices porrexerunt literas, quatenus Magistratum minuere, et cum essent 12 Consules, octo ut in posterum fiant approbare velit, facile quod voluerunt, apud Regem obtinuerunt.

Consules Casimirienses numero octo.

Eodem Anno. In fine Mensis Decembris, pestis finem accepit, quae tam formidabilis, et atrox fuit, ut in una domo, una nocte, aliquando sex homines mortui invenirentur, sicut relatum est a funerariis. Hac peste supra mille homines utriusque sexus defuncti sunt, Casimiriae. praeter Judaeos in quorum Civitate supra duo millia sublati. Sub id tempore vis, in area confrontata Monasterio nostro, in quam peste infecti erant expulsi Judaei, duo Judaei rixas et contentiones inter se faciebant, tandem unus alterum confodit et occidit, in terea exortus est inter Judaeos tumultus, et e vestigio in eodem loco, ille qui occidit lapidatus est à Judaeis. Sub tempus pestis huius, Juniores fratres, cum suo Magistro Novitiorum, in Conventu Sudecensi manserunt. Sub id tempus 700 ancillae Crac. obierunt peste, teste D. Zacheula procuratore Infectorum.

Pestilentia cessavit.

Eodem Anno. Siccitas gravis afflixit magnopere terram, ob ardorem nimium Solis, per menses tres continuos, scilicet Julium, Augustum, Septembrem. quam siccitatem secuta est hyems asperrima, et nivibus abundans, quae à Dnicā prima Adventus usque ad Paschalia nunquam recessit.

Siccitas nimia.

A. D. 1679.

Anno Domini. 1679. Conventus Clobucensis Canonicorum Regularium, annexus Conventui Casimiriensi SS. Corporis Christi, per decretum Andreae Trzebicki, Episcopi Cracovien.

Conventus Clobucensis annexus Cracoviens.

Eodem Anno. Pestis iterum Casimiriae, aliquot Centena hominum assumpsit. Tum et bis inundatio Vistulae multa damna intulit, ob continuos imbres.

Eodem Anno. Commissio fiebat tribus Casimiriensis Vicibus, de erigenda, et fundanda Schola gladiatoria, propter exercitium nobilium, et hoc in foro Canino, cum Consensu Regis, et totius Republicae, statuebant auferre omnes domus, incipien. ab Eccla S. Laurentii, usque ad portam Bochnensem, ssu Salatrum, et campum. Ad instantiam cuiusdam Nobilis D. Mirosewski, qui offerebat 40 florenorum millia.

Schola gladiatoria. Morte fundatoris interrupta.

Eodem Anno. Joannes Brodowski, professus Domus nostrae, petiit in Capitulo generali, quatenus pecuniam Centum septuaginta florenorum, à certa summa millium inscriptorum

Fundatio Musica sacra Corp. Chri. fl. 120. quotannis

provenientem (qua vtebatur cum licentia Hyacinthi Libery praepositi generalis, et totius capituli) quolibet anno, et in perpetuum, convenerit pro Mysica Eccl. SS. Corporis Dñi diebus solemnibus; quod illi concessum est, et inter puncta capituli generalis inscriptum. | 54. A.D. 1680

ANNO DÑI. 1680. Die 21 Maij. praetorium Cracoviense, fulmine percussum, et igne consumptum, opus antiquum et Magnificum. A.D. 1685. reparatum. | praetorium Crac. fulmine percussum.

Eodem Anno. Die 1 Julij. Inundatio Vistulae ex continuis imbribus multa damna intulit. Hoc anno multis in locis aedificia fulmine percussa, et combusta sunt. Et in Krzesow, horreum conventus nostri, fulmine percussum et combustum, die 9 Julii. | et multis in locis.

Eodem Anno. B. Joannes Cantius, ex oppido dicto Kęty oriundus, postea in Alma Academia Cracovien. professor. ob eius singularem sanctitatem, et miracula, quibus in vita, et post mortem fulgebat; ad intercessionem Joannis Tertii, dicti olim Sobieski, Regis Poloniae, a Summo Pontifice Innocentio Vndecimo, inter beatos relatus, et ut in Polonia festum eius duplici ritu celebretur, concessit. die 19. octobris. | Joannes Cantius professor Acad. crac. inter Beatos relatus.

ANNO DOMINI 1681. A die 1 Januarij Cometes apparuit, longam et illustrem, post se caudam trahens, tres integras septimanas perduravit. | A.D. 1681.

Eodem Anno. Monasterium SS. Trinitatis FF. Praedicatorum, Cracoviae Conflagravit, post festum Paschae. | Cometes.

Eodem Anno. Capitulum generale in Conventu nro Casimirien. celebratum.

Eodem Anno. Contributio capitalis triplex clero imposita, in Novemb. quo tempore praepositus Wolbramen. dedit a fratribus, familia, et subditis fl. 100. Praepositus Sucien. dedit fl. 501. | Contributio capit. triplex.

Eodem Anno. In Decemb. Jubileum Vniversale, per septimanas duas celebratum. | Jubileum

Eodem Anno. Ingressus celeb. Cracoviae Joannis Małachowski Epi Cracou.

Eodem Anno. Die 19 Octobris. primum festum B. Joannis Cantii, ex indulto SS. Papae celebratum est duplicater.

ANNO DOMINI. 1682. A die 1. septembris per totum mensem Cometes supra Cracoviam apparuit. Hic annus aestu et siccitate erat insignis. Et eodem anno die 27 Junii, Ventus vehemens, multas domos evertit, in pomariis, sylvis plurima damna intulit. | Cometes. Ventus et siccitas.

ANNO DOMINI. 1683. Officium, de septem doloribus B. Mariae V. ab Innocentio Papa XI. ab omnibus Christi fidelibus, vtriusque sexus qui ad Horas Canonicas tenentur, per totum Regnum Poloniae, feria sexta post Dominicam Passionis, ritu duplici recitari, cum missa concessum. | Offum de 7. doloribus B.V.M.

Eodem Anno. 1. Julii Inundatio aquarum Circa Cracoviam.

Eodem Anno. Była Capituła u Bernardynow, na Stradomiu, na ktorey roskazano od Generała ich, aby chodzili w płaszczach, iako chodzą Reformaci od nich. | Bernardini w płaszczach.

Także tegoż roku, na Capitule Carmelitow na piasku, y w Stradomiu, roskazano, aby nie zażywali habitow materialnych, ale subtelnych | y Carmelici. y

Także u S. Ducha zakonnicy, sprawili sobie krzyże wysokie drewniany potrzebne na processie. y pittagoryki ktore na domach kładli, lubo tego Andreas Trzebicki Biskup | S. Ducha.

	krakowski, poki był żyw bronit. w Mantoletach poczęli dziedzic, zakazał im generat.
	Także w Miechowie Zakonnicy, poczęli chodzić w Kolnierach, y Almutiach.
	Tegoż roku Swiat. Joannes Małachowski Biskup krakowski Wizytowac Zakonnikow u S.
Markowie nie dadzą sie Wizytowac.	Marka, niedali sie mu Wizytowac, doniosło sie to do Legata ktory mieszkał w krakowie
	u Dominikanow u S. Troyce, y temu sie niedali Wizytowac, aż posłał do Rzymu ad se
	dem Apostolicam, y tak ich dopiero Wizytował.
Altercatia Akademikow z Jezuitami.	Tegoż Roku, in Augusto, kiedy Jezuyci, u S. Piotra, publicam disputationem stoyli, z Theologiey, przyszli Akademici cum Notario publico, gdzie disputowali, protestuiąc sie przy wszystkich gosciach, że Oycowie Jezuyci, nie powinni disputacyey publiczney czynic, y Theologiey exteraneis personis czytac. O co potym było wiele kłopotow, y przed Biskupem.
Folwark w kunicach zgorzał.	Tegoż Roku. 22. Sept. W kunicach maiętnosci klasztorney folwark zgorzał.
Poddani sie okupują klasztorowi.	Tegoż Roku. Zwatał dwu Kmiotkow Cechowych krakowskich poimał, ktory będąc poddanemi klasztornemi, uciekli ze wsi, wyszli sie zmiasta, pożenili sie y ciech przyięli, y musieli sie okupic.
Francuskie Zakonnice.	Anno Dni. 1681. Francuskie zakonnice, wprowadzone do krakowa, od krolowey Zony Jana Trzeciego krola polskiego. na przedmiescie.
Zima ciężka.	Anno Dni. 1683. Zima barzo ciężka y przykra, ktorey wiele ludzi pomarło na wsiach osoby, na ksztalt powietrza.
A. D. 1684. Jałmużna krolewska.	Anno Dni. 1684. In februarjo. Maria Ludouica, Uxor Joannis Tertii, Regis Poloniae, na Zamku krakowskim w kosciele, przez cały miesiąc, własnemi swemi własnemi rekami rozdawała iałmużnę Ubogim, po całym stołku, ktory wazył zł. 10. złoto waro iey formy przy wielkich drzwiach koscielnych, na ten czas wiele sie było Ubostwa nabiegło, y Ubogich żakow, y inszych, a każdy obrymał zł. 10, ilekroc przyszedł.
Bydło odchodzi.	Tegoż Roku. In Februario w krzysztkowicach bydła zdechło 46.
Żołnierze we wsiach.	Tegoż Roku. Żołnierze, lubo wielką Hiberną, przyiachali do wsiow klasztornych, y musiat im dac zwatał zł. 5000. y wszystkich maiętnosciach kanonickich, Biskupich etc. także wybierali, y targowali sie.
Na Zamku odpust.	Tegoż Roku. X. Biskup krakowski, Joannes Małachowski, wyprawił w Rzymie odpust do kosciola katedralnego na zamku, dwanascie razy do roku, na pewne swięta solemne ad 7. annos. Visitantibus Sanc Ecclesiam, plenaria indulgentia.
Duch zaba Zakonnikow.	Tegoż Roku. In Maio. stało sie na kazimierzu, u S. katharzyny w klasztorze. Duch przenagabywał Zakonnikow, bo sprotku ciskał cegłami, tłukł we drzwi do cel, kiedy kaptan ieden Zakonnik przyszedł do ołtarza celebrowac mszą, wziął mu kielich, y przeniosł go na inszy ołtarz. Gdy nie pomogły Exorcismy. Oycow Conventus, rozkazał wszystkim Zakonnikom, pościc we srodę przed swiętem Bożego Ciała, że nie tego dnia Zakonnicy nie iedli, ani pili. a w kwtce on duch, w nocy przyszedł do iednego Diakona, y spiącemu położył rękę na piersiach, tak zimną iako lod, y powiedział: Ten iaciest Zakonnik tu zmarły, nazywaiąc sie de nomine et cognomine, a prosząc, aby za niego Conwent, dwa kroc uczynił disciplinę. To ex relatione samych Zakonnikow. Odtąd było przedtym y po wszystkim miesiące stychac.
Missionarii Zakonnicy.	Tegoż Roku. Missionarii Zakonnicy, nowi w Polsce, poczęli sie budowac na skradomiu za S. Jadwigi kosciołem w ogrodach nad Wisłą. potym A. D. 1688. Zkupili na tym domu pałac kanclerza koronnego Joannis Wielopolski za 17 tysięcy, y kamienice przyległe.

Tegosz Roku. Innocentius XI. Papa, dał Licentię wszystkim Conwersom po Za 55.
konach, ktoryby chcieli iść do woyska, ad sacrum bellum contra Turcam. a potym gdy Conwersi Re
by sie woyna skończyła, aby sie wracali do Zakonow, gdyby zdrowi zostali. Tegosz gul. na woynę.
roku brali z olkusza y z wielicki gornikow na tesz woynę, ktoryby chcieli. I ludzi po
dryiach gwałtem brali, y przymuszali.
Tegosz Roku. 11. Julii Disputacya była publiczna w Refektarzu w Conwencie Disputatia
naszym Bożego Ciała. Conclusiones Philosophicae, ex Rationali scientia. Defendował publiczna.
Stanislaus Ziemowski, Diaconus. Praesidował Herculanus Kaczorowski Philosophiae
Lector. Canonici Regul. Professi Domus nostrae.
Tegosz Roku. Innocentius XI. Papież, dał na wszystko Panstwo Polskie, y ie Indulgencie
mu przyległe, pewne Indulgentię, z supplikacyami, pro bello sacro, Contra Turcam. Rzymskie y
na cały rok. to iest. poczawszy a Dnica 1 Mensis Junii. aż ad Dnicam eius Supplicatie
dem mensis, sequentis anni. Contra Turcam.
Tegosz Roku. Innocentius XI. Papież. Dziękuiąc P. Bogu y Naysw. pannie,
Za Victorię z Turka, ktora sie stała pod Wiedniem, pozwolił w Polszcze, aby na ka Offum de
zdy rok, w Niedziele infra Oct. Nativitatis B.V.M. officium odprawowali tam SS. Nomine
Regulares, quam Saeculares, qui ad horas canonicas tenentur recitandas, de SS. No B.M.V.
mine, Beatissimae Mariae V. Dupl. maius. de Praecepto.
Tegosz Roku. Scrypt pewny zapieczętowany, ktory był przeciwko Żydom, ich Scrypt con
excessy wsobie maiący, podrzucano po kosciołach, z ktorych ieden naleziono wkoscie tra Judaeos.
le S. Wawrzynca, in festo eiusdem.
Tegosz Roku. In festo Exaltationis S. Crucis. Na Zamku krakowskim, Te Prowincya
Deum laudamus spiewano, y z dział po kilkakroc bito, iż Wenetowie odięli Turkom odięta Tur
prowincię, Morea nazwaną, (olim Peloponensis dicta) Tey insule na morzu wszerz kom.
mil 112. wdłuż 112 mil, bo okrągła. ma miast 80.
Anno Dni. 1675. Rubricelle pro dioecesi Cracov. drukowano w Nysie, za Bi Rubricelle
skupa Trzebickiego, dla niezgody drukarzow między sobą; ktorę nierychło przyniesiono aż drukowano
in Martio. Że sie drukarze prawowali; ktory był znich Typographus Episc. Cracoviensis. w Nysie.
Anno Dni. 1685. Die 4 Aprilis, w Kazimierzu na Jakubskiey ulicy, Vno partu
Białegłowa, Mieszczanina Czyscik nazwanego matrona, vno partu, vrodziła troie dzie troie dziewcząt.
wcząt, a wszystkie żywe.
Tegosz Roku. Innocentius XI. Papa. posłał do Polski Jubileus dwu Jubileus
niedzielny, P. Boga prosząc o pomoc, Contra Turcam. ktory trwał a Dnica Pal dwu niedziel
marum, usque ad Conductum Paschae, inclusive. ny.
A.D.
Tegosz Roku. Die 17. Julii. Po południu godzina 3. przenoszono Reliquie 1685.
B. Simonis de Lipnica Bernardyna, z Zamku krakowskiego, do Oycow Ber
nardynow na Stradom. A to wten sposob. Ten Błogosławiony był rodem z Lipni przeniesie
ce miasteczka, siedm mil od krakowa; będąc przed wstąpieniem do klasztoru, Ak nie Reliquij
kademiey krakowski, Philosophiae Doktor. wstąpił potym do Zakonu Bernardy B. Simonis
now na Stradom, potym żyiąc wwielkiey pobożnosci, umarł w Roku 1482. de Lipnica.

15. Julii. pogrzebiony na Stradomiu. a gdy potym cudami słynąc, przenieśli go Oycowie
Bernardyni na osobne mieysce, y złozyli kości iego pod grobem iego marmurowym, y tak
odpoczywał przesz lat 170. Potym w Roku Pańskim 1655. kiedy przychodzili Szwedzi
pod Krakow, Bernardyni na Stradomiu, zanieśli Reliquie iego na Zamek, na miey
sce bespiecznieysze, ktore tam były przesz lat 30. przyszli zatym Szwedzi pod Krakow,
zburzyli Stradom wszystek, y kościoł, y klasztor Bernardynski z gruntu wywrocili. A
po odeyściu Szwedow z Krakowa, y z Polski, Oycowie Bernardyni, nowy kościoł, y kla
sztor, ex eleemosyna benefactorum postawili, y przesz te lata starali się o Beatifi
kacyą tego Błogosławionego, ktorą ad intercessionem Joannis Tertii Regis Poloniae,
et Joannis Małachowski, Episcopi Cracovien. w Rzymie otrzymali, ab Innocentio
XI. Summo Pontifice; Ta tedy Translatia odprawowała się tak. Naprzod z skarbu
kościelnego Zamkowego, wynieśli Bernardyni z świecami łanemi, y z śpiewaniem, Reli
quie SS., y postawili na katafalku przed wielkim ołtarzem: potym zaraz było kaza
nie przesz Kanonika Krakowskiego: Po kazaniu, wynieśli Reliquie SS. przed kościoł, 36
y położyli na katafalku wysokiem, na wozie sporządzony, ktory katafalk ciągnęły
pod przykryciem osoby świeckie, a na czterech rogach tego katafalku dzieci ubrane z skrzy
dłami siedziały na tym wozie. Prowadzili tedy z śpiewaniem z muzyką, z trąbami,
y z szałamaiami wkołko, z świecami łanemi, ktorych było dostatek. Nieśli te Reliquie
SS. z Zamku przesz Kanoniczą ulicę, y przesz Rynek Krakowski w koło. Na tey pro
cessyey, były wszystkie Zakony z Reliquiami świętych swoich, y świeccy kapłani od
farnych kościołow także z Reliquiami SS. Po świeckich kapłanach szli Akademicy
parami, processionaliter, iako zwyczay. Potym szli Bernardyni ktorych było z pół
torasta, wszyscy ubrani w Ornaty, w Dalmatyki; Custos Krakowski Bernardyn, niosł
sam chorągiew Błogosławionego, ktoremu pomagali Conversi. Za Reliquiami SS.
szli Kanonicy Krakowscy parami, w swoich ubiorach, iako chodzą w kościele na Zam
ku. A potym urząd Krakowski, y insi Panowie, szlachta, Włochowie. Były y wszy
stkie Bractwa, z chorągwiami, y obrazami, y między niemi kompania, abo Bractwo
z Lipnice dość pięknie według możności przybrane, z obrazem. Były tesz y wszystkie Ce
chy Krakowskie, z strzelbą, każdy cech z swoią chorągwią, prowadząc, y idąc po stro
nach strzelali. A potym miiaiąc Ratusz Krakowski strzelano z Hakownic. Gdy przycho
dzono do kościoła Nays. Panny w Rynku, strzelano z Moździerzow, y dzwoniono. Na
Grodzkiey ulicy ubrany był ołtarz y tam była oratia à Magistratu Cracovien. Gdy
iuż z Reliquiami przeszli Bramę Grodzką, zaszli drogę Kazimierzanie z chorągwia
mi, y z strzelbą, wszystkie Cechy, tam od Miasta Kazimierza ieden z Raycow miał
Oratią. Potym iak skoro weszli na Cmentarz z Reliquiami, strzelano z dział z Zam
ku. Tam wszedszy do kościoła postawili Reliquie SS. na katafalku, zaczym zaraz był
Nieszpor, y kazanie. W sam wieczor znowu bito z dział na Cmentarzu, y na Ka
zimierzu. Także na iutrz bito z dział na dobry dzień, y na wieczor, y tak też było na
bożenstwo per totam octavam, y kazania rano y po południu po Nieszporze.
Ten co to pisze, byłem na tey processyey.

Na tey proce
ssyey była spor
ka Xięży świe
ckich z Akade
mią, de priori
tate loci, ale
musieli ustą
pić świeccy Xię
ża, z roskazania
X. Archidiako
na.

Tego Błog.
włożono w Ru
bricellę semid.
1690.

Tegosz Roku. Die 2 Julii. odprawowała sie Capitula generalna w Litwie, 56.
w Conwencie krzemienieckim, na ktorey sie ziachali Proboszczowie, y polskich y Li
tewskich Conwentow, y sam Prelatus generalis Cracouien, Victorinus Wereszczynski.
A ta Capitula stała sie ad Instantiam Fratrum in Lituania manentium, pod
czas tey Capituły odpadła plebania Darowska od slonimskiego Conwentu, a to
w ten sposob. Darow iest wies klasztorna, w tey wsi iest plebania swiecka. w Ro
ku tedy panskim 1660. gdy Moskwa spaliła kosciol, y plebanią, woiuiąc w Litwie,
X. Alexander Galinski, na ten czas proboszcz slonimski, zbudował kosciol y ple
banią, y trzymał tam przy tym kosciele kapłana swego, Zakonnika z slonima, y
trzymali tę plebanią prawie nullo iure, aż ad Annum 1685. w tym roku poswo
no proboszcza slonimskiego Michaelem Ruszecki, do Biskupa Wilenskiego, Ale
xandrum Kotowicz, a że niemiał czym pokazac, zaiachano tę plebanią, y kosciol y plebanią,
swiecki pleban odebrał. pod tenże czas odięto nam Curam animarum w sloni
mie, a to w ten sposob: slonim w Litwie iest miasto grodowe. Leo sapieha podkan
clerzy Litewski, fundował naszych przy kosciele swiętym w slonimie, do ktorego ko
sciola niebyło zadney fary, ieno do plebana swieckiego, za mostem. gdy sie tam na
szi wprowadzili, poczęli sobie vzurpowac Curam animarū w Miescie, o co zawsze
bywał Certamen z plebanem, na co insi Biskupi Vilenscy przez spawy patrzyli, aż
w Roku 1685. gdy Biskup Alexander Kotowicz nastał, pozwał proboszcza slo
nimskiego, Quo iure sobie curam animarū vzurpował, a gdy niemogł pokazac,
odięto ią. Igdy z capituły proboszcz nowy, stanislaus Korecki, poszedł o inue
stiturę do Biskupa, dac mu iey niechciał, mowiąc: że Eccla non est parochia
lis. pod czas tey Capituły, prałat będąc w Wilnie, zastał Braci mieszkaiących
dwunastu, w Conwencie Wilenskim.

Capitula w Litwie.

plebania y Cura anima rū odięta.

Fara appellae cessauit Epus a lue et Nostri ut prius Parochi[illegible] peragebant. [illegible] ...

Tegosz Roku. 1685. Biskup krakowski, Joannes Małachowski, zakazał
vrzędowi krakowskiemu, aby do Mieyskie° nieprzyimowali Seretykow.

Zakaz Heretykow przi mowiac

Tegosz Roku. Ratusz krakowski, ktory był przovum zgorzał, y wierzch wszystek zgo
rzał, postawiony nowy.

Ratusz krak. naprawiony.

Tegosz Roku. 1. septemb. w sobotę, odprawowała sie Votiua missa solemnis,
na zamku krakowskim, dziękuiąc P. Bogu, że dał Victorią znaczną Cesarzowi
Chrzescianskiemu w węgrzech. Na tey Votywie był sam X. Biskup z kanonikami, y
wszystkie processie swieckie, y zakonne, w Te Deum laud. w zygmunta dzwonio
no, y z dział bito.

Votywa solemna pro Victoria.

Tegosz Roku. prałat prawował sie z Zołnierzami, ktorzy roku przeszłego, nie
słusznie wzięli stacią po wsiach klasztornych, złotych pięc tysięcy, w ktorey spra
wie z Wilna z Capituły, aż na Wołyń, do Belskie° woiewodztwa ieździł.

Stacia nie słuszna.

Tegosz Roku in septemb. powodz wielka z deszczow vstawicznych, y całe lato
niepogody zimne y przykre.

W Roku panskim 1647. (Co sie opuszczono) X. Biskup krakowski Petrus Gembi
cki, Reuocował wszystkim swieckim y zakonnym Approbacie ad excipiendas Confessi

Reuocowane approbacie.

ones, y postanowił sześć Doktorow, ktorzy de novo examinowali, nemine excepto y
Jezuitow, y wszelakich Doktorow, y niektorych confundowano. Gdy na to Zakonni
cy narzekali, doszło to do Rzymu. A gdy w krotkim czasie, tenze X. Biskup poia
chał do Rzymu wsprawach swoich, ingrate był przyięty, od Pratatow, osobliwie Za
konnych, ktorzy praesunt in Curia Romana, niedopuszczano mu zjednac u Papieża au
dientiey, y confundowali go.

Klepace, abo szelągi klepane.

Tegoż Roku. Pokazały się klepace, to iest szelągi klepane, abo robione od chło
pow po wsiach, y miasteczkach, ktorych było barzo wiele, na wzor krolewskich miedzia
nych, ale ledaiakie; zaczym wielki był kłopot między pospolstwem, y szlachtą, bo ich nie
chcieli brac żołnierze, na służbę, y na pobory. Toż się było stało in Anno 1661.
Gdy żwiązkowym żołnierzom niepłacono, podnieśli Rebellią, y odeymowali krole
wskie, y duchowne włości, na tenczas aby im poplacono bito owe złotowe nazwa
ne Tympfy (od Tympfa ktory ie bił.) y szelągi miedziane. potym nastały szelągi wo
łoskie małe, y cienkie iak papier, tegdy wywołano, y starych szelągow dobrych brac
niechciano, y tak zginęły, a miedziane nastały.

Canon. Reg. Calisz. promowany na Doctora S. Th.

Tegoż Roku. 19 Novemb. Paulus Zuszewski, Canonicus Regul. Presby
ter, professus calissien, promowany publicè in Academia Cracou., in collegio
Maiori, in Lectorio Theologorum, pro doctorate S. Theologiae. na ktorey pro
mocyey, według zwyczaiu, było wiele Zakonnikow, y inszych gosci zaproszonych.

Synod w Wilnie.

Tegoż Roku. Był Synod w Wilnie, od Alexandra Kotowica, Biskupa Wilenskie
go stanowiony, na ktorym synodzie, X. Biskup dał mieysce pierwsze ante clerum Secu
larem, Michaeli Ruszecki, praeposito Vilnensi in Antocollo. I na tym Synodzie posta
nowiono, aby S. Augustyna swięto, swięcono ad populum. to ex literis ad Praeposi
wniedziele
tum Conuentus nostri generalem.

Depozyt klasztorny krzemienieckiego zradziono. 700 złotych skillu tyszący w kąt.

Tegoż Roku. Postanowiono było, aby Depozyt klasztorny, niechowat Proboszcz
partykularny przy sobie, dla roznych przypatkow, ale w skarbie kościelnym. Gdy tak wszy
nit, X. Proboszcz krzemieniecki, depozyt klasztorny złożył do Zawichostiey, do skarbu,
ieden z kaptanow Zawichostian, nieiaki X. Bernatowicz, dobywszy się do skrzynie,
wszystkich zabrał, y uciekł z drugim, iego complicem poimano, a tego nic drugiego
Zpotowicą. To się pisze na przestrogę.

Introductia obrazu N. P. wsuchy.

Anno Dñi. 1652. Jasnie Wielmożny JM. P. Hieronym Wierzbowski,
Woiewoda Sieradzki, na ten czas Pan wsuchy y maiętnosciach przyległych, sprawiwszy
ołtarz zacny do kościoła suskiego Conwentu naszego, wprowadził obraz Nasw. Panny,
do tegoż kościoła y ołtarza, z wielką Ceremonią, ktory obraz bogato ubrany prowa
dzono z zamku suskiego na wozie przybranym triumphalnym, z muzyką, y trąbami, na kto
rey processiey było wiele kaptanow swieckich, y Zakonnych, a ludu pospolite° mogło byc
kilka tysięcy, a to in festo Visitationis B. V. Mariae.

W Wolbramie obrazu obiawienie.

Anno Dñi. 1680. obiawił się obraz Nasw. Panny, w Miasteczku Wolbramie,
wkościele Conwentu nasze°, na ktorym pokazały się Certa signa do brodzieystw Boskich,
y żołnierze ktorzy tą stali, przyznawali to, y do niego się ofiarowali, teraz iest w ołtarzu
in magna veneratione, srebrną blachą złocistą obity, y vota ludzie do niego oddaią.

57.

Præsidente Monast. SS. Corporis Christi, Victorino Wereszynski, hi Fratres defuncti sunt.

1. Ioannes Ignatius Naramowski Nobilis, ex Maiori Polonia, presbyter. primò præpositus Sudensis, postea præposituram Crasnicensem per decem annos administravit. Hic ibidem Crasnicii, Anno Dni. 1677. in ipsa Vigilia Nativitatis Dni, ante matutinum, fortuito incendio ex fornace, (in ædificio quod habebat separatum à Monasterio) concepto, ipse dormiens, fumo oppressus, et igni adustus, per fenestram extractus, quinta post die, s. 29 Decembris, mortuus est. Qua tempestate, mille et ducenti floreni, omnia munimenta et inscriptiones monasterii, et alia plurima de suppellectile in argento, igni consumpta sunt. Anno ætatis 67. in Relig. 41. // Domus nostræ professus Cracovien.

2. Hyacinthus Wiczawski, Cracoviensis, Domus nostræ professus, inserviendo, et sacramenta administrando infirmis, tempore pestis, ipse eadem peste infectus, obiit Casimiriæ, die 7. Aug. Anno Domini. 1678. exactis in Religione annis. 17. mensib. 2.

3. Joannes Ambrosius Surowski, Lomzensis, presbyter, Domus nostræ professus, in Conventu Czerwonacensi, in quo continuò mansit annis 42. obiit. Anno Dñi. 1678. in Septemb. Ætatis suæ septuag. In Religione annis 51. peractis. Hic ex collecta peccunia, oblulit mille florenos et quatuor candelabris argenteis in Eccla Czerwonacé.

4. Fr. Mathias Wierzeyski de Slomniki, professus Domus nræ, Conversus, Sartor. obiit Anno Dñi. 1678. die 5. Novembris, expletis in Religione annis 31. et mensibus 8. Casimiriæ sepultus.

5. Augustinus Francsold germanus Turonensis, ex hæretico conversus, postea professus Cremenecensis, presbyter. obiit Anno Dñi. 1678. ibidem in Conventu Cremenecen. peractis in Religione annis 20.

6. Ioannes Chrysostomus Borkowski, Crasnicii ingressus, Cracoviæ professionem fecit. Hic tres præposituras administravit, Bydgoviensem. Czerwonacensem, et Slonimensem, hac ultima resignata, prior Conventus Cracovien factus. Anno Dñi. 1679. die 9. Aprilis. Octogenarius, cessit è vita peractis in Religione annis 56. mens. 5.

7. Ioannes Herman, Silesius Opoliensis, professus Cracovien, obiit, inserviendo, et administrando Casimiriæ sacramenta peste infectis. Anno Dñi. 1679. in Novembre. exactis in Religione annis 14. mensibus 10.

8. Martinus Ziemlewic, ex oppido Jordanow, à Suda oriundus, presbyter, vir egregius, et doctus, Philosophiæ per annos aliquot Lector, et Novitiorum Magister. postea prior conventus factus, quod officium per annum et medium administrando, obiit Anno Dñi. 1680. die 26 Septembris. Exactis in Religione annis 15. mensibus duobus.

9. Martinus Mstowski, ex oppido Mstow oriundus; professus Crasnicen. presbyter. olim præpositus Czerwonacen. per 9 annos. exactis in Religione annis 31. Die 20 Aprilis, in Conventu Cracovien. vitã cũ morte commutavit. Anno Dñi. 1681.

23

10. Stanislaus Gaięcki. – professus Clobucensis Conuentus, post Vnitum illu Conuentu cu Cracouien. obiit Anno Dni. 1681. ante Paschatis festum.

11. Augustinus Thomas Domaracki Cracoviensis. professus Cracou. presbyter, ptysi laborans infirmus, electus in praepositum Wolbramen, in spem recuperad. sanitatis, decem septimanis administrans praeposituram cessit e vita, exactis in Religione annis 20. Anno Dni. 1681. die 3. Octobris. sepultus in Wolbram.

12. Josephus Mikuczkinski, Casimiriensis. professus Cracou. obiit in Conuentu Wolbramen expletis in Religione annis Vndecem. aetatis anno 29. A.D. 1681. die 1 Januarij.

13. Fr. Venceslaus Pitawski Diaconus, prof. Crac. silesius. expletis in Religione annis sex, mensibus tribus, ptysi consumptus, Crasnicii obiit. Bythomiensis. Anno Dni. 1682.

14. D. Thomas Hieronymus Gielnicki prof. Crac. de skrzynno. expletis in Religione annis 15. mensibus 6. Anno Dni. 1684. die 1 Aprilis in Conuentu Crasnicensi obiit. In saeculo vxorem habuit.

15. D. Albertus Zalasowicz Casimiriensis. prof. Crac. expletis in Religione annis 23. Mense 1. Anno Dni. 1684. die 12 Aprilis, in conuentu Crasnicen obiit.

16. Fr. Josephus Gregorius Michalowicz, Conuersus, de villa a Lublino, pro pistore susceptus, deinde dispensator in Conuentu, et prouisor domorum ad Conuentu pertinentium factus, expletis in Religione annis 54. Anno Dni. 1684. die 29 octobris, mortuus est, octogenarius.

17. D. Theotonius Dąbrowski, professus Vilnensis, exactis in Religione annis Decem, in Conuentu Bychouiensi, commune tributum mortalibus exoluit. Anno Dni. 1684. mense Nouemb.

18. Stanislaus Gelasius Badowski Vilnensis, presbyter professus Cremenecensis, fatali mortis ictu concidit. Anno Reparati orbis 1685. die 23 Maij. exactis in Religione annis 34. in Conuentu Wolbramensi sepultus.

19. Martinus Gatecki, presb. professus Clobucensis, paralisi tactus, hunc morbum per annos tredecem patienter sustinens, obiit Anno Dni. 1686. die 24. Januarii, ibidem sepultus.

20. Benedictus Adamus Samotulski, Lublinensis. professus Domus nostrae Cracouiensis. Hic primo praepositus Vilnensis in Antocolo constitutus, quam praepositurum per annos 25 administrauit, qua resignata in capitulo generali, praepositurum Crasnicensem regendam suscepit, in qua octo mensibus expletis, subitanea morte extinctus est, ibidemqa sepultus. Anno Dni. 1686. die 16 Martii. Exactis in Religione annis, 45. sine vno mense.

21. Georgius Kochanowicz silesius, de villa Kochanowice, in finibus silesiae, professus Clobucensis, febri maligna extinctus A. D. 1686. die 2 Maii.

22. Antonius Albertus Grabianowski, Sendom. in Conuentu Wolbram. prof. Crac. presbyter. exactis in Religione annis 23. obiit. Anno Dni. 1686. die 4 Nouemb.

58.

23. Jacobus Rzedecki Silesius, Sacerdos saecularis ingressus, exactis in Religione annis quatuor, mensibus tribus, obiit in Conventu Clobucensi. Anno Dñi. 1687. die 20. April.

Boguslaus Owsiany, Lituanus, nobilis, profess9 Cremenecensis. prior Conventus Cracou. obiit Anno Dñi. 1687. die 8. Augusti, expletis in Religione annis. 37. Vmiat czytac y pisac po Ruzku. 24. Post mortem velicti fl. 900.

Constantinus Jaraczewski nobilis, professus Clobucensis, praepositus Suecensis, expletis in Religione annis 47. obiit in Sueca. Anno Dñi. 1688. die 7. Aprilis. Post mortem eius velicti fl. 500. 25.

Franciscus Grzebinski, Cracouiensis. professus Cracou. Anno Dñi. 1688. die 20 Julii, obiit in Conventu Curozwacensi, expletis in Religione annis, 38. 26.

Laurentius Albinus Lubkowicz, de Slurzynno. presbyter, prof. Cracou. obiit in Bychow. Anno Dñi. 1688. die 18. Septemb. expletis in Religione annis 20. mensibus 7. 27.

Gregorius Respondowski. Casimirien. presbyter. obiit Anno Dñi. 1688. die 31. Octobris. profess9 Cracou. exactis in Religione annis 46. mensibus 4. Cracou. in suo monasterio sepultus. post mortem eiq velicti fl. 1000. 28.

Joannes Prosper Golebiowski, de Slurzynno. presb. prof. Crac. obiit in Conu. Klobucen. Anno Dñi. 1688. die 18. Nouemb. exactis in Relig. annis 21. 29.

Joannes Brodowski, presb. professus Cracouien. obiit phtisi consumptus, sepultus Casimiriae in Conventu nro. Anno Dñi. 1689. die 26. January. exactis in Religione annis 28. mensibus 7. Post mortem ipsius accepit Conventus sex millia floren. 30.

Franciscus Cechowicz presb. professus Crac. Wolbramen. expletis in Religione annis 30. et mensibus 5. obiit Anno Dñi. 1690. 31.

Fr. Paulus Frizneker subdiaconus, prof. Crac. Consulis Cracou. filius. aetatis suae anno 25. Hic in saeculo prius militiae operam dabat. deinde Religionem nostram ingressus, expletis in Religione annis tribus, et mense uno, nescitur ob quam causam, misit puerum pro veneno ad officinam, dicens Arsenik, hunc cum vino sumpsit, quo sumpto, 6 horis supervixit, tamen ante mortem confessus sacramentaliter; in sepulchro fratrum communi, sine ulla solennitate nocte depositus. post illius mortem recepit Conventus peccuniam, à parentibus antea defunctis designatam 14 millia florenorum polon. obiit. Anno Dñi 1690. die 13. Aprilis. 32.

Fr. Dominicus Paskiewicz, Lituanus, profess. Vilnen. Diaconus. obiit in Conventu Cracou. Anno Dñi. 1690. die 13. Mai. In religione, Anno quarto. 33.

Rdssmus D. Georgius Giedzienski, nobilis ex Russia, in Bolechow oppido, à Leopoli vrbe decem milliaribus distante, et super quinque Villas ad Bolechow pertinentes sedes, Religionem nostram Cracouiae, ad Ecclam SS. Corporis Christi Casimiriae ingressus, Anno Dñi. 1646. die 28 Augusti. sequenti anno, professione facta, missus est in Russiam, visitare parentes, et ibi ab Archiepiscopo Gnesnensi, per vnam septimanam, omnes ordines accepit: reuersus Cracouiam pro celebranda prima missa, 34.

indignè hoc Prælatus Hyacinthus Liberius accepit, et non prius ad celebrandā missam admissus, quam per sesquiannū, omnes ordines in Ecclesia ministrando, exerceret. Post aliquot annos, collata est ei Præpositura Wolbramensis, quam per tredecem annos administravit. Tum à fratre suo germano, fundatum noviter Cancellariatu[s], inter Canonicos Leopoliensis obtinuit, et Canonicus factus. Breve post tempus, ad instantiam Nuntii Apostolici, cum licentia sui superioris, suffraganeatum Leopoliensem adeptus est, et officialis generalis in spiritualibus factus Leopolien. Anno Dni. 1664. die 1 Junii, in Dnica Pentecostes consecratus. Tandem Anno Dni. die 2 Junii, diem ultimam clausit. Et Conventui Cracon. nihil ante (1690.) obitū assignavit.

H datis Triginta millia florenos [?] Censu,

35. D. Georgius Gurski, Crasnicen professus, ex Russia à Bar. expletis in Religione annis 40. in Conventu Curoswacensi Præpositus. ibidem obiit A.D. 1692. die 27. Mai.

36. D. Joannes Sienkiewicz. profess[us] Cracou., de Villa skomielna dicta, ad Villam Rabka pertinente, Præpositus Curozwacen factus, quam administravit tantum septimanis 6. infirmus Cracouiam advectus, in Monasterio obiit. Anno Dni. 1692. die 10 Julii. in Relig. Anno 22. ante professionem importauit ad Conventu flor. mille, qui dati sunt pro censu.

post mortem reliquit Vng. 80. et Imperiales etc. in moneta et in argento.

37. D. Martinus Grezowicz Crasnicensis, Præpositus Clobucensis, ibidem paralisi tactus obiit Anno Dni. 1692. Die 10 Augusti. exactis in Religione annis 22.

38. D. Michael Burba, profess[us] Vilnensis, Lituanus, obiit, Anno Dni. 1692. in Septemb. ibidem sepultus.

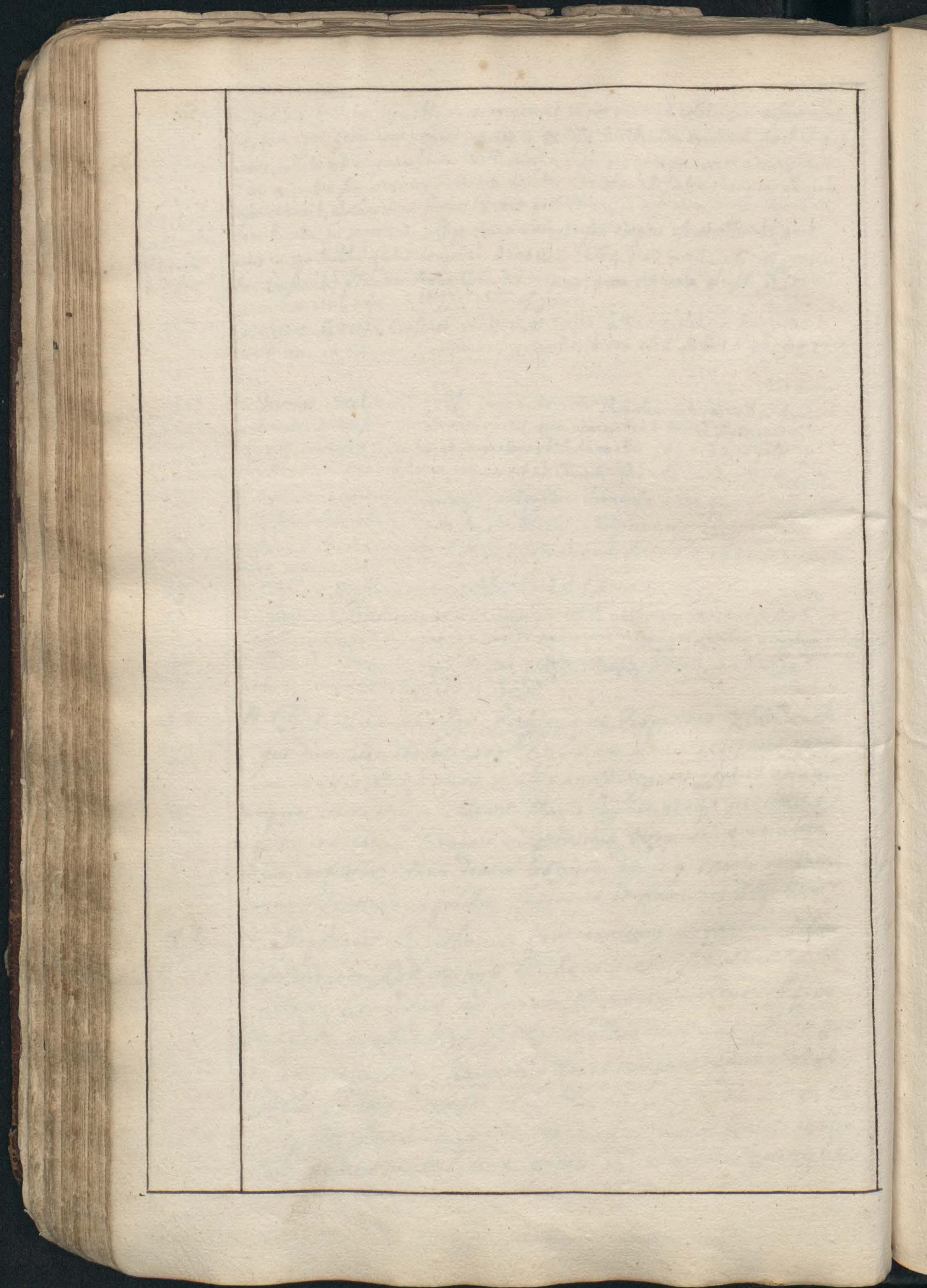
39. D. Stephanus Szyszka. Lituanus, profess[us] Vilnen. obiit Anno Dni. 1693. Slonimi sepultus.

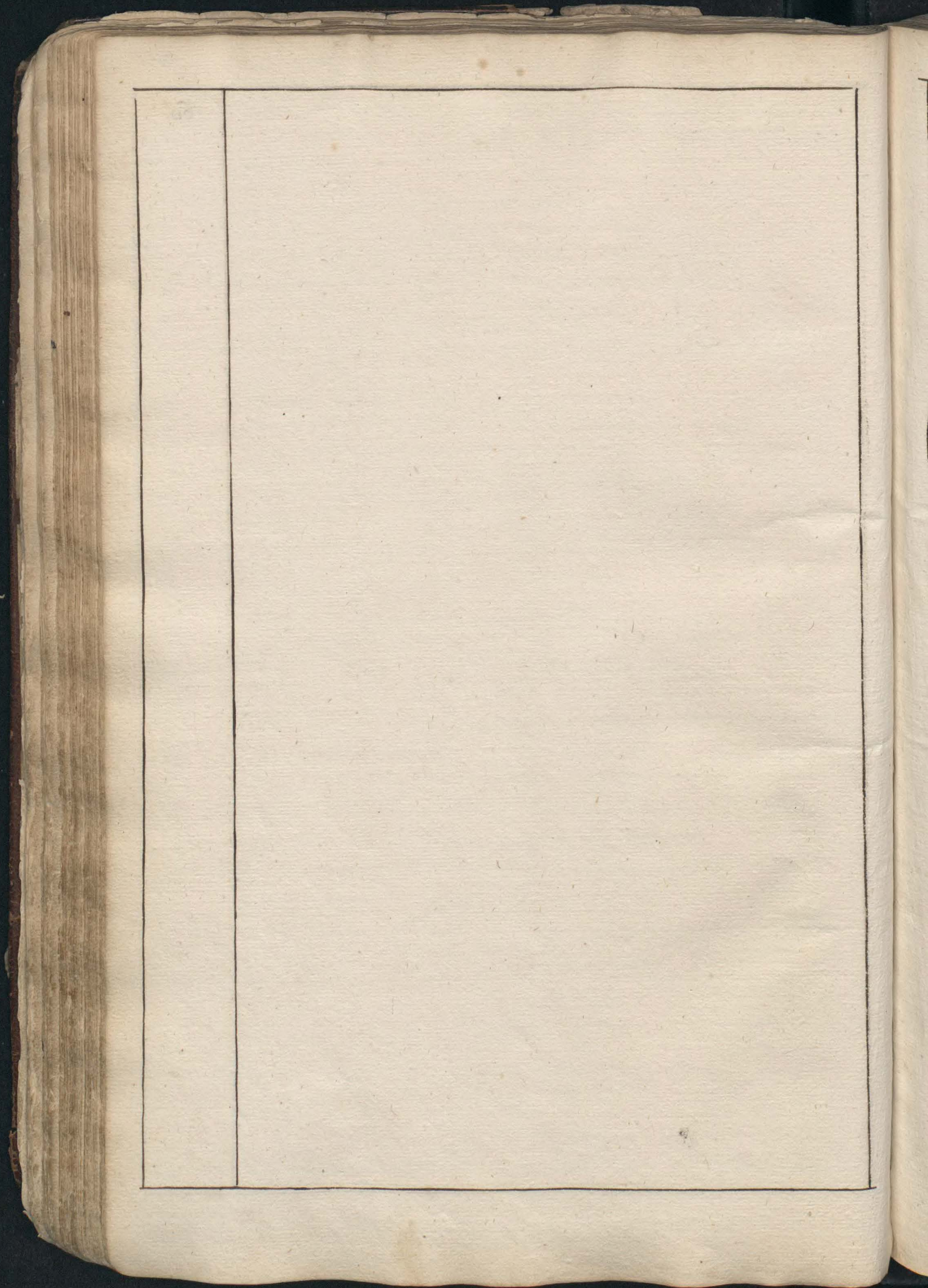
40. D. Stephanus Giedzienski. nobilis. d. Leopoli. S. Th. D. obiit. Anno Dni. 1693. in April. Leopoli sepultus. in Relig. anno 23. ipso die introductionis in Canonicatum Leopolien. in morbum incidit et Sto. expiravit.

41. D. Benedictus Trzeciecki, obiit Slonimi, profess[us] Vilnensis, Juvenis, in Religione Anno 12. Anno Dni. 1693. die 12. Augusti.

42. D. Fridericus Leander Professus et Præpositus Vlbuiensis qui dum Truskolasensem Ecclesiam in vim resignatæ certis ex causis Præpositurae multis annis regeret (cuius etiam tempore sacra Imago Beatæ Mariæ Virginis gratijs inclaruit) ob pacis commodum Cracouiam perductus Octogenarius et ultra senio conficitur. Anno domini 1694to die 24. Martij in communi Fratrum sepulchro Casimiriæ ad Cracouiam sepultus.

43. D. Stephanus Ranathowicz post exactam aliquoties Administrationem Præposituræ Suchensis et Curozwacensis. senectute grauatus ad domum Professionis redijt, ibiq[ue] in Consiliarium Rmi Prælati electus cum suo officio non non impigrè Acta Religionis longo tempore connotavit; tandem plenus dierum. Anno domini 1694. die 27 mensis Aprilis senectute secunda consumptus vitam finiuit temporalem. Expletis in Religione annis 57. mensibus quinque.

Anno Dñi. 1686. die Vltima Decembris, Disputatio perasebatur publica Ex Vniversa Philosophia, Præsidente Herculano Kacorowski Philosophiæ Lectore. 62. Disputationes publicæ.
Deinde Anno Dñi. 1687. die 8 Januarii, Eadem disputatio ilevata est, publica, Conclusiones ambæ dedicatæ Perilli et Dño Victorino Wereszynski Præposito generali.
Anno Dñi. 1686. Nou. 15. oskarżono Conwent S. Ducha krakowski, przed generałem w Rzymie, że maiętności klasztorne zastawili, srebro kościelne pozwedali. Commissię po stał generał do Biskupa krakowskiego Joanne Małachowski, a gdy się nie dali Visitować, po stał drugą commissią, ktory dwoi do klasztoru wyrąbali, ale nie zastali ieno iednego starca, ktorego wzięli do Biskupa, drudzy pouciekali; prowincyał przed dwiema niedzielami Viachał. Jednak gdy się powrocili była commissia długo, na ktorey Commissarze Canonici krakowscy, deputowali prowincyała siedziec w Carceres roku, y inszych per ordinem po dwu odsiadac w Carceres po kilku niedziel, pro inobedientia. Takze y panny Zakonne ich, odsiadowały w swoim klasztorze in Carcere. Conuentus S. Spiritus Violenter Visitatur. A.D. 1686.
Eodem anno ✝ Powodź wielka in Septembre, wiele szkod poczyniła. Powodź.
Scil. 1687.
Anno Domini. 1687. In octobre, odprawowała się Commissia, przez dwu suffraganow, krakowskiego, y przemyskiego, w kaplicy włoskiey u S. Franciszka, strony Canonizaciey B. Joannis Cantii, na ktorę wszystkich Zakonnikow, y inszych swieckich cytowano, ad perhibendum testimonium, kto co wiedział, abo doznał iakiego Cudu, abo dobrodzieystwa. Commissia strony Canonizaciey B. Joan. Cantii.
Anno Dñi. 1688. In Februario. pewny paulus Markiewicz, pleban z trzech za kalwarią, pozwał prałata, Victorinu Wereszynski, tanquam generalem, y proboszcza suskiego Conuentu naszego, o farę, ktorą niegdy przy poswięcaniu kościoła suskiego, Anno Dñi 1624 odięto kościołowi zdrzychiemu propter Frequentes inundationes, a do kościoła suskiego przyłączono. Lecz w Consistorzu krakowskim, padł decret, w ktorym confirmowano tę farę kościołowi suskiemu, y temu plebanowi perpetuum silentium ob przykładano drzwi. Fara kościoła suskiego. A.D. 1687.
Anno Domini. 1687. W krakowie, wyszły były do druku te wiersze sibille.

Post mille expletos annos, a partu Virginis,
Et post sexcentos, rursus ab orbe datos:
Octuagesimus octauus, mirabilis annus,
Ingruet; is secum tristia fata trahet.
Si non hoc anno, totus male corruet orbis,
Si non in nihilum, terra subacta ruet.
Cuncta tamen mundi, sursum ibunt, atque deorsum
Imperia; ac luctus, vbique grandis erit.
Vaticinatur Sibilla Cumea. Vaticinium.

To się poczytało zaczynac: 60
Anno Dñi. 1688. przyszły nowiny z włoskiey ziemie, ktore do druku podano, de Data 10. Junii. Że w panstwie Neapolitanskiem, nigdy niesłychane było trzęsienie ziemie, bo w Vigilię swiątecżney niedzieli, w samym Neapolim mieście zacnym, zruinowało co na zacnieysze kościoły, y blisko tysiąc pałacow, oprocz domow, y kamienic ordinaryiych. Od ktorego tak straszliwego trzęsienia, ziemia się otwierała, y zapadała na rożnych mieysca, gory, skały, Trzęsienie Ziemie.

sie rozstępowały, rozne czyniąc optakare, y straszne skutki w ludziach, y szkody
nieoszacowane. Inter alia, kościoł Oycow Jezuitow z Copułą upadł, wrzod zabiwszy
oycow, y przesto tysiąc ludzi. A nietylo w Neapolim, tak wielkie szkody poczynie
to, ale y po inszych mieyscach, państwa tego; abowiem Miasto ludne Beneventum,
nazwane, całe sie zapadło, okrom iednego klasztora, gdzie sie cudownym sposobem
Boskim, Cardynał Orsini, Biskup tego miasta salwował sie trochę poraniony.
Rachuią że w tym mieście, do osmi tysięcy osob zgineło. Jednak w samym Neapolim
niemogli iescze wiedziec liczby zabitych, poniewasz ich wiele naydowano mię
dzy ruinami. Rozszerzywszy sie potym daley takowe trzęsienie ziemie, po Krolestwie
Neapolitańskim, zgruntu zniosło cztery ziemie, xiążęcia Matalonskiego; okrom szko
dy ktora sie stała w Mieście Capuy, y po inszych mieyscach. Owo zgoła historyje,
od tysiąc lat niepiszą, o tak strasznym trzęsieniu ziemie, y rozumieli wszyscy,
że to iuż sądny dzień nastąpił. Dostało sie tesz z tego trzęsienia ziemie y Rzymo
wi, lecz lekkie było, y z małą szkodą; większa przecię trochę w Ferarzie, kiedy temi
czasy, descze, wiatry, y zimna niezwyczayne, y w samym Rzymie panowały ustawicznie.

It. Trzęsie nie ziemie y daley.

Tegosz Roku de Data 7. Augusti przyniesiono nowiny z Poczty; szkody ktore z trzę
sienia ziemie, y ruiny wielkie, w xięstwie Ferarskim, to iest w Lovciniach, w Ba
nialawalu, w Liegu, y Russy, przewyszaią summę na siedmkroćset tysięcy skutow,
dlaczego Ociec S. Innocentius Undecimus, wszystkich tamecznych obywatelow, nie tylo
uwolnił, od wszelakich podatkow, y ciężarow, ale tesz pożycznym sposobem, wygodził znaczną
summą communitati, dla reparowania ruiny xięstwa tego. J tym że sposobem, pokazał
swoię miłość oycowską krainom, y miastu Beneventu nazwanemu zapadnionemu
całe, pod czas tego trzęsienia ziemie, kiedy wyliczyc kazał gotowemi, wielką summę,
na ich potrzeby. J do Neapolu przesz Wexel ordinowano pieniądze, na poratunek
ubogiem ludziom, y familiom zruinowanym, dla trzęsienia ziemie.
Piszą tesz z Neapolu, iż w Cevecie, po ostatnim trzęsieniu ziemie, widziany był
na niebie iakoby na powietrzu, ieden słup straszny ognisty, na kształt strzasza,
w dymie ciakimsi, na kształt stopienia ołowiu pochodzącym: J że pod zawalonemi do
mami, straszny był wielki łoskot, abo rozruch, z tych duchow, nierozumiany.
Z Amsterdamu wiadomości potwierdzaią, że tam z Genewy pisano, o trzęsieniu ziemie,
przesz ktore Linia miasto zruinowane zostało, a na cztery mile kraiu, ze wsiami,
z ludźmi, z bydłem, całe sie zapadło.
Z Florentiey confirmatur, iako w Romaniey, znowu po dwa razy, było wielkie
trzęsienie ziemie, ktore w tey prowinciey, niezmierne poczyniło szkody. Nawet
koło Faentiey, ziemia sie otworzywszy, dym gęsty z siebie, y czarny wydała, który
takowy przesz cztery dni, ktory od wiatru potym, rozniesie był roznieciony.
W stolicy Moskiewskiey Verificinie sie ogien, przesz ktory, przesto tysięc domow zgorzało.

Zboycy rabuią.

Tegosz Roku In Junio. Zboycy w gorach nachodzili Dwory szlacheckie mieszczan urzę
dniki, rabuiąc, takze y plebanow rabowali, ale nie mogąc tych, y kościołow nie rabowa
li, Hetman ich był z Węgier zacnego rodu, przeciwko tym wysłano ze dwieście ro

Iney pieciosty panowie, y z Zamku Krakowskiego, kilka dziesiąt piechoty. y Kazimierz miasto
mieli sie na ostrożności warte trzymając w nocy, y we dnie sie monstrując, byli na Żydy nie rade
rzyli.

Tegoż Roku. z Listu pana iednego Jurysty, ktory sprawy odprawował przed Legatem,
do X. Przeora naszego Bożego Ciała, z Warszawy przysła nowina, że 16 Julii, w Warsza — Grad wielki.
wie, y w okolicy, spadł taki grad, ktory przechodził wielkością iaie kokosze, y wiel
kie szkody poczynił, osobliwie w oknach, tak kościelnych, iako w pałacach krolewskich,
y w kamienicach, ktorych szkode rachuią w samych oknach na sześć tysięcy.

Anno D[omi]ni 1689. In Martio. Jeden szlachcic Litewski, Łyszczynski (Casimirus) przeswirskie,
podsędek Brzeski, ktory był przedtym Jezuitą, napisał xięgę iedną, w ktorey pisze y
głupim rozumem dowodzi, że Boga niemasz, Atheista, Dixit insipiens non est Deus. Do
stano tey xięgi, poimanego X. Biskup Wilenski, miał u siebie w więzieniu: potym na — Atheista spalono.
Seym oddał go do Warszawy, tam będącego w więzieniu, przywiedli do tego Doktorowie,
Theologowie, że publice w Rynku Warszawskim, na theatrum na to zrobionym, renuncio
wał, y tę xięgę ktorą napisał, sam ręką swoią w ogień wrzucił, od Legata Papieskiego
absolwowany. Aby iednak taki scelus, bez karania, y ukorzenia nie uszedł, osądzono
go, aby mu iezyk tyłem wyciągnięto, y rękę ktorą pisał spalono, potym ćwiertowano, y
spalono, iednak krol mitygował ten dekret, że pierwey go ścięto, a potym spalono, a to we
środę ante D[omi]nicam palmarum. krewni tego Atheisty, usiłując sie, w senatorskiey izbie, uczynili
tumult na Biskupa Wilenskiego, Brzostowskiego (Constantina), a zatym seym, ktory iuż 16 niedziel stał, ro
zerwali.

Anno D[omi]ni 1688. In Decembre. Jeden z konwentu naszego Bożego Ciała profes, Joan
nes Kluwicz, rodem z Olesna, za Częstochową dwie mili, po Niemiecku do klasztoru naszego — Kielich złoty zgubiony.
stąpił, y umiał po Niemiecku, przeżywszy w Zakonie lat sześć, został presbyterem, w kilka — złoty ukradziony.
niedziel po primitiach, ukradł w skarbie kościelnym kielich szczery, szczerozłoty, ktory był spra
wił X. Marcin Kłoczynski prałat, było w nim czerwonych złotych, 330. y pięć, y uciekł.
X. Zakrystian się zatrwożył (Augustyn?) szukał, y dobywał go z skrzynie (na prezentę, kiedy sie trafił iaki — Te niewiasty siedziały na ratuszu krak. niedziel 26.
gość, pokazowano na srebro kościelne, y kielich złoty, y monstrancię złotą) siedział w car — potym wszystkie trzy, y swie(ce) cała completnie (?) u pręgi krak. rozsieczono / wyświecono.
ceres. 4 Miesiące, aż sie wyiawiło. Ten kielich połamał, y niektore kawałce, iako gwiazdki,
kamyki drogie, darował niewiastom swawolnym u ktorych miał skład, a sam zwlekłszy za
bit zakonny, przebrał sie po Niemiecku, y na Śląsko uciekł. Te niewiasty ~~[illegible]~~
poimano dwie siostry, y trzecią ich matkę, y swata młodziana, ktory te kawałki Ży
dom poprzedały, y siedziały na ratuszu. wrociły sie te kawałki kiem, y od nich, y od Żydow,
w tych kawałkach połamanych było czerwonych złotych 24. Żydzi zapłacili ten kielich.

Anno D[omi]ni 1689. 29 April. studenci z iakiey okaziey, oburzyli sie na Żydy w Kra — Studenci burzą skłepy Żydowskie.
kowie, y wziąwszy drewo, wybili drzwi do Starey kamienice, przytoczyło sie do tego
pospolstwo, y porabowali ieden skłep. w tey turbulencie zabito studenta szlachcica przeswirskie
Skarbnickiego, ktory szedł z książkami, y jeszcze miał księgę pod pachą, a to Zaydnerowi Jankowi,
y drugiego pauperа od S. Anny, y ktora w szaro przedawał przed S. Woyciechem, bo dobre
takie między ludźmi. Dlatego niechodzili do Krakowa Żydzi, kilka niedziel, poki pierwszego nie
uspokoili. Stodownika ktory studentów do tego pomagał, przed Starą kamienicą ex decreto ścięto.

Tegoż Roku. Magister in Academia Cracou. ktory był w Bursie Hierusalem Seniorem
w Krakowie, resignowawszy officium, przeswiskiem Jaskiewski, będąc było clerykiem, po
szedł o kilka mil od Krakowa, y udawał sie za kapłana, msze miewał, krzcił, słuchał spo
wiedzi, y insze munia kapłanskie odprawował. poimany z rozkazania Biskupa Jana Ma

Akademik zspalony.	tadowskiego, y Die 6 Junii, w kościele na Zamku krakowskim degradowany, a potym na krakowskim Rynku, die 21 Juny, pierwey ścięty, potym spalony.
S.Th. Doctor promowowany	Tegoż Roku. Michael Rusiecki Canon. Regul. Conventus Cracov. prior. w Akademiey krakowskiey in D. S. Theologia in Lectorio Theologico, publice promowowany, die 23. Juny.
Dzwon sie stłukł.	Tegoż Roku. V Bożego ciała Dzwon wielki, Augustinus, nazwany Vulgariter Baba, in April. stłukł się.
Klobucko po gorzało.	Tegoż Roku. W Klobucku w kościele naszym, abo klasztorze, zapaliło się z go rzalnie we dnie 18. Maij. y zgorzał klasztor, y kościoła wierzch, y w mieście w Rynku 40 domow.
Religiosi de Redemptione Captivorum.	Anno Dni. 1689. Religiosi de Redemptione Captivorum, poczęli się fundo wac na Kazimierzu. Dał im P. starosta Oswięcimski, kamienicę swoię w Ka zimierzu na wielkiey Vlicy, tam sobie założyli w sklepie kaplicę, y napierw szy raz poczęli tam odprawowac nabożenstwo, z pozwolenia X. Biskupa Ioan̄is Małachowski. In festo Nativit. B.M.V. odprawował tam mszę napierwszę X. N. Sembek (Stanislaus) na ten czas Official krakowski, y inszę Xięży.
Snieg in octobre.	Tegoż Roku w S. Łukasz. 18 octob. snieg wielki vpadł.
Krata przed wielkim ołtarzem.	Tegoż Roku na Wielkanoc, dał prałat przed wielkim ołtarzem w kościele kratę drewnianę, aby tam za wielki ołtarz z processią niechodzieli, iako przedtym, y żeby ludzie przed kratą communikowali, bo przedtym aż do samego ołtarza wchodzili, y to czystych gradusze postawe, deptali, y błocili.
Wytupano Ciborium.	Tegoż Roku. In Decembre, u S. Katharzyny na Kazimierzu, wytupano Ciborium, w wielkim ołtarzu, y vkradziono dwie puszce, iedną srebrną, drugą cynową pobielaną, sakrament S. wysypawszy na ołtarz.
Disputationes publicae.	Anno Dni. 1690. In Julio Były przez trzy dni Disputatie w Conwencie naszy Bożego Ciała, publicznie w Refektarzu, przy wielu gościach. Ex Universa Scientia Rationali, Naturali, Transnaturali, Ethica, et prima parte Theologiae. praesiden te Joanne Kętski professo Domus nrae, Lectore. 1 Die Defendebat Balthazar Paku skiewicz Diaconus. oppug. Academicus ex Maiori collegio et Religiosus a S. Catheri na. Secunda die Defendebat paulus Kelowski Diaconus. oppug. Franciscanus, et Ex societate Jesu Theologus. Tertia die defendebat Josephus Leffar presbyter oppug. Duo Dominicani. prima disputationis Theses dedicatae S. P. Augustino. secunda diei Theses Dedicatae Victorino Weresczynski praelato nro. Tertia diei Theses Dedicatae Michaeli Rusiecki S. Th. D. praeposito Vilnen. Canon. Reg. in Antocollo.
priori Conventus nri, dedicatae Theses.	Eodem Anno in Junio. Eremitae S. Augustini ad S. Catherinam Casimiriae Theses ex philosophia in publica disputatione, Dedicaverunt. praesulao Walewicz Conventus nri priori, quas cu licentia sui praelati superioris suscepit.
consules Casimirien. quales.	Tegoż Roku ut sup. Miał Kazimierz miasto przy krakowie, w vrzędzie swoim ludzi mądrych, godnych, iako paulus Kieszkowski, ktory prawo dobrze rozumiało y Rayczy kraku wsay namowili go do siebie za syndyka, pozwalaiąc mu stołczy pitnasie na każdy rok, y kamienice dwie w krakowie bez wszelakich podatkow. iednak przez to nie tracił Ra dziectwa w kazimierzu.

64.

Takze tosz miasto Kazimierz miato Rayce Jacobum Grosskowicz, ktory takze swiadom byt prawa, y byt Syndykiem w miescie, y w nim. Takze Jacobum Dunic Philosophiae in Acad. Crac. olim Baccalaureum.

Tegosz Roku. Vt sup. w Kazimierzu we wsi, wboku miasta Koszycek, byt tam pleban przezwiskiem Grabkowski, szlachcic. ten myslistwem sie bawit, y miat przy sobie krewnego swego z dziecinstwa wychowanego przezwiskiem Janicki, mtodzienca wlat 18. Ten Janicki, zmowit sie z mysliwczykiem Stopcem, aby plebana zabili, y pieniadze po nim pobrali. Upatrzyli tedy czas, gdy X. pleban z fatygowany z myslistwa przyiachat, y na todzu potozywszy sie zasnat, w ten czas okrutnie go siekierami zabili, do szkatuty y skrzynie sie dobyli, pieniadze pobrali, ale krew niewinna zaslepita ich ze sie przy wsi bawili, zaczym poimani, do grodu krakowskiego oddani, meczeni, a potym Vltima die Junii, przed Ratuszem krakowskim rece im prawe vpalono, a potym zamiast tem w koto w plecziono. Ten Janicki urodziwy mtodzian, miat iescze matke, y Ciotke w zakonie Sandechim, ktorego urode widzac ludzie ptakali. — *plebana x zabito.*

Anno Dni. 1689. Jeden z kaptanow naszych, byt w Rzymie, y przywiozt z tamtad dwoie Reliquiey SS., w skrzyneczce zapieczetowane, y podpisane. do kosciota naszego Bozego Ciata, ktore wedtug zwyczaiu prezentowane X. Suffraganowi y officiatowi krakowskiemu, Nicolao Oborski, ten ie oboryrzszy approbowat, ktore maia bydz w skarbie kosciolnym. — *Reliquie SS. przyniesione.*

Anno Dni. 1690. die 16 Julii. Kosciot y klasztor Czestochowski zgorzat. mury tylko kosciolny wszystek, od srogiego ognia zapadt sie sklepienie, y oltarz wielki, y in sze oltarze, formy, organy, pozorlaty, z kaplice obraz wyniesiono, y ratowano, ze kaplicy nic sie nie stato, a to byto wpotudnie. — *Czestochowski kosciot y klasztor zgorzat.*

Tego Roku ut sup. Lato byto barzo gorace, y panowaty pioruny. bo w krakowie u S. Kazimierza Reformatow, w kosciele, uderzyt w statue kamienna S. Kazimierza, y one ztukt na kawatki. Takze do Jezuitow u S. piotra na grodzkiey ulicy, wpadt ogien nad Copulą, y framugi ktore sie pod kopute vkrecit kilka, az rum wywozili taczkami z kosciota. Takze na Kazimierzu u Zydow, zabit w izbie Zydowke za stotem siedzace, y po ro zrzych mieyscach popalit. das ory, stodoty. — *piorunu[y] panuia.*

Tegosz Roku ut sup. przystowo pisanie z Litwy, od X. Proboszcza Wilenskiego. Ze w Litwie, y koto Lwowa, szarancza wielka przypadta, leczac od potudnia az do nocy iako sniegy, y pola okryta, a ze iuz in octobre po zniwach byto, trawe wygryzta. A gdy y o myszach powiedano, ze ida od Moskwy, nakazat Biskup supplikacye, y post trzy razy w tygodniu, przesz niedziel szesc, aby P. Bog te plage odwrocit. Byta ta szarancza y blisko krakowa, przynoszili ia chtopi w naczyniach do krakowa, dla pokazania, y ptacono ia, iedny po groszu, kto iey chciat widziec. — *Szarancza w Litwie, y w polsce.*

Tegosz Roku ut sup. 18. Novemb. Folwark w Liplasie w naszey wsi zgorzat, y bydto y owce, niektore pogorzaty, y urzednikowe rzeczy, y krzyszta ztotych ktore byt zebrat z czynszow, a miat niesc prokuratorowi. — *Folwark w Liplasie zgorzat.*

Tegosz roku vt sup. Zaczeta sie Commissia, abo Visita generalna, w kosciele y w klasztorze naszym, od X. Biskupa krakowskiego Joanne Matachowski, per Stanislaum Szembek suffraganeum Cracoviensem, a die 1 Septemb. usque ad 20 Januarii, alterius anni. przesz ten czas przywotywano z kaplanow, y z mtodych po parze, do kamienice X. suffragana, y tu przysiegali iedni na Ewangelia, drudzy, tacto pectore, aby odpowiedali na Interrogata. a drudzy swoie quaerele powiadali. Co na to ordinowat commissaris. patet gdzie indziey. — *Commissia generalna.*

In fine Commissionis, Visitował X. Suffragan, spiżarnie, obiedwie, Infirmarium, Zakien
ki, Ladule w których Bracia chowaią swoie peculium. A zaraz na początku w kościele Visi
tował Ciborium SS. Sacramenti, baptisterium, srebro kościelne, Reliquias SS. w skarbie, B. Sta
nislai tumbam. Depositum. nakoniec, niektóre cellas fratrum.

Niewdzięczny kapłan.

Anno Dñi. 1689. Oskarżono iednego kapłana do Conwentu naszego, y do X. Suffragana kra
kowskiego, na ten czas Commissarza, że on wszędy klasztoru naszego, iachał do chorego cum Venerab.
Sacramento, a zastawszy chorego, niesposobnego do przyięcia Vener. Sacram. zostawił tam Venera
bile u chłopa, a sam poiachał w potrzebie swoiey gdzie indziey. To sie pisze na przestrogę.

Złodziey okradł ołtarz.

Anno Dñi 1691. 26 Januar. Mieszczanin ieden Wolbramski krawiec. w kościele Wolbram
skim okradł obraz Nayśw. panny, korony srebrną, z kamieniami, y insze Vota które były na obra
zie, y w krakowie przedawał to złotnikowi, który postrzegszy że to kościelne rzeczy, zatrzymał go,
a dał znać na zamek, wzięto go pieczołą, y do więzienia dany, którego potym Starosta Wol
bramski wziął z zamku, y wolnym uczynił, z pewnym obowiązkiem.
Także A. D. 1687. w kurzydłykach obraz X. B. okradziono, ten który iest w wielkim ołtarzu
korony wzięto z złotey, y insze vota.

Triumph w kra kowie.

Tegoż Roku ut sup. 23. Martii. W niedzielę srodpostną, odprawowało sie wesele krolewi
cza Jakuba, Joannis Tertii Regis Poloniæ filii. w Warszawie. ten poymował siostrę Cesarzowey. W
krakowie tego dnia był Tryumph przed Ratuszem Kazimirskim w kazimierzu, strzelali z dział.
Trzeciego dnia Zydzi. w krakowie zbudowano maiestat, a nim osoby siedziały ubrane, krolewi
cza, z nową małżonką. powiadał Doctor Medicinæ, y Rayca krakowski, że ten tryumph sześć
tysięcy kosztował.

Revisia mia sta kazimierska.

Anno Dñi. 1691. Supplikowali Rayce kazimierscy, do krola JM. aby niepodle
gali tak wielkim podatkom, iakie były przedtym, opowiadaiąc wielkie spustoszenie
miasta, tak w budynkach, iako y w osobach, y gospodarstwach, naco prosili revisiy każdego domu, ze
stany był JM. P. starosta Brzezinski, y drugiemi, szlachtą, et notario publico, a to in Men
se maio, odprawowała sie ta revisia.

Beatificatia B. kunegundis et processia sole mna.

Anno Dñi. 1691. prędko po Beatifikaciey w Rzymie, Błog. kunegundy, niegdy
Bolesława Wstydliwego, Xiążęcia polskiego małżonki, a potym Zakonnice w Sączu, odprawowała
sie solemna processya w krakowie, z iey Reliquią iedną, po którą ieździł do Sącza JM.
X. Suffragan krakowski, Stanislaus Sembek. Ta processia odprawowała sie 23 Julii.
po obiedzie. którą Reliquią, y obraz iey, prowadzono z kościoła S. Jędrzeia, od Zakonnic
około Rynku krakowskiego, aż do S. Franciszka. Tę processią prowadziły wszystkie Zakony,
w kapach y dalmatykach z swoiemi Reliquiami, y Bractwa krakowskie, y kazimierskie. Były
wszystkie Cechy z strzelbą, y z chorągwiami, y strzelano z dział z krakowem, y z zamku,
y dzwoniono po wszystkich kościołach. I zaraz a I Vesperis, poczęli odprawować officium
illius, semiduplex, clerus Secularis, et Regularis.

Jezuitom rozruch y klas ses w Nowym mieście.

Anno Dñi. 1691. 31 die Julii. kiedy Władysław Czwarty, krol polski, nastąpił
na krolestwo. Była wielka sprawa, między Akademikami krakowskiemi, a między Jezuitami,
że oni, contra decreta Regum, wystawili szkoły, na grodzkiey ulicy u S. Piotra, kiedy tę sprawę
sądzili y w Rzymie, devoluta causa ad Judicium Regis Vladislai. który zaraz na początku panstwa
swego, uczynił dekret, aby Jezuici nie uczyli w krakowie, y na dwadzieścia mil od krakowa.
Tego tedy Roku ut sup. Jezuici, założyli sobie szkoły, abo classes w Nowym mieście dziesięć mil
od krakowa. pobudzeni od Akademików, gdy niedbali na dekret, die ut sup. zebrało się stu
dentów, y z pachołkami do tego, blisko tysiąca, z strzelbą, wpadli w nocy do miasta, z wołaniem
y strzelaniem, y on wszystek budynek rozrucili, porąbali. Byli tam w ten czas goście,
Patres nostri z klasztoru, iadąc na Capituły do krakowa.

Capitulum generale.

Anno Dñi. 1691. Die 1 Augusti. Zaczęta się Capituła generalna, na którą się zieżdżali wszyscy przełożeni Polscy, y Litewscy, a to dla roskazania X. Suffraga na Krakowskiego Wizytatora Conwentu naszego Bożego Ciała; na którey aby prezydował, zlecił mu JM. X. Biskup krakowski, ale gdy się ziechali pátres, a było ich num. 32. do Capituły należących. posłał JM. X. suffragan, po X. Przeora y po mnie co to piszę, y pokazał nam list od JM. X. Biskupa, ale iść na capitułę niechciał, mówiąc: dla pewnych considerateyi. Na tey Capitule proponowali pátres, abyśmy przyięli zakony SS. nowo wydanych Can-Reg. ale prałat niechciał pozwolić in Conventu generali ieno kto chciał in particulari, niebrani.

Przeniesienie Relikwij BB. abo obrazow ich było. Vide infr. ✱

Anno Dñi. 1691. die 22. Octobris. Była solenna processya, y z Triumphem, na którey przenosili obraz B. Jana Capistrana Zakonu S. Franciszka, de observantia Bernardynow y drugiego B. Paschalisa Laika abo Conversa, Oycow Reformatow S. Franciszka Zakonu, które obrazy prowadzili od kościoła B. V. M. z rynku krakow. do Bernardynow na Stradom. Na tey processyey, było iedno kazanie w kościele Mariackim na wyschodkach, drugie przed kościołem S. Woyciecha. processie wszystkich klasztorow Zakonnikow prowadziły, Była y Akademia krakowska processionaliter. Byli y Cechowie krak. z strzelbą y z chorągwiami. Cechowie Kazimierscy, czekali na Stradomiu. przed grodzką Bramą, miał oratią ieden z Raycow Kazimierskich Jacobus Gruszkowicz strzelano z dział w Krakowie, y w Kazimierzu, y race puszczano w nocy, na Smentarzu u Bernardynow.

Obraz N. P. płacze.

Anno Dñi 1637. die 28 Julii obraz Naysw. Panny, w Mieście Wschodniey, płakał, y pot z sie bie krwawy wydawał, co to było od ludzi wielu godnych wiary widziano. powtore w Roku p. 1638. die 15 Mai, znowu płakał, y krwawe łzy z oczu swoich wypuszczał. dla co była Commissia z urzędu duchownego, co się wszystko, iako rzecz prawdziwa, pokazało, z przysięgą świadkow.

Fara kościołowi Słonimskiemu przywrocona.

Anno Dñi. 1691. In octob. z poczty Wileńskiey. od X. proboszcza. że w Wilnie był Synod, y na nim, kościołowi Słonimskiemu przywrocono farę, którą wyjmał dawnością kanonik Wileński, o którą farę, iako tam naszi kanonicy Regul. wprowadzeni, był zawsze spor, y kłopot.

Jubileus dwu niedzielny. It. de profugis.

Anno Dñi. 1692. przyszedł do Polski Jubileusz dwuniedzielny, który się w Krakowie odprawował, Dñica 2 Quadrag. iako świeżo został Papieżem Innocentius XII. Przytym ab eodem Pontifice wyszedł mandat per totum orbem wydany, w którym roskazował, aby Religiosi profugi, et Apostatae, wracali się do swoich Conwentow, sine ulla poena à suis superioribus assignanda.

Śniegi wielkie.

Tegoż Roku in Februario et Martio, spadły śniegi wielkie, y mrozy potym ciężkie, których od dawnych lat starzy niepamiętali, tak wielkich.

Chorob ciężkie.

Tegoż Roku, ciężkie choroby, y kwartany były, a nawięcey na młodych, że na każdy dzień po pięci razy, y więcey, kaptani do chorych chodzieli, w których chorobach, iedni się wylegali drudzy umierali.

Statia niezno śna.

Tegoż Roku, Żołnierze przyiachali po statią assignowaną od Hetmana. którą barzo ciężko wybierali, od Capituły krakowskiey. od S. Ducha, od S. Michała z Zamku probostwa, y inszych. Prałat in Martio w ten czas, musiał dać osm tysięcy in bona moneta: a gdy się zrazu wydac niemogł z nimi, stanęli w domach klasztornych, y ludzi bili, y wyciągali zbytkie strawne. a to proc kontentiey zł. 600. y częstowania. a tę statię kazano dać ex omnibus bonis monasterii: z Domow, młynow etc.

Przeniesienie obrazu S. Joannis, a S. Facundo.

Tegoż roku ut sup. kanonizowano w Rzymie S. Joannem a S. Facundo dictum Hispanum, ordinis S. Augustini Eremitarum. Zaczym Zakonnicy eiusdem ordinis, w Kazimierzu przy kościele S. Katarzyny mieszkaiący, odprawowali tryumph taki. Tegoż roku ut sup. die 19 Julii w sobotę po południu. prowadzili iego obraz od S. Troyce, od Dominikanow w koło rynku krakowskiego. Na tey processiey byli wszyscy Zakonnicy, y Bractwa kościołow, X. Sufragan krakowski szedł w kapie. Cechy krakowskie z chorągwiami,

z strzelbą, y zdziat strzelano, na wale u S. Gertrudy, trąbace, muzyka. gdy Scholdrich z mo
stu krakowskiego, zaszli drugie mieszczanie krakowscy kazimierscy, z strzelbą y z chorągwiami, y strzela
li z dziat, moździerzow: a przyprowadziwszy obraz do S. Katarzyny, zaczęli nieszpory, y ka
zanie; to nabozenstwo odprawowali przez wszystkie octawę, y kazanie na każdy dzień dwoie,
od roznych Zakonnikow. przez caty tydzien kazimierzanie, ante ortū solis, et post occasum, strzelali
z dziatek y moździerzow. przed kosciolem wystawili Arcū triumphalem.

* Aduentus B. Joan. Capistrani. *

De B. Joanne Capistrano, scribit Bzouius in Annalibus Ecclesiasticis. Quomodo Anno Dni.
1456. magno cum honore excipiebatur in Polonia. Sic enim dicit. B. Capistranus ex Bohe
mia, a Sbigneo Cardinali Episcopo Cracoviensi accitus, anno superiori Cracouiam, effusa
obuiam omni penè Ciuitate, cum Sacerdotibus et Episcopo, atque ipso etiam Rege et
Regina, aduenerat, et posita in foro, ac deinde hyberno tempore in æde Virginis Mariæ
cathedra, quotidie per interpretem ad populum conciones habebat, et multos ægrotos de
diuina Virtute sanabat: auth[or]que fuit Sbigneo, Vt cœnobium omnium primum in Polonia
sodalitio, ad australem partem Vrbis, sub arce, conderet.

Owoc sie nie zrodzit.

Anno Dni Vt sup. Niebyto owocu, albo mato co. y to drogo, dziesięc sliwek za grosz, a
to dla wielkiego zimna na wiosnę, a kwiat tesz poobiadaty gąski na drzewach.

Eodem Anno Vt sup. odprawowata sie solemna processia ku Trzebnicy [illegible] parafiey do kło
buckiego Conwentu nalezącey. to iest: wprowadzano naprzod do tego kosciota w Trzeb
[illegible] Reliquie SS. Vincentii, et Theodoræ Virginis, ktorych dostat z Rzymu, od Biskupa
krakowskiego approbowane, Chrystoph Severin Piasecki, professus Cracovien. Can. Reg. a to wpro

wprowadzania Reliquiey y Bractwa Scapularis.

wadzanie byto 6 die septembris. Tegosz miesiąca, to iest 8. septembr. do tegosz kosciota wprowa
dzone Bractwo SS. Scapularis B. V. M. przez Carmelitow bosych od S. Michata z krakowa;
takze od tegosz X. Krzysztofa wyiednane z Rzymu, y od Biskupa approbowane. Z wielkim
ludzi concursem, kaptanow, y szlachty.

Kosciot w Wolbramie poswięcony.

Anno Dni. 1692. in festo S. Michaelis, poswięcony iest kosciot w Wolbramie, y
ottarz wielki, od X. Stanistawa Sembeka, suffragana krakowskiego.

Dispensa nie poscic, ieno z nabiatem.

Anno Dni. 1690. Michat Radzieiowski Arcybiskup Gnieznienski, S. R. E. Cardina
lis, wyprawit w Rzymie, aby in Polonia, we wszystkie piątki, Vigilie, y Quadragesimę
iadali z mastem, z nabiatem, ale tego Biskupi polscy przyiąc niechcieli.

Generat Franciszkanski w krakowie.

Anno Dni. 1693. przyiachat z Rzymu Generat Franciszkanski do krakowa, na Wizytę
Conuentow w polsce, y mieszkat dwie niedzieli w klasztorze S. Franciszka: miat z sobą
dwie Franciszkanow, Vbogo, bez czeladzi, ieno woźnicę: on sam w mantolecie starym,
u Habitu kaptur maty, w czapce ogonkowey: dali mu na drogę Franciszkani pięc czer
wonych ztotych, potym iachat do inszych Conuentow.

Poset Francuski nagle vmart.

Tegosz Roku. Byt seym w Grodnie, ktory sie wkrotce zerwat. Na ten seym przyiachat
Poset Francuski, w tey materiey, aby za Cesarzem Polacy niepomagali, lecz nim posel

Zyd bluzniący od krola obroniony.

swoio zacząt, nagle vmart. Na tym seymie poimany Zyd bogaty, ktory bluznit Christa Pana,
ale krol przyiąt iego opiekę, y nie dat go sądzic.

Obraz B. V. M. okradziono.

Tegosz Roku. po wielkiey nocy, w klobucku, okradziono obraz Nasz. Panny.

Piorun vderzyt w wieżą koscielną.

Anno Dni. 1693. die 26 Augusti. gdy spiewali Bracia na chorze Sextam horam
Canonicam, nagle zachmurzyto sie, a potym zaraz vderzyt piorun, y zapalit, wieżę koscielną
naszę, y iusz gorzata ogniem bania, ze spadt krzyz, iednak przecię ratowano. Nazaiutrz byta votywa
solemna, dziękuiąc P. Bogu, ze radyt vsmierzyc ten ogien, y ze wedrze nie wnocy, gdzie by byto
trudno ratowac. W ten czas niektorzy z Braci padli krzyzem przed obrazem Błogosławionego, a ludzie
pobiezeli do kaplice Nasw. Panny, prosząc o ratunek. Tegosz roku in festo Annæ S. vderzyt byt
piorun w kosciot nasz, y zepsowat trzy krokwy, y dachowek pas ieden.

Anno Dni. 1693. Die 8 Octobris. Była disputatia publiczna w Refektarzu, z Filozofiey. Defendował Andreas Kreisz subdiaconus. praesidował Michael Gorczynski Lector philosophiae. S. Th. D. przypisano Conclusie, Stanislao Zdanowski, Burgrabio, et Notario castrensi Cracovien. 66.

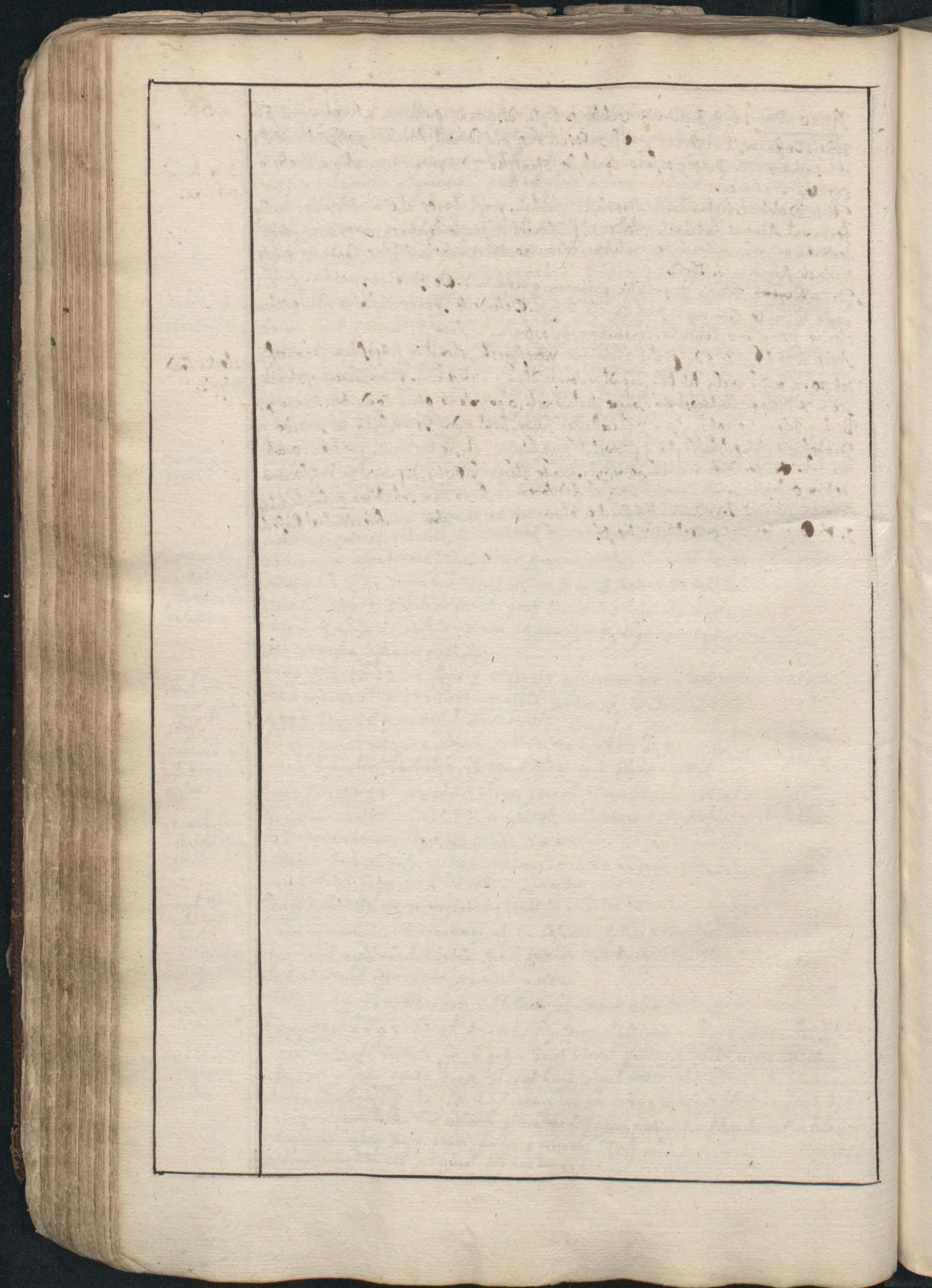
Disputacye publiczne.

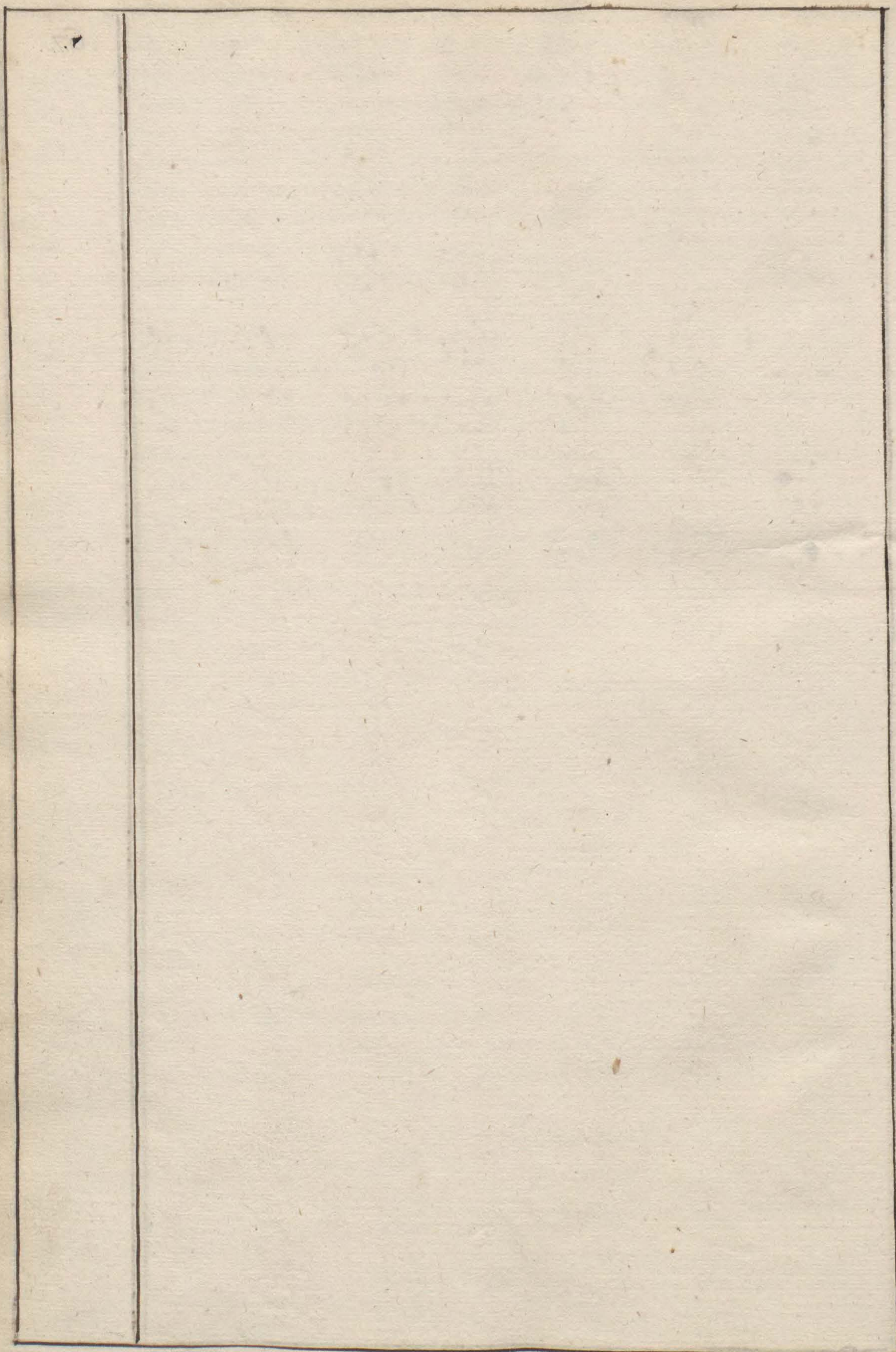
It. 11. Octobris. Była druga disputatia publiczna. propositiones allegoricae ex Logica. Defendował Adamus Kotulinski clericus. praesidente Michaele Gorczynski, S. Th. D. et Philos. Lectore. przypisano Conclusie praelatowi, Victorino Wereszczynski, et ipsius Coadiutori electo Michaeli Rusiecki. S. Th. D.

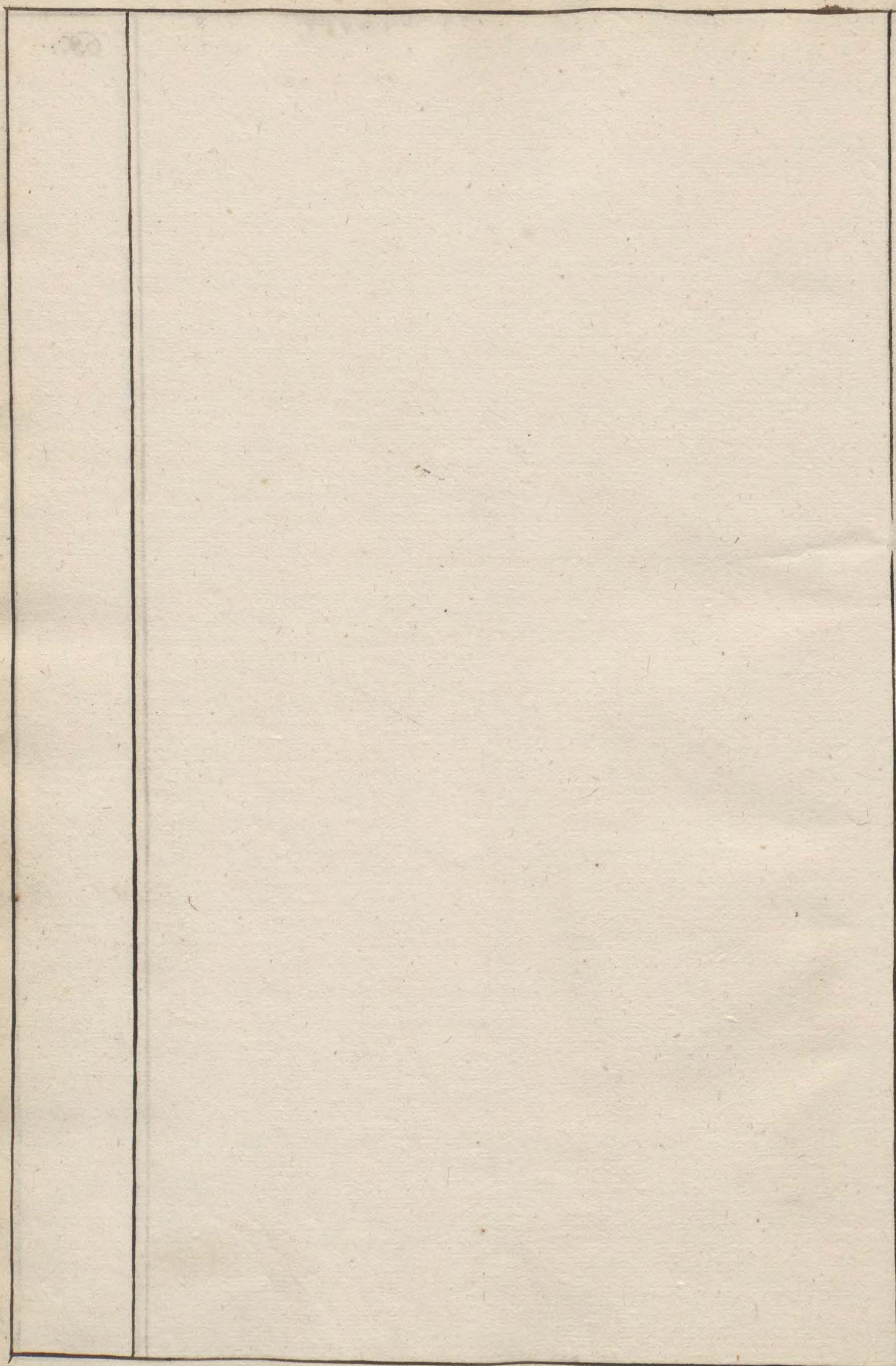
It. 20. ~~Novemb.~~ Octobris. Trzecia Disputatia publiczna, in Refectorio. De Jure, et Justitia. praesidente Michaele Gorczynski. S. Th. D. Phiae Lectore. Defendente Joanne Casimiro Machowski. clerico. Przypisano Conclusie, Constantino Brzostowski, Episcopo Vilnensi.

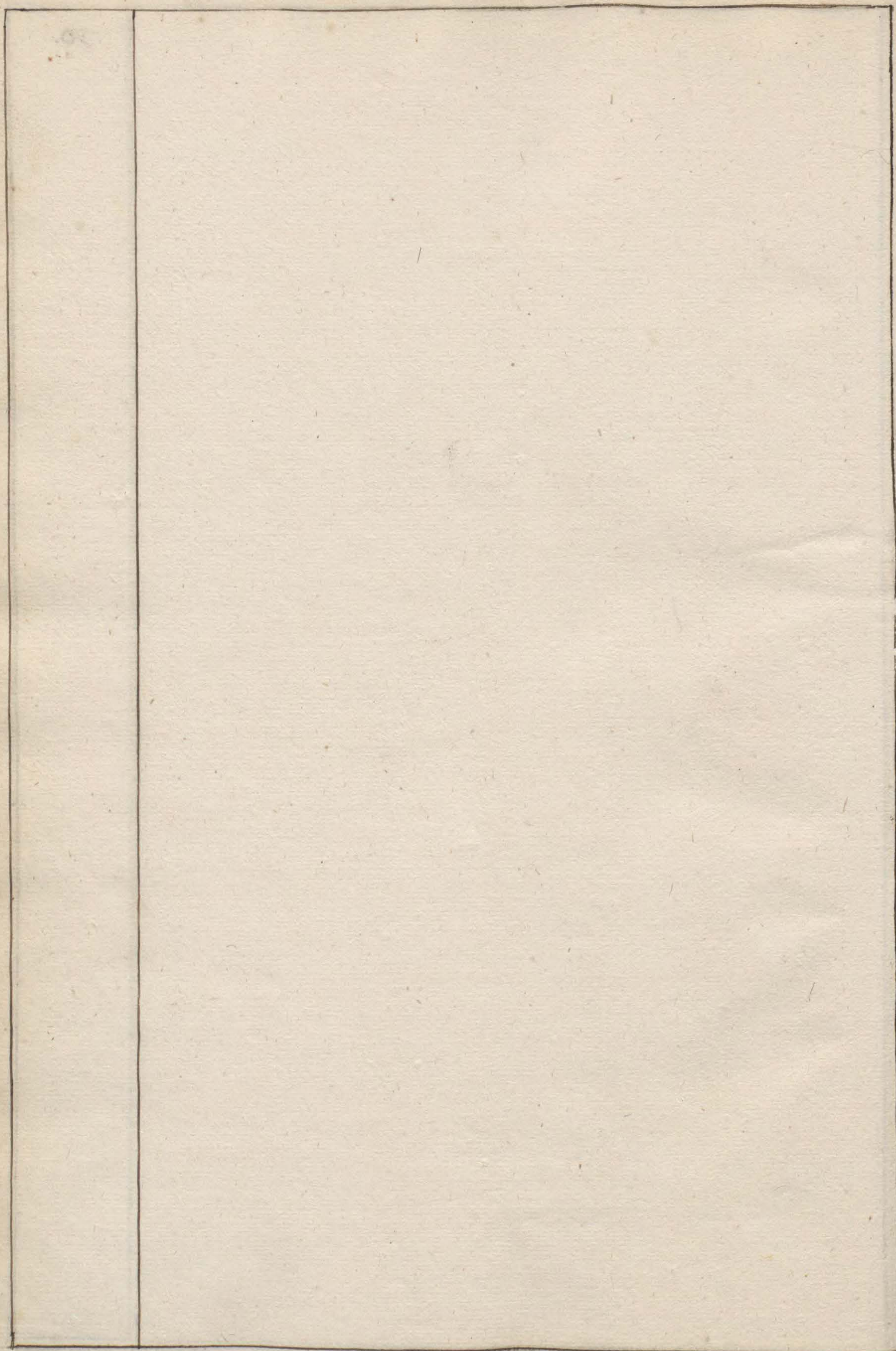
Electia Coadiutoris.

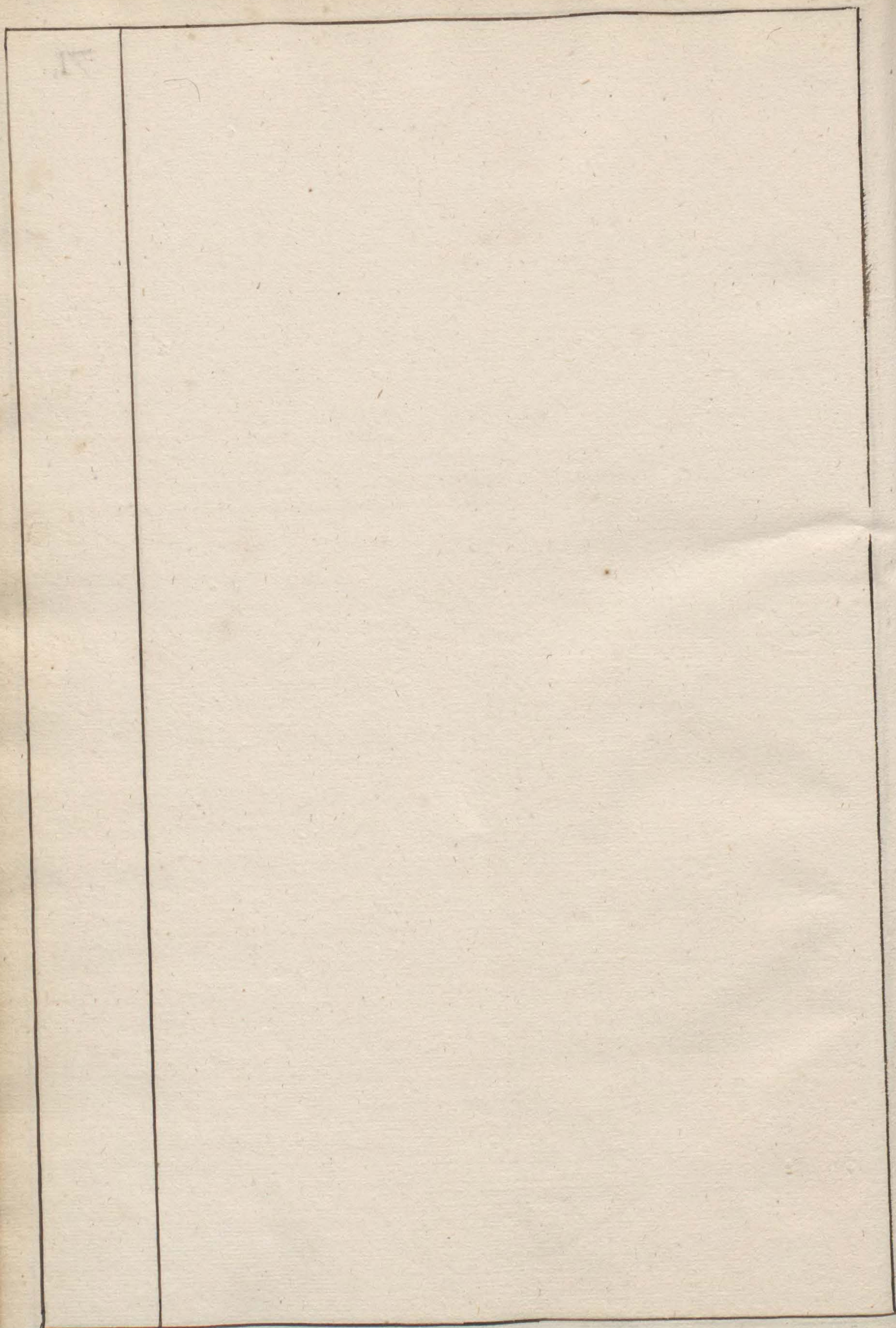
Anno Dni 1693. Gdy Prałat Victorinus Wereszczynski, skonczył in praepositura Cracoviensi, lat 20. a maiąc wieku lat 66. Zapadł w chorobę długą, y niebespieczną. Patres Conventus, stawali się u X. Biskupa Krakowskiego, Joanne Małachowski, o pozwolenie obrac Coadiutora. Naco X. Biskup zezwolił, y sam w Cancellariey swoiey, kazał wydac Innotescentias 26 Julii, de Proboszczow, tak polskich, iako y Litewskich partykularnych, aby się na Electią pro die 6. Octob. ziachali. Na ten dzien ziachali się wszyscy. Na tę Electią X. Biskup, deputował za praesidentow Petrum Orłowski J.V.D. Canonicum Crac. et Auditorem Causarum, cum Sebastiano Piskorski, takze Canonicum Crac. et J.V.D. Na tey Electiey, obrany iest za Coadiutora pacifice, Michael Rusiecki S. Th. D. na ten czas praepositus Vilnensis.

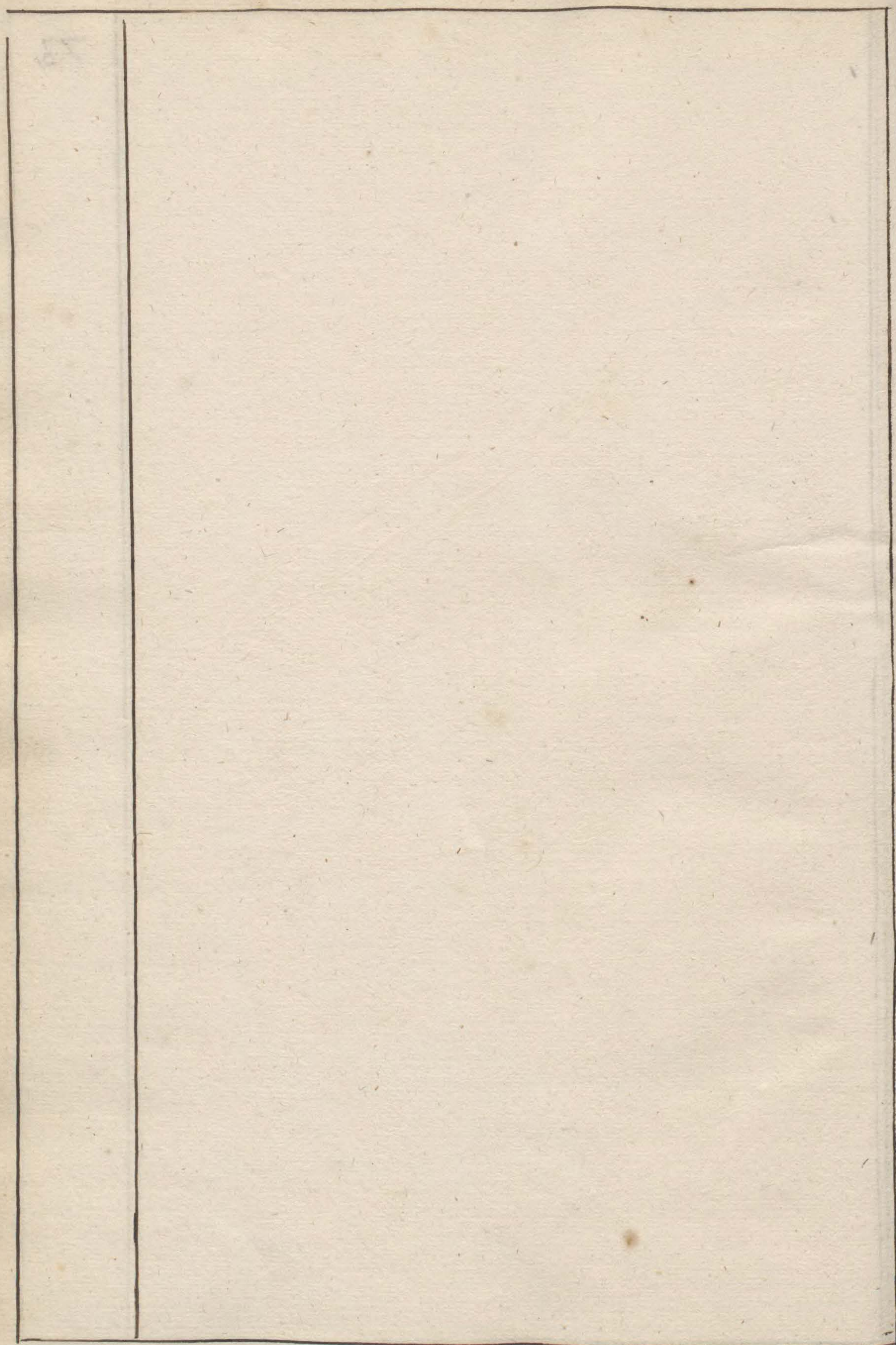

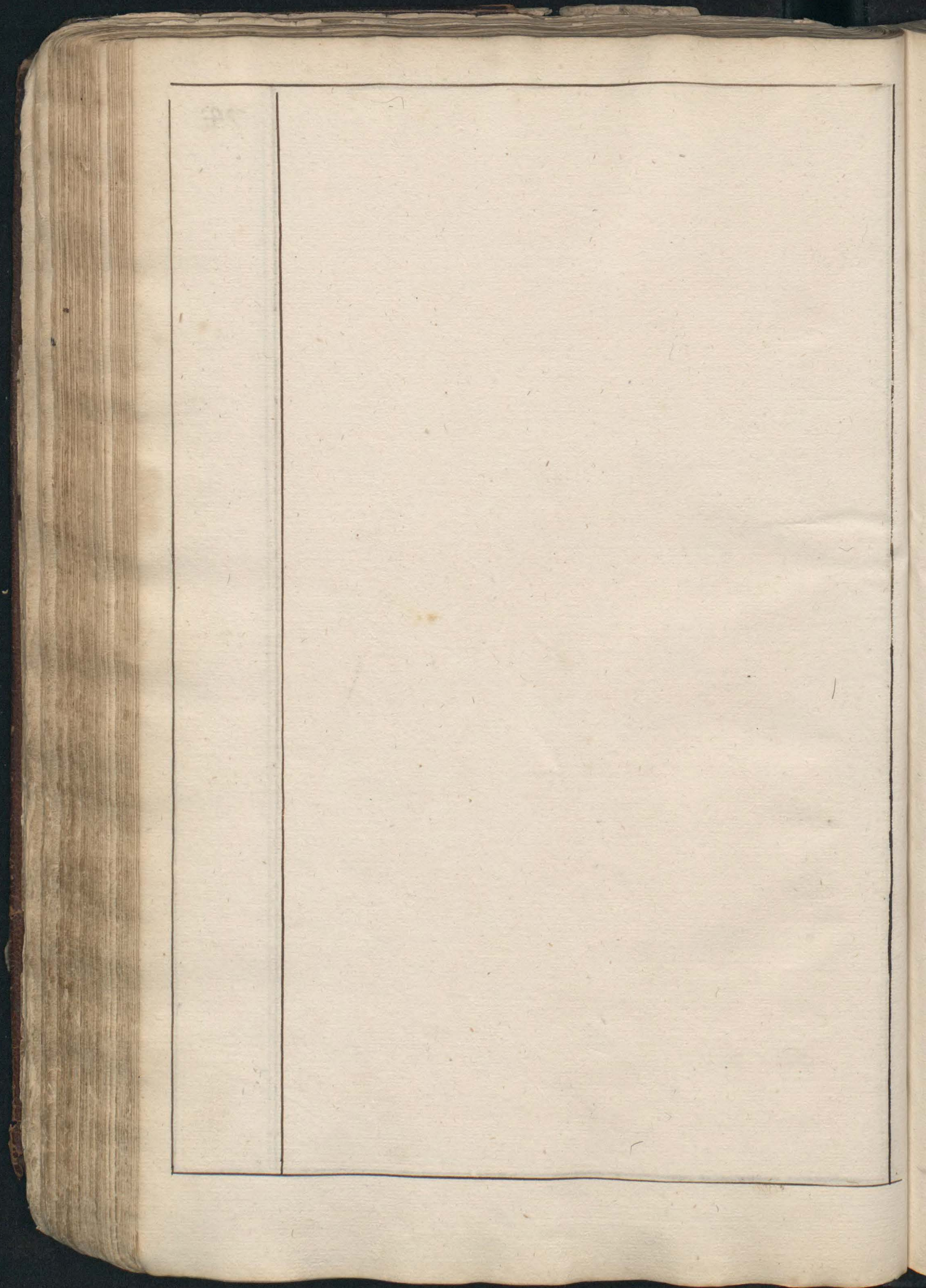

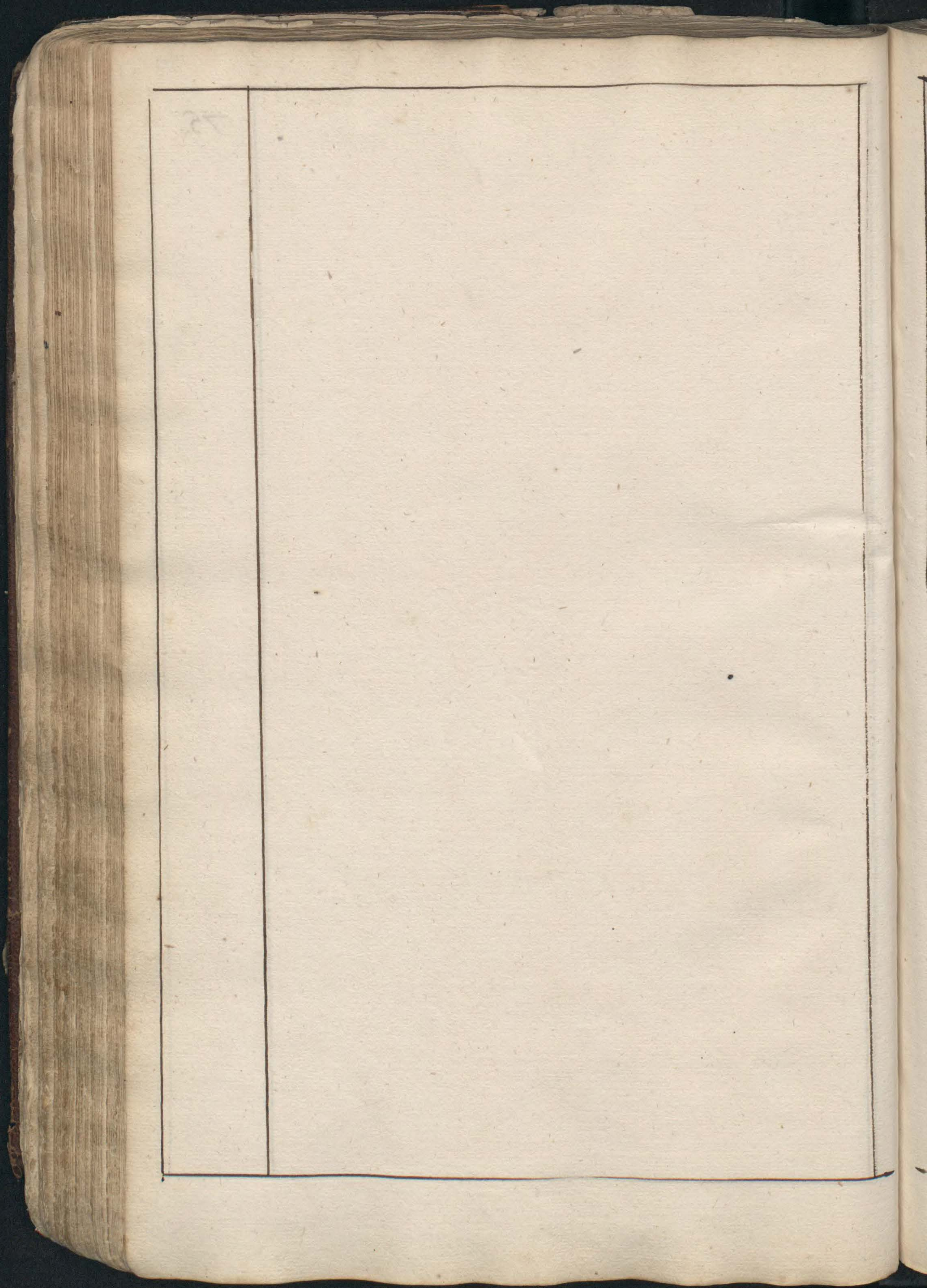

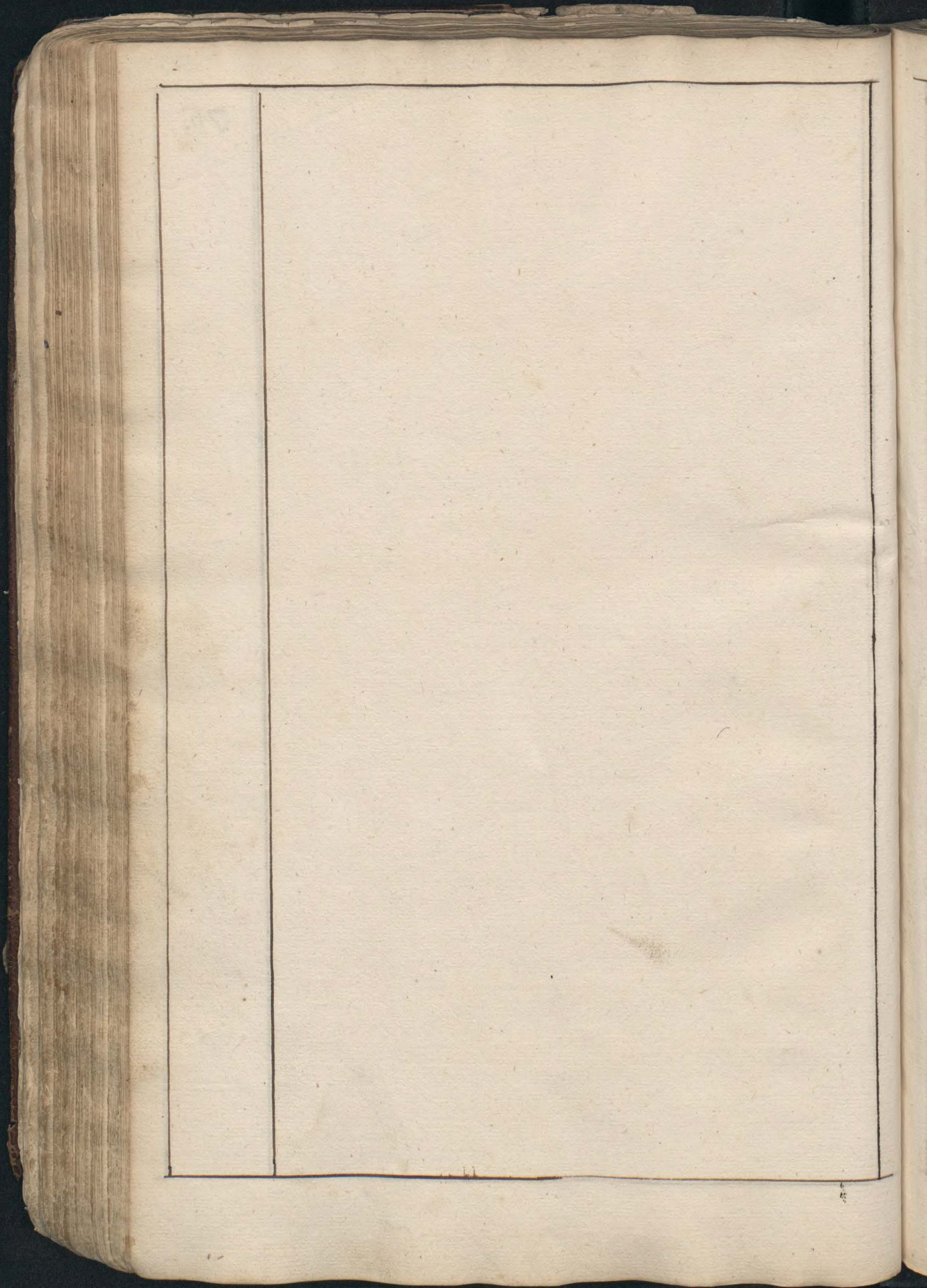
72.

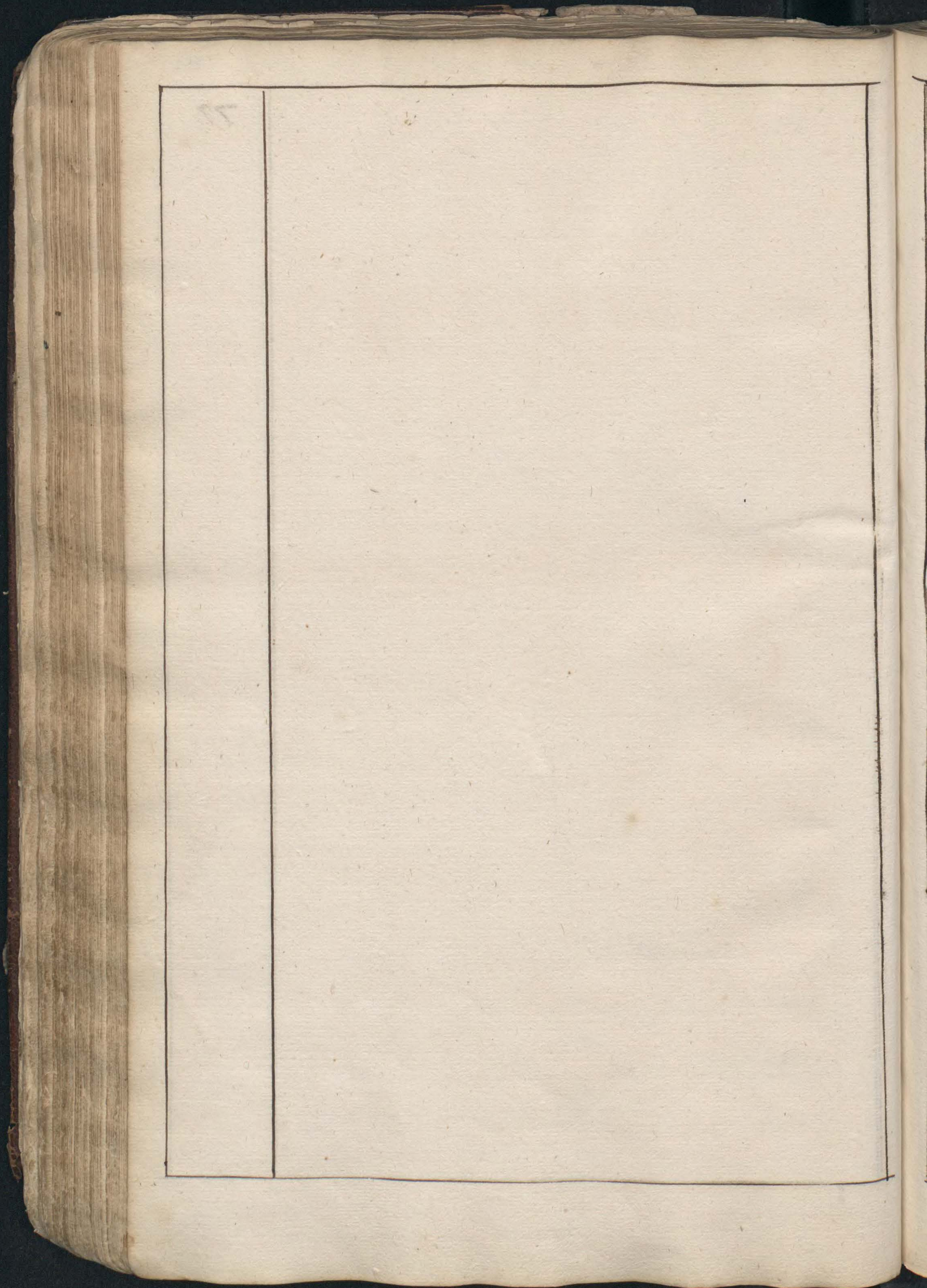

75.

Anno Dni. 1640. To sie pisze teraz co sie opuściło, na tym mieyscu. Cech szewski,
w Kazimierzu, uczynili długo prawo z X. proboszcza Bożego ciała, cum Martino Kłodzynski.
że on w domach klasztornych fovebat iako naiemnikow, abo komornikow, szewcow
nie cechowych, na wielką przeszkodę wszystkiemu cechowi. I to prawo długo się włokło.
Aż tandem oboia strona ustała, dla powietrza morowego. nieprzyiaciela szwedzkiego. a podobno
dla niedostatku.

80.

Prawo z szewcami.

IASNA POCHODNIA

Zycia Apostolskiego.

ZYWOT SWIATOBLIWY B. STANISLAWA KAZIMIERCZYKA,

Naprzod W slawney Akademiey Krakowskiey Professora, y S. Th. BAKALARZA:

Potym Canonicorum Regularium S. AUGUSTINI, v Bozego Ciala na Kazimierzu przy KRAKOWIE ZAKONNIKA.

Wprzod przez X. KRZYSZTOPHA ŁONIEWSKIEGO. Art. et Ph. Bacc. Canon. Regul. w Roku Panskim. 1616.

Teraz Powtore.

Przez X. STEPHANA RANOTHOWICZA, tegoz Konuentu Zakonnego Kanonika. Roku Panskiego 1660.

WYSTAWIONA.

W KRAKOWIE,

W Drukarniey v Dziedzicow Stanislawa Lenczowskiego Ber. tut. Roku Panskiego 1660.

Kleynot zacnego Miástá
KAZIMIERZA.

Szczesliwe Miásto KAZIMIERZ, ktore masz Korone
Zá Kleynot zacny, przytym zá mocna obrone.
Oná cie broni, oney bronia dwáy Mezowie,
Ktorzy cnot swych Korony máia ná swey głowie.
Dobry znak zacne Miásto, że wiecznośći oná
Ná głowe twoie, bedźie włożona Koroná.

Daniel. Cap. 12

Iusti effulgebunt, vt luminaria cæli, et tanquam sol et luna, et tanquam stellæ in sæcula.

Origenes lib. 1. in Iob.

Sicut cæli luminaria, ac sydera, in firmamento cæli à Deo collocata, cunctis indesinenter, quæ sub cælo sunt fulgent, atqz omnibus, quæ super terram sunt, per tempora, ac tempora, per generationes, ac generationes, mirabiliter relucent, alia quidem per noctem, vt luna et stellæ, alia nihilominus per diem, vt solis speciosissimi radii: Sic et Sanctorum Virtutis insignia, atqz beatissimi eorum agones, omnibus in perpetuo singulariter fulgent, omnibus in æternum bonorum formam tribuunt, omnibus sub sole pietatis exemplum ostendunt.

S. Gregorius in Comment. sup. Ezechielem

Exempla bonorum sæpè quærimus, vt in moribus proficiamus.

APPROBATIO.

Vita D. STANISLAI Serui Dei, Canonici Regularis, Ecclesiæ SSmi Corporis christi, Casimiriæ ad Crac. iam olim semel, et iterum publo data, cum nihil Contineat fidei catholicæ, et Decretis Apostolicis contrarium, proinde vt ad Maiorem Dei Gloriam, et christianæ pietatis augmentum, nunc etiam imprimatur facultatem concedo. Anno Domini. 1660. 15. Nouemb.

HYACINTHVS LIBERIVS S. T. D.
Præpositus eiusdem Ecclesiæ, Librorum in Diœcesi Crac. Censor.

Zacnemu Miasta Kazimierza Senatowi. ICHMM. P. Burmistrzowi. Y PP. Raycom. P. Woytowi Y PP. Ła wnikom. Także wßystkiego Miasta sławnym Obywatelom.

Błogosławienstwa Boskiego, ßczęścia, ÿ zdrowia dobrego.

Życia Apostolskiego, Żywot świątobliwy, Błogosławionego
Iasną pochodnią, przynoßę, y stawiam przed obecnością WM. M. P.
STANISŁAWA Kaźmierczyka, Burmistrzu, Zacny senacie Kazimierski, y sławni obywatele Miasta tego, nie tym Vmy
słem, abym iakie Cimmerias tenebras, w życiu WW. pobożnym, w Wierze swiętey katoli
ckiey, w gorącym nabożenstwie, w Radzie mądrey, w sądach sprawiedliwych, ktore by światła
potrzebowały, obaczył; bo bym w tym, lubo mądrego; ale po częsci dziwnego Diogenesa philo
zopha, z zapaloną swiecą w południe biegaiącego, y między zgromadzeniem niemałym ludzi,
człowieka ßukaiącego, nasladował. Ani też chcę wyrażać na sobie, onego drugiego philozo
pha, Importuna iakiegos, o ktorym piße Suetonius, y Polyb. lib. 9. c. 11. Wystawił był nie
gdy Cesarz Rzymski, pałac ze złota, drogiemi kamieńmi, y kosztownemi perłami wewnątrz
sadzony, sklepieniem z wybornego Artystatu ozdobiony, na ktorym sie wschod y zachod słonca,
y miesiąca, y planet, y wymierzanie godzin, pokazowały, misterną robotą sporządzony. Czasu
iednego, gdy w tym że pałacu z senatorami swemi consultę czyni, ieden z philozophow wnidzie
do nich z zapaloną pochodnią, o co gdy był iako importunus strofowany od senatorow. odpo
wiedział. Lucem luci non addo, sed pudori duco, in tanta Astrorum et Herorum luce,
in obscuro pallio, sine luce apparere. Bo iakiey większey swiatłosci, temu Miastu potrzeba
nad tę, ktora z nieba samego, po dwakroc w oczach ludzkich, pierwßy raz pod czas znalezie
nia Naświętßego SAKRAMENTU, na to mieysce, gdzie teraz kościoł Bożego Ciała, dru
gi raz pod czas chwalebnego Męczeństwa S. Stanisława, Biskupa krakowskiego, przy skałce
w bliskiey sadzawkę, na rybkę, ktora palec tego swiętego była połknęła, zstąpiła?
Jasne y swietne to Miasto zdawna KAZIMIERZ przy Krakowie, w Koronie Polskiey, wiel
kiego Kazimierza krola polskiego, ręką załozone, wielkiemi przywilegiami tegoż krola opatrzo
ne; mogę mowic: Civitas Regis Magni; krwią Męczeńską skropione, światłością niebieską
naznaczone, na ktore miasto gdy samo niebo faworu swoie spuściła, rzekł bym z psalmistą: Glo
riosa dicta sunt de te Civitas Regis, ipse fundavit te Altissimus. ktorey swiatłosci nigdy nie
tracąc, w zupełney zawsze wierze katolickiey ku Bogu, w szczerey przychylnosci przeciwko
kościołowi Bożemu, w nienaruszoney życzliwości przeciwko Naiaśnieyszemu Maiestatowi J. K. M.
Panu swemu Miłościwemu, wiedząc Optimum Civem, manum Regiam esse, iako ieden
powiedział, zostawało, y do tych czas zostawa.
Miało to miasto, dość swiatłości zawsze, gdy zaraz od założenia swego, iaśniało (iako y
teraz czasow naszych) mądremi w Ratuszu consiliarzami, życzliwemi w domu sąsiadami,
nabożnemi w kościele Bożym parafianami, a na co z pociechą patrzamy, zacnemi Akademickie
mi, philosophica et V. I. Doctoratus Laurea, ozdobione mężami, ktorych Oracye wdzięczne, ia
ko drugiego Demosthenesa, w rzeczach Naiaśnieyßych krolow Polskich, przy wierzdzaniu do
Miasta krakowa, podziwienie czynięły.
A ktoby ieszcze Maiorem potrzebował Lucem, może ex fructibus tak sławnego Miasta Kazi
mierza, cognoscere eam, gdy zacnym potomstwem, katedralne kościoły, kapituły, sławne Aka
demie, rożne zakony, zawsze zdobiło, y do tych czas zdobi. także mogę mowic, co niegdy
Cassiodorus, y Varro lib. 11. c. 5. o iedney krolowey napisał: Casimiria, Consilio optima,
Religione nitens, prole beata, ubiqz clara. przeto widząc ia takie w tym zacnym senacie,

y Miesiąc Kazimierskiem splendory, gdy tę Jasną pochodnią, Zywot Błogosławionego Stanisława Kazimirczyka, przed obecnosc WW. przynoszę, Lucem Luci addere, nie iest to in tentum moie: Lecz przyiąwszy wzgląd iednego z onych piersowow, ktory będąc v starych Rzymian poswięceni Marsi; gdy iescze niebyło trąb ktoremi Zołnierza na Woynę pobudzaią, y animuią, miasto trąb zażywali pochodni; a z niemi vstawicznie między woyskiem biegaiąc, onemi zapalonemi pochodniami, pobudzali ich do mężnego sie z nieprzyiacielem potykania) życzyłbym sobie (wprzod affekt moy vprzeymy, przeciwko Zacnemu Senatowi WW. y Miastu temu, Oyczyznie moiey, oswiadczywszy) tą Jasną pochodnią abo Zywotem Błogosławionego Naszego, y Waszego, Stanisława, Miasta y Rady tey beata Proles, abym do nabożenstwa w Bractwie Pięci ran P. Jezusowych, y Annunciatae Beatissimae Virginis Mariae Literatorum; także do życzliwey przyiaźni, ktorą zawsze przodkowie, Zacnego Senatu, y Miasta tego, nietylko słowy, ale y rzeczą samą, przeciwko Pasterzowi, y kosciołowi iego oswiadczali, oświętych pobudził, statecznie trwaiących zatrzymał, vstawaiących animował, gdyż Exempla Sanctorum sunt incitamenta Christianorum.

Abowiem iako Mularz według perpendiculum, abo sznura, chcąc sciane prosto wystawić murnie: y iako Malarz, na Abrys wprzod vczyniony, bogate farby kładzie: y iako pisarz exemplarz przed oczyma swemi, aby z niego mogł przepisowac stawia: tak y człowiek chrzescianski, nie może fundamentu do budynku wiary, y pobożnosci załozyć dac, ani żywych konterfektow Cnot SS. na duszy swoiey malowac, iezeli pierwey w dziel ne sprawy, swiętych y pobożnych ludzi wglądac niebędzie, według Pawła S. ktory naucza ad Galat. 4. Bonum aemulamini in bono semper. Zaczym y ia, gdy przed oczy WW. przekładam ten abrys, Zywot B. Stanisława Kazimirczyka, zaraz przytym takie Boskie Monitorium daię, ktore niegdy Moyzeszowi, oddaiąc mu swoie przykazanie na gorze Sinai podał. Exod. 25. Inspice, et fac secundum exemplar, quod tibi monstratum est. Przy oddaniu tedy pracy y prace tey moiey, pana Boga proszę, niech zawsze gorę bierze w serca WW. miłość kaiaca Boga prawie, y kosciola iego, niech w tym miescie pomnożenie maią, swięte chrzescianskie Cnoty, mieycie WW. to błogosławienstwo od P. Boga, ktore był dał Zydom. Deut. 28. Benedicti eritis in Civitate, benedicti in agro, emittat Dominus benedictionem, super cellaria Vestra, et super omnia opera manuum Vestrarum. Czego życzę WW. sercem vprzeymym.

WW. MM. PP.

Powolny sługa, y Bogomodlca.

X. Stephan Ranothowicz. Canonicus Regularis.

ZYWOT
B. STANISLAWA KAZIMIRCZYKA.

ROZDZIAŁ I.

O Oyczyznie, Rodźiach, y Wychowániu iego.

Przesławny Wyznawca Chrystusow Stanisław, w Kazimierzu Mieście,
przy Krakowie, z Rodzicow katolickich, to iest, z bogoboynego Oyca Macieia Soł
tyszewica, Rayce Kazimierskiego, y Matki Jadwigi, białogłowey barzo nabożney, urodzony.
Ci Rodzicy, w boiaźni Bożey, dom swoy długo rządząc, a owocem małżenstwa cieszyc się nie
mogąc, na wolą Bożą swoie oczekiwanie spuścili. przywodząc sobie na pamięc onę Annę, 1. Reg. 1.
którą wspomina Pismo S., że często przed Heli kapłanem płacząc, a serce swoie gorzko
ścią napełniaiąc, o potomstwo Pana Boga usilnie prosiła, y wysłuchał P. Bog modli
twę iey, gdy dał iey ongu świętego, a ludowi Bożemu pożytecznego, wszystkiego Izraela
Sędziego, Samuela proroka. To gdy sobie często ci Rodzicy przed oczy przekładali, a w gorą
cych modlitwach, y częstych iałmużnach, które na tę intencyą czynili, nieustawali; P. Bog,
nie wysło wprawdzie, ale tym Zacnym potomkiem, ich obdarzyc raczył, gdy powili tego
Syna, w Roku Panskim 1433. w dzień dorocznego święta, przeniesienia Stanisława
Świętego, Męczennika, y Biskupa Krakowskiego, przeto to imię sobie przyniosszy, zaraz
w kościele Farnym Bożego Ciała, Canonicorum Regularium, S. Augustini, tamże na
Kazimierzu ochrzczony, imię Stanisław przy chrzcie wziął. Za dniami potym, y czasem, pod Ochrzczony.
karmem macierzynskim, dobre, y zbawienne obyczaie biorąc, lat rozumu doszedszy, lubo iuż
uprzedzała mądrość lata z podziwieniem wielu, y nie inaczey, ieno iako iskierki z ognia
wzniecaiącego się, przyszłey pobożności znaki, na wierzch się wydawały; przecię iednak
wiedząc pobożni rodzice, iako się rodzay nie zawżdy udaie, a ciemny rozum, z natury
skłonny do złego, pomocy wszelakich, do ćwiczenia, y polerowania z młodości potrzebuie,
uważaiąc to co S. Bazili o młodości powiada. Examina innumerabilium vitiorum, S. Basilius. C. 3. in Isai.
sese agglomerant, et adiungunt iuventuti. że za młodym ćma pokusy, y grzechy biega
ią; dlategoż starali w tym pilno nauki y przestrogi, drugiego wielkiego Doktora w
kościele Bożym Hieronyma S., który przestrzega, y naucza rodzicow, iako się maią z S. Hieronymus. lib. 2. in Joviniánum.
młodym potomstwem obchodzic, mowiąc: Nisi vitia adolescentis, et pueri, prudentia pae
dagogi rexerit, omnis conatus eius, et impetus, ad lasciviam properat. Przeto bez długie
go odwłaczania, dali go do szkoły, tamże przy kościele farnym Bożego Ciała: gdzie przy
pobożnych rodzicach swoich, y pobożnym nauczycielu, ile one lata młode dopuszczac mogły,
postępuiąc iako w nauce, tak z cnoty w cnotę, a co dzień w nabożeństwie się pomnażaiąc,
rosł w przyiaźni u Boga, y u ludzi.

ROZDZIAŁ II.

O ćwiczeniu iego, w młodzieńskim wieku, osobliwie w naukach wyzwolonych.

Odprawiwszy w dobrey nadziei, y oczekiwaniu przyszłey po sobie pociechy, nie tylko rodzicow samych, ale y wielu innych sąsiad, wiek swoy dziecinny, a iuż lata młodzieńskie zaczęwszy, widząc rodzicy, że młodzieniec do dobrego skłonny, dowcipny, y wszystkim barzo miły, gdyż rączy on dowcip iego, coś w dalszych latach wielkie go opowiadał, chcąc aby większy postęp w naukach wyzwolonych wziął, z nakładem niemałym dali go do Akademiey Krakowskiey, opatruiąc mu takich mistrzow, y nauczycielow, ktoryby młode iego lata, w pobożności wszelakiey, y naukach, tak ćwiczyli, na to iedno maiąc wzgląd, aby z niego samemu Bogu chwała, w dalszych leciech rość mogła: zaczym iako młody szczep w dobrą ziemię wsadzony, nie pakując igrzysk dziecinnych, ani swawolney kompaniey zabawek, y przechadzek, ale nauki, nabożeństwem czas dla ucześnienia przeplataiąc; a nawięcey między inszemi cnotami wielki wstyd, y uczciwość, kwiat czystości, ktory z matki wziął zawsze nienaruszony na ciele, y na duszy chowaiąc, pobożność iak zakonną, układność, pokorę wrodzoną, łaskawość, y kroś pokazował. Jaki potym postęp uczynił w naukach wziął, świadczą lata iego młode, to iest dwadzieścia y trzy, w ktorych naprzod primam lauream in Philosophia, to iest, godność Bakałarską, a potym secundam lauream, to iest godność Mistrzowską, otrzymał. A według zwyczaiu Akademiey, pracuiąc, czytaiąc, ucząc drugich, y pożytki młodych głow, y serc rozmnażaiąc, wkrotce na gradus w piśmie S. wstąpił, to iest Baccalaureus sacrae Theologiae zawołanym został.

Doctor Philos. y Baccalaureur S. TS. w Akademiey krak. został.

Świeciła na ten czas sławna Akademia Krakowska, (lubo y teraźnieyszych czasow naszych, świeci przy Krakowie zacną pobożnością, żywota niewinnością, nauki głębokością, chwalebnemi męzami, iako słicznemi iakiemi gwiazdami, ozdobiona.) nie tylko tym Błogosławionym Stanisławem Kazimierczykiem, ale też B. Janem Kantym, pisma S. Doktorem, w swoiey Akademiey professorem, teraz cudami sławnym, w kościele Collegiackim S. Anny, odpoczywaiącym. Świeciła y B. Izaiasem Boner[em], S. Theologiey Doktorem, potym Zakonu S. Augustina Eremitow, męzem, nauki zacnością, żywota świątobliwością, y cudami wielkim

Patronowie Miasta Krakowa.

mi barzo zacnym. Swiecił y B. Symonem z Lipnice, pierwey w naukach, y Philosophiey Bakałarzem, iako Metryka Akademiey Krakowskiey swiadczy, potym Zakonu S. Franciszka obserwantow, kaznodzieią gorącym. A nietylko Akademia, ale y wszystek Krakow, słynął swiątobliwemi tegoz wieku męzami, iako B. Swiętosławem Kapłanem swieckim, Kościoła farnego Nayswiętszey Panny w Rynku Krakowskim Mansionarzem: Takze B. Michałem Gedrocim, ze krwie Xiążąt Litewskich idącym, a potym Ordinis Canonici, S. Marci Demelvi, de Urbe, BB Martyrum de paenitentia, pod Regułą S. Augustyna, v S. Marka, tamze w Krakowie Zakonnikiem. J innych barzo wiele, ktorych rozni Autorowie, mieysce, y roki smierci ich znaczący, szeroko opisuią.

ROZDZIAŁ. III.

O Powołaniu iego do Zakonu.

W takich pracach Cwiczenia Młodzi, będąc iako nieprzerobiony, ten pobozny mąz, a widząc iako na tym swiecie niestateczna sława, bystra odmiana, krotka rozkosz, omylny pokoy, prozne wesele, fałszywe szczęście, owo zewsząd pokusy y sidła do grzechu w swieckim zyciu, aby tedy niebespieczenstwa grzechow, w stanie swieckim uszedł, a zabawami swiata tego młodosci swoiey niemazał, postanowił mocno w sercu swoim, wzgardzic to wszystko, cokolwiek za nauką swoią mogł miec na swiecie, tak swieckie iako y duchowne dostoynosci: w swieckim tedy zyciu począł o klasztornym myslic, a przypatruiąc sie roznym Zakonom, patrzył y na Kanonikow Zakonnych, a uwazaiąc sposob zycia, y powaznosc obyczaiow ich, iuz więcey wstrzymac sie niemogąc, Duchem Bozym zapalony, gorące swoie przedsięwzięcie wykonac umyslił; bo iako S. Ambrozy mowi. Nescit tarda molimina, spiritus sancti gratia. y wkrotce P. Bog iego pobozną intentią tak pobłogosławił, iz ochotnym sercem, to iarzmo Chrystusowe, na karki swoie młode przyiąwszy, do klasztoru Oycow Kanonikow Zakonnych w Krakowie na Kazimierzu, przy kosciele farnym Bozego Ciała zyiących, w oyczyznie swoiey, tam gdzie sie urodził, obrocił, wychował, y nauk pierwszych zaznał, wstąpił, y habit Zakonny przyiął, z ręku Wielebnego w Chrystusie Oyca X. Kaspra, czwartego od wprowadzenia tych Zakonnikow, Konwentu, y kosciola Bozego Ciała proboszcza. w Roku panskim. 1456.

S. Ambros. super Luc. c. 1.

Dziwowali sie wszyscy takiemu sercu iego, odradzały lata młode, wstręt czyniły, przyszłe exspektatywy; ale on słuchał nauki Ducha S., ktora iuz głęboko w sercu iego tkwiała. Fili accedens ad servitutem Dei, sta in iustitia, et timore, et praepara animam tuam ad tentationem. to iest: Synu, kiedy przystępuiesz do służby Bozey, stoyze w sprawiedliwosci, y boiazni, a gotuy duszę twoię na pokusy. Wiedział co y Socrates niegdy filozof poganski, ucznion swoim opisał. Sicut statua, vel columna basi; ita vir bonus instituto innixus honesto, nullatenus dimoveri debet. Jako słup, albo filar na fundamencie, tak mąz pobozny, obrawszy sobie stan poczciwy, y na nim sie zasadziwszy, zadną miarą niema bydz poruszony. J tak za pomocą Bozą, a swoim usiłowaniem, wszystko to co swiat, ciało, y czart, mogł do serca podawac, pokinął, porzucił, y zdeptał, wolą swoię we wszystkim stosuiąc do woli Bozey, mowiąc sercem do Boga, z onym Samuelem prorokiem. Ecce ego quia Vocasti me. a stawiaiąc sie do wykonania Boskich inspiracyi ochotnym.

Eccl. 2.

Stob. serm. 1.

1. Reg. 3.

ROZDZIAŁ IV.

O Pokorze iego w Zakonie, y wzgardzie samego siebie.

Odmieniwszy szaty swieckie w zakonne, zaraz starac sie począł, aby tesz y obyczaie
odmienił, a przyiąwszy na się iarzmo Chrystusowe, Cnotom roznaitym doskonałym przyucza
iąc sie, y co dzień większy w nich postępek biorąc, pokorę za fundament duchownemu
budowaniu zakładac począł, pomniąc na to, co napisał Augustyn s. Magnus esse vis?
Serm. 10. de verb. Dñi. — a Minimo incipe. Cogitas magnam fabricam construere celsitudinis? de fundamento
prius cogita humilitatis. to iest. Chcesz bydz wielkim? pocznijże od małego. Chcesz wielki, y
wysoki, wystawic budynek swiątobliwosci? pierwey pomysl o fundamencie pokory. Zaczym
ucząc sie naprzod nabożenstwa od oycow podanego, y służby Bozey, a wzgardy marnego,
y doczesnego dobra, tak głębokie samego siebie wzgardzenie, y poniżenie założył, aby na
nim wyższe cnoty budowac mogł.

Bo zaraz y w Nowicyacie, począł swiecic pokorą rowiennikom swoim, ktorzy sie z niego
Nowicyat iego iaki? — budowali. Co w nim widząc y sami Oycowie, tegoż Zakonu, wiele sobie po nim obieco
wali, gdy widzieli, a on sie upraszał, y w naniższe posługi, na umywanie nog, nie tylko Bra
ciey, ale y gosciowi każdemu, na płokanie y wycieranie habitow, na mycie statkow
kuchennych, na usługowanie namniejszemu w Zakonie, a wszystko z wesołem y wdzięcznym
sercem. Gdy widzieli, a on pod upominaniem mistrzowskim na kolana poklęka, każdego y na
niższego w klasztorze w uczciwosci ma, kapłany pany swemi nazywa, za licentią usługiwac chore
mu, za znamienitą rozkosz sobie poczyta. A będąc darem Bozym nauki uczony, y przed tym
w Akademiey drugich nauczaiący, w klasztorze iakoby ieden idiota nic nieumieiący, pokorą to
wszystko pokrywa. nie inaczey, ieno iako rodzayne drzewo, im więcey ma owocu na sobie, tym
sie niżey do ziemie chyli: tak on, nim większą miał w rozumie, y naukach sławę, tym sie za niż
szego na sercu miał, a swe namiętnosci, y bystre młode mysli, umiarkowac w sobie, y gasic umiał.
Przy tych, y inszych cnotach, do spowiedzi częstey, do postow chętliwy, na modlitwy, y contemplatie,
do czytania xiąg, iakoby sie wydzieraiący. Także do potaiemnych dyscyplin, na ktore sobie przy
czyny naydował, że więc abo co nie według zakonney przystoynosci, abo nie wedle mysli samey,
swego Mistrza, że mu on to przebaczywał barzo prętki.

Zgoła przez ten rok Nowicyatu swego, wszystko staranie iego było o tym, aby sie za pomocą Bo
zą, iako na naywiększą pokorę zdobywac mogł: bo w chwalnym onym Anyelskim Zywocie, co daley
tym nabożniey, a z przyczynaniem Cnot bogomyslnosci, postępował, prożnowaniu, ni chwili, mieysca ża
dnego y przystępu niedaiąc, lecz we wszystkim ostrożnie, a mądrze sie zachowuiąc, a od swie
ckich sie mysli oddalaiąc, do niebieskich podnosił. Nieprzestępował tego zwyczaiu, w zachowa
Milczenie Zakonne. — niu Milczenia Zakonnego, że począwszy od Complety, aż nazaiutrz do codzienney kapituły, po Prymie,
słowa żadnego (chyba z wielkiey potrzeby) nieprzerzekł. Na kapitule codzienney, ieśli sie co
trafiło z Zakonney obserwantiey wystąpic, nic sie nie omawiaiąc, zawsze sie upokarzał, staraiąc
sie usilnie o to naywięcey, aby go w niczym własne iego niestrofowało sumnienie, a że by sie do
posłuszenstwa, pokory (starszym, Regułom, y prawom Zakonnym, nisko podlegaiąc) iako naylepiey
przysposabiał, y przyuczał. I ta wszystka iego mysl była na tym zasadzona, aby był namniejszym,
Ad Philip. 2. — y naypodleyszym w oczach swoich, a żeby każdego by naymłodszego, miał za starszego swoiego,
słuchaiąc Pawła s. ktory uczy. In humilitate superiores sibi inuicem arbitrantes. mowiąc
Serm. 49. — z tym że Apostołem, Ego sum minimus Apostolorum. I z Augustynem s. Ab eis qui diligunt
saeculum, segregaui me, sed eis qui praesunt populis, non me coaequaui, nec in Conuiuio Dñi

mki, superiorem locum elegi, sed inferiorem, et abiectum. Oglądał sie ten pobożny mąż na sżywot wieczny, przetosz tam sie więcey fundował, gdzie wiecznie żyć miał.

ROZDZIAŁ V.

O Vczynieniu, y Zachowaniu iego slubow Zakonnych.

Postuszenstwo.

Dziwny Zywot Zakonnika tego nowego pokazuie, zkąd sżtukę doskonatosci swoiey Zakonney zacżął, to iest, od tych trzech Cnot: od postuszenstwa, y skacenia woli swoiey: od Anielskiey czystosci na ciele, y na duszy: od dobrowolnego Vbostwa. A naprzod zacżął od postuszenstwa, gdy przy professiey wolą swoię oddał w ręce starszego swego, aby iuż nie swoię wolą, ale wolą przełożonych czynił. Wiedząc iż to samo postuszenstwo, inne wszystkie Cnoty (iako mowi S. Grzegorz) szczepi, y onych dochowywa. W postuszenstwie nawięksżą, y na droższą ofiarę człowiek Panu Bogu oddaie, to iest wolą własną swoię, ktora iest droższa nad maiętnosci swiata tego, większa nad vtrudzenie ciała: wdzięcznieysża nad Męczenstwo dla Boga, ktorą prorok Samuel nad wszystkie ofiary przełożył, mowiąc: Melior est obedientia quam Victima. to iest: Większe iest postuszenstwo, niż ofiara. Bo prawdziwie postuszny, mowi Bernard S., niema swego chcenia, ani swego niechcenia, ale mowi do Pana: gotowe serce moie, gotowe serce moie, cokolwiek roskażesz.

I Reg. 15.

Czystosc.

Na drugiey Cnocie, ten Błogosławiony Zakonnik, zasadził żywot swoy, to iest, na czystosci Anielskiey, wiedząc, iż niewiele waży w szacie białey chodzić, a sumnienie miec grzechami zczernione, Bo taki człowiek iest iako sciana pobielana, y iako grob malowany po wierzchu, a wewnątrz pełny kosci vmarłych, y smrodu. Dlategosz poglądaiąc na tę szatę y habit swoy biały, starał sie vsilnie, aby według tego co w oczach ludzkich było swiecące, y po wierzchu piękne, w oczach Boskich swieciło sie y wewnątrz, aby sie na nim pełniło ono proroctwo Dawidowe: Omnis gloria eius filiae Regum ab intus. przeto iak nieczystoyny żar w ciele poczuł, aby wiro dżoną żagiew vgasił, a więcey swawolnego bodźca nie czuł, ciało wodzic postami, twardo, y mało spaniem, do krwie hoyney chłostaniem, vgh wżgorę wznaszaniem, płaczem sił ni szczeniem, poczynał: chcąc zawsze żyć bez brudow grzechu, bez kału pożorszenia, iako drugi Anyoł w ziemnym ciele.

psal. 44.

Bez własnosci.

Była y trzecia Cnota za fundament u niego; Dobrowolne vbostwo, gdy nie tylko nic własnego miec, ale y zwac swoim niechciał, tylko wszystko w pospolitosci, do grzechow sie tylko przyznawał swoich, moia wina mowiąc: insze rzeczy ktore do vżywania miał, Nasze nazywał, według Augustyna S. ktory mowi. Omne nostrum, tunc magis nostrum erit, si sit commune; przeto mogąc miec za nauką swoią, w dalszych leciech, bogate Beneficia, wolał sami towac sie Vbostwa Zakonnego, dostatku onego, ktory iuż miał, y mogł miec, zapomniawszy, bo dobrego mistrza słuchał, zaraz przy wstępowaniu do Zakonu w sercu iego mowiącego; Nie posiągaycie nic na ziemi. Bo ci ktorzy chcą bydź bogatemi, wpadaią w sieci szatanskie. Tkwiały w sercu iego głęboko, słowa Grzegorza S., Solae diuitiae verae sunt, quae nos virtutibus diuites faciunt: to iest. Te same bogactwa prawdziwe są, ktore nas bogatych Cnotami czynią. Zaczym na tym iego wszystka myśl była, aby w Vbostwie podobał sie Vkrzyżowanemu, y nagi nagiego nasladował chrysta.

Matth. 20.

Hom. 15. in Euan.

ROZDZIAŁ VI.

O Zabawach iego w Zakonie.

Ta swieca, ktora w sławney Akademiey krakowskiey, na katedrze, iako na lichtarzu

iakim wystawiona, nauką swoią, wielom stanom świeciła, lubo na czas z wielkiey pokory, do klasztoru, y zamknienia zakonnego, iakoby pod korzec iaki była schowana, iednak y sam świa-
tła swego długo chowac, y zakrywac nie mogła, według Joba S. In manibus abscondit lucem, et

Job. 36.

præcepit ei, ut rursus adveniat. bo habit zakonny pokornie przyiąwszy, y roki nowicyatu, abo proby odprawiwszy, dopiero świecił tym iaśniey, tak świeckim ludziom, iako y swoim własnie wszystkim. A na kapłanstwo wstąpiwszy, przyczynił mu P. Bog cnot kapłanskich, y darowanych wiele, starał się zawsze o to, aby świecił żywotem świątobliwym w kosciele panskim, aby był prawdziwym sługą Bożym, robotnikiem w winnicy panskiey bez przygany, mądrym szafarzem

Kapłanem został.

skarbow Bożych, aby od niego wszyscy dobry przykład brali, gdyż presbyter, znaczy quasi præbens aliis iter. Mowił sam w sobie: patrz człowiek iestes, a Boski urząd sprawowac, y nosic masz: patrz czego taki urząd, y godnosc potrzebuie, byłes przed tym iako privatus homo, w cieniu, teraz cie wystawiono iako świecę na lichtarz, staray że się abys świecił żywotem świątobliwym w kosciele panskim: byłes przedtym iako iesżcze miedzy ludźmi, ta godnosc, iuż cie od ludzi, y swiata z gory odsadza, a z Bogiem społecznosc y towarzystwo miec każe; wszyscy na cię oczy swoie puszczac będą, patrzże abys każdemu do dobrego powodem być mogł.

Przeto na kapłanstwie przedsięwzięcie swoie pilnie chowaiąc, po pięci lat, dany mu iest urząd kaznodzieyski, ktory z posłuszenstwa zakonnego przyiąwszy, przymnożył wiele bojaźni sumnieniu iego, gdy iuż nie samego siebie pilnowac, lecz bliźniemu usługowac, y słowem Bożym z głodzo-

Kaznodzieią uczyniony.

ne dusze ludzkie karmic mu przyszło; zaczym tu tuż wszelakiey ostrożnosci przykładał, aby ten urząd sprawował, y z pomnożeniem chwały Bożey, y z pożytkiem zbawienia bliźniego swego; przeto zaraz ognisty pobożny płomien miłosci ku Bogu, y dziwnego nabożenstwa wypuszczac począł, gdy serca ludzkie oziębłoscią lenistwa okrzepłe, w kosciele kazaniem swoim, y nauką, rozgrzewał, y zapalał.

W kazaniu nie szukał czci swoiey, ale zbawienia dusz krwią chrystusową odkupionych, y cokolwiek w słowie Bożym pracował, nie z miłosci samego siebie, ale z miłosci Boga samego, y bliźniego czynił. świadkiem sermonarze, y kazania iego, z samego stylu po znac rzegorące: bo co z ust iego wychodziło, słodziło dusze, y do cnot świętych przyno dziło, na ktore się y nauczeńszy z krakowa zchodzili, w ktorych on mową swoią tago dną, y słodkim ięzykiem, boiazn Bożą w marzał, z wielkim pożytkiem, a chwałą Bożą. Był niepochlebnym w kazaniu, ale śmiele w pospolitosci grzechy ludzkie karał, zawsze to wrsciech y w sercu maiąc, sic diligendi sunt homines, ut illorum non diligantur erro res. A nade wszystko starał się o to, aby to sam na sobie, pierwey wykonał, a niż tego drugich począł nauczac; bo iako mowi S. Grzegorz Nazyazenski. Mundari prius oportet, et

S. Greg. Nazian. sup. Apocal.

sic alios mundare: lumen fieri, et sic alios illuminare: ad Deum accedere, et sic alios ad Deum ducere: sanctificari, et sic alios sanctificare: manus habere rectas, et sic indigen tibus porrigere manus: et quicunque sic fecerint, regnum cælorum merebuntur. Miał w pamięci zawsze y one słowa, drugiego S. Grzegorza papieża, ktory mowi, y przestrzega kaznodzie iow. Ad regnum æternæ beatitudinis pervenire non valet, qui non vult opere implere,

S. Gregorius.

quod prædicat. Te y tym podobne nauki, przed oczyma swemi maiąc, tym więcey (sam siebie wprzod w cnotach gruntuiąc) grzechy ludziom brzydził, cnoty święte, y wzgardę swiata tego zale cał, a o boskich rzeczach gorące kazania czynił.

Urząd Lektorowski przyiął.

Przydany mu był do tego y urząd Lektorowski, aby zakonnikom braci swoiey lekcye, lubo in philosophia, lubo in Theologia czytał, ktory on z wielką pokorą przyiął, nie zmarszczył się na tak ową pracę, wiedząc, że nauczyciele nieposlednią przysługę maią u P. Boga y bliźniego, gdy nau

się w serca ludzkie wlewaią według Daniela proroka: Qui ad iustitiam erudiunt multos, 85.
fulgebunt quasi stellas in perpetuas aeternitates. Zaczym ieżeli przedtym w Akademiey w nauce Daniel. 12.
ię wyższych promocyey iakich uczył; tu dopiero w Zakonie, za nayświętszy zysk sobie poczytał,
kiedy tę pracą nie zgrywatkey, ale z szczerey miłości bliźniego, y chwały Bożey czynił.
Jeszcze nad to będąc z roskazania Starszych swoich uczyniony Magister Novitiorum, to iest Mistrz
tych ktory świeżo do Zakonu wstąpili, aby ich ćwiczył w życiu y postępkach Zakonnych, dziwnie był Mistrzem Nowi-
w tym goracy, gdy bracią oną nową, y iakoby szczepki młode z świata do Zakonnego ogrodu prze- tiuszow postano-
sadzone, odnawiaiąc nauką swoią, iako wodą polewaiąc, stare nałogi ich światowe, łagodnemi wiony.
słowy y upominaniem w miłości okrzesuiąc, onych do chowania Reguły, y statut, y żacnego od
przodkow żywota prowadzić, a pisma S., nabożeństwa, służby Bożey nauczał. nie sadząc sie
na nauce y volumie swoim, ale stare nauki uczniom swoim podawał, osobliwie naukę oneo
Swiątobliwego męża Piotra Klarety, Kanonika w klasztorze Rudnickim Diecezyey Krakowskiey,
ktory na statuta Canonicorum Regularium godne dość a uczone Commenta, Wielebnemu
X. Janowi Rakuszaninowi wtoremu proboszczowi Bożego Ciała podał, Roku Pańskie° 1426.
Podawał Thomas à Kempis meditatie, Joannis Mauburni Exercitia, Joannis Rosbruchii
Contemplatie; zgoła we wszystkich ten przestawny wyznawca chrystow starał sie oto, aby
sobie iako naywięcey łaski u Pana Boga naskarbił, a chwałę Bożą iako naylepiey w S. Bernard. Serm.
zmnożył, wiedząc co Bernat S. napisał. Nullum praesentiae Dei certius testimonium est, de S. Andr.
quam desiderium gratiae amplioris. Zaczym też Bog usadził na duszy iego cnot inszych
nasienia, iako świetne gwiazdy, ktore się nigdy makułą ciężką nie zaćmiły, ale przez
gorętsze co raz postępki, iaśnieysze blasku brały.

ROZDIAŁ VII.

O Gorącym iego Nabożeństwie.

Ten tak przestawny mąż, w stanie tym swoim Zakonnym, y kapłańskim, nie pragnąc zabaw
prożnych świata tego, iako znamienite smaki swoie, około usługi zbawienia ludzkiego mie
wał, tak naywiększe pociechy w duchownych kontemplacyach, w pobożnych meditacyach, w przedziwnych
bogomyślnościach pokładał. Abowiem nie tylko w swoim kościele, na modlitwie bezsenne prowadził
nocy, y częstokroć psałterz cały odprawował przed Jutrznią, ale też y w inszych kościołach iakoby
sie na rekreacye skradaiąc, modlitwy z wysokiem rozmyślaniem dobrodzieistw Boskich czynił. O
sobliwie barzo często, do S. Stanisława Patrona swoiego, Męczennika y Biskupa Krakowskiego,
na skałkę, na msze S. y insze modlitwy prywatne uczęszczał. ktore nabożeństwo y nawiedzenia mie Znaczna appary-
sca tego, krwią świętego skropione y cudami wsławione, iakoby P. Bogu miłe y wdzięczne cya na skałce.
było, pokazał to P. Bog iemu w obiawieniu; bo czasu iednego w dzień piątkowy, samemu
modlącemu sie goraco tamże na skałce, ukazała sie widomie Naświętsza Panna Maryja
piastuiąca Syna swego, a za nią S. Stanisław Męczennik w apparacie Biskupim, z wiel
kim inszych świętych Bożych y Anyołow orszakiem, mowiąca te słowa. Gaudeo fili Stanislae
de insigni ista devotione tua, qua me una cum sancto Stanislao patrono tuo, inde
sinenter prosequeris: ideò tibi dico, viriliter age, et esto robustus, te enim unâ cum
sanctis meis, merces copiosa exspectat in coelis. to iest: Weselę sie synu Stanisławie,
z twego znamienitego nabożeństwa, ktorym mie wespoł z S. Stanisławem Patronem twoim,
nie przestaynie czcisz: dla tego powiadam tobie, mężnie sobie poczynay, a bądź statecznym,
ciebie bowiem, wespoł z świętemi memi, zapłata obfita czeka w niebie. W tym ono wi Nowym weselem
dzenie zniknęło. Po ktorym obiawieniu, takim go potym obserwatem, sczęśliwy konwent widokiem.
Canonikow widział, iż sie nań prawie zdumiewał, zawsze z sobą to rozmyślaiącego, tak
iako niegdy y S. Elżbieta. Et unde hoc mihi, ut veniat mater Dñi mei ad me? Ikiedy

mi to, że przyszła do mnie Matka Pana mego. Msze święte iako z nabożeństwem odprawował, abo
y inszych studał, dziwnie wypowiedzieć: bo nie tylko to zalecał drugim, ale y po ścianach Celle swoiey
Msze SS. z nabożeństwem zaleca. pisał, o dostatecznym wysłuchaniu mszey s. takie sentencye.

Recedenti, nulla merces datur:
Quia laus divini officy, in fine probatur.
Darmo ten na zapłacie u Boga stwarknie:
ktory Mszey nie dosłucha, y precz wstąpie.

A gdy te, y tym podobne sentencye po ścianach pisał, więcey ie sobie na sercu wyrysował. Bawił się
y rozmyślaniem gorzkiey męki P. Jezusowey, a dziwuiąc się przedziwney miłości oney, z ktorey tak ciężką
śmierć podiąć dla nas raczył, na wielki płomień miłości, przeciwko Ukrzyżowanemu Chrystusowi, w
Psal. 38. sercu swoim zdobywać się pragnął, mowiąc z Dawidem prorokiem: Concaluit cor meũ intra me et in
Rozmyślanie Męki pańskiey. meditatione mea exardescet ignis. a częstokroć powtarzaiąc słowa Pawła S. Mihi autem absit gloria
ri nisi in Cruce Dni Jesu Christi: to iest: lubo się kto chlubi z skarbow, z mądrości, z szczęścia świata
tego, a ia się nie będę chlubił, tylko z krzyża Pana naszego Jezusa Chrystusa. I przeto w dzień doro
czney Pamiątki Znalezienia krzyża S., szczęśliwe dokonanie żywota swego wziął ten przewielebny mąż,
iako gorący naśladowca, y żarliwy krzyża S. miłośnik, ktory wszystkę myśl swoię w rozmyślaniu
Męki Pańskiey zabawiał, życząc sobie, stać się godnym, aby głęboko w sercu iego wyrysowana, y wybita
zawsze zostawała, zalane noszące płaczem źrenice, z Compassyey Pana zranionego, we dnie y
w nocy nic nie myśląc, tylko o męce Jezusa Pana Ukrzyżowanego.

ROZDZIAŁ VIII.

O Umartwieniu Ciała iego dobrowolnym.

Z Hoyney łaski Bożey, szczególną miłością Chrystusową opatrzony, ten Mąż błogosławiony, co dzień
usiłuiąc postępować w doskonałości, zdał się mu ten stan Zakonny w iego myśli, iakoby delikacki,
Posty iego. przeto umyślił ostry żywot zacząć. Zaczym zaraz uskramiaiąc Ciało swoie, a pobudki do złego
w nim tłumiąc, nocy w czuyności, y niespania na modlitwy obraca, ciało swoie postami, włosien
nicami, y disciplinami trapić poczyna, marności tych świeckich nie lubi, w tym co świat sobie smaku
Rom. 12. ie nie korzysta, stosuiąc Pawła S. ktory mowi: Nolite conformari huic saeculo, sed renovami
ni spiritu mentis vestrae; tak, że od mortyfikacyey zawsze twarz bladą, y iakoby trupią cerę
na sobie nosił. Gdy według zwyczaiu Zakonnego, zadzwoniono na obiad, z większą chęcią dla
posilenia duszę, (lekcyą zwyczayną serce swoie częstuiąc przy stole) aniżeli dla posilenia Ciała,
przychodził: one słowa Augustyna S. w myśli zawsze maiąc, ktoremi siadaiącey do stołu Braciey,
w Regule swoiey przykazuie: Non solae vobis fauces sumant cibum, sed et aures esuriant
Dei Verbum. A wiedząc iako ludzie pobożni, fundatorowie Zakonow, tą intencyą aby za ich
grzechy, Zakonnicy Pana Boga błagali, swoie dochody pewne na wychowanie Zakonnikow,
za iałmużnę zostawili, przeto iako rzeczy świętey, z boiaźnią zażywał. Post wielki czter
dziestodniowy, y Adwent, dawkuiąc się tylko do tegodnia, chlebem ięczmiennym y wodą posilaiąc
pościł: Co widząc w nim y insi Bracia, toż naśladuiąc Mistrza swego chętnie, całe
swoie porcye wysyłaiąc Ubogim, ktorym nigdy forta w domu tym zawierana nie była, y
do tych czas nie iest; przeto zwyczay tych tam kapłanow iest, przy zasiadaniu do stołu, po
zwyczayney benedictiey mowić: Deus charitas est, et qui manet in charitate, in Deo manet,
et Deus in eo. iakoby przy miłości Bożey, y miłości wzaiemney samych siebie, pobudzaiąc
się na exekucyą miłości bliźniego, aby tak zasiadali do stołu, że by z miłości, sobie obro
ku uymuiąc, o Ubogich za drzwiami stoiących, y czekaiących iałmużny nie zapominali.

Zmorzony snem, nie na łożu, ale wedle łoża, tylko kamieniem w głowach kontentował się, pokutu
iąc za swe, y ludzi grzesznych niedoskonałości, a przy tym używaiąc ustawiczney modlitwy y płaka

nia za grzechy. Owo zgoła, na żadną się surowość nieprzelęgł, nic sobie za trudność, czegoby nieprzemógł niemiał, czekaiąc w pewney nadziei, pociechy oney górney bez końca z nieba, starał się zawsze ocz, aby od rządz Ciała y świata, a zgoła od wszelkich ziemskich smaków, był daleki, przetoż mocną mortyfikacyą, postami, dyscyplinami, czuynościami, grubość złych passyey, y nałogów, za powodem takich pasykiey, przełamywał.

ROZDZIAŁ IX.

O Cierpliwości iego, y cześliwym Znoszeniu, rzeczy przeciwnych.

Takiemi zacnemi będąc ubogacony ten mąż błogosławiony cnotami, zdało się mu iakoby wnętrzney pociechy nienabył, gdy czego dla P. Boga, albo bliźniego, albo sprawiedliwości nieucierpiał: znaydowało się to bowiem, że żywot iego ścisły, y świątobliwy, obrażał serca, y oczy niektórych niecnotnych, zaczym wiele gniewu, y nienawiści na się zaciągnął, według onych słów Pawła S. Qui volunt piè vivere in Chrõ, multa patientur. Lecz Błogosławiony mąż, nigdy żadnemu za to złe niemyślił, za nienawiść oddawał miłość, za gniew łaskawość, za przykre słowa błogosławieństwo. Naśladował w tym Ukrzyżowanego Chrystusa, który się modlił za krzyżowników swoich, y zostawił nam przykład, abyśmy naśladowali ścieżek iego. Następowały iezyki uszczypliwe ludzkie, przychodziły do uszu rozmaite szacowania spraw iego, były y oczywiste przymówki, a on to wszystko czasem cierpliwością zwyciężał, mówiąc, że nas w tym Chrystus Pan upomniał, iż w cierpliwości naszey, mamy posiądz dusze nasze. Bo dobrze S. Chryzostom mówi. *Sicut is, qui supra excelsam petram stat, fluctus videt, quos videt magno impetu, ad littus rumpere, et protinus in spumam solvi: ita et Sanctus virtuti vacans, in securo constitutus loco, nihil insuave fert, a rebus turbulentis, sed tranquillus animo, et quietus sedet.* Starał się aby był onym kamieniem ociosanym, y ociosany, rozmaitym uszczypieniem, y ręskami, żeby się mógł wieść do budynku niebieskiego: aby prześladowanie, iako ogień rdzę grzechów, y niedoskonałości, w sercu iego, wysuszyło, y wypaliło, aby się świetnym naczyniem przed oblicze Boskie stawić mógł. W pamięci iego zawsze były iescze iakoby do pierwo świeże utrapienia, y prześladowania, y śmierci okrutne świętych Męczenników Bożych, które tak częste y gęste, z wielkim wylaniem krwie swoiey dla Chrystusa podeymowali, zaczym to uważaiąc, wstydał się sam w sobie, gdy by on, który się także na służbę" dla Chrysta o fiarował, lubo iescze do krwie rozlania nieprzychodziło, małych przymówek, y niechęci drugich, niemiał znosić. Dlategoż pomocą Boską wsparty, złe dobrym, gniew miłością oddawał, tak iako mówi Cassiodorus. *Patientia vincit adversa, non colluctando sed sufferendo, non murmurando, sed gratias agendo.*

2. Tim. 3.

Chrisost. Hom. 22. in Genes.

" Bożą,

Cassiod. sup. Psal.

ROZDZIAŁ X.

O Szczęśliwym Ześciu iego, z tego świata.

Zbytnią skrzemięźliwością, w życiu surowością, pracami, y też czuynościami, wyczerpane prawie a niebyło zwątlone zdrowie, maiąc ten pobożny kapłan, wpadł w ciężką chorobę, a zaraz z wielkiey, kiedy go iuż po wielkim poście, odmienne potrawy ratować nie mogły, (bo przez post żadney potrawy z nabiałem zażywać niechciał) tak, że przyszło mu się w Infirmariey przed ołtarzem położyć, na onym mieyscu na którym się pierwszy z nim przed nim umieraiący, ostatnie żegnali oycowie; a zatym przyszły mu na pamięć one słowa Boskie, przez Proroka nam wszystkim intymowane: *Cum accepero tempus, ego iustitias iudicabo.* te słowa rozważaiąc, gdy od niego Bracia trochę odeszli, płakać rzewnie, y lękać się, wszakże iednak gorącą modlitwą polecać się pańskiemu wielkiemu miłosierdziu począł. Aż ci mu się w tym natychmiast serdecznie wdzięcznemu, Chrystus P. z pięcią ran swoich nadroższych, iakoby po zmartwychwstaniu swoim, z ukazał

Psal. 74
Apparitio druga przed śmiercią.

Panną w wielkiey iasności, y z wielką liczbą, z własna swych polskich Patronow, stawił widomie, z łagodną pociechą, w te słowa: Surge, et festina fili mi Stanislae, hodie enim mecum eris in paradiso. Ten się Błogosławiony mąż z łoża porwie, owo widzenie znikneło. Zaczym zaraz dzięki wielkie począł czynic P. Bogu, z wielkim nad zwyczay głosem, na ktory głos Bracia się zbiegli, a on ich o swiątość Ciała y krwie Panskiey, y ostatniego pomazania oleiem swiętym, prosił, ze wszystkiemi się żegnał, przepraszał, mowiąc z Pawłem s. Act. 20. Nunc iam comendo vos Deo, et verbo gratiae ipsius, qui potens est dare haereditatem in sanctificatis omnibus. na te słowa iego, gdy poczęli Bracia płakac, ale on się począł radowac, iż iuż miał być z rozwiązany, z okow Ciała tego skazitelnego, że miał przepłynąc w krotce morze swiata, y wysiere na brzeg szczęśliwości; przeto Sakramenta SS. przyiąwszy z wielkim nabożenstwem, ręce wkładał na wszystkich, modlił się za wszystko krolestwo polskie, y wnim stany wszystkie P. Bogu polecał: takze za chorych y utrapionych, a mianowicie za dusze zmarłych wszystkich.

A potym wzniosł ręke, y wszystkim błogosławił w te słowa: Benedicat vos Dominus Deus noster, pater, et Filius, et spiritus s. Amen. et det vobis suam sanctam pacem, charitatem perfectam, conversationem sanctam, et pios mores, in simul omnibus, in saecula saeculorum. Amen. To gdy wyrzekł, wszyscy płakac poczęli, a on porzuciwszy się na swe kolana na ziemię, na kształt krzyża ręce wyciągnąwszy, oczy w gorę podniosszy, mowiąc te słowa. Domine Jesu Christe, fili Dei vivi, in manus tuas commendo spiritum meum, czystą duszę P. Bogu oddał. Roku Panskiego 1489. w dzien dorocżney pamiątki Zniesienia krzyża s. Dnia trzeciego Miesiąca Maia. a przeżywszy lat wieku swego 55. Miesięcy 7. dni 7. a w Zakonie lat 33. Miesięcy siedm. Za Ziemię niebo, za doczesne marności, wieczne, za mieszkanie swiatowe krolestwo niebieskie, przenosząc się do lepszych kraiow, gdzie ani płaczu, ani smutku, nigdy niebędzie, otrzymał.

ROZDZIAŁ XI.

O Pogrzebie iego, y wtymże Roku znakach swiętobliwości niektorych.

Straciwszy Mistrza, ozdobę klasztoru, y kościoła swoiego, płaczliwi barzo, nie tylko Bracia Zakonni, ale y urząd kazimirski, z pospolstwem swoim, zaluiąc tak swiątobliwego męża, gorące karnodzieię, iedną ozdobę miasta tego, na co y krakowianie sami, usłyszawszy o śmierci iego boleli: bo trudno niezałowac gdy co miłego ginie, iako go z serca miłowali za żywota, tak do konca nieustaiąc, smutnych mu przenosin pod grobowy kamien dopomagac, żal śmierci pamiątkę tego oyca pobożnego wzaiemnie sobie cukruiąc pragnęli. Na dzien przeto naznaczony zeszli się gromadno, cisnąc się do Ciała iego, każdy z nich życzył sobie, by kroscią swoią tak zatośną z ciałem iego odprawic processyą. Pochowali tedy ten depozyt swiętobliwy iako nayprzystoyniey mogli, z wielką uczciwością, w małym chorze kościelnym w połnocney stronie, przy zakrystiey w osobności. W krotce zaraz w Roku pierwszym po pogrzebie, wielkiemi pociechami swoiemi, y znakami swey przeciwko niemu cudowney miłości, Bracia płaczliwą Bog cieszyc począł, y z ochi ich łzy ocierac raczył. bo tegoż Roku, nieiakiey Reginie, małżonce Clemensa czarnego, sukiennika z Kazimierza, cierpiącey chorobę czas długi, pokazał się pobożny Ociec Stanisław mowiąc: Co tu leżysz w twoiey niemocy, idź do grobu moiego, a uzdrowiona będziesz, y mow Braciey moiey, aby nakryli grob moy kobiercem: ktora wstawszy szła do grobu Błogosławionego Męża, y poklękneła na grobie, a wtym że zaraz uleczona była. J potym zaraz, Cudownie ludzie wszelkiego stanu, pociechy w rozmaitych swoich przygodach odnosic poczęli, ktore się w inszych xięgach drukowanych Żywota iego, bez wszelakiego falszowania przekładaią.

Jako tedy ten sługa Boży, cudami zaraz po śmierci słynąc począł, przetho oycowie z grobu,

gdzie był pochowany, za dozwoleniem duchownego Vrzędu, kości iego podnieśli, y na osobny mieyscu w małym chorze, przy ścianie, przed ołtarzem S. Mariey Magdaleny, złożywszy ie porzą-dnie w szufladę, na półtora łokcia długą, na pawimencie samym kościelnym sadowali, murem tę szufladę obwiodszy, y nad Ciałem grob kamienny, na ktorym sługi Bożego osoba, była w habicie Zakonnym wyciosana, wystawili z takim napisem.

Hoc Conclusa iacent Diui Patris ossa sepulchro
Stanislai, Sac. Casimiria de gente Creati,
Cuius gestorum, miranda Cerne Kropsca.

Ktore mieysce w krotce potym ieden z JchMM. PP. Jerdanow, kratą żelazną obwiodł. Zas znaki miłości Boskiey, przeciwko pobożnemu Kapłanowi Stanisławowi Kazimirczykowi, ordinis Canonici, abo dobrodzieystwa, przez przyczynę tegoż pobożnego męża od P. Boga ludziom czynione, w rożnych chorobach, y przypadkach, zaraz pierwszego roku, po szczęśliwym odeyściu iego, za roskazaniem starszych tegoż Konwentu u Bożego Ciała na Kazimierzu pisane, działy się za czasu Leona Papieża X. Maximiliana I. Cesarza. Kazimierza Trzeciego Krola Polskie-go. pod Fryderykiem Biskupem krakowskim, świętego Rzymskiego kościoła kardynałem, y Arcybiskupem gnieznieńskim. Za przełożeństwa konwentu Canonicorum Regularium Boże Ciała na Kazimierzu, Wieleb. X. Jędrzeia, szostego od wprowadzenia tych Zakonnikow pro-boszcza.

J Rok ten był dla tego przed Bogiem (wierzę) z korony naszey postanca szczęśliwy; Abo-wiem sie tego roku, y Bazaieth Cesarz Turecki, z wiecznym przymierzem koronie naszey, przez Firleia posła do Turek, pokłonił. J Jan olbrycht syn krolewski od oyca swe Kazimierza, przeciw Tatarom wysłany, u Kopersztyna tak wielkie woysko Tatarskie, ktore wystrzelaniem ku gorze niebo zacimiało, do szczętu pogromił, y skrocił, plon y więźnie po-brał: y drugie woysko takze Tatarskie, u Sawrany rzeki, y kiedi raz iesze, gdy sie stro-iey klęski mścić chcieli, wielkim śniegiem zapadli, a nasi doszedszy ich tyrem ich do szczętu pobili: iakoż mu często w kościele swym Bożego Ciała, przebywaiącemu z oycem, na to był błogosławieństwo przed śmiercią swią dał, ten pobożny mąż, y kapłan. Dla co krol Joannes Albertus, potym pamiętaiąc, tak iako y Ociec, w tym się kochał Zakonie, y w nim chwałę Boga nieustawaiącą, łaską, y przywileiami vtwierdził, iako o tym tuszmią szczodro dane przywileia od niego.

ROZDZIAŁ XII.

O Przeniesieniu Reliquyi iego, na insze mieysce w kościele Bożego Ciała.

Po szczęśliwym ześciu z świata, tego Błogosławionego męża, Stanisława Kazimirczy-ka, y złożeniu z vczciwością kości iego, gdy wiele ludzi (iako się wyzey powiedziało) przez ten wszystek czas, w vtrapieniach y chorobach swoich, pociechy odnosiło; potym we sto czterdzieści y sześć lat, to iest Roku Pańskiego 1635, godney pamięci Wielebny X. Marcin Kłoczyński, I.V.D. proboszcz Bożego Ciała, z murowawszy z fundamentu klasztor, y wiele rzeczy w klaszto-rze y w kościele sprawiwszy, gdy w małym chorze, formy nowe, iako trzeba się miał stawiać wolą, przyszło mu dwa ołtarze pobocznie przy kracie znosić, zatym y grob tego wielebnego sługi Bożego, za dozwoleniem JM. X. Marcina Szyszkowskiego Biskupa krakowskiego, otwo-rzyć; y taką szufladę, abo trumienkę, na pawimencie nalazł, y w niey kości sługi Bożego złożone, a rozmarynem ktory iesze swoię zieloność trzymał pokleszione, przy bytności dwu Notaryuszow Apostolskich, JM. X. Marcina Wolbrama, plebana w Dziewięcini, pisarza przez czas długi konsistorza krakowskiego y X. Jana Fuglikowica proboszcza S. Lenarta, y nie-ktorych z rady y Magistratu Kazimierskiego, y Bracii konwentu: ktore potym kości wi

nem omyte, y w trumienkę modrzeniową, a potym Cynową złożywszy, do wielkiego chóru prze
niosł, y w grób nowy, blisko ołtarza S. Crucis złożył, przy wielkiey frequencyey ludzi iacnych
z krakowa, y z kazimierza, tak duchownych, y swieckich, ktory Akt Jaśnie Wielmożna JM. P.
Woynicka, y JM. P. Oświęcimska zdarem swoim ozdobiła. Przy tym tedy grobie taki napis
położony.

D. O. M.

Beatae Memoriae D. STANISLAI CASIMIRITANI, ad Sanc Can. Reg. S. Augustini Ecclesiam, Canonici professi, Presbyteri, pietate dum in humanis ageret singulari, ac post mortem, quam Anno Dñi. M.CCCC.LXXXIX. die tertia Mai obiit, Votis fidelium, sua merita, magna deuotione, atque solatio implorantium continuis, in praesentem Usque diem conspicui: Martinus Kłoczynski I.V.D. Praepositus, cum suo Conuentu erexit. Cuius Corporis integras Reliquias, ad sinistrum chori anterioris angulum, ad ferream Cratem, sub saxo in ligneo loculo olim depositas, in thecam stanneam collegit, et concauo petreae huius tumbae conclusit. Anno Domini. M.DC.XXXV. Mensis Augusti die X.

ROZDZIAŁ XIII.

O Świątobliwym Życiu tego pobożnego kapłana Stanisława Kazimierczyka świadectwa.

Acskolwiek póki ta człowiek żyiąc na swiecie, odmiennego szczęścia, częstych, y gęstych doznawa Vicissitudines, niemoże mieć pewney o swoiey świątobliwości u ludzi opiniey, według
Eccl. 11. Ducha S. autentyczney deklaratiey. Ante mortem, ne laudes hominem quemquam. iednak przecię wyrażaiąc na sobie często rozmaitych pobożności konterfekty, po śmierci ma to w naywiększe cnot swoich, że żywotem świątobliwym, godne sobie u potomnych świadectwa, y długowieczne monumenta iedna, według Salomona: Memoria iusti cum laudibus. przeto y ten pobożny kapłan, Stanisław
Prov. 10. Kazimirczyk, wysokiemi cnotami swoiemi, ziednał to sobie, że po odeyściu iego szczęśliwym z tego świata do niebieskich przybytków, żywot iego świątobliwy, poważni Autorowie, nie inaczey ieno iako źwierciadło iakie bez zmazy, ludziom wszelkiego stanu (lubo do doskonałości chrześciańskiey ciągnącym, lubo o Zakonnym Zamknieniu myślącym,) wystawili, y w nim do przeglądania się, sposób podali. A naprzód wystawiaiąc, y opowiadaiąc świątobliwość iego, tak o nim napisał:

Abrahamus Bzouius, ordinis Praedic. Annalium Ecclesiasticorum in suppl. Baronii. Tom. 18.

Anno Dñi. 1489. Mortalitatem in Casimiria Cracouiae, in Coenobio Corporis Christi exuit, B. Stanislaus Canonicus Regularis, honestis in ea Ciuitate parentibus natus, tyrocinium in Vniuersitate Cracouiensi, primò posuit, tanto profectu, ut aequales omnes scientia superarit. Inde inter Canonicos Regulares, Regulam Sancti Augustini professus, tanquam lucerna super Candelabrum posita, Vitae sanctimonia, et perfectione virtutum, adeò effulsit, ut breui tempore concionatoris, paulò post Lectoris, deinde pro prioris, munus obire fuerit coactus. His officiis perfunctus, plurimos, doctrina, exemplo, charitate impensius actuosa, christo lucrifecit: maximè quando misericordiae opera sedulò exerceret. Bis tantum singulis septimanis reficiebatur, cilicium asperrimum gestabat, nuda in humo capiti subposito lapide somnum fallebat: Vigiliis, orationibus, contemplationi, in Ecclesia noctes diesque incumbebat, sacrificium mysticum, quotidie, summa cū deuotione libabat etc.

Samuel Nakielscius, S.T.D. Ordinis Canonicorum SS. sepulchri Dominici Hierosolymitani, in sua Miechouia tak pisze.

Beatus Stanislaus, Canonicus Regularis, Casimiriae, in Coenobio SS. Corporis Christi, Vir
mirae Religiositatis, ac tantae obseruantiae, et austeritatis, vt pallida ieiuniis ora semper por
tauerit; tantae humilitatis, et in omnes Congregationis fratres Charitatis, vt in illo claustro, et
si superioris officio fungeretur, quasi vnus ex infimis Fratribus vixerit, totumque studium
ad lucra animarum vertens, districtissima sub Regula, congregationem curae suae commissam
perpetuò custodierit. Hic nouiss diem, ex reuelatione Diuina, cum sibi Christus cum Matre,
ac sanctis Poloniae tutellaribus apparuissent, praecognouit, illaque verba proferens, In ma
nus tuas etc purissimam animam Deo reddidit. Ad Cuius Beati tumbam, vsque in hodier
nam diem, maxima Dominus operatur sanitatum miracula, ita ut à remotis etiam con
fluant regionibus, qui se Beati Confessoris meritis sperant adiuuari.

Adamus Opatouius S. Th. in Alma Academia Cracouiensi professor,
in Vita B. Joannis Cantii, takie o nim swiadectwo daie, w te słowa.

Fulgebat tunc Cracouia, tanquam lucidissimis luminaribus vndiquaque cincta, ac illustrata,
dum B. Stanislaus Casimiritanus, ordinis Canonicorum Regularium, effusam lucem inte
gritatis, ac innocentiae vitae spargeret.

Ludouicus Scrobcouius, ordinis Minorum de obseruantia,
in Vita B. Simonis de Lipnica, takgo także pisząc.

Beatus Stanislaus Casimiritanus, Canonicus Regularis, ordinis S. Augustini, Casi
miriae, ad aedem SSmi Corporis Christi, plurimorum infirmorum Curator, maestorumque con
solator proficuus.

J inszych wiele, ktorzy o tym pobożnym kapłanie, Stanisławie Kazimierczyku, wzmiankę czy
nią, iako:

Gabriel Pennotus, in Chron. gener. Canonicorum Regularium Lateranensium.

R.P. Samuel Brzezewski, S. Th. Licent. ord. Canon. S. Mariae Demetri de Vrbe, FF.
de Poenit. BB. MM. w Zywocie B. Michała Giedroycia.

Mathias Vbiseuius, w Zywocie B. Swientosława, Mansyonarza kościoła Farnego. Kla
sztorzy parny w Rynku krakowskim.

Martinus Baronius Jaroslauień. clericus, w katalogu SS. Patronow Polskich. Zywot cały po Łacinie wydał. A. D. 1609.

Hyacinthus Pruszcz, w xiąszce, ktorey tytuł dał, Forteca Duchowna, krolestwa
polskiego.

ROZDZIAŁ XIV.

O Znakach Miłosci Bozey, przeciwko pobożnemu kapłanowi, Stanisławowi Kazimierczykowi.

Vważaiąc swiątobliwe, y chrześciańskie, nieba godne postępki, tego pobożnego kapła
na, Stanisława Kazimierczyka, przyznać to każdy musi, że samo życie iego, (procz inszych zna
kow od Boga przez niego po śmierci vczynionych) cudowne było, y wielkie podziwienie w
oczach ludzkich czyniło, ktoreby dość za swiadectwo iego swiątobliwości stało; gdyż takie życie,
Augustyn S., przekłada nad wszystkie cuda, w osobie samego Chrystusa Pana. Discite à me S. August. serm. 10 de verb. Dni.
non mundum fabricare, non cuncta visibilia et inuisibilia creare, non in ipso mundo mi
rabilia facere et mortuos suscitare, sed quia mitis sum, et humilis corde.
bo takie dzieła, y sprawy pobożnych ludzi, to iest, gdy kto mogąc mieć na świecie dostatki,
wysokie promocye, włości, y wolności; a iednak kiedy to wszystko dla Chrysta porzuca, dobro
wolnie vbogim zostaie, pod władzą się drugiego poddaie, ciało postami wędzi, swiata za
żyć niechce, za cud wielki deklarował Duch S. przez Mędrca. Beatus Vir qui inuentus Eccl. 31.
est sine macula, et qui post aurum non abiit, nec sperauit in pecuniis thesauris,

quis est hic, et laudabimus eum? fecit enim mirabilia in vita sua. Za taki z cud nie
S. Greg. Nissen. in Cant. mały, poczytał Grzegorz S. Nisseński: Być szczęśliwym, bogatym, uczonym, a tym się nieunosić,
gdy napisał. A prosperitate non flecti grande miraculum. Co wszystko gdy w tym pobożnym na
śladowcy Chrystusowym Stanisławie widziemy; wszystek cudowny żywot iego nazwać możemy.
Jednak gdy te osobliwe znaki, y świadectwa świątobliwości pokazane, z szczególney miłości Boskiey,
przeciw pobożnemu temu kapłanowi Stanisławowi opisuią się, nie dla tego aby przez to iakie niedo
wiarstwo niektórych chrześcian konfundować się miało, gdyż każdy chrześcianin na wierze, y na cno
tach fundować się powinien, nie na cudach, według Pawła S. który mówi. Linguae in signum
sunt non fidelibus, sed infidelibus: prophetiae autem non infidelibus, sed fidelibus. Lecz
1 Cor. 14. aby przez tego pobożnego męża, dzieła y dobrodzieystwa Boskie, ludziom uczynione, były ob
iaśnione, według Ewangeliey Jana S. Ut manifestentur opera Dei in eo. Zaczym tedy,
Joan. 9. aby te dziwne sprawy Boskie, które się przez zasługi tego pobożnego męża, w rożnych
potrzebach ludzkich pokazały, y od ludzi godnych wiary, przed kapłany tegoż kościoła ze
znane, y przysięgą potwierdzone, a z roskazania starszych spisowane, w pamięci ludz
kiey nie zginęły, ku większey chwale Bożey, y wystawieniu miłosierdzia iego, a ku pobu
dzeniu do nabożeństwa wiernych pańskich, pierwey w xięgę do druku podane, gdzie
osoby, imiona, przezwiska, stany, lata, y mieysca ludzi tych mieszkaiących, są dostatecznie
opisane, teraz tu, dla krotkości wpospolitości, od roku tego, którego z świata zeszedł,
11. 1683. aż do roku pańskiego" wiernie od kapłanów tego kościoła ponotowane, bez wszelkiego
fałszowania przekładaią się.

ROZDZIAŁ XV.

Dobrodzieystwa od P. Boga otrzymane, przez przyczynę B. Stanisława Kazimierczyka, zeznane od tych ludzi, którzy się do grobu iego, z woskowemi znakami, abo z srebrnemi tabliczkami, abo ze mszą świętą, abo z pacierzami, ofiarowali.

W cięzkich chorobach długo leżący, zdrowi powstali. 64.
Wzrok utracony maiący, przeyrzeli. 5.
Chorzy widomie od niego uzdrowieni. 2.
Rodzące białegłowy, w niebespieczeństwie zdrowia, doznały ratunku. 9.
Potruci, zdrowi zostali. 2
Dziecię martwe porodzone, ożyło. 1.
Konaiących przyszło do zdrowia. 8.
Na oczy chore uzdrowieni. 23.
W przypadku niebespiecznym ratowany. 1.
Na wrzody śmiertelne uleczeni. 8.
Na bolesc kamienia y krzyżow. 4.
Na kolki, y morzyska. 3.
Na gościec abo kołtun. 1.
Na bolenie nog, abo chromotę. 12.
Na pucklinę. 4.
Na kaduk. 2
Na głuchotę. 1.
Paraliżem zarażeni, ozdrowieli. 4.
Na febrę, terciane, y kwartanę. 19,

Na owrzodatość y kancer. 5.
Na bolenie zębow. 3.
Na bolenie w piersiach. 6.
Dobrodzieystwa taiemne, ktorych wyiawić niewiadomo. 5.
Niepłodnym uproszone potomstwo. 2.
Łamanie po wszystkim ciele, y w goleniach, uzdrowione. 2.
Dyminicami strapieni ozdrowieli. 2.
W utrapieniu pociechy odnieśli. 4.
Bol y strzykanie w głowie oddalon. 14.
Ugoda w trudney sprawie doszła 1.
Wsparcie zawikłaney u sądu ratunek. 4.
War piwa zepsowany, naprawiony. 1.
Błędna do rozumu przyszła. 1.
Na bolenie serca uzdrowieni. 4.
Od czarta opętani, uwolnieni zostali. 2.
Pokusy cielesney przegabanie ustało. 1.
Rany na języku zlecone. 2.
Obronienie na stawie. 1.
Zaboardzienie żołądka uleczone. 1.
Zerwani drzganie uleczeni. 2.
Bolesc wnętrzności ustała. 2
Krosty z twarzy spebre, zpadły. 1.
Krowa ubogiemu dyszaiąca zleczona. 1.
Dzban gleniany stłuczony, gdy dziata z pratkosa białegłowa z studniey dostac wody, płacącey cudownie zrost sie, y skorupy w kupę poszły. 1.
Krew brzydni ciekąca ustała. 2.
Zapał ogniste wielki u Żydow w Kazimierzu, z niebespieczenstwe miasta y klasztora, uśmierzony. 1.
Tonący wypłynął. 1.
Na Disenterią chorniący, uzdrowieni. 2.
Zguba znaleziona. 2.
W Ciężkiey chorobie pomoc. 1.
Kazanie otrzymane, dla odwłoczenia slubu. 1.
Od powietrza morowego obronienie. 1.
O odpuszczenie grzechow u grobu iego, prozba. 1
Na żołtą niemoc uzdrowiony. 1.
Od nagłey śmierci zachowana. 1.
Na slinogorz uzdrowieni. 2.
Na dychawicę y kaszel. 3.
Na bolączkę śmiertelney. 1.
Dłużnicy w więźieniu ratowani. 2.

Na cześć, y chwałę, Panu Bogu w Troycy swiętey Jedynemu.
Amen.

HYMNUS
De Beato STANISLAO Casimiritano.

Contemplator Trinitatis,* Recens Rosa Castitatis,
Flos obedientiæ.
Stanislae lacrimanti* Adsis, et te implorandi
Iubar sanctimoniæ.
Funde preces, flecte Deum, * Ut illustret pectus meum,
Ad te mentem erigo.
Ut sim saluus tuo dono * Meam in te spem repono,
Te patronum eligo.
Verbi Dei prædicator * Feruens virtutum amator,
Gemma pudicitiæ.
Vagos stringe cogitatus * Per te in me firmus status
Regnet continentiæ.
Sensus firma fluctuantes * Hostes fuga conturbantes,
Comprime dæmonia.
Firma mentem, iram frœna * Confer pacem, cor serena
Aufer aduersantia.
Prælecte tu dignare, * peccatori impetrare
Mihi Christi veniam.
Ut sic possim respirare, * Et excessus emendare
Consecutus gratiam.
Confer vitæ sanctitatem, * Corporisq; sanitatem
Da quieta tempora.
Auge meram charitatem, * Cordis tolle prauitatem
Me languentem robora.
O lucerna, flos virtutum, * Nobis præbens iter tutum
Stella lucens sæculo.
Iubar tuæ claritatis, * Me defendat à peccatis
Tollat ab ergastulo
Vitæ meæ regat cursum, * Ac post mortem trahe sursum,
Confer cæli gaudia.
Ubi Deum contemplari, * Iustisq; associari,
Merear in gloria. Amen.

HYMN

O Błogosławionym Stanisławie Kazimierczyku.

Zawitay Mężu w pobożności stały
W społecznym Życiu Apostolskim trwały
Błogosławiony Oycze Stanisławie
przeß cię niech kwitnie Kazmierz w pięknej sławie.

Iasna Pochodnio Życia duchownego,
Uproś za nami Boga wszechmocnego,
Abyśmy w grzechow niewpadli ciemności,
ktore prowadzą w piekielne wieczności.

Bog ktory panem na świętym niebie
Ten na tey Ziemi Umiłował Ciebie:
Wstaw się do niego byśmy wstali z złości
Jednay moc stałym, chowaj w pobożności.

Mocna Forteco miasta Kazimierskiego
Tyś iest ozdobą, y obroną iego:
Spraw by od głodu, powietrza, y woyny
Bylibyśmy wolni, mieli czas spokoyny.

Niech kwitnie miłość, wiara chrześciańska,
W tym mieście naszym, cnota, miłość pańska:
Błogosław wszystkim by naśladowali
Ciebie w tych cnotach, y w nich się kochali.

Mocny lekarzu w chorobach śmiertelnych
Racz dać ratunek, w sporach być sług wiernych:
Ci ktorzy twoiey modlitwy wzywaią
Niech się z pociechą do domow wracaią.

Nasz wszystkich prosim w tey północney stronie,
Chowaj Patronie w swey świętey obronie:
Pogrom Pogany wyrwiy nas z niemocy,
Od Boga przeß cię wzywamy pomocy.

Zabiegay trwogom koronnym, a w niebie
Zgotuj u Boga mieysce wedle siebie:
Mamy nadzieię y tę wiarę ktemu
Że nas zalecisz Bogu przedwiecznemu.

Cześć chwała Bogu niech zawsze zstąd będzie
Niech go wychwala wsze stworzenie wszędzie:
ktory nam ciebie Kurwatysz darowac
prosz, by nam teß dał y w niebie krolować. Amen.

MODLITWA.

Zebyśmy się zá twoie przewáżną przyczyną/ godnymi stáli obietnic

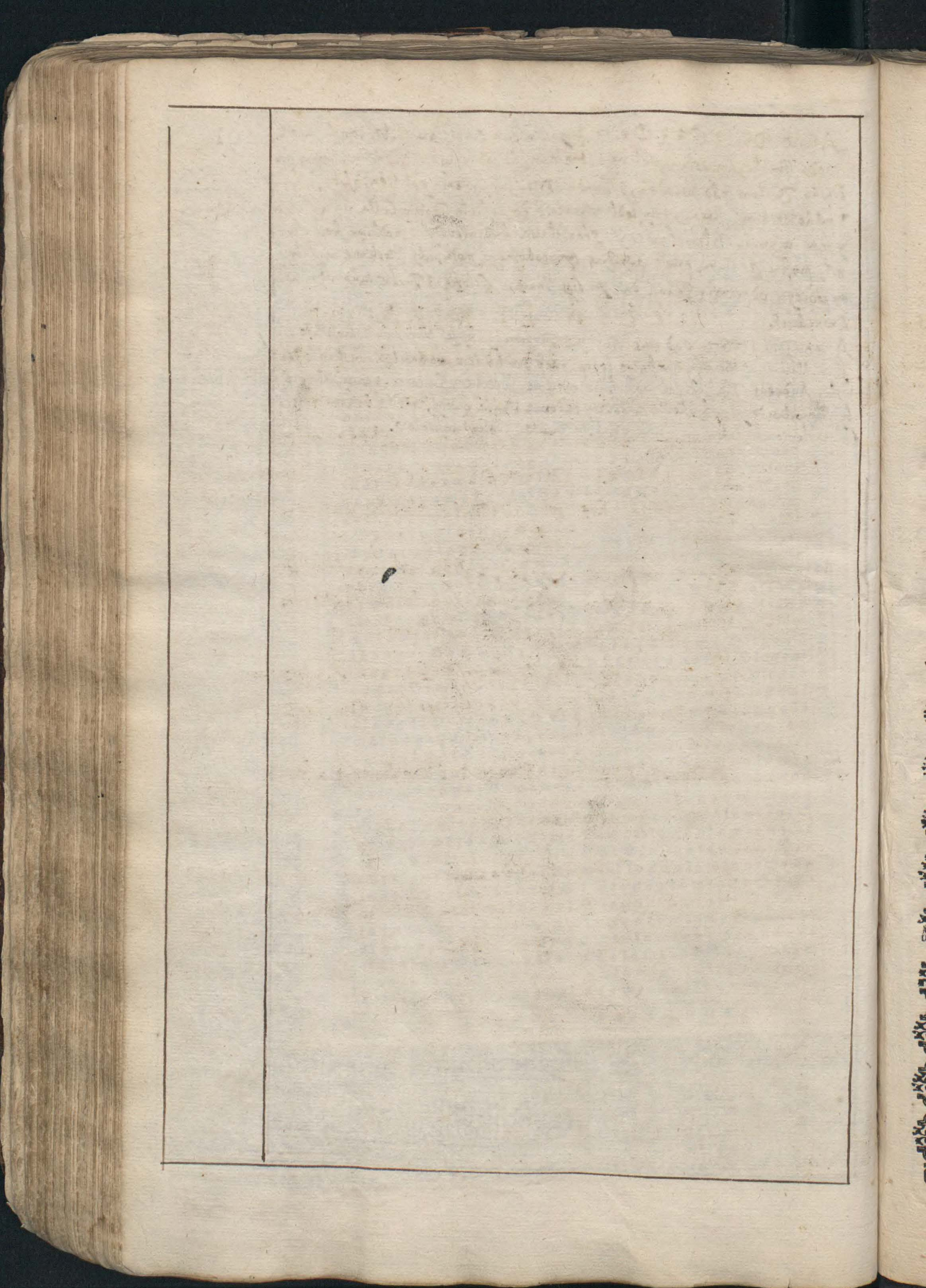
eiwáłsinátSynoiwáłsłáwionyStánisłáwie
iwáłsinátSynoiwáłsosłáwionyStánisłáwi
wáłsinátSynoiwáłsogosłáwionyStánisłáw
áłsinátSynoiwáłsogogosłáwionyStánisłá
łsinátSynoiwáłsogołogosłáwionyStánisł
sinátSynoiwáłsogołBłogosłáwionyStánis
inátSynoiwáłsogołBiBłogosłáwionyStáni
nátSynoiwáłsogołBimiBłogosłáwionyStán
átSynoiwáłsogołBimámiBłogosłáwionyStá
tSynoiwáłsogołBimánámiBłogosłáwionySt
SynoiwáłsogołBimánánámiBłogosłáwionyS
ynoiwáłsogołBimánázánámiBłogosłáwiony
noiwáłsogołBimánázezánámiBłogosłáwion
oiwáłsogołBimánázeiezánámiBłogosłáwio
iwáłsogołBimánázeiśiezánámiBłogosłáwi
wáłsogołBimánázeiślśiezánámiBłogosłáw
áłsogołBimánázeiśldlśiezánámiBłogosłá
łsogołBimánázeiśldodlśiezánámiBłogosł
sogołBimánázeiśldoModlśiezánámiBłogos
łsogołBimánázeiśldodlśiezánámiBłogosł
áłsogołBimánázeiśldlśiezánámiBłogosłá
wáłsogołBimánázeiślśiezánámiBłogosłáw
iwáłsogołBimánázeiśiezánámiBłogosłáwi
oiwáłsogołBimánázeiezánámiBłogosłáwio
noiwáłsogołBimánázezánámiBłogosłáwion
ynoiwáłsogołBimánázánámiBłogosłáwiony
SynoiwáłsogołBimánánámiBłogosłáwionyS
tSynoiwáłsogołBimánámiBłogosłáwionySt
átSynoiwáłsogołBimámiBłogosłáwionyStá
nátSynoiwáłsogołBimiBłogosłáwionyStán
inátSynoiwáłsogołBiBłogosłáwionyStáni
sinátSynoiwáłsogołBłogosłáwionyStánis
łsinátSynoiwáłsogołogosłáwionyStánisł
áłsinátSynoiwáłsogogosłáwionyStánisłá
wáłsinátSynoiwáłsogosłáwionyStánisłáw
iwáłsinátSynoiwáłsosłáwionyStánisłáwi
eiwáłsinátSynoiwáłsłáwionyStánisłáwie

PANA CHRYSTVSOWYCH:

Ktory żyie z Bogiem Oycem/ y Duchem świętym ná wieki wiekow/ Amen.

91. Anno Dñi. 1683. Die 13 Augusti. Jan Stanisław Jabłonowski, woie woda Ruski, krolestwa Polskiego Hetman koronny, wyieżdżaiąc na woynę prze ciwko Turkom pod Wiedeń, z Janem Trzecim krolem polskiem; osobą swą, z pułkownikami swemi, przyszedł umyślnie do kościoła Bożego Ciała na kazimierz, y tam u grobu Błogosławione Stanisława kazimierczyka, modlitwy swoie czy nił, prosząc P. Boga, przez przyczynę tego pobożnego męża, aby szczęśliwie mógł tę expedicyę odprawić. Jakoż dał P. Bóg znaczną victorię z Turka, iako other w kronikach. — Hetman koronny, ofiaruie się iadąc na woynę.

Anno Dñi. 1667. Pod czas Woyny z Turkiem, y inszych turbacyey wkrolestwie pol skim, błagaiąc P. Boga, y prosząc o pokoy przez świętych iego, roskazał X. Biskup krako wski, Andreas Trzebicki, aby wszystkie processie, świeckie y Zakonne, nawiedzały gro by Błogosławionych krakowie, y obrazy cudowne Naszo. Panny; między inszemi y nasz Błogosławionego takze grob nawiedzali, y Bractwa zrożnych kościołow. — Processie do grobow Błogosł.

VITA, GESTA, ET MIRACVLA.

BEATI STANISLAI POLONI,

Casimiriæ ad Cracouiam Oriundi.

Canonicorum Regularium Lateranensium S. Saluatoris, Ordinis D. Augustini. Vicepriorís, Conuentus SS. Corporis Christi, Casimiriæ Confessoris.

Nunc primùm in lucem edita, ad Laudem Dei, et eiusdem Beati, aliorumq; sanctorum honorem, Consolationemq; christi fidelium.

Authoritate Illustrissimi D. Bernardi Macieiowski S. Rom. Eccl. Cardinalis, Archiepiscopi Gnesnensis.

Authore Martino Baronio Jaroslauiense clerico.

Superiorum Permissu.

CRACOVIÆ.
Jn officina Basilii skalski. Anno Domini.
M. DC. IX.

92.

PERILUSTRI, ET REVERENDISSIMO, IN CHRISTO PATRI DOMINO. D. STANISLAO SUŁOWSKI.

Diuina prouidentia Abbati Tinecensi, Ordinis Sancti Benedicti, ac Canonico nato Cracouiensi, dignissimo, salutem, et perpetuam felicitatem.

Cum annis praeteritis essem Romae, Reuerendissime D[omi]ne, catalogum Sanctorum in animum induxeram colligere, non quidem omnium: id enim instituti mei ratio non exigebat, sed eorum tantum, qui Patroni post Deu[m] tutellares Regni Poloniae, vtriusq[ue] sexus habentur. Aequum enim est in Polonia, Beatos à Polono certo ordine definivi, et de his pro modulo ingenii, propter aliorum aedificationem, benè mereri. Ad quam rem Pontifex Beatissimus Clemens Octauus, et Ill[ustrissi]mus D. D. piae memoriae Bernardus Macieiowski, Cardinalis tituli sancti Joannis ante portam Latinam, Archiepiscopus Gnesnensis, suis priuilegiis mihi calcar addiderunt. Insuper Sereniss. D. D. Sigismundus Tertius, Dei gratia Rex Poloniae, eò plus erexit. Quod opus Romae inceptum, Cracouiae deinceps, magno labore finiui, et studio extremam imposui manum. Sed quoniam desidia secum crimen trahit, ne otio torpere videar, quem deinceps laborem susciperem, cogitaui. Et illud quidem in mentem venit, nomen Stanislai, quod merè Polonicum est, si quidem ex vernacula lingua Sarmatarum ipsius origo deducitur, laudibus seorsim condecorare. Cuius nominis, cum non pauci Sancti, in Polonia floruissent, eosdem in vnum codicem libuit compingere. Namq[ue] praeter illum, qui nobilis ex gente Scepanouiorum Episc. Crac., martyr gloriosus fuit: Stanislaus Hosius, vir pius, ac verè sanctus, Romanae Ecclesiae Cardinalis Varmien[sis] Episcopus: magnaq[ue] scientia praeditus, demum in Concilio S. Tridentino ferè princeps, nostra memoria vixit. Quid in eo magis laudem, doctrinam, an sanctimoniam, haud inuenio. Jam verò Stanislaus, ex stirpe inclyta Costkorum Societatis Jesu, quantum fulget. Is non tantum Romae, in Italiae, aut Poloniae partibus, aliisq[ue] prouinciis finitimis, miraculis claret, verum in orbis noui, regionis Indicis, inter barbaros, eius nomen multis prodigiis sonat, et plerosq[ue] gentiles ad fidem Christi conuertit. Quid de te Stanislae Casimiriensis loquar? qua te laude sub astra vehar? Tu enim Canonicus Regularis S. Augustini Casimiriae penes Cracouiam fuisti. Tu in vita miraculis claruisti, nunc etiam post fata splendescis. Tu in catalogo primum obtines locum, quia necdum es a quoquam celebratus, nec longè abesse ab vrbe voluisti. Hoc ego opus perfectum, non sub alterius auspiciis in lucem prodire, quam sub tuis Reuerendissime Abbas, decreui. Cui enim D. Stanislaos quam Stanislao, Polonos, quam Polono, plerosq[ue] nobiles, quam nobili offerram? praesertim quod Religio tua pietasq[ue] in Deum, Sanctos, ac patriam, pateat vniuersis. Liberalitas verò tanta est in pauperes, religiosos, adeòq[ue] omnes, ut Soli videatur addere lumen, qui

Verbo his hac in re cupiat esse. Qualis in Canonicatu Cracouien vixeris, quanto feruore, in Deum et Sanctos asseris; quam fidem Regi probaueris, omnium testimo nio constat. Proinde Serenissimus Rex, et publico muneri te præfecit, et Abbatis offi cio præstantissimo, dignum esse censuit. Accipe itaq. hoc munusculum, et opusculum, exigu um quidem, sed ab animo excelso profectum. Accipe Stanislaum Casimirien, vel inpri mis, alios deinceps, et indigetes Sanctos, quod facis, amplectere. Me autem clientem, velis esse tuum, oro. Ego dum viuam, iis quos descripsi nunc offero, te semper comenda bo, vt eorum subsidis apud Deum, sic feliciter viuas, et vitam sancte, hominum sancto rum exemplo transigas. Futurum ita, vt mercedem quam illi consecuti sunt, obtineas. Vale Abbas dignissime. Datum Cracouiæ, domi Reuerendi Hieronymi Rečayski Archi diaconi Crac., III Idus septemb. 1609.

Perillris et Rdssimæ Celsitud. Vestræ
dedicissimus.
Martinus Baronius Iavorlau. Cleric.

Omnia iudicio censuræ, ac authoritati, sanctæ Romanæ, ac catholicæ Ecclesiæ, pro qua, et in qua militamus, et sanctissimo eius Antistiti PAVLO Quinto, pontifici Maximo, cui nunc illæ piè, et sanctè præest, subiecta esse volumus. Cuius benedictioni, nostrosq. conatus commendamus feliciter.

Reuisa et examinata est ab his Reuerendis Patribus.

A Rndo Patre, Fratre Stanislao Wierbicki, generalis totius Religionis canonicorum Regul. S. Mariæ de Metri, de pænitentia BB. Martyrū D. Augu stini. Cracouiæ.

A Rndo Patre Stanislao Maniecki, ordinis Canonicorū Regul. B. Augusti ni, præposito Ecclæ Corporis Christi. Casimiriæ.

A Rndo Patre Fratre Stanislao Vilico Romano, ordinis S. Pauli primi Eremitæ, priore Pincouiensi.

A. Rndo Patre, Fratre Stanislao Tarelewski, ordinis Eremitarū S. Augustini editu[o] S. Catherinæ, Casimiriæ.

Ac per Rndsmum D. patrem Andream Schoneum, S. Th. et I.V.D. Vniuersita tis Cracouien. generalis studii Rectorem, approbata, inq. lucem ut ederetur per missa.

AD LECTOREM.

Candide Lector, hæc feliciter, et fideliter extracta, ex Cathalogo san ctorum, et Beatorum Regni Poloniæ patronorum, Romæ, à Magistro S. Apostolici palatii approbata, et Cracouiæ Anno 1603 reuisa, bo ni consule, quæ alias citò Latino et polonico sermone edita Deo volente habebis.

93.

Vita, Gesta, et Miracula,
BEATI STANISLAI, S. TH. BACCALAV.
Ex Casimiria Cracouień Oriundi. Ordinis Canonicorum Regularium Lateranensium S. Saluatoris, ordinis S. Augustini, ac Viceprioris, conuentus Sacratissimi Corporis Christi, Casimiriæ.

Beatus Stanislaus Polonus, originem suam duxit ex Casimiria, quæ est contigua Cracouiæ Ciuitas, honestis prognatus parentibus, pietateq[ue] conspicuis, patre Mathia Sothys cognominato, textoriæ artis professo, ac Consule Casimiriense: matre verò Hedwigi femina deuotissima. Natalem eius illustrem efficit, solemnis apud polonos dies, translatione Corporis S. Stanislai Episcopi, et martyris, ex templo supra martyrium ædificato, ad augustiorem cathedralis Arcis sedem, in eo statim à primis in cunabulis, mira quædam pietatis, ac religionis, semina emicuerunt. Nam quàm primùm per ætatem licuit, Academiæ Cracouień, bonarum artium ac disciplinarum gratia, à suis commendatus, tantos ibidem, tamq[ue] stupendos progressus breui temporis spatio fecit, vt omnes æquales ac coætaneos suos, multis post se parasangis, cum admiratione haud modica præceptorum, derelinqueret. Pulchram autem à Deo animam nactus, animaduertens haud tuto scorpionibus cohabitari, religiosum Vitæ genus, sub Regula S. Augustini, apud Canonicos Regulares Lateranenses, magna animi cũ auiditate, amplexatus est, paupertatem Christi, Vanis ac fluxis mundi pollicitationibus, prudenter anteponens.

B. Stanislai parentes.

Natus anno 1433. 27 Sept.

Academiæ Crac studiosus.

In consortium itaq[ue] seruorum Dei receptus, tanquam lucerna supra candelabrum posita, Vitæ sanctimonia, abstinentia Victus, multaq[ue] reliquarum Virtutum luce, ita subitò splendescere cœpit, vt superiores, Virtutibus eius impulsi, sine mora illum, primò in ordinarium Verbi diuini, apud Conuentualem Ecclesiam suam præconem, paulò post quoq[ue] sacræ paginæ ad fratres suos lectorem publicum, ac deniq[ue] ita Vrgentibus maximis eius meritis, in Vicepriorem Conuentus Corporis Christi Vnanimi consensu adoptarent. In quo dignitatis gradu constitutus, quàm Vberem messem animarum, tum ignitis ac zelosis concionibus, tum sancta et exemplari Vita, apud concines suos collegerit: dici Vix potest, nec enim ita in procliui positum reor, exactum in Via numerum eorum, qui doctrina ipsius, sanctaq[ue] conuersatione, ex scelerũ ac flagitiorũ lacunis extracti, ad salutarem pœnitentiam, veramq[ue] Vitæ emendationem traducti sunt. Ea quippe præpotentis Dei gratia super illum luculenter irradiabat, ut omnes amabili quadam, ac perincunda mo

B. Stanislaus prædicator, Lector. Vicepriór.

B. Simon de Lipnica.

B. Michael gedrucius.

B. Joannes Cantius.

B. Suentoslaus.

B. Esaias.

rum ipsius suavitate illecti, eum tanquam Communem parentem, plusquam filiali affectu prosequerentur.

Hinc factum est ut quotquot essent, tum vitae instituto, tum morū consonantia, ipsi persimiles, minimè sese à calore amicitiae eius, abscondere valerent, quin subito dexteras illi concederent, sanctaq; laborum ac consiliorum communione ipsū ad opus Euangelii instantius peruvgendum fortiter instigarent. Inter quos sanctitate praecipuè extiterunt. Primus B. Simon de Lipnica ordinis S. Francisci de obseruantia Minorum, qui decem mortuos vitae restituisse creditur, Cracouiae in templo Fratrū suorum quiescens. Alter B. Michael gedrucius, Canonicus Regularis S. Augustini, ordinis S. Mariae de Mebi, de Poenitentia Beatorū Martyrū, multis ibidem miraculis clarus, ac quatuor mortuorum resuscitator percelebris, ad S. Marcum, à fratribus sui ordinis, honorificè conditus. Tertius quoq; B. Joannes Cantius, Academiae Cracou. professor, ac sacrosanctae Theologiae Doctor, viginti sex mortuorū resuscitator magnificus, apud S. Annam Academiae templum, decenter satis tumulatus. Quartus deniq; B. Suentoslaus, Mansionarius, executor testamentorum, cui adhuc in vivis agenti, in Ciuitate Slawkow, sanctus Stanislaus Episcopus et martyr apparuit. Cuius Reliquiae, similiter Cracouiae in aede Diuae Virginis sacra, ad forum, religiosè venerantur. Quintus B. Esaias Cracouiensis, S. Th. Doctor, ordinis S. Augustini Eremitarum, ad S. Catherinam Casimiriae, duorum mortuorum resuscitator, et plurimorum infirmorū sanator, praeclarus. Sed unde digressa est mea revertatur oratio.

Beatus hic Stanislaus noster, supra reliquarum virtutum cumulum, mira insuper solertia, et vigilantia, praeditus fuit, quoq; se ab humanis laudibus occultaret facilius; noctu singulas infirmorum fratrum cellulas adibat, et benedicens ipsis, signo sanctae Crucis, in osculo pacis, ac solatia spiritualia, sanctaq; monita iisdem impertiens, subinde haec, et similia regerens verba: Fratres charissimi, oportet nos per multas tribulationes, introire in regnum caelorū. Necessaria quoq; si opus erat oportunè ipsis ministrabat. Eandem quoq; consuetudinē, in visitandis saecularibus aegrotantibus, haud segnius usurpabat, omnibus enim debitorem se arbitrabatur, nulli quantum ab ipso erat, subtrahens viscera compassionis, ac vitae documenta salubria.

Nocte indutus cilicio, nuda humo incubans, somnū capiebat, supposito capiti loco ceruicalis saxo durissimo; breui degustato somno, iterū surgebat ad pernoctandum in oratione sancta, Deiq; iustificationibus sese exercendum instantius. Diebus quoq; solemnibus, ieiunio ab Ecclesia dicatis, frequenter conspectus fuit, abiecta tunica, sacco tantummodo indutus incedere, integram hebdomadam bina solummodo refectione, in pane hordeaceo, ac aqua frigida, terminare dimensum suū quotidianum, residuum pauperibus larga manu interim distribuendo.

94.

Tanta verò vigilantia praeditus fuit rara, ut nocturnas fratrum vigilias, unus omnium semper anticiparet, nonnunquam quinquagenos, saepe etiam integrum ex ordine psalterium, ante matutinas expediens. Cibum non nisi flexis genibus, ac oratione Dominica pro vivis ac defunctis recitata, capiebat: spiritum suū assiduè scopebat meditatione sancta, statuens se in conspectu Domini, et Beatae Mariae Virginis cui singulari quadam deuotione addictus erat. Hinc enim aliquando in Ecclesia s. Stanislai, loco ubi martyr Christi, pro veritatis et Ecclesiae Dei defensione, trucidatus fuit, (habebat enim hoc in more positum, ut singulis feriis sextis, quoad viveret, sepulchrum Christi martyris deuotè visitaret) insolito quodam spiritus impetu correptus, preces suas ferventius perageret, meruit videre gloriosam Virginem Mariam, puerū Jesum brachiis suis claudentem, stipatam glorioso Episcopo et martyre Stanislao, pontificalibus solemniter induto, concomitante insuper innumerabili sanctorum cohorte, in haec verba eum compellantem. Gaudeo fili Stanislae, de insigni ista deuotione tua, qua me unà cum sancto Stanislao patrono tuo, indesinenter prosequeris: ideò tibi dico, viriliter age, et esto robustus, te enim unà cum sanctis meis, merces copiosa, exspectat in caelis. Hisque dictis disparuit. Apparitio prima.

Ex qua die ita strictè silentium observare visus fuit, ut à Completorio usque manè alterius diei, non nisi prima peracta, nullis unquam ex ore ipsius elicere potuerit; qua absoluta causarum audientiae se dabat, aut si ab his vacare contingeret, usque dum missae tempus appropinquaret, Eloquiis Dauidicis solitarius cum Deo confabulabatur. Quotiescunque sacrosanctis altaribus astitit oblationem peracturus, nunquam homini verbum locutus noscitur. Sacra synaxi peracta, aut labori manuum se dabat, aut de Scripturis sacris, cum sibi charissimis fratribus conferebat. Hisque et similibus sanctis exercitiis deditus, neutiquam tamen consueti praedicandi munus intermittebat, docens, increpans, obsecrans, cum multa humilitate, et patientia. Verba autem ad populum faciens, haec inter alia frequenter iterare solebat: Tu qui missam audis, et a fine recedis, nulla tibi merces datur, quia laus divini officij in fine probatur.

Deinde multis pro Christi nomine exantlatis laboribus, tandem in gravem infirmitatem incidit, quam ob exhaustas nimia abstinentia, ac vitae rigore vires, de die in diem magis invalescente, a Domino se ad requiem vocari haud obscurè persentiens, ingenti lachrimarū imbre effuso, divinae sese misericordiae, ac protectioni, ferventissimis precibus commendare coepit. Cui ita in oratione posito, subitò apparuit Dominus et Salvator noster, unà cum gloriosissima Virgine Maria, ac multis aliis Sanctis, Regni praesertim Poloniae patronis, blandè illum hisce verbis compellans: Surge et festina fili mi Stanislae, hodie enim mecum eris in paradiso. Apparitio 2.
Quo exoptato nuntio percepto, subitò de lectulo sese proripiens, sine mora sacra

mentis Ecclesiae praemuniri voluit, quibus vitae, et ex ordine, summa cum devotione perceptis, convocatis fratribus suis in Christo charissimis, pacisque osculo salutatis, erecta manu eisdem benedicens, manusque singulis imponens, in haec verba iisdem valedixit: Benedicat vos Dominus Deus noster, Pater, et Filius, et spiritus S. Amen. et det vobis suam sanctam pacem, charitatem perfectam, conversationem sanctam, et pios mores, insimul omnibus, in saecula saeculorum. Amen.

Quibus dictis prostratis in terram genibus, manibusque in formam Crucis expansis, fixis in caelum oculis, castissimam animam Deo commendavit; ultima verba haec emittens: Domine Iesu Christe Fili Dei vivi, In manus tuas commendo spiritum meum: sicque animam Domino Deo reddidit. 1489. 3 Mai. sepultus est, cum summo honore, et timore Domini, cum gaudio, et laetitia omnium, non sine miraculis, ibidem Casimiriae, in Ecclesia Sacratissimi Corporis Christi, apud suos fratres. Incidit eius obitus, in Tempora Leonis Papae X. Maximiliani Primi Romanorum Imperatoris. Casimiri Tertii Regis poloniae, atque Friderici, sacrae Romanae Ecclesiae Cardinalis Episcopi Cracovien. et Archiepiscopi Gnesnensis, eiusdem Casimiri Tertii Regis Poloniae Filii.

Cuius Epitaphium in sepulchro ipsius, ex antiquo et obliterato charactere, ea qua potuimus fide collegimus, et suis numeris reddidimus.

Hoc conclusa iacent, Divi Patris ossa sepulchro,
Stanislai, hac Casimiria de gente Creati:
Cuius erunt meriti, miranda aeterna trophaea.

Miracula verò, seu Beneficia, quae Deus operatus est per merita, pii et Beati eiusdem Patris, Stanislai Confessoris Casimiritani. 58. a praefato Martino Baronio conscripta, quae postea polonico idiomate (dum ederetur Vita eius) aucta, et praelo data.

De B. Stanislao Casimiriensi, Antiphona ab eodē Baronio edita.

Aue lux vitae Canonicae: Dei Confessor mirifice.
Beate pater Stanislae: stella refulgens Casimiriae.
Gloria tu Polonorum: Tu decus Canonicorum.
Quos Regula sancta fouet: Atque summo Deo vouet.
Cuius Diuus Augustinus: Post Deum autor est primus.
Vir omni lingua laudande: Toto orbe praedicande.
Qui das lapsis releuamen: Qui das infirmis iuuamen.
Tu pro nobis intercede: Ut caelesti nos mercede:
Ditet Deus cum beatis: Regno suae faustitatis. Amen.

CATHALOGUS VIRORUM ILLUSTRIUM, ET ERUDITORUM, IN CONGREGATIONE NOSTRA CRACOVIENSI.

D. Conradus Alemanus.
IVD. Primus Eccl[ia]e et Conuentus Praepositus. Qui obiit. A.D. 1421.

D. Joannes Loeblin. presbyter, sanctitate notatus. obiit. A.D. 1492 Die 2 Feb.

D. Nicolaus de Biecz. presbiter. Sanctimonia Vitae conspicuus. A.D. 1494.

B. Stanislaus Casimiritanus. In Academia Crac. philosophiae et Artium Doctor. et Sacrae Theol. Baccalaureus. Anno D[omi]ni. 1489.

D. Joannes Austriacus II. Ecclesiae et Conuentus Praepositus. S. T. D. 1428.

D. Derslaus de Borzniow, Decretorum Doctor. In saeculo Archidiaconus et Canonicus Cracou. de Armis Topace. Anno D[omi]ni. 1499. 26 octob. obiit.

D. Jacobus Olesnicki, de Armis Dembno, Sbignei Epi Crac. germanus, prof. Domg nrae. Anno D[omi]ni. 1500.

D. Andreas Prior, et Praedicator. S. T. Baccalaureus. A.D. 1524.

D. Joannes Niczkonis. Octaus Ecclae et Conuentus praepositus. I.V.D. A.D. 1544.

D. Stanislaus Niedziela. Nonus Ecclae, et Conuentus Praepositus. S. T. Baccalaureus. A.D. 1582.

D. Stanislaus Maniecki IVD. X. Eccla, et Conuentus Praep. 1611. obiit.

D. Martinus Kłoczynski I.V.D. 11. Praep. Judex Synodalis. Visitator Monialium, et Commissarius in variis Ecclae negotiis. A.D. 1644. obiit.

Fr. Stephanus Smolenski, Diaconus. Pietate insignis. in Acad. Crac. Baccalaureus.

D. Mathias Gaszynski prof. Crac. postea praepositus Stemberzen. 1630. Infulatus.

D. Martinus Albinus Fricewicz. In Acad. Crac. Philosophiae Baccal. S. T. Auditor.

D. Paulus Pukalinus. S. T. D. Romanus. et praedicator. Edidit librum, Genealogia Canon. Regul. Lateran. obiit Anno D[omi]ni 1631.

D. Joannes Augustinus Biesiekierski, e Societ. Jesu 4ti Voti dimissus, Theologus. Praelo dedit libellum, De Veneratione SS. Imaginu. Legitq[ue] in Conuentu Theologiam moralem. obiit Crasnicii. A.D. 1636.

D. Candidus Sloka, presb. primo professus Camaldulen, postea, per dispensatione Sedis Apostolicae, factus Canon. Regul. professus Cremenecen. obiit. A.D. 1637.

D. Andreas Sziembosz nobilis, Domus nrae professus, postulatus ad praepositura Mstouiensem Can. Reg. quam administrauit annis 45. obiit. A.D. 1649.

D. Blasius Roszinski, saecularis presbyter. Posnaniae Omnium SS. Canonicus, Notarius publicus, et Actuarius Consistorij Cracou. Et Illmi Joannis Tarnowski Archiepisc. Gneshen. Actuarius. Hic ingressus Religionem nostram Casimiriae, multa Vasa argentea Ecclae nrae obtulit, et libros in Jure. Sed propter certas causas post professionem, dimissus, Religionem religiosoru S. Spus de Saxia Crac. ingressus ibide obiit.

D. Hyacinthus Liberius S. T. Doctor. 12. Eccle et Conuentus Praepositus. Visitator Monialium, et in multis Eccla causis Commissarius. A.D. 1673. obiit. Et primo Philos. Baccalau. et Magister in Acad. Crac.

D. Joannes Baptista Malonowski, Praepositus Crasnicen, Consummatae authoritatis et Doctrinae Vir. A Cozacis Crasnicium Vastantibus, in odiu fidei Catholicae, Crudelissime occisus. A.D. 1648. die 20. Novemb.

D. Petrus Zolewski, In Academia Crac. Philosoph. Baccalaureus, postea sacerdos saecularis, professus Domus nrae. obiit. A.D. 1649.
D. Paulus Wolenski, vir nobili genere natus, professus Domus nrae, ad praeposituram in Lubraniec, Canon. Regul. postulatus, ibidem obiit.
D. Joannes Chrysostomus Korsak, nobilis Lituanus. Magnifici D. Josephi Korsak Palatini Mcislavien. consanguineus. Praeposituras aliquot administravit, et Visitator Conventuum in Lituania. Casimiriae obiit. A.D. 1652.
D. Valentinus Kucibovski, pietate celebris. eius Vitam Vide fol. 23.
D. Adamus Sibourius, vitae sanctimonia clarus. Cuius Vitam. Vide fol. 25.
D. Martinus Ciecierski, vir egregius, postulatus ad praeposituram Clodaviensem ibide obiit.
D. Joannes Vbaldus Podbielski. in Acad. Crac. Philosoph. Baccalaureus.
Fr. Albertus Hieronymus Opocrynski. Diaconus. posnaniensis. S. Th. Auditor. Vir felicis ingenii. Manibus Patrum Soc. Jesu ad sepulchrum deductus. De ipsius morte, vide fol. 138.
D. Albertus Tarnouius Sowinski. Vir sanctitatis fama celebris. Vitam eius vide. fol. 34.
D. Nicolaus de Radomsko. Eius Vitam. Vide fol. 35.
D. Albertus Kochanowski, in Acad. Cracou. Philosophiae Baccalaureus.
D. Stanislaus Frigdianus Goworowski, Rethoricam in Conventu Crac. fribus legit.
D. Simon Augustinus Zegarts. S. Th. D. in Acad. Paduensi promotus. et Mathematicus eximius.
D. Chrystophorus Zoniewski, in Acad. Crac. Phiae Baccalaur. Vitam B. Stanislai Casimiritani scripsit, et typis imprimi fecit. It. Regulam S. Augustini, cum expositione Petri Clavetae Can. Reg.
D. Jacobus Fulgentius Hassius. A patribus Soc. Jesu dimissus, Theologus
D. Marcellinus Casimirus Ktobuczynski. per multos annos Cursum Philosophicum, Fribus in Conventu Crac. legit.
D. Gregorius Valerianus Krupnicki. In Academia Vilnensi PP. Societatis Jesu, philosophiae Doctorali laurea ornatus.
D. Ludouicus Simon Fascissewski. S. Th. laurea Doctoratus Romae donatus. postea Concionator ordinarius per annos 9. In Eccla SS. Corporis Christi.
D. Martinus Ziemlewic, vir egregius et doctus. per annos octo Cursum Philosophicum fratribus in Conventu Cracou. legit, et disputationes publicas tam domi, quam inter alios religiosos, absolvit. necnon Conciones in Variis Ecclesiis Cracovien.
Rndsmus D. Georgius Gedzienski, nobilis ex Russia, professus Domus nrae, cu licentia Superioris sui, Canonicus Leopoliensis et Cancellarius, breui Suffraganeus Leopolien consecratus, et officialis generalis in spiritualibus factus.
Tres simul in Academia Vilnensi, PP. Societatis Jesu, Doctorali Phiae laurea ornati. ibidem in Antecello manentes, et in Academia praefata studentes: D. Joannes Sigismundus Zelazowski. D. Stanislaus Korycki, professus Vilnensis. Et D. Alexander Michael Salinski, nobili genere natus, capitanei Orsanensis in Lituania filius, professus Cracouien. (professus Crac.)
D. Michael Gorczynski, in Italia Romae, apud PP. Societatis Jesu, lauream S. Th. D. obtinuit. postea in Conventu Crac. fratribus Philosophiam legit, et disputationes tam domi, quam extra, apud Religiosos absoluit.
D. Joannes Kątski, primo Cracou. apud PP. Societatis Jesu, Theologiam audiuit. qua absoluta, in Conventu Cracou. fratribus, Cursum Philosophicum legit, et disputationes publicas, Pro Loco datis aliquot, conuocatis Religiosis, et Academiae Saecularibus absoluit.
D. Andreas Prdisz, in Acad. Cracou. Baccal. Phiae, professionem fecit. A.D. 1692.

96.

D. Herculanus Kaczorowski, professus Domus nrae, Cursum philosophicũ in conventu Cracovien fratribus legit, et disputationes publicas, publo datis conclusionibus, in praesentia Religiosorũ, et saecularium absoluit.

D. Michael Mathias Rusiecki, S. Th. D. lauream, publicè in Acad. Cracov. accepit, Anno Dñi. 1689. die 23. Junij. cum antea in Conventu Crac. fratribus philosophiam legisset, et multas disputationes publicas, tam domi, quam apud Religiosos absoluisset. Olomucii studuit, impensis parentũ, ibique lauream Doctoratus phiae adeptus, iam professus religiosus. postea praepositus Vilnensis, et Visitator Conventuũ in Lituania. Insuper coadiutor praepti Crac. | Primò, electus. 1693.

D. Nicolaus Wyżycki, Adolescens, ad latus parentis militiam exercuit, postea religionem nostram ingressus, in Monasterio philosophiae operam dedit. missus à praelato posnaniam, ibi Theologiam audiuit, reversus Cracoviam, missus Romam, ibi S. Th. lauream obtinuit; inde reversus, Regi Poloniae Joanni Tertio adstitit, sine licentia sui superioris Cracovienis, per septem annos. Cui primò praeposituram Mstoviensem Rex contulit: post suffraganeatũ Chelmensem, sed quum Nuntius Apostolicus, pro tunc in Polonia existens, cognouisset illum sine licentia superioris in Aula Regis degere, ne illi suffraganeatus Romae conferatur impediuit. deinde Rex contulit illi Abbatiam Cervenensem, similiter Religiosi illius loci, Romae impedierunt: ille sola administratione, et bonis diuitiis contentus, illam Abbatiam administrauit. Deinde Canonicus Plocensis factus. Insuper munus Maioris secretarij illi Regis beneficio collatũ fuit.

D. Stephanus Giedlinski. S. Th. D. Romae promotus. obiit Leopoli.

Tabula Reliquiarum

Basilicæ ss. Corporis Christi Canonicorum Regul. Lateran.
coordinata Mense Martio Anni 1701.

De Ligno Vitæ Vulgo S. Crucis
De Veste D. Nostri Iesu Christi.
De Digito S. Præcursoris Dni.
Particula de Corpore S. Petri Aplı.
Item S. Pauli Coapli.
Item S. Andreæ Apli.
Item S. Iacobi Apli
Item S. Bartholomæi Apli.
Item Ss. Innocentium.
Item S. Stanislai Epi et Mart.
De Capite S. Laurentij Mart.
De Capite S. Martinij Mart. cum Festo 2plici.
De Capite S. Bonifacij Mart. cum suo authentico.
Particula de Corpore S. Timothæi Epi et Mart. cum Festo 2plici. cum anteprae Lanciij
Item S. Valentini Mart. pariter cum Festo 2plici.
Item S. Clementis Papæ et Mart.
Item S. Venceslai. Mart.
De Costa S. Vincentij Mart. cum suo authentico.
Particula de Corpore S. Anastasij Mart.
Item S. Chrisogoni. Mart.
Item S. Christophori Mart.
Item S. Zephirini Mart.
Item S. Donati Epi et Mart.
Item S. Romani Mart.
Item S. Vitalis Mart.
Item S. Calisti Mart.
Item S. Demetrij Mart.
Item S. Germani Mart.
Item S. Honesti Mart. cum suo authentico.
Item S. Flaviani Mart. cum anteprae Lanciij
Item Sf. Eutichij Mart.
Item Ss. Ioannis et Pauli Martyrum.
Item Ss. Thebæorum Martyrum.
De Digito S.P. Augustini. Epi et Doctoris, Eccles.
Particula de Corpore S. Martini Epi et Confessoris.
Item S. Nicolai Epi et Confessoris.

Item S. Damasi Papæ Confessoris.
Item S. Innocentij Mart.
Item S. Francisci Confessoris.
Item S. Petri de Alab:
Item S. Annæ Matris B.V. Mariæ.
Item S. M. Magdalenæ.
Item S. Marthæ Virginis.
Dens S. Apolloniæ Virg. et Mart. cum Festo 2plici.
De Capite S. Victoriæ Virg. et Mart. cum Festo 2plici.
Particula de Corpore S. Margaritæ Virg. et Mart.
Item S. Dorotheæ Virg. et Mart. cum Festo 2plici.
Item S. Luciæ Virg. et Mart.
Item S. Constantiæ Virg. et Mart.
Item S. Bibianæ Virg. et Mart.
Item S. Vrsulæ Virg. et Mart.
Item S. Anastasiæ Virg. et Mart.
Item S. Euphemiæ Virg. et Mart.
Item S. Demetriæ Virg. et Mart.
Item S. Columbæ Virg. et Mart. cum suo authentico.
Item S. Deodati Mart. cum suo authentico
Item S. Candidæ Mart. cum suo authent. in Conventu S. Christ.
Item S. Iucundæ Mart. cum suo authentico.
Maxilla S. Fortunatæ Mart. cum suo authentico.
Dens S. Helenæ. Matris Constantini Magni.
De Corpore S. Maschlinæ Mart.
Item S. Liberatæ Mart.
Item Ss. Vndecim Millium MM.
Item S. Hedwigis Viduæ
Item S. Pudentianæ Virg.
De Tumba B. Stanislai Casimiritani.
Loculi et Pulueres plurimorum Ss. Martyrum.
De Capite S. Illuminati Mart. cum suo authentico.

100.

Anno Dñi. 1352. Clemens VI. Papa. Jubileum plenæ Remissionis, centesimo quoque anno Institutum, ad Quinquagesimum, magna omnium fideliũ lætitia, atque incomparabili cũ utilitate reduxit, quod vitæ mortalium, communis ferè brevitas, tantæ gratiæ participio plerosque excluderet. Ita Chron. Benedictinorum. Ita Stanislaus Scigielski.

Jubileum abbreviatum.

Anno Dñi. 1604. Post obitum Nicolai Mielecki, Abbatis Tinecensis, Sigismundus Tertius, Rex Poloniæ, intrusit pro Abbate, Stanislaum Sulowski Canonicũ Cracovien. Religiosi, post multa inaniter tentata, postque plures, ad Pontificem, totamque Cardinalium, super negotiis Religiosorum Præpositorum, supplicationes in cassum porrectas, cum frustra leges, iura, privilegiaque compellarentur, per Religiosos Arcis Tinecensis obseratam, sexcenti pedites, bene aperuerunt portam, Sulowiusque, in possessionem Monasterii est introductus. Ita Stanislaus Scygielski in Historia Monasterii Tinecensis, ordinis S. Benedicti professus.

Abbas Tinecen. intrusus primus.

Anno Dñi. 1250. Hugo ex Dominicanorum ordine, ab Innocentio IV. In concilio Lugdunensi, renunciatus Cardinalis, Bibliorum Concordantias, infinitũ penè opus, Herculea planè audacia, primus excogitavit, et quingentorũ fratrum ope adiutus perfecit, incredibili rei literariæ proventu. Ita Bzovius hoc anno, ut sup.

Concordantiæ Bibliorum quando.

Anno Dñi. 1250. Honorius III. Papa, permotus authoritate S. Dominici, Magistrum sacri palatii, in Romana Curia instituit.

Magister S. Palatii.

Anno Dñi. 1222. Zakon Humiliatorum pod Regułą S. Benedykta powstał, z Italiey okazyey. Henryk Piąty Cesarz, ciężką woynę na Mediolon podniosł, y zrownawszy miasto zacne z ziemią, Senatory, y przednieyszy lud, do Niemiec niemiłosiernie zagnał, około roku Pań. 1196. Wygnancy oni, biało się poubierawszy, Zbawiciela Cesarza prosili, przyklękaiąc, aby się im dopuścił wrocić do oyczyzny, co gdy uprosili, nakoniec, znacznieysi ludzie, dziękuiąc P. Bogu, z wielkiego nabożenstwa, w tym że ubiorze, poślubili się P. Bogu w Mediolanie, w żadne rzeczy nie wdaiąc się więcey około Rzeczypospolitey, ani w swe prywaty, Reguły tylo pilnuiąc, a żywność wyrabiaiąc, świętey śmierci doczekali. To ich zgromadzenie, pod imieniem Humiliatorum, Innocenty Trzeci Papież potwierdził. Trwał kilkaset lat Zakon, osobliwy niegdy. Lecz za Papieża Piusa piątego zgładzony, y zniesiony iest wszystek: dlatego iż na Kardynała Arcybiskupa Mediolanskiego S. Boromeusza, niektorzy z tego Zakonu oycowie, zmowili się, aby zabili, że ich reformował. Dlatego z grzechu potępieni są, y Zakon ich zgaszony władzą Apostolską. Roku 1570. Miał ten Zakon probostw, dziewięćdziesiąt cztery: Intrata dorocżna była, trzydzieści tysięcy czerwonych złotych. Z ich że dochodow, żywić ie Biskupom, y trzymać w zakonney karności, nakazawszy. Co ich śmierci, na co innego, obrocił Papież intratę. Takim przykładem zaniedbanie zakonne karzą, aby inni ostrożni, y pilni byli, powołania, ktore Bogu poślubili. Ita Trithemius, in sua Chronica S. Benedicti.

Ordo Humiliatorum, extinctus.

VRBIS CRACOVIENSIS DESCRIPTIO. ET RES GESTAE IN EA.

Ex Joanne Herbuto, Regni Poloniae Senatore, et Historico, depromptae.

ANNO DOMINI. 550.

Origo Poloniae. *Lechus princeps. I.*

De initio rerum polonicarum, exploratum habemus nihil. Vapouius tamen certum tempus edidit, quo Polonis Lechus praefuit, scilicet hoc superius notato, cuius posteritatem regnasse in polonia narrat annos 150. usque ad annum a christo nato 700. Hic princeps condidit primam Ciuitatem in polonia gnesnam. Reditus tunc, et agros peculiares, nullos habebat princeps: sed ei cuncti seminabant, et metebant, deque omnium rerum prouentu, ac fructibus ipsi vectigal pendebant.

Nummos, et Literas ignorant.

Circa haec tempora, Nummus incognitus erat apud polonos: sed quo indigebant, permutatione rerum comparabant sibi. Gnesna Ciuitas condita. Electio principis libera. Tum in principio polonicas res gestas non scripsisse, eo quod nullam notitiam literarum habuerunt; gens enim inter bellorum enutrita strepitus, otium non habuit ad intendendum studiis, uel quod principes, non multo ante quaesitarum facultatum, ab usque hostium incursibus arcendis solliciti; nihil pensi ducerent, doctos viros ad erudiendum accersendos. stemma Regium Aquila alba ab ipso Lecho principe. ob aquilas nidificantes Gnesnae.

palatini 12.

Quum autem stirps Lechi defecisset, ab vnius imperio, ad paucorum dominatu traducta fuit Respublica polona. Nam duodecem palatini, diuisa in totidem regiones polonia, in principes eliguntur, quo quisque suae regioni praeesset.

ANNO DOMINI. 700.

II. Cracus princeps, Cracouiam fundauit.

Quamdiu horum palatinorum durauerit Imperium, nihil exploratum est. pertaesi tamen malorum poloni, quae sub duodecem palatinorum imperio ipsis incubuerant, ad vnius principatum respexere. palatinis igitur ab imperio amotis, post longam in Conuentu Gnesnensi consultationem, vna omnium sententia ad Cracum principatus defertur; quod factum esse Anno Dñi 700 Vapouius vult. Hic princeps electus, condidit Cracouiam, sedem Regni, eamque de nomine suo appellauit, eique Arcem in colle Vauello superaedificauit, quam et Regni caput, Gnesna relicta, fecit. post mortem, in monte Lasotino dicto, e conspectu Cracouiae, quemadmodum ipse mandauerat, sepultus est. Extat in hanc usque diem hic tumulus Rekawka dictus, haud procul a delubro, quod D. Benedicti nomine vocatur.

Vanda princeps.

Post hunc Venda Virgo, Craci principis filia principatum gessit, quae plurimis victimis diis patriis mactatis, ipsa ad extremum solenni ritu se dououet, ac de ponte Cracouiensi in profluentem Vistulam sese proijcit. Inuentum postea ipsius cadauer, quod proceres sepelierunt, vno ab vrbe milliario, aggesto ibidem ut patri tumulo, indeque subiacens pagus, Mogila, hoc est tumuli nomen, adhuc retinet.

Lechus princeps III.

Post hanc Virginem principatum adeptus est Lechus primus filius Craci iunior, qui occulte fratrem maiorem natu interemit, principatumque scelerate appetitum suscepit: uerum patefacto hoc scelere, principatu deiectus, et in exilium actus est.

palatini 12 iterum. *przemislaus I. princeps.*

Post hunc, quum nemo Regiae stirpis superesset, commutata est rursus Reip. forma, a duodecemque iterum palatinis polonia cuncta administrata, donec rursus ad vnum delatus est principatus, ex mirabili quodam stratagemate, przemislaum nomine in bello. principatus autem ipsius in Annum 750 incidisse fertur. Quamdiu uero regnauerit, vbi;

et qua morte absumptus sit, non constat: liberos quidem post se nullos reliquisse fertur.

Draco sub monte Vavello.

Sub id tempus, Draco, sub monte Vavello, in cavernis habitabat, multaqz damna in pecoribus et hominibus inferebat, quem quidam Sutor, vitulum sulphure refertum, ad devorandū proiciens occidit; dum enim draco in visceribus venenū extinguere vult, hausta aqua ex Vistula, medius crepuit.

ANNO DOMINI 750.

Premislus II. princeps, Cursu ad metam obtinuit principatum.

Defuncto Premislo principe, exoritur noua de principatu contentio, cumqz nullo appareret ambigendi finis, placuit rem fortunae committere. Quomodo ad metam, ad prandicum ambem erectam, currebant; et quomodo Cursor Lescio secundus dictus obtinuerit principatum, vide Historias Polonorum. Qui quàm diu, quibusue rerum successibus regnauerit, et quomodo vita defunctus sit, itidem, atqz alia illius temporis, incertum est.

ANNO DOMINI. 805.

Lesco Tertius princeps Poloniae.

Lescone secundo, è rebus humanis sublato; successit patri, Lescus Tertius dictus, in principatu bello paceqz clarus. Hic ex legitima vxore, filiū Popelum suscepit, eundemqz in spem principatus liberaliter educauit, et successorem sibi viuens designauit. in principatu ita se gessit, bello paceqz, ut patrem non adaequare modò, sed superare etiam videretur.

ANNO DOMINI. 815.

Popelus primus princeps Poloniae.

Post defunctum patrem, Popelus principatum obtinuit, ignauus atqz timidus, Regiam, atqz domicilium suum, Cracouiā Gnesnam primùm retulit, indeqz non multò post Crusuiciam. Iuuenili adhuc aetate, quùm aliquot annis regnasset, in morbum incidit, ac paulò post obiit.

ANNO DOMINI. 820.

Popelus II. princeps Poloniae. dictus Chostek.

Peracto solemni ritu Popeli funere, filius eius, eiusdem nominis, etiam tum impuber, principatui inauguratur. Cum pubertatem attigit, vxorem duxit, et suasu ipsius, patruos veneno sustulit, et ex cadaueribus ipsorum (Deo sic puniente) nati mures, ipsum principem, et vxorem, et liberos deuorauerunt, in arce Crusuicensi.

ANNO DOMINI. 842.

Piastus oppidanus Crusuicensis, princeps Poloniae.

Extincto Popelo, conuenit magna procerum multitudo Crusuiciam, ad creandum nouum principem: et cū toties ob discordiam infecto negotio disceditur, tandē Crusuiciae oppidanum, Piastum nomine, elegerunt mirabiliter, propter hospitalitatis studium, de quo latiùs Historiae. Hic optimus fuit princeps, cuius posteritas per multa saecula, usqz ad Casimirum Secundum, qui Magni cognomen adeptus est propagata fuit. Hic Crusuicia Gnesnam domicilium suum transtulit; postea cum per multos annos sapienter clementerqz regnasset, senex admodum, annum agens Centesimum et vicesimum mortuus est.

ANNO DOMINI. 895.

Zemouitus princeps Poloniae. Primus.

Successit Piasto filius Zemouitus, vir impiger, et ad rem militarem factus, mul

his rebus feliciter actis, Gnesnæ moritur. Regnauit annis 32.

ANNO DOMINI. 904.

Proceres filium Zemouiti Lescum Quartum, in Principatu surrogant, adolescentulum, qui quum adoleuisset, quietis potius et otii, quam bellicæ gloriæ fuit amator, contentus eo, quem à patre per manus acceperat principatu, tandem vita defunctus est. regnauit annis 20. — Lescus IV. Princeps Poloniæ.

ANNO DOMINI. 921.

Successit Lesco patri Zemomyslus, probus et ipse, et quietis amans; ex sterili vxore, natus est illi filius Cæcus. septimo verò anno, quo prima Coma pueris gentili ritu attonderi, et nomen imponi solebat, in conspectu procerum, qui ad hanc celebritatem frequentes adfuere, puer absque ulla medicorum, aut cuiuspiam omninò ope, subito lucem aspexit. Interrogati hac de re Arioli; responderunt: Poloniam, eius principatu illustratum iri. Zemomislus postea, Gnesnæ moritur, et sepultus. Vltimus idolatra. — Zemomislus I. Princeps Poloniæ.

ANNO DOMINI. 965.

Miecislaus quondam Cæcus natus (ut dictum) suscepto post mortem patris principatu, barbarico more, septem Vxores duxit, verùm postea, quum de Religionis Christianæ Veritate audisset, eas dimisit, Dambroucamque Christianam, Boleslai primi Bohemorum ducis, filiam Virginem, nouo matrimonio sibi iunxit. Quæ posteaquam splendido Comitatu Gnesnam adducta est, Miecislaus princeps Baptismo ritu Christianorum (ut Conuenerat) initiatur. Quo baptismo suscepto, religionē Christianam ampliare cœpit. Nam hic Archiepiscopatum Cracouiensem fundauit, et decimas omnis generis frugum, de suis, iuxta ac nobilitatis, plebisque agris, edicto perpetuo adscripsit. — Miecislaus I. primus Christianus princeps Poloniæ. Archiepiscopus Cracouiensis.

Sub hoc principe, his rebus perficiendis, primus Legatus Ægidius, Cardinalis, Episcopus Tusculanus, Joannis XIII. Pontificis Maximi, Cracouiam missus, qui primus Archiepiscopos, et Episcopos, Italici, ac quosdam Gallici, Germanici generis fecit, quum nostri rudes adhuc essent, et Nouitii. Cracouien. Ecclæ Italū procerū Archiepiscopū præfecit. — Legatus primus.

Idem princeps primam Ecclesiam, in Arce Cracouiensi ædificauit sub titulo S. Venceslai noui Martyris. Cæterum quo augustiorem principatum posteris suis relinqueret, hortante senatu, mittit ad Benedictum Papam eius nominis septimum, ut Regium diadema sibi mitteret, Regemque polonorum, se et posteros suos eē iuberet. Verū ea res, propter certas, et iustas causas in aliud tempus dilata fuit. — Prima Ecclā in Arce Cracou. S. Venceslai. Regiū diadema exposcit, sed non assequitur.

Hoc principe, mos inoleuit apud Polonos, ut homines Equestris ordinis, in templo, dum Sacerdos ad altare pronunciat Euangelium, gladium medio tenus stringerent, quasi profitentes, mortem sibi prius oppetendam, quàm a suscepto semel Euangelio, et religionis professione, discedendum: Choro autem respondente, Laus tibi Christe; rursus recondereut. Hic regnauit annis 25. — Ceremonia tempore missæ.

ANNO DÑI. 999.

Post mortem Miecislai, suscepit paternum principatum Boleslaus, cognomine Chobri. Hic àb Imperatore Ottone Regium honorem, atque dignitatem obtinuit, primusque Rex Poloniæ Vocatus. Hoc Rege S. Adalbertus Pragensis Episcopus, sanctimonia vitæ pietatisque studio clarus, in Poloniam, postea Cracouiam venit, Vbi à primoribus, et cætera multitudine, honorificè exceptus, in eo loco, Vbi nunc extat Eccla S. — Boleslaus Chobri primus Rex Poloniæ.

S. Adalbertus Cracoviam venit.

Adalberti, Cracoviæ, in medio Civitatis, conciones habere, et Polonos in fide catholica instruere consueverat; postea Archiepiscopus Gnesnensis factus. Quomodo postea à Prussis occisus, Corpus eius redemptum, et Tremesnam, atque Gnesnam deductu, latius Historiæ. Hic Rex Boleslaus cum viginti annis imperasset, Posnaniæ occubuit, et ibidem sepultus. Eiusque morte, Universa Polonia, optimè de se merito Rege orbata, annum totum in luctu ita fuit, ut neque convivia ulla celebrarentur, neque choreæ usquam agerentur, neque cultioribus vestibus, quisquam nobilium virorum, aut fœminarum sese vestiret. Hic Rex Ecclam S. Michaelis in Arce Crac. condidit. Capitaneatus ab illo institutus.

Toto anno lugetur.

Ecclam S. Michaelis in Arce Crac. ædificavit, Rex.

ANNO DOMINI. 1025.

Miecislaus II. filius Boleslai, Rex.

Miecislaus filius Boleslai, triginta quinque annos natus, destinatum iam prius regnum iniuit. Homo tardus, et hebes, levitate iuvenili, et iuvenum, atque uxoris consilia plerumque sectatus, quibus rebus factum est, ut suis, atque externis, hostibus pariter, atque sociis, esset contemptui. Insuper amentia correptus, moritur haud multo post, ex morbo illo, Anno Christi. 1034. et Posnaniæ sepelitur. Hoc tempore, tremor terræ in Polonia accidit. Annis 10 regnavit.

Terræ motus.

ANNO DNI. 1035.

Casimirus I. Rex Poloniæ. Monachus.

Casimirus unicus Miecislai filius, minorennis relictus, quum ob ætatem, dignitatem regiam, et Reip. curam sustinere non posset: dilata Coronatione Casimiri, Rixæ matri regia potestas datur, quâ hæc abusa, frementibus contra eam Polonis, clam regno profugit, cum Casimiro filio: Casimirus artium studiosus, posteaque Monachus S. Benedicti in Monasterio Cluniacensi factus, et professus, et diaconus ordinatus. Polonia domesticis malis pressa, comitiis Gnesnæ habitis, revocandum quærebat. Quare Poloni orbati Rege, miserunt Legatos ad summum Pontificem Benedictum, ut Casimirum Miecislai Regis filium, Monachum factum, professum, et Diaconum, professione, et sacramenti Religione soluat, et ad Regnum maiorum suorum remittat, ac etiam uxorem ducat, quod importunis precibus impetrant. Quare Casimirus post Interregnum, septimo reducitur Anno. Et sic primus Regum sciuit legere. Pro hoc autem Polonis, quo beneficium Sedis Apostolicæ agnoscant, iniunctum: primum ut de singulis capitibus, exceptis nobilibus, et qui sacris addicti sunt, quotannis obulus unus, in lucernam perpetuò in æde D. Petri Romæ arsuram, pendatur: qui etiam nunc Sancti Petri nummus dicitur. Deinde præscriptum est, ut omnes Poloni, rotunda in morem monachorum tonsura capillorum utantur, nec ultra auriculas more barbarico, quisquam omnino Comam promittat. Tunc festis solemnibus dum Sacra peraguntur, ut singuli equites, fasciam lineam candidam, in modum stolæ, qua in Sacris utuntur sacerdotes, atque Diaconi, è collo suspensam ferant.

Sub Regno Polonorum scivit legere et scribere —

Modus Polonis incedendi.

Nummus S. Petri quid.

Tinecense Monasterium.

Hic Casimirus Rex, ex Cluniacensi Monasterio, accersitis duodecem Monachis, Tineciam Arcem, uno à Cracovia milliario supra Vistulam, cum Centum villis attribuit. Tandem cum decimum Octavum regnasset annum, incidit in gravem morbum, quo mensem unum afflictus, sacramentis ritè procuratis, quarto Calend. Decembris, extremum vitæ clausit diem, anno post Christum natum 1058. Mortem prius eius Cometes portenderat.

ANNO DOMINI. 1058.

Conuentu apud Gnesnam facto, summa omnium voluntate, ad Boleslaum Casimi
vi filium, natu maximum, (Audacem postea dictum) solemni Ceremonia, Regnum, et diade
ma defertur. Qui cum tempore, Victoriis, et rebus secundis insolescens, in foedissimam li
bidinem, auaritiam, et crudelitatem effusus esset, quum a S. Stanislao Episcopo Cracouien
admoneretur, piissimum Sacerdotem occidit. Hic Rex, post tam nefandu patratu scelus,
inuisus regnans, in Vngariam profugit, quem quidam seipsu occidisse, quidam poenitentia
egisse scribunt. post mortem et martyriu S. Stanislai, per annos quatuor, Polonia tota,
interdicto percussa delituit, et Regiu diadema amisit. Hic Rex construxit, et dotauit
viuens, Mogilnense monasterium, in eoq Monachos Cistercien collocauit.

Boleslaus Audax Rex Poloniae. I.

occidit S. Stanislaum.

Interdictum.

Mogilnense Monasterium.

ANNO DOMINI. 1083.

Rege Boleslao exacto, ad Vladislaum Boleslai fratrem, (quem Hermanum etiam
vocarunt) Regnum defrunt. Hic iam Regis appellationem respuit, et Princeps appe
llari voluit. Inito autem principatu, ad Pontificem Maximum, de tollendo interdicto,
cui Polonia ob necem S. Stanislai obnoxia erat, oratorem misit Lampertum Canoni
cum Cracouiensem, quem Pontifex Diuo Stanislao successorem dedit, et sublato inter
dicto Episcopum remisit. Sub hoc Lamberto Episcopo Cracou. transfertur Archiepiscopatus
Cracouiensis Gnesnam. Anno vero salutis humanae. 1089. Lambertus Episcopus Cracou.
S. Stanislai Corpus, ex Rupella Casimiriensi in Arcem Cracouiensem transtulit.
Sub id tempus, Ecclesia S. Aegidij aedificata est, ante portam Castrensem Cracouiae,
ex ista occasione. Vladislaus primus, de quo sup. Princeps Poloniae, duxit in matri
moniu Judittam, Vratislai Bohemorum principis filiam, quae quum aliquot annos
sterilis fuisset, et assiduis precibus, et ieiuniis et eleemosynis in egenos liberaliter
erogandis, de prole Deum assidue fatigaret, a Lamperto Episcopo Cracouiensi admonita,
ut oratores in Narbonensem prouinciam, ad Monasterium D. Ægidii, ubi Corpus eius
conditum erat, cum amplissimis, et templo, et monachis muneribus mitteret. Quod cu consilio
Juditha acquiescit; proficiscuntur oratores, ad locu designatu venientes, exponunt quid
postulent. Indicitur Monachis triduum ieiunium, oratur Deus, ut intuitu grati ser
ui sui Ægidii, masculam prolem, piis principibus concedat. Triduo itaq illo re
uelatur per visum, cuidam seni, et pio monacho, quod tanto studio petitum esset.
Dimissis autem et reuersis oratoribus, natus est tandem ex Juditha Boleslaus di
uinitus (quemadmodum creditum est) in gratiam S. Abbatis Ægidii datus, quae
ob memoriam et gratitudinem tanti beneficij, Ecclesiam hanc aedificauit.
Hic Rex Anno 1102 cum viginti annos regnasset, obiit pridie Nonas Julii, in Basilica
Plocensi sepultus.

Vladislaus I. princeps Poloniae.

Archiepiscopatus Crac. transfertur Gnesnam.

Translatio S. Stanislai.

Ecclesia S. Ægidii.

ANNO DNI. 1102.

Persolutis Vladislao principi iustis, Boleslaus Criuoustus principatum obtinuit,
post aliquot Victorias ex hostibus reportatas, Scarbimirum, palatinu Cracouiensem
capit, in carcerem coniecit, et excaecauit, senatu mouit, et abdicare se vtroq magi
stratu coegit: propter ea, quod is elatus rebus secundis, et bellis aliquot suo ductu
prospere gestis, omnia sibi arrogaret: Regem gratia populari fretus contemneret,
conuitiis, ac maledictis incesseret; et iam in apertam rebellionem erupturus esse

Boleslaus I. Criuoustus princeps Poloniae.

Palatinus Cracouien incarceratus, et depositus.

Videretur. Atq ex eo tempore deinceps Castellano Cracouiensi, qui longè inferior fuerat, prior in Senatu locus datus est.

Palatinus Cracouien. ob ignominiã se suspendit.

Idem Rex, alteri Palatino Cracouiensi, fugæ ex bello principi, ex cuius timore et fuga, magna pars exercitus polonici in similem fugam coniecta est. Rex reuersus in poloniam, Palatino fugæ principi, leporis pellem, colum, et fusum, dono misit, (meticulositatem eius notans) quæ ignominia ille ad voluntariũ suspendium adactus est.

Aquarũ inundatio.

Anno salutis humanæ 1118. Imbres anni huius perpetui, et ingens aquarum vis, ac inundatio, quæ nec seri agros, nec meti passa est. neq id in polonia modo, quæ in vicinis quoq regionibq. præcesserat autem eos imbres, tale prodigium, quod cælum totas tres horas, post occasum solis, ardere visum est.

Basilica Crac. ampliata et Canonici aucti.

Circa hæc tempora, Boleslaus princeps, Basilicam Cracouiensem in Arce, humilem, et neglectam, in augustiorem formam redegit, excitatis altiùs muris, ac duabus turribus, ad latera adiunctis. supellectilem auream, ac argenteam, maiorem in modum auxit. Quin et collegiũ sacerdotum seu Canonicorum eius Basilicæ, viginti ad veterem numerum adiectis, ampliauit, eisq certos pagos ipse; Radostq uerò Episcopus decimas attribuit. permisit autem pius princeps Episcopo, ius omne conferendi ea sacerdotia ipsius arbitratu.

Cracouia Conflagrata.

Anno uerò Dñi. 1124. Cracouia Conflagrata. tota.

Eccles. S. Benedicti. S. Joannis Euangelistæ ecc. S. Andreæ. S. Martini. Crac. exstructæ.

Sub id tempus. petrus Danus, ex Dania oriundus, clara et illustri apud Danus ortus familia, in poloniam veniens, et Comes Seuirnensis factus, postea vocatur petrus Dunin, fertur templa 77 in polonia exstruxisse, uariis in locis; ex quibq Cracouiæ hæc extant, S. Laurentii Casimiriæ. S. Saluatoris in Zwierzyniec. S. Benedicti post Casimiriam, S. Laurentii ... S. Joannis Euangelistæ Cracouiæ. S. Andreæ. S. Martini, in platea Castrensi.

Tandem Boleslaus Criuoustus, post 50. victorias ex hostibq reportatas, sacris Christi mysteriis ritè procuratus, vita excessit. Anno Christi 1139. funusq Ploscum solemni pompa elatum, et iuxta patrem fuit conditum. Cæterum, os ei carbunculus morbus, ab ineunte ætate distorserat, atq inde Criuoustus cognomentum habuit.

ANNO DOMINI. 1140.

Vladislaus II. princeps poloniæ.

Mortuo Boleslao Criuousto, Vladislao filio eius natu maximo, principatus, et summa belli, pacisq autoritas confertur. Quo adempto, suasu vxoris suæ, contra voluntatem ultimam patris, fratribus suis assignata dominia denegare cæpit, et tributa fratribq dare imperauit, et ditiones illorũ inuadebat, neglecta procerum, et Archiepiscopi admonitione, et anathemate, quare a fratribus vincitur bello. Cæterum fratres, post victoriam ex illo reportatam, non contenti eò, quod recuperassent sua, exterminare eum, etiam vicissim propriis ditionibus, et principatu eycere cupiunt, itaq cum validiore quam fuerat initio exercitu Cracouiam contendunt. Quod cum Vladislao nunciatum esset, diffisus munitioni arcis, suorumq studiis, relicta Cracouiæ vxore, cum tribus filiis, per silesiam in germaniam profugit. Et sic qui aliena iniustè concupiuerat, sua iustè amisit. Cracouienses autem Ciues, cognita principis longiore fuga, portas quas clauserant, consensu totius poloniæ aperuêre. Regnauit autem Vladislaus annis sex, et medio.

Victus à fratribus, fugit ex polonia.

ANNO DOMINI. 1147.

Exacto cum uxore et liberis Vladislao principe, ad Boleslaum Crispum, qui Vladislao natu proximus erat, principatus, et summa rerum defertur, et quæcunque in ditione Vladislai erant.

Boleslaus Crispus princeps Poloniæ. II

Anno Dni. 1162. Iaxa nobilis, ac locuples eques polonus, de familia Gripsium, condidit dotavitque Monasterium, virginibus professionis præmonstratensis, in suburbio Cracoviensi, quod Zuerinecium dicitur, et Ecclam ædificavit. Idem erexit Cœnobium Miechoviense.

Monasterium in Zwierzyniec

Ante obitum Boleslai Crispi, Gedeon Epus gente Gripsius, Kelce oppidum, in abditis sylvis condidit: in eoque templum secto lapide exædificavit. et collegium Sacerdotum primariorum, quos prælatos et Canonicos vocant, iuxta ac Vicariorum, ibi constituit, quum eis pagos, ac decimas attribuisset.

Eccla Kielcensis.

Post aliquot deinde annos moritur Boleslaus, et Cracoviæ sepelitur. Anno Christi 1173. quum principatu Poloniæ annos 27 tenuisset.

ANNO DOMINI. 1173.

Boleslao Crispo, Miecislaus Senex sufficitur. Verum is qui puer ob gravitatem morum et prudentiam Senis cognomen adeptus erat, suscepto principatu, provecta iam ætate spes hominum fefellit. nam malo consultore usus iniustè dominatur, propterea quod a Gedeone Episcopo correptus, et apertè et tacitè, dum nihil de sua iniquitate remittit, à proceribus principatu deiicitur. Anno post Chrum natum 1177. cum regnasset annis quatuor.

Miecislaus III. dictus Senex. princeps Poloniæ

ANNO DOMINI 1177.

Amoto Miecislao, electus est in principem, Casimirus I. dictus Iustus: venientique Cracoviam, magna cum lætitia et gratulatione obviam prodiit ingens omnis generis multitudo, Liberatorem et servatorem eum salutans.

Casimirus I. dictus Iustus. princeps Poloniæ.

Anno vero Dni. 1182. Casimirus princeps, inconsulto senatu, violata cum Ungaris pace et amicitia, bellum gessit; graviter id ferre cœperunt proceres, quare cum in Russiam profectus esset, celeriter conspirarunt contra eum, et accesserunt ad recipiendum amissum principatum Miecislaum. Miecislao Cracoviam venienti, portas urbis aperuerunt Cives Cracovienses: arcis vero aditu arcetur a Fulcone Episcopo, et Nicolao palatino. At Casimirus certior de his factus, collegit exercitum, ac summa ope adnisus, novam Arcem Cracoviæ à Miecislao ædificatam, principatum per factiones recuperat.

Casimirus reiicitur. Cives Cracoviæ inconstantes.

Anno Dni. 1183. pacatis domi rebus, Casimirus princeps, a Lucio pontifice Maximo, eius nominis Tertio, Reliquias S. Floriani martyris impetravit: easque cum ingenti omnis generis hominum multitudine, et solemni sacerdotum frequentia, ad septimum à Cracovia milliarium, progressus, reverenter excepit: et in suburbano Cracoviæ septemtrionali, quod post in formam oppidi redactum, nunc Clepardia dicitur, extructo magnifico templo, collocavit: idque templum splendida suppellectili dotavit: et collegium Sacerdotum Canonicorum, attributo iis luculento censu in eo instituit. porro diem martyris memoriæ sacrum, totum rei Divinæ, in eiusdem S. Floriani æde impendit, largas in egenos et afflictos effundens eleemosynas. Hoc autem ferè omnibus festis diebus facere consueverat. Vladislaus vero Iagello Rex Poloniæ Ecclesiam Sanc Academiæ Cracoviensi attribuit. Deinde Stephanus Bathoreus Rex Poloniæ præpositura condecoravit.

S. Floriani Martyris Reliquiæ Clepardiæ deponuntur.

Eccla S. Floriani ædificata.

Eccta S. Nicolai.

Idem Rex Casimirus, Ecclesiam S. Nicolai Epi et Confessoris in suburbio Cracouiensi ædificauit, et fundauit, et Monachis S. Benedicti Tinecensibus tradidit. Quæ Ecclesia postea data est Academiæ Cracouiensi, Anno Dñi. 1400.

Mors Casimiri.

Anno Dñi. 1194. Dum Casimirus annũ decimũ septimum regnaret, in Conuiuio, quod proceribus suis instruxerat, hausto mediocri poculo, subitò concidit, et paucis horis animam exhalauit. Quarto uerò post mortem die, in Basilica Cracouiensi, sepultus est.

ANNO DOMINI. 1195.

VI. Lesco Albus princeps Poloniæ.

Funeribus iustis Casimiro peractis, ibidem Cracouiæ, ut frequenter proceres, atqꝫ Equites ad funus Conuenerant, Comitia instituunt, et Lescum Album (à crinibus Albis sic dictum) Casimiri filium natu maiorem, principem renuntiant.

Terræ motus.

Anno Dñi. 1200. Terræ motus in polonia. de q vide in Casimiriæ descript. fol. 5.

Miecislaus iterũ princeps. et tertio.

Sub id tempus, quo Lescus Albus adhuc impubes, cum matre sua Helena regnauit, iterũ Miecislaus armis principatũ appetit, et cũ armis non posset, blandis uerbis à Helena nurus consequitur principatum, sed breui, propter offensos procerum, et Equitum animos, principatu iterum excidit, et Lescus Albus iterum assumitur. Verùm Miecislaus iterum Helenam blandis dolis capit, et fit princeps, quem non diu mors inopinata oppressit.

Vladislaus Lasconogg princeps, tertio.

Tertio assumitur Lesco albus, uerùm illo recusante; assumitur Vladislaus Lasconogus (à gracilitate Crurum sic dictus) Miecislai senis filius. Vladislao Lascongo deinde spreto, assumitur tertiò à polonis Lesco albus. nam Vladislaus, Vir modestus, et quietis amans, cognito consensu conuentus, cessit, et posnaniam se recepit.

Altare SS. Geruasii et protasii in Eccla Cathedr.

Anno Dñi. 1205. Lesco Albus, ob reportatam Victoriam ex Romano Duce Russorum, quoniam dies ille SS. Geruasio et protasio Christi martyribus, dicatus fuit, Aram eorum nomine, in Basilica Cracouiensi dicauit.

Cometes.

Anno autem Dñi. 1211. Cometes, decem et octo diebus, Mensis Mai, coma in orientem Conuersa apparuit, futurorum malorum, quæ statim Sarmatiam Vtramqꝫ afflixit prodigium.

Episc. Cracou. fit Monachus.

Anno Domini. 1218. Vincentius Kadlubkus, Cracouien. Episcopus, Vltro Episcopatu se abdicauit, et in Andreouiensi Monasterio Cistercensiũ, reliquos Vitæ annos religiosè exegit. Successit illi Iuo.

PP. prædicatores Cracouiã introducti. Eccta B.V.M. in Circulo Crac.

Anno Domini. 1221. Iuo Episcopus Cracouien, nouum ordinem FF. prædicatorũ, à S. Dominico institutum, Româ secum Cracouiam reduxit, et huic nouæ sodalitati, primariũ in Vrbe parochiale templum, (quod SS. Trinitatis nomine appellatur) attribuit; parochum uerò inde, ad templum Virgini Matri Dei Mariæ dicatũ, ob idqꝫ tunc à se extructũ, in Circulo Cracouiensi, transtulit.

Eccta S. Barbaræ.

Sub id tempus, quando Ecclesia B.M.V. in Circulo Cracouien ædificabatur, ædificata est Eccta S. Barbaræ, quæ postea patribus Societatis Iesu, a Stephano Batoreo, Rege poloniæ, Anno Dñi 1576, collata.

Eccta Oium SS.

Ecclesia Omnium SS. in platea Castrensi, antiquitus lignea ædificata, et ad Ecclesiam SS. Trinitatis tunc parochialem, pertinebat. Quam postea Iacobus Bobola, equestris ordinis, muro de lapide cocto, ædificauit.

Eccta S. Sebastiani.

Ecclesia uerò S. Sebastiani Mart, ædificata est lignea, à Consulibꝫ Crac., in colle eminenti supra aquas, de quo loco argilla, ad coquendos lateres, pro Eccta B.V.M. in Circulo Crac. fodiebatur. Ad Sanc

Ecclam, extat Xenodochium, pro pauperibus, et peste infectis, cuius sunt provisores Consules Cracou. habet et praepositum. Ad hanc Ecclesiam fiunt processiones, ab omnibus Ecclesiis, in festo S. Sebastiani, et supplicationes contra pestem.

Proximo in loco, est Ecclesia, quasi capella, aedificata in suburbio Cracou. S. Gertrudis Virginis, in Vallo Civitatis, eundo à porta Castrensi, primò lignea, deinde ex latere cocto, cũ caemeterio, ad sepelienda corpora capite plexorum, decreto Judiciis condemnatorum. — Ecclesia S. Gertrudis Virginis.

Circa haec tempora, Iuo Episcopus Cracouien, Xenodochium, siue (ut Vulgo Hospitale Vocant) egenis, et morbo debilitatis, et Senio, Cracouiae exstruxit, illudq templo spiritus S. à se erecto adiecit. Ad hanc Ecclesiam introducti sunt Religiosi de saxia dicti, ab Episcopo Cracouien: Ioanne Prandota. Anno Dñi. 1244. — Eccla S. spiritus. Et ordo Religiosorũ de saxia.

Sub id temporis. Henricus Archiepiscopus Gnesnensis, perpetuae Legationis munus obtinuit. — Legatus natus. quando.

Anno Domini. 1219. Densi, atq continentes, per totam aestatem imbres, ingenti aquarum inundatione, vehementer poloniam afflixere, segetes hybernas vastauere, vernam sementem fieri passi non sunt. Consecuta est mox hyems acris, et aspera, inde fames, et pestis, postea totũ triennium saeuiente, maximam vim iumentorum atq hominũ absumpsere. In his autem tantis malis, Iuonis Episcopi Cracouien beneficentia, egentibus passim exposita, permultis saluti fuit. — Inundatio aquarũ. fames, et pestis.

Sub id tempus, Lesco Albus princeps poloniae, ex consilio Conradi Ducis Mazouiae, Ordinẽ Teutonicũ, hoc est Cruciferos milites, in polonia fundauit, deditq illis terram Helmensem inter Vistulam et Drevecam fluuios. Quomodo postea bella gesserint cũ polonis, ingrati hoĩes, de hoc latẽ Historici. A gregorio IX pontifice approbati sub titulo S. Mariae professi. — Ordo Teutonicus in polonia.

Circa haec tempora, sacerdotes, contrahebant matrimonia, et celebrabant publicè nuptias. de q vide in descriptione Casimiriae sup. fol. 7. et 18. — Spirituales contrahebant matrimonia, et nuptias celebrabãt.

Notant Historici, ad haec usq tempora, dignitatem Episcopatus Cracouien, à principibus vel Regibus poloniae conferri solitam. Vladislaus Lasconogus, Ius eligendi Episcopum ex Canonicis Cracouien Capitulo concessit, et primus Vincentius hadtubcus de Domo Rosarũ, à capitulo Cracouiensi electus. A. Dñi. 1208. — Ius eligendi Episcopũ Cracouien.

Anno Domini. 1227. Suentopelcus pomeranorũ praefectus, dum nomen Ducis pomeraniae, a Lescone Albo non impetrat, tempore Comitiorum in Maiori polonia, prope Znenam, quae Villa est Gnesnensis Monasterii, dum Lescus ad balneũ se confert, Suentopelcus cũ expedita suorũ manu accurrit. Lescus de aduentu hostili certior factus, exilit, et equũ nactus, cũ paucis fugere capit, Suentopelcus fugientẽ, atq pugnantem occidit. Corpus Cracouiam elatum, in Basilica Magna omniũ comploratione sepultum est. — Lesco Albus princeps occiditur.

ANNO DOMINI. 1230.

Boleslaus V. pudicus, Lesci Albi filius, post patris mortem, à Conrado suo patruo, Duce Mazouiae, principatum ambiente, cum Matre sua adhuc adolescentulus, in Monasterium Secoclouiense detrusus. Verùm ille ad Henricũ Barbatum, Maritum S. Hedwigis, Ducem Vratislauiensem confugit, eiusq opera, ad principatum reducitur. Qui magno omnium ordinũ consensu, atq alacritate, susceptus est. Ideoq Vocatus pudicus, quia cũ Vxore sua Kunegunda, in perpetua Virginitate Vixit. — Boleslaus V. pudicus. princeps poloniae.

Anno Domini. 1240 Boleslaus princeps, Matris precibus adductus, Cænobiũ Fratribus D. Francisci, praga accitis, Cracouiae condidit, et Ecclesiam aedificauit. — Eccla S. Francisci et Monasterium.

Idem princeps, Ecclesiam S. Marci Euangelistae, Cracouiae aedificauit, ad quam Fratres BB. Martyrũ de poenitentia, praga accersitos, introduxit. — Eccla S. Marci, cũ Monasterio.

Regnante hoc principe, Anno Dñi. 1241. Tartari, vastata Russia, Venerunt ad Lublinensem oram, Zauichostum, Sendomiriam, Visliciam, ac tandem Cracouiam, quam cũ Vacuam

defensoribus reperissent, incendunt. Templum tamen D. Andreæ, quod erat extra ciuitatem, (nam tum temporis Vistula fluuius, per hunc locū, vbi nunc est Ecclia S. Michaelis in platea Castrensi fluebat) defensum est. Tunc apud Legniciam, Henricus Dux, filius S. Heduigis occubuit in bello. Sancta verò Heduigis, Monasterij Trebnicensis munitioni diffisa, Crosnam cū grege Monacharum, et Anna nuru Henrici vxore, sub aduentū Barbarorū se receperat. Boleslaus vero pudicus, princeps tunc Poloniæ, cum Grimislaua matre, et Cunegunda vxore, in Vngariā, cum familia, et suppellectili, raptim collectis sarcinis, ad socerū profugit. nunqm ausus tantæ hostium multitudini, sese opponere. Principis exemplo, plurimi ditiores, partim in Vngariam, partim in Germaniam, profugerunt. Iterum anno secundo, Tartari ex Vngaria per Scepusiensem tractum, excursione facta, Cracouiam aduolarunt, direptaqꝫ Vrbe, et maiore quàm prioris clade hominū facta, cum ingenti præda, per Oswiecimense territorium, in Vngariam reuersi.

Tartari Comburunt Cracouiā.

Tartari iterum Cracouiæ.

Anno à Christo nato, 1243. S. Heduigis mortua est, et sepulta Trebniciæ. Cuius corpus, quod Croceum dum vixit (propter rationem Victus duram atqꝫ tenuem, assiduaqꝫ ieiunia, fuerat) post mortem insolito splendore corruscasse fertur, Deo perhibente testimoniū, sanctimoniæ et pietatis eiꝫ.

Obitus S. Heduigis.

Anno Dñi. 1253. S. Stanislaus Episcopus Cracou. et martyr, ab Innocentio IV. summo Pontifice, in numerum sanctorum relatus est. Anno deinde sequenti, Prandota Episcopus Cracouien, sacri corporis eius Reliquias, solemni pompa, de sepulchro leuauit, et hominū venerationi exposuit. Adfuit verò huic celebritati, præter Episcopos, et clerum, Boleslaus, et alios principes, et Equites, tanta multitudo, non modò ex Polonia, sed etiam ex Silesia, Morauia, Bohemia, et Vngaria, vt vrbs non exigua, eam non caperet, sed in campis ea sub dio gregatim diuersari cogeretur.

Canonizatio S. Stanislai.

Anno Dñi. 1257. S. Hyacinthus, Diui Dominici institutum vitæ professus, post exhaustos multos labores, in Polonia, et Russia, pro Religione Christiana, de exilio huiꝫ vitæ, in cælestem domū commigrauit, ad Decimū octauū Calendas Septembris. Cracouiæ sepulchrum eius miraculis clarū.

S. Hyacinthi ob[illegible].

Anno Domini. 1258. Terræ motus vehemens, Poloniam concussit, et animos hominū, propter raritatem rei, non metu tantum, verum etiam religione impleuit.

Terræ motus.

Anno Dñi. 1260. Iterum Tartari, Sendomiria incensa, et tanta clade facta, vt sanguis cæsorum ad Vistulam quoqꝫ deflueret. Quare nulla mora interiecta, versus Cracouiam contendunt, et vrbem defensoribus vacuam, (nam Boleslaus princeps cū vxore in Vngariam profectus erat) incendunt.

Cracouia a Tartaris incensa.

Circa hæc tempora, in Vicinio Poloniæ, infesta regioni fuere, Iazigi gens sic dicta, Conatē Ducem habens, Hi a Boleslao pudico principe, ad internecionem deleti sunt. Reliquiæ verò gentis, fidem Catholicā suscipere coegit, et ab Vrbano IV. summo Pontifice impetrauit illis Episcopum, qui modo Lucensis, siue Luceoriensis dicitur, Cuius etiam nunc est Diœcesis.

Gens Iazigi, quondam; nunc Diœcesis Luceoriensis.

Sub id tempus, noscitur ædificata esse Ecclia Parochialis S. Stephani protomartyris Cracouiæ. Cuiꝫ parochia extenditur ad suburbia, et Villas Cracou. proximas. A quo ædificata sit, nō constat, propter antiquitatem.

Ecclia S. Stephani protomartyris.

Anno Domini. 1264. Post Cometæ apparitionem, pestis acerba in pecora et pecudes, grassata est.

Pestis in pecora.

Eodem Anno. B. Salomea, Halicensis Regina, Boleslai pudici soror, quum post mortem Colomani viri, integra, in Zauichostensi, deinde in Scalensi monasterijs, sanctè pieqꝫ vitam exegisset, natu iam grandior, defuncta est, et funus Cracouiam, ad D. [illegible]

Obitus, B. Salomeæ Virg.

Francisci Aedem illatum. Fertur autem corpus eius, multis diebus post mortem servatum, suavem odorem spirasse, et oleum sudasse, quo inuncti aegroti convaluerunt.
Anno Dñi. 1269. Multa portenta, et prodigia, extiterunt in Polonia. In Cracoviensi regione, quaedam matrona, honesta, Margaretha, Virboslai Comitis Uxor, triginta sex pueros, vivos, uno partu edidit, 20 die Mensis Januarij. Calissij verò, infra oct. Nativitatis Christi, natus est Vitulus cū duobus Caninis capitibus, atq dentibus, et septem pedibus Vitulinis; capitū autem maius quidem in suo loco, minus verò ad caudam situ erat: ab eius cadavere, canes, atq Volucres abhorruere. Proximo deinde anno, scilicet 1273. Duo portenta in Cracoviensi territorio extitisse memorantur: nam puer quispiam dentatus, eodem quo natus est die, distinctè et articulatè locutus est, donec religioni christianā initiatur, denter et sermonis usum amisit. Alius verò semestris, in Urbe Cracoviensi, prolocutus Tartaros adventuros, et Polonorū capita praecisuros praedixit, quod post duodecimū annū evenit. Tunc quoq prodigium, Circa Cracoviam apparuit, et enim nocte media, in qua initium novi anni est, coelū clara, et non iniucunda luce, ad breve tempus resplenduit, principis Boleslai Pudici mortem, quod re postea comprobatum est, portendens.

Prodigia in Polonia.

Anno Dñi. 1279. sub finem eiusdem anni, ad Quartum Idus Decembris, Boleslaus Pudicus mortuus, et Cracoviae, apud D. Francisci, (quod Monasteriū ipse condiderat) sepultus est.

Boleslai Pudicis obitus.

ANNO DOMINI. 1280.

Boleslao Pudico, in principatu Cracoviensi, Lescus Niger, ex fratre ipsius patruele ortus, successit: nec tum sanè quispiam ei adversatus est, bello à Russis ingruente.

Lescus VII. Niger.

Anno Dñi. 1283. Lituani excurrentes in Sendomiriensem tractum, a Lesco nigro adoriuntur; sed primò et ipse princeps, et alios omnes milites, confessione peccata expiare, et sacrosanctam Eucharistiam sumere omnes iubet: et postea Vicit hosten.

Ante bellū, Confessio et communio.

Anno Domini. 1285. Paulus Episcopus Cracoviensis, cum proceribus nonnullis, per factiones, Lescum Nigrum Ducem Poloniae, voluit privare principatu, et Conradum Ducem Mazoviae suscipere. Adveniente cum exercitu Conrado Cracoviam, Cives Cracovienses, videntes, quia Civitas non benè instructa propugnaculis erat, et multitudo distracta, imbecillior futura erat, ad sustinendam Vim adversariorum; urbe commigrant in Arcem, cū uxoribus, liberis, et facultatibus suis. Cognita Cracoviensium Civium Voluntate, proceres, mittunt ad eos, ut coepto desistant, et Conrado sese, et Arcem dedant; sin recusent, minas adijciunt. Respondent legationi procerum: Non licere sibi, fidem, et iusiurandum Lesco semel datum, violare, servent, omnia charissima, et vitam ipsam priùs amittere, quàm fidem frangere devenisse. Hoc responso irritati, et multum frementer, cum Conrado Castra admovent ad Cracoviam, et Urbem vacuam inuenienter incendunt. Tamen Lescus Niger, cum Conrado collatis signis, Conradum Vicit, et profligavit. et Tum Cives Cracovienses nobilitavit.

Fidelitas Civium Cracov. principi suo.

Cracovia incensa.

Cives Cracov. nobilitati.

Anno Dñi. 1289. Lescus Niger, princeps Poloniae, adversis rebus in bello, et singillatim omnibus hominibus afflictus, ex maerore, et angore animi, in morbum incidit: quo sensim tabescens, ultima demùm die mensis Septembris, vitam cū morte commutavit, et in templo SS. Trinitatis, apud Fratres Dominicanos, honorificè sepultus est. cū regnasset annis Decem, Bonus, et modestus princeps, et felix. sine prole decessit.

Lesci nigri obitus.

Anno Domini. 1292. Mors B. Kunegundis, uxoris Boleslai Pudici principis Polo

Obitus B. Cunegundis.

niæ, sanctæ et religiosæ feminæ, quæ in perpetua Virginitate, etiã viuente marito vixit.

Cracouia vastatur. Anno Dñi. 1293. Lituani impetum in Cracouiam fecere, tantamq; hominum prædam abduxere, ut viginti capita singulis cederent. Numerus vero barbarorum exercitus, mille et octingenti, fuisse perscribitur.

Ambitio principatus. Anno Dñi. 1294. post mortem Lesci Nigri, Tres Duces ambiebant principatum poloniæ. Boleslaus Dux plocensis, Cracouiam solemni pompa deductus. Nec multo post, Henricus Dux Vratislauiensis, a Cracouiensibus Ciuibus clam accersitus, cum iusto Fraus Ciuiũ Cracouien. exercitu aduenit, Venienti Ciues portas Vrbis aperuere. Boleslaus vero antea Cracouiæ salutatus, beneuolè recessit. Breui post, Vladislaus Locticus, Dux Sieradiensis, signa contulit cum Henrico, et commisso prælio, multis vtrinq; cadentibus, ad extremum Vladislao cessit Victoria. Cracouiam itaq; Victor ingreditur, apertis portis, omnium Consensu et acclamatione, princeps renunciatus est. Sed hic item non diu possessionem principatus obtinuit. Henricus enim rursus nouum exercitum Cracouiam mittit, qui quum nocte intempesta Cracouiam accessisset, in Vrbem ab iis qui Henrico fauebant recipitur. Clamore igitur sublato a silesiis, tumultuatur tota Ciuitas. Locticus proditionem metuens, ad Fratres Franciscanos se recepit: Vbi vero suos passim per Vicos et plateas cædi, et se quæri didicit, sumpto Monachi habitu, de muro à Franciscanis demissus, euasit.

ANNO DOMINI. 1295.

III. præmislus Rex poloniæ. Intermisso apud polonos, 215 annis Regno, post necem S. stanislai, hoc anno Rex præmislus poloniæ, sine Indulto summi pontificis creatur, et ritu solemni inunctus, diadema Regium, à Jacobo Swinca ArchiEpiscopo gnesnensi accipit. Hic octauo Regni suscepti mense, à Marchionibus Brandeburgensibus, per insidias interfectus est. Corpus porrò eius posnaniam relatum, in Basilica cum maioribus suis conditum est.

ANNO DOMINI. 1296.

Vladislaus I. Locticus Rex poloniæ. Ad nonum calendas Maij, proceres cum nobilitate, de nouo Rege creando frequenter, posnaniam Conuenerunt, Vbi Vladislaus Locticus, inter Duces polonos, potissimum idoneus, ad eam rem Visus est, quare magno consensu, eum Regem creant. Sed postquam dedit se otio, et Voluptatibus, et militum licentiam non cohiberet, negligenterq; posnaniensis Episcopi admonitionem et Interdictum seruaret, Regno exuitur.

ANNO DOMINI. 1300.

Venceslaus Rex Bohemorũ, Rex poloniæ. I. Post abrogatum Regnum Vladislao Loctico, ad Venceslaum Bohemorum Regem delatum. qui accitus splendida legatione, gnesnæ a Jacobo ArchiEpiscopo, de more inunctus, ac Regio diademate cinctus est. Constitutis vero rebus suis in polonia, relictisq; præfectis Bohemis, in Bohemiam redijt, nec post id tempus, poloniam unquam aspexit. nam Anno 1305. Venceslaus morbo correptus, pragæ lenta tabe absumptus est.

ANNO DOMINI. 1305.

Vladislaus Locticus Rex iterum. Post decessum Venceslai Regis, primores cum nobilitate, comitiis Cracouiæ indictis, magno omniũ Consensu, Vladislaum Locticũ, iterum Regem creauerunt.

Anno Domini. 1306. Die 8 Mai. Basilica Cracovien, et Arx tota, quae lignea erat, conflagravit; quae diuturis veteribus muris, in eam, quam nunc obtinet formam, et amplitudinem, post quartumdecimum annum, reaedificata, a Nanclero, Episcopo Cracov. nobili Silesio, gente Oxio, conferente in eam rem pecuniam, non modo collegio, et Episcopo, verum etiam Universo ordine Ecclesiastico in dioecesi Cracovien. ad haec semestribus fructibus omnium Sacerdotum, quaecunque per illud tempus vacare contigit, in eum usum conversis.

Arx et Eccla Cathedr. conflagrata.

Per id ferè tempus, Templariorum ordo potens et ipse locuples, ob nefanda quaedam scelera, et opiniones pravas de Religione, per Universum orbem Christianum, quasi dato a Pontifice signo, è Viennensi concilio, deletus est.

Templariorum ordo deletur.

Anno Dñi. 1312. Cracovia, Alberto Advocato authore, Boleslao Duci Opoliensium se subiecerat, accitumque, in urbem receperat. Arx verò cum defenderetur, nec expugnari posset, Advocati domum, in ipsis maenibus urbis, propè portam, (quae à D. Nicolao nomen habet) eminentem, pro Arce Boleslaus cum suis occupaverat. Qua de re certior factus Vladislaus Locticus, legatos ad Boleslaum praemisit, qui eum monerent, ut sua sponte excederet, quàm arma sua experiri mallet. Paruit monitis Vladislai Boleslaus, deductusque domo Advocati praesidio, urbe excessit. Quem autores defectionis secuti, in Silesia et Bohemia exulaverunt. Profugorum itaque bona Vladislaus in fiscum suum redegit. Advocatiae reddibus peramplos ademit. Primarios quosdam Cives, diris suppliciis affecit, partim equis discerptos, partim rotis implicatos. Civitati ius omne creandi Senatus abstulit, et in palatinum transtulit. Insimulatus est etiam Joannes Muscata Episcopus Cracoviensis, conscius fuisse illius defectionis, quod eò facilius creditum est, quod esset Silesius, ac propterea Biecense territorium ademit illi Vladislaus, ex eoque tempore id, in Regum potestate mansit. In hoc verò loco, ubi Advocatus Cracovien. iudicia habebat, modò Anno Dñi. 1684 Magnifica de Husie Anna Lubomirska, Castellani Voynicensis consors, Ecclesiam in honorem Beatissimae V. Mariae tituli ad Nives aedificavit, et ad eam Moniales S. Dominici, ad normam S. Agnetis de monte Politiano, eiusdem instituti, introduxit, et dotavit. Et nunc haec Ecclesia, Na Grodku, id est gdzie był przedtym grod do sądow Woytowskich, vocatur.

Advocatus proditor Cracoviae.

Consules Crac. suppliciis afficiuntur.

Moniales et Eccla na Grodku.

Anno Domini. 1315. Fames tam acerba Poloniam omnem, annis aliquot afflixit, ut nullo quamvis foedo eduli genere, ac ne cadaveribus quidem humanis, vulgò abstineretur. Et ut Dlugossus prodidit, parentes in liberos, et hi vicissim in illos saevirent. Quam famem ut par erat dira pestis consecuta est.

Fames, et pestis.

Anno Dñi. 1320. Missus est ad Pontificem Maximum Legatus, qui Vladislao diadema, et nomen Regium impetraret. Existimabant enim, inauspicatò id sibi Premislum, iniussu Pontificis assumpsisse, quod non ignorarent, interdictum esse, ea re nomini Polono, post caedem Divi Stanislai. Concedente verò Pontifice, comitiis Cracoviam indictis, Vladislaus cũ Uxore Hedwigi, ritu solemni coronatur in Basilica Cracoviensi, ab Archiepiscopo, et caeteris Episcopis. Atque ex eo tempore, Jus coronandi Reges, atque ipsa insignia Regni, Gnesna Cracoviam, propter amplitudinem splendoremque urbis,

Coronatio Regis, Gnesna Cracoviam translata.

et maximas Commoditates, translata sunt.

Jubileus primus institutus.

Anno Domini. 1330. Primum Jubileum, Bonifacius VIII. instituit.

Obitus Vladislai Loctici, Regis.

Anno Domini. 1333. Vladislaus Locticus Rex Poloniae, ad sextum Idus Martias, sacris Christi mysteriis, ritu Christiano perceptis, mortuus est, et in Basilica Cracoviensi, ad summam arae maximae sepultus. Ferunt corpus eius, pluribus post mortem diebus, dum solemnes exequiae parantur, insepultum, nihil putredinis, ac tetri odoris contraxisse.

ANNO DOMINI. 1334.

Casimirus II. Rex Poloniae.

Casimirus eius nominis Secundus, omnium procerum, et Equitum Voluntate, patri in Regnum sufficitur. Datus est autem illi iuuenilium consiliorum moderator, Joannes Melstinias, Castellanus Cracovien, vir grauis, et prudens, et amans Reipub. Itaque Casimirus, unâ cum uxore Anna, in Basilica Cracovien, ab Janislao Archiepiscopo, solenni ritu inunctus, diadema accepit.

Nix ingens in April.

Anno Domini. 1335. die 23 April. Ingens nix decidit, quae cum quinque dies durasset, praeter omnium exspectationem, singularem fertilitatem agris attulit.

Anno Domini. 1336. Tanta vis locustarum peruagata est, ut volantes, solis aspectum hominibus adimerent: humi vero stratae equorum ungulas crassitudine superarent, quae depastae maturescentes segetes, angustiorem annonam fecere.

Aurea Crux cum ligno S. Crucis in Basilica Crac.

Anno Domini. 1342. Casimirus secundus, Rex Poloniae, deuictis Russiae ducibus, Leopolim capit. In cuius Arce, ingens vis auri, et argenti, vetusta Russorum Ducum gaza, reperta est. Ubi et insignes duae Cruces erant aureae, plurimis et pretiosis gemmis distinctae: quarum altera, portionem ligni in quo Christus Jesus pependit inclusam habuit, quam Casimirus Rex Ecclae Cathedrali Cracoviensi obtulit, quae extat nunc in Basilica Cracovien.

De Rege Casimiro plurima.

Anno Dni. 1343. Quomodo Casimirus Rex, Anna uxore mortua, alteram duxit Adelaidam, eamque postea repudiauit: libidinibus indulsit: Bodzantam Episcopum Cracovien se admonentem, persecutus est: monitus autem à Summo Pontifice, Vicarium Cracovien necauit: excommunicatus, et peste afflictus: quomodo Casimiriam fundauit, et alia, hac de re vide in descriptione Casimiriae fol. 2.

Cracovia in periculo.

Anno Dni. 1345. Joannes Bohemorum Rex, Polonis bellum intulit, et tanto quidem ardore animi, ut tum denique se moriturum affirmaret, quum Cracoviae muros manu victrice palpasset: sed fortuna votis suis non respondente, turpiter à nostris fusus, et in fugam actus est.

Gelu et nix in Maio.

Anno Domini. 1353. Quum Martius, Aprilis, Maius, ultra medium, verno ac pene aestiuo calore, ad calamos, et aristas, segetes perduxisset: coorto derepente acri frigore, et gelu, nix duorum cubitorum alta terram operuit, et in sextum usque diem durauit, quâ soluta postea, quum corruptas esse segetes omnes existimarent, tanta praeter spem ubertas frugum, quanta vix unquam aliâs fuit.

Eccla S. Georgii in Arce Cracov.

Circa hoc tempus, Ecclesia S. Georgii, in Arce Cracovien, à Casimiro Magno Rege Poloniae, aedificata, et dotata.

Pestis Cracoviae.

Anno Dni. 1360. Pestilentia, cum latè per Poloniam, sex mensibus serperet, in oppidis, atque pagis, dimidiam fermè partem hominum absumpsit. Cracoviae quidē

Viginti millia mortuorum censa sunt. Magis tamen ea, in locupletes, et nobiles, quam in Vulgus grassata est.

Anno Dni. 1362. Penuria, et fame insignis erat, quae tamen Regis beneficentia mitigata est. nam in eius praediis, erat ingens vis frumenti, è superiorum annorum vbertate relicta, idque frumentum ditioribus quidem iusto pretio vendi iussit, plebs verò egena, partim commutatione rerum frumentum accipiebat, partim opus faciendo merebat. Quo quidem tempore, complures Arces, et oppida, muris, vallis, atque fossis, munita sunt, piscinae, aggeres, et aquae ductus multis in locis facti.

Tempore famis industria Regis.

Anno Domini. 1363. Carolus Imperator, Elisabetam, neptem Casimiri Regis, Boguslai Ducis Stetinensium filiam, vxorem ducere instituit. Nuptiis igitur dictus locus Cracouiae, ad Liberalia, quod Carnisprivium vulgò vocant, quo Conuenere inuitati à Casimiro Reges, Ludouicus Vngarorum, Sigismundus Gothorum siue Danorum, et Petrus Cypriorum: Duces praeterea, Otto Bauarorum, Zemouitus Masouiorum, Boleslaus Suidnicensium, Vladislaus Opoliensium, et Boguslaus cum sponsa filia. Ad extremum autem venit Carolus Imperator, cum splendido comitatu, eique venienti, omnes principes, atque Reges, cum Casimiro, Cracouiâ ad vnum milliarium obuiam profecti, et non modicum spatium pedibus progressi, (quod idem facere Imperatorem cognouerant) amicè inter se consultarunt. Quum autem Vrbi appropinquaret Carolus, sponsam cum patre, et magna puellarum, ac matronarum caterua, obuiam habuit deductamque cum ingenti pompa Cracouiam, in Arcem, Casimiro rogante direxit. Omnes liberaliter, ac magnificentissimè habiti sunt, durantibus usque in vicesimum diem nuptiis, et conuiuiis, et quum omnia ad nutum abundè suppeditarentur hospitibus, Regiorum procuratorum atque dispensatorum prouidentia, tamen ne quid magnificentiae desideraretur, magna dolia in foro, seu Circo Vrbis collocata sunt, alia Vini, alia auenae plena, vnde sumeret, quantum quisque vellet. Praeerat autem procuratoribus Verincus, germanus, Consul Cracouiensis, qui quum esset ditissimus, non habuit satis, nuptias illas Regio nomine, quàm splendidissimè administrare; sed ut sua quoque magnificentia Poloniae splendorem adderet, Imperatori, Regibus, Ducibus, et proceribus eorum, domi suae conuiuium magnifico apparatu dedit, et ampla munera omnibus largitus est. Inprimis autem Regi suo Casimiro, ita, ut quae ei donauit, plus Centum millibus florenorum aestimata esse dicantur. Nuptiis ritè peractis, et foedere sempiterno inter Reges icto, Casimirus sororis filiae, Centum millia florenorum dedit.

Nuptiae Cracouiae celebratae Imperatoris.

Verincus Consul Cracou. Imperatorem, quatuor Reges, et quinque Duces magnificè tractat et donat.

Per hoc Tempus, Metalla Bithomiensium plumbi cum argento intermixto ferracia, euanuerunt, post interfectos ab oppidanis, publico Consilio, duos Sacerdotes, Petrum Parochum oppidi, et Nicolaum, qui ipsis erat a sacris concionibus.

Poena peccati.

Circa hoc tempora, Cum Rex Casimirus, in libidines esset proiectus, ita ut etiam Judaeae cuiusdam Hester, consuetudine vteretur; Eius opera gens

Judaeorum prorogatio.

Judaica, magnas prærogatiuas, in polonia, a Rege adepta est.

Anno Dni. 1370. Casimirum Regem, in Sivadensi tractu, grauis casus afflixit. nam in festo Natiuitatis Beatissimæ Virginis Mariæ, venatum in proximas syluas, frustra disuadentibus nonnullis piis hominibus, profectus erat; vbi cū cupidè Ceruum fugientem, impedito loco, et inter vepres, persequitur, labente magno cum impetu equo, quo vehebatur, vehementer homo senex et carnosus conquassatus est, ita ut febre exagitaretur. Cracouiam deinde aduectus, et magis ac magis languens, tandemque sacris mysteriis de more procuratis, Nonis Nouembris, vitam cū morte commutauit, ac tertia die post, in Basilica Cracouiensi, ad dexteram aræ maximæ honorificè sepultus est.

Obitus Casimiri Magni Regis poloniæ.

Eodem Anno, post vulgatam Regis Casimiri mortem, Lituani in Lublinensem, ac Sendomiriensem tractum, excursionem fecere, atque inter cætera, calui montis Monasterium diripuêre: unde, quum inter aliam prædam, portionem Crucis Christi auro inclusam asportarent, et ad fines poloniæ peruenissent, memorabilis res accidit: plaustrum enim, quo Crux cū cætera præda vehebatur, nulla vi, neque iumentorum, neque hominum, loco moueri potuit, quin subitò conciderent exanimati boves, equi, et boues, quicunque id plaustrum attigerant. Cognita auten ex Russo quodam miraculi et cladis suæ causa, barbari mox crucem, cū Chorobala quodam nobili captiuo, libertate donato, ad locum suum remiserunt.

Miraculum circa lignum S. Crucis.

ANNO DOMINI. 1371.

Ludouicus Rex Vngarorum, à Casimiro successor designatus, post longam deliberationem, Rex fit poloniæ, et ab Jaroslao Archiepiscopo Gnesnensi, in Basilica Cracouiensi, Diadema solemni ritu accepit. et mox exequias Magnificentissimas, et sumptuosissimas, auunculo mortuo, apparauit. Coronatione Cracouiæ peracta, in Vngariam rediit, omni gubernatione poloniæ, Matri Elisabethæ commissa.

Ludouicus I. Rex Vngariæ, Rex poloniæ fit.

Accidit autem post discessum Regis, multi ex Vngaris remansêre Cracouiæ, qui cū domestica consuetudine, fœnum atque auenam (quum Cracouiam, siue ad mercatum, siue ad priuatum cuiusque vsum importaretur,) passim diripiebant. Id autem prædonius Brezius, nobilis adolescens, ne ipse quoque pateretur, familiam suam armatam quæ ante portam domus, (quæ ad portam Ciuitatis Casimiriensis sita erat) obseruare iussit: ibique cum Vngari in fœnum quod aduehebatur impetum fecerent, prædonij vero ministri prohiberent, iurgium atque prælium, inter Vngaros et polonos ortum est, quod cum concursu vtrinque suis opem ferentibus atrocius fieret; missus a Regina ad sedandum tumultum Jascus Lunita, præfectus Cracouiensis, qui sagitta Vngarica in turba, in collum percussus, ex equo defluxit, et exspirauit. Hic iam necessary, et familiares eius, dolore propè furentes, facto vndique concursu in Vngaros coorto, magnam cædem fecere, non eorū tantū, qui se in tumultu illo obtulerant, sed eorum quoque, qui in hospitiis et diuersoriis inuenti sunt, Centū sexaginta Vngari, eo die trucidati feruntur. atque ii modo salui fuerunt, qui in arcem effugere potuere: triduo deinde arx clausa, et ab armatis obsessa fuit. Et tum temporis Bursa Vngarorū in Academia desolata mansit.

Anno Dni. 1376.

Vngari 160 Cracouiæ occisi.

Anno Dni. 1382 Ludouicus Rex, quum languere se, ac sensim viribus desti tui sentiret, successorem polonis designat Mariam filiam, cum Sigismundo sponso eius, Marchione Brandeburgensi, Caroli Imperatoris, et Regis Bohemorum, ex Elisabetha nepte Casimiri Regis filio, quatuordecimū annū tunc agente. Interim vero Ludouicus Rex, 13 die septemb. Tirnauiæ in Vngaria finiuit vitam. post morte Ludouici Regis, polonorū animi a Sigismundo sunt alienati, et post comitia, Sigismundus coactus in Vngariam redire. Deinde Regnum Heduigi natæ minori collatum, secundū arbitrium polonorū nuptura, quæ Cracouiam ex Vngaria deducta, Idibus octobris, Regina poloniæ renunciata, et a Bozenta Archiepiscopo, solemni ritu inuncta, et Coronata est. Quam breui, Jagello magnus Dux Lituanorum, in coniugiū exposcebat, dumqꝫ conditiones sibi propositas suscepit, voti compos effectus. — Mors Ludouici Regis

ANNO DOMINI 1386.

Aduenit Cracouiam 12 die Februarij, Jagiello magnus Dux Lituaniæ, et in thalamo Heduigim Reginam salutauit, eiqꝫ dona perampla postridie misit. priusqꝫ autem cum Heduigi matrimonium iniret, vnà cum fratribus, et proceribus, atqꝫ vniverso comitatu suo, a Bozenta Archiepiscopo, et Joanne Episcopo Cracouiensi sacro fonte ablutus, et christiana religione initiatus Vladislai nomen accepit, atqꝫ ita matrimoniū mox cum Regina solemni ritu contraxit. quarto autem die post inunctus ab Archiepiscopo, Diadema regium nouum accepit. Nam vetus in Vngariam a Ludouico asportatum, nondum ad eam diem reportatum erat. sequenti die, in vrbem solemni pompa deductus, et in foro posito solio collocatus, ius iurandū a Cracouiensibꝫ de more accepit. Et tunc Lituania poloniæ adiuncta et ad fidē conuersa. — Vladislaus Jagiello Rex poloniæ. 11.

Anno Dni. 1390. Rex Vladislaus Jagello, et Regina Heduigis, studiis pacis occupati, muros Arcis Cracouieñ, qui humiles ad eam diem fuerant altius excitarūt. Sub id tempus, Monasterium in suburbano occiduo, titulo S. Mariæ in Arena, Carmelitis mendicantibus condiderunt. Psalteristarū quoqꝫ collegium in Basilica Cracouieñ ijdem instituere, attributo eis de salinis salario. — Muri arcis altius erecti. Eccl̃a in Arenis. Psalteristæ in Arce.

Anno Dni. 1401. Academia Cracouiæ fundata, ab eodem Rege Vladislao Jagellone, de quo vide in descriptione Casimiriæ fol. 3. — Academia fundata.

Anno Domini. 1406. Vladislaus Jagielo, suscepit bellū contra Crucigeros, quos cū non posset humili legatione ad pacem inuitare, post superbā responsionem Magistri, post duos strictos gladios similiter ab illis acceptos, expeditionē cunctæ poloniæ indixit. Vbi post largas eleemosynas fusas, post in monte Caluo singulare pietate, ubicū lacrimis rogatus Deus ut sit adiutor; in ipso certamine Bogarodzica Cantatum, pugnatū summa vi; interim hostes fracti, castra capta, plurimi cæsi atqꝫ capti. Diuinitus sane datam polonis victoriam. Nam fertur à multis ex vtroqꝫ exercitu, per oē tempus prælii, conspectus eē in aere, venerandus pontificali habitu vir, dimicantes nostros confirmans, hostibus vero terrorem incutiens, atqꝫ is Diuus Stanislaus Episcopus Cracouieñ fuisse creditur. Igitur gratiarū actio Deo facta solemni pompa, et Diuisio Apostolorum inter dies festos relata. Qui Crucigeri post hanc cladem, denuò multis annis, adiuti à Regibꝫ Bohemiæ, et Vngariæ, in polonos insurgebant, semperqꝫ Deo adiuuante, exercitus illorū a polonis fundebatur, — Bellū cū Crucigeris. S. Stanislaus apparet in aere. Festū Diuisionis Apostolorum.

Quibus cladibus permoti eorum Magistri, non sunt amplius ausi fortunam adver sus Reges polonos tentare. tandem Anno 1470. pace perpetua facta, et iuramento praestito, sensim intervierunt. Vide fol. 131.

Anno Domini. 1407. venerunt Cracoviam, ad Regem Vladislaum, ex Bohemia Hussitae haeretici, cum Coributo, Vitoudi fratre principis. Actum [illegible] de Religione, adhibiti Doctores Academiae Cracoviensis, qui errores ipsorum disputando refellerent, sed surdis auribus Boemi haec accepere. Quoad autem ii subsistere Cracoviae, Cessatum est à sacris, interdicto Sbignei Episcopi Cracovien. Itaq, propter solemnes paschae dies, Casimiriam Boemi, cum Coributo à Rege, eiecti sunt, frementes in Episcopum. Altera vice, Legati Boemorum Hussitorum haeretici, venerunt ad Regem Cracoviam, statim Cessatum est à Sacris, mandato Episcopi Sbignei. Contumeliosum id visum Boemis, Regi verò et caeteris Episcopis permolestum fuit, itaq excanduit Rex in Episcopum, et venienti ad se Visliciam, dexteram, benevolentiae symbolum, non porrexit, quin asperioribus etiam eum verbis increpuit. Cui Episcopus respondit: paratum pro religione exilium ebigatq mortem subire. Admonitusq [illegible] à Joanne Tarnowio palatino Cracoviensi, ut sibi diligenter caveret, subordinatos enim esse à Rege, qui eum de medio tollerent. Et egit quidem gratias palatino Sbigneus, sed tamen nihil ea nocte, in quam sibi periculum comparatum esse acceperat, de consuetudine sua remisit, in eodem cubiculo, eodem lecto cubuit, nullam sibi custodiam adhibuit, noctéq intempesta, cum vno sacerdote, et puero lumen praeferente, ad matutinas precationes templum adiit: neq adversi quicqm ei accidit, nec multò post, Sacerdotem Hussicum, qui ad Regem venerat, idem Sbigneus eiecit. Vir excelsi animi, et sempiterna posteritatis memoria dignissimus.

Zelus pro Religione Catholica. Sbignei Epi Crac.	

Hoc eodem tempore, Cestochoviense Monasterium, (quod propter peculiarem Virginis Mariae cultum, et frequentissimas non modò polonorum, sed etiam vicinorum peregrinationes, magnis divitiis refertum esse credebatur) poloni quidam, qui iam à Bohemis latrocinari didicerant, diripuêre, atq ut patrati sceleris, suspicionem à se in Hussicos Bohemos avertent, imagini Virginis Mariae, vulnus inflixêre, sed minorem opinione praedam retulere, meritasq sacrilegii poenas, intra illum ipsum annum expendêre.

[margin: Cestochoviensis Ecclesia et Monasterium direptum.]

Hoc intermissum. Anno Domini. 1400. petrus Wysch Episcopus Cracoviensis, Ecclesiam S. Mariae Magdalenae aedificavit, in platea Canonicorum nunc dicta, ut ibi celebraret. Hic cum solum duobus annis fuisset Episcopus Cracov. et in posnaniensem translatus, collegio Juristarum hanc Ecclesiam donavit. In eadem Eccla B. Joannes Capistranus Bernardinus, saepissimè missam celebrabat.

[margin: Ecclesia S. Mariae Magdalenae.]

Sub id tempus, Ecclesia S. Gertrudis in vallo suburbii Cracovien. aedificata, in Sepulturam horum, qui propter sua scelera capite plectuntur.

[margin: Eccla S. Gertrudis.]

Item. Anno Domini. 1394. Ecclesia S. Crucis, in suburbio Cracovien. aedificata, à Vladislao Jagielone Rege poloniae, propter sclavos, qui in eadem Eccla devotiones suas habebant. Fundatum erat ibidem Monasterium Benedictinis, sed morte Reginae intermissum.

[margin: Eccla S. Crucis.]

His temporibus, secundum Consuetudinem antiquam, quum Senatus polonicus, voluit in Comitiis, eligere Regem, primò omnes sumebant Eucharistiam, ut sic religiosius Reipublicae consulerent.

[margin: Pia Consuetudo.]

Anno Dñi. 1420. Judæi Cracoviâ pelluntur, die 27. Martii, ob enorme sce lus, quod infantem Christianum feria sexta maiori, crudeliter occiderunt, et in sacerdotem portantem venerabile Eucharistiæ Sacramentum ad infirmum, lapides proijciebat, de quo scelere, cũ quidam Sacerdos dictus Budek, in concione narrabat, adeo omnes auditores, præcipuè studiosos, in Judæos concitavit, ut in eos impetu maximo irruentes, de Vrbe Cracoviensi expellerent, et Synagoga eorum in Ecclesiam S. Annæ consecrata. post discessum Judæorum, thesaurus in collegio maiori, ubi nunc Lectorium, Socratis dictum, inventus.

Judæi Cracoviâ pelluntur.
Eccla S. Annæ.

Anno Dñi. 1433. Cometes non obscurus, plusqm̃ unum mensem pernox, Regiæ mortis Vladislai Jagielonis (ut tum credibim vulgò est, posteaqȝ eventus comprobavit) prænuntius apparuit.

Cometes.

Anno Domini 1434. Rex Vladislaus Jagiello, vbi vitæ suæ finem adesse sensit, sacris mysteriis procurari se iussit, offensas omnes remisit, sibiqȝ vicissim ab omnibus remitti petiuit, testamentũ condidit. Deinde pridie calendas Junias, animam exhalauit, cum regnasset annos duodequinquaginta, et tres ferè menses. Corpus eius in Basilica Cracouiensi, magno procerum atqȝ nobilitatis concursu, conditum est.

Vladislai Jagelonis obitus.

ANNO DOMINI. 1434.

Vladislaus III. Rex.

Post mortem Vladislai Jagielonis, convenerunt frequentes proceres Posnaniam, atqȝ ex consilii sententia, Vladislao natu maiori, defuncti Regis filio, Regnum detulerunt; sed quia adhuc impubes, et puer erat, licet multis contradicentibus, tamen opera Sbignei Episcopi Cracovien. Coronatio Regis in Basilica Crac. ritu solemni peracta est, sole ad vesperum declinante, provisoribus illi constitutis. postridie in Vrbem descensum, ad recipiendum a Civibus Cracovien. iusiurandum: nec tamen ascendit tunc Rex in præparatum sibi in foro solium, contentione orta, inter Episcopos, et Duces Mazoviorum, quod proximum Regi locũ sibi vtriqȝ vendicarent. Cum autem decimum quintum ageret Rex, confirmatum est ei Regnum et provisores amoti.

Brevi, Vngarorum Regnũ suscepit sibi oblatum, et Albæ Regiæ coronatus. Hic Rex vix vigesimum attigit annum, cum Turcis Vngariam invadentibus, bellum gessit, et illorũ Exercitũ magna strage profligabat. Interea Eugenius summus Pontifex, misit Julianum Cæsarinum Cardinalem Episcopum Sabinensem, per quem, ad prosequendum bellum excitavit Regem. Dum vero à Polonis revocatur domum, amori patriæ causam totius Christianismi anteferebat. pollicebatur quidem se in Poloniam venturũ sed propter bellum decretum, ad quod et Episcopi sua nomina dabant, ab Vngaris detentus. Amuratus vero Rex Turcarũ, toties clade suorũ afflictus, postulabat inducias, quas cũ sua magna gloria decennales Rex concessit. Quas inducias iuramento confirmatas, ex consilio Legati Apostolici, et Episcoporum non servavit, quare violatis pactis, cũ Amurato congressus est, et magna strage suorũ accepta, ipse quoqȝ viriliter fortiterqȝ agens, in bello occubuit. Julianus quoqȝ Cardinalis, et Episcopi Varadiensis et Agriensis consiliatores, fugientes perierunt. Accidit autem hæc clades, Anno à Christo nato. 1444. Regnauit Vladislaus in Polonia, annis 11. In Vngaria 5. Ipse vicesimũ ætatis suæ annum vix egressus.

Vladislai Regis interitus.

Mos antiq. sumendi Eucharistia a Senatoribus, ante electionem Regis.

Post diuulgatum Vladislai interitum, Casimirus princeps Lituaniæ, et Frater Vladislai defuncti, Rex electus, et ad Comitia inuitatus. dum semel, atque iterum, ac sæpius rem differre non cessat, Senatus sumpta quisque Eucharistia, Boleslaum Ducem Mazouiæ Regem nominat, Casimirusque consilii pænitens, per Reginam matrem prensat Senatum, et factus voti compos, post adhibitam rursus dissimulationem, Regnum suscepit.

ANNO DOMINI. 1447.

Casimirus IV. Rex Poloniæ.

Casimirus, insigni Lituanorum, et Russorum comitatu stipatus, Cracouiam 25 die Junii uenit. in sequenti die ritu solemni coronatus est. tertia die (Castellano Cracouiensi de more Coronam, Palatino sceptrum, posnaniensi uero palatino pomum, et sendomiriensi gladium præferentibus) in forum Urbis, ad recipiendu à Ciuibus iuramentum descendit.

Oppressio pauperum subditorum.

Sub Coronationis eius tempus, in Ecclesia, inter solennes Cæremonias, accidit res ominosa. Nam quum de pagis aliquot Tinecensi monasterio subiectis, pecudes pignorata, ob negatam Regi nouo inusitatam stationem essent, mulieres rusticanæ pecudes suas secutæ, eiulatibus et lamentis, non sine molestia, et fremitu omnium, templum impleuerunt. Nec sanè fefellit omen, sensere enim pressuram, Ecclesiæ, et Monasteria hoc rege regnante.

Nuptiæ Regis Cracouiæ.

Anno Domini. 1453. Die 9 Februarij. Noua nupta, Elisabetha Alberti Cæsaris filia, Casimiri Quarti Regis Poloniæ futura Coniunx, Cracouiam splendido Comitatu aduenit, a Rege ipso, unà cum matre, obuiam ei profecto, deducta. Honos eius matrimonii copulandi, Joanni Capistrano delatus est. (Fuit hic Italus non ignobilis, de ordine Franciscanorum, qui se Bernardinos appellant, doctrina, et sanctimonia vitæ polens, usque adeo, ut multis miraculis eam comprobaret.) sed quoniam, neque germanicam, neque polonicam linguam caleret, Sbigneus Cardinalis id peregit: Archiepiscopus uerò sacris operatus, nouam Reginam inunxit, ac diademate coronauit.

B. Joannis Capistrani aduentus Cracouiam.

Post Coronationem Reginæ, et nuptias Regis Casimiri, Joannes Capistranus Bernardinus prædictus, susceperat peregrinationem Bohemorum, maximè ad rectam religionem reducendorum gratia, et quum ea in re, non multum apud Boemos profecisset, a Sbigneo Cardinali et Episcopo Cracouiensi, accitus Cracouiam, effusa ei obuiam omni ferè Ciuitate, cum sacerdotibus, et Episcopo, atque ipso etiam Rege, et Regina, aduenerat. et posita in foro, ac deinde hyberno tempore, in æde Virginis Matris cathedra, quotidie per interpretem ad populū conciones habebat, et multos ægrotos diuina virtute sanabat.

Conuentus Bernardinorum erigitur.

Hic autor fuit Sbigneo, ut Cænobiū omnium primum in Polonia suis sodalibus, sub Arce ad australem portam Urbis conderet.

Cracouiæ in tumultu Andreas Tencinius occisus.

Anno Dñi. 1461. Andreas Tencinius, Vir vetustate, et claritate familiæ nobilis, Cracouiæ (quod fabrum armorum, qui arma sibi ad bellum proficiscenti tempori non perfecerat, bis pulsasset) concursu multitudinis Urbanæ, in æde Diui Franscisci oppugnatus, ac immaniter effractis foribus trucidatus est, cadauerque eius, in forum contumeliosè tractum, luto oblitum, et pugionibus confossum, tertia demum die amicis ad sepulturam datum. Hæc res in castra nunciata, quum leuius quàm pro atrocitate sui fieri uideretur, vehementi indignatione, animos nobili

tatis commouit, excitaturq; ab omni exercitu, Joannes Tarnouius Castellanus Sandecensis, graui oratione apud Regem, atrocitatem cædis Tencinianæ ita exaggerauit, ut et Regi, et Senatui Regio, excusserit lachrimas. Rex peracerbum sibi illū casum Tencinii testatus, causatusq; expeditionem, quò minus tam atrox facinus vindicare posset, non inultū fore promisit: qua re non difficulter multitudinem mitigauit. Judicium deinde Corcini in Comitiis, contra Cracouienses Consules, de cæde Andreæ Tencinii institutum est, atq; ii citati quum non sisterent sese (eò quod beneficio Casimiri secundi Regis, cautum sibi esse asseuerarent, ut non nisi Cracouiæ, coram Rege, causam unquam dicerent) absentes ad capitalem pœnam, et octoginta millia marcarum damnati sunt. Ad finem verò Anni huius, qui fuit 1462, Rex Cracouiam profectus est, instauratumq; in arce, in Cives Cracouienses Judicium, iure polonico, illis ne quidqm ad Saxonicum, quo Ciuitates polonicæ ferè utuntur prouocantibus: pronunciata ad extremum sententia ut quatuor de Senatu Urbano, totidem de plebe, cum Magistro lictorum capite plecterentur. Sex quidem capitibus plexi sunt, tres vero reliqui, à Joanne Rabstinio, vita donati, in Carcere, plusqm totum annum, in arce Rabstinensi asseruati, donec res cum Tenciniis transacta est. Sex item millia florenorum, Senatus Cracouiensis Joanni Castellano Cracouiensi fratri, et Joanni Tencinio defuncti filio exoluit.

Sex Cives Crac. capite plexi.

Circa hæc tempora. Contentio, et lis quædam, de Episcopatu Cracouiensi orta, inter Jacobum Sennenium, et Joannem Grusinium. Rege Grusinio fauente, et dicente; Malle se regno excidere, quam Sennenium pati Episcopum. Atq; horum quidem ambitio, et pontificiam authoritatem in polonia debilitauit, et electioni liberæ vim attulit, ita ut ex eo tempore, ea sublata, umbra modò eius quædam penes sacra collegia remaneat, non sine grandi, non modò Ecclesiasticæ authoritatis, verùm etiam Religionis, et reipublicæ iactura. De hoc latius vide in descript. Casim. fol. 11.

Tres Episcopi simul Cracouienses.

Sub id tempus; Duo Sacerdotes sæculares, Turski et Gnoinski, furto insimulati, innocentes à Consulibus Cracouiensibg damnati et decollati sunt. Qui consules, ab Episcopo citati, solum trecentis florenis pœnas rependerunt.

Sacerdotes sæculares decollantur.

Anno Dñi. 1464. Judæi Cracouiæ, a militibus occiduntur. de q vide in descript. Casim. fol. 11. ob quam rem Casimirus Rex Cracouiam veniens, Senatum Urbis tribus millibus florenorum multauit, eò quod huic militiæ fauissent.

Judæi occiduntur.

Anno Dñi. 1473. Incendia, ex nimio æstu et ardore solis, crebra extitere, Urbium, oppidorum et Villarum. Stradomia ad 26 diem Julii, penitùs conflagrauit. postridie verò, coorto in Cænobio Virginū apud S. Andream incendio, tota platea, quæ Arcensis dicitur, et proxima Canonicorū arsit. Arx ægrè defensa.

Stradomia et platea Castrensis arsit.

Eodem Anno. Ad cælestem patriam migrauit, B. Joannes Cantius, Academiæ Cracou. professor, et Theologiæ Doctor, die 24 Decemb. multis signis, et miraculis, tam in vita, quam post mortem clarus. Quem Anno Dñi. 1681. Innocentius XI. Summus pontifex inter Beatos retulit, ipsiusq; festum, sub ritu duplici, in polonicæ regno, ab omnibus Christi fidelibg, utriusq; sexus, tam à sæcularibs qm Regu

B. Joannis Cantii obitus.

laribus, qui ad Horas Canonicas tenentur, die 19 Octobris celebr. concessit.

Crux fulmine percussa.

Anno Dñi. 1477. Imago sculpta Christi Dñi Crucifixi, in medio Ecclesiæ S. Francisci collocata, tempore missæ, et elevationis Hostiæ consecratæ, fulmine percussa, et in partes discerpta.

S. Casimiri obitus.

Anno Dñi. 1482. S. Casimirus, Casimiri Regis Poloniæ filius, sanctimonia vitæ clarus, Vilnæ in Lituania obiit.

B. Michaelis Gedrocii obitus.

Anno Dñi. 1485. B. Michael Gedrocius, natione Lituanus, in Cœnobio S. Marci Cracoviæ professus, post longam et religiosam vitam, de laboribus huius sæculi, ad æternam requiem migravit.

B. Suentoslai obitus.

Anno Dñi. 1488. B. Suentoslaus, Mansionarius Ecclæ B.V.M. in Circulo Crac. ad beata regna discessit. Cuius vitam stylo polonico typis datam, in libro dicto, Forteca Monarchow polskich, videre est.

Casimiri Regis obitus.

Anno Dñi. 1492. Rex Casimirus Vilnam profectus, quum Trocos unius diei itinere pervenisset, morbo correptus, ubi advertit, supremum vitæ diem sibi imminere, testamentum condidit: deinde verò Sacrosancta Eucharistia ritè percepta, mense Junio, animam exhalavit. indeq; solemni pompa elatus, in Basilica Cracoviensi sepultus est.

Incendiū Cracov.

Nec multò post, pars urbis Cracovien. ad occidentem solem vergens, cum ea domo Academiæ, quam collegiū maius vocant, fortuito incendio conflagravit.

Tres soles visi.

Breui, post mediū Decembris, tres soles in meridie visi sunt.

ANNO DÑI 1492.

Joannes Albertus I. Rex Poloniæ.

Casimiro sepulto, frequenti senatu, in Aulam Regiam, Petricoviæ, conveniente, et Friderico Episcopo Cracovien. filio Regis, in Archiepiscopi absentia, Comitiis præsidente, 27 die mensis Augusti, Joannes Albertus Rex renunciatus est, non magis procerum suffragiis, quam populi foris circū comitia stantis clamore adiutus. Cracoviam deinde reditum est: ibiq; de more novus Rex, filius Casimiri Regis defuncti, à Sbigneo Archiepiscopo, ritu solemni iniunctus, diadema suscepit.

Rex vulneratur Cracoviæ.

Anno Dñi. 1496. Joannes Albertus Rex Poloniæ, deditus voluptatibus, persona sua regia indignis, conviviis, compotationibus, et choreis impensius indulgens, quodam tempore, cum noctu (uno aut altero fortassis ministro comitatus) Cracoviæ absq; lucerna obambularet, et in iuvenes ebrios incognitus incidisset, exorto temere iurgio, vulnus accepit, ex quo laboravit aliquandiu, ut ita immemor conditionis, et dignitatis suæ, plaga illa, non sine dolore, et rubore, officij sui diuinitus admoneretur.

Matrimonia sacerdotum.

Anno Dñi. 1501. Circa hæc tempora, sacerdotes contrahebant matrimonia. Vide sup. in descript. Casimiriæ fol. 7. et 18.

Joannis Alberti Regis obitus.

Eodem Anno. Rex Turoniam profectus est, a Friderico Magistro Cruciferorū iusiurandum exacturus, et interim apoplexia finiuit vitam. Cuius corpus Cracoviam euectum, in Basilica arcis honorificè sepultum est. Regnauit annos nouem.

Provincialis Franciscanus occisus.

Sub id tempus. Provincialis dictus Forton, a Franciscanis Monachis Cracoviæ occisus est de q vide in Descript. Casimiriæ. fol. 20.

Anno Dñi. 1498. Eccla s. petri in suburbio Cracou, dicto loco Na garbarach, ædificata, à Joanne Welf Medicinæ Doctore, cum fundatione. et hoc propter germanos, qui ut plurimū hanc artem Cracouiæ exercent, et debet hic Sacerdos germanus manere, propter Concionem habendam germanis. Eccla s. petri na garbarach.

ANNO DOMINI. 1501.

Comitia creandi Regis noui gratia, de more, à Friderico Archiepiscopo gnesnensi indicta; habitaqꝫ consultatione, Alexander, Magnus Dux Lituaniæ, filius Casimiri Regis, et Friderici Archiepiscopi, et defuncti Joannis Alberti frater, Rex renunciatus est. Nec longa mora interposita, maturauit is iter Cracouiam, suscipiendi diadematis gratia, comitatus, mille quadringentis equitibus, atqꝫ à Friderico fratre, in Basilica Cracouien, ritu solemni inunctus et coronatus est. Regina vero coniunx eius Helena, diadema regium non accepit, propter ea, quod græcorum schismati dedita, ab instituto Ecclesiæ Catholicæ abhorrebat. Alexander Rex poloniæ.

Anno Dñi. 1503. Elisabetha Regina, Casimiri Regis vxor, Cracouiæ obiit, pietate insigni, et munificentia in cultū diuinū singulari, femina. Hæc in Basilica Cracouiensi, viuens, capellam S. Crucis à fundamentis exædificauerat, omniqꝫ apparatu magnificè ornauerat, et censibus, ac domo, in octo presbyteros, et vnum ministrum collatis dotauerat; ibiqꝫ sepulta. In diui quoqꝫ Michaelis templo, in eadem Arce sito, totidem presbyteris, qui cantando, et sacris operando, assiduè cultui diuino insisterent, census attribuit. In arce Crac. Hosalia dicta. seu Capella S. Crucis.

Circa hæc tempora. Vxor consulis Crac. Melcherowa dicta, a Judæis dementata, fidem Judaicam suscepit, et cū a nemine ex viris doctis et religiosis auocari potuisset. eò quod fecerit iniuriam sacramentis, scilicet baptismi, et aliis, in foro Cracouien cremata. Vide in descript. Casim. fol. 19. Melcherowa Vxor consulis Crac. cremata.

Anno Dñi. 1505. Alexander Rex, paralisi in vna parte corporis tactus, Radomia Cracouiam asportatus est. tamen ope Medicorū à morbo liberatus, et initio sequentis anni, qui fuit 1506, Comitia polonorum habuit, et ibi proceribꝫ cū Episcopis certantibꝫ de ordine sedendi in Senatu, Rex controuersiam diremit. Tandem Tartari ex podolia, et Russia, ac Lituania, præda ingenti abacta, a glinscio Duce cæduntur. Rex vero Alexander iterū in morbum incidit, desperata salute, et testamento condito, sumptisqꝫ ritu Christiano sacris mysteriis, animam agebat; quum ei de victoria suorū nuntiatum est: sublatis igitur in cælum manibus, et oculis lachrimas stillantibus, tacitus, amisso iam vsu linguæ, gratias agere Deo visus est, nec mora animam exhalauit, 19 die mensis Augusti, 46 annū agens, quum non totos quinqꝫ annos regnasset in polonia. Obitum autem eius, paucis ante diebus, ad septemtriones conspectus Cometes portendit. quin et globus igneus clarissimus, quadam nocte, super turrim Curiæ senatoriæ Cracouiæ decidisse visus est. neqꝫ ita multò post, funus regiam superba pompa elatum, et in Basilica delubro, iuxta Casimiri corpus sepultum fuit. Rex Alexander paralisi tactus. Sessio Episcoporū in Senatu. Alexandri Regis obitus.

ANNO DOMINI. 1507.

Justis persolutis Alexandro Regi poloniæ, Sigismundus frater eius, Dux glogouien Sigismundus I. Rex poloniæ.

et Opavien, nec non Lituaniæ Princeps, communi omniũ consensu, electus est. Venit hic Cracoviam, Anno Dñi. 1507. die 20 Mensis Januarii, hora 20, et in Arcem sum̃a cum celebritate deductus. Coronatus 24 Januarii, et de more in foro Civitatis Cracovien, à Magistratu iuramentũ fidelitatis accepit.

Apostoli ficti.

Circa hæc tempora, quidam homines scelerati, Petrus Zatorski, Jacobus Mielszynski, et Advocatus de Brzesie, accitis sibi aliis, se Apostolos Christi fingebant, Judam obsessũ à diabolo, obvia quæque de cibo ac potu surripientem, deducebant, et sic plebem simplicem, per oppida et villas discurrentes seducebant, miracula ficta patrantes. Non diu tamen passus est Deus simplicitatem errantiũ seduci, et fidem orthodoxam irrideri; nam primò ab Episcopo excommunicati, deinde fustibus, et baculis, à plebe rusticana expulsi.

Hic Rex Sigismundus, altare argenteũ in Ecclesia Cathedrali Cracovien erexit.

Conscriptio nobilium.

Idem in Comitiis generalibus indixit, Conscriptionem nobiliũ in quolibet palatinatu fieri, quolibet anno. Ex palatinatu Cracov. post muros Casimirien, fiebat in festo s. Adalberti 23 Aprilis, quæ post Suecos intermissa est.

Quinque soles in aere.

Sub id tempus. Quinque soles in aere visi sunt, bella et tumultus significare viri Astronomi prædixere. quod brevi eventus comprobavit. Anno Dñi. 1520.

Capella Regale dicta in Arce Cracov.

Idem Rex, de tubro pulcerrimũ, et sumptuosissimũ, seu Capellã Basilicæ Cracovien exædificavit, atque adiunxit, cum instituto, integer, et concinnè Deum colentium sacerdotum collegio. In quo quotidie, missa de B.V.M. Regale dicta cantatur.

Clepardia arsit et suburbia.

Anno Domini. 1528. In festo s. Marci. Ingens ignis accensus, incipiendo ab Ecclesia s. Gertrudis, novam portam, plateam s. Nicolai, Ecclesiam eiusdem, Clepardiam, et omnia suburbia, et usque ad Circulum Cracovien, absumpsit. Quo tempore visus est s. Florianus in aere, vase aquæ, ignem extinguens.

Anno Domini. 1548. Sigismundus Rex, in morbũ incidit, moribundus, sacra Christi mysteria, ritu christiano expetiuit, et venerabundus accepit, sese totũ Deo religiosis verbis, et suspiriis comendavit. mortuus est, habens annos 81. Sepultus Cracoviæ die 26 Julii. Regnavit annis 41. post cuius mortem, cuncti in squalore, et mæstitia, dolorem præferebant, anno integro, nec in tabernis chorea, nec in vestibus splendor apparebat.

ANNO DOMINI. 1548.

Sigismundus Augustus. Rex Poloniæ.

Sepulto honorificè Sigismundo primo, Omniũ procerum, et nobilitatis consensu, successit parenti Sigismundus Augustus, qui iam antea vivente parente coronatus fuerat Ab Andrea Krzyc Archiepiscopo Gnesnensi. Anno Dñi. 1539. solenni cũ pompa, ingressus Cracoviam, Anno Dñi. 1548.

Filia matrem occidit.

Regnante hoc Rege. Cracoviæ, filia matrem suam occidit, quæ meritas sceleris sui pœnas luit, nam forcipibus candentibus excarnificata, demum in sacco occlusa, in Vistula demersa est.

B. Stanislai Kostka. obitus.

Anno Dñi. 1558. B. Stanislaus Kostka Soc. Jesu, nobilis polonus, Castellani Zacrocimensis filius, annorum 18. Romæ, adhuc Novitius in Religione, ex hac corporis custodia, ad paratam sibi inter cælites sedem, evolavit. A Clemente VIII. summo pontifice Beatis adscriptus.

Anno Dñi. 1566. Nix copiosa cecidit in Maio, tribusq; diebus duravit. Et eodem anno, pestis, et fames, plurimos mortales absumpsit.

Nix in Maio. pestis, et fames.

Anno Dñi. 1572. die 7. Julii, Sigismundus Augustus Rex Poloniæ, in Lituania knesin Civitate, vltimam diem clausit, Jagielonidis stirpis hæres vltimus, ætatis suæ anno 52. Magiæ, Alchimiæ, geometriæ studiosus, cũ regnasset annis 24. post decessum huius Regis, per duos annos, ob discordiam procerum Rege Polonia carebat. Cracoviæ sepultus.

Sigism. Augusti obitus.

ANNO DOMINI. 1574.

Henricus Gallus. Rex Polon.

Post varia studia, in eligendo Rege, procerum, et nobilitatis, tandem Henrico Valesio Gallo, principi Andegavensi, Regium diadema detulerunt. Ingressus hic 17. die Februarij Cracoviam; a Jacobo Vchanski Archiepiscopo gnesnensi coronatur. sed non diu eius regimine lætati sunt poloni; nam brevi post coronationem Henrici, magnos tumultus quotidie poloni facere, Regis præsentiam et maiestatem non curare, se invicem in duellũ provocare aggrediuntur. Tuncq; ad ipsam portam Arcis Cracoviensis, à Zborovio Vaporius lethaliter vulneratus, cum magno et ingenti tumultu, ut etiam ipse Rex maximè turbatus ad arma conclamaret, ex quo vulnere accepto, postea Vaporius mortuus est.. sub id etiam tempus, internæ inter gallos et polonos excitabantur discordiæ, tumultus, vulnerationes, et occisiones. Quare uno anno post coronationem non expleto, allatum est nuntium Henrico de morte Regis galliæ, fratris germani: nactus occasionem, timensq; ne detineatur a proceribus Regni, cum aliquot aulicis suis, tacitè fugit ex Arce Cracovien, proceribus duobus Zebrzydowio et Tecinio, frustra insectantibus fugientem; quem cũ revocare literis et nuntiis non possent, vacavit sedes Regni anno vno, nam hi qui in Regno authoritate pollebant, reversũ sperabant, verũ ipso tardante, spe frustrati, Varsaviæ Conventũ fecere, et stephanum Bathoreum, Vngarum, Transylvaniæ Palatinum elegerunt.

Henricus Rex ex Polonia fugit.

ANNO DOMINI. 1576.

Stephanus Bathoreus Rex Poloniæ.

Stephanus Bathoreus, Cracoviam veniens, magno cum honore susceptus, Coronatus Cracoviæ, à Stanislao karnkowio Archiepiscopo gnesnensi. Hancq; electionem accomodam et tempori, et Regno fore, quod is acri ingenio, solerti prudentia, rei publicæ gerendæ dexteritate, præstaret. peractisq; omnibus, quæ de more Coronandis Regibus fieri consueta sunt Regnum regendum suscepit. Hic Rex expletis in polonia annis 11. Grodnæ in Lituania, morbo Comitiali decessit. Anno Domini, 1586. Die 12 Decembris. Cracoviæ sepultus in capella Cebovis quam ipse de marmore ædificavit. Hic Rex, Judicium Tribunalis Regni instituit.

ANNO DOMINI. 1586.

Sigismundus III. Rex Poloniæ.

Stephano Bathoreo fatis functo, procerũ; Alii Rudolphum Cæsarem, alii Maximilianum fratrem eius, in votis habuerunt: magna tamen pars, Sigismundo tunc annum 16. agenti, Regi hæreditario Suecorum, et Gottorum, Duci Finlandiæ, (nam is de stirpe Jagielonida ex Catharina Regis Poloniæ filia natus) Regnum deferebat. Maximilianus autem, in spem potiundi Regni, singulos proceres

prensare caepit, quorum consilio, et magno applausu, Cracoviam deducitur. sed Sigismundo, cui adipiscendi Regni, prerogatiua, optimo iure obuenire posse dicebatur, aduentanti, Maximiliano Cracovi: aditus denegatur: qui tamen cum his copiis quas addu xerat, explicatis Vexillis Cracoviam temere aggreditur, minis et muneribus sollicitans, ipse manens in Villa Mogila dicta, contra quem cum minora tormenta currulia, quae gallinacei oui magnitudine pilam euomebant, displosa essent, tum cum ex Vrbe procurrere, et manu conserere turmae Ciuium properassent, et Garbaris ubi germani latebant succensa essent, ipse Maximilianus fugatus, cum ignominia Cracovia recessit. Sigismundus uero, summo cum splendore, et omnium acclamatione receptus, a Stanislao Karnkonio Archiepiscopo Gnesnensi, in Basilica Cracoviensi, solemni ritu, Coronatur. Anno Dni. 1588.

Sub id temporis, tantum Vigebat Ecclesiarum ornamentum amplificandarum studium, ut eo potissimum inter se certarent, quod ex sequentibus annis patebit. Nam imprimis

Eccta SS. Petri et Pauli. — Anno Dni. 1597. Sigismundus III. Poloniae Rex, suae erga Deum Religionis, erga principes Apostolorum Venerationis, erga Societatem Jesu liberalitatis, firmum, et constantem, volens esse testem, Ecclesiam Magnificam, magnificentia tanto principe dignam, in Honorem SS. Apostolorum Petri et Pauli, in platea Castrensi extruxit.

Eccta SS. Mathaei et Mathiae Apostolorum. — Anno Domini 1600. Eccta SS. Mathaei et Mathiae Apostolorum, contigua S. Stephani Ecctae, per Stanislaum Rey de Nobylany, pro tunc parochum S. Stephani aedificata, postea PP. Societatis Jesu, cum collegio collata.

Carmelitarum discalceatorum introductio. — Anno Dni. 1605. Eccta Immaculatae Conceptionis B.V.M. in suburbio Cracovien. dicta Na Strzelnicy, aedificata ex ista occasione. Summus Pontifex Clemens VIII. Patres Carmelitas discalceatos, misit in Persiam, ad praedicandum illis gentibus Euangelium, qui venerunt Cracoviam, et propter bella Moschi, commorati sunt sex mensibus in Vrbe. Interea Bernardus Macieiowski, Epus Cracovien. habens perspectam illorum deuotionem, et regularem obseruantiam, tanquam homines nouos, facto Consilio cum spiritualibus et saecularibus personis, quod futuri essent proficui in Eccta Dei, retinuit eos Cracouiae, deditque eis in suburbio Cracovien. locum, et domos Saueticorum, in eoque loco aedificauit Ecclesiam, ibique manebant usque ad annum 1634, deinde propter locum humidum, in quo saepe morirebantur, translati sunt in eum locum, in quo nunc extat celebris Eccta et Monasterium Monialium, post muros Cracovien. sub titulo B.V. Mariae immaculatae conceptionis, Vocaturque Sic locus Na Strzelnicy.

Ecclesia S. Michaelis. — Anno Domini 1611. Eccta S. Michaelis, et S. Josephi, erecta in fundo diversorum Dominorum, partim empto, partim donato, Curâ et studio Petri Tylicki Epi Cracov. Deinde A.D. 1618. die 25 octob. ad hanc Ecclesiam introducti sunt Carmelitae discalceati, ex suburbio Cracoviensi.

Ecclesia S. Vrsulae. — Anno Domini. 1612. Ecclesia S. Vrsulae, aedificata ex eleemosynis in Vrbe Cracovien. Ad quam introducti sunt Religiosi dicti Boni Fratres, per Generosum Dominum, Sebastianum Montelupi, olim Nobilem Florentiae in Italia,

postea à Sigismundo III. Rege Poloniæ, ob præclara eius merita, ad prærogativas, et immunitates Reipublicæ Polonæ admissum.

Ecclesia S. Martini Epi Conf., in platea Castrensi, inprimis ædificata, à quodam Equite Polono, de familia Gryphorū, de Domo Ostoia. Deinde A.D. 1618. data est hæc Ecclesia Monialibus S. Theresiæ Carmelitis discalceatis. Insuper ex Eleemosynis hæc Ecclesia sumptu non modico reædificata. Anno Dñi. 1638. — *Ecclesia S. Martini, Epi Conf.*

Anno Domini. 1624. Ecclesia Immaculatæ Conceptionis B.V. Mariæ, nunc dicta Ztobek L. Jelusow, in platea S. Joannis Evangelistæ, ædificata, exactis et pulsis inde hæreticis, qui ibi sua Conventicula habebant, dicta Broz. Hic locus PP. Bernardinis S. Francisci datus, à Stanislao Lubomirski, Comite in Wisnicz, Palatino Cracoviensi. — *Ecclesia dicta Ztobek in platea S. Joannis.*

Anno Dñi. 1625. Prætorium Cracovień conflagravit, ab hac parte, qua forum piscium, ibiqꝫ multa frumenta combusta sunt. Eodem anno Clepardia bis conflagravit, octavo die post primum incendium. — *Prætoriū Cracov. combustū. et Clepardia.*

Circa Annum 1630. Capella S. Petri, in platea Castrensi, inter lapideas erecta, Capitulū Cracovień ipsius Curam gerit. — *Capella S. Petri Apli.*

Item Ecclesia parva, S. Rochi, ædificata, ad quam extat Hospitale, propter studiosos infirmos, provisores huiꝫ Hospitalis sunt Consules Cracovień. — *Eccta S. Rochi.*

Item Hospitale in platea Castrensi ante Ecclesiam S. Martini, pro solis Sacerdotibus sæcularibꝫ, infirmis, senio confectis. — *Hospitale Sacerd.*

Item Ecclesia S. Thomæ Apostoli, circa hoc tempus erecta, Ubi eiectis hæreticis qui in ea lapidea suas prædicationes habebant, consecrata, et Carmelitis tradita. — *Ecclesia S. Thomæ*

Item Ecclesia S. Casimiri Confessoris, Regni Poloniæ Patroni, ex piis eleemosynis ædificata de latere cocto, cum Monasterio Religiosorum S. Francisci Reformatorū discalceatorum, ante muros Cracovień, post portam sive ianuam S. Annæ. Quæ Ecclesia Vix aliquot annis extitit integra, nam à Suecis Cracoviam oppugnantibus, totaliter cum Monasterio demolita est. Post recessum Suecorū, Patres migraverunt in Urbem, in eum locum, Ubi nunc extat Eccta et Monasterium eorum in platea Rogacha dicta, S. Casimiri titulo insignita, cum consensu Magistratus Cracoviensis. — *Ecclesia S. Casimiri.*

Anno Domini. 1632. Sigismundum Regem, mors è numero Vivorum sustulit, Ultima die Aprilis, ætatis anno 66. cū regnasset annos 45. Corpus in Basilica Cathedrali Crac. Sepultum. A.D. 1633. 4 Febr. simul cū Regina — *Sigismundi III. Obitus.*

Anno Domini. 1633.

Vladislaus eius nominis IV. Filius maior natu Sigismundi, post Patris mortem magno omnium Ordinum consensu, atqꝫ alacritate, diadema Regium adeptus. Ingressꝫ Solemni cū pompa Cracoviam, die quarta Februarij. Sequenti die, in Basilica Cathedrali Cracovień, a Joanne Wężyk, Archiepiscopo Gnesnensi, coronatus. — *Vladislaus IV. Rex Poloniæ.*

Circa hæc tempora, gravis lis orta est, inter Academicos Cracovienses, et Religiosos Societatis Jesu; qui Scholas publicas minores et maiores, in collegio suo, ad Ecclesiam SS. Petri et Pauli, in platea Castrensi erexerunt, et docuerunt, in præiudiciū Academiæ Cracoviensis, a Regibus Polonis fundatæ, et a summis Pontificibus privilegiis dotatæ. — *Lis gravis inter Academicos et PP. Societ. Jesu.*

Quaproter Academici, de huiusmodi iniuria, coram Rege, et Sede Apostolica conquæ
sti, (interim a studiosis Academiæ petulantib[us], multum Societas perpessa; et cu[m] in dies
coalescere solidius, cum maximo scandalo, hæreticoru[m], Iudæoru[m], et ipsoru[m] fideliu[m] cœperat
tot maloru[m] series, eo audaciæ pervenit iuventus Academica, ut turmatim congregati, qui
dam Societatis collegiorum fenestras lapidibus excutere, alii quasi collegiu[m] expugnaturi, fores
effringere, post patres in civitate clamare, corvos vocare, studiosos illoru[m] vulnerare, et
libros eripere, palam sine ullo metu, ac reverentia religionis, non dubitarent. Sub hoc tempus
libru[m] famosu[m], pasquillum, Gratis dictum, quidam conscribere contra societatem, eumq[ue] inter homines
spargere, et divulgare ausus est. * postea — in foro Cracoviensi combustus est. Rex igi
tur Vladislaus, sacræ Religioni Societatis, et Academiæ, consultum volens, et hæc scanda
la, in initio Regni sui exorta proscripturus, ut litem terminaret, re diligenter cognita,
in Comitiis generalibus, authoritate Apostolica, Societati in perpetuu[m] studia interdixit.

*Contra libellu[m] Gratis dictum re scripserat Societas, et quia multis iniu rosus refertus fuit, ideo iste libellus dictus Regratis, publicè in foro Cracov. crematus.

DE ACADEMIA CRACOVIENSI.

Academia, fundata a Rege Vladislao Iagielone, et Hedvigi consorte eius, Anno D[omi]ni.
1400. de q[ua] vide fol. 3. Collegium Maius, et collegiu[m] minus, atq[ue] collegium Iuristarum, in
platea Castrensi ab iisdem fundatum. Ad ista collegia fundata sunt Contubernia pro studiosis.

Primum Contubernium dictum Hierusalem, a Sbigneo olesnicki, Episcopo Cracovien[si], et Cardi
nali S. R. E. Anno D[omi]ni. 1456.

Secundum Contubernium, dictum pauperum. à Vladislao Iagielone Rege Poloniæ
et Anna Regina, fundatum. Anno D[omi]ni. 1408.

Tertium Contubernium, dictum Iuristarum, in platea Castrensi, ex opposito collegii
Iuristarum, pro studiosis, qui Iurisprudentiæ operam dant, fundatu[m] à Ioanne Dlugossio Ca
nonico Cracov. Anno D[omi]ni. 1480.

Quartum Contubernium, dictum Philosophorum, penes contuberniu[m] Hierusalem, ab Andrea
Noskowski, Episcopo plocensi, fundatum. Anno D[omi]ni. 1560.

Quintum Contubernium, Zizinistarum dictum, circa Annu[m] 1624, a Ioanne Sisinio,
S. Th. Doctore, et Canonico Vratislavien[si] fundatum, in quo studiosi clericali utuntur
vestitu.

Sextum Contubernium, Stavinsellianum dictum, a Laurentio Stavinselio, Academiæ
Zamoscensis Doctore et professore, et Ecclæ S. Thomæ, Decano Infulato. Anno Domini.
1643. fundatum.

Septimum Contubernium, Gelancianum, alias Smieskovianum dictum, à Laurentio Smie
skowic de Brzeziny, Academiæ Cracov. Medicinæ Doctore, in Latinis, græcisq[ue] literis, eru
dito, fundatum. Anno D[omi]ni. 1646.

Classes, seu scholæ Minores, fundatæ primò, à Bartholomæo Nowodworski, Milite
Maltensi, in platea Columbarum, penes muros Cracovien[ses]. Has postea translatas in plateam
S. Annæ, penes collegiu[m] Maius, et de lapide cocto ædificatas, cum oratorio, et fundatas à
Vladislao IV. Rege Poloniæ. Anno D[omi]ni. 1643.

Oratoria sua, primò Academici Cracov. habuerunt, apud PP. prædicatores, in Ecclesia
SS. Trinitatis, in capella, uel ubi fit capitulu[m], et sepultura Religiosoru[m]. Deinde apud PP.
Carmelitas discalceatos, in Ecclesia S. Michaelis, in ipso Monasterio, ibi in festis solemnibus, ora
tiones a nobilib[us] habebantur, qualibet vero D[omi]nica et festo, concio latina, à sacerdote illi[us]
ordinis peragebatur, Missæ cantabantur etc. Tandem ultimò in ipsis classib[us], vel scholis mi
norib[us], Anno D[omi]ni. 1643. erectis.

Anno Dni. 1636. propè portam Cracou. Wislna dictam, ædificata est Ecclesia, cũ
cænobio Virginum, ordinis præmonstratensis, sub titulo S. Norberti Epi Conf. Ad quod cæ
nobium, introductæ Moniales, de conuentu Zwierzynecensi, die 5. septemb. Ipsa verò Ecclesia
dedicata, Anno Dni. 1642. die 18 Mai. Hic locus erat quondã Scheticorum.

Ecclesia S. Norberti.

Anno Domini. 1639. Ecclesia SS. Apostolorum Simonis et Judæ, in suburbio Cracou.
ex eleemosynis piorum ædificata, cum xenodochio, propter peste infectos, bis conflagra
uit. provisores eius sunt Ciues clepardien, ex censibg, habet præpositum.

Ecclesia SS. Simonis et Judæ

Circa Annum Dni. 1454. Eccta S. Valentini, ante muros Cracouien, ex piorũ elee
mosynis ædificata, cum xenodochio mulierũ, pro lepra infectis tum temporis.

Ecclesia S. Valentini.

Anno Dni. 1162 (Quod omisimus) Ædificata Eccta S. Augustini, in Zwierzynicio
suburbii Cracou. per Nobilem Virum Jaxam, de Domo et Familia Gryphorum. dein
de à Gedeone Episcopo Crac. dotata. Ad hanc Ecclesiam est Monasteriũ Monialium or
dinis præmonstratensis. Ibidem, in colle eminenti, Ecclesia S. Saluatoris, seu Transfigu
rationis Domini, parochialis, ædificata à petro Dunin, Comite de Skrzynno.

Eccta S. Augustini.

Ecclesia S. Saluatoris.

Anno Domini. 1640. Ecclesia S. Josephi, in meditullio Vrbis Cracou. ædifica
ta, à Jacobo Zadzik, Episcopo Cracov. Ad hanc Ecclesiam introductæ Religiosæ
S. Francisci tertii ordinis, sumptæ de Cænobio S. Agnetis in stradomia, a petro Gę
bicki Episcopo Cracouiensi.

Ecclesia S. Josephi.

Anno Dni. 1639. patres Soc. Jesu Annũ Centesimũ solenniter celebrabant. deq
Vide fol. 32.

Annus Centesimus PP. Soc. Jesu.

Anno Dni. 1641. Cracouiæ, Lutherani à studiosis spoliantur. Vide fol. 32.

Lutherani spoliantur.

Canonicorum Cracouien Cathedralium qualis habitus. Vide fol. 32.

Anno Domini. 1643. Cracouiæ Synodus Diœcesana celebratur. Vide fol. 32.

Synodus Diœces.

Sub id tempus, petrus Gembicki Episcopus Cracou., palatiũ Episcop. Crac. sumptu
se erexit, post Ecctam S. Francisci ad muros Cracou., in quo ædificia, partim colla
psa restaurauit, partim noua excitauit.

palatiũ Epi Crac.

Anno Domini. 1648. Ecclesia S. Scholasticæ Virginis, cũ cænobio Monialiũ
S. Benedicti ædificata, per Annam Cæciliam Trzcinska Abbatissam in Staniatki, et
per Generosum Martinum Swidowski, sumptu non modico.

Ecclesia S. Scholasticæ.

Anno Domini. 1645. Ecclesia, Misericordiæ Dei sub titulo, in suburbio Cracouien,
sic ædificata. Anno Dni. 1545. Nobilis Joannes Zukowski de Bystrzyca, apud generosũ
Joannem Myszkowski de Mirow, emit aulam Smolensk dictam, et ante istam aulam Eccle
siam siue Capellam ædificauit, sub titulo Misericordiæ Dei. post aliquot annos, infirmus
decumbens in lecto, et morti proximus, testamentaliter executoribg mandauit, quatenus ipsi
hanc aulam in Xenodochium pro pauperibus conuerterent, quod cũ Executores non fece
runt, imò istam aulam sibi appropriauerunt, et sic ista Ecclesia desolata mansit per Centũ
annos. tandem sic Deo ordinante, Anno Dni 1646. Quidam Jurista, Joannes Olszki, inter alia
Munimenta Castrensia, casu inuenit inscriptionem huius loci, et cuidam ex Confessariis Eccle
siæ Cathedralis obtulit, Qui ex mandato petri Gembicki Epi Crac. possessores huius loci ci
tauit, et decretum in Tribunalitio Lublinensi ~~obtul~~ obtinuit. Et sic illa Eccta cũ Xenodo
chio pauperũ, ex piis eleemosynis deinde reædificata, et habet suum præpositum.

Ecclesia Misericordiæ Dei.

Anno Domini. 1648. Die 20 Mai. In Lituania Ciuitate Merecz, Vladislaum
IV. Regem poloniæ, mors exuuiis mortalitatis spoliauit. Cuius corpus Cracouiã aduectum,

Vladislai IV. obitus.

in Basilica Cathedrali sequenti anno, die 15 Januarij sepultum est.

ANNO DOMINI. 1649.

Joannes Casimirus IV. Rex Poloniæ.

Post decessum Vladislai IV. quantocius proceres de Rege eligendo solliciti, ob bellum imminens, cum Cozacis, et Chmielnicio Duce eorum, tamen ob certas causas, non nihil electionem Regis retardavit, procerum authoritas. Tandem Joannes Casimirus, eius nominis Quartus, frater Regis defuncti, electus. Die 17. Januarij, anno 4 sup. à Mathia Lubinski Archiepiscopo Gnesnensi, in Basilica cathedrali Crac. coronatur. De ipsius ingressu Cracoviam. Vide fol. 35.

Suecorum Rex inuadit Cracov.

Anno Domini. 1652. Rex Suecorum, primò Poloniam, deinde Cracoviam inuadit. Vide de hoc. fol. 38.

Anno Domini. 1661. De Confoederatione militum. Vide fol. 40.

Helveticus submersus.

Anno Domini. 1663. Studiosi Cracou., pravitatis Haereticae exstirpatores, post festum Ascensionis Dni, compererunt quendam Nobilem, Haereticum, dictum Zielenski, aduenisse Cracoviam, cum duobus famulis, et breui post aliquot horas ad suam possessionem reuersurum. quare post Casimiriam diuisi in duas partes, quidam a montibus, ante Ecclesiam S. Leonardi, quidam ex parte Ciuitatis; dum ille reuertitur Cracoviam, et ingreditur pontem, clamor ex utraque excitatur parte, ille perterritus cum equo in Vistulam prosilit, et submersus est. Facta post inquisitio, ad instantiam consanguineorum, sed frustra, nam quidam ex studiosis dispersi, alii fugerunt.

Anno Dni. 1668. De incendio in Eccla SS. Trinitatis. Vide fol. 42.

Joannes Casimirus Rex, resignauit Regnum.

Eodem Anno. Joannes Casimirus Rex, in Comitiis generalibus, resignauit Regnum, et discessit in Franciam.

ANNO DOMINI. 1669.

Michael ~~Kory~~buts. I. Rex Poloniæ.

Post discessum Regis Casimiri, proceres cum Nobilitate, de nouo Rege creando, frequenter Varsaviam conuenerunt. Iniecta fuit quidem, aliquot principum extraneorum mentio, et promotio, verum licet repugnantibus proceribus, cum tumultu nobilium, electus est in Regem, Michael Korybuts, Dux in Wisniowiecz, de regno nunquam cogitans; quare magno consensu eum Regem creant, et in verba noui Regis omnes iurant. Reluctabatur quidem diu, precibus tamen, et consilio victus, assensit. Fecit hoc Nobilitas ideò, quia proceres corrupti muneribus, quisque suum ex principibus extraneis, promouere conabatur. Ingressus Cracoviam Die 15 Januarij, insigni pompa Equestrium pedestriumque copiarum stipatus. Coronatus à Nicolao Prazmowski Archiepiscopo Gnesnensi, in Cathedrali Ecclesia Cracoviensi.

Eodem Anno. Confraternitas S. Josephi introducta est ad Ecclesiam S. Michaelis. Vide fol. 43.

Sub id tempus. PP. Societatis Jesu, ad Ecclesiam S. Barbarae manentes, cupiebant collegium suum, usque ad Ciuitatem Cracov. dilatare, curabantque aliquo modo, loca mansionariorum Sacerdotum, ad Ecclesiam B.V.M. degentium occupare, verum Archipresbytero Nicolao Slowikowski, semper renitente ubique, etiam apud sedem Apostolicam, nihil effecerunt.

Obitus Regis Casimiri.

Anno Dni. 1674. Joannes Casimirus Rex Poloniæ, in Francia, in viuis eê desiit. Cuius Corpus, Curâ Andreae Trzebicki Episcopi Cracovien. aduectum in Poloniam.

Obitus Regis Michaelis.

Anno Dni. 1675. Michael Koributs Rex Poloniæ, vitam cum morte commutauit

ANNO DOMINI. 1676.

Joannes III. Rex Poloniæ.

Unanimi Consensu Varsaviae, electus est in Regem, Dux Exercitus, Joannes Sobieski. Cuius ingressus Celebris peragebatur Cracoviae die 30 Januarij. Coronatur, ab

Andrea Olszewski, Arcsiepiscopo gnesnensi, in Basilica Cathedrali Cracov. cetera vide fol. 51.

Anno Dni. 1680. Oratorium Cracov. fulmine percussum. Vide fol. 54.

Eodem Anno. De B. Joanne Cantio. Vide fol. 54.

Anno Dni. 1681. In festo Translationis S. Stanislai, Joannes Malachowski, Episcopatum Cracovien. adeptus est, cui sedem suam Cathedralem ingredienti, cleri populiq. congratulantis frequentia stipatus, effusa nobilium corona, faustis apprecationibus iucunde insonuit. — Ingressy celebris Epi Cracov.

ANNO DOMINI. 1683.

Przed kilku lat, Leopoldus Cesarz chrzescianski, w węgrzech, poodeymowat koscioly heretykom, ktore przed tym byty katolickie. O co z heretykami, wiat sie Emericy Tekieli, xiąze w węgrzech, y zebrawszy kilkanascie tysięcy Rebellizantow, wielkie bunty czynit w węgrzech, koscioty katolickie burzyt, Cesarzowi odeymowat zamki. A dowiedziawszy sie, ze Cesarz na niego zbiera woysko, udat sie pod protekcyą Turka. Cesarz Turecki rad okazyey; postat wielkiego wezera pod wiedeń, ktorego woysko rachowano na kilkakroc sto tysiecy, procz samych Tatarow. Gdy tedy wiedeń byt w oblęzeniu, dtugo sie dobrze bronili z wiednia Turkom. Na poczatku Marca, seym byt w warszawie, na ktory seym przyiachat poset Cesarski prosząc o posilek przeciwko Turkom, obiecuiąc zotnierzom ptacic. Zezwolili na to panowie y krolem, na ten czas Janem Trzecim, aby Cesarzowi dac ratunek. — Woyna w węgrzech. — Seym w warszawie.

Tedy wybrat sie na tę woynę krol, y przy nim wiele panow polskich, y obadwa Hetmani koronni; In festo S. Laurentii na zamku krakowskim, w kosciele, po mszey, y kazaniu, dawat mu Benedictią Nuntius Apostolicus, Opicius Palauicini Arciepiscopus Ephesinus, ktory w ten czas y msza spiewat: na ktory akt kazano sie wszystkiemu duchowienstwu processionaliter z Reliquiami SS. stawic. Pod ten czas Innocentius XI. Summus Pontifex, rozpisat do panow chrzescianskich listy, aby na tę woynę pomogli. A zatym rozkazano, po wszystkich kosciotach krakowskich supplikacye, 40 horarum, cum expositione SS. Sacramenti, takze y processie ze wszystkich kosciotow, do tego gdzie byty supplikacye, na ktorych supplikacyach y Sama krolowa, y Nuntius Apostolicus bywat. Krol zas, nim na tę woynę wyiachat z krakowa, pierwey nawiedzit obraz w Częstochowie Nasz. panny, takze obraz N. P. na piasku, y grob B. Cantego u S. Anny. A przed nim insi panowie polscy, z xiązęty Niemieckiemi stączywszy sie, z Turkami sie uganiali. — Krol bierze benedictyą na woynę.

Gdy tam pod wieden przyiachat krol, przez Dunay sie z woyskiem przeprawiwszy, dat pole Turkom 12 Septembris. a to dziwna, ze niewiedząc nic o tym Nuntius Apostolicus, y Biskup krakowski Joannes Malachowski, wniedziele zaraz po obiedzie takze 12 Septemb. connuo cato clero Regulari et Seculari, processionaliter, wyznili processyą solenną, z zamku do Nasz. panny w Rynek krakowski, cum venerabili sacramento, wtasnie w ten dzien kiedy sie victoria z nieprzyiaciela stata, y Bractwa wszystkie. Na tey processyey Biskup krakowski niost Nasz. Sacrament w Monstrancyey, Legat y drugi Biskup prowadzili krolową. Na tey processyey, niesiono Reliquie SS. pewne, na marlach wysoko, kosztownie ubrane, iako S. Jacka od S. Troyce. Reliquia B. Stanistawa kostki od Jezuitow. Reliquia B. Cantego z Akademiey. Reliquia B. Salomei od Franciszkanow. Na tey processiey stata sie sprawa, ktora Reliquią mieli niesc — Woyna pod wiedniem. — Krol woinie pod wiedniem.

Processia solenna w Krakowie y supplikacie.

immediatè przed SS. Sakramentem. Dominikani chcieli aby S. Jacka, powiedaiąc że to Cano
nisatus swięty, a Jezuyci niechcieli vstąpić z Reliquią B. Stanislai Kostka; po długich
sporkach, cū scandalo plebis et cleri, Dominikani, z lanemi świecami, obrocieli Reliquią
S. Jacka ku kościołowi S. Mariey Magdaleny, y wynieśli ią nazad do S. Troyce przez Gro
dzką Vlicę z processyey. Potym było kazanie w pułdrogi, przy kamienicy podle kaplice S. Piotra
na Grodzkiey Vlicy, y tam przez kazanie Naysw. Sakrament postawiono. Po kazaniu z tamtąd
prowadzono Naysw. Sakrament do kościoła N. Panny w Rynek. Przy drodze stanęli wszyscy
Cechowie krakowscy, z strzelbą, z chorągwiami, z bębnami, z trąbami przed S. Woyciechem kę
dy, aż do kościoła B.M.V. ale niestrzelali. Tam w kościele było kazanie y supplikacye.
Potym też processye odprowadziły SS. Sakrament, aż do kościoła Zamkowego.
Tegoż właśnie dnia dał P. Bóg zwycięstwo, które się niżey opisuie, wyiętę z listu króla do

Victoria znaczna z Turków.

Królowey, który list potym przedrukowano. ~~[illegible]~~ aby wszyscy chwalili P. Boga. Około
przecię z tego listu wypisuię niektóre rzeczy:
Z tego obozu, którego Turcy odbiegli, wielkie się łupy dostały chrześcianō, y dostatki
nieoszacowane: wielbłądów, mułów, y roznego bydła. Prochów samych, kul, y Ammuni
cyi. więcey niż na million. Hołota polska zapaliła niektóre prochy, które więcey niż
na million vczyniły szkody, które iako obłoki straszne pokazały się na powietrzu, iakoby
reprezentuiąc sąd Boży, tak wielkie, z trzęsieniē ziemie. Tak wiele mieli prochów Turcy.
Wezyr wielki, sam tak vciekł od wszystkiego, ledwie na iednȳ koniu, y w iedney sukni.

Spolia z obozu Tureckiego.

Samego Wezyra były namioty tak szerokie, iako v nas Warszawa, albo Lwów w murach, bo
w tych namiotach, miał takie delicye: miał Łaźnię, ogródek, Fontany, króliki, koty, nawet y
papuga była. miał y Meczet albo kapliczkę do modlitwy swoiey. Wszystkie te namioty Wezyrskie
dostały się królowi polskiemu, z tysiącē innych galanteryey, barzo pięknych, y bogatych, kilka
samych Saydaków, safirami y Rubinami sadzonych, stoią się kilka tysięcy czerwonych złotych.
złotych szabel pełno po woysku, y innych woiennych rynsztunków. Konia Wezyrskiego ze wszy
stkim siedzeniem obiymał król. Insze namioty, których rachowali na sto tysięcy naymniey,
tak woyskowi, iako mieszczanie rozbierali, których za tydzień ledwie zebrali.
Chorągiew Machometańską, którą dał Cesarz Turecki Wezyrowi na woynę, posłał król do Rzy
mu Oycu świętemu. Taka była chardość tych Turków, że gdy się iedni bili w polu, drudzy
szturmowali do miasta, bo ich było dostatek, y mieli chȳ strzelac.
Gdy król wiachał do Wiednia, z wielką radością, y drudzy z płaczem, witali go mieszczanie,
wołaiąc, Viuat Rex, drudzy go saluatorem nazywali, całuiąc w ręce y w nogi; aż król prosił
Elektorów aby tego zaniechali. Powiedali mieszczanie, że by iuż byli nad pięć dni strzymać o
blężenia niemogli. Tam w mieście widział król porvinowane Minami od Turków, mury y ka
mienice, że znać stały się iako skały. Pałac Cesarski wniwecz od kul zepsowany. Król wsta

Votywa y Triumph w Krakowie.

pił do dwu kościołów y tam dziękował P. Bogu za zwycięstwo z nieprzyiaciela. Zjadszy obiad
u Comendata, dał Cesarz o sobie znać że był za milę. A król obaczywszy się z Cesarzē,
y rozmówiwszy się z sobą krótko, pokwapił się od Wiednia do Węgier za nieprzyiacielem,
a tam kilka zamków odebrawszy, iako Strigonium, Parkan, y insze, y osadziwszy Cesarskie
mi żołnierzami, wrócił się do polski do Krakowa, iuż zimie, na święto Bożego narodzenia.
Vsłyszawszy o zwycięstwie z Turków które P. Bóg dał, zaraz była Votywa solemna na Zamku,
na którą kazano wszystkiemu duchowieństwu stawić się processionaliter. A nazaiutrz było na Zam
ku Requiem, za poległych na tey woynie, (na którey y wiele panów polskich, y Niemieckich

128.

polegto. Był potym y Triumph na Zamku y działa strzelano, y w krakowie y w kazimierzu.
25. Septemb. Dopiero woysko Litewskie 12 Tysięcy, y kozaków, przyciągnęło pod krakow. y trzy obozy sobie założyli, pod Swoszowicami klasztorne wsie, tam w krzysztoforzycach, y Swoszowicach wielkie szkody poczynili, bo ziarny pokopali, kapusty wyrębali, poddanym zboża wymłocili, nawet y sady dla gotowania iesc wycinali. y dekoma klasztornego znieważali. z tamtęd puścili sie do węgier.

Woysko Litewskie idzie do węgier.

24. Octobris. Dowiedziawszy sie Ociec S. w Rzymie, o Zwycięstwie ktore p. Bog dał krolowi JM., posłał Jubileusz do polski, ktory trwał przez dwie niedzieli, po wszystkich kościołach.

Jubileusz dwuniedzielny.

2. Novemb. przywieziono z pod wiednia 80 wozow, wszystkie rzeczy, z Tureckiego obozu odbieranych, na Zamek krakowski; Między inszemi Namiot Wezyra, ktory kazała krolowa rozbic pod Zobrowem w polu, gdzie wiele ludzi, rożnego stanu, z krakowa, y Zakonnikow, chodziło y ieździło, bo tam było co widziec, szerokosc iako miasto, sciany z złotoglowu kitaynego, we srodku tych scian namioty, na słupach złocistych, na wierzchu gałki złociste, y pułmiesiąca herbu Tureckiego: Były tam y pokoie, iakoby izby, od kitaiek y axamitow makowey złotem wyszywanych, y tkanych. przywieziono y iego karetkę, u ktorey słupki srebrne złociste. Także Turkow kilkanascie przywieziono.

Namioty Wezerowe iakie.

24. Decemb. krol przyiachał przez kazmierz do Zamku z węgier, czego ku niedowierzał. w krakowie potym był Triumph, pro felici adventu Regis. w dzien S. Jana krol poiachał do kościoła Nasw. panny w Rynek; a odprawiwszy nabożenstwo, Raycy krakowscy częstowali go, y z krolową, w kamienicy przeciwko ratuszowi, tam iadł obiad, y donativum oddali. kosztowało to na 12 tysięcy.

krol sie wraca z węgier do krakowa.

Tego Roku. z węgier żołnierze powrocili do polski, tam sie zarazili, bo im ciało porzucano wszystkie wedle gnieźli wagro, zaczym wiele ich w węgrzech y na drogach pomarło, y drudzy powrociwszy do polski chorowali, y umierali y polakow zarazili. Także panow Litewskich pomarło wiele, tak w węgrzech, iako iuż powrociwszy.

żołnierze chorowali, y umierali. powrociwszy z węgier.

Anno Dni. 1684. Dnica infra oct. Nativ. B.V.M. 10 Septemb. Była solemna processya. z Zamku do kościoła Nasw. panny w Rynek krakowski. po obiedzie. Zamkową processyą, prowadziły wszystkie processye krakowskie, y kazimierskie z Relіquiami. w processyey Zamkowey niesiono głowę S. Stanisława. A ta processia odprawowała sie, pro gratiarum actione, tak rocznicy Victoriey z Turka pod wiedniem y P. Boga prosząc o felicem successum bo iuż był w ten czas krol stanął z woyskiem pod kamiencem podolskim, przeciwko obozom Tureckim.

processya solemna.

Circa Annum Domini. 1640. W krakowie pod chrystopherem, kamienica wymurowana od JMP. N. kazanowskiego, w ktorey kamienicy mieli iezykow cudzoziemskich uczyc panięt, aby z gotowym iezykiem iachali do cudzey ziemie. potym tę kamienicę na to zmurowawszy, wszystkich swoich impres zaniechali.

Mieli uczyc iezykow cudzoziemskich.

Anno Dni. 1686. In Januario, et Februario, Były disputacie dwie w kościele u nas Boze Ciała, ex Theologia morali. Na pierwszey oppugnował od S. katarzyny Lector, de Actibus humanis. na drugiey disputaciey, także de Actibus humanis, oppugnował Bernardyn z stradomia Lector. praesidował na tey disputaciey, stephanus Giedzienski professus Domu naszego, na ten czas Lector.

Disputatio publica.

EX CHRONICA PAULI PIASECII EPISCOPI PRÆMISLIENSIS.

ANNO DOMINI. 1587.

Electio Regis. Defuncto Rege Bathoreo stephano, discordia inter proceres varsauia.
Candidati praecipuè ad Regnum Poloniae. Maximillianus Dux Austriae, frater
Imperatoris Rudolphi II. Sigismundus Joannis Regis Sueciae filius. Magnus
Dux Moschouiae Theodorus Ivanowicz. Fuerunt et Legati Principis Tartaro
rum, hoc regnum ambientis. Sed Sigismundus, ex Catharina Vidua Annae, Regi
nae Poloniae Sorore, filius, Rex Poloniae, 9 Augusti renuntiatur. Maximilia
nus verò à paucis electus, Zborouio partes eius tenente, per literas admonetur,
ne in Poloniam veniat. At ille cū exercitu valido Cracouiam propè venit, 16 octo
bris, cum machinis, et omni bellico apparatu instructo, viciniores pagos Cracouiae occu
Maximillianus oppugnat Cracoviam. pauit, et ipsemet in Monasterio Clarae Tumbae, vno milliari germanico, à Ciuita
te Cracou. distante consedit. Et mox datis literis ad Senatores, qui Cracouiae ade
rant; ad collegium Pontificalis Ecclesiae Cracouiensis: ad Magistratum Vrbanum; ad
Academiam Cracouiensem, requirebat, ut sibi electo Regi, Vrbem, et Coronam Regi
am, traderent, nisi vim armorum suorum experiri mallent. Sed responsum accepit,
Sigismundo legitimè electo Regi, insignia Regni seruari, et si quid ille hostile
tentaret, pari armorum vi repellendum fore. Interim significatur Sigismundo
Vt aduentum acceleraret, Cuius aduentum proceres Regni exspectabant Geda
ni. Intellecto Regis Sigismundi aduentu Maximillianus, et desperata deditione,
toto Conatu oppugnabat Cracouiam, sed sæpè à Zamoyscio qui praefuit Vrbi,
repressus. Quare ad dolos conuersi germani. Manebant germani Coriarii, in sub
urbio Cracouiensi, Garbari dicti, hi germanis addicti, duas legiones peditum,
Garbarii sub urbii, incendit ad portam Szewca dictam conseruabant, ut intempesta nocte, Vrbem occuparent,
sed Zamoyscius re cognita, supposito igne, totum illud suburbium incendit, et
vnà insidiatores illos, flammis absumpsit, intercluso omni reditu, et aditu.
Arsit et Monasterium Carmelitarum in Arena, cum ingentes incendii impetus,
puluere sulphureo, quem Maximillianistae in magna copia eò conduxerant, nimium
aucti, a proximis innocuis ædibus cohiberi non posset.
Sub id tempus, Sigismundus Rex in itinere suo distinetur, a Maximillianistis.
Maximillianus pugnat et vincitur, et capitur. Maximillianus autem, destitutus omni remedio capiendae Cracouiae, Vltimam
belli aleam praelio experiri decreuit, atq; die 25 mensis Nouembris, in Campo,
qui inter Villam Pramnik, et suburbium Cracouiense, Bishupie dictum, latè pa
tet aciem instruxit. Zamoyscius quoq; non detrectauit pugnam, sed emisso equi
tatu hastato, in cataphractos robur praecipuū hostis, eos statim fudit: reliquae eti
am turmae Zamoyscii, pugna inita, vbiq; superiores intra duas horas ex
eo campo hoster fugarunt. Machinae maiores bellicae octo, minores magno nume
ro, et omne instrumentum bellicum in potestatem Victorum venit, cum signis
militaribus viginti. Nec diutius morandū sibi ratus Maximillianus, ea clade

accepta, reliquit Cracouiam, converso itinere Czestochouiam, ubi nouas ex Germania copias expectaret. Sigismundus verò securior iam Regni depulso aemulo, Via Vielicensi ad Calendas Decembris venit Cracouiam, et in Campo Vistulae proximos infra Casimiriam, à proceribus et nobilibus obuiis, Laurentio Goslicki Episcopo Camenecense, viro erudito, et facundo perorante, salutatus fuit: respondit(que) ipse mel lingua polonica, quam à matre polona edoctus, probè callebat. Inde transiuit pontem instratum Vistulae. Et praetergressus Casimiriam, ac Stradomium, vbi peruenit ad Ciuitatis portam Grocka denominatam, deflexit in Circuitum moenium Vrbis, eaq(ue) transiit ad campum suburbio clepardiae adiacentem, Vbi explicatas acies spectauit, et ab eis spectabatur, salutabatur ab Academia, et Magistratu Vrbis, propè S. Floriani templum. Coronatur itaq(ue) 27 mensis Decembris, festo Diui Joannis Euangelistae, à Stanislao Karnkowski Archiepiscopo Gnesnensi.

Ingressus Sigismundi Cracouiam

Sigismunds Rex Coronatur.

Post Coronationem Regis, poloni decernunt bello persequenda Maximillianum Archiducem iniustum Regni competitorem: quem secutus Zamoscius usq(ue) in Silesiam, primusq(ue) conflictus erat Zamoscii cum Maximilliano apud Byczynam, qui victus praelio a polonis, captiuū se dedit Zamoscio, suppellex autem eius cessit in praedam militum, ipse sub custodiis Crasnostauiae detinetur, donec Sixtus PP. V. mitteret in poloniam Cardinalem Aldobrandum, pro liberando è captiuitate Maximilliano, et ad instantiam Rudolphi II. Imperatoris Romani.

Anno Domini. 1594. Sigismunds III. Rex Poloniae, in Sueciam transierat, ad ineundam possesionem illius Regni, haereditate paterna sibi debiti, sed difficiliorem quam putarat rerum ibi statum inuenit, Carolo Duce patruo suo, cum apertè Regnum petere non posset, variis technis omnia interuerterat, quo sibi viā aliquando ad idem Regnum pararet: quare diuersa sumebat argumenta, quibus illum apud populū Lutheranismo corruptum, exosum redderet: praecipuè dicebat, omnes Doctores Lutheranos exterminaturum, omnia templa pro Catholicis vindicaturū, vltra mille Jesuitas mutata veste introduxisse. Quare Sigismundo dissuadetur Regnum, et tumultus excitatur contra Regios. Tamen Rex iurat, articulos sibi propositos, in Templo primario Vpsaliensi Suetico, flexis genibus ante altare maius, Erico Sparre Cancellario, singulos articulos sibi praenunciante. Sueci quoq(ue) ei iurant fidelitatem. Ibidem Sigismundus Rex, et Anna Regina, coronantur, ab Archiepiscopo Vpsaliensi Suetico. Qui compositis rebus Sueciae, Carolo Duce Sudermano pro Administratore Regni relicto, redit in Poloniam. Qui Carolus post discessū Regis, breui, totū Regnum absolutè sibi vsurpauit, et Suecos partiū Sigismundi, exulare coegit. Ob quam causam Samuelem Laski mittit Legatum in Sueciam Rex Sigismundus, Qui Vpsaliae legationem suam Suecis exposuit, vbi Carolus Sudermanus accusabatur de multis Commissis contra Regem Sigismundū, quare Legatus nihil à Suecis obtinuit, et redirit vacuus. ob quam causam Comitia Varsauiae peragebat Rex Sigismundus, ubi de permittendo sibi in Sueciam discessu agitabatur. tandem Sigismundo Regi permittitur ire in Sueciam, cum Cautione de redeundo. Suadent tamen Sigismundo Regi, vt exercitū duceret potentem,

Sigismunds Rex discedit in Sueciā.

Sigismunds Rex in Suecia Coronatur.

Iterū Sigismunds discedit in Sueciam.

in Sueciam: at Sigismundus Rex, cum aulico solo comitatu, voluit ire in Sueciam. Itaq praetoriam tantum legionem peditum Vngarorum, quae non plus mille militibq constabat, et aliam stipatorum corporis custodem, unà cum comitatu aulico, secum ducendam decrevit, qui omnes (nempè qui arma ferent, numerũ duorũ millium non excedebant.

Sigismundq Rex pugnat cũ Suecis.

Igitur Anno Dñi. 1598. 16 May, Rex Varsavia solvit per flumen Vistu lam. Adveniens in Suetiam, colloquitur cum Carolo Sudermano, deinde pugnat cũ illo apud Linocopiam, consilia accipit de abeundo ex Suecia, Carolus enim Suder manus, ubiq calumniabatur Sigismundum Regem apud populum. Tandem ad finem octobris, Sigismundus Rex ex Suecia discessit, Calmariae relinquens praesidium suum. Verùm Carolus Sudermanus, post discessũ Regis, cogit ad deditionem Cal mariam, et in Suecos saevit addictos Sigismundo Regi. Ad extremũ Sueciae re bellio in apertam prorumpit contra Sigismundum Regem, illumq abdicant Regno Sueciae, Carolusq Sudermanus stabilivit suam potentiam in Regno. Quare Rex Si gismundus comitia Varsaviae celebravit, suasitq polonis bellũ Sueticũ, sed po loni inviti bello Suetico implicabantur. Et sic per multa bella, nec Sigismundus, nec eius filii potiti sunt Regno Suecorum, nam post multos conflictus in Livo nia, Riga, et aliis Civitatibus, cũ Carolo Sudermano, a Suecis Carolus Rex denuntiatur.

Census Capitis, alias pogłowne novus instituitur.

Anno Domini. 1590. Census capitis in polonia non usitatus, decer nitur, pro bello Turcico, ob quod novum tributum, maior polonia tumultuabatur.

Eodem Anno. pestis violentior poloniam penè totam divexavit.

Haereticorum Synagogae com buruntur.

Anno Domini. 1591. Cracoviae tumultus magnus, contra Synagogas hae reticorum fuit excitatus. Cum enim Regis soror Anna, Suevesin Luteranam pro fiteretur, et publicũ exercitium Suveticae sectae suae usurpare volebant, et Syna gogam unam in platea S. Joannis, (nunc ibi PP. Bernardini) alteram in pla tea S. Spiritus, sibi construxerant: monitus fuit Rex ab Ecclesiasticis de soro re sua, sed cum haec non sufficerent, concitato tumultu, studiosorum nomine, Synagogas illae fuerunt oppugnatae, noctuq irruens populus, easdem Synagogas evertit, et subiectis flammis exussit.

S. Hiacynthi, Canonizatio.

Anno Domini. 1594. S. Hyacinthus polonus Canonizatus a Clemente VIII. die 15 Aprilis.

Aurifodinae inve niuntur.

Anno Domini. 1595. Aurifodinae in agris Sielcensibus Episcopatus Cra covien inventae, tempore Georgii Radzivili Epi Cracov.

Incendiũ Arcis Crac.

Eodem Anno. Noctu, melior pars palatii Regii Cracoviae, qua Civitate spectat, fortuito incendio conflagravit.

Henricq Rex galliae occiditur.

Anno Domini. 1598. Henricus III. galliae Rex, et quondam Rex poloniae in Castris 1 Augusti, à Monacho S. Dominici, cultro in ilia adacto perversus, occiditur.

Anno Dñi. 1605. Cometes apparebat ab Octobri, usq ad finem.

Anno Domini. 1606. Commotio totius nobilitatis polonae, contra Sigismundum Tertium Regem, dicta Rokosz; in quo proponebant suas querelas Rokosziani. Nicolaus Zebrzydowski, palatinus Cracoviensis, praecipuus Rokoszianorum, et multi de senatoribus, conventus faciebant variis in locis, in Stęzyca, Lublini, Pokrzywnicie, Visliciae; ad quos Rex misit aliquoties Legatos, et cum nihil proficeret, eos cum exercitu persequitur. Rokosziani quoque arma sumunt, contra Regem, et toties admoniti, ut arma deponant, obedientiam Regi praestare noluerunt. Ergo ad Wardam oppidum, Rex congreditur cum Rokoszianis, quos apud Guzowo profligat. Sequenti Anno, scilicet 1608. Sigismundus Rex reconciliatur Rokoszianis.

Commotio nobilitatis. Rokosz dicta.

Anno Domini. 1612. Sigismundus Rex, Smolenscum iuit, et voluit in Moscuam, sed dissuasum est illi, et reversus est in Poloniam. Eodemque anno, Vladislaus princeps, Sigismundi Regis filius, eligitur in Ducem Moscouiae, sed postea a Moschis foedifragis reiicitur. quare Vladislaus tentabat occupare Moscouiam, sed frustra.

Vladislaus princeps eligitur in Ducem Moscouiae.

Anno Domini. 1620. Michael Pieharski, genere nobilis, sed à nativitate mente motus, ac furiosus. Unde Rex Sigismundus, cui hoc incumbit, dederat illi Curatores eiusmet cognatos, qui patrimonium ipsius, (non vile) gubernarent, ipsumque alerent. Hoc igitur vesanus ille, iniuriam reputans in Regis persona ulcisci proposuerat; à multo tempore, opportunitate rei gerendae quaesita, et die 15 Novembris, Dominica die, à poste templi, quem retro adhoc latuerat exiliens, in caput ingredientis templum Regis, clavam mucrone eminente munitam, (genus teli usitatum est polonis Czehan vulgariter dictum) semel et iterum impegit. Unus ictus à capite fefellit, et inter scapulas deflectens, leve inflixit vulnus: alter vero maxillas sinistrae, superiorem cutim abrasit, dicto citius, ut nullus expedientem manus adverterit, illis qui praeibant gressui continuando intentis, et principe Vladislao, qui subsequebatur, ad colloquentes converso. Conciderat autem Rex percussus in terram, et statim sublevatus ab Adamo Kalinski, recessit ad proximum sacellum, ibique obligata plaga, rediit ad palatium. princeps Vladislaus, ad illum frugorem deaurum conversus, frameam in siccarium vibraverat, et prohibito ne à quoquam (ut multi parabant) feriretur, captum ad quaestiones reservari iussit. Sed neminem nefarius ille, socium, vel conscium tanti criminis, in acerbiora tormenta nominavit, et non nisi manias narrabat, magis dolens manus suae errorem. Ac sub finem Novembris, sententia Comitiorum damnatus, supplicium subiit tale. Curru ab Arce ad forum Novae Civitatis vehebatur, et in eundo ignitis forcipibus laniatum, deinde manu dextera, et digittis articulatim praecisis, equis in diversum incitatis, a pedibus distractum, carnifex flammis consumpsit, eiusque cineres in profluentem Vistulam abiecit. Bona quoque ipsius fisco fuerunt applicata, ex

Sigismundus Rex a Michaele Pieharski percutitur.

quibus Kalinski, qui Regem cadentem sublevavat unam Villam obtinuit. Hæc
facta sunt Varsaviæ, sub tempus Comitiorum generalium.

Bella contra Turcas.

Anno Dñi. 1621. Incipit bellum Turcicum contra Polonos. de q. potest legi Pau
lus Piasecius, vel etiam Officium Ecclesiasticū in Breviario, inter Patronos Regni Poloniæ.

Fumalis collecta.

Anno Dñi. 1629. Fumalis collecta, instituta in Polonia. id ē podymne.

Casimirus princeps a Rege Galliæ in custodiam traditus.

Anno Domini. 1638. Casimirus princeps, Vladislai Regis germanus, animi
causa iverat Genuam, indeq. transfretabat Hispaniam, ut eam viseret, sed cum
Marsiliam prænavigaret, descenditq. in illud littus Gallicum, ad refocillandum
à tædio ex æstu marino, debilitatas vires, tali labori non assuetas, die 9 Maij
à Præfecto. Arcis ibi Maritimæ, dictæ Tour de Bouc, et oppidi Marteques,
cum suo Comitatu fuit detentus, adductusq. ad Arcem Salona, et inde Cisterro
nem, ibi suis custodiis, et quidem strictis, (quibus ipsemet stipendia solue
re cogebatur,) prope biennio sedit. Nec potuit inde liberari, intercessione sum
mi Pontificis Romani, neq. deprecatoriis literis Regis Vladislai, (nam Galli obi
ciebant, quod militaverit Imperatori in Germania, contra Regem Galliæ, et ir
ruptionem Polonorum in Picardiam nuper factam) donec missus eò Legatus
Christopherus Gąsiowski, Palatinus Smolensci, facta cautione nomine Regio,
et ordinum Regni Poloniæ, quod ea iniuria, non esset ulla occasione vindican

Idem Casimirus Romæ Religionē Soc. Jesu ingreditur.

da. Eum demum in Anno Christi. 1640. reduxit in Poloniam.
Nec multò post Annum Christi. 1643. sub finem Septembris Loretum, et
inde Romam veniens idem Princeps Casimirus, concepta ab illa captiuitate
melancholia, secesserat ad agendam vitam Monasticam, in Religione Soc. Jesu.
et quidem (in quo maximè offendit Rege fratre inconsulto. sicq. probavit
euentus peregrinationes huiusmodi Regum filiis non convenire. Nam et Anno

Alexandri et Joannis Alberti principū obitꝰ.

Christi. 1635. Alexander Poloniæ princeps, Sigismundi Tertii filius, vix dum vige
simum primum ætatis annum inchoando, in quo præ cæteris Fratribus summa heroi
carum virtutum specimina emicabant, qui paulò ante mortem excurrerat in Ita
liam, viditq. Summum Pontificem, Romam, Neapolim, Florentiam, Mediolanū,
Venetias, ubiq. summo honore exceptus, domum rediens in morbū incidit et mor
tuus est. Nec multò post, 30 Decembris die, excesserat è vivis Patauii
in Italia, eiusdem Regis alter filius Joannes Albertus Cardinalis Epi
scopus Cracouiensis anno ætatis suæ vigesimo tertio. Quare proceres peregri
nationem, principibus maioris nominis, præcipuè Regum filiis indignam
improbabant. Funera illorum principum deportata Cracouiam in tem

Salis fodinæ Vieliciensis incendium

plo Arcis pontificalis, cultu regio fuerunt humata.
Anno Domini. 1644. 16 Decemb. In Vieliciensibus fodinis Salis Bonaro
uianis dictis, incendiū fuit excitatum horrendum, à pabulo equorum incautè ad ly

chum in imo fundo illius fossæ ardentem deiecit, et incenso. Tantum autem impetum statim sumpsit, quod illicò operarios, qui intùs (forte fortuna pauci) aderat, ac equos suffocauit, et nulla ope humana cohiberi potuit, quin dilataretur, per illarum cauernarũ, tot seculis eruendo euacuandoqȝ sale in latum et profundũ vastè excauatarum, in intimis terræ visceribus longè abditas specus. durauitqȝ toto subsequenti Anno Christi 1645. in accessa reddendo antra illa, fœtor ingens, ac vapor ab illo incendio excitatus, cũ summo dispendio Regiorũ emolumentorum, quorum neruus præcipuè in pretio illius salis consistit. 131.

Anno Dñi. 1526. Decedentibus immatura ætate Stanislao, et Joanne, Ducibus Mazouiæ, Ducatus Mazouiæ, Regi Poloniæ cessit. Mazouia Regi Poloniæ cessit.

Anno Dñi. 1525. die Octaua Aprilis. Prussia, quam primùm Religiosi Cruciferi tenuerunt, in mundanam politiam, et principatum secularem cessit. Albertus enim Marchio Brandeburgensis, in ordine 34. et Vltimus, Magister Crucigerorum, belli cũ Rege Poloniæ pertæsus, difficileqȝ contra stimulum calcitrare videns, Regem sibi per internuntios fratres, et affines suos, reconciliauit; Cracouiamqȝ veniens, iuramentum solemniter Regi Poloniæ Sigismundo Primo, in Maiestate Regia ad id fabricata, in medio foro Cracouiensi sedenti, regalibusqȝ indulto, multis principibus præsentibus, ingenti et splendida senatorũ, procerumqȝ vniuersi Regni Corona cincto, tum concursu ad forum immensa hominum multitudine, præstitit. Ibiqȝ prædictum Albertum Marchionem Brandeburgensem, post iuramentum solemniter præstitum, Sigismundus Rex, principem secularem, equitemqȝ (ut vocant) auratum creauit. Terrasqȝ omnes Prussiæ, certis sub conditionibus, eidem ut feudali, clientiqȝ, et subdito suo, concessit; vexillumqȝ illi suum, sub insigniis Poloniæ dedit. Atqȝ sic finem ordo ille, vt vocant Teutonicorũ Crucigerorum, in Prussia accepit. Ita Alexander Guagninus in chron. sua. Prussia post exactos Cruciferos, Regi Poloniæ cessit.

Quomodo Regi Poloniæ Sigismundo primo, Ducatus Zatoriensis cessit: Lubinius in Vitis Episcoporum Plocensium ita describit. Laurentius Myslowski, villæ Spythowice Dominus, Janusium Ducem Zatoriensem, suum Dominum, eò, quod vsu aquæ ad piscinas illius decurrentis eum priuasset, facto eo nomine iurgio, in ipso loco, qui controuersus fuit, occidit, et ad Sigismundum primum, ad quem Ducatus Zatoriensis hæreditas hac cæde deuoluebatur confugit, et quia in bello Moschouitico, præclaram operam Reipublicæ nauasset, cædis factæ gratiam obtinuit, et ad maiores opes consequendas, aditum sibi patefecit. Ducatus Zatoriensis Regi Poloniæ cessit.

De Sigismundo Tertio Rege Poloniæ.

Sigismundus Rex cũ proficisceretur in Sueciam cum Regina, Gedani, in præsentia Regis ad quos 4 Augusti appulit, ibiqȝ vnũ mensem moratus, et templũ magnũ pro Catholicis vindicaret, casu inopinato excitatus fuit ibi maximus tumultus, vt nec parceret ædibus, in quibus Rex cũ Regina degebat, aliquot iaculis, bombarda in ~~fen~~ fenestras cubiculi Regiæ explosis, multo sanguine ille tumultus cõstitisset, nisi a Marsalco Regni Andrea Opalinski, et à Magistratu Gedanensi, furor populi sedasset. Tumultus Gedani contra Regem.

Sigismundi III. Regis Iuuenilis ætatis exercitia.

Offenderat etiam animos populariu[m] Rex Sigismundus; et inter alia, cum palma, et pila lusoria, non nisi pueris vsitata, occupari solet, vilescere apud proceres cæperat, vt eum Archiepiscopus Gnesnensis (cuius hoc partium est) se uerius propter ea admonere, et a tractando tali ludicro, auertere debuerit. Et paruit quidem Rex morem in eo, sed tamen ad Martialia; animum non applicauit. At tamen in ætate iam maturiore, singulis negotiis Regiis, statas horas dabat.

Anno Dñi. 1607. Baronius Cardinalis scriptor Annaliu[m] Eccl. obiit.

Canonizatio S. Caroli Borromæi.

Anno Dñi. 1610. prima Nouembris, die festiuitati Omnium sanctorum dicata. Romæ, paulus papa V. B. Carolum Borromæum Cardinalem, et Archiepiscopum Mediolanensem, in sanctorum numerum retulit. Cuius celebritatis pompam, apud S. petrum in Vaticano, Mediolanenses, sumptu perqu[am] Magnifico instruxerant.

Epus Crac. a papa depositus.

Anno Dñi. 1104. Ceslaus Episcopus Crac. qui sola Ducis Vladislai voluntate, inconsulto sedis Romanæ oraculo pontificatum tenuerat, (referente Dlugosso) ab Vrbano II. papa, Legatus à Latere Episcopus Beluacensis in poloniam missus, hunc Episcopum, pontificalibus, per sententiam depositionis, sedibus mouit. Ita in Vitis Episc. Vladislauiensium.

1129.

Petrus Danus 77. Ecclas ædificauit.

Anno Dñi. Clarait in polonia, petrus Danus, vir omniu[m] sæculoru[m] memoria dignissimus, in Regno hoc Duninorum autor, Comes de Skrzyn, qui septuaginta septem templa, de sectis ac dolatis lapidibus, magno poloniæ ornamento (pauca enim talia extiterunt) exædificauit. Ita in Vitis Episc. Vladislauien.

Noua hæresis.

Anno Dñi. 1323. Exorta hæresis noua in polonia, præsertim in Diœcesi Vladislauiensi. Venerant ex Alemania quidam religiosi, qui se dicebant Eremitas, hi varias proseminabant errores, et in his asserebant, hominem in hac vita tantum, ac talem perfectionis gradum consequi posse, vt penitus extra periculum peccandi constituatur, seu impeccabilis reddatur, neq[ue] amplius in gratia proficere possit. Horu[m] pestifera lues, cu[m] se variis insinuasset locis, et in Diœcesi Vladislauiensi, Cænobiu[m] cu[m] Eccla S. Crucis erexerant. ab Episcopo Vladislauien. eiecti, et profligati sunt. Ita in Vitis Episcoporu[m] Vladislauien.

Templariorum ordo extinctus.

Anno Dñi. 1320. Templarii Religiosi, quoru[m] Religio fuit Hierosolimis orta, Hi a sancto desciscentes instituto, Hierosolimitano patriarchæ obedientiam negarunt, Ecclesiis decimas subtraxerunt, sensim in hæresim, apostasiam, nefandaq[ue] vitia sunt prolapsi, ita ut Clemens V. ne latius maximo Ecclæ detrimento, virosa pestis serperet diligenter Cauens. A.D. 1312. conciliu[m] Viennæ coegerit, in quo ordinem hunc, qui iam tunc annis Centum Octuaginta qualuor durauerat, aboleuerit. Cuius etiam decreto, Magister ordinis, cum nonnullis Comendatoribus, parisiis, igne publico, 11 Mensis Martii. A.D. 1313. crematus est. Horum institutum erat, quod fines ac vias Hierosolimitanæ ditionis, ab incur

132.
O Biskupach Krakowskich.

sibus hostium, et latrocinijs tueri, quo liberior ad sacra loca visitanda, peregrinis, et aduenis aditus pateret. Multi olim ex illis christi causa fuderunt sanguinem. Ita in Vitis Epis. Vladislauiensium.

Anno Dni. 1143. Mattheus nomine, scholasticus Stobnicensis, à Vladislao Duce tunc et Monarcha Poloniæ, ad Episcopatum Cracouien. promotus, ab ~~Alexandro~~ Innocentio secundo Papa Confirmatus. Obtento Episcopatu, equis, et vanæ gloriæ in terris, et prodigus, crapulæ deditus, voluptati, et cibariis oppipare præparatis, et potibus splendidis, dans operam, et omnem substantiam sui Episcopatus, in sumptus liberales, et prodigos effundens. Et quia iste Mattheus, dum esset in officio scholastici Stobnicensis, certa et notabili summa peccuniæ, in quadam necessitate Ducem subuenire consueuerat, qua Dux liberalitate permotus, ad Vacantem Ecclam, procurauit illum assumi. Post adeptum Episcopatum, misit Dux legatos, subsidium peccuniarum ab eo petentes, adiunctis suis familiaribus, ad locum cloacæ venisit, mandans vt illic, thesauros quærerent. Hic sunt (inquit) thesauri mei, absconsi, innuens se singulos prouentus Episcopales, per gulam et ventrem consumpsisse, et peccuniam aliquam a se inaniter postulari.
Ita christophorus Kortscius. et Stanislaus Bielanowski. Acad. Crac. Sti Doctor.

Anno Dni. 1166. Gedeon Episcopus Crac., consecratus est Romæ, ab Alexandro Tertio Papa. Eius temporibus Corpus S. Floriani Mart. Cracouiam apportatur. In Kielce Ecclesiam collegiatam fundauit. Palatinum Cracouiensem, quia prima vxore viuente, alteram duxerat, et de adulterio, deprehensum, publice excommunicauit. Mieclaum Ducem Poloniæ, et Monarcham, ob oppressionem subditorum, toties admonitum, ut incorrigibilem, eiecit ex principatu.

Anno Dni. 1186. Fulco Primus, Epus Crac. Ab Vrbano Papa Tertio Confirmatur. Huius tempore, venit in Poloniam Cardinalis Legatus, Petrus Capuanus, qui matrimonium contrahere in facie Ecclæ instituit. Et habere sacerdotibus vxores interdixit. Hic Episcopus, Fratres ordinis S. Francisci Minores, qui dicuntur Conuentuales in Poloniam adduxit. Casimirum principem dictum Iustum, ab illicitis amoribus, et adulteriis corruptum, non semel admonuit, et obiurgatus est serio.

Anno Dni. 1206. Vincentius Kadlubek Epus Crac. Kieleciis decem præbendas fundauit. Polonorum gesta scripsit. Decimas Ecclæ Cracou. donauit, pro vino, oleo, et cera. Villas patrimonii sui, distribuit religiosis. ordinem Cisterciensium ingressus. Ossa eius, et Pij Cineres, post annos 410: Cura Remigii Koniecpolski Epi Chelmen., et Andreiouiensis Abbatis, è simili loco, publica authoritate leuata, in loco honorificato sunt condita. Anno D. 1633. Mensis Augusti. 19.

Anno Dni. 1218. Iuo Epus Cracou. Fuit Canon. Regul. prædicator excellentissimus, et vir ualde Religiosus. Habitum deferens S. Victoris de Parisiis, id est, Rochetum assidue deferens, sub Mantello. Dominicanos Cracouiam adduxit. Cistercienses in Mogila fundauit. Ecclesias parochiales fundauit. Hospitale S. Spus Cracouiæ etiam. Decimas et villas monasteriis tribuit. Voluit et curauit Ecclam Cathedralem Crac. metropolitanam efficere. Moritur in Italia. Translata sunt ossa eius Cracouiam. Monasterium Canon. Regul. in Miechow fundauit. Item Moniales in Wibramowice. Ita christoph. Kortscius.

Anno Dni. 1242. Prandota Bialaczewski. Epus Crac. Conradum Mazouiæ Ducem publice excommunicauit. Quia ipse diæcesim Cracouiensem intrans, villas Ecclæ spoliauit, et curias Episcopales, præsertim Kielcensem exussit. Eius temporibus, facta est Relaxatio ieiunij Quadrages. à septuagesima ad Cineres. It. Canonizatio S. Stanislai. It. Transtulit Religiosos S. spiritus, de Pramnik Cracouiam, qui dicuntur de saxia. Huius Episcopi subleuatio Reliquiarum ~~eius~~ facta est Anno Dni. 1640. per Rndum Erasmum Krethowski Archidiaconum, et officialem generalem Crac. quæ modo in sacrario sigillo obsignat.

Episcopus prodigus.

Magnanimitas Epi Cracou.

Vxores sacerdotibus interdicuntur.

B. Vincentii Kadlubkonis elogia.

Labores Iuonis Epi Crac.

Prandotæ Epi Virtutes.

asservantur. In lapide verò ejus sepulchro superposito, hujusmodi subscriptio erat, antequam Venerandi cineres ejus fuissent sublati: B. Joannes Prandota Episcopus Crac. obiit die 20. Septemb. A. D. 1266. sedit annis 25. Ejus temporibus, Monasterium S. Marci Cracoviæ fundatum. It. B. Salomea defuncta: Corpus ejus Cracoviam, ad S. Franciscum illatum. It. Sendomiria à Tartaris capta, et in ea fratres ordinis prædicatorum occisi sunt.

Anno Dni. 1266. Paulus Przemankowski Episc. Crac. initio sui pontificatus mansuetus, postea litigabat cum Canonicis Cracovien. Romæ, accusatus ab eis de crimine pessimo, quod ipse quandam Sanctimonialem, de monasterio Scalenzi abstractam, pro concubina tenebat. Beneficia vendebat: Venationi deditus, venatorem qui feram incautus, displicuerat, lancea manu gestata indignabundus perfoderet, et occideret; contra Lestonem nigrum principem Poloniæ milites incitaret. et ideò a principe bis captus, et tertiò à Henrico Duce, sub custodiam traditus. Canonicos monitores malè tractabat, ligabat, et in carceribus detinebat. Et cum esset homo turbulentus, et subditis gravis: domi quoque, factiosorum hominum animos in principem concitabat, et multorum bellorum incentor fuit. Tantam autem Pauli audaciam, tam sceleratum animum, divina clementia, paululum tum temporis repressit, novo et inusitato modo. Nam cum Cracoviæ, apud Dominicanos commoraretur, quadam die, cælitus increpitus esset, fertur, hujusmodi verbis: Væ tibi Paule Episcope, melius tecum actum esset, si natus non fuisses. Atque hanc vocem à septuaginta hominibus, tunc eum circumstantibus auditam esse, Cromerus in sua Hist. libro 9 scribit. Episcopus exterrefactus, fertur scelera sua, maiorem in modum deplorasse. Sedit annis 28.

Anno Dni. 1296. Joannes Mushata Silesius, Episcopus Crac. villas Ecclesiæ Cathedrali, et Bishopie in suburbio Cracou. emit. passus est persecutiones varias, ex eo fortè sibi provenientes, quia Venceslao Bohemiæ et Poloniæ Regi, favisse creditur, plusquam Duci Vladislao Lokietek, vero hæredi Poloniæ regno. Et proinde, vel subordinante, vel dissimulante Vladislao Rege, a nobilibus de domo Topor, in villa sua Kunow captus fuit, et longo tempore evadens, exilii sustinuit angustias. Infra quod tempus, bona Episcopatus Cracoviensis notabiliter fuerunt, partim occupata, partim distracta. Tamen Dux ipse Vladislaus Lokietko, reconciliatus est eum, et reddidit abstracta ab Eccla Cathedrali. Sedit annis 26. In Mogila apud Cistercienses sepelitur.

Anno Dni. 1320. Nankerus Silesius in Episcopatu successit. Vir magnæ probitatis. Ecclesiam Cathedralem reædificavit ampliorem. Hinc subsecutum est, ut multa insignia sepulcra, Episcoporum, et principum, nova ædificatione superveniente, obruta perierint. Hic Episcopus, pro loco cum Episcopis in Comitiis generalibus, et Synodis certabat et evicit. Hic etiam pro defensione Jurium Ecclesiæ, viriliter, constanterque se opponens, alapam accepit, à Vladislao Lokietek Rege Polonorum. Translatus ad Ecclesiam Vratislaviensem. Ibi Regem Bohemiæ, castrum Ecclesiæ Vratislaviensis Mielecz dictum occupantem, monitis non semel, publicè excommunicavit. Hinc Clerus qui adhærere Regi noluit, ex Vratislavia ejectus. Ipseque Episcopus veneno sublatus interiit. Vir miræ devotionis, magnæque abstinentiæ, corpus jejuniis, orationibus, nocte interdiuque, affligebat. In exitu autem animæ suæ de corpore, suavissimus cantus, à quadam femina devota auditus; quæ cum admirans ad sonum cantus consisteret, revelatum est illi, animam Nankeri Episcopi, ab Angelis in cælum, cum cantico deferri.

Anno Dni. 1348. Bodzanta Jankowski Episcus Crac. oppidum Bodzecin erexit. visum amisit. Constitutiones Capitulo Cracovien. scripsit. Huius temporibus Rex Casimirus, Martinum Baricka, Vicarium Eccliæ Cathedralis, in profluentem Vistulam demergi jussit. A. D. 1349. die 8. Januarij. Altaria in Ecclia Cathedrali certa, exstruxit, et dotavit. Moniales illicitè decimas occupantes reddere coegit.

Episcopus Sceleratus.

persecutiones passus est.

B. Nankerus Episcopus Crac.

Episcopus Cæcus.

Cudowne rzeczy natury, w niektorych ludziach ukazane.

Białagłowa obżarta. In Syria była białagłowa, ktora na każdy dzień, wydzięsiąt kokoszy ziadała, a naieść się niemogła. lubo to opętania czartowskie° było, lubo ziakiey chorob[y] ktorą Macedonius wodą święconą uzdrowił. o tym Teodoretus philoteus, ktory żywot tego Macedoniusza pisał.

Ludzie w ciemnosciach widzący. piszą poganscy, y naszi autorowie, że Tiberius Cesarz ocknąwszy się, w nocy ciemney, widział wszystko, co się w pokoiu iego działo, ale to krotko widzenie iego trwało, bo się znowu oczy ćmiety iako y drugim. pisze y Olaus, że in Aquilonaribus regionibus, znayduią się niektory ludzie, ktory maią tak bystre oczy, iż w nocy widzą. J Albanorum gens, widzą lepiey w nocy niż we dnie. Solin. c. 19. plin. lib. 7. c. 2. Isid. lib. 14. c. 3.

Zeby staremu wyrastaiące. Trafiło się to Zanclo Samotraceno, (iako swiadczy Mutianus) po sto y cztery lat iego, co iest dziwem natury, a to pisze ten Mutianus ktory to widział. Także. Anno Dni. 1603. Medicus, Joannes dictus Ocsko, Vir in arte sua solertissimus, narravit, quod Matri Stanislai Karnkowski Archiepiscopi Gnesnensis accidisset, ipsi enim Nonagenariae, dentes novos crevisse. Ita Episc. Camenecensis Paulus Piasecki, in sua chronic.

Białagłowa nigdy nie pluła. A ta była Antonia Drusi. o tym Solin. c. 3. plin. lib. 7. c. 19.

Dzieci rodzące się z zębami. Taki był M. Curius: dla tego Dentatus nazwany. Także Cn. Papirius. Także Valeria zacna pani, y wiele inszych takich było. o tym plin. lib. 8. c. 16. Solinus c. 3.

Ludzie nigdy nie piiący. Pisze pontanus, człowiek uczony, że za iego czasow, był taki człowiek, ktory nigdy nie pił: y owszem gdy Ladislaus krol Neapolitanski, roskazał mu y przymusiet go pic, z ciężkością się napił, y chorował od tego. Także Sylvester part. 1. c. 26 pisze, że za Gregorza papieża XIII. był Orator krola Francuskiego, ktory lubo zawsze iadł, y rzeczy słone, iednak nigdy nie pił, y że się mu nigdy niechciało pic, swiadczył.

Ludzie długo bez iedzenia trwaiący. Pisze Albertus M. że in Germania, była taka białegłowa, ktora przez 30 dni, nic nie iadła, ani piła. Także Aster pisze, że widział człowieka, ktory samym powietrzem żył. Niektorzy też cudownie trwali, samym Nayś. Sakramentē, kontenci, gdy go przyięli. Tak Roku P. 1288. In Germania we wsi Bykel, panna była, ktora 30 lat żyła nic nieiedząc ani piiąc, tylo Nays. Salvam. przymowała. o tym Nauclerus. J wiele inszych tak żyło.

Ludzie długo spiący. Trafiło się cudownie, iako o tym czytamy w żywotach SS., że siedm braci spali wiek długi w iaskini. Pisze też plinius. że niektory poganie, spali lat 57. lib. 7. c. 52. Za Gregorza XI. Papieża, w Lubici, student ieden położywszy się, spał lat 7. gdy wszyscy rozumieli że z miasta poszedł. Krantius Vand. lib. 8. c. 39.

Ludzie rodzący się smieiąc. Zoroaster urodził się smieiąc. co iest przeciwko naturze.

Ludzie nigdy się nie smieiący. Lubo z natury człowiek ma smiac się, iednak cnotą to iest statek nie smiac się. Jako był P. Jezus, gdy z nami na swiecie mieszkał. Także potym Crates, Crassus y Cato, niewidziano nigdy, aby się ktory smiał.

Ludzie od smiechu umieraiący. Zeuxis malarz, patrząc na iedno szpetne malowanie od wielkiego smiechu zemdlał y umarł. Także drugi malarz, gdy babę szpetną wymalował smieiąc się iey, umarł. Rodiginus lib. 4. c. 18. y inszych wiele. a mianowicie sam Author smieiąc się umart.

Ludzie rodzący się siwo. y nagle. U Indow iest ieden narod, ktory w młodosci stary

im daley wlata postępuie, czernieie. Solin. c. 55. Cisi zaraz się siwo rodzą. Takze Albani rodzą się siwo, dlatego Albani, ab albo crine nazwani. Pisze Didacus Osorius, że w Hispanii, człowiek nagle osiwiał, bo kiedy iednego młodziana krol kazał do więzienia wsadzić, gdy mu opowiedziano, że go nazaiutrz ścinać miano, dla wielkiego frasunku, wszystek przez iedną noc osiwiał, iako starzec w 80 lat. o tym Petrus Hisp. y Sylu. l. 2. c. 7.

<u>Ludzie zbyt pretko rostący.</u> Solin. c. 4. y Plin. lib. 7. c. 16. pisza, że w Salaminie, Euthymena syn, za trzy lata, vrosł na trzy łokcie, y kości maiąc dość rosłe, głos gruby, chod cię-szki, a co cudownieysza, pubes factus. Tosz widzieli ciż autorowie, w synu Corneliusa Tacita, szlachcica Rzymskiego, ale ten niebył pubes. <u>To tesz godna wiedziec.</u> Jako poznac, iesli człowiek będzie wielkiey statury. We trzy lata, w połowiey człowieka iest kazdy: Jakie będzie dziecię we trzech lat zupełnych, iak wysokie, tak go wiele do lat męzkich przybędzie tyle drugie. O tym Plinius lib. 6. y s. Basili. Za Papieża Benedikta XII. pisze Genebrardus dziewczyna w ośmi lat płod poczęła, a w dziewięci porodziła.

<u>Ludzie krotko zyiący.</u> V Nilu są białegłowy, ktore w pięci lat rodzą, do ośmi lat starzeią się y vmieraią. Solin. 53. Plin. lib. 7. c. 2. Macrobicae mulieres, raz tylo rodzą, a w czterdziestu lat, iuż się starzawszy, vmieraią. Widziano tesz człowieka, ktory we trzech lat starzał sie.

<u>Ludzie długo zyiący.</u> Lubo po potopie, okreslit P. Bog życie ludzkie, aby sto lat y 20 zył człowiek, a wpsalmie lat 80, a daley labor, et dolor. Jednak za szczegulny darem Bozym, In Insula Taprobana, ludzie zyią lat 150. o tym Diod. Siculus. A Plinius pisze, że zyią ludzie 130 lat, a iescze sie nie starzeią, iako Cyrni Indorum gens, zyią lat 140.
In Europa in Aquilonaribus regionibus, byli tacy ludzie, ktorzy zyli lat 160. 170. Dawid Biskup Szkotski, zył więcey niż 160. o tym Olaus lib. 4. c. 4.
In Etolia Epiorum, narod iest, ktory zyie lat 200. Plin. lib. 7. c. 48. czego poswiadcza s. Augustyn lib. de Civit. Dei. 15. c. 6.
Pisze Ramusius Tom. 1. Że Weneccy żeglarze ieden, in porta Mudafavata, znalazł człowieka, ktory miał lat 300.
Także in India vlteriore, inter Brachmanos, znaleziono takiego, ktory miał lat 300. Nicol. de Comite.
Także za czasow Luciusa II. papieża, znaleźli człowieka imieniem Jana, ktore lat miał 300, we Francyey mieszkał, był giermek, albo Armiger Caroli Magni, y był wielkiego rodu. o tym pisze, Vincent. lib. 27. c. 16. O tym pisali Biskupi Rodiensis y Engolismensis, y Canonici Lugdunenses. O tym y s. Antoni lib. 7. c. 1. §. 5.
A s. Severus żył więcey niz 300 lat. Petrus de Natal. in eius vita. I Leodiensium Martyro-logium pisze, że gdy został Biskupem Tugrenskim, miał na ten czas lat 297. a siedział na Biskupstwie lat 76. o tym Georgius Bruin. y Baronius die 13 Mai.
S. Patricius Scotorum et Hibernorum Apostolus, żył lat 120. o tym offic. Can. Reg.

<u>Ludzie sił mocnych.</u> In Suecia et Gotthia, znaleźli się mężowie, ktorzy każdy z osobna, woły albo konia, na ramię wzięli. Olaus lib. 5. c. 2.
Pisze Maiolus. Że widział w Azyi człowieka z Azyey, ktory przed Marsathiem Piscarius, wziąwszy kulę kamienną, okrągłą marmurową, na trzy stopy wokoło, a miąższą na iedną, ciskał wgorę iako piłę skorzaną, y zas ią chwytał. Ten że kazał z iatki przyniesc goleni wołowe pod ktore kości podłożył miecz, a z wierzchu pięścią vderzył, tak twarde rury, na dwie części się padały. przy wielu patrzących nato, pięścią one kości tłukł nakawałki.
Był tesz Rodamas Mantuanus, ex Gonzaga gente, dziwney mocy, lubo wzrostu małego, bo podkowy konskie żelazne łamał: liny mięszne, tak targał, iakoby kto nici rękoma: konie rospędziwszy, na iedny siedział, drugiego podle siebie prowadził, gdy do zamierzonego kresu, wbiegu wielkim konskim przypadł, tak mocno zatrzymał, że dalićiey naznaczoney nieprzestąpili. Maiolus fol. 70.

Pisze Bonfinus rerum Vngaricarum Decad. 4. lib. 2. Był niektory Paulus in Bohemia z po dłego rodu, ten dziwney siły był, bo kamień młynski dźwigał, beczkę z winem nosieł, czego chłopow wiele zdołać nie mogło. Ten że żołnierza we zbroi, wziąwszy w zęby, tańcował z nim.
Pisze Okolski, in Armis Belina. Był w polsce Martinus Brzozowski, szlachcic, ktory wziąwszy na ramię beczkę piwa, tańcował z nią.
Pisze Solinus. c. 3. o Milonie Crotonensi, że ten wiele męstwa cudownego dokazował. Raz przyszedł do dębu, wraziwszy go za gałęzie, gdzie się na dwie stronie dzieli, rozdarł na dwoie: chcąc daley rozdzierać, siły mu vstały, drzewo zbiegło się znowu, y ręce mu tak ścisnęło, że ich dobyć niemogł, y tak vmarł.
Pisze Kranzig Dan. lib. 5. c. 1. Że Ericus Daniæ Rex IV. takie miał siły, że wziąwszy linę kazał czterema potężnym chłopom, trzymać y opierać się, a on zakoniec drugi wziąwszy, bez wszelkie swego mocowania, wodził ich gdzie chciał, a gdy się sam oparł, oni tak możni czterech, wszyscy go niemogli.
Pisze Leander in Mediolan. Vbertus Mediolanski mieszczanin, stoiąc na iedney nodze, nikt go wszyscy niemogł.
Pisze Paprocki Bartholomæus, w ogrodzie krolewskim, w kronice Czeskiey Roku P. 1368. Cesarz Carolus, y krol Czeski, gdy sprawował wesele synowi swemu Wacławowi, Helżbieta Cesarzowa ktora była wnucka Kazimierza krola polskiego, przy wielu gościach zaproszonych, przyniesiono iey ruba nową podkowę, ktorą tak rozłomiła, iakoby była z iakiego drzewa słabego zrobiona. potym husarskie tasaki, y inne dosyć mocne zwiraty, iakoby z lipowego drzewa robione były. Pancerz wziąwszy, iako koszulę wiotką, od wierzchu aż do końca rozdarła. Co było z wielkiem podziwieniem wszystkich, xiążąt, y panow, tak przy stole siedzących, iako stoiących przed Cesarskim stołem, czego nigdy nanię żaden człowiek niewiedział, tylko to natenczas gości Cesarzowi chyniła.
<u>Ludzie barzo prędcy.</u> Lixitæ in Africa ludzie, takszy prędcy że konia wbiegu vprzedzaią. otym Hanno Carthag. Teyże prędkości Troglodytæ.
Apud Indos, in occidui novi orbis Marianes provincia, su ludzie, ktory cały dzień biegąc niewstaią, szczaiąc poty, poki się ten ktory vciekał niespracuie; a gdy padnie, bioręgo y zabiiaią. otym petrus Hisp. Sylvest. p. 5. c. 7.
In Occidente szladać z Hiberniey Haraldus imieniem, dawszy zakład, konia wbiegu wyścigał otym kranz. Norwegi. lib. 5. c. 6.
Pisze soling. c. 6. Był nieiaki Ladas, ktory nasypawszy przez rzesoło popiołu, tak chyżo po onym popiele skakał, że na nim śladu stop swoich niezostawił. Toż widzieć możemy w tych ktory po śniegu chodzą.
<u>Ludzi wpokrewności wielkość.</u> Pisze Vives Autor, że w Hispaniey była iedna wieś, maiąca sto domow, ktorey wsi obywatele wszyscy, byli sobie pokrewni, y ieszcze mieli swego dziada, ktory ich spłodził.
<u>Pisze y Antonius Pigafeta</u>, że krol Gilolo, (na wyspie inter Moluccas,) spłodził sześćset synow, ci wszyscy żyli, y iemu służyli. Jo drugim krolu powieda, że miał własny 650 synow, ktorych żywych ten autor widział. Także Ziamba krol Indiæ orientalis, miał synow 825. Marc. pol. lib. 3. c. 6. Artaxerxes miał synow 115. otym Justinus. A to dziwnieysza, że lubo tak wiele mieli synow, oni synowie ieden drugiemu, niebył podobien, ale każdy inakszy.
<u>Podobienstwo twarzy ludzkiey.</u> Pisze Plautus. Menecmus, miał dwu synow, tak sobie podobnych wtwarzy, wmowie, wgłosie, że Mamka, y sama matka niemogła poznać, ktory mieł pierwszy. O takim podobienstwie pisze Cicero, Acad. quæst. lib. 4. Servilius bliźnięt.
Albertus Magnus, pisze, że in Germania, takie były bliźnięta, we wszystkim sobie podobne; to dziwnieysza, bez siebie niechodziły: gdy iedno było wesołe, y drugie zaraz: gdy ieden chorował, y drugi z nim, ieden wstawał zchoroby, y drugi niedługo chorował.

Pamięc ludzka cudowna. C. Julius Caesar, taką miał pamięc, że owas cztery listy dyktował rożnym. oß Solinus c. 5. Adrianus Imperator, owas y pisał, y rozmawiał z przyiacielem, y drugim dyktował. oß Spartianus pisze. Pisze Eusebius hist. lib. 8. c. 21. o Valencie Elia Civit. Diacono, że pismo s. wszystko na pamięc umiał, y ex tempore, ktorekolwiek mu kazano, mowił tak, iako text idzie.
Mitridates krol dziwny, że maiąc 22 prowincye pod swą władzą, każdey naciey ięzyk umiał, y każdemu narodowi iego ięzykiem odpowiadał bez tłumacza. oß Plinius lib. 7. c. 24 bo krolował lat 56. y tak sie nauczył. pisze y s. Augustyn, o studencie Simplicius, swoim przyiacielu, że Virgiliusz, y Ciceron, na pamięc umiał; y gdy mu kazano probuiąc go, ztąd abo z owąd mowic, y wspak, y z konca, y z przodku, zawsze bez erroru, nic nie myśląc mowił. lib. 4. c. 7. de Anima.
Białegłowy uczone. pisze s. Hieronym, in proemio super. prophetz. o dwu białychgłowach, Aspasia y Sapsa, te wiersze componowały, y wszytek stary y nowy testament, wierszami opisały. Także Eudocia, Teodozy iunioris uxor (iako pisze Platina in Sosimo) ta wierszem opisała woynę perską. Także Elpis, Boetii Viri incliti uxor barzo uczona, ta między inszemi wierszami, zcomponowała Hymnę petną Teologiey, o SS. Apostołach Piotrze y Pawle, ktorą kościoł przyiął, y w breviarz włożył: poczyna sie: Aurea luce, et decore roseo. Lecz gdy papież kazał Hymny w breviarzu Rzymskim reformowac, y tę tesz odmieniono ex parte, poczyna sie: Decora lux, aeternitatis auream.
Białegłowy odważne, y męskie. Anno Dni. 1590. pisze Paprocius w ogrodzie krolewskim. Że podczas woyny Tureckiey w węgrzech, Turcy więźnie ogłąduiąc, naleźli iedną dziewkę w męskim odzieniu, ktora długi czas w woysku chrześciiańskim służyła: czemu sie wielce dziwowali Turcy, a pytali sie iey, iesli sie kiedy nie przekradła? a gdy powiedziała, że nic. pytali sie także więźniow, iesli tę białągłowy nieznali? a wszyscy powiedali: iż o niey inaczey nie rozumieli, ieno że była mężem. A gdy sie to do sułtana Machometa doniosło, kazał ią przywiesc przed sie, pytał ią tesz o to co drudzy, powiedała że nic, było to wyznała, że wiele Turkow pomordowała swą ręką. Zadziwiwszy sie temu sułtan, kazał ią przesz miasto wodzic, aby od wszystkich oglądana była, a potym ią oddał żonie swoiey.
Trafiło sie tesz, za Alexandra krola polskiego w krakowie, gdy rozboynikow, osuchowskiego y misiowskiego scinano, między niemi białągłowę Ruszinowską, ktora w męskim odzieniu rozbiiała, tę z ostrzami, y z mieczem obieszono, y długo wisiała.
Że białegłowy krolowały same bez mężow, y rozszerzały granice krolestwa swoiego, wiele oß autorowie. Inter Sauromatas seu Scythos, circa paludem Meotidem, tam białegłowy na koniech ieżdżą, strzelaią z łuku, strzałami, bełtami, panienstwo chowaią. Nieprędzey idą za mąsz, aż swiadectwo wydadzą, że trzech na woynie zabiła, nie maią prawey piersi, bo zawsze w dzieciństwie ogniem ie przypalaią. oß Justinus, y Diodorus Siculus, y insi. Były tesz y są Amazones, iuxta montes Caspios in Insula słuchiali, białegłowy, ktorych do 12 tysięcy w woysku bywa, są straszliwe krolestwo, bo wielkie woyny wszczynaią. oß Ouetensis w liście ad Cardinalem Seruttum.
Białegłowy wiele dzieci rodzące. Maiolus tit. Mulier. pisze oß, iako iedne po siedmi, drugie po 12 dzieci owas rodziły. Avicenna pisze że iedna iednym porodzeniem 70 dzieci urodziła. Baptista Fulgosius, y Andreas Eborensis, y insi piszą, że Margaretha Holandiae Comes 360 dzieci żywych porodziła owas, ktore były poliszone wszystkie. Roku P. 1269. w krakowie Margaretha druga, żona szlachcica iednego Wierzbostawa, urodziła iednym połogiem, dzieci synow 36. oß Cromerus. Y inszych wiele autorowie piszą. Jako monstra rodziły. vide supra.
Małżenstwo częste. Za papieża Damaza, był ieden mężczyzna, ktory przeżył zon swoich w tym swych 20. Była y białogłowa, ktora przeżyła mężow własnych 22. To dwoie znowu poięli sie z sobą. Lud wszystek Rzymski czekał, ktore z nich przeżyie kogo, aż mąsz przeżył niewiastę: dlategosz zakazano mu aby w zatobie nie chodził, y owszem w wiencu laurowym, palmę w ręku trzymaiąc, szedł za nią na iey pogrzebie. oß s. Hieronym Tract. 3. parte 3. Epist. 26.

Ludzie Wielkiey Statury. Piszą, że człowiek nie może być większy wzwyż nad siedm stop, iednak w Rzymie, za Augusta Cesarza, naleziony był człowiek wzrostem na 12 stop wysoki, którego iescze kości są in conditorio Salustianorum.
Pisze y Theodoretus, o krolu Basan Og, o ktorym w psalmie że ten był tak wielki, iż miał łożko żelazne wzdłuż na 9 łokci, wszerz na 4 łokcie.
Pisze Gabinius Romanus, że in Mauritania, widział kości Antei, długie na 60. łokci. Pokazuią się takie kości wielkie, często po powodziach, o ktorych powiedaią, że to było woysko straszliwe takich ludzi, exercitus monstrosus, ktorzy kamieniami walczyli przeciwko niebu.
Plinius lib. 7. c. 16. pisze, że in Creta, gdy za trzęsieniem ziemie, otworzyła się gora, znaleziono ciało człowieka na 46 łokci długie. Tenże lib. 6. c. 30 pisze że Syrbotae, narodi, są wysocy na 8 łokci.
Isidorus pisze de natura Rerum, że in occiduis partibus, znaleziono białogłowę, ktorą nawałności Ocean, niewiedziec z iakiey krainy płynącą, na brzeg wyrzuciły. ta była wzgłową raniona, y umarła. długa była na 50 łokci, a między ramionami szeroka, na 4 łokcie, odziana w purpurową szatę. Toż pisze Vincen. Hist. natur. lib. 31. c. 125. O tych Gigantach Maiol. Tit. Homo. fol. 36.
Pisze S. Augustyn. de Civit. Dei. lib. 15. c. 9. Że w Utice, widział tak wielki ząb trzonowy, ktory gdyby był pokruszony, na podobieństwo naszych zębow, on wielki na kawałki, było by takich kawałkow sto.
Toż Vives pisze, iż gdy w swięto S. Krzysztofa męczennika, poszedł do Valenciey do iego kościoła, pokazano mu iego ząb, większy niż pięść ludzka.
Naleziono y w Rzymie, Roku P. 1039. Corpus Pallantis, ktorego rownała się murom mieyskim wysokość, a miał ranę w piersiach na 4 stopy długą. obacz wiele autorow. Vincen. Hantlems. Bonfinius. Langus. Krantz.

Nogami robiący. Że nogą pisał człowiek. Vide obacz fol. 138. Wiele teraz takich iest, ktory iako we Włoszech (pisze Maiolus) widział, ktorzy nie mieli rąk, a nogami tak wiele robili iako kto rękami: iako białogłowa tamże ~~rękę~~ przędła nogą, szyła. Są teraz ludzie o iedney nodze, a iednak tak prętko biegaią, prędzey niż kto o dwu. w Indiey zowią ich Sciopedes.

Pieniędzy nie rad widzi. Pisze Thomas Cantipratanus. o iednym młodzieniaszku, że ten czyli z natury, czyli z iakich skutkow, tak barzo strzegł się grosza, pieniędzy, że się ich nigdy dotknąc niechciał, y kiedy ich obaczył iako przed iakim iadowitem uciekał. Trafiło się czasu iednego, że w tey gospodzie stanęli goście, y wdali się w mowę z oycem gospodarzem, między inszą rozmową, dał się też ten słyszec ociec; że mam syna takiego, ktory barzo nie rad widzi pieniędzy, a obaczywszy ie mdleie. chcąc tego goście sprobować, nalali w kubek wina, taiemnie na spod wrzuciwszy grosz, zawołaią onego młodzienca, częstuią onym winem, proszą aby spełnił. Ow gdy weźmie kubek, wypije, obaczywszy na spodku grosz, cisnie kubek, y krzyknie, y zaraz mdlec począł, twarz zmienił, y z serca niał. Co to tam było trudno wiedziec. Lecz teraz trudno o takiego, ktoremu gdy pieniądze dadzą, aby miał mdlec, ale wesoło przyimie.

Ludzie spiąc robiący. Laudensis Juris consultus, pisząc Innovationes in Clementinas, wspomina, gdy się w Paryżu bawił, miał w towarzystwie iednego Anglika, ktory miał to we zwyczaiu, że gdy twardo zasnął, spiąc z domu wyszedł, do dalekich kościołow chodził, y tam u wszelkich sequany chodzące pachołę zabił, to wszystko spiąc sprawował, y znowu do domu przyszedł, na łożku się położył: a to wszystko co robił, zdało się mu iakoby się mu to śniło.
Pisanus także ieden mieszczanin, spiąc, ornat brał, po mieście chodził spiewaiąc. obacz Bartholus.
Marianus Senensis pisze, że była panna iedna w Sennie, ktora spiąc, złośnie się porywała, y chleb piekła, a przecię spała. Ale y to tu wkładam, com słyszał (ten co to piszę) od iednego Proboszcza Bydgowskiego, ten gdy iachał do Liboy z drugiem kaplanem, ten kaplan w nocy porywał się w drodze złośnie, brał oręże, y wpośrzod izby, w gościnie, wyzywał do bicia, ale gdy go on X. Proboszcz okrzyknął, porzucił oręże

y zapytał się co to czynił, mowiąc że mi się to śniło. Drugi także w tymże Conwencie, wstał w nocy w białym odzieniu, y chodził po klasztorze, z iednego dormitarza na drugi, y stanął pod dzwonkiem na ganku, dopiero przyszedł do siebie, gdy go drugi nadszedł, y zawołał na niego. Trzeci w tymże Conwencie tęgiego ciała, w nocy, wstał z łóżka, obrazki które miał na ścienie w swoiey celli pozdeymował pięknie, bez naruszenia, y pokładł pod głowne poduszki, a nazaiutrz skarżył się że mu ktoś obrazki pokradł.

<u>Ludzie głosu wielkiego.</u> Pisze Homerus Iliados 5. że Stentor grek ieden, tak był walnego głosu, że pięćdziesiąt ludzi z głosami wielkiemi, gdy śpiewali, abo krzyczeli oraz, głosem swym iednym przewyższał.

<u>Ząb szczero złoty.</u> Wyrósł w gębie. Za Rudolpha drugiego, Cesarza Rzymskiego, Anno Dni. 1593. Jednego młynarza we wsi Weichelsdorff. synowi w siedmi lat zęby padały, a na ich mieysce inne wyrastały, na spodniey stronie, wrosł złoty ząb, tak własnie ruby y skroki, iako inne zęby; przeto od wielu panow widziany był, y probowan, gdzie się w nim lepsze złoto, aniżeli Rzymskie pokazowało. O tym Doctor Horsti, xiążeczki osobne pisał. O tym Bartholomeus Paprocki. w xiążce ktorą nazwał, Ogrod krolewski. fol. 56.

DE EPISCOPIS CRACOVIENSIBUS.

Anno Dni. 1328. Joannes Grot Episc. Crac. Joannis 22 Papae olim familiaris. ab eodē Papa ignoranti collatus Episcopatus. Legatus ad summū Pontificem mittitur. palliū S. Petri Episcopis Cracou. a summo Pontifice obtinuit. Jangrot Villa, ab eis nomine dicitur. Adempta Eccla sua vult recuperare, cupiditati Regis obsistit. Ecclam S. Georgii in Castro Crac. dotat, et dedicat. Eius tempore inventū SS. Sacramentū Casimiriae. Moritur. Et ad limen Ecclae Cathedralis capella S. Joannis Evangelistae sepelitur. post Centū septuaginta annos, cū Magnificus Sylvester Ozarowski, Regis Sigismundi, supremus Cubicularius, hanc ornaturus capellam, pium praesulem, vellet in aliū transferre locum, A. D. 1522. sarcophago aperto, corporaliter iacere compertus est: de quo beato corpore, odor suavis redolebat, et ad instar violarum odoriferarum, fragrantia erumpebat, et exhumatū duabus hebdomadis, extra sepulchrum manens, suavitatem non immutavit odoris. — *post 170 annos incorruptus reperitur.*

Anno Dni. 1380. Zawissius electus Epus Crac. Archidiacong. Hic fundavit septem mansionarios in Eccla Cathedrali Crac. ut officium B. V. M. alta voce psallerent. Sedit annis duobus cum dimidio. Fuit mundanus, mundanis amplius, quàm divinis intentus. Cum in praedio suo Dobrowoda, cum acervum, forte ad constuprandam rusticanam puellam ascenderet, de scala lapsus, extinctus est. Ferunt in Basilica Cracou. ubi sepultus est in Basilica Corporis Chri, nocte sequenti, à sanctuariis vigilias observantibus, exaudi tur esse strepitus, et hinnitus equorū, discurrentiū per Ecclam, daemonumque voces vociferan tium: Proficiscamur Merebricatum. — *Episc. lascivus.*

Anno Dni. 1382. Joannes Radlica dictus, Epus Crac. Hic fuit olim Medicinae Doctor. Vicariis Ecclae Cathedralis proventus auxit. Huius tempore, S. Pauli primi Eremitae, Clastro Domiae fundati Religiosi. Sedit annis decem. Et ex veneno, quod ipse, et plures alii Canonici, ad prandium, à Praeposito S. Floriani, et Canonico Crac. invitati, hauserant, infectus, Ceteris omnibus celeri morte absumptis, ipse peritia artis medicae, pedibus sursum ele vatis, capite verò deorsum demisso, tamdiu virgis, mandavit verberari alumnum, donec omnes cibos in eo prandio sumptos evomeret, quare sibi vitam in triennium protraxit. Erat vir mansuetus, virtuosus. — *Veneno infectus*

Anno Dni. 1392. Petrus dictus Wysz, electus Episc. Cracou. promotus à Regina. Huius tempore. Vniversitas Crac. et Psalteristae, in Eccla Cathedrali fundantur. It. Monasterium in Arenis Carmelitarū erigitur. It. Canonici Regul. Lateran. fundantur. Visitat terram sanctam. propter ambitiosos, translatus à Rege, ad Ecclam Posnaniensem, quam translationem Concilium Constantiense non laudat. quare Vladislaus Rex, animo revoluens, quantū facinus in Pontificem, immeritū admisisset, Cionzinū venit, ubi aeger decumbebat visitans Epus, et flexis genibus, ante lectum infirmi, culpam fassus, petiit sibi ab eo indulgeri. Tum ille. Tibi (inquit) Rex inclyte, oēm offensam indulgeo, cum non suapte vi, sed instinctu ambitionis alienae, ad meam deiectionem pertractus fueris, eum tamen qui me deiecit, in iudicium divinū iustum, voco. — *Episcopus virtuosus.*

Anno Dni. 1423. Sbigneus de Olesnica Epus Crac. et Cardinalis Dux Severiae. Hic intrepidus pro fide Catholica, haereticos persequebatur. Scindere Episcopatū suum, in dioeceses duas non permisit. Bona Episcopatus Crac. immunia, propter ipsius constantiam. Ducatū Ecclae suae Severiensem emit. Martinus Papa, commendat eū literis suis. Cardinalis creatur. Non vult suscipere Cardinalatū ab Antipapa, sed à legitimo. Invidia Archiep. et Episcoporum, impedire vult ipsius Cardinalatum. Ut quilibet Episc. Cracou. Ecclae Cathedrali, calicem aureum relinquat, statuit. Praedicatoribus Ecclae Cathedr. decimas assignat. Eremitas S. Pauli in Pinczow fundat. PP. Bernardinos in Stradon locat. Bursam vel contubernium Hierusalem dictum, Academiae Crac. aedificat, et dotat. Poenitentiarios in Eccla Cathedr. Crac. fundat. — *Episc. laboriosus.*

Anno Dñi. 1461. Jacobus Sienienski Epus Crac. de q vide fol. 11.

Mors illius subitanea, et improuisa.

Anno Dñi. 1462. Joannes Gruszynski, ingessit se fortiter, promouente illum mor
dicus Rege Casimiro, ad Episcopatum Cracouiensem. de quo vide fol. 11. Transfertur bre
ui ad Ecclesiam Gnesnensem, et bona Episcopatus Cracou. expilata reliquit. Postquam
autem, annis nouem Metropolitanam gessisset dignitatem, Cracouiam à Rege euocatus,
cum in noctis horam tertiam, comessationes produxisset, subito languore correptus, et versus
in amentiam, nullis prouisus sacramentis, spiritum exhalauit, in Domo Abbatis Tinecensis.
1478. Funus prosequente extra Ciuitatem Casimiro Rege, et clero vniuerso, paucis familia
ribus comitantibus Gnesnam delatum est: ibique Canonicis dedignantibus obuiam procedere,
parum iusto honore, cadauer sepulturae traditum est

Ex cholera Apoplexia percussus in Senatu.

Anno Dñi. 1464. Joannes dictus Lutho I.V.D. Ex cholera apoplexia percussus in
Senatu, et aliorum manibus ex Regia elatus, vsu loquendi, ex tunc amisso, solo olei sacramento,
cum ad caetera parum esset idoneus, accepto. Sedit annos sex, menses sex. Debitor, et
aeri alieno obnoxius, vt impensa funeri, nisi illam capitulum Crac. liberaliter praestasset defue
rit. Illo sedente, non exigua pars Cracouiae, cum aede B. Francisci, et stradomia tota conflagrauat.
Et Monasterium Czestochoviense, a Bohemis fuit direptum.

Conflagrata Cracou. pars.

Monasterium Czestochoviense direptum.

Anno Dñi. 1488. Fridericus Casimiri Regis Poloniae filius, ad Pontificatum Cracou.
promotus. omnes ordines suscepit; In prima missa eius Jubileum concessit papa. Cardinalis
Romae pronunciatus, presbyter S. Luciae. Triumphus Cracouiae, in honorem illius cardinaleatus.
Fuit et Epus Cracou. et simul Archieps Gnesen. Amabat, et defendebat clerum. Morbum
gallicum contraxit. Infirmatur Medicis non obtemperans. obiit tandem, aetatis anno 35. In
cathedra Cracouiensi 15. In Gnesnensi annis 10 sedit. De quo Miechouiensis sic scribit. Fuit autem
Fridericus procera statura, aspectu decoro, ac dignitatis pleno, caeterum ingenio nullo,
iners, ignauus, otiosus, crapulae, et assiduis compotationibus, in fumo, et sordibus, cum pre
galibus suis quibusdam marcescens, et ad extremum, morbo gallico confectus est.

Vituperia eius.

Anno Dñi. 1508. Joannes Konarski Episc. Cracou. primo S. Casimiro seruiuit.
deinde transiuit ad Fridericum cardinalem. post fit Canonicus Cracou. Episcopus Cracou.
creatus, non cogitans de Episcopatu viros doctos honorabat. Auaritiam detestabatur. De
lectabatur libris S. Chrysostomi. Ecclae Cathedrali emit Koziegłowy. Nepotes ditabat non fa
cultatibus sed moribus. orabat frequentissime, diem praetermisit nullum, quo missam non
audiret: diebus festis, etiamsi pedibus laboraret, in templa tamen se duci iussit. Jam ubi
magna aderat celebritas, tametsi in vno pede stans, propter dolorem alterius, sacrificia tamen
ipse peregit. Poenitentiarios instituit vnum S. Th. alterum I.V.D. Episcopatum Crac. depo
suit. Tandem moriens. Aetatis suae anno 78. Sedit annis 21. mensibus 7. in Eccta Ca
thedrali sepultus.

Episcopus Virtuosus.

Anno Dñi. 1525. Petrus Tomicki Epus Crac. Bononiae V.I.D. laurea insignitus
per multa in regno officia, ad Episcopatum Cracou. peruenit. Quadruplicem linguam, graecam, He
braicam Latinam nouit. Archiepiscopatum Gnesnensem suscipere noluit Alebat complures pueros
nobiles, sumptibus suis, quibus viros doctos, pro praeceptoribus procurabat. Multa bona
Ecclesiis in locis variis praestitit. mortuus, cum sedisset annos duodecem In arce sepultus Crac.

Episcopus bene meritus.

Anno Dñi. 1535. Joannes Latalski Epus Crac. scribit Stephanus Damalaudicus,
qua aurea via, venit ad Episcopatum, Reginae Bonae promotione, officia omnia, et bene
ficia auro vendentis. In suis primo ingressu, sacris operanti, ad Aram S. Stanislai, clausa
est vltro tabulis imago, et cereus, ab vna earum impulsus, caput Latalscii laesit, Simoniam,
et ebrietatis vitium in eo redarguens. Eadem aurea via, ad Archiepiscopatum Gnesnen.
promotus. Cum sedisset in Episcopatu Crac. annis duobus. Gnesnae occubuit. Aetatis anno 77.

Episcopus Simoniacus.

Anno Dñi. 1538. Petrus Gamratus. nescitur qua gente, quave stirpe ortus, nulla sanctimonia vitæ, nulla maiorum claritate, nulla eruditione, nullaqꝫ politica virtute ornatus, ad Cathedram Cracou. favore Bonæ Reginæ promotus. stemmate Sulimeo usus est. per gradus officiorum, ad Episcopatū Crac. pervenit, ad extremū Archiepiscatū Gnesnen. adiit. mores eius erant vitiosi. Hic statuit A.D. 1544. suffraganeos è medio Capitularium deinceps eligendos esse, qui antea ex Monasteriis eligebantur, ut acta capitularia inquiunt. Civem Cracouiensem, Melchioris viri Consularis uxorem, Judaismū professā, comburi in foro Cracou. fecit. pauperū, et egenorū singularem gessit curam, singulis diebꝫ centū pauperes in mensa sua reficiebat. Ipse debitor multis. Divinitus de vita mala admonitus. peccata sua detestatus est. et mortuus, postqm Cracou. Ecclesiam annis septem, Gnesnensē quinqꝫ gubernasset. a Regina Bona, in Eccta Cracou. sepultus.

Vitia, et virtutes eiꝫ.

Anno Dñi. 1545. Samuel Macieiowski Epus Crac. In funere Sigismundi I. Regis Poloniæ peroravit. vir eloquens, et magnæ auctoritatis. Sedit in Episc. Crac. annis 5. obiit ætatis 52.

Anno Dñi. 1546. Andreas Zebrzydowski Epus Crac. In philosophicis, ac Theologicis scientiis excultus. privilegium obtinuit, in Comitiis generalibꝫ, a Rege Sigismundo Augusto, ne hæretici in senatu sedeant: Ita enim tum temporis, maiori parte senatus Regni, ex hæreticis constabat. Hic cū sedisset in cathedra annis decem obiit. Ætatis suæ Anno 63. Sub id tempus. Nicolaus olesnicki, Francisci stancari Itali, perversis opinionibus imbutus, templum pincoviense, pulsis inde Religiosis, hæretica pravitate, contaminaverat.

Epus zelosus p fide.

Religiosi pulsi ex pincow.

Anno Dñi. 1560. Philipus Padniewski. Epus Crac. Patronus pauperum et eruditorum. pomposus. nam ut piasecius scribit, ad fastum, et pompam compositus, semper enim rhedam suam, dum reveretur per urbem, ducenti antecedebant equites, holoserico vestiti, et torquibus aureis præcincti. Vacillabat in fide, ita ut eum Venerabile Capitulum Ecclesiæ Cracouien. reprehendere debuerit. Qui cū annis 12 in cathedra sedisset obiit, et in cathedrali Eccta Crac. sepultus.

Episcopus pomposus et hæsitās in fide.

Anno Dñi. 1571. Franciscus Krasinski Epus Crac. Vacillabat in fide (ut ait piasecius) et nisi à collegio Canonicorum suorum, serio monitus fuisset, privationis etiam Episcopatus mentione iniecta, fortassis facilè, ab Ecclesia Catholica descivisset. Favebat enim hæreticis. Dogmata hæreticorū, (quod nemo Episcoporū) subscripsit. Tempore Coronationis Henrici Regis, splendide comparuit, ducentos equites, more Italico vestitos habens, qui singuli torquibꝫ aureis, præcincti fuerē. Item in Coronatione Stephani Regis similiter. Cui etiam, contra rebelles Gedanenses bellū moventi, ducentos pedites, ac quinquaginta gravioris armaturæ equites misit. Boranthini obiit, et ibidē sepultus, cū sedisset in Episcopatu annis 5. ætatis anno 52.

Episc. vacillabat in fide.

Splendidè apparuit in Coronatione Regis. etc.

Anno Dñi. 1578. Petrus Myszkowski, Episcopus Crac. Artem medendi novit. collegit summam pecuniæ. Consanguineos ditabat. Ecctæ nihil boni fecit. mortuus est, et sepultus in æde SS. Trinitatis Cracoviæ.

Epūs in Eccta nullius fuit.

Anno Dñi. 1592. Georgius Radziwil Epus Crac. et Cardinalis. Linguas varias novit, diversarumqꝫ nationū hominibus, suo cuiqꝫ sermone, ita responsa dabat, ut in ea, qua aliquem alloquebatur lingua, natus eē videretur. Episcopus fit Vilnensis. Cardinalis factus. deinde Epus Crac. Vult abdicare Episcopatum. Papa non concedit. Confirmat nuptias Regis. Infirmatur Romæ, tpe Jubilei. A Papa visitatur. moritur. Romæ sepelitur. ætatis suæ anno 53.

Linguas varias novit.

Episcopus laboriosus in Eccla.

Anno Dñi. 1601. Bernardus Macieiowski. Epus Crac. In sæculo miles fuerat. Romæ sacerdos ordinatur. Nominatur Epus Vilnensis, sed eum Lituani suscipere nolunt. Episcopus Cracou. factus. post Cardinalis. deinde Archiepiscopus Gnesnen. Hic cū in solemni nuptiarū, Sigismundi Tertii Regis, cū Constantia Austriaca, Conopeum in Basilica Cracouien. extendi curasset,

A Lituanis non recipitur.

Epus Ambitiosus

Eius Conopeū in Eccta Cracon deijcitur.

Rex missis ianitoribq suis deponi fecit: Sanc contumeliam sibi reputans illatam, missa privatim peracta, statim ab altari foras se provipuit, et eodem impetu Cracovia exiens, ad suburbanum suum palatium, Prominik nuncupatum, inpransus recessit. Illo verò absente, ritum sacrum Reginae Coronandae, Petrus Tilicius, Epus Vladislavien. peregit. atq tandem Bernardus Macieiovius, recepto pallio à sede Aplica, ad primitialem Cathedram Gnesnensem iuit. A.D. 1607. Altero verò Anno, videlicet 1608. lenta tabe consumptus, Cracoviae mortuus est. Ætatis suae anno 59. Cracoviae sedit annis 6. In Gnesneń 1. menses tres. In Basilica Crac. sepultus.

Episcopus benè meritus.

Anno Dñi. 1609. Petrus Tilicki. Epus Crac. Canonicus Crac. primò, post Epus Culmensis. Varmiensis. Vladislavień. Insuper Cracou. In Academia Crac. publicū oratorem, liberali stipendio instituit. Contuberniū pauperū studiosorū reparavit, et censu honesto, providit. Nunqm ullū diem passus est, quo non rei divinae interesset, vel ipse sacrificaret. Mortuus est, cū sedisset in Cracon. annis septem. Anno Ætatis. 73.

Episc. Vigilans. et devotus.

Anno Dñi. 1616. Martinus Szyskowski. Epus Cracou. Canon. Crac. primò, deinde Luceorień, Plocen. Crac. Episc. In quo pastorali munere, cleri mores, ad praescriptū canonū sacrorum formavit, librosq Reformationum, pro meliori instructione parochorum edidit. Hic stationes ad 7 Ecclesias, ad instar quae fiunt Romae, cum Indulgentiis, ab Vrbano 8. summo Pontifice impetravit. Idem Episcopus, Capellam, in medio Ecctae Cathedralis Cracouień, S. Stanislao Epo Cracou. et Martyri, magno sumptu ex fundamentis erexit. Plociae collegiū Clericorū Societ. Jesu, fundavit, et dotavit etc. Cum sedisset in Episc. Crac. annis quatuor decem, obiit. Ætatis suae Anno 76. in Basilica Crac. sepultus.

Episc. Asperg. et tenax.

Anno Dñi. 1630. Andreas Lipski Epq Crac. Vir ut ingenio, ita et moribus asperior, dicendiqq facultate, audacius promptus, ac nimiū vehemens. Juris peritus. primò Canon. Crac. post Epus Luceorień, Cancellarius Regni, Episc. Vladislavień. Legatus ad Imperatorem. Fundationem pro redimendis captivis fecit. Vrbem tpe Jubilei adiens, vult resignare Episcopatū. Papa non permittit. In patria reversus, Episcopatū Crac. suscipit. post aliquot menses Varsaviae obiit. Praediviti peculii sui, haerede Sigismundo Tertio Rege Poloniae constituto. Crac. in Arce sepultq. Ætatis suae anno 59.

Anno Dñi. 1632. Joannes Albertus Cardinalis. Episc. Crac. perpetuus Administrator. Sigismundi Tertii Regis Poloniae filiq. Licet Lex vetare manifestè videatur, senatorem ēē Regis filium. Cardinalis Creatus. proficiscitur in Italiam, ibi Patavii moritur. Ætatis suae 23.

Poenitentiariū duo millia oblulit.

Anno Dñi. 1635. Jacobus Zadzik Epus Crac. Perusii, I V D. factus. Arianos Racoviā profligavit. Vilna Caluinistas eiecit. Devotus in B. Annā. Summū Poenitentiarium in Eccta Cathedrali fundavit. Romae ad Ecclesiam S. Stanislai fundationem fecit, duo millia aureorū dedit. Vt in seminario Cracoviensi plures possint educari, in censu

Episc. Eleemosin.

viginti millia oblulit. Ad xenodocium S. Rochi Cracoviae, pro infirmis studiosis in censum 5 millia florenorū. Ad Contuberniū pauperum, in censu quinq millia. Ad xenodochiū S. Sebastiani, in censu 5. millia. Ad monasteriū Virginū sacratarū S. Josephi Crac. 15. millia. pro monte pietatis, et conversis in censu, 160. millia. Insuper cū sedisset in Cathedra Crac. annis septem. Obiit. Cracoviae in Arce sepultus.

Epus Vigilans.

Anno Dñi 1643. Petrus Gembicki Epus Crac. primò Canon. Crac. Legatus ad Papam. Legatus ad Imperatorem. post Epus Crac. Synodū Diaecesanam indixit, Et Cracoviae in Eccta Archipresbiteriali felicet absolutis palatiū Episcopale exstruxit. obiit anno Ætatis 70. Cum sedisset in Cathedra Crac. annis Decem.

Opisanie niektorych rzeczy w Polscze dzianych.

1. Cuda. W Krakowie urodził się chłopiec z zębami y mowił, a gdy go okrzczono pozbył mowy y zębow. Crom. lib. 9. Anno Dni. 1281. — y w Krakowie.

2. Urodziło się iedno dziecię, ktore opowiedało w Polszcze przyszcie Tatarow. a gdy go pytano, skąd to wiesz? odpowiedział. P. Bog mi ziawił, y mnie (mowi) zebią. Co się we dwanaście lat spełniło. — Dziecię opowiada Tatary.

3. Pod Krakowem wieziowie, Monstrum się ziawiło, ktore wysiedziało z tosie przechodzącym. A tak kaptani pobrawszy świątości, poszli tam, y uczynili exorcismy. w to iezioro gdy sieci wrzucili, siec zaplatali chłopci, ze ie z trudna y nieczysto wyplatali. gdy znowu zapuścili sieci, wyciągnęli iakies Monstrum, z kozią głową, ktore ogień z paszczeki wypuściło, ze pouciekali ludzie, a gdzie iskra na ciało komu padła, tam się bolączka pokazała. potym to dziwowisko, pod lod się wrociło, y całem ieziorem oraz zamęciło. R. P. 1262. — Chłopci w Ieziorze.

4. Szlachcianka iedna w Polszcze, z domu Toporow, iednym połogiem urodziła 12. Synow. — 12 iednym połogiem.

5. Za Władysława Syna Jagiełowego krola Polskiego, umarł szlachcic Swiński nazwany, Herbu Dołęga, ktory żył lat 140. Taki wszarku iego nagrobek wyświadcza. — Żył 140 lat.

6. Dziecię z Ustymi zaięczemi urodziło się. A między Żydy urodził się Cielec ze dwiema głowami, a z siedmią nog. Anno Dni. 1499.

7. Anno Dni. 1480. w pełni miesiąca grudnia, w południe dwoie słonca na niebie widziano. potym Cometa straszna trwała trzy miesiące. Za Jana Olbrachta krola Polskie, zima tak była ciepła, ze w styczniu y Luty sady kwitnęły aż do Marca. Herbut. lib. 8. c. 1. — Dwie słonca na niebie.
Roku przeszłego 1118. słonce było zapalone nad zwyczay przesz trzy godziny. potym wylanie wod tak wielkie, ze wszędy po drogach ieździć niemożono, ani orac.

8. Hrabie iednego żona urodziła oraz dzieci 36. Crom. lib. 9. Anno Dni. 1269. — Dzieci 36 iednym połogiem.

9. W Kaliszu ziawił się cud, Cielec urodził się, ze pierwszy dwiema głowami y zębami, siedm nog maiąc Cielęcych, ani ptak, ani pies, nieśmiał się go tykac.

10. Widziano woyska na powietrzu oczywiście, uzbroione ktore z sobą walczyły. It. między Odrę y Wisłą woda biegła krwawa. — Woyska na poniebiu.

11. Anno Dni. 1525. pięciowo słonca na niebie widziano.
Circa Annum. 1630. Blisko Częstochowey przy drodze siedział ieden człowiek, iakoby w lat 30. który niemaiąc rąk obudwu, nogą pisał, y pięknym charakterem, nawet w nogi pióro trzymał nożykiem, y papier w drugiey y ustrzygł tak kartkę, iakoby kto ręką, na tych kartkach małych pisał sentencje, abo co o Nasw. pannie V. g. O gloriosa Dna etc. Ja co to piszę widziałem, y kartkę od niego wziąłem, a za takie kartki dawali mu ludzie po kilka groszy, y ia dałem mu gr. 3. nosili te kartki do domow ludzie, pokazuiąc drugim nogą pisanie. — Nogą pisanie.

O chorobie y śmierci Fris, Alberti Hieronymi Opoczynski ktory iest opisany we iestrze defunctorum Fratrum fol. 34. Ten był Auditor Theologiae w Krakowie u Jezuitow s. Piotra, subiectum nobile, ktorego śmierci Jezuici barzo żałowali, y do grobu nieśli. Dziwną chorobą umarł, bo zdrowemu uczyniła się krosta pod ięzykiem, z ktorą gdy go teskno było, zaciągnąwszy nic iedwabną zerwał ią. aż zaraz od tego wyrosło mu dziwe (iako zowią) mięso, ze mu całe usta zawaliło, iż iesc, ani pic ieno przez cewkę mogł. Zawołano Doktorow, Cyrulikow; uradzili wyrznąc mu to, tedy przywiązawszy go do krzesła ręcznikami, y usta mu pewnemi instrumentami żelaznemi roztrubowawszy, wyrznięto mu one ręczy wyroste, y żelaskiem przypalono: znowu drugi raz mu wyrosło, a gdy mu zas wyrznięto, y szkieli narwiono od głodu umarł, gdy mu trzeci raz wyrosło. — Dziwna choroba.

Grad wielki.

Za Alexandra krola polskiego, w krakowie spadł tak wielki grad, iako kokosze iayca, y deszcz gwałtowny, grad ten drzewa połamał gałęzie, dachy poodbiiał: y w ten czas na zamku piorun wiele zbraszał.

Białogłowa wbiiata.

Pod ten czas w krakowie Rozboynikow Osuchowskiego y Misiowskiego scinano, między niemi białogłowę Kuszinowską, ktora w męskim odzieniu wbiiała, tę z ostrygami y zmieczem obieszono, y długo wisiała.

Apostołowie zmysleni. Vide fol. 20.

Zaraz po Coronatiey Zygmunta pierwszego krola Polskiego, zjawili sie w polszcze Szalbierze, kto rzy sie przed ludem prostym czynili Apostołami, nazywaiąc sie Apostolskiemi imiony, cuda zmyslone figlami frantowskiemi po wsiach y miasteczkach czynieli. Iudasz czynił sie opętany, y bespiecznie iakoby szalony, brał do skrzyni rzeczy należące ludziom, a nie smieli mu bronic; tych potym chłopi, zrozumiawszy ich obłudy, kijmi z polski wypłaszyli. Oto w kronikach.

Corka matkę zabita.

Za panowania Zygmunta ~~Augusta~~ krola polskiego, w krakowie Corka matkę zabita, o co kleszczami targana, a potym w wor zaszyta, y w wisle utopiona.

Maximilian pod krakowem. Vide fol. 128.

Roku Panskiego 1588. Na ten czas kiedy krol Zygmunt Trzeci krol Polski wieźdżał na Coronatię do krakowa, iako Maximilian Brat Cesarski od niektorych PP. Senatorow obrany, przyszedł pod krakow zbroyno na koronatię, y iako szczęsnie odpędzony. Czytay kroniki polskie.

Synowie dway oyca y matkę zabili.

Circa Annum Dni. 1666 Mieszkał stocki szlachcic, trzy mile od krakowa, miał dwu synow dorosłych, ktorzy sie bawili swawolą, a gdzie mogli oyca starego zarywali. Ci niemogąc u oyca ostrego więcey bywać, namowili sie z zboycami gorolami, aby oyca w nocy do dworu naszli, odmieniwszy sobie szaty węgierskie, y mowę. Co gdy uczynili, oyca starego męczyli o pieniądze, aż na mękach umarł. Matkę poznała ich po głosie, tę wlekąc ieden syn za włosy, ciągnął do progu, y na progu szyię iey uciął. Zatym wszystko porabowawszy odeszli. Na zaiutrz zaraz szlachcicy domyślieli sie na synow. Uciekli tedy. Ieden gdzieś zginął, drugi na imię Alexander, w siedm lat wrocił sie po pielgrzymsku, y pytał sie o puściznę po oycu, zatuiąc zmyslonie tego przypadku. Lecz od sąsiad zatrzymany, do grodu krakowskieo oddany, męczony, do wszystkiego sie przyznał, o co okrutną smierc zginął; bo mu naprzod ręke ktorą matkę zabił, obwiniono w chusty y konopie, tłustą napuszczono, zapalono, że gorzała iak świeca, potym po rynku krakowskim wożony, y kleszczami targany, na ostatek ćwiertowany został.

Visita kościołow nie doszła.

Anno Domini. 1670. X. Biskup Andreas Trzebicki, Umyslił wszystkie swoie Visitowac Diecesię, począł od krakowa. Zaczym pro die 10 Iulii, kazał sie wszystkim proboszczom farnym zeyść. tedy z kamienice narożney, przy bramie poboczney, idąc na zamek, podle Cancellariey, duchowney, prowadzili go processionaliter, wszystkie fary, swieckie y zakonne, aż na zamek. Tam przyszedszy Biskup, sam miał mszą spiewaną pontificaliter, przed wielkim ołtarzem, y kazanie u ołtarza siedząc. po summie była processia pro defunctis po kosciele iako in Quatuor temporibus. To odprawiwszy, Visitował Ciborium, kruchnicę. Drugiego dnia chciał Visytowac Canonikow Cathedralnych, ktorzy sie niedali Visitowac, także y Akademia, posłali do Rzymu. A tak Biskup daley nie prosequował Visyty, aż do smierci, chyba przez swoich Archidiakonow extra urbem.

Studenci czynią turbatię.

Circa Annum. 1665. Za krola Iana kazimierza. stała sie w krakowie turbacya. Studenci krakowscy, oburzyli sie na żydow. Na ten czas był Burmistrzem, Doktor Medicinae, Akademik, nazwany Kolinski; ten chcąc uśmierzyć one bunty, posłał po piechotę na zamek, y mieyską także zgromadził przeciwko studentom, w tey turbatiey zabito studenta, y inszych wsposzyli. kazał tedy tego studenta Burmistrz pochowac między murami mieyskiemi. w kilka dni, uczyniwszy Conwokatię studenci, pozwano Burmistrza do Akademiey, a gdy nie stanął, boiąc sie studentow, proscribowano go. A zatym kazali wykopac ~~onego~~ studenta, y złożywszy sie

na Solemny pogrzeb parięta, ze wszystkiemi processyami, prowadzili go do s. Anny kosciola, y powotywano Burmistrza trzy razy. a odprawiwszy pogrzeb, prosto z kosciola poszli do kamienice Burmistrza, y zaraz kamienicę burzyc (iako czynieli ludziom kiedy w kamienicach nihil intactum reliquerūt proc murow) gdy by ich byli Mistrzowie, y insi duchowni niehamowali. I tak więcey niż rok chronił sie pomieniony Burmistrz przed studentami, bo go chcieli zabic, abo sromotnie na rynku rozgami bic, aż tandem Akademicy przez ludzi zacnych przejednali.

Anno Dñi. 1666. pieniądze iedne odmienili, drugie podniesli w Cenę. Szelągi stare, ktore miały w sobie cokolwiek srebra, aby ich niebrano wywołano, a insze szeroe miedziane, nabitych przyięto, z wielką szkodą ludzi vbogich. Takze podniesli inszey monety grubey, Talery ktore szły po zł. 3. podniesli po zł. 6. czerwone złote ktore szły po zł. 6. poszły po zł. 12. Orty osiemnastowe po zł. 1. Takze nabili Tymfow miedzianych pobielanych srebrem, po zł. 1. a to dla zołnierzow ktorzy rebellię podniesli dla niepłaconych wielu zasłudz, te pieniądze postanowili. I lubo niemi zołnierzom popłacili, przecz te pieniądze w tey Cenie zostały. Moneta odmieniona y podwyższona.

<u>Rubrum Koscielne.</u> Anno Dñi. 1670. Instituit, sacra Rituum Congregatio, vt infra Octauam SS. Corporis Christi, neqꝫ Votiuæ Missæ priuatæ, neqꝫ pro defunctis celebrentur, nisi præsente defuncti corpore. similiter per octauas pentecostes, Natiuit. Christi. et paschæ. Similiter in processionibus quando Canitur Antiphona Melchisedech, bis tantū cū SS. Sacramento in Monstratorio, benedicatur clerus, et populus; primò, præcedens ad illa verba ô Jesu: secundò, subsequens ad vltima eadem verba ô Jesu. ut in Rituali est Soc.

Anno Dñi. 1683. Similiter, ut quouis die Dominico, etiam occurrente festo duplici, statio fiat in medio Ecclesiæ post processionem, usqꝫ ad Vltimam octobris.

<u>Officia sanctorum in Breuiar. apposita.</u>

Officium S. Canuti Regis Danorum Martyris. Anno Domini. 1678.
Officium S. petri Nolasco Confessoris. Anno Dñi. 1666.
Officium S. Andreæ Corsini. approbauit S. Rituū Congr. Anno Dñi. 1666.
It. officium S. Francisci Salesij. 1667.
It. officium S. Mariæ Magdalenæ de pazzis. A.D. 1678.
Officium S. Venantij Martyris appositū in Breuiar. Anno Dñi. 1679.
Officium S. Rosæ Virginis Limanæ ord. prædic. appositū in Breu. A.D. 1678.
Officium Translationis S. Casimiri, ex indulto Innocentij X. supplicante ob id Joanne Casimiro Rege poloniæ.
Officium S. petri de Alcantara sacr. Rit. Congr. approbauit. 1670.
Officium S. Margarethæ Reginæ Scotorum. A.D. 1678.
Missa de S. Ignatio Fundatore Soc. Jesu approbata à Clemente X. 1675.
Officium S. philippi Benitij Confessoris. A.D. 1683. in Brev. apposit.
Officium S. Eduardi Confess. 1683. In Breu. appos.
Officium S. Didaci Confessoris 1681. in Breu. appos.
Festum Conceptionis immaculatæ B.V.M. et officiū eiusdem celebrare incepit Ecclesia Anglicana Anno Dñi. 1119. quod postea in vniuersū orbem concilium Tridentinum approbauit.
Anno Dñi. 1622. Gregorius XV. papa in sanctorum numerū retulit. S. philipum Nerium. S. Ignatium Loiola. S. Franciscum Xauerium Soc. Jesu.

S. Isidorum Madriensem, et Theresiam Hispanam, ordinis Carmelitarum discalceatorum matrem.
Item B. Joachim, Patris Deiparae Virginis Mariae, memoriam 20 Martii celebrari iussit. Item quaestionem diu agitatam, quod eadem Beata Virgo Maria, fuerit concepta, absque peccato originali definivit,

Monstra. Anno Dñi. 1495. Monstra seu portenta Cracoviae apparuerunt. Mulier quaedam in platea S. Spiritus, infantem exanimem peperit, cuius dorso, serpens vivus insidebat, arrodens et depascens cadaver. Cromerus.
Eodem Anno. In suburbana villa Cracov. Cui nigra nomen est, ad decimu calendas Novemb. Mulier monstrum edidit; caetera quidem humana figura, sed collo et auribus leporinis, et uno grandiore intestino, totum ventrem occupante, diducto victu spirans. Idem Cromerus.

Anno Dñi. 1614. Mense Novembri, Stawcanis praedio Archiepiscopali Leopolien. Luscinia, concentum suum, tempore non suo edidit.

40 Horarū supplic. iako? Notan. Ze przed tym, kiedy sie trafiło odprawowac Horas 40, tye supplicationū, tedy sie consequenter wednie y wnocy, odprawowaty, y bywaty godziny podzielone na pewne osoby, v.g. pewney godziny przychodziło Bractwo, y odprawowało nabożeństwo, inszey godziny Szkota, inszey godziny z szpitala Vbostwo, y spiewali Bogarodzicę y insze piesni, wnocy Cechowie, każdy cech swię godzinę: Poty za X. Trebicluē Biskupa, postanowiono aby 40 Horarū nabożenstwo, odprawowało sie przesz trzy dni, to iest podzielone były 40 godzin na trzy dni, wednie, niewnocy.

PP. Societ. chcieli odiac mansionarią. Circa Annum 1660. Patres Societatis u S. Barbary w krakowie, napierali sie u X. Archi Presbytera in Circulo Crac. B.V.M. aby im vstąpit Mansionariey na cmentarzu, gdzie kaplani swietey niechaią, na rozprzestrzenienie collegiū swego, a gdy tego dopuscic niechciat, na ten czas Nicolaus Stoinkowski Archipresb. y Canonicus Cracov. appellowali Jezuyci do Rzymu, y długo o to prawo było, ale nic niewygrali Jezuyci.

PP. Societ. kłopotali sie z Prob. S. Szczep. Pod ten ze czas cisz PP. Societatis, u S. Szczepana w krakowie, vstawicznie kłopoty czynieli z Proboszczem S. Szczepana, wdaiac sie w iego officia pastoralia, iako to, w solennitates, w processie, na wielkanoc, na Boze ciało y insze. Były o to kłopoty przed Biskupem krakowskim, y przy sądach produkowano, ze oycowie Jezuyci, vczynili sobie w kosciele S. Szczepana, ciborium osobne, a proboszcz swiechi także ciborium z wydłayne osobne, y przychodziło do tego, ze devotki, niechciały brac communiey z ciboriey swiecckiego xiedzey, ieno z ciboriū Jezuyckiego, czemu sie przy sądach dziwowali barzo, et alia indigna dziaty sie, y w Rzymie ta sprawa była.

PP. Societ. pobożni. Bywało tesz to Circa Annū 1630, czom y ia sam widziat, ze oycowie Jezuyci, chodzieli po krakowie do vbogich na vlicach leżących, y stuchiwali ich spowiedzi, kazania wszystkich stanowszy gdzie na kamieniu niewali, cathedrzowali.

Zwyczay in Quadrag. Bywało tesz to v Bożego Ciała poscie, zaraz post 1. Dnicā Quadr. spowiedali sie ludzie pierwszę spowiedzię. A w kwietnią niedziele rozdawat Prałat communię wsrzod kosciota przed wielkim ołtarzem, dwiema rzędami na ziemi klęchał ludzie.

OPISANIE INKURSIEY SZWEDOW. DO POLSKIEY, Y DO KRAKOWA.

Za panowania Jana Kazimierza, krola polskiego, stało się wielkie spustoszenie we wszy
stkiey polszcze, miast, miasteczek, wsi, y kościołow, wten sposob. Hieronym Radzieiowski,
podkanclerzy koronny, poroznił się z krolem, zatym gdy między niemi rosła nienawiść, pona
mawiał factiami niektorych panow Senatorow, aby krola kazimierza z krolestwa zrucieli, — krol szwedzki
a Carola Gustawa krola szwedzkiego obrali, nakłonieli się do tego niektorzy, ktorzy byli nie — wyiezdza do polski
przyiaźni krolowi; iachał tedy Radzieiowski do Szwecyey, opowiedaiąc krolowi szwedzkiemu wo
lą PP. Senatorow polskich. krol szwedzki dał się namowić, wyprawił się tedy do polski we
kilkudziesiąt tysięcy woyska, wespoł z Radzieiowskim, ktory zruciwszy stany polskie, po ziemie
ckim chodził. Miał krol szwedzki wiele ludzi zacnych szwedow przy sobie. Gdy wysiadł z morza
prosto się do poznania udał, gdzie bez żadney trudności wiachał.
Gdy przyszła nowina, że krol szwedzki w poznaniu, zaraz pratał Hyacinthus Liberius, wszystko
srebro et apparaty bogatsze kościelne ułożyć kazał wskrzynie, o wyiachaniu do sląska myśląc.
krol kazimierz wyiachał z krolową z warszawy do krakowa, pospolite ruszenie obwołano, na ktore
leniwo się wybierali szlachta, każdy o sobie myśląc. Żołnierze kwarciani bić się niechcieli, aby im
zatrzymane postacili kwartały. A krol szwedzki za tym przybliża się powoli.
Co żywo z szlachty, y duchownych, niemyśla ieno o ucieczce. pratat nasz spoządziwszy wszystko wdro — Vide fol. 38.
gi, zostawił iednak cokolwiek srebra, aby bracia niemędzyli, rozumieiąc że ie pochowali. Była
ta nadzieia u wszystkich, że PP. Senatorowie mieli pacifice wprowadzić krola szwedzkiego. Zo
stało tedy braciey klasztorney dziesięć, ktorzy się sami nato ofiarowali. Drudzy posłani do Szwecyi,
aby porozumieli co się będzie daley dziać. Zostawił pratat braciey kilka beczek wina, słodow,
mąki, y legumin wszelakiey, y tysiący złotych dwa. y tak sam z kościelnemi apparatami wiachał
do sląska, do Fulneku klasztoru Canonicorum Regul. /
A gdy co dzień trwogi następowały, krol kazimierz, zwątpiwszy o posiłku, krolowe wyprawił — krol polski uste
do sląska, a sam koło węgierskiey granice, między gorami się bawił, zleciwszy obronę krakowa — puie.
Stephanowi Czarneckiemu, Woiewodzie kiiowskiemu. Gdy się krol szwedzki przybliżał, czar
necki kazał popalić wszystkie przedmieścia krakowskie, barzo budowne, dwory, kamienice, do — przedmieścia pala.
my, kościoły, pogorzały.
Był zaraz przed Mikołayską bramą, młyn murowany, nazwany kutlewski, w ktory mieliśmy
miarki; na odstrzał tego młyna, na kamieniu był wyrysowany kielich z Hostyą. z drugiey
strony Herb X. proboszcza kłocyńskiego, skrzydło strzałą przebite, bo to on zmurował był. Dru — Młyny klasztorne.
gi młyn na garbarzach, niedaleko kościoła Nayśw. panny na piasku, nazwany kamienny. Także
blisko tego młyna, były domy nasze klasztorne, nazwane Venetia, dla tego iż były nad Rudawą rze — Domy nazwane Venetia.
ką oczerowane, ktora szła koło krakowa wkoło, od bramy grodzkiey aż do teyże bramy. Wtych
domach wolno było gorzałkę palić, piwo robić, lubo prawo kaczmarzow krakowskich z X.
proboszczem kłocyńskim było o to. Bo to mieysce było kiedyś ogrodem, abo zwierzyńcem
xiążęcia iakiegoś, a potym klasztorowi Bożo ciała darowane. Na tem mieyscu stoi do tych czas
Belwart od Szwedow rozsypany, a potym A. D. 1681, obmurowany murem miasto fortece.
Koło tey Rudawy na każdy rok, słamniąc ią, robili Tatarowie z Zamku, ktorych tam by — Tatarowie więźniowie.
to zawsze kilkanaście, przy fortce przeciwko Bernardynom, mieli swoy dom. Tych z woyny dosta
nych posytali, y chodzili wkaydanach, nażaki robili, y przedawali. mieli swoy prowent z Zam
ku. To wszystko iakom wyżey wspomniał pogorzało.

Zatym Biskup krakowski petrus gembicki, y kanonicy, y moznieysi Raycy krakowscy poustępowali, iedni do slązka, drudzy do Węgier. Czarnecki drugi nie chciał puszczac z krakowa, dla obrony. Fortifikowac tedy począł krakow, ile mogło bydz podten czas krotki. Bramę grochą zawalili drzewę, kamieniami, ziemią; Most krakowski wpuł rozebrali, przed bramą zmiasta fosy pokopali, działa na zamek wytoczyli, maiąc trochę z mieszczan, y z zołnierzow, praesidium.

Praesidium krakowa iakie.

Tedy Anno Dni. 1655. die 27. septemb. przyciągnął krol szwedzki pod krakow, z wiekszem woyskie niż wyiachał z szwecyey, bo naszych polakow naprzystawało do niego wdrodze, po Niemiecku sie przybrawszy.

A widząc że przeciwko niemu żaden z panow polskich, aby go prowadzili na krolestwo iako obiecali, niewydzieldza. pierwey żołnierzow swoich przed sobą przesłał, ktorzy przyiachali do kazimierza, bo brama wielka ieno przywarta była, Raycy wszyscy vstąpili. Przypadli tedy szwedzi z wielką furyą, z dobytym golem orężem, zaraz poszli kamienice, domy, rabowac. wpadli potym wkosciol, ludzi wkosciele odzierali, nikogo przecię niezabiiaiąc, ani raniąc. wten czas z ciborium dwie puszcze srebrne z [illegible]. z Sakramentem wzięli, y sakrament na cmentarz wysypali. wyszedł X. Zaliszyan zbierac Hostye ss., a ieden szwed pomagał mu też zbierac. Tedy przez tydzień ludzie z kosciola wychodzic nie smieli, tam z dziecmi sypiali, y iesc sobie gotowali.

Szwedzi w kazimierzu.

w Mieście y w kosciele rabuią.

Wten czas przyszło kilkanascie szwedow powaznych na cmentarz, przeciwko ktorym wyszli nasi Bracia, y przywitali ich, y prosili do klasztoru, y częstowali winem, ktorzy z podziękowaniem odeszli. W kilka godzin Vłaystwo szwedzkie, popiwszy sie u Zydow, wyrąbywali drzwi, abo wrota do klasztoru, od zydowskiey Vlice. Brat Jakub Mrowinski, Diakon, y szafarz, vmieiąc po Niemiecku, rzekł. poydę ia do nich, z mowię sie z niemi, y otworzył im wrota, a oni szturmem wpadaiąc, w samey bramie, przebili mu szpadą skronie, że zaraz padł, y vmarł. Co widząc Bracia, pouciekali wszyscy na kosciol; a szwedzi zaczęli do Cel rabowac, y nasi katolicy z niemi. Izby prałackie porabowali, wyrzucaiąc to wszystko czego prałat z sobą wziąc niemogł, nawet y xięgi włoskie, y insze sprzęty, to wszystko katolicy brali. wten czas Furtyana, poddanego Skrzyszkowie, postrzelili, a on w Bracie vciekaiąc na stayni vmarł.

w klasztorze rabuią.

Brat zakonnik zabity, y Furtyan.

Trzeciego dnia przyiachał sam krol szwedzki z swoim Dworem, y stanął w klasztorze, w izbie tey wtyle szug prałackich od cmentarza, y z nim Doktor, praedicant, y insi panowie szwedzcy. dopiero opanowali spiżarnie, wktorych było kilkadziesiąt faskow masła, syrow, słodow, mąki, ktore X. Proboszcz z folwarkow zgromadził, przed wyiazdem swoim. Celle wszystkie opanowali szwedzi, y z żonami.

Przyiazd krola szwedzkiego.

Czwartego dnia, Bracia wysłali iednego z między siebie, ktory vmiał po Niemiecku, do krola, supplikuiąc o wolnosc. ktory im kazał, ześć z kosciola, y mieszkac na oratorium, y naznaczył im pewną ordynaryą dawac z kuchnie, y z piwnice. od skarbu koscielnego, wktorym było wiele depozytow mieyskich, y srebra koscielnego, y srebro koscielne [illegible], kazał sobie klucze oddac krol. przez dwie niedzieli niebyło nic wkosciele, ani dzwoniono, ani spiewano, ani mszey; aż znowu supplikowali do krola, o pozwolenie nabozenstwa, y kazał im wydac kielich ieden dla celebrowania. A czwartego dnia [illegible] wyzey, obwołano na mieście, aby sie każdy bezpiecznie wracał do domu swego.

Bracia supplikuią do krola.

O wolnosc.

O nabozenstwo.

Po wsiach y miasteczkach rabuią.

Pod ten czas kornety szwedzkie, wypadały na wsi, na miasteczka, y zabierali bydło, owce, konie, ktorych nazganiali do sadu klasztornego, a zabiiali na potrzebę dworu krolewskiego. Pod ten czas z kosciołow brali apparaty, y znich w Refektarzu naszym, krawcy polscy y szwedzcy, robili kabaty,

141.

pludry, pendenty, y insze. Wina z piwnic mieyskich, slacheckich, zabierali, a zwozili do klasztoru, piwa, miody robili wklasztorze, dla dworu krolewskiego.

Pod ten czas poczęli szturmowac do Krakowa, gdy iedni sie przez wisłę przeprawiali, drudzy most naprawiali, lubo na nich zdrwat biło z zamku, y zabili puszkarza szwedzkiego, lecz zawsze sie krakowianie dobrze bronili. Aż po czterech niedzielach oblężenia; od krola ~~szwedzkie~~ polskiego, zadnego subsidium sie niespodziewaiąc, vczyniwszy consultę z czarneckie, poddali sie cum certis conditionibus z krolem szwedzkim vczynionemi. Tedy popuszczawszy sobie zobudwu stron condicie na krakowie, otworzyli krakow. Wiachał tedy krol szwedzki do krakowa, y prosto iachał na zamek, a tam ogladawszy pokoie krolewskie, poszedł potym do kosciola, ogladał groby przodkow swoich, bo szedł z familiey Jagiełow, od Zygmunta trzeciego krola polskiego. wychodząc, kazał wziąc Ciborium srebrne wielkie, y trunnę s. Stanislawa srebrną, y lichtarze barzo wielkie, na pięc łokci wysokie stoiące na ziemi przed Ciborium, y skrzynię srebra X. Gwozdowskiego kanonika krakowskiego depozyt, y innych wiele rzeczy srebrnych, ktorych nie wywiozł X. Piotr Gembicki, biskup krakowski. Na ten czas przykazano krakowianom, aby ex nunc trzydzieści tysięcy złotych złożyli na przywitanie krola.

Szturm do krakowa.
Poddał sie krakow.
Rabuie kosciol zamkowy.

Wrociwszy sie krol do kazimierza, klucze od skarbu koscielnego oddał swoim panom starszym, aby to sobie wszystko co tam było wzięli. Tam wszystkie mieyskie depozyty pobrali, skrzyń nie potrzaskali, koscielne srebro, iako o tym czytay fol. 39. Takze z Biblioteki xiegi doktorow, co nazacnieysze, kanclerz szwedzki pobrat. obrazy włoskiey roboty ktore sie upodobały wzięli. Poki szwedzi wklasztorze mieszkali, xięgi in folio brali, na ładunki, nawet kurdwanem obszyte xięgi in folio, karty z nich wydzierali, a piecenie sztuki obwinąwszy wkarty wsyłali, drugie pod ciasta etc. Pod ten czas vmarło kilka szwedow znacznych, w kazimierzu, ktorych chowali w kosciele naszym bożego Ciała po luterskim, skazaniem było, pod kamieniem wielkim przed kratą, lecz zaraz po odeyściu szwedow, wykopano ich, y wyrzucono.

Rabuie skarb koscielny bożego ciała.
Z Biblioteki.

Poiachał wkrotce krol szwedzki do Warszawy, zostawiwszy przy krakowie, generała swe Paulum Wirtz, ktory mieszkał wkrakowie, w narozny kamienicy, idąc na Bracką vlicę przeciwko Ratuszowi. wkazimierzu zas był inszy commendant. począł tedy Wirtz krakow opatrowac. Naprzod, skazom wszystek z kosciołami obalił, aby było mieysce do bronienia sie z zamku. obalił koscioły na przedmiesciach zgruntu, ktore były iescze niedoszorwaty, iako s. Floriana. Nasw. panny na piasku, tam vniego mieszczanie krakowscy vprosili tę sciane, na ktorey iest obraz Nasw. panny malowany cudowny, y tę sciane iako mogli podparli, y tarcicami obraz opatrzyli. obalili kosciol murowany szczelo, s. kazimierza, y przy nim klasztor Reformatow s. Franciszka, za fortką s. Anny. takze y insze, ze sam krakow stał iako wpolu. Domy, z ktorych pewnych czynszow niepłacono co miesiąc, rozwalali na drwa, do piecow, pod piwa etc. bo zgor nic nieprzypuszczano drew. Pod ten czas gdy rozwalali kamienice, koscioły, naydowali skryte zamurowane skarby. Byli y Finowie czarownicy z Filandię, ktorzy laskami czarowanemi, zakopane rzeczy naydowali.

krol szwedzki wyiezdza zkrakowa.
Generał szwedzki obala koscioły krakowskie.

Zydzi na ten czas, wielkie wolnosci mieli, bo przebrawszy sie po niemiecku, z szwedami ieździli, na rabowanie dworow, kosciołow, y apparaty koscielne skupowali, u zołnierzow szwedzkich, zabranie pieniądze, a te na insze formy sztat przerabiali. Ci prosili Wirtza, zeby kazał obalic s. Wawrzyńca kosciol, ale nasi prosząc pokazali to, ze ten kosciol nieprzeszkadzał nic do obrony, y owszem mogł być presidium przy murze mieyskim.

Zydow wolnosci y swawola.

Potym ten Wirtz postanowił, aby na kazdy miesiąc krakowianie dawali sześc tysięcy złotych, na zołnierza. postanowił, aby wszystkie okna wkamienicach były na vlice zamkniore, a

Oppressya krakowianow.

drzwi z kamienic kazał powybiiac, y na rynek znieśc. Co sobota, chodzili Szwedzi oględowac y re
widowac kamienice, szukaiąc y wpiwnicach strzelby, abo oręża iakiego. Powyganiano chłopow lu
znych, y mocnych, boiąc sie, aby ci pod czas dobywania miasta, nieuczynili iakich motus. Zakazano dzwo
nic, y zegarom bic, by snadz przez dzwony niedali znaku kiedy dobywac miasta. Wygnano wszystkich sta
rych, ubogich z szpitalow, xięży, po iedny̅ abo dwu przy kościołach zostawiwszy, boiąc sie głodu w obleżeniu.
Zaczym zakazano pod gardłem, aby nikt z miasta niewynosił nic, coby było do iedzenia y pi
cia, a wszelakiey żywności wolno było na przedaz do miasta wozic, y wnosic.
Kazał generał popisac wszystkie wsi, y miasteczka; ktory pewny prowent, zboże, y legumin,
y bydła, na pewny czas oddawac, y przywozic do Krakowa roskazał. A kto był nieposłuszny, zaraz
kornet żołnierza posyłał, aby tę wies abo miasteczko, spalono, ludzi pozabiiano. Zaczy̅ wiele slachty
wyprawowało sobie u niego paspourty, bespiecznie w maiętnościach mieszkania. I takim dawano za to
zł, na przykład Niemca Szweda iednego, abo dwu, że gdy iaki kornet Szwedow przyiachał, ow
Szwed ktory był na załodze, pokazował przywiley wierzchow, y w ten czas namnieyszey szkody nie
wzięli. Ale ten czas była wolnośc w Krakowie, y w Kazimierzu, bo wolno robili piwa, palili gorzałki;
miody. Ale niegodziło sie nikomu z miasta wynieśc z mieszczan y mieszczek, bez licentiey iego.
Dwie było były bramy otwarte, Grodzka y Floryanska, w ktorych ustawiczna Szwedow była warta. Gdy kto
z nąd przyszedł, pytano go po co idzie, Co będzie kupowat, y długo sie zabawi, y dawali mu muszkie
tera, aby z nim szedł gdzie mu potrzeba.
Drugiego roku, widząc że sie żaden z polskich panow niemiał do krola szwedzkiego, przychodzący
wydawali w bramach kartki, aby ie niesli do panow swoich slachty; w ktorych kartkach, chwalili krola szwedz
kiego, y aby go za krola przyięli radzili, a Kazimierza krola polskiego ganili. Gdy tedy po roku
polacy sie obaczyli; Lubomirski Marszałek koronny, począł woysko zbierac, chcąc dostac Krakowa.
Co postrzegszy Wirtz generał, wyprawił listy do węgier, do Ierzego Rakoczego Woiewody Siedmiogrodzkiego
o posiłek, ktory spodziewaiąc sie być krolem, przyiachał z woyskie̅ węgrow, y kozakow.
Ci kozacy wiele złego narobili w polszcze, bo okrucieństwa nad osobami oboiey płci czynieli. Sami
węgry przyiachali do Kazimierza, y w klasztorze w gmachach izbach, y w spiżarniach, konie stawiali;
Sami plugawcy, y w iedzeniu, y we wszystkich obyczaiach. A zatym Marszałek dawszy pokoy
dobywania Krakowa, poiachał z woyskie̅ do węgier, tam wszystkie maiętnośći Rakoczego palił,
y pustoszył. Potym wyszli precz węgrowie z Kazimierza, y Rakoczego poimano, y siedział w więzie
niu, iako oto kroniki. Ten Rakocy więcey miał w woysku rzemieslnikow, niż żołnierzow.
Wrociwszy sie z węgier Marszałek, założył obóz pod Tyncem, gdzie nasi polacy będąc nieostro
żni, piiąc, graiąc karty, iako zwykli: uderzył na nich z Krakowa Wirtz, y rosproszył ich, dwu
gich pobił, y wiele korzyści w obozie nabrał. Potym krolowa rotnie tentowała Wirtza po
darunkami, przez Ieronima Wierzbowskiego, Castellana na ten czas Brzeskiego, aby Krakow
puścił, gdyż iuż był krol szwedzki do szwecyey powrocił. Lecz on odpowiedział: Żeby mie mie
li za zdraycę, gdyż bym dobrowolnie, bez ciężkości iakiey poddał, ale szturmuiecie, a ia iakoby̅
niemogł wytrzymac, poddam. Tedy posłano do Cesarza po żołnierza, ktory by z naszemi wespoł
dobywali Krakowa.
Poczęli tedy od Kazimierza, od Kremionek bili z dział do bramy Bocenskiey, ktorą oba
lono, y muru sztukę, a zatym z Wirtzem generałem stanęła ugoda. Naprzod, żeby przysiągł
iako w żadnym nikędy niezasadził potrwdy. A polacy przysięgli mu, że go zdrowo z woyskie̅
iego doprowadzą na granicę slązką. y pozwolono mu wywieśc swe rzeczy z Krakowa. Za
czym gdy tak stanęło 28 Augusti, krol Kazimierz przyiachał pod Krakow, y przy obecności
iego, wyiachali wszyscy Szwedzi, y wyszła wozow naładowanych z niemi.

Popis wsi y miasteczek.

Iaka Szwedow ostrożność.

Przyiazd Rakoczego z węgrami y kozakami.

sie

w klasztorze węgry stoią.

Obóz naszych zniesiony.

Cesarscy z polakami dobywaią Kazimierza.

Szwedzi z Krakowa ustępuią.

Przez te dwie lecie, iako byli Szwedzi w Krakowie, niegodziło się nigdy dzwonić, ani zegarom bić, ieno w Kazimierzu u Bożeg° Ciała, dzwoniono zawsze według zegarów, a to za uproszenie generała, przez kapłana naszeg° iedneg°, który miał wielką łaskę u niego. 142.

Przez te dwie lecie, tak się były ludzie zepsowali przy tych Szwedach, że iuż niektórzy w piątki y w sobotę mięso iedli, Szwedzi się z niemi żenili, a gdy wychodzili, niewiasty za niemi szły. Pod ten czas Szwedów, niegodziło się processyey odprawować po rynku, ani po cmentarzu, ani umarłych chować z processyą, ani iawnie cum Ven. Sacr. chodzić do chorego, ieno occulte pod palendryną nieść, dla despektu iakiego. Jako długo byli Cesarscy, przy Krakowie, y Kazimierzu, y iako im płacono. Vide fol. 39. Zakazanie nabożeństwa.

Po wyściu Szwedów, tak klasztor nasz wszystek zasypecony został gnoiem końskiem, że wszędy w pas było plugastwa, y więcey niż sktem wołów wywieść go było potrzeba. y w izbach prałackich podłogę wyiąć, a nowę dać, gdyż tam konie stały węgierskie. Ogród także klasztorny zepsowany, bo tam woły, owce, krowy nagnano. Klasztor zasypecony.

Po przyiachaniu prałata z Śląska, wiele xiąg niedostawało, abo wszystkie w izbach ieg° pobrano, osobliwie włoskie, y po inszych klasztorach, zaczym wydano klątwę od Biskupa aby iesli kto miał iakie xięgi od Szwedów, żeby te xięgi znosili do Cancellariey. gdy tedy tego wiele nanosili. Prałat poznał xięgi swoie pewne, ale niewszystkie oddano, iż na nich niebyło podpisu V. g. Liber Conventus SS. Corp. Christi. Czego potym żałował, że xiąg swoich niepodpisował. O xięgi klątwa od Biskupa.

Młyny przed Szwedami były, na Rudawie ieden za S. Sebastianem, drugi pod Zamkiem za Bernardynami, y była tam ulica pod Zamek, gdzie y w całem ieździli, teraz tę ulicę zagubili, y młyny Szwedzi popalili. Po Szwedach był Wielgorządcą Jeronym Wierzbowski Castellan Brzeski, ten na budowanie młyna generalnego niemiał pieniędzy, podiął się tego Hyacinthus Liberius Proboszcz nasz, że zbudował swym kosztem młyn, przeciwko piaskowi na Rudawie, a potym wybrzymował prowent królewski, poty aż swoie odebrał. Młyn generalny X. Proboszcz buduie.

Od tey woyny szwedzkiey, poczęło Miasto Kazimierskie ubożeć, bo naprzód mury, które były nakryte pięknie gontami, że mogł wkoło miasto po murach obyść, obnażone zostały. Most kazmierski od gór, który Szwedzi spalili, więcey go niemogli zbudować Raycy, z tąd iako się wyżey wspomniało, po dwakroć po kilka dziesiąt ludzi na przewozie tonęło; co raz woda pram, abo most na samey wisle położony urwała, niewygoda ludziom, że raz gdy szlachta znaczna przeieżdżać miała, a przewozu niebyło, rozgniewani, postali czeladź szukać Burmistrza, który był y Lunarem, y nalazszy go, gnali go, kańczugami biiąc przez miasto, aż do przewozu, że musiał co prędzey kazać naprawiać przewoz. Potym kamienice iedne od Swedów poobalane, drugie przez niedbalstwo że ich niepoprawiono upadły, że tylo mury zostały. Przyczyną też były do ubóstwa, wielkie Contributie y częste, o których wyżey. Jeden, z Mieszczanów, prawował się z Raycami, (iakoby przez nich miało miasto ubożeć, y niszczeć) na co często Commissarze królewscy zie ździali na Kazimierz przez kilka lat, y kosztowie to Raycow na dziesięć tysięcy. Przez co zubożało miasto Kaz[imierz].

A nietylo w budynkach, ale y w osoby zubożało miasto, przez częste powietrza, tak iże Raycy supplikowali do króla, aby było osm Raycow było, nie 12 iako przedtym, bo niebyło kogo obrać.

Civca Annum Dni. 1670. Jeden z Żydów kazimierskich, bogaty, y przednieyszy, Jakub Rubin, Żyda okrutne pobożność.

Został Raycą kazimierskim.	okrzcił się, y wziął imię Hieronym, maiąc zacnych krzesnych z Senatorow. Ten starał się, aby został Raycą kazimierskim; czemu przeciwił się urząd kazimierski, prawbenduiąc, że maią prawo, aby żadnego Neophita nie przypuszczali do urzędu. Było o to prawo, y wiele na prawo Raycy stracili, ktorego potym sami dobrowolnie przyszli. Ten zostawszy Raycą, piękne wiary swiey katolickiey znaki po sobie pokazał, iako o tym fol. 52. od Zydow (iako była suspicia) o da rowany, długo chorowiąc, y od siebie odrzucać, w wierze s. katolickiey umarł, pochowany w kosciele na skałce. Po nim nastąpił syn iego także z Zyda okrzczony, za Raycą.
Zapisał się diabłu.	Circa Annum Dñi. 1640. włoch Franciszkan, zapisał się diabłu, a gdy ce lebrował, nigdy nie Consecrował, zwiedziawszy czarta, y diabeł mu służył do mszy w po staci chłopięcia carnego. o co degradatus także u Franciszkanow w krakowie, y odesłany do włoch.
I drugi.	Drugi z tych swiecki kazimierski, Zakrzewski. także się zapisał diabłu, o co w krakowie ścięty przed Ratuszem.
Femina in bello pugnans.	Anno Dñi. 1602. In Holandia. In bello, inter Hispanorũ cadavera, vnum mulie bre fuit inuentum, nudotenus, torque aureo redimitũ. Vixit sabibi illa fœmina militiam pluribus annis professa, inter primos fortiter pugnans occubuerat. Ita Piasecius.
Vixit annos 372.	Anno Dñi. 1151. Joannes de Temporibus, natione gallus, armiger Caroli Ma gni, communem vitæ humanæ mensuram, ad prodijium eqvestris, trecentis, septua ginta duobus annis, compertus est vixisse. Ita in Vitis Episc. Vladislaviensium.
kalwaria przy krakowie iak dawno?	Anno Dñi. 1600. Dnia 4. Pazdziernika, w sam dzień S. Franciszka, kalwa rya, abo kaplica pierwsza s. krzyża, iest fundowana, pięc mil od krakowa, w polach zebrzydowskich, od Mikołaia zebrzydowskiego, woiewody krakowskiego, poswięco na roku P. 1601. także w dzień s. Franciszka, przez Claudiusa Rangona Bi skupa Regineńskiego, Legata Papieskiego, przy bytnosci X Bernata Macieiowskiego Cardynała y Biskupa krakowskiego. Na tych polach zebrzydowskich, iest wymiar pra wdziwy miasta Jerozolimskiego, y w nim pałace Biskupow, sędziow chrystusa Pana, ktore teraz kaplice reprezentuią. To mieysce oddane iest Oycom Bernardynom. I uprzywileiowane iest, y nadane wielkiemi odpustami, od zwierzchnosci kościo ła Rzymskiego.
Kupio Sakrament od Zydow w poznaniu v[...]ty.	Anno Dñi. 1399. w poznaniu. Białagłowa iedna z Corką, służyły u Zydow, ci namowili ią, aby dostała Sakramentu ss. daiąc iey pieniądze, y wiecie obiecuiąc więcey, Tedy 15 Augusti, in festo Assumpt. B.N.M., zakradły się w kosciele, a gdy kosciół w południe zamkniono, wyłupały Cibovium, y trzy Hostie nasw. wziąwszy, przedały Zydom. ktore Hostie ss. zgromadziwszy się Zydzi skłuli kłoli, aż z nich krew obficie płynęła. czego dowiedziawszy się urząd mieyski, poimał Zydy, y niewiasty, potracił. o czym iest histo rya drukowana.
Introductio no wego seniora do szkoły.	Był tesz zwyczay Circa Annũ 1630. że gdy nowego seniora na szkołę przyimo wano, ten akt odprawiał się solemniter. bo naprzod szkołę wszystka intus obito. zaproszo no gosci tak Akademikow, iako Raycow kazimierskich, y zakonnych kapłanow domowych. Tan senior ktory obeymował szkołę, w katedrze miał orację, potym abo Prałat, abo Przeor, abo Doktor zakonnich iesli był, oddawał mu klucze od szkoły przy oratiey, y rozgę. A potym na gorę P. senior prosił gosci, a tam częstował z wara ma[...]

OPISANIE KROTKIE POCZĄTKOW KOSCIOŁA BOZEGO CIAŁA, NA KAZIMIERZU PRZY KRAK. Y CONVENTU PRZY NIM CANON. REG. S. AUGUST.

OPISANIE KOSCIOŁA.

Założenie Kazimierza. Dlugossus.

Kazimierz Wielki, Krol Polski, Władysława Łokietka krola Polskiego Syn, załozywszy to miasto, w Roku Panskim 1335. w iedenascie lat po załozeniu iego, Roku P. 1346. przytrafiło sie, ze złodzieie, pod czas oktawy Bozego Ciała, z kościoła wszystkich SS. w Krakowie, Monstrantią z Nayś. Sakramentem ukradli, y z nię poszedszy w nocy, na to mieysce, gdzie teraz iest kościoł Bozego Ciała w Kazimierzu, a przedtym była wioska Bawoł nazwana, dobyli Monstrancyey, aby ią łamali, y srebrem sie dzielili; a obaczywszy ze nie srebrna, ale mosiądzowa pozłocista, w onesz bagniste mieysce, niezbożnie z Nayś. Sakramentem wrzucili, y odeszli. Nie chciał P. Bog długo taic takiey zełzywości, ale to wnet cudem obiawic raczył; bo z Zamku Krakowskiego, y z inszych mieysc, swiatło z nieba na to mieysce gdzie była Monstrantia z Nayś. Sakramentem, we dnie, y w nocy zstępuiące widywano, czemu sie dziwuiąc, a przyczyny niewiedząc, doszła ta wiesc Biskupa Krakowskiego, y inszych duchownych, a za tym y krola samego. Biskup samze tey swiatłości oczyma doświadczywszy, a post przesz trzy dni naznaczony odprawiwszy, z processyami wszystkiego duchowienstwa y ludu pospolitego, z chorągwiami, y Litaniami, przyszli na to mieysce, gdzie swiatłosc z nieba zstępuiącą widzieli, a tam z podziwieniem wielkim, Monstrantią z Nayś. Sakramentem znaleźli: ktorą Biskup z wielką uczciwością podniosszy, do kościoła wszystkich Swiętych skąd była ukradziona prowadził.

Znalezienie Nayś. Sakr.

Założenie kościoła Bożego Ciała.

Zaraz w tym pobozny krol Kazimierz, uczynił slub, ze miał na tym mieyscu gdzie znaleziono Nayś. Sakrament, kościoł pod tytułem Bozego Ciała wystawic. I zaraz drugiego Roku poczał, y zmurował choru małego, na dwadziescia łokci wysoko. Umarł za tym krol Kazimierz, y tego małego choru nie dokonczył. niemaiąc sumptu na murowanie dalsze kościoła tego, na tych scianach murowanych, z drzewa wyniesiony kościoł, y gontami pobity, tak przesz sześcdziesiąt lat, pod rządem swieckich kapłanow zostawał.

Pierwszy Pleban tego kościoła był imięniem Iaroslaus, ktory przetko Bractwo Bozego Ciała wprowadził do tegosz kościoła, y Confirmatią iego od Clemensa VI. Papieża uprosił.

Wprowadzenie Canon. Reg.

Roku zaś Panskiego 1405. Władysław Iagieło krol Polski, wprowadził do tegosz kościoła Canonicos Regulares S. Augustini, z Kłodzka Miasteczka, ktore leży między Czechami, a Slązkiem, za pozwoleniem Piotra Wyszo, na ten czas Biskupa Krakowskiego, nazaiutrz po swięcie Zwiastowania Nayś. Panny, przy obecności Arcybiskupa Gnieznienskiego, y inszych Senatorow Korony Polskiey; postanowiwszy za pierwszego Proboszcza temusz kościołowi, Zakonu Canonicorum Regularium professa z Kłodzka, imięniem Conrada, męża nauki, y swiątobliwym zywotem sławnego.

Ten Proboszcz kościoł drewniany, na scianach murowanych postawiony zniosł, y murowanie

wyżey podał, z iałmużny Biskupow, y mieszczan Krakowskich podnosie. I iako Długosz pisze, Historyk polski, pięć proboszczow, successive po sobie następuiący, ten kościoł murowali.

Wielki ołtarz. W tym kościele wielki ołtarz był, ten ktory teraz iest nad drzwiami wielkiemi pod oknem; struktura nad nim zrobiona była na kształt monstrancyey: w tey strukturze, we środku, stała osoba zrobiona P. Jezusa, statura Dominis, a u nog iego kielich, w ktory iakoby z boku, rąk, y z nog krew ciekła, tak druty na to zrobione pokazywały. Tego ołtarza nie zakrywano, ale go zamykano we drzwie, na quadragesimę, a gdy sie solemnitas trafiła v.g. Nativitatis Christi, Ascensionis, Corporis Christi, wkładali te obrazy wielkie we środek ołtarza, ktore teraz są na ścienie nad Ciborium. Był też ten zwyczay, y za mnie ktory to piszę, iż gdy sie solemnitas trafiła, że była statia na dole, przed Nieszporem Zakrystian powynosił wszystkie Reliquie na wielki ołtarz iako zdrowy, kurzyle. a potym gdy sie kończył Magnificat, Diakon brał te Reliquie z ołtarza, y oddawał kapłanom, ktore oni zebrawszy, zanosili y do Zakrystiey, y na ołtarzu kładli, gdy sie nieszpor skończył.

Ciboriū stare. Przy tym ołtarzu po boku przy Zakrystiey było Ciborium kamienne, wysokie aż kuchle pienia kościelnemu, mieyscami złocone, barzo piękne; do ktorego z było po stopniach kamiennych wchodzono, gdy było trzeba Venerabile Sacramentum wziąć. Na wierzchu tego Ciboriū był wielki kamienny pellican. To Ciborium zniosł X. Marcin Kłodzinski proboszcz kiedy był [illegible] srebrne sprawił, y nowy ołtarz wystawił.

Zegar w kościele. W tymże mieyscu przy Ciborium był zegar ktory godziny wybiiał, y za kościołem; y w kościele była statua trzymaiąca cymbał w ręku, y godziny wybiiała. Z drugiey strony był ołtarzyk S. M. Magdaleny nie w murze, ale tak stoiący przeciwko na kościoł, ktory także X. Marcin Kłodzinski zniosł, a tę w murze dał wykować.

Sepultura proboszczow y Braci. Przed wielkim ołtarzem chowali sie proboszczowie w ziemi, a nad każdym proboszczem, kamień wielki kładziono, z iego osobą wyrysowaną, na kamieniu leżącem, y napisem. Te kamienie zniosł X. Marcin Kłodzinski, kiedy dał gradusy Marmurowe, y posadzkę przed wielkim ołtarzem, y grob dla proboszczow wymurował. Bracią zaś chowali niżey w małym chorze w ziemi; aż niedługo potym w Roku pańskim 1620, wstąpił do klasztoru, świecki kapłan Cyprianus de Mieyska gorka, kanonik Wielicki, ten proprio sumptu, dał wymurować grob dla Braci, iako teraz iest in minori choro.

In minori choro był na środku pulpit prosty stolarską robotą, na ktory śpiewali Cantorowie, y tamże [illegible], nie na organach. Cantor, gdy sie gdzie do ktorego kościoła odprawowała processya, laskę srebrną na pałkę toczoną, nosił w ręku.

Formy in minori choro były proste, nie malowane, stolarską robotą, nad ktoremi było malowane Boże przykazanie. Te formy gankow z wierzchnich niemiały.

Grob Błogosł. Grob Błogosławionego Stanisława Kazimierczyka był in minori choro, przy tey stronie muru, gdzie Zakrystia, w rogu ołtarza Salvatoris, kratą obwiedziony, na kształt kapliczki, w ktorey był ołtarz Mariey Magdaleny, ktory teraz iest u S. Wawrzyńca. Reliquie tego Błogosławionego były zakopane w ziemi głęboko, trumienka obmurowana, a na wierzch na tym grobem był kamień wielki na ziemi leżący, z osobą wyrytą tego Błogosławionego. Na tym zaś kamieniu była struktura drewniana, na kształt mar, ktorey velum okrywano.

Przeciwko temu grobowi były drzwi wielkie na cmentarz ku południowi, a przeciwko drzwiom

ołtarzyk prosty SS. Trinitatis. Ten grob Błogosławionego zniosł, y przeniosł do wielkie° choru X. Marcin Kłodzynski, gdy formy te nowe stawiał.
Zakrystyą wymurował Gaspar Praepositus, do ktorey były drzwi żelazne, odrzwie kamienne białe, iednak gdy X. Hyacinthus Liberius proboszcz, stawiał Epitaphium Antecessorowi swemu X. Marcinowi Kłodzynskiemu, w ten czas dał odrzwie Marmurowe, y drzwi drzewniane żelazem obite. Drzwi do Zakrystiey były, nie tak blisko ołtarza wielkiego, ale w tym mieyscu gdzie teraz Laraterz przy skarbie kościelnym, za grobem Błogosławionego. — Zakrystya murowana.
W Zakrystiey był ołtarz Consecrowany, we srodku pod oknem, Annunciationis B.M.V. y celebrowano na nim, gdy sie kto chory trafił. Wescie na gorę, była cośka dupcona, taka iako teraz na organy, abo na kościoł. Tę Zakrystią reformował Pr Gregorius Respondowski na ten czas będąc Zakrystianem. Anno Dni, 1677. y stoły dał nowe z szufladami, y wschod przystoynieyszy, y posadzkę, bo przedtym były kamienie wielkie, y ozdobił obrazami, zniosszy ołtarz.
Skarb w Zakrystiey, był tak wysoki, aż pod wierzch dachowki, nad oratorium teraznieysze, ktory przemurował Marcinus Kłodzynski, y z tak wysokiego budynku, uczynił Oratorium, malowaniem ozdobił, y nowe formy dał. Oratorium zas stare było na srod kościoła, pod passyą, in Minori Choro, ku wielkiemu ołtarzowi zbudowane iako pudło iakie, w ktorym były kraty drewniane, że mogł y ku wielkiemu ołtarzowi, y na kościoł z niego patrzyc. — Oratoriū stare.
Koło passyey, wiszieli na swych krzyżach dway Łotrowie, barzo wielcy, iako teraz sama figura Crucifixi Dni, nadzy. Pod niemi z iedney strony stał Longinus z kopią we zbroi, wielki takze: z drugiey strony Setnik takze we zbroi, trzymaiący napis w ręku, Vere filius Dei erat iste. Nad Łotrem prawym wisiał na drocie Anyoł z skrzydłami, iakoby lataiący, ktory duszę tego w ręku trzymał. Nad Łotrem Lewem, wisiał na drocie diabeł, na kształt netopeża z skrzydłami, ktory w pazurach trzymał duszę Łotra lewego. To wszystko zniosł Hyacinthus Liberius proboszcz, samę passię, z Naysw. Panny, y z S. Jané, y z Mariey Magdaleny zostawiwszy, aby drudzy do ołtarza wielkiego nie zastaniali. — Passya na srodku.
Organy były małe in Minori Choro, na tym mieyscu gdzie teraz, ale że y złe były, tylko o trzech głosach, y structura stolarską robotą, zniosł ie Hyacinthus Liberius proboszcz, a dał terazwe. Obrazy w Małym Chorze SS. Canonicorū Regul. między oknami sprawił X. Jan Gelasy Zorawski, na ten czas Zakrystyan. Ołtarzyk na oratoriū sprawił X. Joachim Wyszynski, a obraz do niego Naysw. Panny na blasze, dała Pani Katharzyna Misiecka Woytowa Kazimierska. — Organy stare.
Na wielkim Chorze, wszystkie ołtarze były stolarską robotą, zamykane drzwiczkami, iako dwa znich ieszcze widziec na murze przybite nad gankiē idąc na Oratoriū. Te ktore są wybite w murze, X. Marcin Kłodzynski proboszcz sprawił. Te ołtarze cztery u kraty. Salvatoris & Crucis, Virginū, B. Mariæ V., sprawił X. Marcin Kłodzynski do czego sie przyłożył znacznie X. Gelazy Exorcista będąc Zakrystianem, y z Exorcizmow ofiarowane pieniądze maiąc. Ten że obraz wielki przy dzwonicy Judiciū christi sprawił. Ołtarze dwa przed Raycami sprawił Hyacinthus Liberius proboszcz, staroswieckie proste zniosszy, z ktorych ieden iest SS. Trinitatis u S. Wawrzynca na wielkim ołtarzu. Na tym mieyscu gdzie teraz grob Błogosł. Stanisława, w ołtarzu była ta passya, ktora teraz iest w grobyen na cmentarzu, a poczawszy od ołtarza aż do drzwi pobocznych ku szkole, było iakoby Theatrū wysokie od ziemie na trzy łokcie zrobione stolarską robotą, na ktorym stały osoby, tak wielkie iako człowiek statuy, prowadzące christa P. na smierc. Naprzod u samych drzwi stolarską robotą zrobiona brama od Jeruzalem, — Statuy stare prowadzące. Historia męki panskiey.

z ktorey wychodziły Marie płaczące, potym żołnierze we zbroiach z czołgarniami, na ktorey był napis S.P.Q.R. był y Dobosz z bębnem, y chłopiec ciskaiący kamieniami na P. Jezusa. We srzod ku P. Jezus z krzyżem upadaiący, y Simon Cyreneus krzyż za koniec trzymaiący, przeciwko P. Jezusowi stała Veronica, twarz na płotnie wybitą, a potym dwu łotrow w kosztulach, z związanemi rękami opak. Te wszytkie osoby były syncerską robotą robione, y pomalowane. Tę historią męki Pańskiey, zniosł X. Marcin Kłodzynski proboszcz, y dla tych osob w krzcie zmurował kapliczkę, ktore potym od wilgotrości pobutwiały, y dzwonicy popalili.

Organy były wielkie nad kruchtą, stare structury, te zeszczane y że daleko było na nie chodzić, zniosł Hyacinthus Liberius proboszcz, a na tym mieyscu dał okno.

Groby kościelne. Po bokach kościoła, były wielkie kamienie, iako teraz na srodku kościoła, y niebyło grobow, ale sie ludzie w ziemi chowali, prócz kilku grobow małych szlacheckich po kątach, aż w Roku 1638. Martinus Kłodzynski proboszcz, po bokach kościoła, dał iednostayne groby wymurować, to iest od Crucis aż do Loretu; od Virginis aż do kaplice S. Anny, y wielkie kamienie zniosł, a posadzkę położył. Gdy kopano te groby, przed kaplicą B.M.V., naleziono w trunnie kamien ny Matkę X. Foxa Archidiakona Krakowskiego, ktory był rodem z Kazimierza, y potym głęboko, w grobie samym w ziemię wpuszczono, iey osoby obraz na filarze kościelnym, przeciwko kaplicy B.V.M. iest malowany.

Dzwonica. Dzwonica była nad Loretem drewniana, ktora pod czas zapalenia w mieście zgorzała z dzwonami, tę potym zbudował Stanislaus Kiedziela proboszcz, y dwa dzwony sprawił wielkie. A Martinus Kłodzynski wyniosł murem, iako teraz widziemy, y blachą pobić kazał.

Kruchty. Kruchty niebyło żadney przy kościele, ale te trzy kruchty wymurował Martinus Kłodzynski proboszcz, y pobić dał blachą. Od pierwszego rynku była pobita blachą ołowianą, tę Szwedzi pod czas inkursyey, odarli na kule.

Szkoła. Szkoła była na Żydowskiey ulicy, z ktorey przechodzili mieyscu gdzie teraz brama na Żydowską ulicę z klasztoru, przechodziły dzieci do kościoła. Tę potym Joannes Kiełkowicz proboszcz przeniosł na cmentarz.

Ogrodziec. Ogrodziec zmurował pod dzwonicą na cmentarzu Hyacinthus Liberius proboszcz, y ołtarz w nim poświęcony, y celebruią tam msze.

Kaplica B.M.V. Kaplica Nayśw. panny, naprzod zmurowana nim kościoła dokonczono, prosto, nisko, ołtarz był ad oriente przy ścienie, ten ktory teraz iest u S. Wawrzyńca ad cornu Epistolae. Obraz w nim ten ktory teraz iest w kaplicy, ktory od dawności zbutwiały, y robakami potoczony, dał na płocie ktiem, tę tablicę z tyłu na ktorey iest malowany F. Bernardus Jarocki, na ten czas Zakrystian, y srebrem obić, sukienką złocistą. Do tey kaplice była krata żelazna. Aż Hyacinthus Liberius proboszcz, wzebrawszy stare muri, tę nową wystawił, y ołtarz dał nowy, y o kratami po bokach ozdobił.

Kaplicę Loretską ozdobił formami, y w ołtarzu sukienkę srebrną Nayśw. pannie sprawił Martinus Goleński Rayca Kazimierski.

Ławki po kościele. Ławki po kościele, były prostą robotą robione, nierowne, iedne dłuższe, drugie niższe: Mieszczki Kazimierskie miały swoie ławki, y zamki do nich, y do nich niemogł żaden wniść, aż ta mieszczka z drzwiami, abo z córkami swemi przyszła do kościoła, y otworzyła sobie kluczem. Te potym potłoczył Hyacinthus Liberius proboszcz, a te nowe rowne, bez drzwi, y zamkow dał.

Mieszkanie dla dzwonników było na cmentarzu, chałupka niewielka, gdzie teraz iest Dzwonnica,
którą zniosszy Martinus Kłoczynski proboszcz, murowane mieszkanie dał.
Okno wielkie nad wielkiemi drzwiami, dał wybic Stanislaus Mariecki proboszcz.
Ołtarze dwa przed Raycami proste, ieden SS. Trinitatis który teraz iest u S. Wawrzynca na
wielkim ołtarzu, drugi S. Ursulae który wzięli do wsi do kaplice, dał Hyacinthus Liberius pro — Ołtarze.
boszcz. Srebra mało co mieli, bo były głowy swiętych drewniane pozłociste, a w nich Reliquie,
y krzyże drewniane: Apparaty staroswieckie, ornaty iako kapy, abo Ruskie ryzy, iednak małe
nie bogate, y perłami wiele sadzonych. Na processie niechodzili, osoblwie na pogrzebowe do kra
kowa, bo mało było Zakonnikow, dopiero Martinus Kłoczynski, gdy począł przyimowac do Nowi
ciatu, sprawił krzyż srebrny na processie, był y drugi dawny w srebro oprawny ze wszząd, y corpus — Srebro.
Christi Crucifixi na nim szczero srebrne, ale go Szwedzi wzięli. sprawił y te Lichtarze wielkie,
y krzyże srebrne, które na wielkim ołtarzu stawiaią. I głowy srebrne swiętych na Reliquie. y
Ciborium szczero srebrne, y Monstrantią szczero złotą, y kielich z pateną szczero złoty, y inszych wiele
apparatow, według terazniejszego modelu. przyczynił tesz y Hyacinthus Liberius niemało.
Formy Radzieckie, były proste, stolarską robotą niewysokie, które że były proste, na solenni
tates obijali kobiercami. w roku zaś 1679. Rayca kazimierski, Martinus Lewiesz, na te
stamencie kazał Exekutorom te formy insze postawic.
Była tesz Ceremonia iedna w kosciele Bożego ciała, w dzień Bożego wstąpienia. Było iedno — Ceremonia
koło syncerską robotą złociste, we srodku S. Jezusa statua, iakoby do nieba wstępuiącego. po — w Bożewstąpie
obiedzie tedy, sub Vesperas, przy Concursie ludzi wielu, y Skrzypkowa, ciągnęli tę statuę w lampy — nie.
ozdobioną, po sznurach do gory, do podniebienia koscielnego, gdzie iest w małym okre dziura, y
niebo koło niey malowane, y wiązali to na kosciół, a potym osobę diabła zrzucano. ale tego po
tym zakazano, y w Agendę włożono.
KOSCIOŁ S. Wawrzynca, był drewniany, y długo był pod rządem kapłana swieckiego, aż za przy — Kosciół S. Wa
czyną krolowey, do kosciola Bożego ciała incorporowany. Ten potym Martinus Kłoczynski — wrzynca.
proboszcz, zmurował, stary drewniany rozebrawszy. I od Żydow dał mur wysoki, od ktore
co rok płaczą Żydzi Czyns Conwentowi. Ten kosciół 1642 anno consecrowany. A że w nim
niebyło ieno same sciany, y ołtarzyki prostą robotą stolarską malowane, Christopherus Pia
secki na ten czas Zakrystian kosciola Bożego ciała, ozdobił go, wniosszy tam ołtarze, y formy
na kosciele dał nowe, y kazalnicę, y Zakrystyą malowaniem ozdobił, y chor. Do tego kosciola by
wa wielki Concurs ludzi y Skrzypkowa w dzien swięta S. Wawrzynca. Także w poniedziałek wiel
konocny, który dzien nazwali Emmaus.
Grob pod kaplicą S. Anny, wymurował Martinus Kłoczynski, dla PP. Raycow kazimierskich. — Groby ludzi
Grob w kaplicy Loreckiey był niegdy PP. Rożyckich. Grob przy ołtarzu SS. Virginum — swieckich.
gdzie kruchcielnica iest Lexow Miesczan kazimierskich, y fundacya przy tym grobie msze pewne.
Grob w kaplicy Naysw. panny zmurowany zaraz z kaplicą, tam leżą Jchmć PP. Rarowscy.
są tam cztery msze do roku. Ci dali tysiąc złotych aby tu leżały ciała ich. y kamienicę na
Żydowskiey ulicy pustą. Groby w krużgankach pewnych miesczan kazimierskich.
Na cmentarzu przed szkołą, osoblwie lecie, bywały częste Dialogi. Także po trzech krolach czynili Dialogi. — Dialogi.
abo w wielki piątek w kosciele de passione Dni, których potym zakazał officiałowie krakowscy, y dla
smiechu y tumultu przy grobie panskim. y tańcami tesz ludzie w kosciele wstępuiąc na nie tańcali.
Także w dzień S. Grzegorza, czyniąc szkoły dla uciechy ludzkiey recreatą, ubieraiąc, y wyrażaiąc
senat koscielny. papieża z cardynałami, z biskupy, y żołnierzow, y tak ieździli po mieście etc.

Processie w oktawę Bożego Ciała.

Zwyczay był dawny, w oktawę Bożego Ciała, wszystkie processie krakowskich kościołów odprawowały się do kościoła naszego Bożego ciała, każda processia cum Venerabili Sacramento w Monstrancyey. Jod s. Floriana, za processyą ieździli na koniach, we zbroiach, abo y dudy w szatach pięknych z chorągwią na której był s. Florian. A że pod ten czas, dla wielkości processiey, był tylko tumult, gdy iedni wchodzili, drudzy wychodzili, roskazano z urzędu duchownego aby co dzień po dwie processie bywały, ale że y to nie było do rzeczy, gdyż w powszedni dzień, rzemieślnicy robią, wszy ieździe, y nate powstanowanie Vener. sacrament. Znowu roskazano aby w oktawę Bożo ciała, zamkowa processyą, wszystkie krakowskie processye z reliquiami SS. prowadziły; potym y to ustało.

Kaplica Lorecka.

Anno Dni. 1670. Martinus Goleński, Rayca kazimierski, ozdobił kaplicę Lorecką, w kościele naszym Bożego ciała, Formami, y ołtarza pomalowaniem, y sukienkę srebrną dał Nasz. P. y inszemi obrazami.

Przy wielkim ołtarzu było małe okienko na cmentarz w murze, przez które z cmentarza spowiedali się ludzie zapowietrzeni. Także na cmentarzu między filarami, były komorki w których Cechowie chowali mary, każdy cech w swoiey komorce.

Zwyczaie stare opuszczone.

Zwyczay był że we mszą solemną w gloria, w Credo prałat siadał in Cornu Epistolae w krzesle, a ministranssowie na wschodach ołtarza, co potym zniesiono, aby ministranssowie to iest Diakon y subdiakon stali, a prałat siedział.

Kazania po obiedzie.

Kazania bywały po obiedzie w wielkie solemne festa, iako w wielkanoc, świątki etc. Także in die Cinerum, in Coena Dni.

Cantor kiedy szedł w processiey do którego kościoła, brał z skarbu kościelnego grabię srebrną, na pułtora łokcia, te potym zwiedli między inszym srebrem wzięli.

Dzwonicy, studży kościelni, chodzili w gierymakach czarnych, z kołnierzami długiemi za sobą, rękawy ku ziemi, a w trzewikach.

Swiece do Elewatiey.

Był też zwyczay, że na każdą niedzielą, y święto, w summą ku Elewacyey, wychodzili z cechu kuśnierskiego y krawieckiego, po parze, dway czeladnicy, z świecami przed wielki ołtarz, a przychodzili przez kościoł, od kaplice Nasz. panny, y klękali na gradussach przed wielkim ołtarzem, a potym post Pax tecum, ukłoniwszy się odchodzili.

Strzelanie do Tarcze.

Był też zwyczay że w każdą niedzielę po wielkiey nocy Raycy kazimierscy, y z mieszczanami którzy chcieli, chodzili za mury kazimierskie po obiedzie strzelać do Tarcze, y przy kościele na to wystawiali abo zawieszali na to tablicę malowaną.

Strzelanie do kurka.

Także w krakowie, za miastem w polu nazwany strzelnica, wystawiali kurka drewnianego na wysokim barzo drzewie, do którego strzelali z kusz, bełtami żelaznemi, Raycy, y Cechowie y kto się wkupił, namiot wielki rozbili, a któby tego kurka cale zbił, bo był na żelaznym pręcie, z skrzydłami rozciągnionemi, tego prowadzono do miasta z chorągwiami, z bębnami y trąbami, y ten był przez cały rok wolny od wszelakich podatków, a iesli kupiec y od cła wszelakiego; dlategoż kiedy go zbił ubogi, przedawał tę wolność któremu kupcowi.

Krześnikow Ceremonia w stępną środę.

Był też zwyczay że wstępną środę, krześnicy czynieli sobie recreatię, kupiąc czeladź krześnicą, a to takim sposobem. obrali sobie gospodę gdzie w Rynku, y tam zamowili war piwa, rano barzo chodzili po krześniczkow, z których iednego pierwey przynieśli na drągach, a przyniosszy przed gospodą wytoczali kadź wielką pełną wody, a on wyskoczywszy z kadzi wbiegał do izby ciepłey, potym poszli po drugiego, y potym po trzeciego, a to czynieli z chorągwią, z bębnemi y sami mistrowie szli z halabardami, abo z muszkietami, y insze krotofile czynieli, aż do niedziele.

OPISANIE KŁASZTORU BOZEGO CIAŁA.

Conradus proboszcz pierwszy, iako wspomina Długosz, Historyk polski, zaczął murować klasztor, na tym mieyscu, gdzie była plebania, y mieszkanie xięży świeckich. Dokończali struktury, y insi proboszczowie Successorowie iego. Zmurowali Refektarz, Dormitarz ieden, ten gdzie teraz lampa gorywa. Mur był z obudwu stron, a we środku celle drewniane, z drzewa Modrzewiowego, które ia ieszcze zastałem y mieszkałem w nich Roku 1636. Jedne były celle na podwórze klasztorne, a drugie na Cmentarz. W tych Cellach były okienka w murze niewielkie, ledwie się mogł niemi wychylić: a pod każdym okienkiem trunienki na ziołka, na żelaznych prętach w mur wprawionych leżące, nade drzwiami także okienko. Przy każdym oknie tak w Refektarzu, iako y u cele każdey, były żelazne okiennice, y drzwi do Dormitarza żelazne, dla ognia. Staynie y piekarnia w tyle Dzwonarniey drewniane. Wokoło klasztoru od Żydow parkany drewniane, w słupy stawiane. Murowanie klasztora.

Dopiero Circa Annum 1624. kiedy Żydzi barzo pogorzeli, że 300 domow zgorzało, y klasztor był in periculo, X. Marcin Kłodzinski proboszcz, zaczął stawiać mury wysokie, iako teraz iest, y dachowką pokrył; na dole, staynię, piekarnię, Masłarnię murowane y sklepione postawił; y od Dzwonnicy mury wysoko podniosł. Sień przed Refektarzem, albo iako zowią pałac zasklepił. Successor zaś iego Hyacinthus Liberius proboszcz, Dormitarz stary celle drewniane rozebrawszy, murowane dał, y izdebkę nad fortą wymurował, y samą fortę kamieniem ciosanym ozdobił. Jnad piekarnią celle w tych murach które Kłodzinski wyniosł, postawił, y z drugiey strony od kościoła także celle na murach od X. Kłodzinskiego wystawionych kazał wygotować. Dzwonnicę X. Marcin Kłodzinski zmurował. Owo gdzie są mury stare nie tynkowane, tam pierwszy proboszczowie wystawili. Celle murowane.

Jnfirmarię podle Refektarza zmurował Gregorius proboszcz, która była tak długa od drzwi Refektarza, aż do okien na Cmentarz, y w niey ołtarz consecrowany, dla odprawowania Mszy chorym. Tę Jnfirmarię potym, przemurowano; połowicę na Bibliotekę, a połowę na mieszkanie sobie obrocono. Podle studnie gdzie teraz drwalnia, tu była brama, y wieżdżali nią ze zbożem, że drogi nie przez cmentarz. Jnfirmaria

Natenczas kiedy wprowadzono naszych do tego kościoła, mieszkał Biskup krakowski Joannes Wysz w kamienicy swoiey, w tyle kościoła ku Żydom, przy tey kamienicy był browar, ogrod, staynie Biskupie, etc. tę kamienicę darował Biskup Conwentowi; do którey z kamienice przez ulicę z klasztora za czasem zbudowany był ganek, y tam Stanislaus Mamedi proboszcz mieszkał, y będąc officiałem krakowskim tam sądził. iednak że przez ten ganek z kamienice do klasztora przechodziły białegłowy, Georgius Radziwił Biskup krakowski na wizycie, przez swoich Commissarzow, kazał go rozebrać. Kamienica pod Gankiem. Dworek opata.

Z drugiey strony ku Żydowskiey ulicy, gdzie teraz Browar klasztorny, był dworek opata Sczyrzyckiego, który czy kupiony, czy darowany do klasztoru, dla wszerszenia iego. Stara szkoła.
Była też podle tego dworku przecznica mała, przez którą chodziły dzieci do kościoła. bo na Żydowskiey ulicy była szkoła, tę ulicę zwano przedtym platea Lanificum. Bo Żydzi

nie mieszkali tak blisko klasztoru iak teraz, ale tam daleko pod murem mieyskim.
Ci za czasem rozprzestrzenili sie tak. Dworzanin ieden krolewski darował dworek swoy bli

Zydzi iak sie rozprzestrzenili.

sko S. Wawrzynca kosciola klasztorowi, ten Zydom przedał Stanislaus Niedziela Proboszcz.
Tam zas daley ku Bożnicy stawy, była stażnia mieyska, y tę przedali Raycy Zydom. Z tey zas
strony przy samym murze od Wisły przeciwko kosciolowi S. Jadwigi, była kamienica P. Jorda
na, na ksztalt kosciołka murowana, z placem niemałym, y z sadem, y tę przedano Zydom; y
tak przyblizyli sie, aż pod sam klasztor.
To tez do wiadomosci; ze ten plac gdzie teraz zowią Przy rynek, nie tak przed tym zwano, ale

Przy rynek.

Przy rynek, to iest przy Rynku wielkim, mały rynek, y na tym rynku przedawano bydło, y zwał
sie ten Rynek Forum pecudum. teraz to bydło przedaią za Wisłą przy kosciołku S. Lenarta.
Na tym przyrynku było wiele kamienic, y dworkow slacheckich, ale te Szwedzi zburzyli, nie
stoiąc przez dwie lecie zupełne w Kazimierzu pod czas incursiey, a nie mieli zimie czym palic,
domy, y dworki rozbierali, ostatek cegły z kamienic rozebrano wolnie na murowanie, bo były
cegły starożytne wielkie, y mocne.
To tez do wiedzenia. Ze poki Krolowie mieszkali w Krakowie, poty Krakow y Kazimierz był in

Kamienice y Dworki slacheckie.

flore, bo na Kazimierzu było wiele kamienic, dworow slacheckich, iako PP. Rarowskich, Jorda
now, Lorzbskich, Kaweckich, Ozorowskich etc. poty iako Krolowie poszli mieszkac w Warszawie,
tak te kamienice slachta poprzedała Mieszczanom.
Była tez w Kazimierzu Ulica piekarska, gdzie tam tylko piekarze mieszkali, ku Skałce.

Kazimierz miasto iak porządne.

Ulica Szewska, zaraz za bramą, ku Mostowi Krakowskiemu, y tam szewcy mieszkali, y przed do
mami w Zamkach przedawali rozmaite obuwia. Była y Łaznia pospolita takze.
Były sukiennice, postrzygacze mieszkali, przy nich pod Ratuszę, teraz tam chleb przedaią.
Były iatki solne, owsiane, gdanskie etc. po Szwedach wszystko spustoszało.

Spital.

Za Miastem, przy S. Lenarcie, był spital wielki na ubogich, ten spalili Szwedzi; y most zawie
kiedy bramą. Mury wokoło miasta nakryte daszami, ze mogł po nich wokoło miasta obyść.

Cechowie.

Na ten czas, przed Incursią Szwedzką, byli Mieszczanie bogaci. W cechach po kilkunastu y więcey Mistrzow
było wszystkich rzemiosł. każdy Cech miał swoią chorągiew, ktorych zażywali w Oktawę Bozego Ciała, abo
w dzien wiazdu krola na Coronatią do Krakowa. Mieli y cwiczenie za Kazimierskiemi murami stre
lac z muszkietow do Tarczy. Lecz przez Incursią Szwedzką, podatki wielkie, y dobra ich spustoszone;
a przez częste Morowe powietrza, y same osoby gospodarzow, y ludu pospolitego wyginęło.
NOTAN. Ze X. Hyacinthus Liberius praepositus, tak był pilny w obronie poddanych, y praw kosciel
nych, y klasztornych, iz gdy czasu iednego, Xiążę Wisniowieckie, Michał Korybuth, miał swoię chorągiew
żołnierzow, ktorzy stoiąc we wsiach naszych klasztornych szkody poczynili, pozwał Xiążęcia na Trybunał,

prawa Hyacinthi Liberii praepositi.

a gdy nie stawał, otrzymał na niego banitią. wkrotce gdy go za krola obrali, posłano do Prała
ta, aby go od banitiey w grodzie wolnym uczynił, co uczynic Prałat musiał. a potym mu gdy kro
lem został, xięgę przypisał, kazania o Nasw. pannie, ktorey taki tytuł. Gwiazda Zaranna.
It. Jana Sobieskiego Hetmana, gdy chorągwie, nad assignatię wybrali więcey z maiętnosci klasztor
nych, pozwał na Trybunał pułkownika, ze musiał wrocic złotych dwa tysiące. Ten Hetman Jan So
bieski, potym został Krolem, po Michale Korybucie, nazwany Joannes Tertius.

Ogrod za S. Jakuba kosciołem.

It. Jest ogrod pod murami mieyskiemi Kazimierskiemi, za kosciołem S. Jakuba, dany do klasztoru od ie
dnego mieszczanina, ktory sobie przywłaszczał proboszcz S. Jakuba, długo oto prawo czynił Prałat, a
gdy Conwentowi przysądzono ten ogrod, iero ze by Prałat kopę pieniędzy, quotannis dawał Proboszczo
wi S. Jakuba, o onę kopę pozywał Prałat proboszcza, aż do Legata, y tu wygrał, ze nic nie daie.

OPISANIE OBSERWANTIEY DAWNEY ZAKONNEY.

Na Instancyą krola Władysława Jagieła, gdy sześć kapłanow Canonicorum
Regul. z Kłodzka przyiachało, z ktorych Conradus pierwszym proboszczem uczyniony; ten
z sobą przywiozł Constitucie Zakonne Conwentu swego, w ktorym był professus, y te Bracicy
ktorzy z nim przyiachali, y ktorych na potym do habitu Zakonnego przyimował podał, aby we-
dług nich, po Regule S. Augustina, żywot swoy Zakonny prowadzili. W tych Constitutiach było,
iako maią officium Divinum, nabożnie y porządnie odprawowac. W ktorych wiele cno-
tach mieli sie Zakonnych zachowac. Między insemi była też ta Constitutia, de Diminutione
Sanguinis: Aby kiedy kto chciał krew puszczac, miał publice prosic licentiam w capitule, a
tę otrzymawszy, isc do Infirmariey, y tam krew puszczawszy, trzy dni sie wczasowac. Było
też to że niektorzy tak byli humiles et devoti, że publice in capitulo, confitebantur peccata
sua. I to: Idąc z Jutrznie prosto szli do capitularza, tam czego sie z lekcyey nauczyli po-
wiedali, y insze. Te potym Martinus Kłodzynski proboszcz, kazał reformowac: y pod ten czas kie-
dy partykularnych Conwentow naprzyimowali, capituły generalne co trzylata postanowili; y
na każdy capitule generalnym cokolwiek widzieli potrzebnego, iako S. Grzegorz mowi, Novis mor-
bis nova sunt adhibenda medicamenta, postanowili do obserwantiey, ktore potym zebrawszy w
iedną xięgę, Constitutie generalne napisano.

Partykularnych Conwentow niebyło, ieno ieden Kurozwęcki, aż do proboszcza Martini Kło-
dzynski, dla tegoż nieprzyimowano wiele Nowitiusow. W Conwencie krakowskim ieno 10. abo
12 mieszkało Braciey, aż przez wizytę Georgius Radziwił Biskup krakowski, roskazał, aby
według fundaciey 20 Braci było. Z poczatku Superiores na partikularz zwali sie Priores, potym Praepositi.

Byli na ten czas Bracia nabożni, prostoty swiętey. Poki iescze niebyło nowych autorow
z conceptami, Homilie na kazaniach prawili, y wiele xięgi ręka swoią przepisowali. Ubior
ich był prosty, nabożny, według reguły. Habity sukienne z przestronemi rękawami, bez guzikow,
bez wyłożek, kołnierze stoiące. I iescze zachowywało sie to za x. Marcina Kłodzynskiego, bo
przy mnie, gdy ieden z kapłanow sprawił sobie habit z guzikami przed sobą do kostek, kazał
mu ie wyrznąc, y zaszyc po prostu, a iemu poenitentię naznaczył. Chodzili w pasach rzemien-
nych, abo sukiennych. W czapkach bobrowych. Sarocie proste, bez koronek, bez forbotow, ani wy-
szywanych, ani rąbkowych, ale prostego płotna cienkiego. Conwersowie chodzili w sarociach
szkołowych, ad differentiam clericorum. Wszyscy golili twarzy iak Bernardyni.

Na oratorium pod czas Horas Canonicas, stawali, y spiewali w Almutiach na Saraciach wło-
sonych, ktore były sukienne bez guzikow; a gdy po primie szli do Capituły (ut moris est)
odprawiwszy psalmy za umarłych, zdeymowali Almutie, y kładli ie na stole, każdy na swym miey-
scu, ktore potym Vigilans brał, y zanosił na oratorium, aby sie w nie znowu na Jutrznią, y insze
godziny ubierali. Krzyża srebrnego w processiach nie zażywali, ani Mantolletow gdy gdzie szli, ale
w pasach sukiennych, iako swietczy kapłani chodzili. Aż potym Martinus Kłodzynski proboszcz, ad normam
Canonicorum Regul. Lateranen. krzyż srebrny dla processiey sprawił, y w Mantolletach chodzic roska-
zał. Na Jutrznię, zwyczaynie mieli korunky długie, aż do kostek wszyscy, aż do moich czasow.
Po obiedzie niebrali piwa do Celle, ale we dwie godzinie, abo więcey, iako teraz, ktorych bywa
to zwykłe silentium, dzwoniono na piwo, y zwano to Bibitię, tam wszyscy do Refektarza sze-

Bibitia.

szli sie, y dawszy superior tę benedictię, Post Sermonē suorum, benedicat Rex Angelorum, czy tał Lector cokolwiek ex libris spiritualib⁹, dawano tedy piwo, y pił kto chciał. Potẽ dzwoniono na Nieszpor. Po Nieszporze w godzinę osobliwie lecie, dawano znowu piwo, y zwano to Dormitatem, wten czas pił kto chciał, a to wszystko w Refektarzu, nie po cellach, gdzie sie pic niegodziło.

Była tesz wielka szafa, w ktorey były szufladki, z zamkami, y kluczykami, w tych każdy miał y chował osobne pieniądze pro necessitatib⁹ suis, bo ich w cellach chowac sie niegodziło.

Confraternitas z swieckiemi.

Przyimowali swieckich ludzi ad Confraternitatem, a kto sie starał oto, publicè petebat in capitulo, y czynieli ich participes religiosarū devotionū, orationū, disciplinarum etc.

Confraternitas z Zakonnikami.

Gdy ieszcze Braci mało było, contrahebant Confraternitatem cū aliis religiosis, to iest cū Cistersiensib⁹, cū Eremitis S. Augustini, vel cū aliis Conventib⁹ ordinis nri, to iest, cum Sternbergensib⁹, Glacensib⁹, Fulnecensib⁹ in Moravia, et aliis. a to propter suffragia, iż gdy ktory z nich umarł, dawali znac do tych Conwentow, y tam odprawowali za niego certas Missas, et Vigilias defunctorū, tecto feretro. Gdy zas umarł ktory z tamtych, z ktoremi mieli Confraternitatem, reciprocè tosz za nich tu odprawowali. Gdy zas Conwenty partykularne od naszych przyięte były, y Bracia po Conwentach rozmnożyli sie, że może było ich kilkadziesiąt, zaniechali zas Confraternitates, a sami postanowili, aby gdy umrze ktory Brat w Congregatiey naszey, każdy kapłan odprawił za niego siedm mszy, a Clerici tria psalteria.

Kapłan ubogi nazwany Jesus.

Przyimowali tesz za zaleceniem kapłana iakiego, ktory chciał w Zakonie w pokoiu P. Boga słu zyc, lubo tesz starego, ktory iuż niemogł odprawowac ciężarow koscielnych. ten mieszkał w klasztorze w habicie swieckim, y zwano go Jezusem. w Refektarzu ultimus po kapłanach siedział, y gdy serwi tor przynosił z tablicę potrawy, pierwszą przystawkę ktorą brał Prior, posyłał temu kapłanowi, pierwey niż sam sobie wziął, Jezusa Pana w nim sobie reprezentuiąc. Gdy umarł, ieżeli miał iakie pieniądze, abo sprzęty iakie, to po iego smierci w klasztorze zostawało, a na mieysce iego inszego przyimowano.

Humilitas fra trum.

Był tesz zwyczay aż do moiey bytnosci 1636. że na solemne swięta, młodzi bracia, in signum humilitatis, kufle mieli cynowe. Gdy wstąpił zastatem Conwersa brata Fortyanem-

Adwent kiedy poczęli poscic.

Adwent poscic wprowadził Martinus Kłodzynski Proboszcz, a chcąc Braciey zadzyc, y ten zwyczay postu wniesc; pierwszego roku począł dawac do stołu ryby dobre, polewkę migdałową, Matmazyą każdey niedziele, ktora na ten czas była tania, potẽ drugiego roku petersiment, trze ciego roku wino, aż potẽ wszystko ustało, a post we zwyczaiu został.

Studia dla młodych.

Studia Martinus Kłodzynski barzo promoworował, bo iak skoro sie partykularne otwo rzyły Conwenty, przyimowac do Nowitiatu począł, Lectora Retoryki y Philozophiey posta nowił, niektorych do Poznania do Jezuytow na Theologię posłał. Tosz uczynił Hyacinthus Li berius, gdy kilku do Wilna do Jezuytow na Philozophię posłał, y tā zostali Magistrami Phi lozophiey promoti. Takze Michaele Rusiecki posłał do Ołomunca, ten takze został Philosophiæ Doctorem, y długo w Conwencie naszym czytał, y cū laude disputował publicè po wszych Conwentach Zakonnikow. Takze dwu Augustinū Zegarts y Ludovicū Fascisewski na Doctorię do Włoch posłał, y w domu uczyc kazał. Takze Martinus Zembowic przesz dziewięc lat w Conwencie czytał, y disputatie publiczne odprawował.

Nowitiat.

Anno Dñi. 1682. Victorinus Wereszczynski, Prałat, Nowitiat w klasztorze przeciwko kosciołowi uczynił, między starymi murami cele dla młodych wystawił, y insze iuż gotowe do tegosz Nowitiatu przydał. y clauzurę dał. y magistra przy nich.

148.

Anno Dñi 1673, in Octob. Po pogrzebie Hyacinthi Liberii, Praepositi generalis, przy introductiey Victorini Wereszczynski successoris, electi, et à Sede Apostolica Confirmati, niektorzy z Braciey, vczynili contradictye, y motus, y dway z nich poiachali do Kielcz, do Biskupa Andrea Trzebicki, gdzie wzamysłach swoich nic niewskorali, y owszem Biskup podał pewne puncta, tam Praeposito, quàm fratribus observanda, in scriptis, et sigillo suo munita. ktore tu długo wypisowac.

Appellatia do Biskupa dawemna.

Anno Dñi. 1681. W Conuencie naszym Bożego Ciała, Vakowało Przeorstwo. Prałat Victorinus Wereszczynski, Vważał kogoby sposobnego, pracowitego, y przykładnego obrac na ten Vrząd, a gdy intimował przyszłą Electyę, ieden z Kapłanow, w Zakonie nie dawny, chory, y do tego Vrzędu niesposobny, ambiebat tego officium, y przed Electią częstował patres, ktorzy swieżo presbyterami zostali, młodych, zalecaiąc sie im w łaskę, aby na niego kryski dali, obiecuiąc im beneuolentiam; a osmukiem ktorego Prałat zędził, dawnego w Zakonie, y kilka razy Proboszcza, y insze officia domestica, administruiącego, przed Braciią oney ochydzał, powiedaiąc że austerus etc. młodzi ktorzy ad licentiosam vitam byli skłonni, z checią dali na niego vota, ktorych Prałat przyiąc niechciał, powiedaiąc iego niesposobność. a patres ci młodzi, niechcieli przystąpic do inszey electyey, tylko tego ktorego vlubili. Prałat tedy, niesłuchaiąc ich, postanowił tego, ktorego widział sposobnego. O co zaraz podnieśli szumne factie, bunty, za Przeora go nieprzyznawac, z tablice na ktorey są officia mazac. pisali tedy do X. Biskupa ad Joanné Małachowski, swieżo na Biskupstwo wprowadzonego, praeiudicium electioni praetenduiąc. posłał tedy X. Biskup Auditora swego‖, y Notarium publicum, w Adwent, 9 Decemb. były y przyszły insze skargi, z obudwu stron. X. Auditor wysłuchawszy wszystkich, oznaymił to X. Biskupowi, ktory dopiero roku 1682. posłał Reformatię, z podpisem ręki swoiey, y z pieczęcią, w ktorey znosi electioné prioris per scrutinium, ale tylko vocalem, y wiele inszych rzeczy postanowił. Co każdy może czytac przy Reformatiey Radziwiłowey wpamione. Vide signum ✱ fol. 150. niżey.

Reformatia Conuentu SS. Corp. Dñi.

‖ Joannem Hoßtynski.

O CONVENTACH PARTIKVLNARCH. DO Conuentu Krakowskiego należących.

Bożeº Ciała. Kurzwęgli. Kłobucki.

1. Conwent generalny w Krakowie na Kazimierzu iako fundowany. Vide fol. 3.
2. Conwent partykularny w Kurzwęgach. otym Vide fol. 10.
3. Conwent partykularny w Kłobucku. otym Vide fol. 11. Ten konwent kiedy rażcy przychodził do Jurisdictiey Prałata, y Conwentu Krakowskiego, lecz zas często sie wybiiali. teraz dla czego był a praepositura amo nouissimè Anno Dñi 1679 ob licentiosam vitam Praepositi, in perpetuum annexus Conuentui Cracou. bus, ex decreto Andreae Trzebicki Episcopi Cracou.
4. Conwent partykularny Crasnicki. o ktorym Vide fol. 12. et fol. 29.
5. Conwent partykularny Wolbramski. o ktorym taką relatię czynił Hyacinthus Liberius, Praepositus generalis. Anno Dñi. 1630. Martinus Wolbram. z miasteczka Wolbrama rodem był pisarzem Consistorza Krakowskiegoº duchownego, y plebanem w Dziewięczni, ten dawności znaiąc sie z X. Marcinem Kłoczynskim, a maiąc pieniądze zebrane, vmyślił w oyczyznie swoiey fundowac Canonicos Regul. Conwentu naszego Bożego Ciała, y mowił o tym z X. Marcinem Kłoczynskim Proboszczem Bożegoº Ciała, y ofiarował dac 16 tysięcy na wyderkaf, y wyprawiwszy consens krolewski wzgledem miasta, y u Biskupa Krakowskiego Marcina Szyszkowskiego. nim to sporządzili, vmarł Biskup, nastał po nim Andreas Lipski; gdy przyszło o podpis, podpisał sie zostawuiąc sobie, y swoim successorom Biskupom, Jus patronatus, y collationem. Co niemogło nigdy stac, aby miał Biskup zakonnych Proboszczow nadawac. Prałat Martinus Kłoczynski, poturbował sie, y myślił opuscic tę fundacyę, aż ci Biskup Lipski ieno 18 niedziel żyiąc na Biskupstwie, vmarł. nastał na iegoº mieysce Joannes Albertus Krolewicz,

Crasnicki. Wolbramski.

do którego gdy się udali, fundatoru y Prałat, podpisał, Conventowi krakowskiemu Ius patronatus zostawuiąc. Na ten czas był tam Plebanem Joannes Gaudentius, tamże Wolbramczyk, który maiąc drugą Plebanią w Olkuszu, za którą nasz wstąpił do tey plebaniey. A tam do Wolbrama dany był napierwszy Proboszcz Joannes Gelasius Zorawski, exorcista, który maiąc pieniądze ex eleemosyna niemałe, począł kościoł murowac. a po śmierci Gaudentiusa, plebanię Olkuską incorporowano.

Suski.
A. D. 1624.

6. Convent partykularny w Suchy. O tym taka Relatia, od ennie, który tam był Proboszczem dwa kroć. Piotr Komorowski Comes in Liptow, et Orawa, Starosta Oświęcimski, Dziedziczny pan w Suskich maiętnościach. Dla częstych wod które wylewały w lecie, niemogąc przieżdżac do bliższego kościoła farnego Zembrzyckiego. Umyslił zmurowac we wsi swoiey w Suchy, kościoł, który gdy zmurował, myslił kogo by przy nim osadzic, niechcieli Bernardyni, iż blisko byli w Kalwariey, mieszkał przy tym kościele kapłan swiecki kilka lat. Czasu iednego będąc barzo chory, osobliwie na oko, które mu było złowy wyszło na wierzch, że go podwięzowac musiał, ten będąc w Krakowie w kamienicy swoiey, we śnie, pokazał się mu B. Stanisław Kazimierczyk, w Habicie swoim zakonnym, a ocknąwszy się, poznał, że się mu zaraz na zdrowiu polepszyło: zaraz nazaiutrz kazał się nieść ieszcze słaby do grobu iego, a tam odprawiwszy swoie nabożenstwo, począł mowic strony fundaciey z X. Proboszczem Bożego ciała, Marcinem Kłodzinskim, a gdy się umowili, zł. 9 tysiecy zapisał na maiętności swoiey w Suchy na wyderkaf. y klasztor zmurował z kaplicami. O tym iaśnie w Erekcyey tego Conwentu iest wzmianka. potym w kilka lat plebanią Krzeszowską incorporował.

Wilenski.

7. Conwent partikularny w Litwie, na przedmieściu Wilenskim, na Antocollu. O tym klasztorze taką mi czynił relatią, X. Piotr Smiarowski, który tam był pierwszym Proboszczem. Eustachius Wołowicz Biskup Wilenski, umyslił Canonicos Regul. fundowac w samym mieście w Wilnie, y zaciągnął naszych z pozwoleniem X. Marcina Kłodzinskiego z Krakowa trzech, a niemogąc im tak prętko upatrzyc mieysca y fundaciey, dał im do czasu kościoł na Antocollu S. Piotra, bo tam był Pleban umarł. Będąc potym Biskup

II. Petrus Korkonos.

zatrudniony negotiis reipubl, za czasem umarł, żadney wzmianki w testamencie, o fundaciey nieuczyniwszy. Nastąpił po nim Biskup, Abrahamus Woyna. A zaś kanonicy wilenscy, którzy byli collatorami

Teste Petro Smiarowski który tam był primus Praepositus.

tey plebaniey, kazali się naszym rugowac, że nie mieli do tey plebaniey żadnego prawa. Ten Proboszcz poszedł do Biskupa, drągnąc za residentią przez krotki czas. Co on acerbè przyiął, mowiąc: moy Antecessor wasz przyiął, a potym teraz wielą ludzie, czem ia was wygnał. Zaczym uczynił Capitułę z kanonikami, y wymogł to na nich, że ustąpili collatiey, a nasi zostali przy tey plebaniey, y samych prowentach iey. Abo było Circa Annu Dni. 1630. potym P. Bog wzbudził Dobrodzieia wielkiego, Michała Paca, wojewodę Wilenskiego, y Hetmana ord. Litewskiego, który y kościoł, y klasztor, wielkim kosztem zbudował, y fundatią opatrzył. o którym powiedaią, iakoby się mu we śnie pokazał Piotr S. mowiąc: naprawi moy kościoł, bo na niego ciecze.

Bychowski.

8. Conwent partykularny w Litwie, w Bychowie, ten fundował Carolus Chodkiewicz, wojewoda Wilenski, y Hetman Litewski, który uważaiąc iako maiętności wielkie trzymali schismatycy Cerncy S. Bazylego, aby tą wiarę S. katolicką wprowadził, między schismatyków; fundował naszych Canon. Reg., odiąwszy schismatykom Cernçow pewne maiętności, cum consensu Regis, o co się prawowali, ale nic nie wygrali, y woleli przy swym uporze zostac, niż maiętności otrzymac.

Krzemienieckí.

9. Conwent w Litwie, we wsi Krzemienica nazwaney, ten fundowany od Mikołaia Wolskiego Castellana Witepskiego, y pewnymi dobrami opatrzony.

Słonimski.

10. Conwent w Litwie, w Mieście Słonimie, Circa Annu Dni. 1653. fundowany à Leone Sapieha, Vice Cancellario M.D. Lituaniae.

Anno Dni. 1643. Długie prawo wiedli szewcy kazimirscy, z Prałatem X. Marcinem Kłocyńskim, strony partaczow, ich cechu, iż ich w domach klasztornych mieszkaiących bronił.

Psałterz nad umarłymi Bracia spiewali.

Anno Dni. 1636. zastałem ten zwyczay, że gdy kto w mieście znaczny umarł w Kazimierzu, Bracia po parze, spiewali psałterz w kamienicy nad umarłym, kapłan młody; ale ten zwyczay potym nierychło zniesiono.

OPISANIE NIEKTORYCH RZECZŸ PRZŸPATKOWŸCH.

Circa Annum Dñi. 1630. Oycowie Jezuyci, w collegium swoim v S. Piotra na grodzkiey vlicy w Krakowie, postanowili szkoły, iakoby classes, to iest, grammatykę, poetykę, Dialektykę, ÿ Rhetorykę, y insze wyższe, na studentow swieckich. barzo to obraziło Akademię Krakowską, ktora iest fundowana dawno (jeszcze Societas niebyła in Ecclesia) od krolow polskich; gdy ob prawo w Rzymie prowadzą, zatym studenci Akademiey, zwielkiem wzgorszeniem zydow, heretykow, y ludu pospolitego, poczęli wyrządzac złosci, studentom y żakom Jezuyckim, y samÿ Jezuytom, bo żakow ich byli, Albowiem grammatyki wydzierali, vrzbali; na Jezuytow gdy sie na miasto pokazali wołali, przezywali, y słowami nieprzystoynemi despektowali. przychodziło do tego że kupami zgromadzeni żacy y studenci Akademiccy, do okien Jezuickich kamieniami ciskali, nawet y szturmem dobywali, y burzyc chcieli, że musieli kanonicy krakowscy, y sam suffragan schodzic, y ten tumult vspokaiac. pisali y paszkwile, na kazaniach przymawiali. To gdy sie działo. w krotkie potym zaraz po wiezdzie na panstwo Władysława czwartego krola polskiego, pierwszy dekret vczyniony, przez tegoż krola, aby Jezuyci szkoły in perpetuum zamknęli, y mendyki w Krakowie, a to w Roku panskim 1633.

Anno Dñi. 1648. Petrus Gembicki Biskup krakowski, znamowy swoich dworskich duchownych, wszystkich Confessariuszow w Krakowie, revokowat approbatię, y wystawiwszy ktesz Doktorow, kazat znowu stangc wszystkim, ktorzy chcą spowiedzi słuchac na Examen. Tedy examinowano wszystkich Zakonnikow, y Jezuytow, y wielu z Doktorow confundowano, niewiedziec co za intentią to vczynił.

Anno Dñi. 1675. podczas Jubileuszu wielkiego w Rzymie, kiedy była Aperto porta Sancta, Direktor Confraternitatis Eccl. nrae, Quinque Vulnerum Christi, vmyslit cum confraternitate, wyprawic sie do Rzymu. Na tę drogę iuz zbierali pieniądze, chcąc ię odprawic kosztem niemałym, ÿ wiele ludzi godnych, wpisowali sie w reiestr, ktorzy tey drogi pomoc chcieli. Dali przytym wiadomosc do Litwy do Wilna, y zaprosili Braciey tegoż tytułu Confraterniey, ktora iest na Antocollu, Quinque Vulnerum Christi, aby im Companiey pomogli. Jednak sposzyteczne ktedy na tę drogę, prosili o Licentią Loci ordinarium Andream Trzebicki Episc. Cracovień, co vważaiąc, pozwolic niechciat, y tak sie wszystka ich intentia zepsowała. Tamta zas Confraternia z Wilna przysta, chcąc sie złączyc z naszemi, ale dowiedziawszy sie że im Biskup niedozwolił, sami poszli do Rzymu, y z Rzymu powrociwszy sie, wstąpili do naszego kosciota Bożego Ciata, a potym poszli do Litwy do domu.

Anno Dñi. 1682. 21. Febr. Zyd w Bozni pokupił koscielne srebro, y złatto. o co oddany do grodu krakowskiego, osądzony, aby był obieszony na krzemionkach za Kazimierzem, iednak Zydzi przedarowali, że go na wale przed Krakowem, ku nowey bramie obieszono w sobotę. Z tey okazyey porostali studenci na Zydow, y w Krakowie sklep ieden pod wagą wybrali, y długo sie zniemi turbowali, że do Krakowa niebezpiecznie chodzili, z predsobą, ktorzy y w mieszcie swoim chowali.

Circa annum 1670. gdy X. Biskup Andreas Trzebicki, ~~Z~~akazywat wszędzie po kosciotach frequentes expositiones Venerabilis Sacramenti, a to dlatego iż częstokroc bywała Expositia wpowszedny dzień, gdzie za processyą ledwie dziesięc ludzi szło, a dwie swiece na ottarzu. Wtenczas Nicolaus Słowikowski Archipresbyter kosciota B.M.V. in Circulo Cracovień, postat do Rzymu, aby mogt infra ~~et~~ per Octavam Assumptionis B.M.V. qui titulus est Suis Eccla, wystawiac Venerab. Sacram.

Szkoty u Jezuytow w Krakowie.

Approbatię wszystkim revokowat Biskup.

Confraternitas Quinque Vulnerum chcieli isc do Rzymu na Jubileusz.

Zyd obieszon w sobotę.

O Expositie czeste prawo z Biskupem.

Commissia o expositię Ven. Sacr.

Dana na to commissia Nuntio Apostolico, ten delegował Commissię Prałatowi naszemu Hyacintho Liberio. gdzie produkowali że iest przy tym kościele tak wiele kapłanow, tak wiele mieszczan, ktory z swiecami prowadzą Venerabile w processyey, y że w ten czas trąbią, y ludzie ktorzy na ten czas w rynku sie bawią, klękaią. y tak otrzymał w Rzymie pozwolenie. pozwalał y X. Biskup w kościołach na pewne święta, gdzie sie zgromadza wiele ludzi, ktorzyby prowadzili decenter Venerab. Sacram. w processyach, y gdzieby ad minus osm swiec na ołtarzu gorzało.

przeor Bonifratellow ad triremes dany.

Trafiło sie, Circa Annum 1670. przeor Włoch ordinis Bonifratellow, we wsi w Zebrzydowi cach blisko kalwariey mieszkaiąc, wszedł w znaiomość z nieiaką Malarką w kalwariey, y często tam bywaiąc, z presbyterem eiusdem ordinis, nomine Angelus. Ci dway suspecti byli de Adulterio. służebna tey malarki, wiedziała ich sekreta, y z pierwszeństwości białogłowskiey, poczęła źle o nich przed ludźmi mowić. Tę służebną communicato inter se consilio, ci trzey przeor, Angel, y malarka, namowili chłopa, ktoryby tę służebną gdy do lasa po drwa poydzie, w lesie zabił. Co sie stało. przyszła druga służebna, a gdy y ta poczęła ich sławić między ludźmi, y tę także kazali zabić. o co malarka poimana, więcey niż rok siedziała na zamku Landkorońskim. A ci dway Zakonnicy, w krakowie u S. Urszuli dani do więzienia, o co długa była Inquizycya na Commissyach, na ktorą y Hyacinthus Liberius Prałat nasz chodził. A że był ten przeor Włoch, X. Biskup posłał do Rzymu, do generała ich, o informacyą; z Rzymu kazano ich dać ad triremes, ktore mężnie wytrwali, y nieprzyznali sie. potym kazano obiema wyniść extra Regnū Poloniae. y malarkę wypuszczono.

Panny S. Benedykta od S. Scholastyki w krakowie, do staniątek przeniesione.

Anno Dñi. 1648. Die 25. octobris. stało sie tak. Na Ulicy w krakowie, niedaleko klasztoru S. Ducha, zbudowany klasztor, y kościoł, S. Scholastyki, przez JM. P. Marcina Swiętowskiego, Herbu Sulima, y prowizią opatrzony. Do tego klasztoru Roku pańskiego ut sup. wprowadzone były Panny Zakonne S. Benedykta z staniątek, przez Pannę Caecilią Tr[illegible]ską Herbu Sulima Xienię tameczną. Ta Panna Xieni, tą intencyą założyła tam klasztor, aby pod czas przyiachawszy w potrzebach klasztornych do krakowa z pannami Zakonnemi, ktore bywała za towarzyszki, nie w kamienicy między świeckiemi ludźmi, iako bywało przedtym, ale w klasztorze swym, miały stancyą, y reclinatorium. Gdy tedy tam te panny Zakonne zasiadły, miewały Priorisę przez kilkanaście lat, cū dependentia do staniąteckiego klasztoru. Za czasem iedna panna priorissa, z in[illegible]giemi pannami, umysliły sie wybić z posłuszeństwa panny Xieni staniąteckiey, y bydź sobie udzielne, y tak uczyniły. pozwane do X. Jędrzeia Trzebickiego Biskupa krakowskiego, długo sie prawowały; bywał na tey Commissiey Hyacinthus Liberius Prałat nasz, potym wyszła appellatia do Rzymu, krakowskie panny, wszystko srebro kościelne, y apparaty kościelne, na prawo zastawiły. Aż circa Annum 1657. przyszedł dekret z Rzymu, aby te panny wszystkie, z tego klasztoru były przeniesione do staniątek, y w krakowie więcey niemieszkały. Tedy per Commissarios, między ktoremi był y nasz Prałat Hyacinthus Liberius, wszystkie wywiezione pobrane, y do staniątek zawiezione, a celle ich, po wyiściu ich, zaraz tey godziny przez Cieslow rozebrane, bo były drewniane, że tam nikt nie mieszka, iedno w kościołku odprawuią pewne msze, a gdy Panna Xieni z staniątek przyiedzie, tam swoię stancyą miewa.

Obraz Nayś. Panny płacze.

Circa Annum Dñi. 1681. W Truskulanach dwie mili za Częstochową, ktory kościoł iest incorporowany do kościoła klobuckiego, obraz Nayś. Panny iakoby siedmkrotnie płakał rosą, wito sie, a gdy ludzie poczęli sie do tego obrazu na nabożeństwo kupić, Oycowie Częstochowscy Zakonnicy, pozwali tamecznego plebana Can. Reg. że go exponuie w ołtarzu wielki, niemaiąc z urzędu duchownego approbatiey. y kazano go schowac, do Commissiey przyszłey. per decretū kazano go w ołtarzu exponowac, pro imagine gratiosa. A. D. 1686. o tym niżey czytay. fol. 151. *

Circa Annum Dñi. 1666. Eremitæ S. Pauli z Skałki, cum Eremitis S. Augustini u S. Katharyny na Kazmierzu, czynieli prawo, aż do Rzymu de Prioritate loci. — Sporka de Prioritate loci.

Anno Domini. 1680. Prawie przez ~~dwie lecie~~ 8 lat, była Comissya nadana, do Kazimierza miasta przy Krakowie, od Krola Joanne Tertio Sobieski olim dicto, ad instantiam Mieszczan przeciwko Raycom. na tey Comissiey zasiadali Kanonicy Krakowscy dway, y z Zamku Krakowskiego swiadkowie. Między insemi ta była skarga, że Raycy dwa, pobili się w kosciele u Boże Ciała swoich, prawda sine scandalo, bo tego pospolstwo niewidziało, ale iednak zadali im Commisarze penitencyą, aby naiprzody mszą de B. V. M. z muzyką, sami przez nią w Kaplicy, w kapy Bractwie ubrani, krzyżem wposrod kaplice lezeli, co wszystko wykonali. Ta Comissia kosztowała Miesczan ieden 150. — Penitentia Raycow. — Kosztowała więcey niz 10 tysięcy.

Anno Dñi. 1678. Powodz wielka, że pod most Krakowski naniosła, tak wiele piasku, iż woda wszystka ktora szła pod most, y statki chodziły, obrociła się za Kazmierz pod gorę. — Powodz wielka.

Druga powodz wielka była in Anno Dñi. 1682, ultimis diebus Junij.

Anno Dñi. 1682. Confraternitas Quinque Vulnerum Christi Dñi, ktora iest na Antocollu w Wilnie, posłali do Prałata naszego, prosząc aby im w Rzymie wyprawił Arcikonfraternią, posłali siedm Czerwonych złotych, przyłożył Prałat swoich pięc, że było dwanascie, posłał do Rzymu iuz nie im, ale swoiey Confraterniey do koscioła swego Bożego Ciała chcąc wyprawic, w Rzymie pozwolic niechciano, ieno titulum, ale żeby nie communikowali tego Bractwa nikomu. — Arcikonfraterniey niechcą pozwolic.

Anno Dñi. 1681. Joannes Małachowski Biskup Krakowski, iak skoro wiachał na Biskupstwo, zakazał expositionem Vener. Sacramenti tam in Monstrantia, quàm in pixide, sub pœna suspensionis ab executione ordinum, et arbitria. po wszystkich kosciołach, posli do niego Priores ordinum, powiedaiąc swoie privilegia, a gdy on to odłożył ad deliberationem, Zakonnicy, y insi, po kosciołach, nieczekaiąc Biskupi declaratiey, exponowali zawsze kiedy chcieli, etiam præsente illo w Krakowie. Jednak nasz Prałat, nie exponował, aż wziął singularem in scriptis concessionem, pro certis festis, od tegoż Biskupa. — Zakazanie Expositiey Vener. Sacramenti.

Anno Dñi. 1682. Wilcy ludzi iedli, podrožnych, y pastuchow, to dziwna, że dawszy bydłu pokoy, rzucali się na pastuchow. M. P. Jordan, blisko Krzysłowic wsi naszey, kazał kopac do iamy wilczey, y nalezli w iamie głow ludzkich 14, y iedną iesce z czupryną. Pod Kalwaryą, powiedali, że więcey niz 50 ludzi z iedli. — Wilcy ludzi iedzą.

Eodem Anno. 25 Augusti, przyiachało do Krakowa Jezuitow 30. z Węgier, ustępuiąc przed Rebellizantami Heretykami, ktory walczyli z Cesarzem, że im koscioły odięt, y zaciągnęli Turka do Węgier na pomoc. Ustępowali y insi Węgierscy Panowie katolicy. — Z Węgier do Polski uciekaią.

Eodem Anno. 1 septemb. Prałat, Victorinus Wereszczynski, między poddanemi, podzielił grunty w Krzysłowicach, gdyż iedni mieli wiele gruntow, a drudzy mało, a rowno robili. dał od tego geometrze zł. 200. — Podzielenie gruntow.

Eodem Anno. 8. septemb. W Częstochowie, przeniesiono z miasteczka na gorę do koscioła, reliquie dwu swiętych z Rzymu posłanych, S. Honorati martyris. y S. Candidæ Virginis, z wielkim tryumphem, y kosztem, zaproszono wiele zacnych gosci, y xiążeczkę wydali do druku w Krakowie, aby się ta Translatia między ludźmi osławiła, na ktore nabożenstwo wiele ludzi pospolitych iechało y szło. — Przeniesienie dwu SS. w Częstochowie.

* Anno Dñi. 1681. Podczas tey Commissiey, iakom wyzey napisał fol. 148. strony przeora, na Capitule Patres allegowali wizytę Georgii Radziwili Epi Crac., ktora była Anno Dñi 1596. że w niey napisano: Eligatur prior. Auditor Biskupi Commissarius, kazał sobie przyniesc tę wizytę, y wziął ią z sobą do domu. Przy tey wizycie generalney

Radziwilowey byla znowu wroku Commissia. taka. y iescze iest.

Georgius Miseratione Diuina S. Sixti. S.R.E. Presbyter Cardinalis, Radziwil nuncu
150. patus, perpetuus Administrator Episcopatus Cracou; et Ducatus Seuerien. Dux Olycæ et Niz
swiez etc.

Cum multa sint in priori nostræ Visitationis Reformatione, quæ à Præposito et Fratribus Conuentus SS. Corporis Christi, non solùm obseruata non sint, sed etiam aliqua inueniunt, quæ noua sanctione, et quorundam dubiorum elucidatione, indigere videntur: ideò hanc iteratam reformationem, seu potius prioris declarationem et confirmationem, Præposito, ac Fratribus dandam duximus. Ac primùm quo ad Reformationem attinet generalem.

1. Declaramus, non esse intentionis nræ, vt aliquid in Victu detrahatur fratribus, sed et ea quæ dabantur separatim, dentur communiter omnibus, per dispensatorem fratrum in vsus communes.

2. Concedimus, vt vnusquisque fratrum sacerdotum et professorũ, puerũ suum habere possit, illisque portionis suæ residuum dare.

3. Quia omnes labores Fratrum, communes sunt, vt dum vnus sacramenta administrat, alii vices ipsius, in Cantu, aliisque Diuinis officiys supplent, declaramus, collectas et eleemosinis, communiter in Vnam arcam deponendas, et æquis portionibus in fratrũ necessitates diuidendas.

4. Quia de Ceruisia, controuersia fuit inter præpositũ et fratres, declaramus, debere constitui, fratrem dispensatorem Ceruisiæ, eique singulis septimanis, per præpositum dari vas, siue actuale Ceruisiæ, vt fratres sine frequenti præpositi interpellatione, poculũ ceruisiæ, inter cœnam et prandium, quandoque opus fuerit, habere possint.

5. Declaramus etiam, non esse intentionis nostræ, vt ad mensam Communem fratrũ, diebus festiuis et solemnibus, non posset aliquis extraneus admitti sacerdos, maximè Concionator, vel hospes: proinde hisce diebus, una aut altera extraordinariè, à præposito addetur portio. Hoc ipsum etiam de Magistro scholæ, organario, et cantore intelligendum.

6. Lotricem Monasterij sumptibus, communem habeant, ordinamus.

7. Monemus, vt fratres verbis honestis vtantur in sermone, tam cũ præposito, quàm inter se, maximè in capitulis, nec quisquam præsumat loqui, nisi licentia à præsidente, cum profunda humilitate accepta, nec alter in alterius sermonem inuolet, sub pœna standi per horam, in medio Refectorii, tempore prandii.

8. Præcipimus vt reuisio fiat priuilegiorũ Monasterii per priorem et fratrem alium.

9. Ordinationes scholæ approbamus

10. In rebus dubiis fratres; recursum habeant ad Nos, et in absentia, ad nostrum generalem in spiritualibus Vicarium.

11. Vt prædium in Zabloc*ie*, propter monasterii necessitates, et fratrum recreationes, tempore æstatis, interdum communiter faciendas, nullis arendis et locationibus implicet, sed liberum retineat.

Acta hæc sunt Cracouiæ, in Conuentu SSmi Corporis Christi in Casimiria. Anno Dñi. 1597. die 11 Iunii. præsentibus RR. DD. Stanislao Krasinski,

151.

Archidiacono, et Vicario in spiritualibus generali. Joanne Barscio. Nicolao Do
brocieski suae Illmae Celsitud. Cancellario, Canonicis Cracov. Joanne Foxio Scholastico
Scarbimirien. suae Illmae Celsitud. Causarum Auditore I.V. Doctoribus.

Tę tedy Commissią która była przy Visicie Radziwiła, ~~wyżey pomieniony Auditor, Joannes Lupstynski~~, ten Commissyey swoiey [redacted] wprawic dał Intrelizatorowi. I chłopców chowac których Radziwił pozwolił zakazał. Niemiał mu kto powiedziec, że z tych chłopców których sie żywią przy klasztorze, wiele zacnych ludzi processu temporis obraca sie, z których wiele bywa Akademików, y collegiatów, y w Zakonach różnych którzy dorosszy lat wstępią, kaznodzieiow, y Doktorow, y w naszym konwencie Bożego Ciała, wiele sie ich obłokło w habit, et in Viros Doctos et illustres evaserunt.

Trafiło sie, circa Annum 1634. wstąpił do Conwentu krzemienieckiego, Jacobus Hassius, od Jezuytow dimissus, u których przebył lat 30, ~~quarti~~ quarti Voti. Theologus, Niemiec, ex Hassia rodem, ten po professiey przyiachał do Krakowa, a że był vir doctus, obrany był na Capitule generalnyn, za proboszcza do Bychowskiego Conwentu, tam dopiero pokazał głowę swoię niespokoyną, bo pozyskawszy sobie u Szlachty karety, y czeladzi dworskiey, y inszych przybrał, wiedzał na probostwo, ni Biskup do katedry, y kazał sprawic w kapach z Reliquiami sobie zaś w drogę, y we wszystkie dzwony dzwonic; a zostawszy Proboszczem ad dilapidationem bonorum sie udał; o co w Conwencie krakowskim osławiony, upominany, do Krakowa przyiachac niechciał, y dwu Commissarzow do siebie postanych Jacobum Kiewski, et Joannem Kotacki, do siebie nie przypuszczał, ale armatos chował, y na klątwy niedbał; Aż trafunkiem, umarła iedna zacna Pani Woiewodzina, którę mieli chowac w krzemienieckim kościele, tamże zwabi(?) ksiądz Proboszcz krzemieniecki, zaprawszaiąc go na kazanie pogrzebowe, pisał do niego (bo będąc Jezuytą, miał u niey taskę) obiecał sie ządzę(?) iako swiadomego iey żywota, a gdy przyiachał, zaraz odebrano mu rydwan, konie, y iego zatrzymawszy do Krakowa postano. W Krakowie pomieszkawszy, dla iego niespokoynosci, był dimissus: potym długo sie Vagując, ad intercessionem niektórych Panow Litewskich, znowu susceptus, tandem rożnie po partykularzach mieszkaiąc, (a wszędy mu było źle) w Krakowie senio confectus, bo lat 30 drugie w naszym Zakonie przeżył, octogenarius umarł.

Trafiło sie też znowu, Anno Dni. 1653. Był Proboszczem Vilenskim na Antocolu, profes krakowski Casimirus Komnacki, ten wadził sie ustawicznie z Bracią swoią Zakonną, ufaiąc w Biskupa Vilenskiego Tyszkiewica, u którego miał taskę: przy tym padła na niego suspicia, iakoby sie chciał oderwac od iurisdictiey konwentu krakowskiego; Tedy gdy Anno Dni. 1653. przypadła Capituła generalna w Krakowie, na którą, gdy przyiachali wszyscy Proboszczowie y Litewscy, on nieprzyiachał: tedy za proboszcza Vilenskiego obrano Ludovicum Fasciszewski, Concionatorem Eccliae nostrae, S. Th. Doctorem. Gdy tam zaiachał, proboszcz vilenski pusciec go niechciał, fretus Episcopi Vilnensis fauore, et auxilio. Tedy Ludovicus Fasciszewski wrocił sie do Krakowa, a tam trochę odpocząwszy, cum literis, et censuris, a generali praeposito Cracoviensi, znowu tam do Wilna poiachał, maiąc z sobą

~~Nie powinien był wydzierac tey Commissyey~~

Swawolny proboszcz niedasie z probostwa wsiąc.

Spowka o probostwo.

Visitatorem, abo Commissarium tamtych Conwentow, Chrisostomum Borkowski, lecz gdy tam przyiachali, dowiedziawszy sie Biskup, forte armatis osadził, y onym gosciom w klasztorze stac nie dopuscił, a zatym do nich posłał dwu Canonikow Wilenskich, aby mu praeiudicium nie czynili, [redacted] iego merita, et bonam conversationem; zaczym znowu do Krakowa powrocili. Przeto na drugiey Capitule [redacted] wiono, aby ten Proboszcz ktory bedzie obrany za Proboszcza do Litwy, zawsze wterze Capitule Vczynił przysięgę Fidelitatis, iako niema nic molici, contra Conventum Cracoviensem. Ten potym Proboszcz Casimirus Kownacki, gdy Moskwa woiowała Litwę y Wilno, wyiachał z Biskupem do Krolewca, y tam vmarł.

Exorcistowanie ostrozny.

Jako niemaią superiorowie, exponowac ad Exorcismos faciendos młodych. Trafiło sie ze Hyacinthus Wicawski, professus Domus nrae Crac. Circa Annu 1665. ieszcze w Zakonie niedawny, et mediocris scientiae, niesłuzaiac w suskim Conwencie, a na Kalwariey bedąc, gdzie nayczesciey opętani przychodzą, zdało sie mu iakoby sie go opętani bali, y prosił Hyacinthum Liberium praelatum, aby mu exorcismy czynic pozwolił, a gdy otrzymał, y approbatię od X. officyała Krakowskiego wziął; gdy sie temi Exorcismami bawił, posłany był znowu do Wolbrama, wktorem trzy białogłowy opętane kapie lami vmorzył, zatym zakazano mu exorcismow czynic, a on maiąc skrupuł, o one białogłowy; niemaiąc aby mogł od superiora otrzymac licentię, swą wolą, pobiegł do Rzymu, a tam sie więcey niż roku bawiąc, potym sie powrocił, cum patentis, iednak przecię paenitentiey nievszedł.

Bona Religio sorum, ad primam professionem pertinent.

Trafiło sie, Circa Annum Dni. 1640. Joannes Wacławik dictus, Rayce Kazimierskiego syn, młody barzo wstąpił do Conwentu naszego Krakowskiego, y professyą vczyniwszy, swawolnie zyc począł, o co częste paenitentie czynił. Jeszcze clerykiem będąc przez pewne osoby wyprawił sobie u Legata, aby sie mogł przeniesc do Trzemeszna, tegosz Zakonu Canonicorum Regul. ale y tam sie źle zachowuiąc, prosił sie u superiora nawiedzic matkę w Kazimierzu wdowę, a wyszedszy z tamtąd, więcey sie nienwrocił, ale został Franciszkanem w Wilnie, y professyę vczyniwszy, tamże vmarł. Franciszkani Conwentu Krakowskiego, chcieli brac successię po nim, to iest, sortem iego z kamienice, ktora iest w Kazimierzu na Wielkiey Vlicy, Lecz Frater nasz Victorinus Wereszczynski, niedopuscił, gdysz on był pierwszy profes Krakowski; a gdy oto prawo było z Franciszkanami, u X. officiała Krakowskiego, przysądzono, ze ad primam professionem gdzie ią czynił, u Bożego Ciała, należy sors iego ex bonis parentum, J tak Franciszkani przegrali. To dla tego sie pisze, aby gdy by sie similis casus trafił, byli superiorowie przestrzegani.

* Przeniesienie obrazu B.V.M. w Tryskulasach.

Anno Dni. 1686. Dnica infr. oct. Ascen. Dni. Po długich Instantiach do Biskupa Krakowskiego, y Commissiach, aby był approbowany obraz Naszey panny w Tryskulasach, przy ktorym sie cuda dzieią. Tandem tego roku, był approbowany pro ima gine gratiosa, ktory przenoszono ut supra die, z namiotu do kościoła; Na tey Translatiey był X. Nicolaus Oborski, suffragan Krakowski, y Frater nasz Victorinus Wereszczynski, y wiele kapłanow nostri ordinis z Kleparza, y z Bolesna, z Krzesbucha,

y świadectw Prałatów, pod sześć tysięcy ludzi, do bierzmowania do dwu tysięcy. Abo ad instantiam Friderici Leandri Canonici Regul. illius loci Parochi, którego ta sprawa kosztuie pod dwa tysiąca złotych. 152.

Adde, de Judaeis, czemu dawaią korzenie trzykroć w Roku, Kapłanom Bożego Ciała: Jako się Żydzi, z Krakowa przenieśli na Kazimierz, zaraz poczęli dawać korzenie do Klasztoru, Prałatowi, y Kapłanom: abo dla tego, że oni zastąpili w mieście na farze kościelney grunty, z których, gdyby tam byli chrześcianie mieszkali, miałby był kościoł, y Kapłani proventus, z pogrzebów, y z administrowania sakramentów, kolędy etc. Jakoż to pokazuią, Constitutiones Synodales, Joannis Wężyk Archiepiscopi Gnesnensis. Anno Dni. 1630. do druku podane, Lib. 4. de Judaeis. w te słowa. Item, praecipimus, Ut Judaei, sacerdoti parochiali, si intra cuius parochiae terminos manserit, pro eo, quod loca, in quibus christiani habitare deberent, occupant: iuxta quantitatem damni, quod ei ex hoc inferunt, ad arbitrium Dioecesani loci, omnes proventus refundere compellantur. A ten Arcybiskup, nie dopiero to tego roku, wyżyj mianowanego postanowił, ale confirmował decretum, in Synodo Varsaviensi, Joannis Przerembski Archiepiscopi Gnesnensis, factum Anno Dni. 1561. vide fol. 15.

Jest y druga traditia, że Żydzi, za iakiś występek, abo zbrodnię, od Urzędu duchownego, dekretowani, aby we dni święte w kościele Bożego Ciała, stawszy kazania słuchali, y żeby processionał, abo xięgi, przed Cantorami w processiey nosili. Jakoż oni tego nie pełnią, bo do tych czas, co tydzień daią Adstantom pewne pieniądze, które zowią portaterą, iż za nich xięgi w processiey noszą, y z zakrystiey na pulpity wynoszą. Hyacinthus Liberius prałat tego kościoła, powiedał mi co to piszę, że dla tumultu od żaków, zniosł to Petrus Tylicki Biskup Krakowski, aby Żydzi nie chodzili do kościoła, y za wynoszenie tych xiąg płacili Cantorom. To zaś korzenie kapłanom, powinni dawać trzy razy do roku, na Boże Narodzenie, na Wielkanoc, na s. Wawrzyniec. To zaś że powinni kazania słuchać, y xięgi nosić, podał do druku, Petrus Hyacinthus Pruszcz, pisząc o kościołach Krakowskich, który xiądz dał tytuł. Kleynoty Stołecznego miasta Krakowa. Patrz o tym, gdzie piszę: o kościele Bożego Ciała na Kazimierzu.

